

วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

Journal of MCU Nakhondhat

ISSN: 3027-8597 (Online) ปีที่ 11 ฉบับที่ 5 (พฤษภาคม 2567)
Vol.11 No.5 (May 2024)

💧 วัตถุประสงค์

วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ เป็นวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยเน้นสาขาวิชาพุทธศาสนา บริหารการศึกษา ปรัชญา จิตวิทยา การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การจัดการสาธารณะ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ อาทิ วิทยาศาสตร์สุขภาพ หรือ การพยาบาล

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยเสนอหรือกำลังเสนอตีพิมพ์ในวารสารวิชาการใดมาก่อน

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และมีใช้ความรับผิดชอบของวารสาร คณะบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ มีกำหนดออกเผยแพร่ปีละ 12 ฉบับ (รายเดือน)*

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม	ฉบับที่ 2 เดือนกุมภาพันธ์	ฉบับที่ 3 เดือนมีนาคม
ฉบับที่ 4 เดือนเมษายน	ฉบับที่ 5 เดือนพฤษภาคม	ฉบับที่ 6 เดือนมิถุนายน
ฉบับที่ 7 เดือนกรกฎาคม	ฉบับที่ 8 เดือนสิงหาคม	ฉบับที่ 9 เดือนกันยายน
ฉบับที่ 10 เดือนตุลาคม	ฉบับที่ 11 เดือนพฤศจิกายน	ฉบับที่ 12 เดือนธันวาคม

💧 เจ้าของ

สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
เลขที่ 3/3 หมู่ที่ 5 ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000
โทร. 086-4345903 แฟกซ์. 075-340-042 E-mail: suriya.sur@mcu.ac.th

❖ ที่ปรึกษา

พระพรหมบัณฑิต	ที่ปรึกษาอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ประเทศไทย
พระธรรมวัชรบัณฑิต	อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ประเทศไทย
พระเทพวัชรจารย์	ผู้อำนวยการสถาบันพระไตรปิฎกศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ประเทศไทย
พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ประเทศไทย
พระครูอรุณสุตาลังการ	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย

❖ บรรณาธิการบริหาร

บุญญาตา จงละเอียด	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย

❖ หัวหน้ากองบรรณาธิการ

ธีรวัฒน์ ทองบุญชู	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย

❖ กองบรรณาธิการ

พระเมธีวชิราภรณ์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช	ประเทศไทย
พระครูโฆสิตพัฒนานุกุล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ครองชัย หัตถา	มหาวิทยาลัยทักษิณ	ประเทศไทย
ประเวศ อินทองปาน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ประเทศไทย
สืบพงษ์ ธรรมชาติ	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	ประเทศไทย
กันตภณ หนูทองแก้ว	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช	ประเทศไทย
สมบุรณ์ บุญโท	มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	ประเทศไทย
นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	ประเทศไทย
วาสนา แก้วหล้า	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	ประเทศไทย
ณิศภาพรรณ คูวิเศษแสง	มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	ประเทศไทย
ธนิศร ยืนยง	มหาวิทยาลัยปทุมธานี	ประเทศไทย
ธานี วรภัทร์	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	ประเทศไทย
บุษกร สุขแสน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	ประเทศไทย
มุกตาวรรณ พลเดช	วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้	ประเทศไทย
อุทัย เอกสะพัง	มหาวิทยาลัยทักษิณ	ประเทศไทย
มะลิวัลย์ โยธารักษ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พระสาโรจน์ ธมมสโร	วัดสนธิ์ (นาสน) นครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
พระณัฐพงษ์ สิริสุวณโณ	วัดสนธิ์ (นาสน) นครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
พระณัฐพงษ์ ญาณเมธี	วัดศาลาไม้ชัย นครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
พระบุญญฤทธิ์ ภัททจารี	วัดสนธิ์ (นาสน) นครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
อนุชิต ปราบพาล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ศักดิ์ดา หารเทศ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ทิพย์วรรณ จันทรา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
อภินันท์ คำหารพล	นักวิชาการอิสระ	ประเทศไทย

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระไกรศร ปิยสีโล	วัดสนธิ์ (นาสน) นครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
สามเณรศักดิ์ณณ อาษา	วัดสนธิ์ (นาสน) นครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ธีรนนท์ พาโอภาส	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ศุภิสรา ณ สุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ศศิธร สงศิริ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ญาณกวี คำศรี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ชาลีสา มาสุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย

ฝ่ายกฎหมาย

ฉัตรมาศ วิเศษสินธุ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	ประเทศไทย

ออกแบบปก

วินัย ธีระพิบูลย์วัฒนา	พีเอช ปริ้น & ดีไซน์ ไวนิล สติกเกอร์	ประเทศไทย

จัดรูปเล่ม

ธีรนนท์ พาโอภาส	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย

โรงพิมพ์

ห้างหุ้นส่วนจำกัด กรีนโซน อินเตอร์ 2001

155/2 ถนนปากนคร ตำบลท่าซัก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทรศัพท์. 075-466-031, แฟกซ์. 075-446-676

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้ เป็นฉบับที่ 5 ประจำปีพุทธศักราช 2567 วารสารก้าวเข้าสู่ปีที่ 11 ได้รับการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพวารสาร จากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) ให้มีมาตรฐานอยู่ในกลุ่มที่ 2 (จนถึง 31 ธันวาคม 2567) เพื่อรักษาคุณภาพของวารสารให้เป็นไปตามเงื่อนไขและกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทุกประการ

วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ ปีที่ 11 ฉบับที่ 5 นี้ประกอบด้วย บทความวิจัย 28 เรื่อง บทความวิชาการ 2 เรื่อง มีบทความที่น่าสนใจ ได้แก่ แนวทางการสอนและการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดย ทวีโชค เจริญไกร* และ อนุชิต ปราบพาล ซึ่งกล่าวถึง ศตวรรษ 21 ที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อน การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้พร้อมสำหรับความท้าทายในอนาคต บทความนี้จะสำรวจวิธีการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาที่เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 เน้นที่ทักษะที่จำเป็น แนวทางการสอน และการใช้เทคโนโลยี ทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องมีทักษะที่หลากหลายเพื่อประสบความสำเร็จในโลกที่ซับซ้อน ทักษะที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้สังคมศึกษารวมถึง ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ผู้เรียนต้องสามารถวิเคราะห์ข้อมูล ประเมินข้อโต้แย้ง และหาทางแก้ไขปัญหาได้อย่างมีวิจารณญาณ ทักษะด้านการสื่อสาร ผู้เรียนต้องสามารถสื่อสารความคิดและความคิดเห็นได้อย่างชัดเจนทั้งในรูปแบบการพูดและการเขียน ทักษะด้านความร่วมมือ ผู้เรียนต้องสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในโครงการและการอภิปรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะการรู้เท่าทันข้อมูล ผู้เรียนต้องสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและระบุอคติได้ ทักษะด้านความฉลาดทางวัฒนธรรม ผู้เรียนต้องมีความเข้าใจและความเคารพในวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทั้งนี้ผู้สอนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจในส่วนของแนวทางการสอนและการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 และต้องใช้แนวทางการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ รวมถึงการเรียนรู้แบบโครงการ ผู้เรียนทำงานในโครงการที่เน้นการวิจัย การแก้ปัญหา และการนำเสนอ การเรียนรู้แบบร่วมมือผู้เรียนทำงานร่วมกันในกลุ่มเพื่อสำรวจหัวข้อและพัฒนามุมมอง การเรียนรู้แบบพลิกกลับผู้เรียน เรียนรู้เนื้อหาพื้นฐานที่บ้านและใช้เวลาในชั้นเรียนเพื่อการอภิปรายและกิจกรรมแบบโต้ตอบ เป็นต้น

กองบรรณาธิการวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขออ้อมรับไว้ด้วยความยินดี

๒๕.๖.๖๓

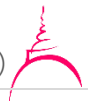
ดร.ปญญาดา จงละเอียด

บรรณาธิการ วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(ง)
ปัญหาสิทธิความเสมอภาคการพิจารณาตีคัมครองผู้บริโภคของไทย	1
PROBLEMS OF EQUAL RIGHTS AND CONSUMER PROTECTION CASES IN THAILAND	
สมชัย ทรัพย์ศิริผล และ มัทยา จิตติรัตน์	
แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมเพื่อบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน โรงเรียนบ้านตลิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1	10
GUIDELINES FOR DEVELOPING PARTICIPATION IN MANAGING QUALITY SCHOOLS IN THE COMMUNITY BAN TALING CHAN SCHOOL AND NETWORK SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF SUKHOTHAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1	
อานันท์กร ต้อนไฉ่, ธนภฤต ลิทธิราช และ สุภาภรณ์ กิตติธัญญานนท์	
การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามหลักสัปปุริสธรรมของเทศบาลตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	22
VILLAGE FUND MANAGEMENT ACCORDING TO SAPPURISDHAMMA OF BANSONG SUBDISTRICT MUNICIPALITY, WIANGSA DISTRICT, SURAT THANI PROVINCE	
วิริยะ ณะเสน และ พระครูปลัดอริชัย สุวฑฺฒโน (สุขพานิช)	
กระบวนการการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา	30
POLITICAL COMMUNICATION PROCESS OF THE MAYOR OF PRAWONG SUBDISTRICT, MUANG DISTRICT SONGKHLA PROVINCE	
สุกิจ แก้วยวน และ สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา	
การตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร	38
DECISION TO RE-PURCHASE FIRST-CLASS VOLUNTARY CAR INSURANCE IN BANGKOK	
ธันวา ประดามาศ, วัชรระ ยี่สุนเทศ และ อิงอร ตันพันธ์	
แนวทางการพัฒนากลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกุ้ยหยาง	49
GUIDELINE FOR THE DEVELOPMENT OF OPERATION MECHANISM OF ENTREPRENEURSHIP EDUCATION IN GUIYANG UNIVERSITY	
ตู้ ไห่, นีรันตร์ สุธีนิรันตร์, พัทธา เดชโฮม, จิตติวิสุทธิ วิมุตติปัญญา และ กุลสิรินทร์ อภิรัตน์วรเดช	
การธำรงในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยบนฐานพระพุทธศาสนา	58
MAINTAINING THE VALUE OF THAI ARTS AND CULTURE BASED ON BUDDHISM	
พระครูโสภณธรรมวิสิฐ (ชูประดิษฐ์), พระครูปริยัติคุณมาธ (รักเจริญ) และ พระครูวินัยธรชาลิต อุตุตโม (สุวรรณจันทร์)	

การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช	70
THE USE OF THE 4 BRAHMAVIHARA PRINCIPLES IN THE MANAGEMENT OF KHAO PHRA SUBDISTRICT MUNICIPALITY ADMINISTRATORS PHIPUN DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE	
ดวงใจ กรายแก้ว และ กันตภณ หนูทองแก้ว	
การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสิงห์พระ อำเภอสิงห์พระ จังหวัดสงขลา	79
PUBLIC POLICY MANAGEMENT USING PUBLIC PARTICIPATION IN SATHING PHRA SUBDISTRICT MUNICIPALITY, SATHING PHRA DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE	
ภูษิสส์ เต็มพร้อม และ สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา	
ทักษะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี	87
EXECUTIVE SKILLS AFFECTING THE ACADEMIC ADMINISTRATION OF THE SCHOOL UNDER THE DEPARTMENT OF LOCAL ADMINISTRATION LOPBURI PROVINCE	
นิตยา ยอดระยัย, สมใจ เดชบำรุง, สมบัติ เดชบำรุง, วิโรจน์ สุรสาคร และ จามจุรี จำเมือง	
การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่	97
PERCEPTION OF POLITICAL NEWS AMONG STUDENTS AT PHANOM BENCHA SCHOOL, KHAO PHANOM DISTRICT, KRABI PROVINCE	
หนึ่งฤทัย พาหุการ และ พระครูปลัดอริสฺฐ์ สุวฑฺฒโน (สุพพานิช)	
แนวทางพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1	107
GUIDELINES FOR DEVELOPING INTERNAL SUPERVISION OPERATIONS OF SCHOOLS TO EXPAND EDUCATIONAL OPPORTUNITIES IN NEW CRISIS SITUATIONS THUNG WANG NAM DAENG SCHOOL GROUP UNDER THE JURISDICTION OF TAK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1	
ศศิธร รกไพร, ธนภฤต สิทธิราช และ สุภาภรณ์ กิตติรัชฎานนท์	
พฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภคกลุ่มวัยรุ่นในประเทศไทย	118
THE PURCHASING BEHAVIOR OF VITAMIN C SERUM PRODUCTS FOR SKIN CARE OF ADOLESCENT CONSUMERS IN THAILAND	
ธีรภา วิวัฒนศักดิ์, สุชาติ ปรัชญานนท์ และ กฤษฎาภรณ์ รุจิธำรงค์กุล	
พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวในหอมในประเทศไทย	128
CONSUMPTION BEHAVIOR OF AROMATIC COCONUT PRODUCTS IN THAILAND	
มานะ วิวัฒนศักดิ์ และ เพชรภรณ์ วงศ์หลวง	
รูปแบบการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย	136
BRAND IMAGE COMMUNICATION MODEL BY USING PRODUCT PLACEMENT ADVERTISING IN Y SERIES	
ศุภกิตต์ กันอุปัทว์ และ ณัฐชัฐดา วิจิตรจามรี	

- การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนอนุบาล
สุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1** 147

THE DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTE MANAGEMENT TO BE A LEARNING ORGANIZATION
IN THE DIGITAL ERA OF SUKHOTHAI KINDERGARTEN UNDER THE SUKHOTHAI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

เมษปทุมยาพร วาดเอื้อวงศ์, ธนกฤต สิทธิราช และ สุนทร ทองคำพงศ์

- การจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนบนฐานการมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาเทศบาล ตำบลป่าแดด อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่** 157

HOUSEHOLD HARZARDOUS WASTE MANAGEMENT ON BASE OF PARTICIPATION COMMUNITY
CASESTUDY IN PADAD DISTRICT MUENG CHIANGMAI

ลิตาพร มีรักษ์

- ผลการฝึกแบบสถานีและการฝึกแบบต่อเนื่อง ที่มีต่อสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ
ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1** 166

EFFECT OF CIRCUIT TRAINING AND CONTINUOUS TRAINING OF PHYSICAL FITNESS FOR THE
POLICE LANCE CORPORAL STUDENTS AT POLICE TRAINING CENTER OF PROVINCIAL POLICE REGION 1

วัชรศักดิ์ พรหมสุวรรณ, และ สาธิต ประจันบาน

- การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช** 177
- PALLIATIVE HEALTH CARE FOR THE ELDERLY END OF LIFE IN MUEANG DISTRICT, NAKHON SI
THAMMARAT PROVINCE

เตือนใจ ขุนทอง, พระครูอรุณสุตาลังการ, ไพรัตน์ ฉิมหาด, เดโช แขน้ำแก้ว, พระชีพ แก้วนิล และ พระครูสุทิวาสิตาการ

- แนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1** 185

GUIDELINES FOR DEVELOPING THE INFORMATION SYSTEM OF SCHOOLS TO EXPAND
EDUCATIONAL OPPORTUNITIES, UNDER THE JURISDICTION OF THE MUNICIPAL DISTRICT
EDUCATION OFFICE, KAMPHAENG PHET PRIMARY EDUCATION AREA OFFICE, DISTRICT 1

ธีระพงษ์ สายเครือสวด

- แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาดาก เขต 2** 198

GUIDELINES ON DEVELOPING LEARNING MANAGEMENT COMPETENCIES OF TEACHER IN THE
DIGITAL ERA BANROMKLAO 2 SCHOOL UNDER THE TAK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 2

วนิสรา แวนลิ้ม, สมชาย อังสุโชติเมธี และ สุนทร ทองคำพงศ์

- การจัดการความรู้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ** 210
- KNOWLEDGE MANAGEMENT AND OPINION ABOUT PERFORMANCE EFFICIENCY OF THE STALFS
IN THE NATIONAL HOUSING AUTHORITY EMPLOYEES

ทิวรรอง ดิเล็ม และ อรนนท์ กลั่นทพฺร

ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ ความพึงพอใจในงานกับผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 1-9	220
SPIRITUAL LEADERSHIP JOB SATISFACTION AND JOB PERFORMANCE OF COMMUNITY RELATIONS POLICE UNDER METROPOLITAN POLICE DIVISION 1-9	
ณัฐชญาณฎา ฐานเมธีวัชร และ อุษณีย์ มงคลพิทักษ์สุข	
การพัฒนาารูปแบบศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล	232
DEVELOPMENT OF TOURIST GUIDE POTENTIAL MODEL IN TOURISM INDUSTRIAL BUSINESS OF THAILAND IN THE DIGITAL AGE	
นิตาวรรณ ดาราไตร, สุภัททา ปิณฑะแพทย์ และ ภาวินี บุญยโสภณ	
แนวทางการสอนและการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21	244
GUIDELINES FOR TEACHING AND ORGANIZING SOCIAL STUDIES LEARNING IN THE 21 ST CENTURY	
ทวีโชค เจริญไกร และ อนุชิต ปราบพาล	
คุณภาพชีวิตที่ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงาน บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด	253
LIFE QUALITY AFFECTING EMPLOYEE ENGAGEMENT WITH CAPRIC (THAILAND) CO., LTD. EMPLOYEES	
วนัสรินทร์ อุดมาน และ ชินโสณ วิสิฐนิธิกิจ	
การพัฒนาเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายส่งเสริมความรอบรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจินตวิศวกรรม	264
DEVELOPING DIGITAL AUDIO DESCRIPTION TO HEALTH KNOWLEDGE PROMOTION ON OVER-THE-TOP TELEVISION USING IMAGINEERING PROCESS	
สิโรตม มณีแฮด	
แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาบนพื้นที่สูง ในตำบลศิรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2	277
GUIDELINES FOR ACADEMIC ADMINISTRATION OF THE SCHOOL TO EXPAND EDUCATIONAL OPPORTUNITIES IN THE HIGHLAND IN KHIRI RAT SUBDISTRICT, UNDER THE TAK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2	
พิมพ์ หาญพรม, สุรพงษ์ แสงสีมูข และ สุเนตร ทองคำพงศ์	
แนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ของโรงเรียนคลองลานวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร	289
GUIDELINES FOR DEVELOPING INFORMATION TECHNOLOGY SYSTEMS AT KHLONG LAN VITHAYA SCHOOL, UNDER THE JURISDICTION OF THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE, KAMPHAENG PHET	
ไพฑูรย์ เกาตะมะ	
แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกุยหยาง	301
GUIDELINE ON MANAGEMENT TO PROMOTE THE QUALITY OF SCIENTIFIC RESEARCH AT GUIYANG UNIVERSITY	
เจิน ถิง, นนทณิธิ ดุลยทวิสิทธิ์, นิรันดร์ สุธีนิรันดร์, กุลสิรินทร์ อภิรัตน์วรเดช และ จิตตวิสุทธิ วิมุตติปัญญา	
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน	ณ

ปัญหาสิทธิความเสมอภาคการพิจารณาคดีคุ้มครองผู้บริโภคของไทย*

PROBLEMS OF EQUAL RIGHTS AND CONSUMER

PROTECTION CASES IN THAILAND

สมชัย ทรัพย์ศิริผล* และ มัทยา จิตติรัตย์

Somchai Supsiriphun* and Muttaya Jittrut

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Law, Bangkok Thonburi University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: somchai532111@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคทางกฎหมายในการพิจารณาคดีคุ้มครองผู้บริโภคของไทย 2) เพื่อศึกษาหลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งผู้บริโภค 3) เพื่อศึกษามาตรการในทางกฎหมายเกี่ยวกับคดีวิธีพิจารณาความแพ่งผู้บริโภค เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคเป็นการวิจัยทางนิติศาสตร์เชิงคุณภาพค้นคว้าและวิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรา บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ รวมทั้งบทบัญญัติของกฎหมาย พร้อมทั้งศึกษาเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัญหาสิทธิความเสมอภาคการพิจารณาคดีคุ้มครองผู้บริโภคของไทยองค์กรที่จะดำเนินคดีแทนผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่งผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มีได้เฉพาะคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคและสมาคมที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภครับรอง ส่วนพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มีองค์กรที่ดำเนินคดีแทนผู้บริโภค ได้แก่ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สมาคมและมูลนิธิ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคให้การรับรองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค จะเห็นได้ว่ากฎหมายทั้งสองฉบับ มีปัญหาขัดแย้งตามข้อกฎหมาย 2) สิทธิของผู้บริโภคเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายจำนวนมาก การฟ้องคดีบริโภคของไทยยังอยู่ในลักษณะคดีที่ผู้เสียหาย ต่างคนต่างฟ้องได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์เดียวกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวความคิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีจำนวนจำกัด คำพิพากษาของศาลในแต่ละคดีอาจทำให้ผลประโยชน์ของสมาชิกกลุ่มที่ยังไม่ได้ฟ้องคดีลดลง 3) แนวทาง พบว่า ผู้บริโภคจะต้องดำเนินการบังคับคดีด้วยตนเอง จึงมีกระบวนการขั้นตอนที่ยุ่งยากเมื่อบทบัญญัติของกฎหมายที่ทำให้ผู้บริโภคไม่ได้รับการชดเชยเยียวยาอย่างรวดเร็ว ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งผู้บริโภค

คำสำคัญ: สิทธิความเสมอภาค, คุ้มครองผู้บริโภค, การพิจารณาคดี

Abstract

The objectives of this study are 1) To study concepts and theories regarding the principles of legal equality in Thai consumer protection cases; 2) To study the principles Concepts about consumer protection and consumer court procedural law. 3) To study legal measures regarding consumer court procedural cases. To be effective and beneficial to consumers, it is qualitative

* Received May 11, 2024; Revised May 21, 2024; Accepted May 28, 2024

legal research, researching and analyzing various related documents such as textbooks, academic articles, theses, including legal provisions. Along with studying comparisons with other countries, the results found that: 1) Problems of equal rights in consumer protection cases in Thailand. Organizations that will prosecute cases on behalf of consumers according to the Consumer Case Procedure Act B.E. 2008 can only have committees. Protect consumers and associations certified by the Consumer Protection Board as for the Act on Liability for Damages Caused by Unsafe Products, B.E. 2008, there are organizations that take legal action on behalf of consumers, including: Consumer Protection Committee Associations and Foundations The Consumer Protection Board provides certification in accordance with the law on consumer protection. It can be seen that both laws There are conflicting problems according to the law. 2) Rights of consumers regarding consumer protection laws that have caused a lot of damage. Consumer litigation in Thailand is still in the nature of cases in which the injured party Different people sued for damages from the same incident. This is inconsistent with the concept of limited assets. The court's judgment in each case may reduce the interests of class members who have not yet filed a lawsuit. 3) The guidelines find that consumers must proceed with enforcement actions themselves. Therefore, there is a complicated process when the provisions of the law prevent consumers from receiving quick compensation. It is not consistent with the spirit of the Consumer Procedure Law.

Keywords: Equal Rights, Consumer Protection, Trial

บทนำ

จากสภาพที่ผู้บริโภคอาศัยอยู่ในสังคมแบบต่างคนคนต่างอยู่โดยเฉพาะในสังคมเมืองและการเข้าถึงผู้บริโภคในสังคมชนบทผ่านสื่อต่าง ๆ จากหลายปีที่ผ่านมาประเทศไทย มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว เมื่อผู้ประกอบการนำความรู้ทางด้านเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อลดต้นทุนในการผลิตและย่นระยะเวลาในการผลิต เป็นผลให้สินค้าและบริการไม่ได้คุณภาพตามที่ผู้บริโภคต้องการ และอาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคได้ ผู้บริโภคจึงตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบในทุก ๆ ด้าน และเมื่อเกิดข้อพิพาทเกี่ยวกับการบริโภคสินค้าและบริการ การจะระงับข้อพิพาทและการเยียวยาความเสียหายต้องใช้เวลาอันยาวนาน และมีขั้นตอนการพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่ยุ่งยากซับซ้อน ซึ่งกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศไทย ตามประวัติศาสตร์ของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันในส่วนของประเทศไทยกฎหมายไทยแบ่งออกเป็น 2 ยุค คือ ยุคก่อนสมัยใหม่ (Pre-Modern Law) และยุคสมัยใหม่ (Modern Law) โดยถือเอาช่วงรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์มีจุดแบ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากกฎหมายตะวันตก ซึ่งเป็นกฎหมายสมัยใหม่เข้ามาในประเทศจนมีการจัดทำประมวลกฎหมาย (Codification) สำหรับการแบ่งยุคประวัติศาสตร์กฎหมายไทยตามแนวของศาสตราจารย์ แบ่งเป็น 4 สมัย คือ สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยสามรัชกาลแรกแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สมัยรัชกาลที่ 4 สมัยรัชกาลที่ 5 และสมัยประมวลกฎหมาย (แสง บุญเฉลิมวิภาส, 2548); (กุลพล พลวัน, 2558) สำหรับการพิจารณาคดีและการลงโทษผู้กระทำความผิด จากหลักฐานในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงปรากฏชัดว่า ในสมัยสุโขทัยมีระบบการพิจารณาคดีหรืออาจกล่าวได้ว่า มีกฎหมายลักษณะตระลาการแล้ว ดังข้อความที่ว่า “ลูกเจ้าลูกขุนผิแลผิดแผกแสงกว้างกัน สวนดูแท้แล้ว จึงแล่งความแก่ข้าด้วย ชื่อ บ่ข้าผู้ลัก มักผู้ซ่อน” คือ เมื่อมีข้อพิพาทให้พิจารณาและตัดสินไปโดยข้อสัตย์สุจริต นอกจากนี้ยังมีข้อความที่กล่าวเตือนไว้ว่า “เห็นข้าว่าท่านบ่ใคร่พิน เห็นสินท่านบ่ใคร่เดือด” หมายความว่า เห็นของเขาย้ายนติดอยากได้ อย่าโลภเห็นแก่ลาภสักการ ให้พิจารณาพิพากษาอรรถคดีด้วยความ

ข้อสัตย์ยุติธรรมไม่ว่าคู่ความฝ่ายใดจะเป็นเจ้าขุนมูลนาย หรือเป็นเพียงราษฎรสามัญ ก็ต้องไม่ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายใด (ปรัชญา อยู่ประเสริฐ, 2551)

หลักฐานทางประวัติศาสตร์อีกเรื่องที่สะท้อนให้เห็นแนวคิดการปกครองในสมัยสุโขทัย คือ วรรณกรรมเรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ซึ่งพระยาสิทธิ หรือพระมหาธรรมราชาที่ 1 ได้ทรงนิพนธ์ขึ้นขณะอยู่ในฐานะของอุปราช ไตรภูมิพระร่วง หรือชื่อตามต้นฉบับเดิมว่า “ไตรภูมิถา” เป็นตัวอย่างแห่งความยุติธรรมไว้หลายแห่ง เช่น ผู้ปกครองต้องให้ความรัก ความเมตตา ต่อประชาชนทุกกลุ่มเหล่าในสังคมอย่างเสมอภาคกัน พิจารณาตัดสินคดีอย่างเที่ยงธรรมและประสาทความยุติธรรมโดยเร็ว ตัดสินคดีความด้วยความละเอียดรอบคอบโดยใจเป็นธรรม (แสวง บุญเฉลิมวิภาส, 2548)

สำหรับระบบศาลของไทยในอดีตได้ใช้กฎหมายตราสามดวงเป็นหลักในการพิจารณาคดีมาถึง รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 พระองค์จึงทรงมีพระราชดำริให้ปฏิรูประบบกฎหมายและระบบศาลของไทย ก่อนเป็นอันดับแรกพระองค์ทรงได้โปรดเกล้าให้ผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายจากต่างประเทศเข้ามาดำเนินการปฏิรูประบบกฎหมาย ขณะนั้นประเทศไทยมี 2 ระบบ คือ ระบบกฎหมายจารีตประเพณีหรือคอมมอนลอว์ (Common Law System) ของประเทศอังกฤษ และระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law System) ที่ใช้กัน ภาคพื้นยุโรป พระองค์ทรงมองว่าระบบกฎหมายของไทยมีแนวโน้มไปในทางระบบประมวลกฎหมาย มากกว่า จึงทรงตัดสินพระทัยเลือกระบบประมวลกฎหมายในการปฏิรูประบบกฎหมายไทย ต่อมาในปี พ.ศ. 2447 รัฐบาลไทยได้แต่งตั้งให้ นายยอร์ช ปาดู (Georges Padoux) นักกฎหมายชาวฝรั่งเศสเป็นที่ปรึกษาในการร่างกฎหมาย จึงเกิดประมวลกฎหมายฉบับแรกของไทย คือ ประมวลกฎหมายลักษณะอาญา ประกาศใช้เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2451 (เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ และสุธีร์ ศุภนิตย, 2541)

ปัจจุบันเห็นได้ว่าผู้ผลิตต่างมุ่งหาวิธีที่จะลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลกำไรให้ได้มากที่สุด ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้ระบบเศรษฐกิจมีความซับซ้อนมากขึ้น การผลิตสินค้าหรือบริการจึงพัฒนาอย่างรวดเร็วเกินกว่าที่ผู้บริโภคจะตามทัน ทำให้ผู้บริโภคไม่สามารถปรับตัวได้ทันกับความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี ๆ ได้ ผู้บริโภคจึงไม่อาจได้รับผลตอบแทนอย่างคุ้มค่ากับเงินที่ตนต้องจ่ายค่าสินค้าหรือบริการไป รัฐจึงจำเป็นต้องหาทางช่วยเหลือเยียวยาหรือออกกฎหมายมาคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค สำหรับประเทศไทยได้มีการตราพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เพื่อคุ้มครองผู้บริโภครวมทั้งมีการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคมากขึ้น แต่สิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย ยังไม่ได้รับการคุ้มครองอย่างแท้จริง เนื่องจากผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายต้องนำคดีขึ้นสู่ศาลด้วยตนเอง เพื่อเยียวยาความเสียหายหรือผู้บริโภคที่เป็นผู้เสียหายได้ ไปร้องขอต่อคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคให้ดำเนินการฟ้องคดีแทนตน เมื่อจะนำคดีขึ้นสู่ศาลและดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลต้องใช้กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่มีอยู่เดิมซึ่งอยู่ภายใต้แนวความคิดที่ว่าทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน สามารถรู้คดีในความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจ (อุริชญา วัฒนรุ่ง, 2544) ในปัจจุบันตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ไม่เท่าเทียมกัน อาทิเป็นฐานะทางเศรษฐกิจ การศึกษา หรืออำนาจต่อรอง ทางเศรษฐกิจ ทำให้ไม่สามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างแท้จริง จึงมีความจำเป็นต้องสร้างระบบวิธีพิจารณาความผู้บริโภคขึ้นมาเป็นพิเศษ ซึ่งต่อมาได้มีการประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 เพื่อให้มีระบบวิธีพิจารณาคดีที่เอื้อต่อการใช้สิทธิเรียกร้องของผู้บริโภค ให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหายได้รับการแก้ไขเยียวยาด้วยความรวดเร็ว ประหยัด ด้วยเหตุนี้ กฎหมายจึงบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคโดยให้สิทธิผู้บริโภคฟ้องคดีได้โดยที่ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือไม่ได้ทำสัญญาตามแบบที่กฎหมายกำหนด รวมถึงการกำหนดให้ข้อตกลงที่ทำกันไว้นอกสัญญาของผู้ประกอบธุรกิจถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญามีการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลแก่ผู้บริโภค และมีการแต่งตั้งเจ้าพนักงานคดีในการให้ความช่วยเหลือ แต่ต่อมา พบว่า มีการฟ้องคดีผู้บริโภคเข้าสู่การพิจารณาของศาลยุติธรรมเป็นจำนวนมาก โดยคดีผู้บริโภคที่มีการฟ้องนั้นปรากฏว่าเป็นคดีที่

ผู้ประกอบการธุรกิจฟองผู้บริโภคเป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับมีความเห็นและเสียงสะท้อนจากสังคมเกี่ยวกับผลการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ว่าเป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่ฝ่ายผู้ประกอบการ โดยเฉพาะนายทุนประเภทสถาบันการเงินในการเร่งรัดหนี้สิน จึงทำให้เกิดปัญหาว่ากฎหมายฉบับดังกล่าว สามารถที่จะคุ้มครองผู้บริโภคได้จริงหรือไม่ (สุขุม ศุภนิตย, 2548) ทั้งนี้ เนื่องจากพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมายไว้โดยรวมถึงการให้สิทธิแก่ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถฟ้องผู้บริโภคได้ด้วย ทั้งที่เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มีหลักการที่สำคัญ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้สามารถฟ้องคดีได้ด้วยความสะดวก รวดเร็วและเสียค่าใช้จ่ายน้อย การที่มาตราดังกล่าวให้สิทธิแก่ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถฟ้องผู้บริโภคได้ด้วยนั้นจะเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ที่มุ่งคุ้มครองผู้บริโภคเป็นสำคัญหรือไม่และอาจไม่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาค ซึ่งถือเป็นหลักการพื้นฐานของศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ที่เรียกร้องให้ต้องปฏิบัติต่อบุคคลที่มีสาระสำคัญเหมือนกันอย่างเท่าเทียมกันและจะต้องปฏิบัติต่อบุคคลที่มีสาระสำคัญไม่เหมือนกันให้แตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของเรื่องนั้น ๆ มิฉะนั้นถือเป็นการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมกันขัดต่อหลักความเสมอภาค ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบการที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ไม่เท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นฐานะทางเศรษฐกิจการศึกษา หรืออำนาจต่อรอง เป็นต้น ผู้วิจัยจึงค้นพบปัญหาว่ามีประเด็นปัญหาสำคัญที่ควรทำการศึกษา คือ สิทธิความเสมอภาคว่าการที่พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 เรื่องการให้สิทธิแก่ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถฟ้องผู้บริโภคเป็นคดีผู้บริโภคได้จะเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับดังกล่าวหรือไม่จะสอดคล้องกับหลักความเสมอภาคหรือไม่เพื่อนำมาเป็นข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาต่อไป (ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์, 2543); (ศรัณย์ ศรัณยสุนทร, 2559)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคทางกฎหมายในการพิจารณาคดีคุ้มครองผู้บริโภคของไทย
2. เพื่อศึกษาหลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค
3. เพื่อศึกษามาตรการในทางกฎหมายเกี่ยวกับคดีวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษาค้นคว้า และรวบรวมเอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ (Documentary Research) ได้แก่

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคทางกฎหมายในการพิจารณาคดีคุ้มครองผู้บริโภคของไทย
 - 1.1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคจากเอกสาร ตำรา
 - 1.2 ศึกษาและค้นคว้าหลักความเสมอภาคในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 27 ที่กำหนดให้สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้โดยชัดแจ้งจากระบบฐานข้อมูลในเว็บไซต์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
 - 1.3 ศึกษาและค้นคว้าจากวารสารกฎหมาย บทความวิชาการ และบทความวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสิทธิความเสมอภาคการพิจารณาคดีคุ้มครองผู้บริโภคของไทย
2. หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค
 - 2.1 ศึกษาและค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครอง กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของไทย

2.2 ศึกษาแนวคิดและเหตุผลของการจัดให้มีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551

2.3 ศึกษาและวิเคราะห์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 46 บัญญัติเรื่องให้สิทธิของผู้บริโภคยอมรับได้รับความคุ้มครอง

2.4 ศึกษาและค้นคว้าจากวิทยานิพนธ์ บทความวิชาการและบทความวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสิทธิความเสมอภาคการพิจารณาคดีคุ้มครองผู้บริโภคของไทย

2.5 ศึกษาและค้นคว้าคดีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสิทธิความเสมอภาคการพิจารณาคดีคุ้มครองผู้บริโภคของไทย เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย

3. วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสิทธิความเสมอภาคการพิจารณาคดีคุ้มครองผู้บริโภคของไทย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสิทธิความเสมอภาคการพิจารณาคดีคุ้มครองผู้บริโภคของไทย พบว่าพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นภายใต้แนวความคิดที่ต้องการแก้ไขปัญหาความไม่เป็นธรรมในการดำเนินคดีที่ผู้บริโภคมีข้อพิพาทกับผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการบริโภคสินค้าหรือบริการ ซึ่งผู้บริโภคมีสถานะทางเศรษฐกิจและอำนาจต่อรองที่ไม่เท่าเทียมกับผู้ประกอบธุรกิจ พระราชบัญญัตินี้จึงได้กำหนดวิธีพิจารณาขึ้นใหม่ โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้กฎหมาย คือ เพื่อให้มีระบบวิธีพิจารณาคดีที่เอื้อต่อการใช้สิทธิเรียกร้องของผู้บริโภค ให้ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายได้รับการแก้ไขเยียวยาด้วยความรวดเร็ว ประหยัดและเป็นธรรมอย่างแท้จริง อีกทั้งให้อำนาจศาลในการพิจารณาคดีและแสวงหาข้อเท็จจริงในคดีได้อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคยังมุ่งคุ้มครอง

สิทธิของผู้บริโภคและสร้างความเป็นธรรมแก่ผู้บริโภค ไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ประกอบธุรกิจ และเพื่อให้ผู้บริโภคได้รับการเยียวยาความเสียหายที่เสียค่าใช้จ่ายน้อย รวดเร็วมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมด้วย ประกอบกับจะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัตินี้ มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้บริโภคมากขึ้นกว่าเดิมหลายประการ เช่น ผู้บริโภคสามารถฟ้องคดีได้ด้วยวาจา ผู้บริโภคไม่ต้องเสียค่าขึ้นศาลในการฟ้องคดี เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษา พบว่า มีปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการนำพระราชบัญญัตินี้มาบังคับใช้ เนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวนิยามความหมายของคำว่า “คดีผู้บริโภค” หมายความว่า “คดีผู้บริโภค” หมายความว่า การให้ผู้ประกอบธุรกิจสามารถฟ้องผู้บริโภคเป็นคดีผู้บริโภคได้ด้วยมิใช่เฉพาะผู้บริโภคเท่านั้นที่จะสามารถฟ้องผู้ประกอบธุรกิจเป็นคดีผู้บริโภคได้โดยค้นพบเป็นประเด็นปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

ถ้าเปรียบเทียบความหมายของคำว่า “ผู้บริโภค” และ “คดีผู้บริโภค” ของประเทศไทยกับต่างประเทศ พบว่า

1.1 ความหมายของ “ผู้บริโภค”

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา โดยภาพรวม พบว่า บุคคลที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองคือ “ผู้บริโภค” ตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้งในระดับสหพันธรัฐและมลรัฐ คือ บุคคลที่ทำธุรกรรมว่าด้วยการบริโภค ได้แก่ บุคคลที่ซื้อหรือใช้สินค้าหรือบริการ ซึ่งจะมีนิยามที่แตกต่างกันไปตามกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง กฎหมายบางฉบับกำหนดว่า บุคคลธรรมดาเท่านั้นที่เป็นผู้บริโภคได้ บางฉบับกำหนดให้หมายความรวมถึงนิติบุคคลด้วย แต่ส่วนใหญ่กฎหมายจะกำหนดให้คุ้มครองบุคคลที่ใช้สินค้าหรือบริการในเชิงส่วนบุคคลหรือใช้ในครัวเรือน ซึ่งคล้ายคลึงกับของประเทศไทยที่นิยามความหมายของผู้บริโภคไว้ให้หมายความรวมถึงทั้งบุคคลธรรมดา และนิติบุคคล รวมถึงจะกำหนดให้คุ้มครองบุคคลที่ใช้สินค้าหรือบริการในเชิงส่วนบุคคลหรือใช้ในครัวเรือนที่ผลิตหรือจำหน่ายแจกเพื่อขายแก่ผู้บริโภคสำหรับใช้ในบริเวณบ้านที่อยู่อาศัย โรงเรียน หรือเพื่อการใช้ส่วนบุคคล เพื่อบริโภคหรือความบันเทิงในบริเวณดังกล่าว

สำหรับความหมายของผู้บริโภคในประเทศอังกฤษ โดยภาพรวม พบว่า บุคคลที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครอง คือ “ผู้บริโภค” ตามกฎหมายของประเทศอังกฤษ คือ “ผู้บริโภค” ผู้ที่ได้มาซึ่งสินค้าในราคาไม่เกินกว่า 40,000 เหรียญ ให้ถือว่าเป็นผู้บริโภค รวมทั้งเป็นบุคคลหรือนิติบุคคลก็ได้ และผู้ที่ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการจากผู้ประกอบธุรกิจ เพื่อนำมาใช้สอยด้วยตนเองหรือใช้ในกิจการของตนเองตามปกติ มิใช่ได้มาเพื่อนำไปขายต่อหรือนำไปใช้ผลิตสินค้าของตนเองโดยตรง ซึ่งคล้ายคลึงกับของประเทศไทยที่กำหนดให้คุ้มครองบุคคลที่ใช้สินค้าหรือบริการในเชิงส่วนบุคคลหรือใช้ในครัวเรือน

1.2 ความหมายของ “คดีผู้บริโภค”

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ของประเทศไทยถูกออกแบบมาเพื่อจัดระบบวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคเสียใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1) ให้ผู้บริโภคมีโอกาสเข้าถึงความยุติธรรมได้สะดวกยิ่งขึ้น 2) จัดกระบวนการค้นหาความจริงให้มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม 3) ปรับปรุงระบบวิธีพิจารณาคดีให้รวดเร็วและเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ที่เอื้อต่อการเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้บริโภค และ 4) เสริมสร้างมาตรฐานทางจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ และป้องปรามผู้ประกอบการธุรกิจที่ไม่สุจริต โดยพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ได้นิยามความหมายของคดีผู้บริโภคว่า “คดีแพ่งระหว่างผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภค ตามมาตรา 19 หรือตามกฎหมายอื่น กับผู้ประกอบการธุรกิจซึ่งพิพาทกันเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายอันเนื่องมาจากการบริโภคสินค้าหรือบริการ” กล่าวคือ คู่ความฝ่ายหนึ่งต้องเป็นผู้บริโภคหรือเป็นผู้ฟ้องคดีแทนผู้บริโภค ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจ ซึ่งจากการศึกษาเรื่องนี้ทำให้ทราบว่าคดีผู้บริโภค ให้ความสำคัญรวมถึงคดีที่ผู้ประกอบการฟ้องผู้บริโภคได้ด้วย ซึ่งกรณีดังกล่าวนี้เมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้นอาจทำให้ผู้บริโภคตกอยู่ในฐานะเสียเปรียบได้

ส่วนความหมาย คดีผู้บริโภค ในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น ผู้บริโภคมีลักษณะเป็นสมาคมหรือสมาพันธ์ต่างมีส่วนในการคุ้มครองผู้บริโภค และมีอยู่ทั่วประเทศในทุกมลรัฐ แต่ไม่มีวัตถุประสงค์ฟ้องคดีเพื่อผู้บริโภค เพราะคดีเหล่านี้หากไม่ฟ้องโดยผู้เสียหายก็อาจให้ Attorney General หรืออัยการของรัฐ หรือสหพันธรัฐฟ้องร้องให้ได้ ดังนั้น การพิจารณาคดีส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับคดีคุ้มครองผู้บริโภคในศาลมลรัฐมักจะเป็นคดีมโนสำเนา ซึ่งหากผู้บริโภคตัดสินใจที่จะดำเนินคดีกับผู้ประกอบธุรกิจผู้บริโภคสามารถยื่นฟ้องคดีต่อศาลแขวงเพื่อให้มีการดำเนินคดีมโนสำเนาได้ ซึ่งนอกจากการดำเนินคดีมโนสำเนาของผู้บริโภคแต่ละรายแล้ว คดีคุ้มครองผู้บริโภคยังเป็นคดีที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก ผู้บริโภคสามารถเลือกดำเนินคดีแบบกลุ่ม (Class Action) ได้อีกทางหนึ่ง ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าประเทศสหรัฐอเมริกาจะไม่มีการบัญญัติกฎหมายวิธีพิจารณาเป็นการเฉพาะโดยภาพรวมแล้วบุคคลที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครอง คือ ผู้บริโภค ผู้ที่ทำธุรกรรมว่าด้วยการบริโภค อันได้แก่บุคคลที่ซื้อหรือใช้สินค้าหรือบริการ กฎหมายก็คุ้มครองผู้บริโภคโดยกำหนดให้พิจารณาเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งก็คล้ายคลึงกับของประเทศไทยแต่แตกต่างกันตรงที่ของประเทศไทยให้ความสำคัญรวมถึงผู้ประกอบการฟ้องผู้บริโภคได้ด้วย

สำหรับประเทศอังกฤษ ในการฟ้องคดีและการดำเนินคดีผู้บริโภคในประเทศอังกฤษรัฐบาลมองเห็นความจำเป็นในการคุ้มครองผู้บริโภค เนื่องจากปัจจัยสองประการ ได้แก่ 1) สภาพการผลิตและการจำหน่ายเปลี่ยนแปลงไป มีการใช้วิธีโฆษณามากขึ้น 2) สินค้าในตลาดมีวิธีการผลิตที่ลับซับซ้อน ใช้เทคโนโลยีสูงขึ้น ผู้บริโภคไม่สามารถหยั่งรู้ได้ถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสินค้าได้ด้วยตนเอง ระบบการคุ้มครองผู้บริโภคของอังกฤษนั้นมีการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาปัญหาขึ้น เพื่อเสนอแนวทางแก้ไข เรียกว่า The Melony Committee on Consumer Protection ในปี ค.ศ. 1961 มีการจัดตั้ง Consumer Council ซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็น The National Consumer Council ซึ่งหากเปรียบเทียบแล้วเห็นว่าคล้ายกับการทำงานของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศไทยในปัจจุบัน แต่ NCC ของประเทศอังกฤษเป็นหน่วยงานอิสระซึ่งได้งบประมาณจากรัฐบาล มีบทบาท

ด้านการเฝ้าระวังประโยชน์ของผู้บริโภคและเป็นสภาพที่ปรึกษาให้แก่หน่วยงานด้านนี้ของภาครัฐอีกประมาณ 60 แห่ง บทบาทของ NCC ถือได้ว่าเป็นองค์กรอิสระที่มีบทบาทเสริมหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอีกมากมายในเรื่อง การคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งประกอบด้วย Department of Prices and Affairs ปัจจุบันยุบรวมกับ Department of Trade and Industry หน่วยงานนี้มีอำนาจตามกฎหมายสำคัญ ๆ หลายฉบับที่เกี่ยวกับการบริโภค อาทิเช่น ออกข้อกำหนดตามกฎหมาย Consumer Credit Act 1974 และ Consumer Protection Act 1987 (ส่วนที่ 2) และมีความรับผิดชอบโดยประสานกันกับ Office of Fair Trading ซึ่งเกิดขึ้นตามกฎหมาย Fair Trading Act 1973 เพื่อดูแลให้เกิดการแข่งขันทางการค้าที่เป็นธรรม

1.3 คดีผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 กับหลักความเสมอภาค
พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 บัญญัติไว้โดยสอดคล้องกับเจตนารมณ์หรือไม่เห็นว่าการให้นิยามความหมายของผู้บริโภคที่ให้ความความรวมถึงผู้ประกอบการฟ้องผู้บริโภคได้ด้วยนั้น ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ฉบับนี้ เนื่องจากเมื่อพิจารณา นิยามคำว่า “คดีผู้บริโภค” ให้นิยามความหมายไว้ว่า “คดีแพ่งระหว่างผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภค ตามมาตรา 19 กับผู้ประกอบการธุรกิจ ซึ่งพิพาทกันเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายอันเนื่องมาจากการบริโภคสินค้าและบริการ” รวมทั้งมาตรา 17 ที่เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการธุรกิจฟ้องผู้บริโภคเป็นคดีผู้บริโภคได้ เท่ากับให้นำกฎหมายประมวลวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคมาใช้บังคับแก่ผู้บริโภคเสียเอง ซึ่งไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคและการใช้กฎหมายวิธีสบัญญัติที่ต้องสอดคล้องและไม่ขัดกับกฎหมายสารบัญญัติ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการก็ยังอาศัยประโยชน์จากความรวดเร็วของกระบวนการพิจารณาคดีผู้บริโภคตามพระราชบัญญัตินี้ในการฟ้องร้องและดำเนินคดีต่อผู้บริโภค ซึ่งเป็นประโยชน์ที่ผู้ประกอบการไม่อาจได้รับจากการดำเนินคดีแพ่งตามกระบวนการพิจารณาคดีแพ่งทั่วไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติไว้โดยสอดคล้องกับความเสมอภาคหรือไม่เห็นเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 27 บัญญัติรับรองให้บุคคลย่อมเสมอภาคกันตามกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันว่าชายหรือหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายภาพหรือสุขภาพสถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้ จากบทบัญญัติดังกล่าวรัฐจึงต้องปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญอย่างเดียวกัน ในกรณีพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติให้ใช้บังคับโดยให้สิทธิผู้ประกอบการสามารถ ฟ้องผู้บริโภคได้เช่นเดียวกับที่ผู้บริโภคฟ้องผู้ประกอบการได้ด้วยนั้น เท่ากับให้ผู้ประกอบการซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา รวมถึงอำนาจต่อรองที่ดีกว่าใช้มาตราดังกล่าวเป็นช่องทางในการบังคับคดีกับผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบผู้ประกอบการ เพราะผู้บริโภคอยู่ในฐานะที่ไม่เท่าเทียมกัน กับผู้ประกอบการแทบจะทุก ๆ ด้าน ดังนั้น พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติโดยให้สิทธิผู้ประกอบการสามารถ ฟ้องผู้บริโภคเป็นคดีผู้บริโภคได้เช่นเดียวกับที่ผู้บริโภคฟ้องผู้ประกอบการเป็นคดีผู้บริโภคได้นั้น ถือเป็นการปฏิบัติต่อบุคคลที่แตกต่างกันในสาระสำคัญอย่างเดียวกัน ย่อมไม่ธรรมและไม่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาค

อภิปรายผล

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่ทำให้ผู้บริโภคได้รับความเป็นธรรมและไม่ถูกเอาเปรียบ เพื่อใช้บังคับในคดีที่มีข้อพิพาทระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบกิจการในคดีแพ่งตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเมื่อศึกษาวิจัยเห็นควรแก้ไขนิยามความหมายของคำว่า “คดีผู้บริโภค” แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 โดยกำหนดให้เฉพาะแต่ผู้บริโภคเท่านั้นที่สามารถฟ้องผู้ประกอบการธุรกิจเป็นคดีผู้บริโภคได้ ซึ่งการแก้ไขในเรื่องดังกล่าวน่าจะเป็นสิ่งที่เหมาะสม สามารถกระทำได้โดยไม่กระทบต่อภาพรวมของโครงสร้างตามพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ศรชัย อำนวย คำว่า “คดีผู้บริโภค” ตามมาตรา 3 (1) โดยกำหนดให้เฉพาะแต่ผู้บริโภคเท่านั้นที่สามารถฟ้องผู้ประกอบการธุรกิจเป็นคดีผู้บริโภคได้ และยกเลิกบทบัญญัติมาตรา 17 และเห็นควรกำหนดประเภทคดีผู้บริโภคให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น รวมถึงให้นำมูลค่าของจำนวนเงินมาใช้เป็นเกณฑ์ประกอบการพิจารณาความหมายของผู้บริโภคเพื่อคุ้มครองผู้ประกอบการรายย่อย ดังเช่นเดียวกันกับในประเทศออสเตรเลีย รวมทั้งนิยาม คำว่า “ผู้บริโภค” เห็นควรกำหนดนิยาม คำว่า “ผู้บริโภค” โดยให้นำมูลค่าของสัญญาหรือจำนวนเงินมาใช้เป็นเกณฑ์ประกอบการพิจารณาด้วย (ศรชัย อำนวย, 2560) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัช จิระแพทย์ แยกความหมายของผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจออกจากกันเพื่อจะได้เป็นการคุ้มครองผู้ประกอบการรายย่อยได้อีกด้วยดังเช่นเดียวกันกับในประเทศออสเตรเลีย อันเป็นการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมเศรษฐกิจให้ลดน้อยลง (วิชัช จิระแพทย์, 2523); (จักรพงษ์ เล็กสกุลไชย, 2545)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาสิทธิความเสมอภาคการพิจารณาคดีคุ้มครองผู้บริโภคของไทย ผู้ศึกษาเห็นว่าเพื่อให้การใช้สิทธิเรียกร้องของผู้บริโภคเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างแท้จริงตรงตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 และสอดคล้องตามหลักความเสมอภาคในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคจึงเห็นควรปรับปรุงกฎหมาย ข้อเสนอแนะ 1) เห็นควรแก้ไขนิยามความหมายของคำว่า “คดีผู้บริโภค” แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 โดยกำหนดให้เฉพาะแต่ผู้บริโภคเท่านั้นที่สามารถฟ้องผู้ประกอบการธุรกิจเป็นคดีผู้บริโภคได้ ซึ่งการปรับปรุงในเรื่องดังกล่าวน่าจะเป็นสิ่งที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้บริโภคมีประโยชน์มากที่สุด 2) ควรกำหนดประเภท คดีผู้บริโภคให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น รวมถึงให้นำมูลค่าของจำนวนเงินมาใช้เป็นเกณฑ์ประกอบการพิจารณา

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานวิจัยเรื่องศึกษากรณีปัญหาสิทธิความเสมอภาคของการพิจารณาคดีคุ้มครองผู้บริโภคของไทย ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีประจำปี พ.ศ. 2566 ขอบพระคุณผู้บริหารมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ที่สนับสนุนการทำวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กุลพล พลวัน. (2558). พัฒนาการแห่งสิทธิมนุษยชน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- จักรพงษ์ เล็กสกุลไชย. (2545). คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ภาค 1 ถึง ภาค 3). (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.
- ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศักดิ์. (2543). กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ และสุธีร์ ศุภินิตย์. (2541). การคุ้มครองผู้บริโภคฝ่ายการวิจัยเศรษฐกิจรายสาขา สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงพาณิชย์.
- ปรัชญา อยู่ประเสริฐ. (2551). การใกล้เคียงในประเทศออสเตรเลีย กฎหมายเกี่ยวกับการใกล้เคียง ข้อพิพาท ศูนย์วิทยการระงับข้อพิพาททางเลือก สำนักกระงับข้อพิพาท สำนักงานศาล ยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธนาเพลส จำกัด.
- ภูริชญา วัฒนรุ่ง. (2544). หลักกฎหมายมหาชน (Principles of Public Law). (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิชช์ จีระแพทย์. (2523). กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคด้านการโฆษณา. ใน วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรชัย อำนวย. (2560). หลักความเสมอภาคกับกรณีสิทธิการฟ้องคดีของผู้ประกอบธุรกิจตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551. ใน การค้นคว้าอิสระนิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศรัณย์ ศรัณยสุนทร. (2559). วิธีพิจารณาคู่ครองผู้บริโภคทางแพ่งในชั้นศาล. ใน วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุขุม ศุภินิตย์. (2548). คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แสง บุญเฉลิมวิภาส. (2548). หลักกฎหมายอาญา. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.

แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมเพื่อบริหารโรงเรียนคุณภาพ
ของชุมชน โรงเรียนบ้านตลิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1*

GUIDELINES FOR DEVELOPING PARTICIPATION IN MANAGING QUALITY SCHOOLS
IN THE COMMUNITY BAN TALING CHAN SCHOOL AND NETWORK SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF SUKHOTHAI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

อานัตถกร ต่อนไล*, ธนกรฤต สิทธิราช และ สุภาพรณ กิตติรัชชานนท์

Anadthagon Tonlai*, Thanakrit Sitthirat and Suphaphon Kittiratchadanon

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตาก ประเทศไทย

Faculty of Education, Northern College, Tak, Thailand

*Corresponding author E-mail: anadthagon10@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน โรงเรียนบ้านตลิ่งชัน และโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 1 2) เพื่อหาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมเพื่อบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน โรงเรียนบ้านตลิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 การวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจกับการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนบ้านตลิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย ปีการศึกษา 2566 จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการมีส่วนร่วมเพื่อบริหารโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.36$) 2) ปัญหาการบริหารโรงเรียน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีปัญหามากที่สุด 3) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมเพื่อบริหารโรงเรียน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมการปฏิบัติ คือ โรงเรียนควรชี้แจงรายละเอียดหลักสูตรแกนกลาง สรุปความต้องการของท้องถิ่นว่าต้องการบรรจุในหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ คือ โรงเรียนควรต้องเชิญผู้ปกครองมาพูดคุยถึงความต้องการที่อยากให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการความก้าวหน้าที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนา, การมีส่วนร่วม, โรงเรียนคุณภาพของชุมชน

* Received May 29, 2024; Revised May 12, 2024; Accepted May 18, 2024

Abstract

The objectives of this research article are 1) To study the conditions and problems of managing quality schools in the community; Ban Taling Chan School and network schools Under the Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1 2) To find ways to develop participation in managing quality schools in the community. Ban Taling Chan School and network schools Under the Sukhothai Primary Educational Service Area Office, Area 1, the research is a combination of survey research and qualitative research. Target groups include administrators, teachers, and basic education committees. of Ban Taling Chan School and network schools, academic year 2023, numbering 100 people. The research tools were a 5-level rating scale questionnaire and an interview form. Statistics used in data analysis include percentage, mean, standard deviation. Information from interviews By analyzing the content The results of the research found that: 1) Conditions of participation in school administration were found to be overall and in each aspect was at a high level ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.36$). 2) School administration problems, it was found that participation in benefits had the most problems. 3) Guidelines for developing participation in school administration. It was found that the aspect of participation in decision making is that school administrators should support teachers to participate in administrative decisions. In terms of participation in practice, schools should clarify the details of the core curriculum. Summary of local needs that want to be included in the curriculum In terms of participation in the benefits, schools should invite parents to discuss the needs that they want to happen to their students. Participation in the evaluation is that those involved should participate in the process of collecting data that shows development. Efficient and effective progress.

Keywords: Development Guidelines, The Participation, Community Quality School

บทนำ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการศึกษาที่จัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษาและเป็นรากฐาน การศึกษาของคนไทย โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานหลักที่มีภารกิจเกี่ยวกับการ จัดและการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่สำคัญประการหนึ่งในการพิจารณาเสนอนโยบายแผนพัฒนา มาตรฐาน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม แห่งชาติการสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ สำคัญประการหนึ่งในการพิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับทิศทางของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี แผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้อง กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบ การศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคม เพื่อประเทศไทยจะได้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และเพื่อให้หน่วยงานใน สังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกระดับนำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570)

ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้เป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินงานต่อไป (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2563) การจัดการศึกษาของประเทศไทยในระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษาในปัจจุบัน พบว่า จำนวนประชากรในวัยเด็กมีแนวโน้มจะลดลงอย่างต่อเนื่องส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของจำนวนโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนน้อยกว่า 120 คน กระจายตามหมู่บ้านจำนวนมาก โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ประสบปัญหาคล้ายคลึงกัน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ เกิดจากจำนวนนักเรียนลดลง ทำให้มีอัตราส่วนครูต่อนักเรียนลดลง นักเรียนต่อห้องเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน ค่าใช้จ่ายต่อหัวสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนขนาดเล็ก มีครูไม่ครบชั้น ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในสภาพที่ครูไม่ครบชั้นและนักเรียนมีจำนวนน้อยในแต่ละชั้น หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สื่อการเรียน การสอนและแหล่งการเรียนรู้มีจำนวนจำกัด ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 3) ด้านความพร้อมทางปัจจัยของโรงเรียนและด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ในการจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนที่ผ่านมาได้ใช้เกณฑ์จำนวนนักเรียนในการจัดสรรงบประมาณ จึงทำให้โรงเรียนขนาดเล็กได้รับจัดสรรงบประมาณและบุคลากรไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการศึกษาภายในโรงเรียน 4) ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาประสิทธิภาพของการศึกษาในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังมีบทบาทไม่มากนัก และมีโรงเรียนเพียงส่วนน้อยที่มีความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน ในท้องถิ่นการสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.), 2562)

จากนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาล โดยการบริหารจัดการโรงเรียนระดับประถมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สามารถจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของโรงเรียน โดยการกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบาย “โรงเรียนคุณภาพของชุมชน” และ “โรงเรียน STAND ALONE” ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการคัดเลือกโรงเรียนที่มีความพร้อมและเหมาะสม ในองค์ประกอบทุกด้านเป็นโรงเรียนหลักของชุมชน มีการบริหารจัดการงบประมาณ บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวกให้พร้อม โดยยึดหลักการทำโรงเรียนขนาดเล็กให้เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ที่เกิดจากการรวมโรงเรียนเครือข่าย จำนวนไม่เกิน 10 โรงเรียน ให้เป็น 1 กลุ่มโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร แต่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีคุณภาพให้เป็น “โรงเรียน STAND ALONE” หรือในอัตราส่วนที่มากที่สุดที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถดำเนินการได้ เพื่อให้เป็นโรงเรียนศูนย์กลางการเรียนรู้ให้ผู้ปกครอง ชุมชน เชื่อมั่น และเกิดการยอมรับ โดยจะจัดสรรทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณ และบุคลากรพร้อมทั้งเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้เป็น “โรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง” ให้มีคุณภาพทัดเทียมกับโรงเรียนในจังหวัดต่อไป ในการ “ปลดล็อกปรับเปลี่ยน เปิดกว้าง” เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา โดยยึดคุณภาพผู้เรียนและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเป็นสำคัญ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3, 2564)

โรงเรียนบ้านตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ได้รับนโยบายดังกล่าวมาปฏิบัติ ซึ่งให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตามบทบาท หน้าที่ ภาระงาน โดยการกำหนดพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้อง มีส่วนร่วมกับความต้องการของชุมชน และร่วมกำหนดการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ตามภาระงานใน 4 ด้าน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อให้ชุมชนรับรู้การดำเนินงานของสถานศึกษา และร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาให้ตรงความต้องการของชุมชนอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานและต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1, 2565)

ความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญในการที่จะเข้าถึงปัญหาและหาทางแก้ไขได้ตรงตามความต้องการของชุมชน ปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เชื่อมโยงมาจากจำนวนประชากรวัยเด็กลดลง สภาพสังคม และเศรษฐกิจที่มีความแตกต่างกันมาก ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยเฉพาะครอบครัวที่มีรายได้น้อย ขาดความพร้อม ในการดูแลเด็กทำให้สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น เช่น ปัญหาเด็กในช่วงอายุก่อนวัยเรียนที่ไม่ได้เข้าไปอยู่ในระบบการศึกษาปฐมวัยมีสัดส่วนสูงกว่าร้อยละ 10 (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี, 2559) ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นเด็กจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยส่งผลต่อการอ่านออกเขียนได้ ทักษะการเรียนรู้ และความเสี่ยงต่อการออกจากระบบการศึกษา ก่อนการสำเร็จการศึกษาภาคบังคับ ไม่ได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพจึงเป็นอุปสรรคในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นอย่างยิ่งต่อเนื่องไปจนถึงการขาดโอกาสทางการศึกษาและความเสมอภาคทางการศึกษา (Inequality education) ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีนโยบายการเรียนรู้ฟรี 15 ปี มาอย่างต่อเนื่องกลับพบว่าเด็กยังขาดโอกาสทางการศึกษาที่จะเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ประกอบกับปัจจัยด้านที่ตั้งของโรงเรียนคุณภาพของอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน การจัดการด้านงบประมาณ การขาดแคลนบุคลากร เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการเพิ่มของอัตราการขาดโอกาสทางการศึกษา ในภาพรวมผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมเพื่อบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน โรงเรียนบ้านตลิ่งชัน และโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล สำหรับนำไปใช้ในการวางแผนการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน โรงเรียนบ้านตลิ่งชัน และโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 1
2. เพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมเพื่อบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน โรงเรียนบ้านตลิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมเพื่อบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน โรงเรียนบ้านตลิ่งชัน และโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กับแหล่งข้อมูลที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านตลิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ปีการศึกษา 2566 รวมทั้งสิ้น 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ โดยเครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน มีรายละเอียด ดังนี้ ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก (Multiple Choice) ประกอบด้วย ตำแหน่ง เพศ และประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนโรงเรียนบ้านตลิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบมาตราวัดประเมินค่า

(Likert Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนโรงเรียนบ้านตลิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เป็นแบบกำหนดข้อคำตอบให้เลือก (Multiple response) ได้มากกว่า 1 คำตอบ ในแต่ละด้าน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาทั้ง 5 ท่าน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งข้อคำถามที่ได้รับการยอมรับต้องมีค่า 0.5 ขึ้นไป ซึ่งในงานวิจัยนี้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ที่ 0.67-1

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบก่อนเก็บข้อมูลจริง (Pre-Test) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความเหมาะสม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) กำหนดค่าความเชื่อมั่นจะต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.8 ซึ่งในงานวิจัยนี้มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ 0.950

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการขอหนังสือจากสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนคุณภาพของชุมชนและโรงเรียนเครือข่าย จำนวน 4 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 นำส่งที่โรงเรียนด้วยตนเอง รวมทั้งแจกแบบสอบถามแก่ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่ากับจำนวนบุคลากรทั้งหมด ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม และการเก็บคืน เมื่อถึงกำหนดเดินทางไปดำเนินการด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคำนวณสถิติสำเร็จรูปโดยแบ่งออกเป็นวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ในการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) เป็นแบบเติมคำ (Completion form) และเป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open-end) วิเคราะห์หาค่าร้อยละสูงสุด แต่ละด้าน ๆ ละ 3 ข้อ มาสรุปอุปนัยด้วยตารางวิเคราะห์ความสอดคล้อง เรียงลำดับตามค่าความถี่ความสอดคล้อง (Consistency Frequency) แล้วจัดลำดับปัญหาจากมีค่าร้อยละสูงสุดไปหาต่ำสุดเป็นรายด้าน อภิปรายผลด้วยความเรียง

ผลการวิจัย

แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมเพื่อบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน โรงเรียนบ้านตลิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

1. สภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนโรงเรียนบ้านตลิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 แสดงผลตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนโรงเรียนบ้านดิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ด้าน	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	ลำดับ
		(μ)	(σ)		
1.	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.26	0.34	มาก	1
2.	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	4.25	0.40	มาก	2
3.	ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	4.22	0.42	มาก	4
4.	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.23	0.41	มาก	3
เฉลี่ยรวม		4.24	0.36	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนโรงเรียนบ้านดิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.36$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.34$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.40$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.41$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.42$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนโรงเรียนบ้านดิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 แสดงผลตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงความถี่และค่าร้อยละปัญหาการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนโรงเรียนบ้านดิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

ลำดับ	รายการ	ระดับของปัญหา	
		ความถี่	ร้อยละ
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			
1.	การมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพชุมชน	10	10.00
2.	การมีส่วนร่วมในการเข้าประชุมแสดงความคิดเห็นและเสนอแผนพัฒนาการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพชุมชน	9	9.00
3.	การมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียนคุณภาพชุมชน	7	7.00
4.	การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ กับโรงเรียนเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียนคุณภาพชุมชน	2	2.00
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ			
5.	การมีส่วนร่วมในงานหรือกิจกรรมในโครงการพัฒนาผู้เรียน	16	16.00
6.	การมีส่วนร่วมในงานหรือกิจกรรมในโครงการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น	10	10.00
7.	การมีส่วนร่วมในการพิจารณาความเหมาะสมของงบประมาณของแต่ละกิจกรรม	7	7.00
8.	การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2	2.00

ตารางที่ 2 แสดงความถี่และคำร้อยละปัญหาการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนโรงเรียนบ้านตลิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	ระดับของปัญหา	
		ความถี่	ร้อยละ
ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์			
9.	จากการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพชุมชนที่ผ่านมา ท่านมีปัญหาไม่ได้รับความสะดวกในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในการบริหารจัดการศึกษาภายในโรงเรียนคุณภาพชุมชน	20	20.00
10.	จากการบริหารงานด้านพัฒนาผู้เรียนที่ผ่านมา ทำให้ท่านได้มีปัญหามีส่วนร่วมในการสนับสนุนและเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียน	10	10.00
11.	ไม่ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพเท่าเทียมกับโรงเรียนอื่น	7	7.00
12.	การบริหารงานด้านพัฒนาผู้บริหารครูและบุคลากรที่ผ่านมาทำให้ท่านมีปัญหาไม่ได้มีส่วนร่วมในการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้กับทุกฝ่าย จากการบริหารงานด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ผ่านมาทำให้ท่านมีปัญหาไม่ได้ประสบการณ์และไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4	4.00
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล			
13.	ไม่มีส่วนร่วมในการเสนอแนะขั้นตอนหรือวิธีการเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนคุณภาพชุมชนให้มีประสิทธิภาพและดียิ่งขึ้น	14	14.00
14.	ไม่มีส่วนร่วมในการใช้สื่อต่าง ๆ เช่น วารสารอินเทอร์เน็ต ฯลฯ เพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนคุณภาพชุมชน	12	12.00
15.	ไม่มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผนพัฒนาการศึกษาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ	8	8.00
16.	ไม่มีส่วนติดตามผลการดำเนินงานของโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาต่าง ๆ ในโรงเรียนคุณภาพชุมชน	3	3.00

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปัญหาที่พบ คือ การมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพชุมชนมากที่สุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการเข้าประชุม แสดงความคิดเห็นและเสนอแผนพัฒนาการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพชุมชน และการมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียนคุณภาพชุมชน ส่วนการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ กับโรงเรียนเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียนคุณภาพชุมชน มีปัญหาน้อยที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมกับครูผู้สอนในการปรึกษาหารือเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพชุมชน

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ปัญหาที่พบ คือ การมีส่วนร่วมในงานหรือกิจกรรมในโครงการพัฒนาผู้เรียนมากที่สุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในงานหรือกิจกรรมในโครงการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการพิจารณาความเหมาะสมของงบประมาณของแต่ละกิจกรรม ส่วนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีปัญหาน้อยที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมกับครูผู้สอนในงานหรือกิจกรรมในโครงการพัฒนาผู้เรียน

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ปัญหาที่พบ คือ จากการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพชุมชนที่ผ่านมาท่านมีปัญหาไม่ได้รับความสะดวกในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในการบริหารจัดการศึกษาภายในโรงเรียนคุณภาพชุมชนมากที่สุด รองลงมา คือ จากการบริหารงานด้านพัฒนาผู้เรียนที่ผ่านมาทำให้ท่านได้มีปัญหามีส่วนร่วมในการสนับสนุนและเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียน และไม่ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพเท่าเทียมกับโรงเรียนอื่น ส่วนการบริหารงานด้านพัฒนาผู้บริหารครูและ

บุคลากรที่ผ่านมาทำให้ท่านมีปัญหาไม่ได้มีส่วนร่วมในการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้กับทุกฝ่ายจากการบริหารงานด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ผ่านมาทำให้ท่านมีปัญหาไม่ได้ประสบการณ์และไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีปัญหาน้อยที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพชุมชนเพื่อครูผู้สอนจะได้รับความสะดวกในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในการบริหารจัดการศึกษาภายในโรงเรียนคุณภาพชุมชน

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ปัญหาที่พบ คือ ไม่มีส่วนร่วมในการเสนอแนะขั้นตอนหรือวิธีการเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนคุณภาพชุมชนให้มีประสิทธิภาพและดียิ่งขึ้น มากที่สุด รองลงมา คือ ไม่มีส่วนร่วมในการใช้สื่อต่าง ๆ เช่น วารสารอินเทอร์เน็ต ฯลฯ เพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนคุณภาพชุมชน ส่วนการไม่มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนคุณภาพชุมชน มีปัญหาน้อยที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการเสนอแนะขั้นตอนหรือวิธีการเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนคุณภาพชุมชนกับครูผู้สอนเพื่อให้มีประสิทธิภาพและดียิ่งขึ้น

3. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมเพื่อบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน โรงเรียนบ้านตลิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 สามารถวิเคราะห์หาแนวทาง 4 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ คือ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารการศึกษา เพื่อกำหนดเป้าหมายวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรมพัฒนาองค์กร ระดมความคิดเห็นเสนอเรื่องต่าง ๆ ที่จำเป็นในการพัฒนาองค์กร

3.2 ด้านการมีส่วนร่วมการปฏิบัติ คือ โรงเรียนควรชี้แจงรายละเอียดหลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรท้องถิ่นแล้วนำหลักสูตรของโรงเรียนมาอธิบายสร้างความเข้าใจ แล้วสรุปความต้องการของท้องถิ่นว่าต้องการบรรจุในหลักสูตรและเชื่อมโยงเข้ากับหลักสูตรของโรงเรียนมีภูมิปัญญาข้อใดที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง 2551

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ คือ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในนำผลประโยชน์จากกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ที่ได้รับผิชอบนำมาพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากร เพื่อนำไปต่อยอดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อให้ประโยชน์ที่ได้รับนั้นมีความยั่งยืนทั้งด้านคุณภาพนักเรียน คุณภาพครูและคุณภาพโรงเรียน

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ร่องรอย หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จ รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงในการกำหนดนโยบายสามารถตรวจสอบ ติดตามและประเมินการบริหารจัดการของโรงเรียนได้อย่างถูกต้อง เพื่อนำไปสู่การเป็นโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุปแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ตอบสนองกับความต้องการของชุมชน สังคม ประเทศชาติและให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก โดยนำมากำหนดเป็นจุดเน้นหรือนโยบายของสถานศึกษา เพื่อให้ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ปฏิบัติร่วมกันจะส่งผลทำให้นักเรียนในกลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน และสถานศึกษาควรนำแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำไปปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและพัฒนาการจัด การศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามที่สถานศึกษาต้องการ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมเพื่อบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน โรงเรียนบ้านตลิ่งชัน และโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีผลการวิจัยที่สามารถอภิปรายตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. สภาพการมีส่วนร่วมเพื่อบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนโรงเรียนบ้านตลิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดพบว่า อันดับแรก คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียนคุณภาพชุมชน มีส่วนร่วมในการพิจารณาความเหมาะสมของงบประมาณของแต่ละกิจกรรม และมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงในการกำหนดนโยบายที่ต้องนำไปใช้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กอบกุล การควรคิด เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (กอบกุล การควรคิด, 2561) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ คมสัน แข็งแอ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (คมสัน แข็งแอ, 2562)

2. ปัญหาการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนโรงเรียนบ้านตลิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า การมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ พบว่า การมีส่วนร่วมในงานหรือกิจกรรมในโครงการพัฒนาผู้เรียน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า จากการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพชุมชนที่ผ่านมามีปัญหาไม่ได้รับความสะดวกในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในการบริหารจัดการศึกษาภายในโรงเรียนคุณภาพชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า การไม่มีส่วนร่วมในการเสนอแนะขั้นตอนหรือวิธีการเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนคุณภาพชุมชนให้มีประสิทธิภาพและดีขึ้น ซึ่งปัญหาที่พบนี้ผู้บริหารถือว่ามีความสำคัญในการสร้างการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังและหาแนวทางแก้ไขไว้ในระยะยาวต่อไป สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิมพ์พิชฌัญญ์ สุกายอง เรื่อง การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งแสดงให้เห็นว่าในการบริหารงานด้านการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองมีน้อยถึงแม้ว่าโรงเรียนจะมีพันธกิจในการสนับสนุนให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินงานได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ อย่างไรก็ตามยังมีโรงเรียนอีกหลายแห่งที่ประสบกับปัญหาการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น ซึ่งนโยบายของผู้บริหารถือว่ามีความสำคัญในการสร้างการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง (พิมพ์พิชฌัญญ์ สุกายอง, 2563)

3. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมเพื่อบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน โรงเรียนบ้านตลิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีผลการวิจัยที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

3.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารการศึกษา เพื่อกำหนดเป้าหมายวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรมพัฒนาองค์กร ระดมความคิดเห็นเรื่องต่าง ๆ ที่จำเป็นในการพัฒนาองค์กร สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พรรณี มนพัทธ์ปริพัตร เรื่อง ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถและครูได้รับความไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงานและครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อให้สถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลง (พรรณี มนพัทธ์ปริพัตร, 2560)

3.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ โรงเรียนควรมุ่งเน้นรายละเอียดหลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรท้องถิ่นแล้วนำหลักสูตรของโรงเรียนมาอธิบายสร้างความเข้าใจแล้วสรุปความต้องการของท้องถิ่นว่าต้องการบรรจุในหลักสูตรและเชื่อมโยงเข้ากับหลักสูตรของโรงเรียนมีภูมิปัญญาข้อใดที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง 2551 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิณญรัตน์ ทองเหลือง เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ผู้บริหารและครูพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำงานหรือเป็นผู้ชำนาญการเฉพาะด้าน ผู้บริหารและครูยึดหลักการคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแม่แบบที่ดีและยอมรับข้อผิดพลาดของตนผู้บริหารและครูควรรักษาคำพูด รักษาสัญญา ให้เกียรติผู้อื่น ผู้บริหารและครูรับผิดชอบร่วมกัน ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญในการนิเทศติดตาม/ทวงถามความคืบหน้าของอุปสรรคหรือความสำเร็จของงาน (พิณญรัตน์ ทองเหลือง, 2560)

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการนำผลประโยชน์จากกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ที่ได้รับผิดชอบนำมาพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรเพื่อนำไปต่อยอดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อให้ประโยชน์ที่ได้รับนั้นมีความยั่งยืนทั้งด้านคุณภาพนักเรียน คุณภาพครูและคุณภาพโรงเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิระภา มีห้วยหลิม เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า แนวทางการส่งเสริมและพัฒนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์โดยส่วนมากแสดงความคิดเห็นควรเปิดโอกาสให้มีการจัดประชุมชี้แจง ร่วมรับฟังแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการวางแผนและช่วยกันดำเนินงานตามขอบข่ายงานที่รับผิดชอบ มีส่วนร่วมในการเสนอผลงานและยึดมติที่ประชุมอย่างเป็นประชาธิปไตย (จิระภา มีห้วยหลิม, 2565)

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ร่องรอย หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จ รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงในการกำหนดนโยบายสามารถตรวจสอบ ติดตามและประเมินการบริหารจัดการของโรงเรียนได้อย่างถูกต้อง เพื่อนำไปสู่การเป็นโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อมรภัค ปิ่นกำลัง เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า แนวทางการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้วยการเปิดโอกาสผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน มีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผล โดยใช้วิธีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์และสร้างความตระหนักในการทำงานร่วมกัน เพื่อความร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและการบริหารการศึกษาของโรงเรียนตามแผนดำเนินงานของโรงเรียนต่อไป (อมรภัค ปิ่นกำลัง, 2562)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า 1) สภาพการมีส่วนร่วมเพื่อบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนโรงเรียนบ้านตลิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีสภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 2) สรุปปัญหาการมีส่วนร่วมเพื่อบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนโรงเรียนบ้านตลิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีปัญหามากที่สุด 3) สรุปแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมเพื่อบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนของชุมชนโรงเรียนบ้านตลิ่งชันและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ ผู้บริหารโรงเรียนควรให้การสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมการปฏิบัติ คือ โรงเรียนควรชี้แจงรายละเอียดหลักสูตรแกนกลาง สรุปความต้องการของท้องถิ่นว่าต้องการบรรจุในหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ คือ โรงเรียนควรต้องเชิญผู้ปกครองมาพูดคุยถึงความต้องการของผู้ปกครองที่อยากให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ 1) ควรมีการส่งเสริม สนับสนุน จัดทำคู่มือเกี่ยวกับด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาให้เป็นมาตรฐานและมีแนวทางในการพัฒนาการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในทิศทางเดียวกัน จะส่งผลทำให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสูงขึ้น 2) สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ตอบสนองกับความต้องการของชุมชน สังคม ประเทศชาติและให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีการจัดประชุมชี้แจงพร้อมผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมเพื่อรับฟังแนวทางปฏิบัติก่อนการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ แผนงานต่าง ๆ พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาโรงเรียนด้วยกัน

เอกสารอ้างอิง

- กอบกฤษ การควรคิด. (2561). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คมสัน แฉ่งแอ. (2562). แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- จิระภา มีหวายหลิม. (2565). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 7(2), 435-452.
- พรณิ มนพัทธ์ปริพัตร. (2560). ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พินญารัตน์ ทองเหลือง. (2560). แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดกำแพงเพชร. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

- พิมพ์พิมพ์ชัย สุภายอง. (2563). การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). (2562). การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1. (2565). นโยบายการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1. เรียกใช้เมื่อ 15 สิงหาคม 2565 จาก <https://www.sukhothai1.go.th/web/index.php>
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี. (2559). แผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2559-2563. อุดรธานี: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2563). แผนยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2563-2565). เรียกใช้เมื่อ 16 สิงหาคม 2565 จาก www.moe.go.th.
- อมรภาค ปิ่นกำลัง. (2562). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามหลักสัปปุริสธรรม
ของเทศบาลตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี*
VILLAGE FUND MANAGEMENT ACCORDING TO SAPPURISDHAMMA
OF BANSONG SUBDISTRICT MUNICIPALITY, WIANGSA DISTRICT,
SURAT THANI PROVINCE

วิริยะ ณะเสน* และ พระครูปลัดอริชฐ์ สุวฑฺฒโน (สุขพานิช)

Wiriya Na-Sen* and Phrakrupalad Athit Suvaddho (Sookpanich)

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: wiriya.yaa03@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามหลักสัปปุริสธรรม และ 2) แนวทางการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามหลักสัปปุริสธรรมของเทศบาลตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกของกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง จำนวน 367 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 รูป/คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้วิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามหลักสัปปุริสธรรมของเทศบาลตำบลบ้านส้อง โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.19) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อัตถัญญตา (ความเป็นผู้รู้จักอรุณ หรือความเป็นผู้รู้จักผล) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.30) รองลงมา คือ ธรรมัญญตา (ความเป็นผู้รู้จักธรรม หรือความเป็นผู้รู้จักเหตุ) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.20) และหลักธรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ หลักบุคคลปโรปรัญญตา (ความเป็นผู้รู้จักบุคคล) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.14) และ 2) แนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามหลักสัปปุริสธรรมของเทศบาลตำบลบ้านส้อง 1) คณะกรรมการควรมีการทบทวนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารกองทุนหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ 2) มีการวางแผนและวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอกที่อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารกองทุนหมู่บ้าน 3) ควรมีการประเมินขีดความสามารถของคณะกรรมการและสมาชิก และ 4) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนหมู่บ้านจากทุกภาคส่วน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, กองทุนหมู่บ้าน, หลักสัปปุริสธรรม, เทศบาลตำบลบ้านส้อง

Abstract

The purpose of this research article is to study 1) Village fund management according to Sappurisdham principles and 2) Guidelines For village fund management according to Sappurisdham principles of Ban Song Subdistrict Municipality. Wiang Sa District Surat Thani Province It is mixed methods research. The sample group consisted of 367 members of the Ban

* Received April 27, 2024; Revised May 12, 2024; Accepted May 20, 2024

Song Subdistrict Municipality Village Fund, 5 key informants/person, and a purposive sample was selected. The research tools used were questionnaires and in-depth interviews. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation. and content analysis. The research results found that: 1) Village fund management according to Sappurisdham principles of Ban Song Subdistrict Municipality. Overall, every aspect was at a high level, average ($\bar{x}$ = 4.19). The aspect with the highest average was Atthannuta (knowledge of meaning or knowledge of results) average value ($\bar{x}$ = 4.30), followed by Dhammannuta (knowledge of Dhamma or knowledge of causes) average value ($\bar{x}$ = 4.20) and the Dhamma principle with the lowest average value is the Pukkalaroppranyuta principle. (Knowledge of people) Average ($\bar{x}$ = 4.14) and 2) Guidelines for promoting village fund management according to the principles of Sappurisdham of Ban Song Subdistrict Municipality 1) The committee should review knowledge and understanding about Village fund management on a regular basis. 2) There is planning and analysis of external situations that may affect village fund management. 3) There should be an assessment of the capacity of the committee and members, and 4) Participation in participation should be promoted. Village fund management from all sectors

Keywords: Management, Village Fund, Sappurisdham Principles, Ban Song Subdistrict Municipality

บทนำ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เกิดขึ้นตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ในขณะที่ประเทศไทยต้องการสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ โดยเน้นกลไกท้องถิ่น เป็นกลไกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเชื่อมโยงกันเป็นสังคมสวัสดิการเป็นพลังหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของประเทศให้มั่นคง ชุมชนพึ่งตนเองบรรเทาปัญหาเศรษฐกิจ สังคมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้จัดตั้งเป็นองค์กรมหาชนตามพระราชบัญญัติการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2560) โดยกองทุนหมู่บ้าน เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้และบรรเทาเหตุจำเป็นเร่งด่วนของชุมชน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนทั่วประเทศ ส่งผลต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ดังนี้ 1) ด้านสังคม เป็นการสร้างโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้านสร้างแหล่งเงินของตนเองจากการคิดเอง ตัดสินใจเองและทำเองเพื่อพึ่งพาตนเองในอนาคต 2) ด้านเศรษฐกิจ มีการกระจายเงินทุนในท้องถิ่น ทำให้เกิดการสร้างงานในธุรกิจของชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานที่เข้มแข็งและยั่งยืน 3) ด้านการเมือง ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเพื่อนำมาใช้ในชุมชนของตนเอง 4) ด้านวัฒนธรรม ทำให้เกิดความสามัคคี ความเอื้ออาทร และการกระจายความเสมอภาคในชุมชน กองทุนหมู่บ้าน ถือว่าเป็นนโยบายเร่งด่วนที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ประชาชนในระดับรากหญ้าอย่างแท้จริงทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งขึ้นและสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในระดับหนึ่งส่งผล ให้การกินดีอยู่ดีของประชาชนทั้งประเทศดีขึ้นนโยบาย กองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง เริ่มต้นโดยการจัด แบ่งเป็นกองทุนละ 1 ล้านบาท (สำนักงานกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.), 2566) เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียน และเสริมสร้างการพึ่งพาตนเองด้วยภูมิปัญญาของตนเอง จากนั้นรัฐบาลจึงได้ส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปฝึกอบรมความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้กับประชาชนในหมู่บ้าน โดยเรียกตัวเองว่า ประชารัฐ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจการบริหารจัดการกับกองทุนที่ได้รับมาน้อย่างถ่องแท้ยิ่งขึ้น ซึ่งการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชนนี้ ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพ

ในการบริหารจัดการกองทุนต่อไป ทั้งนี้ ผลสำเร็จของการกระทำต้องเกิดจากความช่วยเหลือ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน แก่กองทุนสมาชิก โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันตามวิถีชุมชน และวัฒนธรรมระหว่างกัน เพื่อให้เกิดการยกระดับของกองทุนให้มีความเท่าเทียมกัน จากการอยู่รอด สู่การกินดีและอยู่ดี ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาของกองทุนหมู่บ้าน คือ 1) เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น 2) ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง 3) เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน 4) เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและประชาสังคม และ 5) กระจายอำนาจให้ท้องถิ่น และพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน (แจ่มจันทร์ ศรีจันทร์ และปิยภิญญ์ โชติวนิช, 2560)

กองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เกิดจากกลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยอาชญากรรมในตำบล จากเริ่มต้นที่มีสมาชิกเพียง 107 คน ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบ้านส้อง มีสมาชิกทั้งหมดประมาณ 4,400 คน มีเงินกองทุน ๓.5 ล้านบาท ในแต่ละปีจะเปิดรับสมัครสมาชิกใหม่ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงมกราคมของทุกปี ผู้ที่สมัครจะต้องอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลไม่น้อยกว่า 6 เดือน และเสียเงินค่าสมัคร คนละ 20 บาท สมาชิกจะต้องสมทบเงินเป็นรายปี คนละ 365 บาท (สมทบภายในวันที่ 15 พฤศจิกายนของทุกปี) เมื่อสมัครเป็นสมาชิกแล้วอย่างน้อย 3 เดือน กองทุน ๓ จะให้ความช่วยเหลือตามระเบียบที่กำหนดเอาไว้ ยกเว้นบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากอุบัติเหตุกองทุนฯ จะให้การช่วยเหลือทันที มีสวัสดิการที่สำคัญ เช่น เจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล 1-2 คืน เบิกได้ 1,000 บาท สูงสุด 6 คืน เบิกได้ 3,000 บาท ปีหนึ่งไม่เกิน 2 ครั้ง หมา แมว ภู ตะขาบกัด กองทุนฯ ช่วยเหลือ 500-1,000 บาท คลอดบุตร ครั้งละ 2,000 บาท กรณีแท้งลูก กองทุนฯ จะช่วยเหลือ 3,000 บาท บาดเจ็บจากอุบัติเหตุ ถูกทำร้าย เบิกจ่ายได้ทันที (ไม่ต้องเป็นสมาชิกครบ 3 เดือน) กองทุนจะช่วยเหลือตั้งแต่ 1,000 บาทขึ้นไป กรณีชน ขาขาด กองทุนฯ ช่วยเหลือข้างละ 10,000 บาท ตาบอด ข้างละ 10,000 บาท ทุพพลภาพถาวร ช่วยเบื้องต้น 10,000 บาท และไม่ต้องสมทบเงินเข้ากองทุนตลอดชีพ และหากเสียชีวิตในเวลาต่อมา กองทุนฯ ช่วยเหลือ 20,000 บาท กรณีเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ (ไม่ต้องเป็นสมาชิกครบ 3 เดือน) หากเสียชีวิตจะช่วยเหลือทันที 30,000 บาท กรณีเป็นโรคเรื้อรังเสียชีวิต จะต้องเป็นสมาชิกไม่น้อยกว่า 6 เดือน กองทุนฯ ช่วยเหลือ 30,000 บาท จะเห็นได้ว่ากองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้องสร้างกองทุนมั่นคง พัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิก คณะกรรมการกองทุนฯ ยังพยายามหารายได้เข้ากองทุนฯ เพื่อให้กองทุนเติบโตมีความยั่งยืน สามารถช่วยเหลือสมาชิกได้รอบด้าน เพราะหากงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลหรือหน่วยงานภายนอกเพียงอย่างเดียว สถานะของกองทุนฯ อาจจะไม่มั่นคง โดยใช้ทฤษฎีกิ่งกือ เข้ามาเป็นหลักในการดำเนินงาน คือ กิ่งกือมีหลายขา เดินไปพร้อม ๆ กัน ทำให้เกิดพลังและถึงจุดหมายได้อย่างมั่นคงอันนี้เป็นทฤษฎีที่คิดว่า ในชุมชนหรือตำบลของเรามีประชาชน มีพ่อค้า มีหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชนที่อยากจะให้การสนับสนุนกองทุนฯ ของเรา แต่เขาไม่มีเวลาจะเข้าร่วม เราจึงใช้วิธีการประกาศ เชิญชวนให้ประชาชน ห้างร้านต่าง ๆ ร่วมให้การสนับสนุน และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อนำเงินรายได้มาสนับสนุนกองทุนฯ (ไทยโพสต์, 2566)

แต่อย่างไรก็ตาม ในหลายพื้นที่ ยังพบว่า มีปัญหาในการดำเนินงานอยู่จึงทำให้กองทุนไม่ประสบผลสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นการขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิก การไม่มีวินัยในการชำระเงินให้ตรงตามเวลาและนำเงินไปใช้ประกอบอาชีพไม่ตรงตามที่ได้แจ้งไว้ ทำให้เกิดปัญหาในการชำระเงินคืนในภายหลัง ขาดการสื่อสารประชุมชี้แจงกับสมาชิกทำให้สมาชิกยังไม่ค่อยรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของเงินทุน สมาชิกเข้าใจว่าเป็นเงินของรัฐบาล หากไม่มีเงินจ่ายก็ให้จ่ายเฉพาะดอกเบี้ยก่อนหรือหากเงินหมดทางรัฐจะเอามาให้ใหม่อีก ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้น การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ มีความเข้มแข็งและมีความยั่งยืนคงต้องนำแนวคิด และทฤษฎีทางด้านการบริหารจัดการเข้ามาประยุกต์ใช้ แต่ในขณะเดียวกันในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา มีหลักธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารกองทุนหมู่บ้านได้ คือ หลักสัปปริสธรรม 7 หมายถึง ธรรม 7 ประการ ของสัตว์บุรุษที่ทาคณให้เป็นสัตว์บุรุษ คือ ความเป็นคนดีที่สมบูรณ์ เป็นธรรมที่เหมาะสมต่อการเป็นผู้นำ

โดยเฉพาะผู้ที่เป็นหัวหน้าคนหรือผู้นำที่จะต้องเป็นผู้รู้จักเหตุผล รู้จักตัวเองและผู้อื่น รู้จักกาลเทศะโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการรู้จักนิสัย ความต้องการ ความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อจะได้เลือกใช้คนให้ถูกกับงานหรือใช้คนให้เหมาะสมกับงาน (พระมหาสมควร ศรีสงคราม, 2550) ซึ่งสรุปได้ว่า เป็นธรรมที่ทำให้คนเป็นคนได้อย่างสมบูรณ์

เหมาะต่อผู้นำหรือหัวหน้าที่จะต้องรู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาลเวลา รู้จักชุมชน และต้องรู้จักบุคคล จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว (ข้อมูลข้างต้น เป็นเหตุผลที่ ทำให้ผู้วิจัย) จึงมีความสนใจในการทำวิจัย เรื่อง “การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามหลักสัจพริยธรรมของกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ซึ่งจะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการของกองทุนหมู่บ้าน มีลักษณะอย่างไร มีการนำหลักสัจพริยธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการเพียงใด ที่ส่งผลให้กองทุนหมู่บ้านได้รับการยอมรับจากประชาชนและมีการบริหารที่เข้มแข็ง สามารถสร้างคุณภาพชีวิตให้กับสมาชิกได้ ทั้งนี้ ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการนำไปเป็นตัวอย่างหรือต้นแบบให้แก่กองทุนหมู่บ้านในพื้นที่อื่น ๆ และหากผลการศึกษาพบถึงปัญหาหรืออุปสรรค จะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างไร เพื่อให้การบริหารกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง มีประสิทธิภาพ มั่นคงและมีความยั่งยืน เป็นที่พึงของสมาชิกได้ตลอดไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามหลักสัจพริยธรรมของเทศบาลตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามหลักสัจพริยธรรมของเทศบาล ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกของกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง จำนวน 367 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน่ ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยมีรายชื่อของประชากรทุกคนตามลำดับเป็นระบบ การสุ่มจะแบ่งออกเป็นช่วงที่เท่า ๆ กัน โดยใช้ช่วงจากสัดส่วนของขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากร การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ โอกาสถูกเลือกไม่เป็นอิสระจากกันเพราะเมื่อตัวแรกถูกสุ่มแล้ว ตัวอย่างประชากรกลุ่มอื่นจะถูกกำหนดให้เลือกตามมาโดยอัตโนมัติ โดยไม่มีการสุ่ม (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2542) และ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่ นายกเทศมนตรีตำบลบ้านส้อง ประธานกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนภาคเอกชน และผู้นำชุมชน รวม 5 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ใช้แบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ และใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกในการวิจัยเชิงคุณภาพ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างและเก็บแบบสอบถามกลับด้วยตนเอง การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทั้ง 5 รูป/คน ด้วยตนเอง
4. สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามหลักสัปปริสธรรมของเทศบาลตำบลบ้านส้อง อำเภอยางสะรว จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้ ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปยังค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ หลักอรรถัญญตา (ความเป็นผู้รู้จักอรธ หรือความเป็นผู้รู้จักผล) หลักธัมมัญญตา (ความเป็นผู้รู้จักธรรม หรือความเป็นผู้รู้จักเหตุ) หลักปริสญญตา (ความเป็นผู้รู้จักบริษัท หรือชุมชน) หลักกาลัญญตา (ความเป็นผู้รู้จักกาล) หลักตตัญญตา (ความเป็นผู้รู้จักตน) หลักมัตตัญญตา (ความเป็นผู้รู้จักประมาณ) และหลักบุคคลปโรปรัญญตา (ความเป็นผู้รู้จักบุคคล) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านผลการวิจัยมี ดังนี้

1.1 หลักธัมมัญญตา (ความเป็นผู้รู้จักธรรม หรือความเป็นผู้รู้จักเหตุ) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง มีกระบวนการบริหารที่ชัดเจน เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเพียงใด คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง บริหารงานจัดการกองทุนหมู่บ้านถูกต้องตามระเบียบกฎหมายเพียงใด และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง มีการประพฤติตนตามระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายของกองทุนอย่างเคร่งครัดเพียงใด

1.2 หลักอรรถัญญตา (ความเป็นผู้รู้จักอรธ หรือความเป็นผู้รู้จักผล) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง มีการกำหนดเป้าหมายของการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านไว้อย่างชัดเจน สามารถทำได้จริงเพียงใด คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านเพียงใด และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง มีการจัดทำขั้นตอนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน เช่น การฝาก การกู้ อย่างชัดเจน เพียงใด

1.3 หลักตตัญญตา (ความเป็นผู้รู้จักตน) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง เป็นผู้นำ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้านเพียงใด คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง มีความสามารถในการวางแผนได้อย่างเหมาะสมเพียงใด และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง มีความสามารถในการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ภาวะผู้นำ เทคโนโลยีสมัยใหม่เพียงใด

1.4 หลักมัตตัญญตา (ความเป็นผู้รู้จักประมาณ) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง มีความสามารถในการบริหารจัดการงบประมาณของกองทุนหมู่บ้านให้เกิดประสิทธิภาพ เพียงใด คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง มีการบริหารวางแผนในการจัดสรรงบประมาณและนำไปใช้ในแต่ละด้านอย่างคุ้มค่าเพียงใด และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง มีความน่าเชื่อถือในการดำเนินงานต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้านและเปิดโอกาสให้ตรวจสอบได้เพียงใด

1.5 หลักกาลัญญตา (ความเป็นผู้รู้จักกาล) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง เป็นแบบอย่างของการตรงต่อเวลาเพียงใด คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง มีความสามารถในการจัดสรรเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิกได้อย่างเหมาะสมเพียงใด และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง มีความสามารถในการบริหารเวลาในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด

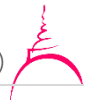
1.6 หลักปรัญญา (ความเป็นผู้รู้จักบริษัทหรือชุมชน) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนและเกิดการสร้างเครือข่ายเพียงใด คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากองทุนหมู่บ้านเพียงใด และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง มีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาหรือความต้องการของชุมชนในเทศบาลตำบลบ้านส้องได้เพียงใด

1.7 หลักบุคคลปรัญญา (ความเป็นผู้รู้จักบุคคล) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง มีการยอมรับและเข้าใจความแตกต่างระหว่างสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านเพียงใด คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง มีเอื้ออาทรต่อสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านเพียงใด และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง มีความสามารถในการกระตุ้นให้สมาชิกออมเงินกับกองทุนหมู่บ้านเพียงใด ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียน โรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่

2. แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามหลักสัปปุริสธรรมของเทศบาลตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ 1) ควรมีการทบทวนและมีความรู้ความเข้าใจ ระเบียบและหลักการการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่เป็นปัจจุบัน 2) ควรมีการวางแผนและวิเคราะห์สถานการณ์ของสังคมที่จะมีผลต่อการบริหารกองทุนหมู่บ้าน 3) ควรมีการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้องอย่างต่อเนื่อง 4) ควรมีการประเมินการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน โดยเฉพาะขีดความสามารถในการบริหารของคณะกรรมการและสมาชิก 5) ควรมีการกำหนดช่วงเวลาในการดำเนินงานให้ชัดเจน มีการแจ้งช่วงเวลาในการดำเนินการล่วงหน้าเพื่อให้สมาชิกได้รับทราบข้อมูลต่าง ๆ 6) ควรมีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างต่อเนื่องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาคม เพื่อให้การบริหารกองทุนหมู่บ้านมีประสิทธิภาพ และ 7) ควรพิจารณาความสามารถของคณะกรรมการอย่างรอบคอบ เพื่อให้การมอบหมายงานให้เหมาะสมความสามารถ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การบริหารกองทุนหมู่บ้านสามารถนำหลักธรรมในพุทธศาสนาประยุกต์ใช้ได้หลักธรรม รวมทั้งต้องสร้างความโปร่งใส ความร่วมมือ ความเข้าใจผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

อภิปรายผล

1. การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามหลักสัปปุริสธรรมของเทศบาลตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี” จากผลการวิจัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านหรือรายหลักธรรม พบว่า การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้อง ใช้หลักหลักอัฐัญญา (ความเป็นผู้รู้จักหรือความเป็นผู้รู้จักผล) มาเป็นแนวทางในการบริหารมากที่สุด เนื่องจากหลักอัฐัญญา เป็นหลักธรรมสำคัญ เพราะเป็นหลักธรรมที่จะพิจารณาว่าบุคคลนั้นรู้จักตน รู้ตัวว่าอยู่ในสถานภาพเป็นอะไร ฐานะ ภาวะ เพศ กำลัง ความรู้ ความสามารถ ความถนัด ว่าขณะนี้เราทำอะไรเพื่อความดีงามของกองทุนหมู่บ้าน ประพฤติตนเหมาะสมในการอยู่ร่วมกัน ความรับผิดชอบในหน้าที่และรู้ที่จะแก้ไขปรับปรุงต่อไป เพราะการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ที่ทำหน้าที่ต้องรู้บทบาทและหน้าที่ของตน เพื่อให้การทำงานบริหารนั้นมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิชา อินทร์จันทร์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกองทุนนั้น คณะกรรมการต้องมีความรู้หลักวิชาการบริหารจัดการบริหารกองทุนตามคู่มือการปฏิบัติงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้ง คณะกรรมการต้องมีความรู้จริงและสามารถต่อยอดได้ (วิชา อินทร์จันทร์, 2563)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ สุนทร ปัญญาพงษ์ และคณะ พบว่า การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านช่อระกา มีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเป็นหลักในการดำเนินงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า

2. แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามหลักสัปปริสธรรมของเทศบาลตำบลบ้านส้อง ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน มีการกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านการพิจารณาอนุมัติการกู้ยืมเงินของคณะกรรมการการรับเงินและส่งคืนเงินยืมการประชาสัมพันธ์เป็นปัญหาสำคัญของการบริหารจัดการกองทุนตามลำดับ ในขณะที่หากเปรียบเทียบกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสัปปริสธรรม (สุนทร ปัญญาพงษ์ และคณะ, 2562) ซึ่งตรงกับการศึกษาของ พิเชษฐ์ โปดาพล และ ปรมัตถ์ โปดาพล ที่พบว่า การประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการประยุกต์ใช้สูงสุด คือ กาลัญญา (รู้จักกาล) รองลงมา คือ ด้านธัมมัญญาตา (รู้หลักหรือรู้จักเหตุ) และด้านอัตถัญญาตา (รู้ความมุ่งหมายหรือรู้จักผล) ตามลำดับ ด้านที่มีการประยุกต์ใช้ต่ำสุด คือ ด้านมัตตัญญาตา (รู้จักประมาณ) (พิเชษฐ์ โปดาพล และปรมัตถ์ โปดาพล, 2563) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ชนะพงษ์ กล้ากลสิกิจ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ บุคลากร การปฏิบัติงาน การตรวจสอบและการปรับปรุงงาน (ชนะพงษ์ กล้ากลสิกิจ, 2562)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า 1) การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามหลักสัปปริสธรรมของเทศบาลตำบลบ้านส้อง จากผลการวิจัย ระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ระดับความคิดเห็นรายด้าน ด้านการใช้หลักอรรถัญญาตา (ความเป็นผู้รู้จักอรรถ หรือความเป็นผู้รู้จักผล) อยู่ในระดับมากที่สุด เพราะเป็นหลักธรรมที่จะพิจารณาว่าบุคคลนั้นรู้จักตน รู้ตัวว่าอยู่ในสถานภาพเป็นอะไร ฐานะ ภาวะ เพศ กำลัง ความรู้ ความสามารถ ความถนัด เพื่อความดีงามของกองทุนหมู่บ้าน ประพฤติตนเหมาะสมในการอยู่ร่วมกัน ความรับผิดชอบในหน้าที่และรู้ที่จะแก้ไขปรับปรุงต่อไป 2) แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามหลักสัปปริสธรรมของเทศบาลตำบลบ้านส้อง ได้แก่ 1) ควรมีการทบทวนและมีความรู้ความเข้าใจ ระเบียบและหลักการการบริหารกองทุนหมู่บ้านที่เป็นปัจจุบัน 2) ควรมีการวางแผนและวิเคราะห์สถานการณ์ของสังคมที่จะมีผลต่อการบริหารกองทุนหมู่บ้าน 3) ควรมีการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลบ้านส้องอย่างต่อเนื่อง 4) ควรมีการประเมินการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน โดยเฉพาะชี้ความสามารถในการบริหารของคณะกรรมการและสมาชิก 5) ควรมีการกำหนดช่วงเวลาในการดำเนินงานให้ชัดเจน มีการแจ้งช่วงเวลาในการดำเนินการล่วงหน้าเพื่อให้สมาชิกได้รับทราบข้อมูลต่าง ๆ 6) ควรมีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างต่อเนื่องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาคม เพื่อให้การบริหารกองทุนหมู่บ้านมีประสิทธิภาพ และ 7) ควรพิจารณาความสามารถของคณะกรรมการอย่างรอบคอบ เพื่อให้การมอบหมายงานให้เหมาะสมความสามารถ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การบริหารกองทุนหมู่บ้านสามารถนำหลักธรรมในพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ได้หลักธรรม รวมทั้งต้องสร้างความโปร่งใส ความร่วมมือ ความเข้าใจผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2542). การวิเคราะห์สถิติ: สถิติเพื่อการตัดสินใจ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แจ่มจันทร์ ศรีจันทร์ และปิยนันท์ โชติวณิช. (2560). การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านตำบลโพธิ์ไทร อำเภอบึงสามพัน จังหวัดอุบลราชธานี. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชนะพงษ์ กล้ากลิจ. (2562). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดกำแพงเพชร. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ไทยโพสต์. (2566). โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน. เรียกใช้เมื่อ 6 มีนาคม 2566 จาก <https://www.thaipost.net/main/detail/75787,26/1/2566>
- พระมหาสมควร ศรีสงคราม. (2550). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัปปุริสธรรมและพลธรรมกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเขตกรุงธนใต้สังกัดกรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิเชษฐ์ โปตาพล และปรมัตต์ โปตาพล. (2563). การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบึงสามพัน จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์, 6(2), 83-93.
- วิชา อินทร์จันทร์. (2563). ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน. วารสารวิทยการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 7(2), 150-170.
- สำนักงานกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.). (2566). ประวัติความเป็นมา. เรียกใช้เมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <http://www.villagefund.or.th>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุนทร ปัญญาพงษ์ และคณะ. (2562). การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านช่อระกา ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์, 4(2), 27-37.

กระบวนการการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา*

POLITICAL COMMUNICATION PROCESS OF THE MAYOR OF PRAWONG SUBDISTRICT, MUANG DISTRICT SONGKHLA PROVINCE

สุกิจ แก้วยวน* และ สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา

Sukit Kawyoun* and Sittiphong Sittipattaraphapa

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: som63951@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 2) นำเสนอแนวทางส่งเสริมกระบวนการการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน วิธีวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 388 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 คน และวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านผู้ส่งสาร ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.35) รองลงมา ได้แก่ ด้านเครื่องมือที่ใช้สื่อสาร ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.36) ส่วนด้านการสื่อสารข้อมูล ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.36) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ 2) แนวทางการส่งเสริมกระบวนการการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ของประชาชน ผ่านรูปแบบ ที่เรียกว่า PSPF Model กล่าวคือ P หมายถึง Political news Source (Executive and Major) (การส่งสาร การดำเนินการสื่อสารเพื่อไปยังเป้าหมายที่ต้องการตามจุดประสงค์) S หมายถึง Specific staff (กลุ่มงานเฉพาะ คือ ใจความสำคัญหรือข้อความสำคัญ) P หมายถึง Public (สาธารณะ คือ การใช้สื่อต่าง ๆ ในเครือข่ายผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย 4) F หมายถึง Feedback (ด้านการตอบรับหรือการสะท้อนกลับ)

คำสำคัญ: กระบวนการ, การสื่อสาร, การสื่อสารทางการเมือง

Abstract

The objectives of this thematic paper are to 1) Study the political communication process of the Mayor of Phawong subdistrict municipality, Muang District, Songkhla Province 2) Present guidelines to promote the political communication process of the Mayor of Phuang Subdistrict,

* Received April 27, 2024; Revised May 10, 2024; Accepted May 17, 2024

Muang District, Songkhla Province. Use a mixed methodology. The quantitative research method collected data from voters in Phawong subdistrict municipality, Muang District, Songkhla Province, using a sample of 388 people. Qualitative research collected data using structured in-depth interviews with key informants 5 persons and content analysis. The results showed that: 1) Political communication process of the mayor of Phawong subdistrict municipality when looking at each aspect in order of average, it was found that the most mean aspects were messenger ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.35), followed by communication tools ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.36), and information communication ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.36) 2) Guidelines for promoting the political communication process of the mayor through a model called PSPF Model, that is, P stands for Political news Source (Executive and Major). Execution of communication to reach the desired goal), S stands for specific staff. P stands for Public (public is the use of various media in the network through social media, 4) F stands for feedback

Keywords: Process, Communication, Political Communication

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หากประเทศใดมีการปกครองท้องถิ่นอย่างมั่นคงแล้ว ย่อมจะทำให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศนั้นมั่นคงด้วย เพราะการปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเพื่อประโยชน์ โดยส่วนร่วมของท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่น จึงเปรียบเสมือนสถาบันฝึกสอนประชาธิปไตยในทางปฏิบัติให้ ประชาชนมีประสบการณ์ความรู้และความเข้าใจกลไกในการบริหารงานของการปกครองตนเอง ในระดับพื้นฐานการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย ในปัจจุบันจะประกอบไปด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ คือ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา (ประธาน สุวรรณมงคล และคณะ, 2537) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นหน่วยงานหลักที่จะต้องดูแลและตอบสนองความต้องการ ของประชาชนในท้องถิ่น ให้ได้รับการบริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วม ในกระบวนการกำหนดรูปแบบการปกครองของตนเองอย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการปกครองตนเอง โดยบังคับให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรมตามพระราชบัญญัติแผนกำหนดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมุ่งสู่การปฏิรูปทางการเมืองทั้งระบบ เพื่อการลดการรวมศูนย์อำนาจรัฐและกระจายอำนาจสู่ประชาชน โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้สะดวกรวดเร็วการเลือกตั้งจึงเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่มีการปฏิบัติในระบบการเมือง ระบบการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกระบวนการเพื่อการแก้ปัญหาทั้งระบบ ขจัดกาทุจริต สร้างเสถียรภาพทางการเมืองสร้างและส่งเสริมประสิทธิภาพขององค์กรทางการเมืองและความเข้าใจของประชาชนต่อระบบการเลือกตั้ง แม้ว่าปัจจุบันจะมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ซึ่งมีวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ซึ่งบัญญัติให้สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง และผู้บริหารท้องถิ่น ให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นแต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2542) เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบ

หนึ่งที่ยำลองรูปแบบการปกครองแบบรัฐบาล ส่วนกลางมาใช้โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมือง ตามครรลองของประชาธิปไตย สามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ประชาชนมีบทบาท ในการตัดสินใจการกำกัดูแลการตรวจสอบ ตลอดจนสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างเต็มที่ในส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีศักยภาพทางด้านบริหารจัดการและการคลังท้องถิ่นที่พึ่งตนเอง และเป็นอิสระมากขึ้น ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ และเป็นกลไกหลักของประเทศในการบริหารสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นทั้งยังมี หน้าที่และความรับผิดชอบสำคัญในอันที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุข และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยสอดคล้องกับ นโยบายของรัฐบาลและท้องถิ่นรวมถึงผู้บริหารและสภาท้องถิ่นจะเป็นผู้มีความความรู้ความสามารถ และวิสัยทัศน์ในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคจะเปลี่ยนบทบาทจากฐานะผู้จัดทำบริการสาธารณะมาเป็นผู้ให้บริการ ด้านความช่วยเหลือทางวิชาการและกำกัดูแลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจกาให้บริการ และอำนวย

เทศบาลตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีเนื้อที่ประมาณ 40.34 ตารางกิโลเมตร หรือ 25,212 ไร่ แบ่งออกเป็น 8 หมู่บ้าน 20 ชุมชน ประชากร จำนวน 32,912 คน มีการเลือกตั้ง แบ่งเขตการเลือกตั้ง ออกเป็นเขต การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลพะวง ทั้งเขตเทศบาล เป็น 1 เขตเลือกตั้ง สมาชิกสภาเทศบาล เป็น 2 เขต เลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ 1 ประกอบด้วย หมู่ที่ 1, หมู่ที่ 1 (บางส่วน) และหมู่ที่ 8 เขตเลือกตั้งที่ 2 ประกอบด้วย หมู่ที่ 2 (บางส่วน), หมู่ที่ 3, หมู่ที่ 4, หมู่ที่ 5, หมู่ที่ 6, และหมู่ที่ 7 จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง นายกเทศมนตรี 24,334 คน จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรี จำนวน 16,143 คน จากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทั้งสิ้นจำนวน 24,334 คน คิดเป็นร้อยละ 66.34 (เทศบาลตำบลพะวง, 2564) เทศบาลตำบลพะวง เป็นหน่วยงานหนึ่ง ของกรมการปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องดูแล และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ให้ได้รับ การบริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดรูปแบบ การปกครองของตนเองอย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ มีการให้บริการในรูปแบบ ต่าง ๆ แก่ประชาชน ช่วยเหลือและเป็นที่พึ่งของประชาชน การสื่อสารผลงานของเทศบาลตำบลพะวง ที่ผ่านมา พบว่า ยังขาดประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ในเชิงลบ จนกระทั่ง นายเจือ กิมอัน ได้รับเป็นนายกเทศมนตรี และเป็นนายกเทศมนตรีคนเดียวที่ไม่มีคู่แข่งครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2551 จนถึงปัจจุบันอยู่ในตำแหน่งนายกเทศมนตรี ตำบลพะวงร่วม 15 ปี (เทศบาลตำบลพะวง, 2564) นายเจือ กิมอัน มีบทบาทสำคัญในการสื่อสารมีทัศนคติที่ ชอบช่วยเหลือผู้อื่นที่ได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่วัยเด็ก ทำให้มีความมุ่งมั่นตั้งใจเป็นนายกเทศมนตรีที่ปฏิบัติหน้าที่ ช่วยเหลือประชาชน ทำงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และในการทำงาน การมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งถือเป็นภารกิจของเทศบาลตำบลพะวง ด้วยความมุ่งมั่นและตั้งใจทำให้นายเจือ กิมอัน ตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลพะวง นำเสนอและสร้างสรรค์ผลงานให้แก่เทศบาลตำบลพะวงมากมาย สามารถสื่อสาร ผลงานต่าง ๆ ผ่านสื่อออกมามุ่งสู่ประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรมจน เป็นที่ยอมรับของสาธารณะชน และที่สำคัญ คือ ความสามารถในการใช้ทักษะในการสื่อสารที่ชัดเจนเข้าใจง่าย รวมถึง มีกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่นำมาประกอบกับ การทำงาน เช่น การทำประชาสัมพันธ์เชิงรุกถือเป็นนโยบาย ที่ได้ผลตอบรับเป็นอย่างดี และความร่วมมือกับ ประชาชน ทำให้การทำโครงการต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จ ซึ่งถือว่าการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของเทศบาล ตำบลพะวง ผู้วิจัยทำการศึกษายบทบาทและการสื่อสารทางการเมืองของ นายเจือ กิมอัน ในช่วงเวลาปี พ.ศ. 2551 ถึง พ.ศ. 2566 ซึ่งเป็นช่วงเวลาตั้งแต่ดำรงตำแหน่งเริ่มเป็นนายกเทศมนตรี หน้าที่ช่วยเหลือประชาชนในฐานะ ผู้นำท้องถิ่น และมอบหมายหน้าที่ให้ผู้ปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลพะวงในการแถลงการณ์ผลงานต่าง ๆ ของ เทศบาล นายเจือ กิมอัน ถือได้ว่าเป็นนายกเทศมนตรีที่มีความสามารถในการสื่อสารที่โดดเด่นเป็นที่น่าสนใจของ สื่อมวลชนเป็นอย่างมาก และยังมีผลงานดีเด่นรับรางวัลผู้นำท้องถิ่นแห่งปี ด้านบริการสาธารณะ ซึ่งในช่วงเวลา

ดังกล่าว นายเจือ กิมอัน ปฏิบัติหน้าที่และรับผิดชอบตามบทบาทนายกเทศมนตรีเป็นอย่างดีตลอดถึงได้ใช้ทักษะการสื่อสารประสบผลสำเร็จอย่างน่าสนใจ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เพื่อที่จะสร้างองค์ความรู้ใหม่ในกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของ นายเจือ กิมอัน ที่ประสบความสำเร็จการสื่อสารในฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสารเพื่อหาแนวทางส่งเสริมกระบวนการสื่อสารทางการเมืองที่เกิดขึ้นในการสื่อสารที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานด้านการเมืองและนักการเมืองท้องถิ่นและช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพของนักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่เทศบาลตำบลพะวงอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา กับผู้นำชุมชนและประชาชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
2. เพื่อนำเสนอแนวทางส่งเสริมกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในท้องถิ่นที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 388 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของ ตาราง Krejcie and Morgan ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยมีรายชื่อของประชากรทุกคนตามลำดับเป็นระบบ การสุ่มจะแบ่งออกเป็นช่วงที่เท่า ๆ กัน โดยใช้ช่วงจากสัดส่วนของขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากร การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ โอกาสถูกเลือกไม่เป็นอิสระจากกันเพราะเมื่อตัวแรกถูกสุ่มแล้ว ตัวอย่างประชากรกลุ่มอื่นจะถูกกำหนดให้เลือกตามมาโดยอัตโนมัติโดยไม่มีการสุ่ม (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2542) และ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) ได้แก่ ผู้นำด้านการปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ช่วยหาเสียงของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง จำนวน 3 คน หัวหน้าส่วนราชการปกครองท้องถิ่น 2 คน และประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง 1 คน รวม 7 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ใช้แบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ และใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างและเก็บแบบสอบถามกลับด้วยตนเอง การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทั้ง 7 รูปคน ด้วยตนเอง

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ดังนี้

1. กระบวนการการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านผู้ส่งสารรองลงมา ได้แก่ ด้านเครื่องมือที่ใช้สื่อสารส่วนด้านการสื่อสารข้อมูลมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดตามลำดับ

2. กระบวนการการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ด้านผู้ส่งสารโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อ 5 ที่ว่าท่านคิดว่านายกเทศมนตรีตำบลพะวง มีความพร้อมในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารทางการเมืองในการลงพื้นที่เพื่อสื่อสารกับประชาชนเกี่ยวกับ นโยบาย ผลงาน และการดำเนินกิจกรรมเพียงใดรองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 ที่ว่าท่านคิดว่านายกเทศมนตรีตำบลพะวง ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ให้ความรอบรู้ในเรื่องสถานการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการเมืองรอบตัวที่เกิดขึ้นเสมอ เพียงใด ส่วนข้อ 2 ที่ว่าท่านคิดว่านายกเทศมนตรีตำบลพะวง ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ส่งข่าวการเมืองสู่ประชาชน มีความเหมาะสมเพียงใดมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดตามลำดับ

3. กระบวนการการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ด้านการสื่อสารข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับ มากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อ 3 ที่ว่าท่านคิดว่านายกเทศมนตรีตำบลพะวง ให้ความสำคัญกับเนื้อความการสื่อสารทางการเมืองในประเด็นต่าง ๆ เพื่อส่งออกไปภายนอกมากน้อยเพียงใดรองลงมา ได้แก่ ข้อ 4 ที่ว่าท่านคิดว่านายกเทศมนตรีตำบลพะวง มีการส่งเสริมเนื้อความการสื่อสารทางการเมืองโดยให้มีการจัดข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน เพียงใด ส่วนข้อ 1 ที่ว่าท่านคิดว่านายกเทศมนตรีตำบลพะวง มีเนื้อความการสื่อสารของกระบวนการถ่ายทอดความคิด และทัศนคติทางการเมืองมีความชัดเจน ถูกต้องเพียงใดมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

4. กระบวนการการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ด้านเครื่องมือที่ใช้สื่อสารโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับ ตามค่าเฉลี่ย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อ 4 ที่ว่าท่านคิดว่านายกเทศมนตรีตำบลพะวง มีการใช้สื่อที่หลากหลายในการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทางการเมืองเพียงใดรองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 ที่ว่าท่านคิดว่านายกเทศมนตรีตำบลพะวง มีการติดตามสื่อหรือช่องทางที่ข้อมูลข่าวสารถูกผ่านทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น เพียงใด ส่วนข้อ1ที่ว่าท่านคิดว่านายกเทศมนตรีตำบลพะวง มีการใช้สื่อเพื่อการสื่อสารทางการเมืองผ่านทาง ไลน์ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ในปัจจุบันเพียงใดมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

5. กระบวนการการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ด้านผู้รับข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อ 1 ที่ว่าท่านมีทัศนคติที่ดี และได้รับความรู้ที่ดีเกี่ยวกับการสื่อสารการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวงเพียงใด และข้อ 5 ท่านได้นำข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง ไปใช้เป็นความรู้ และใช้กับสถานการณ์การเมืองในปัจจุบันเพียงใด รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 ที่ว่าท่านเห็นความสำคัญกับการติดต่อสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวงเพียงใด ส่วนข้อ 4 ที่ว่าท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเข้าถึงในการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวงเพียงใด มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดตามลำดับ

อภิปรายผล

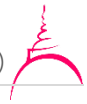
1. กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ดังนี้ ผลการศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าแปรผล อยู่ในระดับมากอภิปรายได้ว่า กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ด้านผู้ส่งสาร ด้านการสื่อสารข้อมูล ด้านเครื่องมือที่ใช้สื่อสาร ด้านผู้รับสาร ส่งผลเชิงบวก และสามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เห็นว่า เป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีที่อธิบาย กระบวนการสื่อสารทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยผู้ส่งสาร ปัจจัยช่องทางการสื่อสาร ปัจจัยข้อมูลข่าวสาร และปัจจัยผู้รับสารตามตัวแบบ SMCR Model หรือรูปแบบการสื่อสาร (David, K., 1960)

2. ในประเด็นด้านผู้ส่งสาร ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล สุยะพรหม และคณะ ที่ศึกษาเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาทิ (เจ้าคุณพิพิธ): ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. 2540-2560 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยผู้ส่งสาร คือ พระเทพปฏิภาณวาทิที่มีความสำคัญในฐานะผู้ส่งสารที่เป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนาได้นำเทคนิคและวิธีการสื่อสารของพระพุทธเจ้ามาใช้ คือ สื่อสารได้อย่างแจ่มแจ้ง ชูใจ แก่กล้า และร่าเริง อีกทั้งเป็นผู้ส่งสารทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองอย่างตรงไปตรงมา (สุรพล สุยะพรหม และคณะ, 2562)

3. ในประเด็นด้านการสื่อสารข้อมูล ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาคิน โชติเวศย์ศิลป์ ที่ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การสื่อสารทางการเมืองของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ที่มาจากการยึดอำนาจภายใต้วิกฤตความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งพบว่า การใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายเข้าถึงผู้รับสารที่เป็นประชาชนคนไทยได้อย่างทั่วถึงเพราะมีรูปแบบการสื่อสารที่หลากหลาย (ภาคิน โชติเวศย์ศิลป์, 2562) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพียงมกล เกิดสมศรี และปรีชา พันธุ์แน่น ที่ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อ สังคมออนไลน์ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย ซึ่งพบว่า ใช้เครื่องมือ ในการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทาง สื่อสังคมออนไลน์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ การมีส่วนร่วมทางสังคม (เพียงมกล เกิดสมศรี และปรีชา พันธุ์แน่น, 2563)

4. ในประเด็นด้านเครื่องมือที่ใช้สื่อสาร ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิระพงศ์ สุจริตพันธ์ และคณะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองที่มีผลต่อการสร้างอัตลักษณ์ประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช พบว่า สื่อบุคคลมีผลมากที่สุด และเพศต่างกันมีผลด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกันที่ระดับ .05 อายุต่างกันมีผลด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ด้านสื่อเฉพาะกิจ และด้านสื่อออนไลน์ ที่ระดับ .001 ศาสนาต่างกันมีผลด้านสื่อบุคคลแตกต่างกันที่ระดับ .001 คณะที่ศึกษาต่างกันมีผลด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ด้านสื่อออนไลน์ ที่ระดับ .001 ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ด้านสื่อเฉพาะกิจ ที่ระดับ .05 ชั้นปีต่างกันมีการสร้างอัตลักษณ์ประชาธิปไตยด้านบุคคล ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ด้านสื่อออนไลน์ ที่ระดับ .001 ด้านสื่อเฉพาะกิจที่ระดับ .01 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ระดับ .05 ภูมิภาคต่างกันมีผลด้านสื่อบุคคล ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ด้านสื่อเฉพาะกิจ และด้านสื่อออนไลน์ ที่ระดับ .001 (พิระพงศ์ สุจริตพันธ์ และคณะ, 2565)

5. ในประเด็นด้านผู้รับสาร ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล สุยะพรหม และคณะ ที่ศึกษาเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาทิ (เจ้าคุณพิพิธ): ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. 2540-2560 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยผู้รับสาร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลางที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและในตัวเมืองที่เป็นผู้ที่มีความสนใจทางการเมืองและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง (สุรพล สุยะพรหม และคณะ, 2562); (สุริพร คลังพระศรี, 2561) ที่ศึกษาเรื่อง ลักษณะการสื่อสารการเมืองและความคาดหวังทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า กระบวนการสื่อสารทางการเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับใคร (who) พูดอะไร (say what) ผ่านช่องทางไหน (which channel) ถึงใคร (to whom) และก่อให้เกิดผลกระทบอย่างไร (what effect)

ทั้งนี้ จะมีบริบทที่ประกอบด้วย ผู้ส่งสาร ข่าวสาร ช่องทาง และผู้รับสารโดยการสื่อสารทางการเมืองมักกระทำภายใต้สภาพแวดล้อมทางการเมืองนั้น ๆ และผลของการสื่อสารทางการเมืองย่อมก่อให้เกิดผลกระทบตามมาอีกด้วย

6. แนวทางส่งเสริมกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ดังนี้ 1) การส่งสาร คือ การดำเนินการสื่อสารเพื่อไปยังเป้าหมายที่ต้องการ ได้แก่ ส่งสาร การมอบหมายงานผ่านการสื่อสาร การส่งสารผ่านเจ้าที่ที่มีความรู้ และการส่งสารอย่างเข้าใจ และชอบธรรม 2) เนื้อหา คือ ใจความสำคัญ หรือสาระสำคัญของการสื่อสาร ได้แก่ เนื้อหาชัดเจน เนื้อหามีสารประโยชน์ เนื้อหามีความสำคัญ ของประชาชน และเนื้อหาสาระครบถ้วน 3) สาธารณะ คือ การใช้สื่อต่าง ๆ ในเครือข่ายโซเชียลมีเดีย ได้แก่ มีการใช้สื่อผ่าน Facebook หรือ line เป็นต้น มีการใช้ช่องทางในการสื่อสารได้รวดเร็ว มีการติดตามการสื่อสารที่ได้แจ้งออกไป มีการใช้สื่อที่หลากหลาย และมีการใช้สื่อเฉพาะกิจ 4) ผลตอบรับ คือ ผลของการสื่อสารที่ส่งสารไปยังเป้าหมาย ได้แก่ ผู้รับสารมีทัศนคติที่ดี ผู้รับให้ความสำคัญกับสื่อ ผู้รับเข้าใจกระบวนการสื่อสาร และการนำสื่อกับการเมืองไปใช้ประโยชน์

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปได้ว่า จากการวิเคราะห์กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรี ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สามารถกำหนดองค์ความรู้ใหม่ ได้สะท้อนถึงความเป็นตัวตนและภาพลักษณ์ที่ประชาชนได้รับรู้เกี่ยวกับ นายเจือ กิมอัน ในฐานะของผู้ส่งสารหรือแหล่งสาร ในส่วนเนื้อหาของสารนั้น นายเจือ กิมอัน ได้ทำการสื่อสารออกสู่สาธารณชน ยกตัวอย่างเช่น ผลประโยชน์ของเทศบาลตำบลพะวง สำคัญกว่าผลประโยชน์ของตนเอง ผู้นำที่ดีต้องมีศิลปะในการบริหารองค์กร ซึ่งจะนำมาซึ่งความสงบสุข ในพื้นที่เทศบาลตำบลพะวง สำหรับช่องทางในการสื่อสารเขาได้ใช้กลยุทธ์การสื่อสารผ่านสื่อมวลชน เช่น สื่อวิทยุ สื่อวิทยุโทรทัศน์ Tiktok, Facebook, line เป็นต้น ในส่วนของผู้รับสารนั้นมีอยู่ด้วยกันหลายระดับ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มชนชั้นสูง กลุ่มชนชั้นกลาง ชาวชนบท นักการเมือง นักศึกษา ข้าราชการ และเพราะด้วย นายเจือ กิมอัน นั้นมีตำแหน่งและบทบาทที่สำคัญทางการเมืองที่หลากหลายโดยสามารถใช้สื่อมวลชนในการกำหนดข่าวสารให้กลายเป็นวาระสำคัญขององค์กรจนเกิดประโยชน์สูงสุด ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ผลการศึกษาวิจัยพบว่า มีกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้ นายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ควรกำหนดนโยบายการสื่อสารทางการเมืองของเทศบาลตำบลพะวง ให้มีสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ นายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ควรปรับปรุงความรวดเร็วทันเหตุการณ์ของข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ให้เป็นปัจจุบัน นายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ควรปรับปรุงรูปแบบการสื่อสารให้ มีความหลากหลายครอบคลุมคุณลักษณะความต้องการของประชาชนที่มีความหลากหลายช่วงวัยและความต้องการ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย จาก การวิจัยเรื่อง กระบวนการสื่อสารทางการเมือง ของนายกเทศมนตรีตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย 1) ด้านผู้ส่งสาร ได้แก่ นายกเทศมนตรีตำบลพะวงมีความพร้อม ในด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อการสื่อสารทางการเมือง ในการลงพื้นที่เพื่อสื่อสารกับประชาชนเกี่ยวกับ นโยบาย ผลงาน และการดำเนินกิจกรรม 2) ด้านการสื่อสารข้อมูล ได้แก่ ควรส่งเสริมเนื้อหาการสื่อสารทางการเมือง โดยให้มีการจัดข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน 3) ด้านเครื่องมือที่ใช้สื่อสาร ได้แก่ ควรมีการใช้สื่อที่หลากหลายในการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทางการเมือง และควรมีการใช้สื่อเพื่อการสื่อสารทางการเมืองผ่านทางไลน์ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ในปัจจุบัน 4) ด้านผู้รับข้อมูล ได้แก่ ควรให้ความสำคัญกับการรับรู้ทางการเมืองของประชาชน ควรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเข้าถึงในการสื่อสารทางการเมือง และควรให้ความสำคัญกับการติดต่อสื่อสารทางการเมือง

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2542). พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: กองราชการส่วนตำบล ส่วนพัฒนารายได้ท้องถิ่น
สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2542). หลักสถิติ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทศบาลตำบลพะวง. (2564). ข้อมูลพื้นฐาน. เรียกใช้เมื่อ 19 เมษายน 2567 จาก <https://www.pawong.go.th>.
- ประธาน สุวรรณมงคล และคณะ. (2537). การกำหนดอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง
ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น. ใน รายงานการวิจัยเสนอต่อสถาบันดำรงราชานุภาพ. สำนักงานปลัดกระทรวง
มหาดไทย.
- พีระพงศ์ สุจริตพันธ์ และคณะ. (2565). หนังสือเมืองคอน: องค์ประกอบและการจัดการความรู้ของเครือข่ายการแสดง
หนังตะลุงในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารร้อยแก่นสาร, 7(2), 388-398.
- เพียงกมล เกิดสมศรี และปรีชา พันธุ์แน่น. (2563). แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อ
สังคมออนไลน์ของ “ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น” ประเทศไทย. วารสารร่วมพฤษภูมิ มหาววิทยาลัยเกริก,
38(1), 22-33.
- ภาคิน โขติเวศย์ศิลป์. (2562). รูปแบบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมทางการเมืองในประเทศไทย.
วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ, 10(2), 112-126.
- สุรพล สุยะพรหม และคณะ. (2562). การพัฒนารูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชน
ในพื้นที่จังหวัดเลย. วารสารวิจัยวิชาการ, 5(2), 105-114.
- สุริพร คลังพระศรี. (2561). ลักษณะการสื่อสารการเมืองและความคาดหวังทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย
ของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- David, K. (1960). The Process of Communication. New York: Holt, Rinehart and Winston.

การตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร*

DECISION TO RE-PURCHASE FIRST-CLASS VOLUNTARY CAR

INSURANCE IN BANGKOK

ธันวา ประดามาต*, วชระ ยี่สุนเทศ และ อิงอร ต้นพันธ์

Tanwa Pradamas*, Watchara Yeesoontes and Ingorn Thanphan

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Graduate School, Kasem Bundit University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: yodnarakdee0111@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขต กรุงเทพมหานคร 3) เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขต กรุงเทพมหานคร จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล 4) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นวิจัยเชิงปริมาณโดยเลือกตัวอย่างจำนวน 400 ราย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา ประมวลผลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละและค่าเฉลี่ย t-test การวิเคราะห์ ANOVA ใช้ F-test , (One-way ANOVA) และ Multiple Regression Analysis ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31-35 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับความสำคัญมาก ข้อมูลส่วนบุคคลด้านอาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกัน ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านกระบวนการและด้านลักษณะทางกายภาพ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้อเสนอแนะ ด้านราคาบริษัทควรกำหนดค่าเบี้ยประกันให้เหมาะสมกับความคุ้มครอง มีส่วนลดเบี้ยประกันสำหรับลูกค้าประวัติขับขี่ดีและลูกค้าที่ใช้บริการต่ออายุ

คำสำคัญ: ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด, การตัดสินใจ, ประกันรถยนต์ภาคสมัครใจ, การซื้อซ้ำ

Abstract

This research aims to study 1) To study the marketing mix factors in re-purchasing first-class voluntary car insurance in Bangkok. 2) To study the decision to re-purchase first-class voluntary car insurance in Bangkok. 3) To compare the decision to re-purchase insurance. Class 1 voluntary cars in Bangkok Classified according to personal information 4) To study the marketing mix factors affecting the decision to repurchase first-class voluntary car insurance in Bangkok. This is quantitative research by selecting a sample of 400 people using a questionnaire as a tool for

* Received April 26, 2024; Revised May 13, 2024; Accepted May 21, 2024

the study. Processed using percentage statistics and mean t-test. ANOVA analysis used F-test, (One-way ANOVA) and Multiple Regression Analysis. The results found that Most are female, aged between 31-35 years, graduated with a bachelor's degree. Occupation: Private company employee Average monthly income 20,001-30,000 baht. Factors in the marketing mix and the decision to repurchase first-class voluntary car insurance in Bangkok. is at a very important level Occupation personal information Average monthly income different It has an effect on repeat purchases of first-class voluntary car insurance in Bangkok. Different Product marketing mix factors Distribution channel Marketing promotion Process aspects and physical characteristics Influences the decision to re-purchase first-class voluntary car insurance in Bangkok. Statistically significant at the .05 level. Suggestions: In terms of price, the company should set insurance premiums to be appropriate for the coverage. There is a discount on insurance premiums for customers with good driving records and customers who use renewal services.

Keywords: Marketing Mix Factors, Decision Making, Voluntary Car Insurance, Re-Purchasing

บทนำ

อุบัติเหตุจราจรทางบกเป็นปัญหาสาธารณะที่สำคัญของทุกประเทศในแต่ละปีอุบัติเหตุจราจรทางบกทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตเป็นจำนวนมากอีกทั้งยังทำให้มีผู้ทุพพลภาพอีกมากมายก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินซึ่งไม่เพียงส่งผลกระทบต่อผู้ประสบภัยและครอบครัวเท่านั้นแต่ยังก่อให้เกิดความสูญเสียและสิ้นเปลืองทรัพยากรของประเทศชาติ (สิปปวิชัย วงศ์สุวรรณ, 2555) ในปัจจุบันการเดินทางด้วยรถยนต์การใช้รถยนต์ส่วนบุคคล หรือการใช้รถยนต์เพื่อการคมนาคมขนส่งเพื่อการพาณิชย์มีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของสังคมไทยมากขึ้นเพราะการเดินทางโดยรถยนต์มีความสะดวกสบาย รวดเร็วและสามารถเดินทางเชื่อมต่อได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีต้นทุนที่ต่ำกว่าบางช่องทางการคมนาคมทำให้รถยนต์บนท้องถนนในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปีและยังคงมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการที่รถยนต์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทำให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัด และโอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนนั้นมีมากขึ้นกฎหมายกำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองรถยนต์ทุกคันต้องทำประกันรถยนต์ภาคบังคับ (พ.ร.บ.) ที่ให้ความคุ้มครองในชีวิตและร่างกายแก่ผู้ประสบภัยจากรถทุกคน โดยบริษัทผู้รับประกันจะจ่ายค่ารักษาพยาบาลและค่าสินไหมทดแทนตามวงเงินคุ้มครองที่ระบุไว้ในเงื่อนไขของกรมธรรม์ ซึ่งจะมีการจำกัดวงเงินความคุ้มครองหากเกินความเสียหายเกินกว่าที่ประกันภัยภาคบังคับกำหนดไว้ ผู้ประสบภัย ได้แก่ คู่กรณีบุคคลภายนอก ผู้โดยสารและผู้ขับขี่จะต้องรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นเองในส่วนที่เกินกว่าประกันภัยภาคบังคับ (พ.ร.บ.) กำหนด ดังนั้น การประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจมีความสำคัญอย่างมากต่อเจ้าของรถและผู้ครอบครองรถยนต์เพื่อช่วยลดความเสี่ยงในการรับภาระค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้น (พิชานันท์ บุญคง, 2561) การประกันภัยรถยนต์เป็นการทำประกันภัยที่หลากหลาย ๆ คนคุ้นเคยและรู้จักกันเป็นอย่างดี เนื่องจากประกันภัยเสมือนเป็นปัจจัยหลักของผู้ที่มีรถทุกคนจะต้องมีเพราะอุบัติเหตุบนท้องถนนเกิดขึ้นได้เสมอ (Bangkokinsurance, 2557) ประกันภัยรถยนต์ชั้น 1 คือ ประกันรถยนต์รูปแบบหนึ่ง ที่ให้ความคุ้มครองครอบคลุมทุกอุบัติเหตุ ทั้งแบบมีและไม่มีคู่กรณี อีกทั้งยังให้ความคุ้มครองในเรื่องของเหตุสุดวิสัยอย่างภัยธรรมชาติ น้ำท่วม รถหาย และรถไฟไหม้อีกด้วย นอกจากนี้ ประกันชั้น 1 ยังช่วยคุ้มครองและรับผิดชอบคู่กรณีด้วยเช่นกัน ซึ่งหากเกิดอุบัติเหตุขึ้นมา ประกันประเภทนี้ก็จะชดเชยค่าอุบัติเหตุ ค่าซ่อมรถยนต์ และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของคู่กรณีให้ ถือได้ว่าเป็นประกันรถยนต์อีกหนึ่งประเภทที่แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้ใช้รถ ด้วยความคุ้มครองที่ครอบคลุมกับทุกอุบัติเหตุและความเสียหาย ประกันชั้น 1

จึงเหมาะสำหรับมือใหม่หัดขับที่ยังไม่เชี่ยวชาญการขับรถยนต์มากนักไปจนถึงรถยนต์คันใหม่ที่เพิ่งถอยมาได้ หมด ๑ (Sawad, 2565) ความเสี่ยงของรถแต่ละคันไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวผู้ขับขี่หรือตัวรถเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับลักษณะการใช้งานและการเสื่อมสภาพของรถด้วย หากรถใช้งานหนัก วิ่งทางไกล หรือใช้เป็นประจำทุกวัน จะส่งผลให้มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น (Roojai, 2559)

ประกันภัยรถยนต์มีการแข่งขันอย่างรุนแรงโดยเฉพาะบริษัทที่มีสัดส่วนทางการตลาดด้านรถยนต์ค่อนข้างสูงมาแข่งขันทางด้านราคา ส่งผลให้บริษัทประกันวินาศภัย อื่น ๆ จำเป็นต้องรักษาลูกค้าของตนเอง ผู้ประกอบการในธุรกิจประกันภัยรถยนต์ จึงต่างพยายามแสวงหากลยุทธ์ทางการตลาดและบริการที่สามารถดึงดูดความสนใจและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายให้เกิดความพึงพอใจ จะช่วยก่อให้เกิดความภักดีในการกลับมาใช้บริการซ้ำ ความภักดีหรือการซื้อซ้ำของลูกค้าถือว่าเป็นสินทรัพย์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของธุรกิจ เพราะส่งผลให้ธุรกิจสามารถลดต้นทุนในการประชาสัมพันธ์หรือการตลาดสร้างลูกค้าใหม่ และช่วยป้องกันส่วนแบ่งตลาด ตลอดจนช่วงชิงลูกค้าจากคู่แข่ง เนื่องจากกลุ่มลูกค้าที่ภักดีต่อธุรกิจ จะเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนและแพร่กระจายข่าวสารแก่บุคคลอื่น ๆ ให้กับธุรกิจได้เป็นอย่างดี (ศิริศักดิ์ บุญรักษา, 2564)

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลจากการวิจัยในครั้งนี้ ช่วยให้สามารถเข้าใจถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 เขต กรุงเทพมหานคร ของผู้บริโภค เพื่อมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการขายประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคอันจะสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันต่อคู่แข่ง รวมถึงเพื่อเพิ่มยอดขายประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ของบริษัทให้เพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล
4. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยอาศัยทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาดของ ฟิลิป คอตเลอร์ (Philip Kotler) ซึ่งประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านราคา (Price) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion) ด้านบุคลากร (People) ด้านกระบวนการให้บริการ (Process) และด้านลักษณะทางกายภาพ) และทฤษฎีการตัดสินใจ ของ ฟิลิป คอตเลอร์ (Philip Kotler) ซึ่งประกอบด้วย การรับรู้ถึงปัญหา/ความต้องการ (Problem Recognition) การค้นหาข้อมูล (Information Search) การประเมินผลทางเลือก (Evaluation of Alternatives) การตัดสินใจซื้อ (Purchase Decision) และพฤติกรรมภายหลังการซื้อ (Post Purchase Behavior)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องรวมทั้งหลักการ และวิธีการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ตลอดจนกำหนดกรอบแนวความคิดการวิจัย โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา
2. ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร บทความและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม กำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถามให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและเสนอแนะเพิ่มเติมแล้วนำไปปรับปรุงให้สมบูรณ์ ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้เสนอแนะ
4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำการตรวจสอบอีกครั้งแล้วนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้ว ทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มลูกค้าที่มีประวัติซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน
6. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น สำหรับการศึกษาวิจัยไปทำการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability)

การหาความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถาม ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน หลังจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 มาใช้เป็นข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ซึ่งได้ตรวจสอบแบบสอบถามแล้วเห็นว่าแบบสอบถามทุกข้อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงของเนื้อหา ครบถ้วนในแต่ละด้าน และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาค่า Validity โดยใช้ IOC ซึ่งจะต้องไม่ต่ำกว่า 0.5 ในแต่ละข้อผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผลการวัดค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของคำถามมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้โดยมีค่า IOC เท่ากับ .942

การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่จะศึกษา จำนวน 40 คน โดยการนำไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นเป็นรายข้อ (Item Analysis) หาความเชื่อมั่นรวมโดยใช้วิธีของ Cronbach (กลยา วานิชย์บัญชา, 2548) เพื่อให้เกิดความชัดเจนของข้อคำถาม โดยใช้เกณฑ์ยอมรับที่ค่ามากกว่า 0.70 เพื่อแสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความน่าเชื่อถือเพียงพอ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณหาค่า Reliability ใช้คำสั่ง Analyze Scale Reliability Analysis ซึ่งผลของการทดสอบได้ค่าความน่าเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .954

โครงสร้างแบบสอบถามประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน การสร้างลักษณะคำถามเป็นลักษณะ นามบัญญัติ (Nominal Scale) เป็นการวัดข้อมูลเพื่อจัดแบ่งข้อมูลออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามคุณสมบัติที่กำหนด โดยมีคำตอบให้เลือกหลายคำตอบ แต่ผู้ตอบสามารถเลือกตอบเพียงข้อเดียว ข้อมูลที่วัดได้ในระดับนี้ใช้สถิติอย่างง่ายในการคำนวณ คือ ค่าร้อยละ โดยในส่วนข้อมูลส่วนที่ 1 ประกอบด้วยจำนวนคำถามทั้งสิ้น 5 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของบริษัท ประกันภัยของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะคำถามแบบค่าคะแนน แบ่งค่าคะแนนระดับความสำคัญออกเป็น 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert) แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นข้อคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และในการประมาณค่าได้มีการกำหนดค่าไว้ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	สำคัญมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	สำคัญมาก
ระดับ 3	หมายถึง	สำคัญปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	สำคัญน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	สำคัญน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 เขตกรุงเทพมหานคร โดยเป็นลักษณะคำถามแบบค่าคะแนน แบ่งค่าคะแนนระดับความสำคัญออกเป็น 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert) แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นเป็นข้อคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และในการประมาณค่าได้มีการกำหนดค่าไว้ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นข้อมูลข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมจาก การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งตำรา เอกสาร และผลการศึกษาวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ข้อมูลที่ได้จาก การตอบแบบสอบถามของกลุ่มเป้าหมาย และการรับกลับคืนมาด้วยตนเอง ดำเนินการตรวจสอบความเรียบร้อย เพื่อให้แน่ใจว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ครบถ้วน และสามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่ออธิบายข้อมูลเชิงประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามและตัวแปรต่าง ๆ
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมุติฐาน สถิติที่ใช้ คือ t-test การวิเคราะห์แบบ ANOVA ใช้ F-test, (One-way ANOVA) และ Multiple Regression Analysis
3. วิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยการวิเคราะห์ การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multi Regression Analysis) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2545)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงสัดส่วนของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	160	40
	หญิง	240	60
	รวม	400	100
อายุ	ต่ำกว่า 31 ปี	137	34.25
	31-35 ปี	151	37.75
	36-40 ปี	87	21.75
	มากกว่า 40 ปี	25	6.25
	รวม	400	100
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	58	14.5
	ปริญญาตรี	295	73.75
	ปริญญาโท	41	10.25
	สูงกว่าปริญญาโท	6	1.5
	รวม	400	100
อาชีพ	นักเรียน/นักศึกษา	22	5.5
	พนักงานบริษัทเอกชน	226	56.5
	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	87	21.75
	ธุรกิจส่วนตัว	53	13.25
	อื่น ๆ โปรดระบุ.....	12	3
	รวม	400	100
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 15,001 บาท	41	10.25
	ระหว่าง 15,001-20,000 บาท	86	21.5
	ระหว่าง 20,001-30,000 บาท	158	39.5
	ระหว่าง 30,001-40,000 บาท	69	17.25
	มากกว่า 40,000 บาท	46	11.5
	รวม	400	100

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 400 คน จำแนกได้เป็น เพศหญิง จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และเพศชาย จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ตามลำดับ

จำแนกได้ เป็นอายุระหว่าง 31-35 ปี มากที่สุด จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 37.75 รองลงมาคืออายุต่ำกว่า 31 ปี จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.25 อายุระหว่าง 36-40 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.75 และอายุมากกว่า 40 ปี ขึ้นไป จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 ตามลำดับ

จำแนกตามระดับการศึกษาได้เป็น ปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 73.75 รองลงมาคือต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 ปริญญาโท จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.25 และสูงกว่าปริญญาโท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ

จำแนกได้เป็น อาชีพพนักงานบริษัทเอกชนมากที่สุด จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 รองลงมาคืออาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.75 อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 53 คน คิดเป็น

ร้อยละ 13.25 นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 และอาชีพอื่น ๆ โปรตรระบุ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 ตามลำดับ

จำแนกได้เป็น รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาทมากที่สุด จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 รองลงมาเป็นรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 15,001-20,000 บาท จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 30,001-40,000 บาท จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.25 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 40,000 บาท จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,001 บาท จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.25 ตามลำดับ

2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ	ลำดับ
1. ด้านผลิตภัณฑ์	4.48	.58	มาก	1
2. ด้านราคา	4.37	.67	มาก	4
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.38	.67	มาก	3
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.27	.79	มาก	7
5. ด้านบุคคล	4.38	.66	มาก	2
6. ด้านกระบวนการ	4.35	.65	มาก	5
7. ด้านลักษณะทางกายภาพ	4.32	.70	มาก	6
รวม	4.36		มาก	

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{X} = 4.36$) ประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.48$) ปัจจัยทางด้านบุคคล ($\bar{X} = 4.38$) ปัจจัยทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X} = 4.38$) ปัจจัยทางด้านราคา ($\bar{X} = 4.37$) ปัจจัยทางด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.35$) ปัจจัยทางด้านลักษณะทางกายภาพ ($\bar{X} = 4.32$) และปัจจัยทางด้านส่งเสริมการตลาด ($\bar{X} = 4.27$) ตามลำดับ

3. การตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์การตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร

การตัดสินใจซื้อซ้ำ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ	ลำดับ
1. ด้านการรับรู้ถึงความต้องการ	4.38	.63	มาก	3
2. ด้านการค้นหาข้อมูล	4.28	.73	มาก	4
3. ด้านการประเมินทางเลือก	4.40	.65	มาก	1
4. ด้านการตัดสินใจซื้อ	4.38	.67	มาก	2
5. ด้านพฤติกรรมภายหลังการซื้อ	4.27	.72	มาก	5
รวม	4.34		มาก	

จากตามตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์การตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจเลือกซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.34$) และเมื่อพิจารณาถึงระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 5 รายการ ประกอบด้วย ด้านการประเมินทางเลือก ($\bar{X} = 4.40$) ด้านการตัดสินใจซื้อ

($\bar{X} = 4.38$) ด้านการรับรู้ถึงความต้องการ ($\bar{X} = 4.38$) ด้านการค้นหาข้อมูล ($\bar{X} = 4.28$) และด้านพฤติกรรมภายหลังการซื้อ ($\bar{X} = 4.27$) ตามลำดับ

4. ผลการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานครแสดงผล ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	B	Std.Error	Beta	t	Sig	ผลการทดสอบ
(Constant)	.844	.147		5.724	.000*	มีอิทธิพล
1. ด้านผลิตภัณฑ์	.128	.055	.124	2.319	.021*	มีอิทธิพล
2. ด้านราคา	-.040	.038	-0.050	-1.053	.293	ไม่มีอิทธิพล
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.195	.045	.215	4.298	.000*	มีอิทธิพล
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	.166	.035	.213	4.803	.000*	มีอิทธิพล
5. ด้านบุคคล	.001	.041	.002	.033	.974	ไม่มีอิทธิพล
6. ด้านกระบวนการ	.125	.044	.146	2.825	.005*	มีอิทธิพล
7. ด้านลักษณะทางกายภาพ	.229	.039	.282	5.837	.000*	มีอิทธิพล

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านกระบวนการ ด้านลักษณะทางกายภาพ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการพิจารณารายด้านการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ด้านราคาและด้านบุคคลไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร

อภิปรายผล

ข้อมูลระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาพบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับสำคัญมาก

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ประเด็นการจัดทำกรมธรรม์ถูกต้องและรวดเร็ว บริษัทประกันภัยมีชื่อเสียงและมีความน่าเชื่อถือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัสลักษณ์ อุทรัพย์ ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ ประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีเพียง 1 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ การบริการและความน่าเชื่อถือของบริษัท (จรัสลักษณ์ อุทรัพย์, 2558) สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาสพงษ์ ตันตยานนท์ ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจส่งงานประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของ นายหน้าประกันวินาศภัยต่อบริษัทคัมภีร์โตเกียวมารีนประกันภัย (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่าส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านผลิตภัณฑ์ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจส่งงานประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของนายหน้าประกันวินาศภัยต่อบริษัทคัมภีร์โตเกียวมารีนประกันภัย (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (มาสพงษ์ ตันตยานนท์, 2565)

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาดประกอบด้วย มีส่วนลดค่าเบี้ยประกันรถสำหรับลูกค้าที่มีประวัติการขับขี่ดี มีส่วนลดค่าเบี้ยประกันหากลูกค้าระบุผู้ขับขี่ มีจดหมาย SMS หรือพนักงานแจ้งเตือนก่อนประกันภัยจะหมดอายุอย่างสม่ำเสมอ มีการโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ มีรถให้ใช้สำรองได้ระหว่างรอดำเนินการเคลมทุกครั้ง มีของแถมหรือของสมนาคุณเมื่อซื้อกรมธรรม์ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (มาสพงษ์ ตันตยานนท์, 2565) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภพล มงคลเจริญพันธ์ ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกทำการประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจรูปแบบใหม่กับ บริษัทประกันวินาศภัยสำหรับรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน จังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ ประกันภัยรถยนต์เช่น ตัวแทนและนายหน้าประกันภัย การบริการของบริษัทประกันวินาศภัย การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ความน่าเชื่อถือของบริษัทประกันวินาศภัย (ศุภพล มงคลเจริญพันธ์, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระชาติ พิสัยพันธ์ ศึกษาเรื่องปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ผ่านเพจเฟซบุ๊กของบริษัท อินชัวร์นส์ จำกัด ที่พบว่าปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดส่งผลต่อการตั้งใจซื้อซ้ำของผู้บริโภคในการซื้อประกันภัยรถยนต์ผ่านเพจเฟซบุ๊กของบริษัท อินชัวร์นส์ จำกัด

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านกระบวนการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (วีระชาติ พิสัยพันธ์, 2566) สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาสพงษ์ ตันตยานนท์ ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจส่งงานประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของ นายหน้าประกันวินาศภัยต่อ บริษัทคัมภีร์โตเกียวมารีนประกันภัย (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านกระบวนการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจส่งงานประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของนายหน้าประกันวินาศภัยต่อบริษัทคัมภีร์โตเกียวมารีนประกันภัย (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านลักษณะทางกายภาพมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (มาสพงษ์ ตันตยานนท์, 2565) สอดคล้องกับงานวิจัยของ อ่อนนุช จุฬาศินนท์ ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ สำหรับรถยนต์ส่วนบุคคล ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพมีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาค สมัครใจ สำหรับรถยนต์ส่วนบุคคล ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม (อ่อนนุช จุฬาศินนท์, 2560)

ข้อมูลส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน จากการศึกษาพบว่า อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิระ ศิริโอวัฒนนะ ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ประเภท 1 ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร (วชิระ ศิริโอวัฒนนะ, 2559) ผลการวิจัยพบว่า อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31 - 35 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดพบว่าด้าน

ผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการและด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ อยู่ในระดับความสำคัญมาก ระดับความคิดเห็นการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการรับรู้ถึงความต้องการ ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการตัดสินใจซื้อ ด้านการค้นหาข้อมูล และ ด้านพฤติกรรมภายหลังการซื้อ ในภาพรวมของกระบวนการการตัดสินใจอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก จากการศึกษาที่มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ด้านผลิตภัณฑ์ บริษัทควรให้ความสำคัญกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคโดยต้องเหมาะสมคุ้มค่ากับทุนประกันภัยและเงื่อนไขความคุ้มครองและต้องรักษามาตรฐานการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ด้านราคา บริษัทควรกำหนดอัตราเบี้ยประกันมีความเหมาะสมกับความคุ้มครองให้ส่วนลดเบี้ยประกันสำหรับลูกค้าประวัติการขับขี่ที่ดีและลูกค้าใช้บริการต่ออายุอย่างต่อเนื่องเป็นพิเศษเพื่อรักษาลูกค้าเดิมเอาไว้กับบริษัท ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย บริษัทต้องตั้งอยู่ในทำเลที่ผู้ใช้บริการเข้าถึงได้ง่ายและเพิ่มจำนวนสาขาการให้บริการ เพิ่มช่องทางการขายออนไลน์เพื่อสร้างความพึงพอใจในการใช้บริการของลูกค้า ด้านการส่งเสริมการตลาด บริษัทควรกำหนดกลยุทธ์การส่งเสริมการตลาดเช่นการให้ส่วนลดสินค้า มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการขายอย่างต่อเนื่องเพื่อต่อยอดในตราสินค้า มีการโฆษณาผ่านแพลตฟอร์มอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ลูกค้าทราบถึงรายละเอียดของประกันภัยรถยนต์รวมถึงโปรโมชั่นในแต่ละช่วงเวลานั้นอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นโอกาสในการนำเสนอกรมธรรม์เพื่อเพิ่มยอดขายให้กับบริษัท ด้านบุคลากร บริษัทควรจัดให้มีการอบรมพนักงาน และตัวแทนของบริษัทอย่างสม่ำเสมอ และมีการเพิ่มความรู้ความเข้าใจในเรื่องของผลิตภัณฑ์ของบริษัทให้มากขึ้นเพื่อรองรับการให้บริการสำหรับลูกค้า ด้านกระบวนการ ควรให้ความสำคัญกับระยะเวลาการจ่ายสินไหมที่รวดเร็วขั้นตอนการซื้อกรมธรรม์ง่าย และสะดวก มีพนักงานแจ้งเตือนการต่ออายุสัญญา เพื่อลดขั้นตอนที่ซับซ้อนไม่จำเป็นออก เพื่อให้เกิดการบริการที่รวดเร็วถูกต้อง ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ บริษัทควรมีป้ายที่เป็นเอกลักษณ์มองเห็นเด่นชัด แยกส่วนงานขายที่ต้องรับลูกค้าและส่วนงานสินไหมอย่างชัดเจน มีห้องรับรองที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน มีที่จอดรถเพียงพอ ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาโดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อจะได้เป็นข้อมูลเชิงลึกในการทำธุรกิจประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ ควรเพิ่มแหล่งเก็บตัวอย่างให้ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานครและพื้นที่ต่างจังหวัดและควรวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์ผู้บริโภคกลุ่มตัวอย่าง หรือปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจชั้น 1

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2545). หลักสถิติ. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- _____. (2548). สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- จรสลักษณ์ อุทรัพย์. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิชชานันท์ บุญคง. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มาสพงษ์ ตันตยานนท์. (2565). พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจส่งงานประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของ นายหน้าประกันวินาศภัยต่อ บริษัทคัมภีร์ประกันภัยมาเรินประกันภัย (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 8(2), 205-219.
- วัชรระ ศิริโอวัฒนนะ. (2559). ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ประเภท 1 ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ, 9(2), 2242-2253.

- วีระชาติ พิสัยพันธ์. (2566). ปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ผ่านเพจเฟซบุ๊กของบริษัท อินซัวรันส์ จำกัด. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 19(2), 148-165.
- ศิริศักดิ์ บุญรักษา. (2564). คุณภาพการบริการและการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ของนายหน้าประกันวินาศภัย ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจความเชื่อถือไว้วางใจ และการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภค ในกรุงเทพมหานคร. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ศุภพล มงคลเจริญพันธ์. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกทำการประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจรูปแบบใหม่กับบริษัทประกันวินาศภัยสำหรับรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน จังหวัดนนทบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต, 12(1), 24-34.
- ลีปวิชัย วงศ์สุวรรณ. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์รูปแบบใหม่ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ใน วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสถิติประยุกต์และเทคโนโลยีสารสนเทศ. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อ่อนนุช จุฬาศิรินทร์. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ สำหรับรถยนต์ส่วนบุคคล ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. ใน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Bangkokinsurance. (2557). รู้จักประกันภัยรถยนต์. เรียกใช้เมื่อ 9 เมษายน 2567 จาก <https://www.bangkokinsurance.com/product/motor>
- Roojai. (2559). ประกันรถยนต์ชั้น 1 เหมาะกับใคร? Retrieved เมษายน 9 , 2567, from <https://www.roojai.com/car-insurance/>
- Sawad. (2565). ประกันชั้น 1 คืออะไร? Retrieved มีนาคม 12, 2567, from <https://www.sawad.co.th/>

**แนวทางการพัฒนากลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการ
ในมหาวิทยาลัยกุยหยาง***
**GUIDELINE FOR THE DEVELOPMENT OF OPERATION MECHANISM
OF ENTREPRENEURSHIP EDUCATION IN GUIYANG UNIVERSITY**

ตู้ไห่, นีรันตร์ สุธีนิรันตร์, พัชรา เดชโฮม, จิตติวิสุทธิ์ วิมุตติปัญญา* และ กุลสิรินทร์ อภิรัตน์วรเดช

Du Hai, Niran Suteeniran, Pachara Dejhome, Jittawisut Wimmutipanya* and Kulsirin Apiratworadej

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: Jittawisut21@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกุยหยาง ประชากร ได้แก่ อธิการบดีหรือรองอธิการบดี ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำการมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน รวมทั้งสิ้น 260 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 มีความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ .91 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา โดยผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินประสิทธิผลของแนวทางการพัฒนากลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกุยหยาง พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มากที่สุด ได้แก่ กลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการ รองลงมา ได้แก่ การสนับสนุนและคำแนะนำของผู้สอนและครู และการสนับสนุนด้านระบบนิเวศวิทยาและนโยบายของผู้ประกอบการ การสนับสนุนของโรงเรียนและการสร้างระบบนิเวศของผู้ประกอบการ หลักสูตรและกิจกรรมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติการเป็นผู้ประกอบการ และน้อยที่สุด ได้แก่ ทรัพยากรผู้ประกอบการและเครือข่ายสนับสนุน ตามลำดับ ทั้งนี้ ผู้บริหารควรจัดสรรทรัพยากร การออกแบบหลักสูตร การสร้างคณาจารย์ และการสนับสนุนนโยบาย การวิจัยเสนอชุดของการปรับปรุงตามเป้าหมาย รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการบูรณาการทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกวิทยาเขต นวัตกรรมวิธีการสอน และการปรับปรุงกรอบนโยบาย ซึ่งทั้งหมดนี้มุ่งสู่การพัฒนาโดยรวมของระบบการศึกษาการเป็นผู้ประกอบการ โดยคำนึงถึงคุณค่าหลักของการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการในการกระตุ้นจิตวิญญาณการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติจริง นำเสนอชุดกลยุทธ์เฉพาะและข้อเสนอแนะนโยบายสำหรับทิศทางการพัฒนาในอนาคต ข้อเสนอแนะเหล่านี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ข้อมูลอ้างอิงทางวิทยาศาสตร์และการปฏิบัติสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในการปฏิรูปและพัฒนาศึกษาด้านการประกอบการอย่างมีมาตรฐานและความยั่งยืน

คำสำคัญ: การพัฒนากลไก, การศึกษาผู้ประกอบการ, มหาวิทยาลัยกุยหยาง

Abstract

The objective of this research is to study the guidelines for developing the mechanism for implementing entrepreneurial education in Guiyang University. The population includes the president or vice-president, administrators, and university professors in universities in Yunnan Province with Mlx Method Research, a total of 260 people. Research tools. Including a 5-level estimation questionnaire with a consistency index of 1.00 with a confidence level of .91. Statistics for data analysis include percentages, means, and standard deviations. and content analysis The results of the research found that the results of evaluating the effectiveness of the guidelines for developing the mechanism for implementing entrepreneurial education in Guiyang University were found to be at a high level overall. When considering each aspect, it was found that the most important was the mechanism for implementing entrepreneurial education, followed by the support and advice of instructors and teachers. and support for ecological systems and entrepreneurial policies. School support and creation of an entrepreneurial ecosystem educational courses and activities to promote entrepreneurial practice and least include entrepreneurial resources and support networks, respectively. Executives should allocate resources Course design Creation of faculty and policy support The research suggests a series of targeted improvements. Including increasing efficiency in integrating resources both inside and outside the campus. Innovative teaching methods and improving the policy framework All of which are geared toward the overall development of the entrepreneurial education system. It takes into account the core value of entrepreneurial education in stimulating the entrepreneurial spirit of students. Promote creativity and strengthen practical skills It presents a set of specific strategies and policy recommendations for future development directions. These recommendations aim to provide scientific and practical references for higher education institutions to reform and develop entrepreneurship education in a standardized and sustainable manner.

Keywords: Mechanism Development, Entrepreneurship Education, Guiyang University

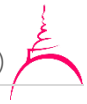
บทนำ

การพัฒนาอย่างรวดเร็วของการศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่เพียงแต่ปลูกฝังผู้มีความสามารถจำนวนมากในประเทศจีนเท่านั้น แต่ยังบรรลุผลสำเร็จด้านนวัตกรรมอิสระและผลการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ที่สำคัญ โดยให้การสนับสนุนความรู้ที่แข็งแกร่งและรากฐานความสามารถสำหรับการสร้างประเทศแห่งนวัตกรรม ปัจจุบัน จีนอยู่ในช่วงเวลาวิกฤติของการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ โดยมีนักศึกษาวิทยาลัยจำนวนมากซึ่งเป็นทรัพยากรและเสาหลักในการบรรลุการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและการสร้างประเทศแห่งนวัตกรรม ดังนั้นการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการและนวัตกรรมจึงกลายเป็นแรงผลักดันเบื้องหลังการพัฒนาเศรษฐกิจและเป็นหนทางเดียวที่จะบรรลุนโยบายที่สร้างคุณค่าให้กับประชาชนและสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศได้ ซึ่งในโลกปัจจุบันความสามารถกลายเป็นจุดสนใจของการแข่งขัน การฝึกฝนบุคลากรที่มีความสามารถจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากการศึกษา และบุคลากรที่มีความสามารถคุณภาพสูงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันหลักของประเทศ ด้วยการพัฒนาและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศยุคใหม่

การผลิตของมนุษย์ ชีวิต และการคิดได้รับผลกระทบอย่างมาก และการศึกษาระดับโลกยังได้รับอิทธิพลอย่างลึกซึ้งจากข้อมูลสารสนเทศอีกด้วย ในยุคของการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจฐานความรู้และเทคโนโลยี ประเทศต่าง ๆ (Li Linlu, 2018) จำเป็นต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเปลี่ยนแปลงความสามารถและความสำเร็จทางเทคโนโลยี และการศึกษาระดับอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในกระบวนการนี้ การศึกษาระดับอุดมศึกษาถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบนวัตกรรมแห่งชาติ โดยมีหน้าที่ในการสอน ให้ความรู้ และสร้างสรรค์นวัตกรรมในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ และกลายเป็นศูนย์กลางสูงสุดในการปลูกฝังผู้มีความสามารถเพื่อเข้าสู่สังคม (Liu Haibin, 2018) เมื่อเผชิญกับการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี อุตสาหกรรม และโมเดลใหม่ ๆ

มหาวิทยาลัยก๊วยหยางผู้นำด้านการศึกษาด้านการศึกษานวัตกรรมและการศึกษาด้านผู้ประกอบการอย่างจริงจังจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ ผู้จัดการระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนความคิด ก้าวให้ทันเวลา ละทิ้งโมเดลการศึกษาที่เน้นการสอบแบบเดิม ๆ ค้นคว้าโมเดลการจัดการการศึกษาที่เป็นนวัตกรรมและแบบผู้ประกอบการ และปลูกฝังผู้มีความสามารถให้มากขึ้น ซึ่งปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยและมีจิตวิญญาณแห่งนวัตกรรม (Shi Jing, 2019) มูลินีคอฟแมนได้เสนอคำจำกัดความที่เฉพาะเจาะจงและใช้งานได้จริงของการศึกษาการเป็นผู้ประกอบการ พวกเขาเชื่อว่าการศึกษาด้านความเป็นผู้ประกอบการเป็นกระบวนการที่มุ่งปลูกฝังผู้เรียนให้ระบอโอกาสที่ผู้อื่นมองข้ามและดำเนินการเมื่อมีโอกาสเกิดขึ้น (Hu Tianzhu, 2018) เนื้อหาของการศึกษาการเป็นผู้ประกอบการประกอบด้วยการระบุโอกาสในความเสี่ยง การสร้างธุรกิจ และการแนะนำกระบวนการจัดการธุรกิจ เช่น การวางแผนธุรกิจและการตลาด คำจำกัดความนี้เน้นการปฏิบัติจริงของการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการ (Huang Zhaoxin, 2017) โดยมีเป้าหมายเพื่อปลูกฝังความเข้าใจและความมั่นใจของนักเรียน และเตรียมพวกเขาให้มีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในโลกธุรกิจ เชื่อว่าการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการมีเป้าหมายเพื่อปลูกฝังบุคคลที่มีคุณสมบัติและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการในวงกว้าง และเพื่อเพิ่มพูนความรู้รอบด้านของนักเรียนด้วยการจัดหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงความคิดริเริ่ม จิตวิญญาณแห่งการผจญภัย ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถในการทำงานอิสระ ตลอดจนด้านเทคนิคทักษะทางสังคมและการจัดการ ในแง่แคบ การศึกษาการเป็นผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยมุ่งเน้นไปที่การปลูกฝังความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ทำให้พวกเขาเริ่มต้นธุรกิจได้สำเร็จ (Chen Chunlin, 2018) ให้คำจำกัดความการศึกษาด้านผู้ประกอบการว่าเป็นการศึกษาที่สามารถช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ที่จะรับและสร้างความรู้ใหม่อย่างอิสระ และเปลี่ยนความรู้ให้เป็นคุณค่าส่วนบุคคลและสังคมที่แท้จริง (Yao Xiaoling, 2018) เขาเชื่อว่าเป้าหมายหลักของการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการไม่ใช่แค่การปลูกฝังนักเรียนให้กลายเป็นผู้ประกอบการเท่านั้น แต่ที่สำคัญกว่านั้นคือการช่วยให้พวกเขาประยุกต์ใช้และใช้ความรู้ได้อย่างเต็มที่ และสร้างคุณค่าส่วนบุคคลและสังคมมากขึ้น (Cao Yang, 2016) เชื่อว่ากลุ่มเป้าหมายของการศึกษาด้านการประกอบการควรเป็นนักศึกษาวิทยาลัยรุ่นเยาว์ที่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมและทักษะทางวิชาชีพ (Wang Changwei, 2017) เป้าหมายของการศึกษาการเป็นผู้ประกอบการคือการปลูกฝังและปรับปรุงความตระหนักรู้ของผู้ประกอบการ จิตวิญญาณแห่งนวัตกรรม คุณภาพทางจิตวิทยาของผู้ประกอบการ และทักษะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนเหล่านี้ เพื่อให้พวกเขาสามารถเริ่มต้นธุรกิจของตนเอง สร้างโอกาสในการจ้างงาน และความมั่งคั่งทางสังคม ท้ายที่สุดแล้ว

จุดประสงค์ของการศึกษาการเป็นผู้ประกอบการคือการปลูกฝังความสามารถที่มีศักยภาพด้านนวัตกรรมและเป็นผู้ประกอบการ (Xu Xiaozhou, 2018) โดยมีส่วนช่วยเหลือสังคมในเชิงบวก จากดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนการศึกษาด้านผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยก๊วยหยาง เพื่อนำไปสู่ความพร้อมของทรัพยากรสำหรับผู้ประกอบการ (เช่น กองทุน เทคโนโลยี บริการ ให้คำปรึกษา ฯลฯ) ให้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของโครงการการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา

การสนับสนุนทรัพยากรสามารถลดอุปสรรคในระยะแรกของการเป็นผู้ประกอบการ และเพิ่มโอกาสที่นักเรียนจะประสบความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกัยหยาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนากลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกัยหยาง เป็นรูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากร ได้แก่ อธิการบดีหรือรองอธิการบดี ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำกรมวิทยาลัยมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน รวมทั้งสิ้น 260 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกัยหยาง ยึดกรอบแนวคิดงานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลพรรณนากรรมและการประเมินแบบจำลองเชิงปริมาณเพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนากลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกัยหยาง

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามแนวทางการพัฒนากลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกัยหยาง ประกอบด้วย 1) ด้านการสนับสนุนของโรงเรียนและการสร้างระบบนิเวศน์ของผู้ประกอบการ จำนวน 20 ข้อ 2) ด้านการสนับสนุนและคำแนะนำของผู้สอนและครู จำนวน 20 ข้อ 3) ด้านการสนับสนุนและคำแนะนำของผู้สอนและครู จำนวน 20 ข้อ 4) ด้านทรัพยากรผู้ประกอบการและเครือข่ายสนับสนุน จำนวน 20 ข้อ 5) ด้านการสนับสนุนด้านระบบนิเวศวิทยาและนโยบายของผู้ประกอบการ จำนวน 20 ข้อ และ 6) ด้านกลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการ จำนวน 20 ข้อ รวม 120 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง น้อย

ตอนที่ 3 สอบถามการประเมินแนวทางการพัฒนากลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกัยหยาง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนากลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกัยหยาง

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางการพัฒนากลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกัยหยาง

2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา แนวทางการพัฒนากลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกัญหยาง

3. สร้างแบบสอบถามแนวทางการพัฒนากลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกัญหยาง พิจารณาได้จากองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนของโรงเรียนและการสร้างระบบนิเวศน์ของผู้ประกอบการ 2) การสนับสนุนและคำแนะนำของผู้สอนและครู 3) การสนับสนุนและคำแนะนำของผู้สอนและครู 4) ทรัพยากรผู้ประกอบการและเครือข่ายสนับสนุน 5) การสนับสนุนด้านระบบนิเวศวิทยาและนโยบายของผู้ประกอบการ และ 6) กลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการ แล้วนำฉบับร่างเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาชุมชนเพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุง ให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา และอาจารย์ ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรง ของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถามได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC, Index of Objective Congruence) มีค่าเท่ากับ 1.00

5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้กับมหาวิทยาลัยกัญหยาง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ความเชื่อมั่น 0.91

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเชื่อมั่น ไปใช้กับมหาวิทยาลัยเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกัญหยาง จำนวน 260 คน โดยกลุ่มผู้ประเมินความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ ในมหาวิทยาลัยกัญหยาง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอแบบฟอร์มหนังสือร้องขอไปยังบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบบริหารองค์กร จำนวน 260 คน ในมหาวิทยาลัยของเมืองกัญหยาง

2. นัดหมายผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดและดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ตามโครงร่างการสัมภาษณ์ (สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ สัมภาษณ์ออนไลน์ สัมภาษณ์ตัวต่อตัว ฯลฯ) และรวบรวมคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อคำถามสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลและจำแนกข้อมูลออกเป็นกลุ่มโดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนากลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกัญหยาง ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยในหัวข้อต่าง ๆ ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ผลแนวทางการพัฒนากลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกัญหยาง ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แนวทางการพัฒนากลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกัยหยาง

N=26			
ด้านกลไกการดำเนินงาน	μ	σ	แปลผล
1. การสนับสนุนของโรงเรียนและการสร้างระบบนิเวศน์ของผู้ประกอบการ	3.62	0.93	มาก
2. การสนับสนุนและคำแนะนำของผู้สอนและครู	3.71	0.97	มาก
3. หลักสูตรและกิจกรรมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติการเป็นผู้ประกอบการ	3.60	0.91	มาก
4. ทรัพยากรผู้ประกอบการและเครือข่ายสนับสนุน	3.59	0.90	มาก
5. การสนับสนุนด้านระบบนิเวศวิทยาและนโยบายของผู้ประกอบการ	3.71	0.98	มาก
6. กลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการ	3.80	0.94	มาก
รวมเฉลี่ย	3.67	0.94	มาก

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกัยหยางพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.67$, $\sigma = 0.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มากที่สุด ได้แก่ กลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการ ($\mu = 3.80$, $\sigma = 0.94$) รองลงมา ได้แก่ การสนับสนุนและคำแนะนำของผู้สอนและครู และการสนับสนุนด้านระบบนิเวศวิทยาและนโยบายของผู้ประกอบการ ($\mu = 3.71$, $\sigma = 0.97$, $\mu = 3.71$, $\sigma = 0.98$) การสนับสนุนของโรงเรียนและการสร้างระบบนิเวศน์ของผู้ประกอบการ ($\mu = 3.62$, $\sigma = 0.93$) หลักสูตรและกิจกรรมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติการเป็นผู้ประกอบการ ($\mu = 3.60$, $\sigma = 0.91$) และน้อยที่สุด ได้แก่ ทรัพยากรผู้ประกอบการและเครือข่ายสนับสนุน ($\mu = 0.59$, $\sigma = 0.90$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการพัฒนากลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกัยหยางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางสังคมของการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกัยหยางได้ดีขึ้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเน้นย้ำถึงการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคมและศีลธรรมในการออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมต่าง ๆ ต่อไปนี้เป็นข้อเสนอแนะเฉพาะ: 1) บูรณาการเข้ากับการศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคม บูรณาการเนื้อหาการสอนด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและจริยธรรมเข้ากับหลักสูตรการศึกษาการเป็นผู้ประกอบการ ผ่านกรณีศึกษา การสัมมนา และการออกแบบโครงการ นักศึกษาสามารถเข้าใจและสำรวจวิธีสร้างสมดุลระหว่างผลกำไรและความรับผิดชอบต่อสังคมในกระบวนการของการเป็นผู้ประกอบการ 2) ส่งเสริมการสำรวจโครงการผู้ประกอบการเพื่อสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนสำรวจและพัฒนาโครงการผู้ประกอบการที่มีอิทธิพลทางสังคม โครงการเหล่านี้ไม่เพียงแต่มุ่งเน้นไปที่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ แต่ยังให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาสังคม เช่น การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความยุติธรรมทางสังคม และการพัฒนาที่ยั่งยืน 3) จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม จัดสัมมนา เวิร์คช็อป และการบรรยายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นประจำ และเชิญผู้ประกอบการทางสังคมและผู้เชี่ยวชาญมาแบ่งปันประสบการณ์และความคิดเห็น เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม 4) ดำเนินโครงการแนวปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จัดทำโครงการภาคปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการบริการชุมชนและผู้ประกอบการทางสังคม ด้วยประสบการณ์เชิงปฏิบัติเหล่านี้ นักศึกษาสามารถสัมผัสถึงความสำคัญเชิงปฏิบัติและคุณค่าของความรับผิดชอบต่อสังคมได้โดยตรง 5) เน้นย้ำความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรม เน้นความสำคัญของจริยธรรมทางธุรกิจและจรรยาบรรณวิชาชีพในหลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการ เพิ่มความตระหนักรู้ด้านจริยธรรมของนักเรียนโดยการอภิปรายหัวข้อต่าง ๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ความโปร่งใส และความยุติธรรม 6) ประเมินและให้รางวัลการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เมื่อประเมินโครงการการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน ความรับผิดชอบต่อสังคมควรรวมอยู่ในเกณฑ์การประเมินข้อใดข้อหนึ่ง และโครงการเหล่านั้นที่มีผลงานโดดเด่นในด้านความรับผิดชอบต่อ

สังคมควรได้รับรางวัลและการยอมรับ 7) ส่งเสริมวิสัยทัศน์ระดับโลก นักเรียนได้รับการสนับสนุนให้พัฒนามุมมองที่เป็นสากลและเข้าใจหลักปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ปรับปรุงความตระหนักรู้และความอ่อนไหวของนักเรียนต่อประเด็นระดับโลกผ่านโครงการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศและกิจกรรมหลากหลายวัฒนธรรม ด้วยมาตรการที่ครอบคลุมเหล่านี้ การศึกษาการเป็นผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกุ่มหยางไม่เพียงแต่จะส่งเสริมความสำเร็จทางธุรกิจของนักศึกษาเท่านั้น แต่ยังปลูกฝังให้พวกเขากลายเป็นผู้ประกอบการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมอีกด้วย วิธีการศึกษาประเภทนี้ไม่เพียงมีส่วนช่วยในการพัฒนาโดยรวมของนักเรียนเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่กลมกลืนและยั่งยืนอีกด้วย

อภิปรายผล

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกุ่มหยาง พบว่า ผู้บริหารและผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบองค์กรแห่งประสิทธิภาพ ควรมีการจัดทำกลยุทธ์การบริหารที่ครอบคลุมมาตรฐานการบริหารงานที่เป็นเลิศ ได้แก่ กลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการ การสนับสนุนและคำแนะนำของผู้สอนและครู การสนับสนุนด้านระบบนิเวศวิทยาและนโยบายของผู้ประกอบการ การสนับสนุนของโรงเรียนและการสร้างระบบนิเวศน์ของผู้ประกอบการ หลักสูตรและกิจกรรมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติการเป็นผู้ประกอบการ และทรัพยากรผู้ประกอบการและเครือข่ายสนับสนุน สอดคล้องกับ Shi Jing กล่าวว่า มูลนิธิคอฟแมนได้เสนอคำจำกัดความที่เฉพาะเจาะจงและใช้งานได้จริงของการศึกษาการเป็นผู้ประกอบการ พวกเขาเชื่อว่าการศึกษาด้านความเป็นผู้ประกอบการเป็นกระบวนการที่มุ่งปลูกฝังผู้เรียนให้ระบุโอกาสที่ผู้อื่นมองข้ามและดำเนินการเมื่อมีโอกาสเกิดขึ้น (Shi Jing, 2019); (Hu Tianzhu, 2018) เนื้อหาของการศึกษาการเป็นผู้ประกอบการประกอบด้วยการระบุโอกาสในความเสี่ยง การสร้างธุรกิจ และการแนะนำกระบวนการจัดการธุรกิจ เช่น การวางแผนธุรกิจและการตลาด คำจำกัดความนี้เน้นการปฏิบัติจริงของการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการ (Huang Zhaoxin, 2017) โดยมีเป้าหมายเพื่อปลูกฝังความเข้าใจและความมั่นใจของนักเรียน และเตรียมพวกเขาให้มีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในโลกธุรกิจ เชื่อว่าการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการมีเป้าหมายเพื่อปลูกฝังบุคคลที่มีคุณสมบัติและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการในวงกว้าง และเพื่อเพิ่มพูนความรู้รอบด้านของนักเรียนด้วยการจัดหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงความคิดริเริ่ม จิตวิญญาณแห่งการผจญภัย ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถในการทำงานอิสระ ตลอดจนด้านเทคนิค ทักษะทางสังคมและการจัดการ ในแง่แคบ การศึกษาการเป็นผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยมุ่งเน้นไปที่การปลูกฝังความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ทำให้พวกเขาเริ่มต้นธุรกิจได้สำเร็จ (Chen Chunlin, 2018) ให้คำจำกัดความการศึกษาด้านผู้ประกอบการว่าเป็นการศึกษาที่สามารถช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ที่จะรับและสร้างความรู้ใหม่อย่างอิสระ และเปลี่ยนความรู้ให้เป็นคุณค่าส่วนบุคคลและสังคมที่แท้จริง (Yao xiaoling, 2018) เขาเชื่อว่าเป้าหมายหลักของการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการไม่ใช่แค่การปลูกฝังนักเรียนให้กลายเป็นผู้ประกอบการเท่านั้น แต่ที่สำคัญกว่านั้นคือการช่วยให้พวกเขาประยุกต์ใช้และใช้ความรู้ได้อย่างเต็มที่ และสร้างคุณค่าส่วนบุคคลและสังคมมากขึ้น Cao Yang เชื่อว่ากลุ่มเป้าหมายของการศึกษาด้านการประกอบการควรเป็นนักศึกษาวิทยาลัยรุ่นเยาว์ที่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมและทักษะทางวิชาชีพ (Cao Yang, 2016); (Wang Changwei, 2017) เป้าหมายของการศึกษาการเป็นผู้ประกอบการคือการปลูกฝังและปรับปรุงความตระหนักรู้ของผู้ประกอบการ จิตวิญญาณแห่งนวัตกรรม คุณภาพทางจิตวิทยาของผู้ประกอบการ และทักษะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนเหล่านี้ เพื่อให้พวกเขาสามารถเริ่มต้นธุรกิจของตนเอง สร้างโอกาสในการจ้างงาน และความมั่งคั่งทางสังคมท้ายที่สุดแล้ว จุดประสงค์ของการศึกษาการเป็นผู้ประกอบการคือการปลูกฝังความสามารถที่มีความสามารถด้านนวัตกรรมและเป็นผู้ประกอบการ (Xu Xiaozhou, 2018) โดยมีส่วนช่วยเหลือสังคมในเชิงบวก

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนากลไกการดำเนินงานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยกัญหยาง เป็นการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบระยะยาวของการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการ: การวิจัยในปัจจุบันมุ่งเน้นไปที่ผลกระทบทันทีของการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการเป็นหลัก เช่น ทักษะและความเต็มใจของนักศึกษาในการเป็นผู้ประกอบการ การวิจัยในอนาคตสามารถสำรวจผลกระทบของการศึกษานี้ต่อการพัฒนาอาชีพในระยะยาวของนักศึกษา รวมถึงสัดส่วนของความสำเร็จในการประกอบการ ความยั่งยืน และอิทธิพลทางสังคม นอกจากนี้ การศึกษาสามารถตรวจสอบผลกระทบที่แตกต่างกันของการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการประเภทต่าง ๆ (เช่น หลักสูตรภาคทฤษฎีและโครงการภาคปฏิบัติ) ต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษาและพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการ โดยมีการเปรียบเทียบรูปแบบการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการข้ามวัฒนธรรม: เนื่องจากภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่ต่างกันอาจมีผลกระทบต่อการยอมรับและผลของการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการ การวิจัยในอนาคตสามารถมุ่งเน้นไปที่รูปแบบการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการในประเทศและภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่ต่างกัน การวิจัยเปรียบเทียบสามารถเผยให้เห็นว่าวิธีการใดมีประสิทธิภาพมากที่สุดในระบบการศึกษาต่าง ๆ และวิธีปรับกลยุทธ์การศึกษาตามสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่เฉพาะเจาะจง เพื่อปรับปรุงความเป็นสากลและความสามารถในการปรับตัวของการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการ และการพัฒนาบทบาทของเทคโนโลยีในการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการด้วยความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การวิจัยในอนาคตจึงสามารถสำรวจการประยุกต์ใช้และผลกระทบของเทคโนโลยีเกิดใหม่ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ ความเป็นจริงเสมือน ฯลฯ ในการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการ การวิจัยสามารถมุ่งเน้นไปที่วิธีที่เทคโนโลยีเหล่านี้สามารถปรับปรุงวิธีการสอน เพิ่มการมีส่วนร่วมของนักเรียน มอบประสบการณ์การเรียนรู้ส่วนบุคคล และช่วยให้นักเรียนปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Cao Yang. (2016). The evolution and Enlightenment of Western entrepreneurship education. Journal of Northeast Normal University, 2016(4), 83-95.
- Chen Chunlin. (2018). Constructing the ecological system of entrepreneurship education in Colleges and universities. Journal of Higher education in China, 2018(22), 71-83.
- Hu Tianzhu. (2018). Construction and Enlightenment of entrepreneurship education. Journal of ecosystem in Lund University, Sweden China higher education research, 2018(8), 11-25.
- Huang Zhaoxin. (2017). Research on the construction path of College entrepreneurship. Journal of education ecosystem Educational research, 2017(4), 83-95.
- Li Linlu. (2018). Analysis of innovation and entrepreneurship. Journal of education in Munich University of technology China University of science and technology, 2018(12), 33-46.
- Liu Haibin. (2018). Research on the construction strategy of entrepreneurship education ecosystem in Colleges and universities. Journal of China higher education research, 2018(2), 14-28.
- Shi Jing. (2019). Research on the construction of innovation and entrepreneurship education. Journal of ecosystem in newly established undergraduate colleges School party building and ideological education, 2019(5), 31-44.

- Wang Changwei. (2017). Analysis of College Students' innovation and entrepreneurship education. Journal of ecosystem from the perspective of "Internet+" Education and career, 2017(24), 43-55.
- Xu Xiaozhou. (2018). Towards 2050: innovation and entrepreneurship education ecosystem construction our vision and Strategy China. Journal of higher education research, 2018(1), 1-13.
- Yao Xiaoling. (2018). Research on the innovation and entrepreneurship education ecosystem of Stanford University. Journal of Shanxi University, 2018(5), 42-55 .
- _____. (2018). Research on the innovation and entrepreneurship education ecosystem of Stanford University. Journal of Shanxi University, 2018(5), 33-45.

การธำรงในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยบนฐานพระพุทธศาสนา*

MAINTAINING THE VALUE OF THAI ARTS AND CULTURE BASED ON BUDDHISM

พระครูโสภณธรรมวิสิฐ (ชูประดิษฐ์)*, พระครูปริยัติคุณาวุธ (รักเจริญ) และ พระครูวินัยธรชวลิต อุตโตโม (สุวรรณจันทร์)

Phrakhru Sophonthamwisit (Chupradits)*, Phrakhru Pariyatkunawut (Rakcharoen) and Phrakhruvinaithorn Chawalit Uttamo (Suwannachan)

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี สุราษฎร์ธานี ประเทศไทย

Master of Buddhism Program, Religions and cultures, Mahachulalongkomrajavidyalaya University, Surathani Buddhist College, Surathani Thailand

*Corresponding author E-mail: chupradits123@gmail.com

บทคัดย่อ

ทุนวัฒนธรรม เป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่สั่งสมมาในอดีต มีคุณค่าต่อมนุษย์และความต้องการของสังคม นอกเหนือจากการให้คุณค่าทางเศรษฐกิจเป็นทุนที่ใช้ในการผลิตสินค้าและบริการที่มีนัยทางวัฒนธรรม ซึ่งก็คือ ทุนการเงิน ทุนบริการในระบบทุนนิยม โลกปัจจุบันที่มีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมที่สื่อถึงนัยทางวัฒนธรรมที่เรียกว่า อุตสาหกรรมสินค้า วัฒนธรรมที่ผลิตสินค้าวัฒนธรรมและบริการที่มีวัฒนธรรมฝังตัวอยู่ในสินค้าและบริการนั้น วัฒนธรรมช่วยสร้างระเบียบให้กับสังคม โดยเป็นตัวกำหนดแบบแผนพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม รวมถึงการสร้างแบบแผนของความคิด ความเชื่อ และค่านิยมของสมาชิกให้อยู่ในรูปแบบเดียวกัน ช่วยให้เกิดความสามัคคี สังคมที่มีวัฒนธรรมเดียวกันจะมีความรู้สึกผูกพัน เกิดความเป็นปึกแผ่น อุทิศตนให้กับสังคม วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดรูปแบบของสถาบันครอบครัว เป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ของชาติ ชาติที่มีวัฒนธรรมสูง ย่อมได้รับการยกย่องและเป็นหลักประกันความมั่นคงของชาติ ช่วยให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า หากสังคมใดมีวัฒนธรรมที่ด้อยเหมาะสม เช่น ความมีระเบียบวินัย ขยัน อดทน เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน สังคมย่อมจะเจริญก้าวหน้าได้ ดังนั้นคุณค่าการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาของสังคมไทยในปัจจุบันต้องมีการธำรงรักษา โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการธำรงรักษาและการพัฒนาศิลปของวัด ศิลปกรรมในพระพุทธศาสนานั้นมักจะสร้างขึ้นในวัด ทั้งนี้เพราะวัดเป็นจุดศูนย์กลางของพุทธศาสนิกชน ถ่ายทอดศิลปะและธรรมะ ชักชวนให้เข้าวัด เป็นสื่อในการรับรู้เข้าใจในหลักธรรม ให้มีจิตใจเป็นบุญ เป็นกุศล เสียสละ บริจาคทาน งานพุทธศิลปกรรมก่อให้เกิดผลอันเป็นคุณค่าทางจิตใจ แก่ผู้ที่สนใจในด้านศิลปวัฒนธรรม

คำสำคัญ: การธำรง, คุณค่า, ศิลปวัฒนธรรมไทย, พระพุทธศาสนา

Abstract

Cultural capital is intellectual property accumulated in the past. It is valuable to humans and the needs of society. In addition to providing economic value, it is capital used to produce goods and services that have cultural meaning. which is financial capital Service capital in capitalism Today's world is connected to an industry that carries cultural connotations called Product industry A culture that produces cultural goods and services that has culture embedded

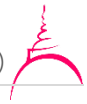
* Received April 23, 2024; Revised May 16, 2024; Accepted May 23, 2024

in the goods and services. Culture helps create order in society. It determines the behavior patterns of members of society. Including creating a pattern of thoughts, beliefs, and values of members in the same format. Helps create unity. A society that has the same culture will have a feeling of connection. Solidarity arose. Dedicated to society Culture determines the shape of the family institution. It is a symbol of national identity. A nation with a high culture It would be praised and a guarantee of national security. Help the country progress If any society has a good and appropriate culture, such as discipline, diligence, patience, and seeing the common good more than the individual. Society will be able to progress. Therefore, the value of preserving Buddhist arts and culture in Thai society today must be preserved. Taking into account the participation of the community in maintaining and developing the arts of the temple. Art in Buddhism is usually created in temples. This is because the temple is the center of Buddhism. Conveying art and Dharma Invite to enter the temple It is a vehicle for perception and understanding of Dhamma principles. Have a mind of merit, be charitable, sacrifice, make donations. Buddhist arts produce results that are of mental value. For those interested in arts and culture

Keywords: Maintenance, Value, Thai art and Culture, Buddhism

บทนำ

ความเป็นมาของชนชาติไทยไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่า ถิ่นฐานเดิมของไทยอยู่ที่ไหน นักวิชาการได้สันนิษฐานที่มาของคนไทย เช่น นักประวัติศาสตร์ นักโบราณคดีทางภาษาศาสตร์ชื่อว่า เตเรียง เดลาคุเปอรั (Terriende la Corpreie) ศาสตราจารย์ชาวอังกฤษมหาวิทยาลัยคอลเลจ แห่งลอนดอน ได้เผยแพร่ผลงานชื่อ The Cradle of Tham Race ตีพิมพ์เมื่อปี พ.ศ. 2428 ซึ่งอาศัยการค้นคว้าจากหลักฐานจีน และพิจารณาความคล้ายคลึงทางภาษาของผู้คนในจีนและเซียตะวันออกเฉียงใต้ ได้สรุปไว้ว่า คนเชื้อชาติไทยได้ตั้งถิ่นฐานเป็นอาณาจักรในดินแดนจีนมาก่อน คือ เมื่อ 2,200 ปี โดยนำข้อมูลจากการสำรวจภูมิประเทศจีนในครั้งนั้นคนจีนเรียกชนชาติไทยว่า มุง หรือ ตามุง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ หลวงวิจิตรวาทการ ก็ได้สรุปว่า ถิ่นฐานเดิมของไทย คือ บริเวณมณฑลเสฉวนปัจจุบัน หลังจากอพยพอยู่หนานหรือมณฑลตอนใต้ของจีนและประเทศไทยปัจจุบัน มีหลักฐานทางวัฒนธรรมหลายประการ เช่น เรื่องขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษานักวิชาการร่วมสมัยในปัจจุบันเชื่อถือในทฤษฎีที่ว่า ถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทยมาแต่เดิมหรืออย่างน้อยประเทศไทยก็เป็นส่วนหนึ่งของชนชาติไทย (คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551) ในมิติทางพระพุทธศาสนาได้เป็นบรมสถาปत्यกรรม (อุโบสถ เจตีย์ วิหาร) จิตรกรรม (ภาพวาดฝาผนัง) และประติมากรรม (พระพุทธรูป วัตถุสิ่งของ เช่น คัมภีร์ธรรม) ที่มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาว่าเป็น “พุทธศิลปกรรม” ซึ่งเป็นผลงานด้านศิลปะที่สร้างขึ้นมาเพื่อสนองตอบและรับใช้งานทางด้านพระพุทธศาสนาที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นเป็นความงามที่แฝงไว้ด้วยปรัชญาธรรมโดยผ่านการแสดงทางวัตถุธรรม เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา เป็นสิ่งที่ช่วยโน้มน้าวจิตใจของพุทธศาสนิกชน ให้เกิดความศรัทธา ประพฤติปฏิบัติตนในแนวทางที่ดั่งตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ศิลปกรรมในพระพุทธศาสนานั้นมักจะสร้างขึ้นในวัด ทั้งนี้ เพราะวัดเป็นจุดศูนย์กลางของพุทธศาสนิกชน วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน เป็นแหล่งถ่ายทอดศิลปวิทยาการและธรรมะ ศิลปะกลายเป็นเครื่องมือชักชวนให้เข้าวัด เป็นสื่อในการรับรู้ความเข้าใจในหลักธรรมให้มีจิตใจเป็นบุญ เป็นกุศล เสียสละ บริจาคทาน งานพุทธศิลปกรรมก่อให้เกิดผลอันเป็นคุณค่าทางจิตใจ ให้เกิดความเกษมเบิกบาน มีความ สุขสงบ โปร่งเบา

ร่วมเย็นในจิตใจ งานพุทธศิลป์หลายชิ้นล้วนแล้วถ่ายทอดความจริงเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม หลักศีลธรรมความดีงาม เสริมสร้างเพื่อสื่อให้ผู้สัมผัสได้เข้าถึงสัจธรรมแห่งชีวิตไม่ว่าจะเป็นกฎของธรรมชาติ ความไม่เที่ยง การพลัดพราก ที่มนุษย์ ทุกคนต้องประสบ และพุทธศิลป์ยังถ่ายทอดความเมตตากรุณา ปลอดภัย ปลอดภัยให้ ผู้ทุกข์คลายเบาบางลง นอกจากนี้พุทธศิลป์นั้น เป็นสื่ออันน่าศรัทธา เป็นแหล่งความรู้ เป็น ศูนย์กลางจุดรวมของจิตใจ ที่มีคุณค่าความสำคัญหลายประการ เช่น เป็นที่พึ่งทางจิตใจโดยเฉพาะพุทธศิลป์ที่เป็น พระพุทธรูปเป็นที่พึ่งทางจิตใจ ของชาวพุทธ สร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ต้องการกำลังใจ พระสฤปเจดีย์ พระแท่นใต้ต้น ศรีมหาโพธิ์รอยพระพุทธรูปบาท แผ่นจารึกหวัชข้อ พุทธธรรม เป็นต้น การอนุรักษ์จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเรา หลากหลายประการด้วยกัน คือ ได้เป็นการเก็บรักษาคุณค่ามรดกวัฒนธรรมเพื่อสืบทอดไปยังชนรุ่นหลัง ได้เป็น การศึกษาค้นคว้ามรดกทางวัฒนธรรมและเผยแพร่เพื่อยกระดับสังคม และทำให้สังคมสามารถพัฒนาได้อย่าง เหมาะสมและเป็นตัวของตัวเองบนรากฐานมรดกวัฒนธรรมและเทคโนโลยีของตนเอง (สุรสวัสดิ์ สุขสวัสดิ์, 2542) ประการสำคัญ คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้ได้มีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ร่วมตัดสินใจ ร่วมสนับสนุน รวมทั้งร่วมติดตามและตรวจสอบ การปฏิบัติงาน (สถาบันพระปกเกล้า, 2550)

1. พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่ชาวไทยส่วนใหญ่นับถือ ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศร้อยละ 95 นับถือพระพุทธศาสนาที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ นับตั้งแต่ไทยมีประวัติศาสตร์ชัดเจนชาวไทยก็นับถือพระพุทธศาสนา อยู่แล้ว หลักฐานโบราณ ได้แก่ โบราณสถานที่เป็นศาสนสถาน โบราณวัตถุ เช่น พระธรรมจักร ใบเสมา พระพุทธรูป ศิลารจิก เป็นต้น แสดงว่าผู้คนในดินแดนไทยรับนับถือพระพุทธศาสนา (ทั้งนิกายเถรวาทและ มหายาน) มาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 12 กล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทยมาช้านานแล้ว

2. พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย เนื่องจากชาวนับถือพระพุทธศาสนาเข้ามา ช้านาน จนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้หล่อหลอมซึมซับลงในวิถีไทย กลายเป็นรากฐานวิถีชีวิตของคนไทยในทุก ด้าน ทั้งด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและศีลธรรม ดังนี้ (ประเวศ อินทองปาน, 2560)

1) วิถีชีวิตของคนไทย คนไทยมีวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ ได้แก่ การแสดงความเคารพ การมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญูกตเวที การไม่อาฆาตหรือมุ่งร้ายต่อผู้อื่น ความอดทนและการเป็นผู้มีอารมณ์แจ่มใส รื่นเริง เป็นต้น ล้วนเป็นอิทธิพลจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น ซึ่งได้หล่อหลอมให้คนไทยมีลักษณะ เฉพาะตัว เป็นเอกลักษณ์ของคนไทยที่นานาชาติยกย่องชื่นชม 2) ภาษาและวรรณกรรมไทย ภาษาทาง พระพุทธศาสนา เช่น ภาษาบาลีมีอยู่ในภาษาไทยจำนวนมาก วรรณกรรมไทยหลายเรื่องมีที่มาจากหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนา เช่น ไตรภูมิภิกษา ในสมัยสุโขทัย กาพย์มหาชาติ นันทโศภนันทสูตรคำหลวง พระมาลัยคำหลวง ปุณ โณวาทคำฉันท์ ในสมัยอยุธยา เป็นต้น 3) ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ประเพณีไทยที่มาจากความเลื่อมใสศรัทธา ในพระพุทธศาสนามีอยู่มากมาย เช่น การอุปสมบท ประเพณีทอดกฐิน ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีชักพระ เป็นต้น กล่าวได้ว่าขนบธรรมเนียมประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนามีความผูกพันกับคนไทยตั้งแต่เกิดจน ตาย และ 4) ศิลปกรรมไทย พระพุทธศาสนาเป็นบ่อเกิดของศิลปะแขนงต่าง ๆ วัดเป็นแหล่งรวมศิลปกรรมไทย ทางด้านสถาปัตยกรรม เช่น รูปแบบการสร้างเจดีย์ พระปรางค์ วิหาร ที่งดงามมาก เช่น วัดพระศรีรัตนศาสดา ราม (วัดพระแก้ว) กรุงเทพมหานคร ประติมากรรม ได้แก่ งานปั้นและหล่อพระพุทธรูป เช่น พระพุทธรูปลีลาในสมัย สุโขทัย พระพุทธรูปชินราช วัดพระศรีมหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก จิตรกรรม ได้แก่ ภาพวาดฝาผนังและเพดาน วัดต่าง ๆ เช่น จิตรกรรมฝาผนัง วัดเบญจมบพิตร กรุงเทพมหานคร

3. พระพุทธศาสนาเป็นศูนย์รวมจิตใจของสังคมไทย พระสงฆ์เป็นผู้นำทางจิตใจของประชาชน เป็น ศูนย์กลางของความเคารพศรัทธาของพุทธศาสนิกชน เพื่อให้คนไทยประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม นอกจากนี้วัดยังเป็นศูนย์กลางของชุมชน เป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมของชุมชน สร้างความสามัคคีในชุมชน

4. พระพุทธศาสนาเป็นหลักในการพัฒนาในการพัฒนาชาติไทย หลักธรรมทางพระพุทธศาสนามุ่งเน้นการพัฒนาคนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ใช้คุณธรรมและสติปัญญาในการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองและร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาชุมชน พัฒนาสังคม และพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรือง นอกจากนี้พระสงฆ์หลายท่านยังมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำชุมชนพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น วัดเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ชาวไทยได้บวชเรียนในพระพุทธศาสนา ได้ฝึกฝนอบรมตนให้เป็นคนดี เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติไทย

5. พระพุทธศาสนาเป็นหนึ่งในสามสถาบันหลักของชาติไทย สถาบันหลักของชาติไทยที่คนไทยทุกคนให้ความเคารพนับถือ ประกอบด้วย ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รัฐธรรมนูญไทยได้กำหนดให้พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ หมายถึง พระประมุขของชาติไทยที่ทรงนับถือพระพุทธศาสนาเช่นเดียวกับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ และยังเป็นอัครศาสนูปถัมภก คือ ทรงให้ความอุปถัมภ์ศาสนาทุกศาสนาในประเทศไทย ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจเรื่องคุณค่าการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาของสังคมไทยปัจจุบัน และโบราณวัตถุต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีคุณค่าในฐานะสิ่งอนุสรณ์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นเครื่องหมายของพุทธศาสนา และเป็นสิ่งประกอบในศาสนาพิธี เป็นสัญลักษณ์ของความดีงาม และเป็นทางแห่งการทำบุญกุศลของชาวพุทธ ชาวพุทธจะอาศัยพุทธศิลป์เป็นการกราบไหว้บูชา เพื่อน้อมนำไปสู่การศึกษาและปฏิบัติธรรม การสร้างพระ การสร้างสถูปเจดีย์การบูรณะซ่อมแซม ซึ่งถือเป็นกุศลหลักทางพระพุทธศาสนา มีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมเป็นเรื่องราวทางพระพุทธศาสนาของสังคมไทยที่เห็นคุณค่า และเป็นการอนุรักษ์ให้คงอยู่กับสังคมไทยสืบไป

ความหมายของการอนุรักษ์

กรมศิลปากร ได้ระบุความหมายของการอนุรักษ์โดยอ้างอิงจากระเบียบกรมศิลปากรว่าด้วยการอนุรักษ์โบราณสถาน พ.ศ. 2528 ไว้ว่า การอนุรักษ์ หมายถึง การอนุรักษ์ การสงวนรักษาการปฏิสังขรณ์ และการอนุรักษ์ตามลำดับ ดังนี้ (กรมศิลปากร, 2544)

อนุรักษ์ (Conservation) หมายถึง การใช้และจัดการทรัพยากรทั้งที่เป็นธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นอย่างฉลาด ตลอดจนมีการวางแผนอย่างรอบคอบสำหรับทรัพยากรเหล่านั้น เพื่อบรรลุความต้องการในอนาคตและให้หมายรวมถึงการป้องกัน การดูแล การรักษา เพื่อให้คงคุณค่าไว้ การสงวน และการปฏิสังขรณ์ และการบูรณะด้วยการสงวน (Preservations) หมายถึง การดูแลรักษาไว้ตามสภาพเดิมเท่าที่เป็นอยู่และป้องกันไม่ให้เสียหายต่อไป

การปฏิสังขรณ์ (Renovation) หมายถึง การทำให้คืนสู่สภาพเดิมที่เคยเป็นมาการบูรณะ (Restoration) หมายถึง การซ่อมแซมปรับปรุงให้มีรูปทรงลักษณะกลมกลืนเหมือนของเดิมมากที่สุด เท่าที่จะมากได้ แต่ต้องแสดงความแตกต่างของสิ่งที่มีเดิม และสิ่งที่ทำขึ้นใหม่ด้วยสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้ให้ความหมายของการอนุรักษ์ไว้ว่า

อนุรักษ์ หมายถึง การรักษาความสำคัญและหลักฐาน ในการเป็นเครื่องชี้ให้เห็นวิวัฒนาการ ความรุ่งโรจน์ของศิลปวัฒนธรรมไว้ โดยปรับสภาพให้เข้ากับสภาพสังคมและเศรษฐกิจเพื่อให้ประชาชนในสังคมสามารถสร้างสรรค์สิ่งที่มีคุณค่าในด้านศิลปกรรมในปัจจุบันและอนาคตได้ (สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, 2530)

การอนุรักษ์ หมายถึง การรักษาความสำคัญและหลักฐานในการเป็นเครื่องชี้ให้เห็นวิวัฒนาการ ความรุ่งโรจน์ของศิลปวัฒนธรรมไว้ โดยปรับสภาพให้เข้ากับสภาพสังคมและเศรษฐกิจเพื่อให้ประชาชนในสังคมสามารถ

สร้างสรรค์สิ่งที่มีคุณค่าในด้านศิลปกรรมในปัจจุบันและอนาคตต่อไปได้ อีกทั้งยังมีความสอดคล้องกับนักวิชาการ/แหล่งข้อมูลท่านอื่น ๆ ก็ได้ให้ความหมายของ (วิจิตร สีนสิริ และนิล เอี่ยมสำอาง, 2530) การอนุรักษ์เพิ่มเติมไว้ว่า การอนุรักษ์ เป็นเรื่องความรู้ในคุณค่าของความงามแห่งงานศิลปกรรม ภูมิทัศน์ และสภาวะแวดล้อมรอบ ๆ แหล่งศิลปกรรมนั้น ๆ การอนุรักษ์ เป็นเรื่องของความเข้าใจในความเกี่ยวเนื่องและสัมพันธ์ของประวัติศาสตร์ศิลปะ สถาปัตยกรรมและวัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนอารยธรรมของมนุษย์รวมทั้งสิ่งที่เกี่ยวเนื่องกับเหตุการณ์และบุคคลที่มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ การอนุรักษ์ นั้นไม่เพียงแต่การเก็บอาคารเพื่อการรักษาเท่านั้น หากหมายถึงการ อนุรักษ์ดูแลรักษาทุกสิ่งจากตัวอาคารถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และบรรยากาศ ในจินตภาพ อันมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ โดยเชื่อว่าเมืองไม่ใช่เป็นเพียงผลงานที่แสดงในพิพิธภัณฑ์ หากแต่เป็นศูนย์กลางของ ความมีชีวิตที่ดำเนินต่อไป

การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

การอนุรักษ์วัฒนธรรมได้มีการให้ความหมายจากนักวิชาการ องค์กร หน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การอนุรักษ์ (Conservation) หมายถึง กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการทำให้วัฒนธรรมนั้นเข้มแข็งคงอยู่ได้โดยไม่ต้องปฏิบัติการ อย่างไรก็ดีคณะกรรมการดำเนินงานและประสานงานวันอนุรักษ์มรดกไทย (คณะกรรมการดำเนินงานและประสานงานวันอนุรักษ์มรดกไทย, 2541) การอนุรักษ์ (Conservation) หมายถึง การรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมที่หาได้ยาก หรือกำลังจะสูญหายไป และไม่สามารถสืบทอดพัฒนาได้อีก เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อคนรุ่นหลังในการที่จะติดตาม ศึกษาค้นคว้า หาร่องรอยความเจริญทางวัฒนธรรมในอดีต

การให้ความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” ซึ่งแผลงมาจากคำว่า “Culture” ในภาษาอังกฤษนั้น มีการให้ความหมาย และนำมาใช้ต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นในประเทศไทยหรือต่างประเทศก็ตาม ซึ่งการให้ความหมายและนำมาใช้ดังกล่าวนี้ต่างก็มีส่วนถูกด้วยกันทั้งสิ้นขึ้นอยู่กับว่าผู้ให้ความหมาย และผู้นำมาใช้จะมองวัฒนธรรมในแง่มุมใด ด้วยเหตุนี้การหาข้อสรุปให้เป็นที่ยุติเกี่ยวกับความหมายของวัฒนธรรมจึงไม่อาจจะกระทำได้นอกจากนั้นก็ยังเป็นสิ่งที่ไม่สมควรทำอีกด้วย

วัฒนธรรม มีความหมายครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่างอันเป็นแบบแผนในความคิดและการกระทำที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือสังคมใดสังคมหนึ่งมนุษย์ได้คิดสร้างระเบียบ กฎเกณฑ์วิธีการในการปฏิบัติจัดระเบียบตลอดจนความเชื่อ ความนิยมความรู้ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการควบคุม และใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ

ผจงจิตต์ อธิคมนันท์ อธิบายความหมาย และลักษณะของวัฒนธรรมว่าวัฒนธรรม คือสิ่งอันเป็นวิถีชีวิตของสังคม คนในสังคมมีส่วนร่วมจะคิดเห็นอย่างไร มีความเชื่ออย่างไร ก็แสดงออกให้ปรากฏเห็น เป็นรูปภาษา ประเพณี กิจกรรมงาน การละเล่น การศาสนา เป็นต้น ตลอดจนสิ่งต่าง ๆ ที่คนในสังคมมีส่วนสร้างขึ้น เช่น สิ่งอันจำเป็นแก่วิถีชีวิต และการครองชีพ ได้แก่ ปัจจัยสี่ เครื่องมือเครื่องใช้ ความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ ซึ่งแสดงปรากฏให้เห็นเป็นสิ่งที่ต่าง ๆ ซึ่งมีการสะสมเป็นความรู้ในความทรงจำ จดไว้ในหนังสือ และสิ่งต่าง ๆ ที่สร้างขึ้น และถ่ายทอดไว้ให้แก่กันเป็นมรดกตกทอดสืบทอดกันมาชั่วอายุคนมีการเพิ่มเติมเสริมสร้างสิ่งใหม่ และปรับปรุงสิ่งเก่าให้เข้ากันได้ และมีความเจริญก้าวหน้า โดยวัฒนธรรมจะมีลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ 1) เป็นแบบแผนของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ การเรียนรู้เป็นเรื่องสำคัญทำให้มนุษย์สร้างสิ่งที่เราเรียกว่า วัฒนธรรมเกิดขึ้น มนุษย์จะต่างจากสัตว์เนื่องจากการกระทำต่าง ๆ เป็นเรื่องของการเรียนรู้ เช่น การหิวผอม การแปร่งฟัน การเย็บผ้า เขียนหนังสือ ฯลฯ ส่วนสัตว์ จะใช้สัญชาตญาณ การเรียนรู้มันจะมีลักษณะส่งสมจากประสบการณ์ที่มนุษย์ได้เผชิญในชีวิต ไม่ได้ถูกถ่ายทอดทางชีวภาพหรือพันธุกรรมการเรียนรู้มันเกิดจากการเป็นสมาชิกของกลุ่มของสังคม 2) เป็นสิ่งที่สืบทอดจากบรรพบุรุษเป็นมรดกทางสังคมซึ่งส่งต่อ ๆ กันมาหลายชั่วอายุ ซึ่งคนรุ่นต่อมาได้นำมาใช้ปฏิบัติทำให้คง

อยู่ไม่สูญหายแต่อาจปรับเปลี่ยนไป เช่น ภาษาการแต่งกาย ฯลฯ การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมนั้น จะขึ้นอยู่กับภาวะในสังคมในขณะนั้น ๆ 3) เป็นของส่วนรวมในสังคม มิใช่เป็นของผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ แต่จะช่วยกันคิด สิ่งสร้างสรรค์ ร่วมกันปฏิบัติทำให้วัฒนธรรมนั้นอยู่ยืดยาว เช่น ภาษา การแต่งกาย วัฒนธรรม จึงเป็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนจำนวนมาก หรือของสังคมทั้งหมด (ผจงจิตต์ อธิคมนันท์, 2543)

ดังนั้น การอนุรักษ์วัฒนธรรมเป็นความเจริญงอกงาม ซึ่งเป็นผลจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับธรรมชาติ จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ จิตใจสังคมและวัตถุ มีการสั่งสม และสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่งจนกลายเป็นแบบแผนที่สามารถเรียนรู้และก่อให้เกิดผลดีกรรม และผลิตผลทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมอันควรค่าแก่การวิจัยอนุรักษ์ พื้นฟู ถ่ายทอด เสริมสร้างเอตทัคคะและแลกเปลี่ยน เพื่อสร้างดุลยภาพแห่งความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สังคม และธรรมชาติ ซึ่งจะช่วยให้มนุษย์ สามารถดำรงชีวิตอย่างมีสุข สันติสุข และอิสรภาพอันเป็นพื้นฐานแห่งอารยธรรมของมนุษยชาติ

ศิลปวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏของสังคมไทย

วัดเป็นแหล่งให้การศึกษาตลอดชีพแก่ชุมชน โดยผู้ทำหน้าที่ของ สถาบัน คือพระสงฆ์ เป็นผู้แนะนำสั่งสอนความรู้และวิชาชีพที่นอกเหนือจากพิธีกรรมทางศาสนา เช่น ชุมชนไทยที่เป็นชาวพุทธก็มีวัดเป็นแหล่งวิทยาการต่าง ๆ มาตั้งแต่โบราณสืบต่อมาจนถึง ปัจจุบัน จนมีคำพูดกันติดปากว่า “บวชเรียนเขียนอ่าน” วัด เป็นสถานที่เรียน อ่าน เขียน คิดเลข และงานฝีมือต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัดและสอนโดยพระสงฆ์ของวัดนั้น ๆ เป็นต้น สำหรับประเทศไทย มีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 9 ได้กล่าวว่า พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาประมาณร้อยละ 90 และสถาบันศาสนาเป็นระบบย่อยของสังคมไทยซึ่งมีวัดเป็นศาสนสถาน มีพระสงฆ์เป็น ศาสนบุคลที่จะทำใหพระพุทธศาสนาช่วยในการพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศชาติ อย่างสำคัญ ยิ่ง คนไทยสมัยโบราณหันหน้าเข้าวัด ไกล่ลี้วัด สนุกกับวัดมาก และวัดก็ทำหน้าที่ที่สำคัญเพื่อ ชาวบ้านไม่น้อย เช่น

1. เป็นสถานศึกษา ชาวบ้านส่งลูกหลานอยู่วัดเพื่อรับใช้พระและรับการอบรมศีลธรรมเล่าเรียนวิชาการต่าง ๆ จากพระ
2. เป็นสถานสงเคราะห์บุตรหลานชาวบ้านที่ยากจนได้มาอาศัยอยู่ในวัด อาศัยเล่าเรียนและดำรงชีพ แม้ผู้ใหญ่ที่ยากจนก็อาศัยวัดดำรงชีพ
3. เป็นสถานพยาบาลรักษาผู้เจ็บป่วยตามความรู้ ความสามารถในการสมัยนั้น
4. เป็นที่พักคนเดินทาง
5. เป็นสโมสร ชาวบ้านมาพบปะสังสรรค์ พักผ่อนหย่อนใจ หาความรู้
6. เป็นสถานบันเทิงที่จัดงานเทศกาลและมหรสพต่าง ๆ
7. เป็นที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (ชาวบ้านไปหาความยุติธรรมที่วัด)
8. เป็นที่ปรึกษาการครองตน การครองชีพ แก้ปัญหาชีวิตครอบครัวและความทุกข์ต่าง ๆ
9. เป็นศูนย์กลางศิลปวัฒนธรรม ที่รวบรวมศิลปกรรมต่าง ๆ ของชาติ
10. เป็นคลังพัสดุเก็บของใช้ต่าง ๆ ที่ชาวบ้านจะได้ใช้ร่วมกันเมื่อมีงานที่วัดหรือเอาไปใช้เมื่อตนมีงาน
11. เป็นศูนย์กลางการปกครองท้องถิ่นที่กำนันผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมลูกบ้านชี้แจงข้อราชการต่าง ๆ
12. เป็นที่บำเพ็ญกุศลกิจ หรือประกอบพิธีกรรมตามประเพณีดังคำกลอนที่ว่า วัดจะดี มีหลักฐาน เพราะบ้านช่วย บ้านจะสวย เพราะมีวัด ดัดนิสัย บ้านกับวัด ผลัดกันช่วย อำนวยชัย ถ้าขาดกัน ก็บรลัย ทั้งสองทาง (สำนักงานพระพุทธศาสนา, 2567)

1. พระเจดีย์ พระเจดีย์ : ชื่อเรียกสิ่งก่อสร้างในงานสถาปัตยกรรมไทยประเภทหนึ่ง มีรูปทรงฐานคล้ายรูปกรวยแหลม นิยมใช้เป็นหลักประธานของวัด ในฐานะที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าหรือในฐานะสัญลักษณ์แทน พระสัพพัญญูเจ้า

คำว่าเจดีย์มีที่มาจากคำว่า “เจติยะ” ในภาษาบาลี หรือ “ไจตย” ในภาษาสันสกฤต ซึ่งจะมีความหมายที่กว้าง เพราะหมายถึงสิ่งที่ใช้เป็นอนุสรณ์ให้ระลึกถึง หรือสิ่งที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องรำลึก (ราชบัณฑิตยสถาน , 2530)

1.1 ธาตุเจดีย์ คือ สิ่งก่อสร้างอย่างที่เรียกว่า “พระสถูป” ที่สร้างขึ้นเพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า

1.2 ธรรมเจดีย์ คือ พระธรรมคำสั่งสอนทั้งมวลของพระพุทธเจ้า ทั้งที่จารึกลงเป็นพระคัมภีร์หรือหนังสือ เช่น คัมภีร์พระไตรปิฎกหรือแผ่นจารึกอักษรธรรม เป็นต้น

1.3 บริโภคเจดีย์ คือ สถานที่สำคัญ 4 แห่ง ที่เคยเกี่ยวเนื่องกับพระพุทธองค์เมื่อครั้งยังมีพระชนม์ชีพอยู่ซึ่งทรงอนุญาตให้ใช้เป็นสังเวชนียสถานสำหรับพุทธศาสนิกชนใช้เป็นที่รำลึกถึงพระองค์ ได้แก่ 1) ณ ปาลุมพินันวัน เมืองกบิลพัสดุ์ สถานที่ทรงประสูติ 2) ณ ต้นโพธิ์ ตำบลพุทธคยา สถานที่ทรงตรัสรู้ 3) ณ ตำบลอิสิปตนมฤคทายวัน เมืองพาราณสี สถานที่ทรงปฐมเทศนา 4) ณ ตำบลสาละวัน เมืองกุสินารา สถานที่ทรงเสด็จดับขันธปรินิพพาน

1.4 อุเทสิกเจดีย์ คือ สิ่งที่สร้างขึ้นเพื่ออุทิศต่อพระพุทธองค์ เช่น พระพิมพ์ดินเผา พระพุทธบัลลังก์ เป็นต้น

2. พระปราสาท พระปราสาท : ชื่อเรียกงานสถาปัตยกรรมไทยประเภทหนึ่ง ที่ใช้เป็นหลักประธานของวัดเสมอด้วยพระเจดีย์หรือพระมณฑป ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปหรือพระบรมธาตุของพระพุทธเจ้า ดังจะเห็นได้จากชื่อเรียกวัดสำคัญในกลุ่มภาคกลาง ดังเช่น วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดสุพรรณบุรี, วัดมหาธาตุ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำว่า “ปราสาท” มาจาก คำว่า “ปราศณ” แปลว่า “ชานา” หรือ “ทางเดินเท้า” (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, 2551) ซึ่งความหมายเดิมในศาสนสถานของขอม หมายถึง บริเวณหรือระยะทางนับแต่ซุ้มประตูทางเข้า (โคปุระ) จนถึงองค์ปราสาท ต่อมาคำนี้ถูกเรียกใช้คำผิดในวัฒนธรรมไทยโดยนำไปใช้เรียกตัวอาคารปราสาทประธานแทน คติการสร้าง พระปราสาท เดิมถือเป็นงานสถาปัตยกรรมที่มีรูปแบบลักษณะเฉพาะของขอม สร้างขึ้นบนพื้นฐานคติสัญลักษณ์แห่ง “เขาพระสุเมรุ” ซึ่งแทนความหมายของแกนหรือศูนย์กลางแห่งจักรวาลตามความเชื่อในศาสนาฮินดู

3. พระมณฑป พระมณฑป : ชื่อเรียกงานสถาปัตยกรรมไทยประเภทหนึ่ง ที่เอื้อให้สำหรับประโยชน์ใช้สอยซึ่งเกี่ยวกับพุทธศาสนา โดยเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป หรือพระไตรปิฎก หรือรอยพระพุทธบาทจำลอง ซึ่งมีชื่อเรียกอีกคำในสมัยอยุธยาว่า “มรฎป” ดังในพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับพระเจ้าจักรพรรดิพงศ์ว่า “...ศักราช 965 ปีเถาะศก สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ชักพระมงคลบพิตรอยู่ฝ่ายตะวันออกมาไว้ฝ่ายตะวันตก แล้วให้ต่อพระมรฎปใส่นั้น...” (พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพระเจ้าจักรพรรดิพงศ์, 2533)

4. พระอุโบสถ พระอุโบสถ ชื่อเรียกอาคารซึ่งใช้เป็นสถานที่เฉพาะสำหรับพระภิกษุสงฆ์ทำสังฆกรรม คำว่า “อุโบสถ” มีความหมายที่เกี่ยวเนื่องกับทางพระพุทธศาสนาใน 3 ลักษณะ (เปี่ยม บุญยะโชติ, 2513) คือ

1. หมายถึงวันพระ ซึ่งเป็นวันที่พระสงฆ์และคฤหัสถ์มาประชุมกันเพื่อแสดงธรรมและรับฟังธรรม
2. หมายถึงการแสดงพระปาฏิโมกข์ของพระสงฆ์ตามพระธรรมวินัยทุก ๆ 15 วัน
3. หมายถึงการรักษาศีล 8 ของเหล่าฆราวาสในทุก ๆ วันพระ

4. หมายถึงสถานที่ซึ่งพระสงฆ์ทำสังฆกรรมร่วมกัน (สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส, 2531)

คำว่าอุโบสถจึงเป็นการรวมเอาความหมายของพิธีกรรมมาใช้เรียกสถานที่ซึ่งใช้ทำพิธีกรรมนั้น ๆ เดิมทีเรียกกันว่า “โรงพระอุโบสถ” แต่ต่อมาเรียกให้สั้นเข้าว่า “พระอุโบสถ” และในที่สุดก็เรียกกันเป็นภาษาปากว่า “โบสถ์” (พระยาอนุมานราชธน, 2533) ในบางพื้นที่ก็มีคำเรียกพระอุโบสถด้วยชื่ออื่น เช่น ภาคอีสาน เรียกว่า “สิม” ซึ่งที่จริงแล้วก็มีความหมายใกล้เคียงกัน เพราะ “สิม” กลายเสียงมาจากคำว่า “สีมา” ที่หมายถึง พื้นที่ที่ใช้ทำสังฆกรรมนั่นเอง ขนาดและรูปแบบของพระอุโบสถไม่มีกำหนดไว้ในพระวินัย เพราะพระวินัยกำหนดสีมาให้เป็นเครื่องกำหนดขอบเขตสำหรับทำ สังฆกรรม ส่วนพระอุโบสถเป็นเพียงอาคารที่สร้างล้อมพื้นที่สีมาเพื่อกันแดดกันฝน พระวินัยจึงให้ความสำคัญและมีกฎเกณฑ์เกี่ยวกับสีมาเท่านั้น

5. หอพระธรรม หรือ หอไตร หอพระธรรม หรือ หอไตร คืออาคารสำหรับเก็บรักษา “พระไตรปิฎก” เปรียบเสมือน “หอสมุด” ของวัดแต่ละ แห่งเป็นที่เก็บรักษาคัมภีร์คำสอนของพระพุทธศาสนา ซึ่งพระสงฆ์ใช้สำหรับศึกษาและเผยแผ่แก่บรรดาพุทธศาสนิกชน หอพระธรรมหรือหอไตรเป็นอาคารขนาดเล็ก ๆ ยกพื้นสูงมักทำเฉลียงรอบ และปลูกสร้างห่อขึ้นในสระ โดยใช้น้ำหล่อเสาเพื่อกันมด ปลวกและหนู มิให้ไปทำลายพระคัมภีร์ต่าง ๆ วัดส่วนมากมีหอไตรเพียงหลังเดียว แต่วัดใหญ่ ๆ โดยเฉพาะวัดที่เป็นพระอารามหลวงจะมีหอพระธรรมหรือหอไตรมากกว่า 1 หลัง

6. ระเบียบ ระเบียบ คือ สิ่งปลูกสร้างที่มีลักษณะอย่างโรงยาว ๆ ด้านหน้าเปิดโล่งด้านหลังกันฝาทึบ มีหลังคาคลุมตลอดระเบียบ มักทำขึ้นล้อมพระสถูปเจดีย์ มหาธาตุเจดีย์ อุโบสถ และ วิหาร อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยสร้างขึ้นเป็น 2 ลักษณะ คือ

6.1 ระเบียบเหลี่ยม มีลักษณะเป็นโรงยาววงเป็นรูปกรอบสี่เหลี่ยมล้อมรอบสิ่งที่อยู่ภายใน ระเบียบลักษณะนี้เรียกว่าระเบียบเหลี่ยมหรือระเบียบสี่เหลี่ยม ตัวอย่างเช่น พระระเบียงล้อมรอบพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม และวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม

6.2 ระเบียบกลม มีลักษณะเป็นโรงยาววงเป็นรูปวงกลมล้อมรอบสิ่งที่อยู่ภายในระเบียบที่มีลักษณะเช่นนี้เรียกว่า ระเบียบกลม ตัวอย่างเช่น พระระเบียงล้อมรอบองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

ระเบียบทั้ง 2 ลักษณะนี้ ด้านที่ชิดฝาผนังมักก่อ “ฐานชุกชี” ตั้งเรียงเป็นแถวต่อเนื่องกันไปแต่ละด้านหรือโดยรอบระเบียงบนฐานชุกชีแต่ละฐานจัดตั้งพระพุทธรูปนั่งเรียงรายกัน พระพุทธรูปซึ่งได้รับการจัดตั้งประจำอยู่ในระเบียบนี้เรียกว่า “พระห้อง” คือ พระพุทธรูปประจำห้องของแต่ละระเบียงและระเบียบที่ได้จัดพระพุทธรูปมาตั้งประจำเรียงรายกันไปโดยรอบนี้ได้รับการกำหนดให้เรียกว่า “พระระเบียง” ซึ่งหมายถึงระเบียบที่ไว้พระพุทธรูปหนึ่ง ระเบียบและพระระเบียงส่วนมากมีเฉพาะวัดขนาดใหญ่และพระอารามหลวง (พระยาอนุมานราชธน, 2533)

7. กำแพงแก้ว กำแพงแก้ว คือ สิ่งก่อสร้างสำหรับกันเขตแดนออกเป็นสัดส่วน มีลักษณะเป็นกำแพงขนาดเล็ก ๆ ที่ทำขึ้นสำหรับล้อมเขตที่ตั้งอุโบสถ วิหาร สถูปเจดีย์ มหาธาตุเจดีย์ (พระยาอนุมานราชธน, 2533)

8. ศาลาราย ศาลาราย คือ สิ่งปลูกสร้างลักษณะอย่างโรงรูปทรงสี่เหลี่ยม โดยมากยกพื้นเดี่ยว มีหลังคาทรงจั่ว และมักทำเป็นศาลาโถง ไม่นิยมกันฝา ปลูกเรียงรายไปโดยรอบอุโบสถ หรือวิหาร สำหรับพุทธศาสนิกชนใช้เป็นที่พักผ่อนการบำเพ็ญกุศล หรือนั่งพักผ่อนขณะมาปฏิบัติธรรมในวัด ตัวอย่างเช่น ศาลารายวัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม และวัดสุทัศนเทพวรารามในกรุงเทพมหานคร (พระยาอนุมานราชธน, 2533)

การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมวัดจะเริ่มขึ้นและสำเร็จลุล่วงไปได้ เจ้าอาวาสจะต้องเป็นผู้ประสานที่สำคัญ จึงควรจะศึกษาสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบต่าง ๆ ของวัดให้ได้ข้อมูลเป็นพื้นฐานไว้ก่อน ได้แก่

1. สงฆ์ คือ พระภิกษุ สามเณรภายในวัดควรจะได้ศึกษาประวัติความเป็นมาอุปนิสัยใจคอ ความรู้ความสามารถของพระภิกษุ สามเณรแต่ละรูป เพื่อความสะดวกในการปกครอง และการขอความร่วมมือในการมอบหมายงานต่าง ๆ

2. สมณธรรม คือ การทำกิจวัตรและการศึกษาพระธรรมวินัย ควรจะได้จัดการและส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรภายในวัดได้ศึกษาพระธรรมวินัย ตลอดจนความรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นกิจวัตรที่สงฆ์พึงปฏิบัติตามแนวทางของพระพุทธบัญญัติ ควรจะได้มีการจัดระเบียบและดูแลให้สงฆ์พึงปฏิบัติตามแนวทางพระพุทธบัญญัติในกิจวัตรนั้น ๆ อย่างครบถ้วน

3. สวัสดิการ คือ ปัจจัยอำนวยความสะดวก ควรได้รับการสอดส่องดูแลสภาพความเป็นอยู่ของสงฆ์ภายในวัดให้พอเหมาะสมควร

4. เสนาสนะ คือ ที่อยู่อาศัย ควรสำรวจว่าพอเพียงหรือไม่ สิ่งใดต้องบูรณะ สิ่งใดควรสร้างเพิ่มเติม และควรจัดให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อความเป็นระเบียบสวยงาม

5. สมบัติของวัด หมายถึง ทรัพย์สินต่าง ๆ ที่เป็นสังฆารัมภ์และอสังฆารัมภ์ เงินและหนี้สิน (ถ้ามี) วัสดุอุปกรณ์ เช่น เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องขยายเสียง ภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น จาน ช้อน รวมถึงอาคาร เสนาสนะ พระพุทธรูป โบราณวัตถุ (ถ้ามี) ฯลฯ สิ่งของเหล่านี้ควรสำรวจและจัดทำบัญชีหรือทะเบียนไว้ให้ละเอียด เพื่อความสะดวกในการบำรุงรักษา

6. สังฆาธิการกิจ คือการประสานงานกับเจ้าคณะระดับต่าง ๆ อาจมอบหมายพระสงฆ์ รูปใดรูปหนึ่งที่มีความรู้ทางงานสารบรรณ ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ หรือทำงานสารบรรณของวัดก็จะสะดวกยิ่งขึ้น

7. สัปบุรุษ คือ ชาวบ้านผู้มีศรัทธาช่วยเหลือบำรุงวัด ศิษย์วัดและแม่ชี ควรจะได้ศึกษาประวัติความเป็นมา เช่นเดียวกับการศึกษาพระสงฆ์ภายในวัด เพื่อความสะดวกในการปกครอง การขอความร่วมมือและการดำเนินการด้านกิจกรรมต่าง ๆ ของวัด ได้ตรงตามความต้องการของชุมชน

8. สาธารณสงเคราะห์ คือ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน ซึ่งได้แก่ การจัดอาคารสถานที่เพื่อบริการแก่พระภิกษุ สามเณร และประชาชน เช่น ห้องสมุด ตู้ยา ศาลาพักผ่อน บ่อน้ำ รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแสดงธรรม การตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ การตั้งศูนย์ฝึกอาชีพ ฯลฯ ควรสำรวจว่าสิ่งใดวัดได้ดำเนินการอยู่แล้ว สิ่งใดควรที่จะบริการขึ้นอีก เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน (พระธรรมวรนายก (โอภาส นิรุติเมธี), 2546)

การปฏิบัติงานในรูปแบบการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาของกลุ่มหรือองค์กร ล้วนเป็นรูปแบบของการทำงานแบบการมีส่วนร่วมของพนักงาน สมาชิก หรือบุคลากร เป็นการประสานงานร่วมมือกันเพื่อความสำเร็จของงาน โดยทั่วไป ขั้นตอนในการปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วม มีดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มโครงการ เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้น ๆ

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผน เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน กำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการ

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการโครงการ เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำประโยชน์แก่โครงการ โดยการร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์และแรงงานหรือโดยการบริหารการประสานงาน ตลอดจนการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก เป็นต้น

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลโครงการ เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินว่าโครงการที่ดำเนินการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินนี้อาจเป็นการประเมินผลย่อย (Formative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการที่กระทำเป็นระยะ ๆ หรือการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปยอดของโครงการทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการศึกษาระบบ, 2541)

ดังนั้น การปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วมของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน ทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ หรือกระบวนการบริหารประสิทธิภาพขององค์กร ขึ้นอยู่กับการรวมพลังของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์กรนั้น ในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย วิธีการหนึ่งในการรวมพลังความคิดสติปัญญา และการกระทำ คือ การให้มีส่วนร่วม

คุณค่าการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาของสังคมไทยปัจจุบัน

การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ต่อไปนี้เป็นเรื่องสำคัญ เพราะนอกจากจะเป็นความภาคภูมิใจของประเทศแล้ว ยังมีคุณค่าที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ ศาสนา สุนทรียศาสตร์ ชาติพันธุ์วิทยา และมานุษยวิทยา อีกทั้งยังสามารถส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนทั้งนี้ยังเกิดคุณค่าที่ปรากฏให้เกิดขึ้นของสังคมไทยในปัจจุบัน เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นมรดกแห่งสังคม มีทั้งส่วนจับต้องได้และจับต้องไม่ได้ เช่น ศิลปะ ขนบธรรมเนียมประเพณีรูปแบบการดำรงชีวิต การแต่งกาย เครื่องมือเครื่องใช้ อาหารการกิน งานเทศกาล ประเพณี เป็นต้น นอกจากนี้วัฒนธรรมยังเป็นการส่งเสริมประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ และภูมิปัญญาทั้งหมดที่ได้ช่วยให้มนุษย์ในสังคมนั้น ๆ อยู่รอด และเจริญสืบต่อไป และเป็นอยู่มาจนถึงปัจจุบัน และสามารถเจริญงอกงามต่อไป

คุณค่าการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา 10 ประการ (ประเวศ วะสี, 2544) คือ

1. เพื่อยกระดับจิตสำนึก ศักดิ์ศรี และคุณค่าการเป็นคนไทย ที่เรียกว่ามิติทางจิตวิญญาณ ไม่ใช่มีแต่มิติทางวัตถุหรือเงินทองเท่านั้น
2. เพื่อกระตุ้นการวิจัย เช่น การวิจัยประวัติศาสตร์ตำบล ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาความรู้ในท้องถิ่นต่าง ๆ โดยมีการทำเป็นระบบข้อมูลไว้
3. เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรม โดยให้เยาวชนและประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้เรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรทางวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ในชุมชนของตน ซึ่งมีได้มีความหมายถึงศิลปะแขนงต่าง ๆ เท่านั้น หากยังรวมถึงวิถีชีวิตร่วมกันของกลุ่มชนนั้น ๆ ด้วย
4. เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น โดยการท่องเที่ยวสามารถใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจความยากจน ซึ่งชุมชนสามารถให้บริการที่พัก อาหาร สินค้าชุมชน โดยสร้างความเชื่อมโยงกับการวิจัยประวัติศาสตร์ตำบลหรือทรัพยากรในท้องถิ่น
5. เพื่อส่งเสริมให้มนุษย์กับมนุษย์ได้สัมผัสและได้พัฒนาจิตใจให้สูงขึ้น (Human Touch) เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นการเคลื่อนไหวให้คนได้มาพบและมาเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การที่มนุษย์ได้มีปฏิสัมพันธ์กันนั้นจะทำให้เกิดความรัก ความเข้าใจกันมากขึ้น
6. สร้างและกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม หากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับรายได้อย่างเป็นธรรม และเห็นความยุติธรรมนั้น เขาจะพยายามรักษาระบบ ซึ่งวิธีการหนึ่งที่สำคัญ คือ จะต้องมีการพัฒนาระบบบัญชีที่ทุกคนดูง่าย โดยระบบบัญชีนี้จะเป็นทั้งข้อมูล (Information) และการสื่อสาร (Communication) เพื่อแสดงความยุติธรรม ฉะนั้นระบบบัญชีการท่องเที่ยวในชุมชนจะต้องให้ทุกคนดูง่ายว่ารายได้มาอย่างไร และกระจายไปที่ใดบ้าง

7. ก่อให้เกิดความสุขอย่างสร้างสรรค์ ความสุขที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายวัฒนธรรม ความสุขที่ได้จากการเรียนรู้ว่าผู้คนอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนได้อย่างไร การท่องเที่ยวควรนำไปสู่การสร้างสรรค์ ดังนั้นต้องมีการตั้งเป้าหมายไว้ว่าการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ดี เมื่อนักท่องเที่ยวไปเที่ยวแล้วได้สัมผัสและได้เรียนรู้ในสิ่งที่ดีก็จะเกิดแรงบันดาลใจในการทำสิ่งที่ดีด้วย

8. พัฒนาการศึกษากการท่องเที่ยวสามารถมีส่วนส่งเสริมให้ท้องถิ่นพัฒนาการวิจัยการเรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรในท้องถิ่น รวมถึงการอบรมบุคลากรในท้องถิ่นให้สามารถเป็นมัคคุเทศก์ประจำท้องถิ่นได้

9. ส่งเสริมให้เกิดสังคมโปร่งใสและยุติธรรม การท่องเที่ยวสามารถเป็นสื่อกลางในการนำเสนอข้อมูลในสังคม เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นระบบที่มีการเกี่ยวข้องของบุคคลหลายฝ่ายทั้งชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นบุคคลภายใน ในขณะที่เดียวกันการท่องเที่ยวยังต้องมีการสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกหรือนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารแบบสองทางได้ คือ ทั้งจากภายในออกสู่ภายนอก และจากภายนอกเข้าสู่ภายใน การรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ นี้เอง เป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญของการสร้างสังคมโปร่งใส

10. พัฒนาระบบการจัดการ (Management made the impossible possible) การจะทำให้ระบบมีพลังนั้นจะต้องสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) และต้องทำเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามาส่วนร่วมในเรื่องการท่องเที่ยว (Tourism for All and for Tourism)

สรุป

จากการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย ควรมีการดำรงในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยบนฐานพระพุทธศาสนา และการปรับตัวเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ การดำรงอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยให้ดำรงอยู่สืบไป จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกคนและ ความร่วมมือผ่านองค์กรหรือการจัดระบบองค์กร ซึ่งมีหลายวิธีการด้วยกัน ได้แก่ 1) การรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรมต่าง ๆ ทั้ง จากคนในท้องถิ่น และเอกสารที่ได้มีการบันทึกไว้ เพื่อนำมาศึกษา วิจัยให้เข้าใจถึงแก่นแท้ เอกลักษณ์ และคุณประโยชน์ของวัฒนธรรมนั้น ๆ ซึ่งจะช่วยให้ คนรุ่นใหม่เกิด การยอมรับ และนำไปปรับใช้กับชีวิตยุคปัจจุบันได้ 2) ส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของประเพณีไทย โดยเฉพาะประเพณี ในท้องถิ่น ให้คนในท้องถิ่น ตระหนักถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจและสามารถปรับตัว เข้ากับความเปลี่ยนแปลง จากวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่เข้ามาได้ 3) การรณรงค์เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความรับผิดชอบใน การอนุรักษ์วัฒนธรรมให้กับคนไทย ทุกคน เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมว่าเป็นเรื่องที่ทุกคนต้อง รับผิดชอบร่วมกัน รวมทั้งภาคเอกชนต้องร่วมกันในการส่งเสริมสนับสนุน ประสานงานการบริการความรู้ วิชาการ และทุนทรัพย์ สำหรับจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมให้กับชุมชน 4) ส่งเสริมให้ใช้ศิลปวัฒนธรรมเป็นสื่อกลาง ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน ทั้งวัฒนธรรมภายในประเทศ ระหว่างท้องถิ่นต่าง ๆ และระหว่างประเทศ 5) ปลูกฝัง ทศณคติว่าทุกคนมีหน้าที่เสริมสร้าง พัฒนา และการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมทาง ธรรมชาติและทางวัฒนธรรมที่ เป็นสมบัติของชาติ ให้ทุกคนเกิดความเข้าใจว่า สิ่งเหล่านี้มีผลโดยตรง ของความเป็นอยู่ของทุกคน 6) สร้างศูนย์กลางในเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานทางด้านวัฒนธรรม ด้วยระบบเครือข่าย สารสนเทศ เช่น เวบ ไซต์ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย สะดวกรวดเร็ว และสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตได้ง่าย สื่อมวลชนควรมีบทบาทในการส่งเสริม และสนับสนุนงานด้านวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น 7) สร้างองค์กรเพื่อสร้างความ ร่วมมือและขับเคลื่อนทางวัฒนธรรมไม่ว่าจะเป็นมูลนิธิ สมาคม องค์กรสาธารณะอื่น ๆ บริหารจัดการร่วมกัน และ ทางการศึกษาต้องพัฒนาศักยภาพบุคคลและ สังคม ที่มีจิตสำนึกพลังร่วมทางวัฒนธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปกร. (2544). คู่มือถวายเป็นความรู้แด่พระสังฆาธิการในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: บริษัทสมานพันธ์ จำกัด.
- คณะกรรมการดำเนินงานและประสานงานวันอนุรักษ์มรดกไทย. (2541). แผนแม่บทวันอนุรักษ์มรดกไทย. เรียกใช้เมื่อ 16 เมษายน 2567 จาก <https://www2.m-culture.go.th/>
- คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2551). วัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2544). การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. จุลสารการท่องเที่ยว, 20(3), 33-41.
- ประเวศ อินทองปาน. (2560). การธำรงวัฒนธรรมไทยที่มีรากฐานจากพระพุทธศาสนา. วารสารมหาจุฬาวិชาการ, 3(1), 68-85.
- เปี่ยม บุญยะโชติ. (2513). การสร้างโบสถ์และอานิสต์การสร้างประมวลหลักโหราศาสตร์และมูลเหตุของศาสตร์และพิธีกรรมของโหร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เฟื่องอักษร.
- ผจงจิตต์ อธิคมนันทะ. (2543). การเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระธรรมวรนายก (โอภาส นิรุติเมธี). (2546). การพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนในธรรมปริทัศน์ 46. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระยาอนุমানราชธน. (2533). เรื่องพระเจดีย์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พระจันทร์.
- พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพระเจ้าจักรพรรดิพงศ์. (2533). (ขาด) เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). พจนานุกรมศัพท์ศิลปกรรม อักษร ข-ฉ. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเพื่อนพิมพ์.
- วิจิตร สิ้นสิริ และนิล เอี่ยมสำอาง. (2530). แบบฝึกหัดรวบยอด ส. 102 ประเทศของเรา สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2550). วัดระดับการบริหารจัดการที่ดี. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ. (2551). สารานุกรมสมเด็จ (เล่ม 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส. (2531). วินัยมุข เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 35). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการจัดระบบจรรยาบรรณ. (2541). เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคมแนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. (2530). การพัฒนาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานพระพุทธศาสนา. (2567). พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรมไทย. เรียกใช้เมื่อ 7 เมษายน 2567 จาก <https://www.mcu.ac.th/article/detail/405>
- สุรสวัสดิ์ สุขสวัสดิ์. (2542). การอนุรักษ์ศิลปกรรมเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช*

THE USE OF THE 4 BRAHMAVIHARA PRINCIPLES IN THE MANAGEMENT OF KHAO PHRA SUBDISTRICT MUNICIPALITY ADMINISTRATORS PHIPUN DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

ดวงใจ กรายแก้ว และ กันตภณ หนูทองแก้ว*

Duangjai Kraikaew and Kantaphon Nuthongkaew*

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: kaykai20082511@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัย แบบผสมผสานวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 381 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบล เขาพระอำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง ผลการวิจัย พบว่า 1) การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านมุทิตา รองลงมาคือ ด้านกรุณา ด้านเมตตาและด้านอุเบกขาตามลำดับ 2) แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ ผู้บริหารต้องยึดหลักพรหมวิหาร 4 มาเป็นแนวทางในบริหารงาน เพื่อควบคุมกำกับจิตใจ โดยการแสดงออกในด้านความรัก ความปรารถนาให้ทุกคนมีความสุขและให้ความสงสาร คัดช่วยเหลือผู้อื่น รวมทั้งสัตว์ทั้งหลายให้ พันทุข์ รวมถึงด้านจิตใจ พลอยยินดีกับคนที่เขาได้มีความสุข รวมถึงอาการที่แสดงออกด้วยความเที่ยงตรงเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียง ด้วยรักและซึ้งใคร ทำดีได้ดี ทำชั่ว ได้ชั่ว ผู้ใดมีพรหมวิหาร 4 ผู้นั้นย่อมมีจิตใจที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ

คำสำคัญ: การใช้, พรหมวิหาร 4, การบริหาร, ผู้บริหาร, เทศบาลตำบลเขาพระ

Abstract

The purpose of this research article is to study 1) the use of the four brahmavihara principles in the administration of the administrators of Khao Phra Subdistrict Municipality, Phipun District, Nakhon Si Thammarat Province 2) guidelines for promoting the use of the four

brahmavihara principles in the administration of the administrators of the Khao Phra Subdistrict Municipality, Phipun District, Nakhon Si Thammarat Province It is mixed methods research. During quantitative research The sample group consisted of 381 people. The research instrument was a questionnaire. Statistics used to analyze data These include the mean and standard deviation. and finding the Pearson correlation coefficient. The use of the 4 Brahmavihara principles in the management of the administrators of Khao Phra Subdistrict Municipality, Phipun District, Nakhon Si Thammarat Province, overall and in each aspect, is at a high level. and qualitative research There were 5 key informants. The tool used in the research was a structured questionnaire. The results were found: 1) The use of the 4 Brahmavihara principles in the management of Khao Phra Subdistrict Municipality administrators. When considering each aspect, the aspect with the highest average value is Mudita, followed by kindness, kindness, and upekkha, respectively. 2) Guidelines for promoting the use of the 4 Brahmavihara principles in the management of Khao Phra Subdistrict Municipality administrators. Executives must adhere to the 4 Brahmavihara principles as guidelines for management. To control and direct the mind by expressing love Wishing everyone happiness and compassion Think about helping others. Including all animals to be free from suffering, including the mental side. Ploy is happy with the people who are good and happy. Including symptoms that are expressed with honesty, fairness, impartiality, with love and hate for anyone. Doing good gets good, doing bad gets bad. Whoever has the 4 Brahmavihara will have a mind. Complete in body and mind

Keywords: Use, Brahmavihara Principles, Administration, administrators, Khao Phra Subdistrict Municipality

บทนำ

พรหมวิหาร เป็นหลักธรรมที่นำไปปฏิบัติแล้วทำให้สังคมมีความสุข มีความรัก เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งกันและกัน มี 4 ประการ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ด้านเมตตา หมายถึง ความรัก ความหวังดี รักอย่างมีเมตไตรจิตซึ่งเป็นกุศลจิต ประการนี้จะเห็นผู้อื่นเป็นสุขคิดอนุเคราะห์เขาด้วยความหวังดี ด้านกรุณา หมายถึง ความหวังที่จะช่วยเหลือ มีลักษณะสงสารเพื่อนที่ตกทุกข์ได้ยาก ด้วยความหวังดีและเกิดรู้สึกห่วงใยเมื่อเห็นเขาได้รับความทุกข์ทรมานลำบาก จึงคิดหาอุบายแก้ไขเพื่อช่วยให้เขาได้รอดพ้นจากทุกข์อันนั้น ด้านมุทิตา หมายถึง การมีจิตใจที่พลอยยินดีเมื่อได้เห็นได้รับทราบว่าผู้อื่นได้ดี ด้านอุเบกขา หมายถึง การมีจิตใจที่วางเฉยเมื่อเห็นผู้อื่นได้รับความทุกข์ โดยที่ตนเองไม่สามารถช่วยเหลือเขาได้ คุณธรรมและจริยธรรมนับเป็นพื้นฐานที่สำคัญของคนทุกคนและทุกวิชาชีพ หากบุคคลใดหรือวิชาชีพใดไม่มีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นหลักยึดเบื้องต้นแล้วก็ยากที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จแห่งตนและแห่งวิชาชีพนั้น ๆ ยิ่งไปกว่านั้นก็คือ การขาดคุณธรรมและจริยธรรม ทั้งในส่วนบุคคลและวิชาชีพ อาจมีผลร้ายต่อตนเอง สังคมและวงการวิชาชีพในอนาคตได้อีกด้วย ดังพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ในพระราชพิธีบวงสรวงสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชว่า “การจะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลที่พึงปรารถนา คือ ให้เป็นประโยชน์และเป็นธรรมด้วยนั้น จะอาศัยความรู้แต่เพียงอย่างเดียวมิได้ จำเป็นต้องอาศัยความสุจริต ความบริสุทธิ์ใจและความถูกต้องเป็นธรรมประกอบด้วยเพราะเหตุว่าความรู้ที่เหมือนเครื่องยนต์ที่ทำให้รถยนต์เคลื่อนไปได้ประการเดียว ส่วนคุณธรรมดังกล่าวแล้วเป็นเสมือนหนึ่งพวงมาลัย

หรือทางเสือ ซึ่งเป็นปัจจัยที่นำทางให้ยวดยานเนินไปถูกทางด้วยความสวัสดิคือปลอดภัย บรรลุวัตถุประสงค์ ” (พระประกอบ ถิรจิตโต, 2558)

การปกครองท้องถิ่นเป็นโรงเรียนฝึกปฏิบัติที่สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติ ทั้งนี้เพราะเป็นการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ตัดสินใจปัญหาซึ่งมีลักษณะเป็นปัญหาของท้องถิ่นตนเอง แต่การปกครองท้องถิ่นของไทยตั้งแต่ในอดีตถึงปัจจุบันโดยเฉพาะก่อนมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) หรือเป็นที่รู้จักกันในนามของรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนนั้น ยังขาดลักษณะการปกครองตนเองของท้องถิ่นที่แท้จริง ทั้งนี้ เนื่องจากหน่วยการปกครองตนเองของท้องถิ่นยังถูกควบคุมจากส่วนกลางค่อนข้างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอำนาจหน้าที่การบริหารงานบุคคล และการหารายได้ เพื่อนำมาใช้ภายในท้องถิ่น ผลก็คือ “ท้องถิ่นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งไม่อาจริเริ่มจัดบริการตลอดจน กำกับดูแล และควบคุมการบริหารท้องถิ่นของตนเอง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะเป็นผู้ที่นำพาชุมชนไปสู่ความเจริญ และประชาชนจะได้รับประโยชน์สูงสุดและมีความเป็นอยู่ที่ดีที่สุดในที่สุดต่อไป และการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องทำหน้าที่อำนวยความสะดวกต่อประชาชนและเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับประชาชนที่สุดองค์กรหนึ่งซึ่งจะเห็นได้ว่าได้มีหลายหน่วยงานที่ได้ถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) ซึ่งเป็นประเด็นหนึ่งที่เห็นได้ชัดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญและใกล้ชิดกับประชาชนมากพอสมควรซึ่งการให้บริการแก่ประชาชน การสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน ก็เป็นสิ่งสำคัญที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องยึดถือเป็นสำคัญ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2565)

เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย หมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลเขาพระ จำนวน 12 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 8,045 คน โดยมีเนื้อที่ประมาณ 171 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 106,875 ไร่ (เทศบาลตำบลเขาพระ, 2566) ซึ่งเทศบาลตำบลมีบทบาทหน้าที่ในการควบคุมและบริหารราชการตามกฎหมาย ซึ่งผู้บริหารที่ดีควรยึดหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (สุกสวัสดิ์ ชัชวาล, 2547) และประกอบกับควรมีหลักพรหมวิหารธรรมซึ่งเป็นธรรมของพรหมหรือของท้าวผู้เป็นใหญ่ อันได้แก่ เมตตา คือความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข กรุณา คือความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ มุทิตา คือ ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี และ อุเบกขา คือ การวางเฉย เทศบาลเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ประชาชนมีสิทธิเลือกผู้บริหาร มีสิทธิแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานของ ผู้บริหาร เพราะเมื่อใดผู้บริหารนำหลักพรหมวิหารธรรมมาใช้ในการบริหารงานเป็นการสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนในพื้นที่และจะเกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด แต่ในปัจจุบันผู้บริหารเทศบาลส่วนมากเมื่อมีอำนาจและบารมีจะใช้ความคิดของตนเองเป็นใหญ่ในการบริหารงาน จนลืมนำ หลักธรรมมาใช้ในการบริหาร เช่น ขาดความเมตตา เป็นการขาดความรักและความหวังดีอย่างแท้จริงต่อประชาชน ขาดความกรุณา คือขาดความสงสารและคิดหาทางช่วยเหลือประชาชนให้พ้นทุกข์อย่างจริงจัง ขาดมุทิตา โดยกีดกันไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงออกถึงความสามารถเต็มที่ และขาดอุเบกขา คือ ขาดการวางเฉยและเป็นกลางต่อประชาชน

ดังนั้น จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อนำผลจากการวิจัยมาบูรณาการร่วมกับการบริหารงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขาพระ และได้ทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้บริหารในการนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหาร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบล เขาพระ อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mix Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยมีแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้ 1) ตัวแปรอิสระ ได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ 2) ตัวแปรตาม ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านเมตตา 2) ด้านกรุณา 3) ด้านมุทิตา และ 4) ด้านอุเบกขา
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ คำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำนวนประชากรมาน้อย คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 381 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน่ ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นโดยใช้แต่ละชั้นเป็นตัวแบ่งชั้นภูมิกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นขึ้นตามสัดส่วน แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวกและตามดุลยพินิจ (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2548) ของผู้วิจัยด้วยการแจกแบบสอบถาม 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วยปลัดเทศบาลตำบลเขาพระ กำนันตำบล เขาพระ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 12 และตัวแทนประชาชนในตำบลเขาพระ รวม 5 คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายลักษณะสถานภาพของประชากรที่ใช้ในการศึกษา 2) วิเคราะห์การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 3) วิเคราะห์ข้อเสนอแนะโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย 4) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามแบบแก่กลุ่มตัวอย่างในเชิงปริมาณและเก็บกลับด้วยตนเอง และเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยแบบสอบถามแบบมีโครงสร้างด้วยตนเอง
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (กลยา วณิชย์บัญชา, 2560) มีลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายลักษณะสถานภาพของประชากรที่ใช้ในการศึกษา 2) วิเคราะห์การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 3) วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการแจกแจงความถี่

(Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย 4) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอพิบูล จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการหาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอพิบูล จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการหาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

ข้อ	การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอพิบูล จังหวัดนครศรีธรรมราช	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	หลักเมตตา (ความรักใคร่ ประรณาดิอยากให้คนอื่นมีความสุขมีจิตอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์)	4.44	0.28	มาก
2.	หลักกรุณา (ความสงสาร คิดช่วยให้พ้นทุกข์ ใฝ่ใจในอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อน)	4.47	0.32	มาก
3.	หลักมุทิตา (ความยินดี มีจิตผ่องใสแช่มชื่นเบิกบาน อยู่เสมอพลอยยินดีด้วยเมื่อเขาได้ดีมีสุข)	4.51	0.31	มากที่สุด
4.	หลักอุเบกขา (ความวางใจเป็นกลาง อันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา)	4.50	0.29	มาก
โดยรวม		4.48	0.24	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอพิบูล จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทุกหลักธรรม ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.24) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายหลักธรรม โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปน้อยสุด พบว่าหลักธรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักมุทิตา (ความยินดี มีจิตผ่องใสแช่มชื่นเบิกบาน อยู่เสมอพลอยยินดีด้วยเมื่อเขาได้ดีมีสุข) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.31) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ หลักอุเบกขา (ความวางใจเป็นกลาง อันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.29) อยู่ในระดับมาก และหลักธรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ หลักเมตตา (ความรักใคร่ ประรณาดิอยากให้คนอื่นมีความสุขมีจิตอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.28) อยู่ในระดับมาก มีดังนี้

1.1 หลักเมตตา (ความรักใคร่ ประรณาดิอยากให้คนอื่นมีความสุข มีจิตอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปน้อยสุด พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านเห็นว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ มีความปรารถนาดี อยากให้ผู้ที่บังคับบัญชาและบุคคลทั่วไปมีความสุขเพียงใด และท่านเห็นว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ เป็นผู้ที่มิจิตอันเป็นไมตรีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคคลทั่วไป อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ท่านเห็นว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ มีความเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคคลทั่วไปตามกาลเทศะที่สมควร เพียงใด อยู่ในระดับมาก และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ท่านเห็นว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ เป็นผู้ที่มีความปรารถนาดีต่อผู้บังคับบัญชาและบุคคลทั่วไปเพียงใด ที่จะให้ทำงานอย่างมีความสุข เพียงใด อยู่ในระดับมาก

1.2 หลักกรุณา (ความสงสาร คิดช่วยให้พ้นทุกข์ ใฝ่ใจในอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อน) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปน้อยสุด พบว่า ท่านเห็นว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ มีความยุติธรรมในการให้ขวัญและกำลังใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคคลทั่วไป เพียงใด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ท่านเห็นว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ เอาใจใส่ดูแลทุกข์สุข และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคคลทั่วไปตามสมควร เพียงใด อยู่ในระดับมากที่สุด และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ท่านเห็นว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ มีความสุภาพ อ่อนโยนต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคคลทั่วไป เพียงใด อยู่ในระดับมาก

1.3 หลักมูทิตา (ความยินดี มีจิตผ่องใสแจ่มชื่นเบิกบานอยู่เสมอพลอยยินดีด้วยเมื่อเขาได้ดีมีสุข) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปน้อยสุด พบว่า ท่านเห็นว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ ยกย่อง เผยแพร่ คุณความดีของผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคคลทั่วไป และยินดีกับผู้ที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน เพียงใด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ท่านเห็นว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคคลทั่วไปได้รับประโยชน์อันควร เพียงใด อยู่ในระดับมาก และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ท่านเห็นว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ เป็นผู้แนะและชี้แนะแนวทางให้เกิดการกระทำดี เพื่อพัฒนาชีวิตและสังคมต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคคลทั่วไป เพียงใด และหัวข้อท่านเห็นว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ นำให้ประชาชนเห็นคุณค่าของท้องถิ่นและชุมชน ช่วยกันแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน เพียงใด อยู่ในระดับมาก

1.4 หลักอุเบกขา (ความวางใจเป็นกลาง อันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามทีพิจารณาเห็นด้วยปัญญา) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปน้อยสุด พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านเห็นว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ สามารถควบคุมอารมณ์ ช่มใจ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี เพียงใด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ท่านเห็นว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ ไม่ซ้ำเติมผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคคลทั่วไป เมื่อประสบความเดือดร้อน เพียงใด และท่านเห็นว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ ปฏิบัติตนด้วยความเอื้อกันสุขุม รอบคอบในการบริหารงาน เพียงใด อยู่ในระดับมากที่สุด และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ท่านเห็นว่าผู้บริหาร เป็นผู้สร้างความสัมพันธ์ระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน และองค์กร ๆ ได้ดี เพียงใด อยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักเมตตา ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักเมตตา ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ ในยามที่ลูกน้องมีความสุข หน้าที่การงานและชีวิตส่วนตัวดำเนินไปได้ อย่างราบรื่น ก็ควรสนับสนุน ส่งเสริมให้พวกเขาได้มีความสุขกับชีวิตอย่างยั่งยืน คอยหมั่นสังเกตและซักถามความเป็นอยู่ของลูกน้อง จะทำให้พวกเขารู้สึกว่าหัวหน้าเอาใจใส่และห่วงใยพวกเขาจากใจจริง เกิดเป็นความสัมพันธ์ที่ดี ที่จะช่วยส่งเสริมให้การบริหารเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักกรุณา ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอ พิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ ในยามที่ลูกน้องประสบปัญหา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องงานหรือเรื่องส่วนตัว ก็ควรจะยื่นมือเข้าไปให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม เวลานี้เป็นเวลาที่เราต้องการการสนับสนุนมากที่สุด ซึ่งหลายครั้งสิ่งที่พวกเขาต้องการอาจเป็นแค่เพียงคำพูดที่สร้าง แรงบันดาลใจ หรือคำพูดที่ให้กำลังใจ เป็นได้ สิ่งที่สำคัญคือ หัวหน้าจะต้องไม่ทอดทิ้งกันในวันที่พวกเขามีปัญหา

2.3 แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักมูทิตา ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอ พิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในยามที่ลูกน้องประสบความสำเร็จ ทำผลงานได้ดี ได้เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง

ก็ควรแสดงความยินดีด้วยจากใจจริง อย่างลัวว่าลูกน้องจะได้ดีขึ้นมาจนเหนือตนเอง แต่กลับควรส่งเสริมอย่างเต็มที่และภาคภูมิใจเสียด้วยซ้ำว่าคนที่ตนเองดูแลมาตั้งแต่ต้น กำลังได้รับความก้าวหน้า เหมาะสมกับความสามารถและความทุ่มเทที่เขามีให้กับองค์กร

2.4 แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักอุเบกขาในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอฟิปปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ ความหวังดีควรมีขอบเขตและตั้งอยู่บนความยุติธรรม มีหลายครั้งที่แม้ว่าจะเกิดความปรารถนาอยากช่วยเหลือลูกน้องในยามที่เดือดร้อน แต่หากสิ่งที่ลูกน้องทำเป็นสิ่งไม่ถูกต้อง เช่น มีการยกยอก คดโกงบริษัท ทำผิดกฎหมาย ในกรณีเช่นนี้ต้องให้เป็นลูกน้องคนสนิทก็ไม่ควรยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือ ควรปล่อยให้เขาได้รับผลจากการกระทำไปตามที่ควรจะเป็น

อภิปรายผล

1. การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอฟิปปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลักมูทิตา อยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ หลักเมตตา หลักกรุณา และ หลักอุเบกขา อยู่ในระดับมาก เหตุผลที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากผู้บริหารเทศบาล ซึ่ง คือ นายกเทศมนตรีตำบลเขาพระนั้นถือว่าเป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่ที่มาจากกาเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ซึ่งผู้บริหารเทศบาล เป็นบุคคลที่อาสาเข้ามาทำงานหรือพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ท้องถิ่นมีการพัฒนาในทุกด้าน ดังนั้นเมื่อผู้บริหารเทศบาลได้ดำเนินบริหาร จัดให้บริการสาธารณะอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ส่งผลให้ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งย่อมนำมาซึ่งความยินดีของผู้บริหารเทศบาล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พรทิพย์ อนุพัฒน์ และคณะ ได้ทำการศึกษาเรื่องพรหมวิหาร 4 : กับการบริหารงานบุคคลในองค์กร จากการศึกษาสรุปได้ว่าการบริหารงานบุคคลเป็นหน้าที่ที่สำคัญมากในองค์กร เพราะคนคือองค์กรรวมของความซับซ้อนผู้บริหารจะต้องใช้ศาสตร์คือความรู้ และศิลป์คือทักษะหรือศิลปะในการสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลในด้านต่าง ๆ ดังนั้น “ผู้บริหาร” ซึ่งต้องดูแลทุกข์และสุขของบุคลากรในองค์กรจึงต้องมีพรหมวิหาร 4 ได้แก่ 1) เมตตา คือ ความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับความสุข ผู้บริหารควรมีความปรารถนาดีต่อทุกคนและให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีความสุข 2) กรุณา ความปรารถนาให้ผู้อื่นได้พ้นทุกข์ ในยามที่ผู้ใต้บังคับบัญชาประสบปัญหาผู้บริหารควรให้กำลังใจพร้อมช่วยเหลือและสร้างแรงบันดาลใจถือเป็นสิ่งสำคัญ 3) มุทิตา ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี เมื่อลูกน้องประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงาน เจ้านายก็ควรแสดงความยินดีด้วยความจริงใจ 4) อุเบกขา ความหวังดียอมมีขอบเขตและตั้งอยู่บนความยุติธรรม จะเห็นได้ว่าหลักพรหมวิหาร 4 นี้ ครอบคลุมทุกสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงกับทุกเรื่องในชีวิต ไม่ใช่เฉพาะกับเรื่องการทำงาน ไม่จำกัดเฉพาะคนที่เจ้านาย แต่คนที่เป็ลูกน้องก็สามารถใช้หลักการนี้ในการดำเนินชีวิตได้เช่นกัน หากต่างฝ่ายต่างอยู่ร่วมกันด้วยความปรารถนาดีต่อกันซึ่งผู้บริหารนอกจากจะมีความรู้ความสามารถ และทักษะในการบริหารงานแล้ว ความเป็นผู้มีคุณธรรมในจิตใจ และมีจริยธรรมที่น่าเลื่อมใสศรัทธาถือเป็นคุณสมบัติอันสำคัญที่จะเป็นส่วนเสริมให้ผู้บริหารนั้นสามารถบริหารองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักครองตน ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ทำให้ผู้ปฏิบัติตามเป็นผู้ประเสริฐซึ่งส่งผลให้ทุกคนในสังคมสามารถอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข (พรทิพย์ อนุพัฒน์ และคณะ, 2566) แต่อาจจะไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ โสมจิราวดี จำปาสิทธิ์ และคณะ ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่พบว่า 1) การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชง ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) ส่วนด้านเมตตา (ความรัก) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.97$) ซึ่งหลักพรหมวิหาร 4 เมื่อนำไปใช้ในแต่ละพื้นที่ซึ่งแต่ละพื้นที่

มีความแตกต่างกันทุกมิติ ดังนั้นการบริหารของผู้บริหารเทศบาลย่อมแตกต่างกันได้เช่นกัน (โสมจิรวดี จำปาสิทธิ์ และคณะ, 2563)

2. แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบล เขาพระ อำเภอฟิปปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระต้องยึดหลักพรหมวิหาร 4 มาเป็นแนวทางในการบริหารงาน เพราะ หลักพรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่สอนให้ประพฤติและปฏิบัติ หรือควบคุม กำกับทางจิตใจของมนุษย์ให้อยู่กับสังคมในโลกปัจจุบัน โดยการแสดงออกในด้านความ รักความปรารถนาให้ทุกคนมีความสุขและให้มีจิตใจสงสาร คิดช่วยเหลือผู้อื่น รวมทั้งสัตว์ทั้งหลายให้ พ้นทุกข์ รวมถึงด้านจิตใจ พลอยยินดีกับคนที่เขาได้ดีมีความสุข รวมถึงอาการที่แสดงออกด้วยความเที่ยงตรงเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียง ด้วยรักและซึ้งใคร ทำดีได้ดี ทำชั่ว ได้ชั่ว ผู้ใดมีพรหมวิหาร 4 ผู้นั้นย่อมมีจิตใจ ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ ของตนเองและผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปุณณภา ปริเมธัชชัย และคณะ ที่กล่าวว่า ผู้บริหารองค์กรควรยึด 1) หลักเมตตาเป็นหลัก เพราะการที่ผู้บริหารจัดการมีความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขทั้งที่เป็นสุขทางกายและทางใจจะทำให้ผู้บริหารและบุคลากรจะช่วยกันทำงานได้ดี 2) กรุณา คือ การจะบริหารจัดการขององค์การส่วนจังหวัดต้องมีความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ความทุกข์ คือ สิ่งเข้ามาเบียดเบียนให้เกิดความไม่สบายกายและความไม่สบายใจ การมีความกรุณาของผู้บริหารจะทำให้บุคลากรในองค์การส่วนจังหวัดมีความรู้สึกสบายในการทำงานแล้วในการบริหารจัดการขององค์การส่วนจังหวัดจะเป็นไปในทางที่ดี 3) มุทิตา คือ ผู้บริหารจัดการขององค์การส่วนจังหวัดมีความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี หรือเห็นบุคลากรในองค์การมีความสุขหรือมีความเจริญก้าวหน้า การที่มีความมุทิตาหรือรู้จักความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี การบริหารจัดการขององค์การส่วนจังหวัดจะช่วยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารที่ดีและมีความสุขความเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้น 4) อุเบกขา คือ การรู้จักวางเฉย การบริหารจัดการบางครั้งผู้บริหารควรวางใจเป็นกลางในขณะบุคลากรไม่มีส่วนร่วมหรือสามัคคีกันต้องพิจารณาเห็นว่า ใครทำดีย่อมได้ดีตามกฎหมาย ใครทำสิ่งใดไว้สิ่งนั้นย่อมตอบสนองคืนบุคคลผู้กระทำ(ปุณณภา ปริเมธัชชัย และคณะ, 2565)

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า 1) การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอฟิปปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านมุทิตา อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านเมตตา กรุณา และอุเบกขา อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารเทศบาล ได้แก่ นายกเทศมนตรีตำบลเขาพระนั้นถือว่าเป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่ ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง ซึ่งผู้บริหารเทศบาล เป็นบุคคลที่อาสาเข้ามาทำงานหรือพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ท้องถิ่นมีการพัฒนาในทุกด้าน ได้ดำเนินบริหาร จัดให้บริการสาธารณะอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ส่งผลให้ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งย่อมนำมาซึ่งความยินดีของผู้บริหารเทศบาล 2) แนวทางส่งเสริมการใช้หลักพรหมวิหาร ผู้บริหารต้องยึดหลักพรหมวิหาร 4 มาเป็นแนวทางในการบริหารงาน เพื่อควบคุม กำกับทางจิตใจให้อยู่กับสังคมในโลกปัจจุบัน โดยการแสดงออกในด้านความ รักความปรารถนาให้ทุกคนมีความสุขและให้มีจิตใจสงสาร คิดช่วยเหลือผู้อื่น รวมทั้งสัตว์ทั้งหลายให้ พ้นทุกข์ รวมถึงด้านจิตใจ พลอยยินดีกับคนที่เขาได้ดีมีความสุข รวมถึงอาการที่แสดงออกด้วยความเที่ยงตรงเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียง ด้วยรักและซึ้งใคร ทำดีได้ดี ทำชั่ว ได้ชั่ว ผู้ใดมีพรหมวิหาร 4 ผู้นั้นย่อมมีจิตใจ ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ ของตนเองและผู้อื่นควรมีการมอบหมายงานตรงกับความรู้ความสามารถ และควรมีการให้คำปรึกษา สำหรับข้อเสนอแนะ วิธีการทำงานที่ถูกต้อง ด้านกรุณา ผู้บริหารควรมีการให้คำปรึกษาและส่งเสริมให้แก่ไขปัญหาด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม และควรมีการให้โอกาสผู้ที่มีผลงานต่ำกว่ามาตรฐานการประเมิน ปรับปรุงตนเอง และเข้าร่วมงานต่อ ด้านมุทิตาผู้บริหารควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้มีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับความสามารถ และควรแสดงความยินดีเมื่อได้รับรางวัลหรือโบนัสพิเศษกับผู้ที่ได้บังคับบัญชาอยู่เสมอ และด้านอุเบกขา ควรวางใจเป็นกลาง และสั่งการงานภายใต้ขอบเขตอำนาจ และหน้าที่ตามความ เหมาะสม และควรมีการประชุมโดยส่วนรวม สร้างความเข้าใจ และประเมินผลงานอย่างยุติธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. เรียกใช้เมื่อ 10 ธันวาคม 2566 จาก <https://www.dla.go.th/visit/plan2565.pdf>
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2560). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- เทศบาลตำบลเขาพระ. (2566). ข้อมูลพื้นฐาน. เรียกใช้เมื่อ 19 เมษายน 2567 จาก <https://khaopracity.go.th/detail.php?id=1698>
- ปยุตธนา ปรีเมธายี และคณะ. (2565). การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยใช้หลักพรหมวิหาร 4. วารสาร มจร บาลีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์, 8(1), 199-210.
- พรทิพย์ อนุพัฒน์ และคณะ. (2566). พรหมวิหาร 4: กับการบริหารงานบุคคลในองค์กร. วารสารศึกษาศาสตร์ มจร., 9(1), 255-266.
- พระประกอบ ถิรจิตโต. (2558). การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล. (2547). การปกครองท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุจินต์ ธรรมชาติ. (2548). การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีลัด. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- โสมจิราวดี จำปาสิทธิ์ และคณะ. (2563). การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสาร มจร.สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 5(1), 88-101.

การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในเขตเทศบาลตำบลทิงพระ อำเภอทิงพระ จังหวัดสงขลา*
PUBLIC POLICY MANAGEMENT USING PUBLIC PARTICIPATION
IN SATHING PHRA SUBDISTRICT MUNICIPALITY, SATHING PHRA DISTRICT,
SONGKHLA PROVINCE

ภูชีส เต็มพร้อม* และ สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา

Phuchit Temprom* and Sittiphong Sittiphatraprapha

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Social Sciences, Mahamakut Buddhist University Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: kkaew420@email.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทิงพระ อำเภอทิงพระ จังหวัดสงขลา 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทิงพระ อำเภอทิงพระ จังหวัดสงขลาใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน วิธีวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลทิงพระ อำเภอทิงพระ จังหวัดสงขลา ได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 338 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะโดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.66) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.55) รวมทั้งการจัดมุลฝอยและสิ่งปฏิกูล ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.62) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาลตำบลทิงพระ อำเภอทิงพระ จังหวัดสงขลา ผ่านรูปแบบที่เรียกว่า GOD Model 3 ด้าน ดังนี้ G หมายถึง Goal (การร่วมกันกำหนดเป้าหมาย) O หมายถึง Organization การร่วมกันดำเนินงานอย่าง เป็นระบบตามแผน ที่ได้กำหนดไว้เป้าหมาย D หมายถึง Development หมายถึง ร่วมสรุปผลการพัฒนา และประเมินผลงานที่ได้รับจากการพัฒนาาร่วมกัน

คำสำคัญ: การบริหาร, นโยบายสาธารณะ, การมีส่วนร่วม

Abstract

The objectives of this research are 1) to study public policy administration using public participation in Sathing Phra Subdistrict Municipality, Sathing Phra District, Songkhla Province 2) to present guidelines for promoting public policy administration using public participation. In Sathing

Phra Subdistrict Municipality, Sathing Phra District, Songkhla Province, a mixed methods research method was used. Quantitative research methods collect data from citizens. Voters in Sathing Phra Subdistrict, Sathing Phra District, Songkhla Province were used as a sample of 338 people. Statistics used included frequency, percentage, mean, and standard deviation. Qualitative research Data were collected using in-depth structured interviews from 5 key informants and analyzed for content. The results found that 1) Participation in public policy administration in all four areas was at a high level. When considering each aspect by ordering the average from highest to lowest, it was found that the aspect of participation in decision (making = 4.28, S.D. = 0.66) had the highest mean, followed by the aspect of participation in receiving results. (Benefit = 4.17, S.D. = 0.55) including the elimination of garbage and waste. As for participation in monitoring and (evaluation = 3.99, S.D. = 0.62) it has the lowest average. 2) Guidelines for public policy administration using public participation in Sathing Phra Subdistrict Municipality, Sathing Phra District, Songkhla Province through a model called that the GOD Model has 3 aspects as follows: G means Goal (jointly setting goals), O means Organization, working together to operate smoothly It is a planned system. that has set goals, D means Development means joining in summarizing the results of development and evaluate the results obtained from joint development.

Keywords: Administration, Public Policy, Engagement

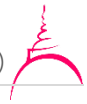
บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในหลักการที่สำคัญ 4 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง รัฐต้องมีนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นรวมทั้งพัฒนาท้องถิ่นในทุกด้านอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน จังหวัดใดที่มีความพร้อมจะต้องพัฒนาให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น ประการที่สองให้ความสำคัญกับความเป็นอิสระของท้องถิ่นและจำกัดบทบาทรัฐในการกำกับดูแลท้องถิ่นให้ทำได้เท่าที่จำเป็นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ประการที่สามกระบวนการกระจายอำนาจต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและพัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับโดยมีกฎหมายกำหนดและขั้นตอนการกระจายอำนาจรองรับ ประการที่สี่ให้ความสำคัญกับสิทธิของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นและการดำเนินงานของรัฐบาลจึงได้มีนโยบายที่จะกระจายอำนาจในการปกครองไปสู่ประชาชนให้มากที่สุด เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง การบริหารจัดการ การวางแผน เพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมทั้งสนองตอบความต้องการของประชาชนในพื้นที่ท้องถิ่นชนบทได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว (โอริโนนา ชูสงค์, 2563)

การปกครองท้องถิ่นเป็นรูปแบบด้านการปกครองที่เกิดมาจากแนวความคิดในการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ตามหลักการมอบอำนาจให้กับท้องถิ่นปกครองตนเองทั้งในด้านการเมือง และการบริหารโดยไม่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาล และที่สำคัญก็คือ การกำหนดนโยบายที่จะบริหารงานและพัฒนาท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวม ซึ่งในอดีตที่ผ่านมารัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดนโยบายแผนพัฒนา และดำเนินการเองทั้งหมดทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง จนทำให้เกิดปัญหาการพัฒนาท้องถิ่นที่ไม่สอดคล้องกับภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นไม่สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นและที่สำคัญไม่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการอย่างแท้จริงของคนในท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาล และเพื่อพัฒนาชนบทโดยเฉพาะประชาชนที่เป็นรากหญ้า

ของประเทศให้มีความอยู่ดีกินดีอย่างทั่วถึงจึงทำให้เกิดองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (วิลดา อินฉัตร และอนันต์ ธรรมชาลัย, 2560)

ในการดำเนินนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งการประชาคม การเปิดรับฟังความคิดเห็น และถูกบัญญัติขึ้นเป็นกฎหมายท้องถิ่นหากนโยบายสาธารณะที่กำหนดขึ้นแล้วสามารถแก้ไขปัญหา ตอบสนองความต้องการของประชาชนและ ท้องถิ่นได้ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลรวมถึงผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นแก่การบริหารจัดการท้องถิ่นจะยิ่งเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้หากกระบวนการเกิดนโยบายสาธารณะท้องถิ่นควบคู่ไปกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น (อติวิธ ศรีพันธ์, 2563) ที่มีหน้าที่ดำเนินนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น เป็นการกำหนดทิศทาง แนวทาง แผนงาน โครงการและกิจกรรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกที่จะทำเพื่อพัฒนาท้องถิ่นหรือตอบสนองต่อปัญหาของท้องถิ่นนั้น ๆ โดยหน่วยงานราชการในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัดต่างมีหน้าที่เป็นหน่วยงานประสานงานเพื่อเป็นการขับเคลื่อนนโยบายที่รัฐบาลได้กำหนดไปปฏิบัติเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด เช่น โครงการประชารัฐ เป็นต้น โดยส่วนงานราชการระดับจังหวัดเป็นหน่วยงานติดตามขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ระดับอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ซึ่งมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละนโยบายซึ่งสอดคล้องแนวนโยบายของรัฐบาล แต่่นโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ อย่างมาก จนทำให้หลาย ๆ นโยบายที่ดำเนินการไปแล้วไม่ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาให้กับท้องถิ่น หรือในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิผลจนก่อให้เกิดประสิทธิภาพตามมาก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งเวลา กำลังคน ทรัพยากรที่ใช้และงบประมาณที่นำลงไปสนับสนุนโครงการต่าง ๆ การดำเนินนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นที่ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ อย่างแท้จริงจนทำให้นโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นหลายนโยบายถูกต่อต้านจากกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่น หรือนโยบายสาธารณะบางนโยบายไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้แก่ท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลตามนโยบายดังกล่าว การศึกษาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่นซึ่งเป็นกระบวนการที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนกับผลของนโยบายในการกำหนดนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น ในการศึกษาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยมีประเด็นที่น่าสนใจ คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นเป็นอย่างไรมากกว่านี้ ยังช่วยให้เข้าใจถึงบทบาทและนำไปประยุกต์ใช้เชิงปฏิบัติในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนกับผลของนโยบายที่เกิดขึ้นในการบริหารนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นต่อไป (เสริมสิทธิ์ สร้อยสอดศรี, 2566) เทศบาลตำบลสทิงพระจังหวัดสงขลา ถือว่าเป็นเทศบาลขนาดเล็กมีพื้นที่ครอบคลุมจำนวน 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 5 ของตำบลจะหึงพระแบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 2 เขตการเลือกตั้งมีประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 2,736 คน (ข้อมูลจากงานทะเบียนราษฎรเทศบาลตำบลสทิงพระ ณ วันที่ 28 มีนาคม 2564) ซึ่งในปัจจุบันผู้บริหารเทศบาลตำบลสทิงพระ ได้ดำเนินการบริหารนโยบายสาธารณะในทุกมิติทั้งนโยบาย ด้านโครงสร้างพื้นฐาน นโยบายด้านการศึกษา นโยบายเศรษฐกิจ นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต นโยบายการเมืองการบริหารซึ่งเป็นนโยบายที่ได้มาจากรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งเป็นทั้งปัญหาแล ความต้องการของประชาชน ซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชน 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการประเมินผลนโยบายสาธารณะเพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะโดยที่ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกประเด็น (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2564)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสิงห์พระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสิงห์พระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสิงห์พระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mix Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยมีแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์

ตัวแปรอิสระ ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ

ตัวแปรตาม ผู้วิจัยได้ศึกษา การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสิงห์พระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ คำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำนวนประชากรมาน้อย คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสิงห์พระ จำนวน 338 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) จำนวน 3 หมู่บ้าน ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยใช้แต่ละชั้นเป็นตัวแบ่งชั้นภูมิกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นตามสัดส่วน แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) และตามดุลยพินิจ (Judgment Sampling) (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2548)

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (มนัส สุวรรณ, 2544) ประกอบด้วยผู้นำการปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มข้าราชการท้องถิ่นกลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มผู้นำการปกครองส่วนท้องถิ่นและกลุ่มประชาชนในพื้นที่ รวม 5 คน

สถิติที่ใช้สำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) เพื่อใช้สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (สงศรี ชมภูวงศ์, 2554)

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสิงห์พระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนน ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสิงห์พระ อำเภอสทิงพระจังหวัดสงขลา มีการนำระดับการมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมโดยรวม ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วม ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้แก่ ควรให้เทศบาลตำบลสทิงพระได้สำรวจปัญหาและความต้องการในชุมชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการของการดำเนินการกิจกรรมและควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะนโยบายจัดทำโครงการต่อที่ประชุมประชาคม

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ได้แก่ ควรการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำนโยบายตามโครงการของเทศบาลตำบลสทิงพระ ควรมีความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรมของนำไปดำเนินการกับเทศบาลตำบลสทิงพระ

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ได้แก่ ควรให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากเทศบาลตำบลสทิงพระ ในการใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าและทันสมัย ควรให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรีคนชรา ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสเทศบาลตำบลสทิงพระ

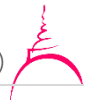
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ได้แก่ ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามนโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลสทิงพระ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการผลักดัน ให้องค์กรอื่น ๆ เข้ามา ประเมินผล ติดตาม ควบคุมกำกับ การปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลสทิงพระและควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ความก้าวหน้าของ โครงการ/ปัญหาและอุปสรรคของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติของเทศบาล

ส่วนที่ 2 จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 5 คน ในประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมแก่หมู่บ้าน, เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมแก่หมู่บ้าน และตอบสนองกับประชาชนในชุมชนได้อย่างดี การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชน คือ ชุมชน ส่วนใหญ่จะยินดีทุกครั้งที่มีโครงการเข้ามาในชุมชน ประชาชนก็มีการมีส่วนร่วมประชุม ต่าง ๆ ประชาชนก็มีบ้างมีการเสนอโครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาความเจริญในชุมชน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เทศบาลมีการส่งการมาที่ชุมชนว่าจะพัฒนาไปในแนวทางใดแล้วจะประชุมคณะกรรมการชุมชน แล้วประชาสัมพันธ์กระจายข่าวให้ประชาชนได้เข้าร่วมประชุมและมีการประชุมชุมชน และ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เทศบาลมีการส่งการมาที่ชุมชนว่าจะพัฒนาไปในแนวทางใดแล้วจะประชุมคณะกรรมการชุมชน แล้วประชาสัมพันธ์กระจายข่าวให้ประชาชนได้เข้าร่วมประชุมและมีการประชุมชุมชน

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ได้แก่ มีการรวบรวมประมวลความต้องการของคนในชุมชนของกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ไปจัดทำแผนพัฒนาชุมชนมีการส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม, ผู้บริหารเทศบาลของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ส่วนร่วมในการดำเนินงาน ได้จัดให้มีอาสาสมัครกลุ่มต่าง ๆ เช่น อาสาสมัครประจำชุมชน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จิตอาสาและอาสาชุมชน ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในเวลาถึงเทศกาลแต่ละปีจะร่วมกลุ่มช่วยกันพัฒนา ประชาชนในชุมชนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีกิจกรรมของทางเทศบาลมาจะบอกประชาชนที่ไม่ติดภารกิจใด ๆ ก็จะไปเข้าร่วมกับทางเทศบาลที่มีกิจกรรมต่าง ๆ ทุกงาน และ ประชาชนมีส่วนร่วมกับเทศบาลในการดำเนินงานโครงการตามแผนพัฒนาชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนช่วยเหลือการดำเนินงานของเทศบาล มีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณะประโยชน์ของชุมชน

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ได้แก่ แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน ผลของกิจกรรมหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นล้วนเกิดกับคนในชุมชนโดยตรง ตามความต้องการของคนในชุมชน ผู้นำชุมชน, การที่เทศบาล จัดให้มีอาสาสมัครกลุ่มต่าง ๆ เช่น อาสาสมัครประจำชุมชน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพล

เรือน จิตอาสาและอาสาชุมชน จะทำให้การพัฒนาชุมชนไม่ว่าจะโครงการรูปแบบไหน ก็เกิดประโยชน์สูงสุดในชุมชน, ประชาชนเห็นชอบที่มีโครงการเข้ามาในชุมชนประชาชนยินดีมากที่สุดที่ทำให้เป็นประโยชน์ส่วนร่วมชุมชนได้รับผลประโยชน์ ต้องรู้ถึงปัญหาของประชาชนแก่นแท้จริง ๆ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในการพัฒนาหลัก ๆ ก็มาจากเทศบาลอันไหนที่เป็นประโยชน์ชุมชนก็จะเสนอต่อเทศบาลไม่ว่าจะเป็นสาธารณูปโภค ถนน ไฟฟ้า น้ำประปาที่ชาวบ้านเดือดร้อนจะนำเสนอ กับสมาชิกสภาเทศบาลและ มีความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อโครงการต่าง ๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวท่านและชุมชนสามารถนำกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของการพัฒนาชุมชน ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้รวมทั้งได้รับอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตร่วมกันในชุมชน สามารถนำความรู้ที่ได้รับ แก้ปัญหาในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ได้แก่ การรวมกลุ่มกันของคนในชุมชนทำกิจกรรมต่าง ๆ ล้วนเป็น เครือข่ายที่เกิดขึ้นในชุมชน ทำให้สะดวกในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนได้อย่างทั่วถึงทำให้ คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา เสนอปัญหาความต้องการและร่วมกันกำหนดแนวทางใน การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เหมาะสม การที่เทศบาล จะทำให้การพัฒนาชุมชนไม่ว่าจะโครงการรูปแบบไหน ก็เกิด ประโยชน์สูงสุดในชุมชน การที่ประชาชนเป็นกรรมการตรวจสอบประเมินผลเป็นกรรมการเบิกจ่ายได้มีส่วนร่วม ทั้งหมดในชุมชน รู้การสร้าง การตรวจสอบ พัฒนาชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินคอยตรวจสอบได้ เต็มที่ เพราะประชาชนเป็นผู้ที่ตรวจสอบที่ดีที่สุด และ ส่วนร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบในการดำเนินงานโครงการ ตามแผนพัฒนาชุมชนของเทศบาล มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการ ชุมชน ในงานด้านการพัฒนาชุมชน ปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ให้ความเหมาะสมกับชุมชน

อภิปรายผล

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนใน เขตเทศบาล ตำบลสิงห์พระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ดังนี้

ชูศรี วงศ์รัตน์ ผลการศึกษา พบว่า ผลการวิเคราะห์ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสิงห์พระอำเภอสทิง พระจังหวัดสงขลา มีการนำระดับการมีส่วนร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมโดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ส่วนด้านการมีส่วนร่วมใน การติดตามประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนใน เขตเทศบาลตำบลสิงห์พระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลาโดยรวมอยู่ในระดับมากอภิปรายผลได้ว่าประชาชนมี ความคิดเห็นว่าเทศบาลตำบลสิงห์พระจะต้องได้สำรวจปัญหาและความต้องการในชุมชนเพื่อนำไปประกอบในการ จัดทำโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ รองลงมา คือ เทศบาลตำบลสิงห์พระควรมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัด ประชาคมในการกำหนดวัน เวลาและสถานที่ที่ประชาชนสะดวกและเทศบาลตำบลสิงห์พระควรมีส่วนร่วมจัด เรียงลำดับความสำคัญ ของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วนและความต้องการของชุมชน

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการงานการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขต เทศบาลตำบลสิงห์พระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลาโดยรวมอยู่ในระดับมากอภิปรายผลได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าเทศบาลตำบลสิงห์พระควรให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ตามโครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ มีส่วน ร่วมให้การสนับสนุนเงิน วัสดุ อุปกรณ์และแรงงานในการพัฒนาท้องถิ่นและควรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่ เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินนโยบายตามโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาล ตำบลสทิงพระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลาโดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายผลได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นประโยชน์ที่ได้รับผลประโยชน์จากการเข้าไปมีส่วนร่วมใน โครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลสทิงพระประชาชนมีความพึงพอใจจากการที่เทศบาลตำบลสทิงพระนำนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนไปปฏิบัติและประชาชนควรได้รับอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตร่วมกันในชุมชนสามารถนำความรู้ที่ได้รับแก้ปัญหาในชุมชนได้อย่างยั่งยืนภายใต้การดำเนินงานของเทศบาลตำบลสทิงพระ

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาล ตำบลสทิงพระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลาโดยรวม อยู่ในระดับมาก อภิปรายผลได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นประโยชน์ที่จะมีส่วนร่วมในการผลักดัน ให้องค์กรอื่น ๆ เข้ามาประเมินผลติดตาม ควบคุมกำกับ การปฏิบัติงานของ เทศบาลตำบลสทิงพระประชาชนควรจะมีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานของการประเมินผลงานตามแผนการบริหารงานเทศบาลตำบลสทิงพระประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามนโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลสทิงพระ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์การบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา สามารถกำหนดองค์ความรู้ใหม่ โดยใช้ GOD Model 3 ด้านดังนี้

1) G = Goal หมายถึง การร่วมกันกำหนดเป้าหมายและวางแผนของประชาชน โดยเริ่มจากการประชุมประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนพัฒนาเทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ของจุดเน้นเพื่อพัฒนาการบริหารนโยบายสาธารณะให้เกิดความสอดคล้องกันในการปฏิบัติงาน นำไปสู่การร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานและวางแผนในการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อส่งเสริมให้โครงการต่าง ๆ ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์

2) O = Organization หมายถึง การร่วมกันดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามแผนที่ได้กำหนดไว้เป้าหมาย โดยการแบ่งหน้าที่การในการปฏิบัติชัดเจนและถูกต้อง เน้นการมีส่วนร่วม ทำตามลำดับขั้นตอน เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน โดย ข้าราชการ ผู้บริหารของเทศบาลตำบลสทิงพระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการขับเคลื่อน และให้คำปรึกษาแก่ประชาชนและกำกับติดตาม ร่วมถึงให้กำลังใจในการทำงาน โดยการส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามาช่วยดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

3) D = Development หมายถึง ร่วมสรุปผลการพัฒนา และประเมินผลงานที่ได้รับจากการพัฒนาร่วมกัน นำไปต่อยอดเพื่อแก้ปัญหาอื่น ๆ ภายใต้นโยบายสาธารณะวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนพัฒนาเทศบาลตำบลสทิงพระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จากการศึกษาวิจัย เรื่องการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสทิงพระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเทศบาลตำบลสทิงพระควรตระหนักถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนในแต่ละชุมชน และร่วมกันในการเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชนในที่ประชุมประชาคม และเมื่อทราบถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนประชาชนในแต่ละชุมชนควรร่วมกันคิดและเสนอแนะนโยบายสาธารณะเพื่อที่จะได้นำนโยบายสาธารณะไปดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเทศบาลตำบลสทิงพระเป็นของประชาชนทุกคน ประชาชนทุกคนมีสิทธิและความรับผิดชอบต่อเทศบาลตำบลสทิงพระมิใช่เป็นหน้าที่ของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ดังนั้นประชาชนควรให้ความสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ที่ตนมีความสามารถที่จะกระทำได้ เพื่อให้การดำเนินงานของ

นโยบายสาธารณะของเทศบาลให้บรรลุวัตถุประสงค์ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในกระบวนการนโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลสิงห์พระควรจะทำให้ประชาชนทุกคนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสิงห์พระทุกคนได้รับผลประโยชน์เพื่อให้ประชาชนทุกคนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกคน และเมื่อประชาชนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นก็จะเป็นการเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะของเทศบาลให้มากยิ่งขึ้น 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลเทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลและการดำเนินงานของนโยบายสาธารณะเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงานต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย จากการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสิงห์พระ อำเภอสิงห์พระ จังหวัดสงขลา ยังมีประเด็นที่นำศึกษาอีกหลายประเด็น และงานวิจัยนี้ไม่อาจนำมาศึกษาได้ทั้งหมด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรศึกษาในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะของเทศบาล 2) ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการบริหารนโยบายสาธารณะแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสิงห์พระ อำเภอสิงห์พระ จังหวัดสงขลา กับพื้นที่อื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- _____. (2564). ข้อมูลทะเบียนราษฎร์เทศบาลตำบลสิงห์พระ. กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- มนัส สุวรรณ. (2544). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- วิลดา อินฉัตร และอนันต์ ธรรมชาลย์. (2560). แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่ภาคอีสานตอนใต้. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา, 15(1), 41-42.
- ส่งศรี ชมภูวงศ์. (2554). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย.
- สุจินต์ ธรรมชาติ. (2548). การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีลัด. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย.
- เสริมสิทธิ์ สร้อยสอดศรี. (2566). การบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, 15(1), 37-52.
- อดิวิศ ศรีพันธ์. (2563). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลหลักหก จังหวัดปทุมธานี. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง คุณภาพของการบริหารจัดการ และนวัตกรรม ครั้งที่ 6. มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.
- โอริณนา ชูสงค์. (2563). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารเทศบาลนครอุบลราชธานีจังหวัดอุบลราชธานี. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง คุณภาพของการบริหารจัดการและนวัตกรรม ครั้งที่ 6. มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.

ทักษะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี*

EXECUTIVE SKILLS AFFECTING THE ACADEMIC ADMINISTRATION OF THE SCHOOL UNDER THE DEPARTMENT OF LOCAL ADMINISTRATION LOPBURI PROVINCE

นิตยา ยอดระยัย*, สมใจ เดชบำรุง, สมบัติ เดชบำรุง, วิโรจน์ สุรสาคร และ จามจุรี จำเมือง

Nittaya Yodrayab*, Somchai Dejbamrung, Sombat Dejbamrung, Wirot Surasakhon and Jamjuree Jummuang

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Master of Education Program, Southeast Asia University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: nittayayod1978@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี 2) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี และ 3) ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี จำนวน 226 คน ได้มาโดยใช้วิธีการ เปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.74) รองลงมาคือ ด้านความคิดรวบยอด ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.72) และต่ำสุดคือด้าน เทคนิควิธี ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.73) 2) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.65) รองลงมาคือ ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.67) และต่ำสุด คือ ด้านงานห้องสมุด ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.75) และ 3) ทักษะผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ทักษะของผู้บริหาร, การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

Abstract

The purposes of this research were to: 1) assess the executive skills of the schools under the Department of Local Administration Lopburi Province, 2) evaluate the academic

administration of the schools under the Department of Local Administration Lopburi Province and 3) determine the affecting between the executive skills and the academic administration of the school under the Department of Local Administration Lopburi Province. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table, resulting in a sample of 226 teachers. Stratified sampling was employed to select the participants. The research instrument was structured interview and 5-point Likert scale questionnaire consisting of three parts: 1) general information of respondents, 2) the executive skills of the schools under the Department of Local Administration Lopburi Province. and 3) the academic administration of the schools under the Department of Local Administration Lopburi Province. Data analysis methods included frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis. The research findings that: 1) the executive skills of the schools under the Department of Local Administration Lopburi Province were overall at a high level, When considering each aspect, it was found that they were at a high level in all aspects, highest average was in the human relations, followed by the concept, and the lowest was the technical methods; 2) the academic administration of schools under the Department of Local Administration Lopburi Province were overall at a high level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was the aspect of promoting student morality and ethics followed by the measurement and evaluation, and the lowest is library work and 3) a statistically significant affecting was found between the executive skills and the academic administration of schools under the Department of Local Administration Lopburi Province at the .01 level of significance

Keywords: Executive skills, Academic administration, the schools under the Department of Local Administration.

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 กล่าวว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุน ให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษา แห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบ การดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และ ประเทศชาติ กับมาตรา 43 ที่ว่า บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิอันรักษ์ ฟื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2560)

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่มุ่งพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และสนองตอบต่อการบรรลุซึ่ง

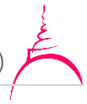
ผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นประเทศพัฒนาแล้ว องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือกับบริหารจัดการศึกษาตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) และเพื่อให้บรรลุประเทศไทย 4.0 และต้องเป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ที่กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2561)

องค์การปกครองท้องถิ่นมีนโยบายการจัดการศึกษา มุ่งมั่นพัฒนาระบบบริหารและการจัดการทางการศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษาของชาติ โดยมีเอกภาพเชิงนโยบาย แต่เมื่อนำนโยบายมาสู่การปฏิบัติ พบปัญหาการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาสถานศึกษา ประกอบด้วยงานหลาย ๆ ฝ่าย เช่น ด้านงานประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน แต่บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำเครื่องมือในการประเมิน และเก็บข้อมูลไม่เป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องให้บุคลากรทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ให้ความรู้แก่บุคลากร สร้างทีมพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษา ให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการระดมความคิดเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่เป็นส่วนกำหนดทิศทางให้บุคลากรนำไปปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่หลักสูตรกำหนดไว้ บุคลากรทุกฝ่ายควรมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แต่ยังคงพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นของโรงเรียนในสังกัด กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี บางโรงเรียนยังขาดความพร้อมในการดำเนินงานด้านวิชาการทั้งในเรื่องหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรการศึกษาท้องถิ่น การขาดครูที่มีความสามารถตรงตามวิชาเอก ทั้งการบริหารงานจากการให้ความรู้ความเข้าใจอันดีแก่ครู การติดตามและการประเมินผลทั้งจากผู้บริหารและจากส่วนกลาง ส่งผลให้เกิดความไม่แน่นอนของนโยบายทางการศึกษา หลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ขาดความรู้ความเข้าใจก่อนนำไปใช้ และการประเมินผลการทดสอบระดับชาติ (O-net) ของโรงเรียนที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลพบุรีมีคะแนนเฉลี่ยไม่เป็นไปตามคาดหวัง ซึ่งเห็นได้จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี, 2566)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและสนใจศึกษาทักษะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี เพื่อทราบข้อเท็จจริงว่า ทักษะผู้บริหาร ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะผู้บริหารเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์โดยตรงต่อสถานศึกษา และเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปศึกษาและใช้ในการพัฒนาการศึกษาและยกระดับประสิทธิภาพของสถานศึกษาให้สูงขึ้น รวมทั้งกำหนดแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 1) ด้านเทคนิควิธี 2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ด้านความคิดรวบยอด และขอบข่ายงานวิชาการของ ภารดี อนันต์นาวิ ประกอบด้วย 1) การประกันคุณภาพการศึกษา 2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) การวัดผลและประเมินผล 4) การนิเทศและติดตาม 5) การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน 6) การแนะแนว 7) งานห้องสมุด 8) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 9) การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี

3. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี” เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี จำนวน 508 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี จำนวน 226 คน ซึ่งผู้วิจัย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง 226 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นตัวเลือกแบบ Check List

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อวัดทักษะของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี จำนวน 31 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี จำนวน 52 ข้อ

ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert, R., 1967) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเรียงจากค่ามากที่สุดไปหาค่าน้อยที่สุดคือ 5, 4, 3, 2, 1 ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ทักษะผู้บริหาร/การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด

ให้มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง ทักษะผู้บริหาร/การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก

ให้มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง ทักษะผู้บริหาร/การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง

ให้มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง ทักษะผู้บริหาร/การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อย

ให้มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง ทักษะผู้บริหาร/การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ให้มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวรรณกรรมและแบบสอบถามที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเป็น แบบสอบถาม ภายใต้การแนะนำ และคำปรึกษาของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและการปรับปรุงพัฒนา

2. ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาที่ใช้ตลอดจนเนื้อหาให้สอดคล้องกับลักษณะการปฏิบัติงาน โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) ได้ค่าอยู่ในช่วงระหว่าง 0.8 - 1.0

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับครูโรงเรียนที่สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 30 คน

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาคำนวณและวิเคราะห์หาความเที่ยง (reliability) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .994

5. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ไปยังครูในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ ได้รับสอบถามออนไลน์ตอบกลับคืนมา จำนวน 16 โรงเรียน จากจำนวน 226 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาและทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ทักษะของผู้บริหาร และการบริหารงานวิชาการ ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ถือว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนน ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลอยู่ในช่วงคะแนนใด แสดงว่า ทักษะของผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับนั้น ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best,1970)

2. วิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiply Regression Analysis) เพื่อค้นหาทักษะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตาราง และการบรรยายประกอบได้ตาราง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ทักษะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏรายละเอียด ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ทักษะผู้บริหาร	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านเทคนิควิธี	4.24	0.73	มาก	3
2. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.32	0.74	มาก	1
3. ด้านความคิดรวบยอด	4.28	0.72	มาก	2
รวม	4.28	0.73	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านที่ 2 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}$ = 4.32, S.D. = 0.74) รองลงมา คือ ด้านที่ 3 ทักษะด้านความคิด รวบยอด ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.72) และต่ำสุดคือ ด้านที่ 1 ทักษะด้านเทคนิควิธี ($\bar{X}$ = 4.24, S.D.= 0.73)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏรายละเอียด ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี

การบริหารงานวิชาการ	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ	ลำดับ
1.การประกันคุณภาพการศึกษา	4.37	0.73	มาก	5
2.การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.44	0.71	มาก	3
3.การวัดผลและประเมินผล	4.45	0.67	มาก	2
4.การนิเทศและติดตาม	4.43	0.66	มาก	4
5.การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	4.45	0.65	มาก	1
6.การแนะแนว	4.27	0.82	มาก	8
7.งานห้องสมุด	4.23	0.75	มาก	9
8.กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.34	0.82	มาก	6
9.การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน	4.30	0.75	มาก	7
รวม	4.36	0.73	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.36, S.D.= 0.73) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ($\bar{X}$ = 4.45, S.D.= 0.65) รองลงมาคือ ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.45, S.D.= 0.67) และต่ำสุดคือ ด้านงานห้องสมุด ($\bar{X}$ = 4.23, S.D. = 0. 75)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ทักษะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรีผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ทักษะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏรายละเอียด ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 วิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณของทักษะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรีโดยภาพรวม (Y_{tot})

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	β	Std. Error	Beta		
ทักษะของผู้บริหาร โดยภาพรวม (X_{tot})	1.111	0.107	1.126	10.340	0.000
ทักษะของผู้บริหารด้านเทคนิควิธี (X_1)	-0.246	0.106	-0.253	-2.325	0.021
R = .886		R^2 = .785		Adjusted R^2 =.783	

จากตารางที่ 3 พบว่าทักษะของผู้บริหาร โดยภาพรวม (X_{tot}) ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวม (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 มีตัว

พยากรณ์ที่ดีที่สุด คือทักษะของผู้บริหารด้านเทคนิควิธี (X_1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R) เท่ากับ .886 ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) เท่ากับ .785 หมายถึงทักษะของผู้บริหารโดยภาพรวม (X_{tot}) และทักษะของผู้บริหารด้านเทคนิควิธี ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี เท่ากับ ร้อยละ 78.50 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

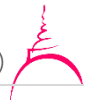
$$\hat{Y}_{tot} = 0.655 + 1.111 (X_{tot}) + -0.246 (X_1)$$

อภิปรายผล

จากการศึกษาทักษะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการขอโรงเรียน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ทักษะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี พบว่าโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารในยุคของการเปลี่ยนแปลงได้ตระหนักถึงบทบาทการเป็นผู้นำยุคใหม่เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถที่ทันสมัยในเรื่องเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีการเข้าร่วมฝึกอบรมทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ ซึ่งทางหน่วยงานต้นสังกัดคือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี ก็ได้มีการสนับสนุนโดยการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้บริหารและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีการเตรียมความพร้อมในการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารงานอยู่เสมอเพื่อให้ทันเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของสมบัติ เดชบำรุง ได้ศึกษาเรื่องทักษะผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารคุณภาพงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม พบว่า ระดับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครปฐมโดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือทักษะด้านความคิดรวบยอด และต่ำสุดคือทักษะด้านเทคนิควิธี (สมบัติ เดชบำรุง, 2564) สอดคล้องกับโอดอนเนล และไวท์ O'Donnell & White, K. ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน สุ่มผู้บริหาร และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยให้ทำแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า ครูรับรู้พฤติกรรมของ ผู้บริหารโรงเรียนที่เน้นการพัฒนาบรรยากาศการเรียนรู้ของโรงเรียนเป็นตัวชี้วัดให้เห็นผลสัมฤทธิ์ของ นักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีฐานะทางสังคมดีจะแสดงพฤติกรรมสัมพันธ์กับ พันธกิจของโรงเรียนซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าไปด้วย (O'Donnell & White, K., 2005)

2. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณเป็นอย่างดีจากทางหน่วยงานต้นสังกัดคือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี และมีการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น ช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานพัฒนาคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ช่อพุด รุ่งอรุณ ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บทบาทผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียง ดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ บทบาทการตั้งความคาดหวังสูง บทบาทการพัฒนาวิชาชีพครู บทบาทการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศที่นำไปสู่การเรียนรู้ บทบาทการประเมินผลการทำงานของครู บทบาทการบริหารจัดการหลักสูตร บทบาทการสร้าง ทีมงาน บทบาท

การสร้างวิสัยทัศน์ (ช่อพุด รุ่งอรุณ, 2563) สอดคล้องกับโคลแมน Coleman, L. A. ได้ศึกษาเรื่องบทบาทผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการความรู้และกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน ความสามารถในการสร้างองค์กรมีความสำคัญต่อผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ในความท้าทายของการปรับปรุงโรงเรียน เป้าหมายของการปรับปรุง คือ การปรับปรุงการเรียนการสอนและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน มาใช้ประโยชน์จากข้อมูลและความรู้ที่ใช้ ร่วมกันผ่านการจัดการความรู้และกลายเป็นเครื่องมือในการจัดการประสิทธิภาพการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการพัฒนาวิชาชีพที่เหมาะสมและทั่วถึงในการจัดการความรู้และกลยุทธ์จะตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงที่ลึกซึ้งซึ่งมีความสามารถที่ดีที่สุดในการปรับปรุงข้อมูลโรงเรียน การปฏิรูปกระบวนการ และผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้กลยุทธ์การจัดการความรู้ในการตัดสินใจ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพิ่มขึ้น (Coleman, L. A., 2008)

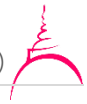
3. ทักษะผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลดังกล่าวอาจเนื่องมาจากทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นด้านเทคนิควิธี ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความคิดรวบยอด เป็นความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจมาปรับใช้ในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพในองค์กร ทักษะของผู้บริหารเป็นตัวแปรสำคัญในการสร้างความสำเร็จ และการทำให้เกิดคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษาจากความสามารถของผู้บริหารเอง นับว่าทักษะทั้ง 3 ด้านนี้ของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อคุณภาพของการบริหารงานวิชาการ ซึ่งจะเกิดประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการบริหารงานของตัวผู้บริหารและจากการฝึกฝนเพื่อการดำเนินงานบรรลุสู่ความสำเร็จ และตรงตามจุดมุ่งหมายของหน่วยงาน โดยเฉพาะด้านมนุษยสัมพันธ์ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี เนื่องจากมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารถือเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก เพราะถ้าผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญ ไม่สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานให้เกิดขึ้นในองค์กรย่อมส่งผลให้งานวิชาการขององค์กรไม่มีประสิทธิภาพ ตรงกันข้ามถ้าผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคลากรในองค์กรสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน มีการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบ จะทำให้งานวิชาการมีประสิทธิภาพ มากขึ้น จึงเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับสมิทธิ Smith, P. A. ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของการบริหารงานวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในเขตเมืองเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า แผนการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยที่โรงเรียนที่มีระบบการบริหารงานวิชาการที่ดีจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้นด้วย (Smith, P. A., 2007) สอดคล้องกับ พิมพ์พฐ์ สุตานันท์ ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าความสำเร็จของกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรตามการประเมินตามตัวชี้วัดส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมากและดีเยี่ยม แสดงให้เห็นว่ากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรแบบบูรณาการสามารถส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ (พิมพ์พฐ์ สุตานันท์, 2561) สอดคล้องกับ น้ำฝน พิทักษ์โรจนกุล ได้ศึกษาเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี พบว่า ทักษะการบริหาร ของผู้บริหารสถานศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล และทักษะการบริหารจัดการองค์กร ส่งผลในทิศทางบวกต่อการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (น้ำฝน พิทักษ์โรจนกุล, 2565)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะผู้บริหารของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี มีทักษะในการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านเทคนิควิธี ดังนั้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารได้พัฒนาเทคนิควิธีในการบริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา และพบว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารให้ความสนใจและใช้ทักษะในการบริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพวิชาการ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านงานห้องสมุดมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสนใจต่อการพัฒนาปรับปรุงห้องสมุดให้ทันสมัย โดยอาจนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุดดิจิทัล เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ในการสืบค้นและพัฒนาองค์ความรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ทักษะผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ควรจัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการบริหารให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะด้านเทคนิค เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้นำเทคนิควิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เช่น การรูปแบบการพัฒนาทักษะทางเทคนิคของบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล และแนวทางการพัฒนางานวิชาการด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น เพื่อนำข้อค้นพบมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2561). แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 - 2565). กรุงเทพมหานคร: กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น.
- ช่อพุด รุ่งอรุณ. (2563). แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- น้ำฝน พิทักษ์โรจนกุล. (2565). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลพบุรี. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 7(2), 1380-1389.
- พิมพ์พฐ สุตานันท์. (2561). ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 13(1), 156-164.
- สมบัติ เดชบำรุง. (2564). ทักษะผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารคุณภาพงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 18(2), 284-290.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579). กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี. (2566). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานประจำปีการศึกษา 2565. ลพบุรี: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี.
- Coleman, L. A. (2008). The role of school administrator as knowledge manager: A process for school improvement. New Jersey: Princeton University Press.
- Krejcie & Morgan. (1970). Approach in Quantitative Research. วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์, 7(2), 112-125.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale, in Reading in Attitude Theory and Measurement. Fishbein, Martin, Ed. New York: Wiley & Son.
- O'Donnell & White, K. (2005). Leadership and performance beyond expectations. New York: Free Press.
- Smith, P. A. (2007). Academic Optimism and Student Achievement in Urban Elementary Schools. Journal of Educational Administration, 45(5), 556-568.

การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่*

PERCEPTION OF POLITICAL NEWS AMONG STUDENTS AT PHANOM BENCHA SCHOOL, KHAO PHANOM DISTRICT, KRABI PROVINCE

หนึ่งฤทัย พาหุการ* และ พระครูปลัดอริชฐ์ สุวฑฺฒโน (สุกพานิช)

Nuengruethai Phahukarn* and Phrakrupalad Athit Suvaddho (Sookpanich)

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: Prea.nuengruethai@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี กลุ่มตัวอย่าง 1) การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนพนมเบญจาจำนวน 250 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัย ได้ใช้แบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ และใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกในการวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างและเก็บแบบสอบถามกลับด้วยตนเอง และการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยตนเอง สถิติที่ใช้วิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา โดยรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านอยู่ในระดับมาก และ 2) มีแนวทางการพัฒนาการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ ด้านสื่อโทรทัศน์ จำแนกเป็น 5 ประเภท คือ 1) ควรให้การบริการโทรทัศน์เพื่อให้นักเรียนได้เข้าถึงสื่อ ข่าวสารทางการเมือง พร้อมทั้งส่งเสริมการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง 2) การนำเสนอสื่อโทรทัศน์ในชั้นเรียน ส่งเสริมให้รับชมข่าวสารทางการเมืองก่อนเข้าเรียน และสรุปสิ่งที่ได้รับชมก่อนการเรียนรู้นิยายวิชาต่าง ๆ 3) การวิเคราะห์ข่าวสาร อย่างมีวิจารณญาณ ให้เข้าใจถึงมุมมองที่หลากหลาย ไตร่ตรองและคิดวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตัวเอง 4) สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนอยากติดตามข่าวสารทางโทรทัศน์เปรียบเทียบกับสื่ออื่น ๆ

คำสำคัญ: การรับรู้, ข่าวสารทางการเมือง, นักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา จังหวัดกระบี่

Abstract

The purposes of this research article are to 1) study the level of political news awareness among students at Phanom Bencha School 2) study ways to develop political news awareness among students at Phanom Bencha School, Khao Phanom District, Krabi Province. It is mixed

methods research. Sample group 1) Quantitative research, including 250 students at Phanom Bencha School, systematic random sampling. 2) Qualitative research. Important informant Using a purposive sampling method, there were 5 people. Research tools Questionnaires were used in quantitative research. and use in-depth interviews in qualitative research Collection of quantitative research data Questionnaires were distributed to the sample group and the questionnaires were collected back by themselves. and qualitative research Key informants were interviewed in-depth interviews in person. Statistics used for research and data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation. and descriptive analysis. The research results found that the level of political news awareness of students at Phanom Bencha School. Overall it is at a high level. in each aspect is at a high level and 2) there are guidelines for developing political news awareness of students at Phanom Bencha School, Khao Phanom District, Krabi Province. In terms of television media, it is classified into 5 types: 1) Television services should be provided so that students can access the media. political news along with promoting public relations 2) Presenting television media in the classroom Encourage them to watch political news before going to class. and summarize what has been viewed before learning in various subjects. 3) News analysis critically to understand various perspectives Ponder and analyze the information by yourself. 4) Create motivation. Make students want to follow the news on television and compare it with other media.

Keywords: Awareness, political news, Phanom Bencha School students Krabi Province

บทนำ

ปัจจุบันการเมืองมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนทุกคนที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันเพราะการอยู่ร่วมกันในสังคมจะต้องกระจายผลประโยชน์ให้สมาชิกในสังคมอย่างเต็มที่ หากมองการเมืองจากมุมมองโดยรวมของประเทศ จะพบว่าการเมืองเป็นเรื่องของความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์กับประชาชน จะใช้อำนาจทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในทุกระดับของประเทศเป็นเครื่องมือในการจัดการมนุษย์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระเบียบและเป็นธรรม (คมกริช รุมดอน, 2565) นอกจากนี้ การเมืองยังส่งผลกระทบอย่างมากต่อชีวิตประจำวันของเราทั้งทางตรงและทางอ้อมเช่น ภาษี สิทธิ และเสรีภาพในด้านต่าง ๆ ภายในกฎหมายการเจรจาและเรียกร้อง สิทธิกับรัฐสร้างการกระจายความเท่าเทียมกันและเจริญรุ่งเรืองเพื่อพัฒนาประเทศในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม ช่วยเหลือสังคม ประเทศ สันติภาพ ฯลฯ ลักษณะทางการเมืองของแต่ละประเทศจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ แนวคิดทางสังคม และอุดมการณ์ความเชื่อและลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง มิได้มีเพียงแค่การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่านั้น แต่ยังสามารถแสดงออกได้ในรูปแบบต่าง ๆ หลายทาง เช่น การจัดทำรัฐธรรมนูญ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย การช่วยหาเสียงหรือบริจาคเงินสนับสนุนพรรคการเมือง การรวมตัว จากกลุ่มคนที่มีอุดมการณ์เดียวกันเป็นพรรคการเมืองที่เข้ามาดำเนินกิจกรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแสการคอร์รัปชันในแวดวงต่าง ๆ การติดตามการทำงานของนักการเมือง เป็นต้น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560, 2560) การพัฒนาการสื่อสารหรือช่องทางการสื่อสารและมีผลกระทบต่อผู้รับและนำไปสู่แม้ว่าการสื่อสารจะมีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด แต่แง่มุมอื่น ๆ ตามมาในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองมีความสำคัญหลายประการและหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การศึกษาด้านการสื่อสารในด้านต่าง ๆ ได้ให้

ความสนใจในการพัฒนาการศึกษารูปแบบต่าง ๆ ครอบคลุมสาขาต่าง ๆ และอื่น ๆ อีกมากมายการวิจัยการสื่อสารทางการเมืองเป็นอีกสาขาหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจอย่างกว้างขวางเพราะอาจกล่าวได้ว่าเป็นส่วนสำคัญของการรับรู้ข่าวสารการเมือง โดยเฉพาะในระบบประชาธิปไตย (ชิดภา สุขพลำ, 2548)

การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการศึกษาและเป็นพื้นฐานที่เข้มแข็งให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม การรับรู้และการเข้าใจสามารถตีความข่าวสารทางการเมืองได้ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การเข้าใจข่าวสารทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างโอกาสการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการตัดสินใจที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตของนักเรียนในอนาคต (อนุสรณ์ ศิริชาติ, 2564)

โรงเรียนพนมเบญจาเป็นโรงเรียนประจำอำเภอขนาดใหญ่พิเศษที่มีศักยภาพในการส่งเสริมการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองให้กับนักเรียน นำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมทางการเมืองต่าง ๆ เพื่อเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาประชาธิปไตยและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตยอีกทั้งเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมแบบประชาธิปไตยให้กับนักเรียนผู้เป็นพลเมืองที่มีความสำคัญของชาติในอนาคตจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่นักเรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองและสามารถรับรู้ข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาหลักคือนักเรียนรับรู้ข่าวสารแต่ขาดความเข้าใจ บางคนอาจไม่มีพื้นฐานความรู้ที่เกี่ยวกับระบบการเมืองที่ซับซ้อนทำให้การรับข่าวสารยากที่จะวิเคราะห์ข่าวสารนั้น รวมไปถึงข้อมูลข่าวสารที่นักเรียนเข้าถึงไม่ครอบคลุมทุกแง่มุมของเหตุการณ์การเมืองในปัจจุบัน ข้อมูลที่ได้อาจถูกปลอมแปลงและเพิ่มเติมข้อมูลเข้ามา ทำให้นักเรียนแยกแยะข้อมูลปลอมกับข้อมูลที่เป็นจริงไม่ได้ ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องต่อการเมืองและไม่ตระหนักถึงข่าวสารทางการเมืองเพราะคิดว่าเป็นเรื่องไกลตัวไม่มีความจำเป็นต่อชีวิต

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว (ข้อมูลข้างต้น จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัย) จึงสนใจศึกษาเรื่อง “การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่” ซึ่งเป็นการสอบถามนักเรียนของโรงเรียนพนมเบญจาถึงการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับใด ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดการเรียนการสอนให้กับคุณครูในเรื่องของการเปิดกว้างทางการเมืองได้ นอกจากนี้ข้อมูลจากการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจาได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mix Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้ 1) ตัวแปรอิสระ ได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ 2) ตัวแปรตาม ได้ศึกษา การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) สื่อโทรทัศน์ 2) หนังสือพิมพ์ 3) สื่อบุคคล 4) สื่อออนไลน์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ ได้กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของเครซี และมอร์แกน ได้จำนวน 250 คน ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยมีรายชื่อของประชากรทุกคนตามลำดับเป็นระบบ การสุ่มจะแบ่งออกเป็นช่วงที่เท่า ๆ กัน โดยใช้ช่วงจากสัดส่วนของขนาด

ของกลุ่มตัวอย่างประชากร การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ โอกาสถูกเลือกไม่เป็นอิสระจากกันเพราะเมื่อตัวแรกถูกสุ่มแล้ว ตัวอย่างประชากรกลุ่มอื่นจะถูกกำหนดให้เลือกตามมาโดยอัตโนมัติ โดยไม่มีการสุ่ม 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant ที่ตอบแบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยกำหนดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนพนมเบญจา ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ผู้ดูแลงานสถานนักเรียน ครูผู้ดูแลงานประชาสัมพันธ์ จำนวน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ใช้แบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ และใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างและเก็บแบบสอบถามกลับด้วยตนเอง จำนวน 250 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทั้ง 5 คนด้วยตนเอง

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่

ผลการวิเคราะห์ ระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ ผ่านด้านสื่อโทรทัศน์ ด้านหนังสือพิมพ์ ด้านสื่อบุคคล ด้านสื่อออนไลน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.918) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษาคือ ด้านสื่อออนไลน์ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.766) ด้านสื่อบุคคล ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.936) ด้านสื่อโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.857) ด้านหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 1.114) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียน โรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ เมื่อแยกระดับเป็นรายด้าน มีผลการวิจัย ดังนี้ 1) ด้านสื่อโทรทัศน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.857) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษาคือ นักเรียนรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากรายการข่าวประจำวัน ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.853) นักเรียนรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากรายการสนทนาเกี่ยวกับการเมือง ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.801) นักเรียนรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากรายการข่าวประจำวันวิเคราะห์สถานการณ์ทั่วไป ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.766) นักเรียนรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากรายการถ่ายทอดการประชุมสภาหรืออภิปรายทางการเมือง ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.936) นักเรียนรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากรายการสรุปข่าวประจำสัปดาห์ ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.847) นักเรียนติดตามข่าวสารการเมืองผ่านสื่อโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.940) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

1. ระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียน โรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ **ด้านสื่อโทรทัศน์** อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.857) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษาคือ นักเรียนรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากรายการข่าวประจำวัน ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.853) นักเรียนรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากรายการสนทนาเกี่ยวกับการเมือง ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.801) นักเรียนรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากรายการข่าวประจำวันวิเคราะห์สถานการณ์ทั่วไป ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.766) นักเรียนรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากรายการถ่ายทอดการประชุมสภาหรืออภิปรายทางการเมือง ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.936) นักเรียนรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากรายการสรุปข่าวประจำสัปดาห์ ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.847) นักเรียนติดตามข่าวสารการเมืองผ่านสื่อโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.940) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ พบว่าการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียน โรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ ด้านหนังสือพิมพ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 1.114) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษาคือ นักเรียนวิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องราวทางการเมืองที่รับรู้ได้ ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.999) นักเรียนรับรู้จากบทความที่วิจารณ์หรือวิเคราะห์การเมือง ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.968) นักเรียนเลือกรับข่าวสารการเมืองจากหนังสือพิมพ์เพราะสรุปและเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 1.155) นักเรียนติดตามข่าวสารการเมืองผ่านหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 1.224) ทุกด้านอยู่ในระดับมากตามลำดับ นักเรียนรับรู้จากการดูการเมืองจากหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.86) อยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการวิเคราะห์ พบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ ด้านสื่อบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.936) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษาคือ นักเรียนมีการรับแจ้งข่าวสารทางการเมืองจากคุณครู/ผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.905) นักเรียนมีการพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.900) นักเรียนมีการพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับการเมือง ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.980) นักเรียนมีการพูดคุยสนทนาวิพากษ์ วิจารณ์พรรคการเมืองหรือนักการเมือง ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.926) นักเรียนติดตามข่าวสารการเมืองผ่านสื่อบุคคล ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.824) นักเรียนมีการจัดปราชัยพูดคุยประเด็นการเมืองการปกครองในห้องเรียน ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 1.081) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียน โรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่

แนวทางการพัฒนาการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ โรงเรียนควรจัดให้มีการบริการโทรทัศน์ให้นักเรียนรับชมการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และข่าวสารทางการเมือง ส่งเสริมให้นักเรียนรับชมข่าวสารก่อนเข้าเรียน และนำมาสรุปในวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เน้นย้ำให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ และเข้าใจมุมมองที่หลากหลายจากสถานีโทรทัศน์ หาวิธีสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนติดตามข่าวสาร เปรียบเทียบข้อดีของโทรทัศน์กับสื่ออื่น จัดตั้งห้องเรียน Multimedia เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องโทรทัศน์ของโรงเรียน จัดหาหนังสือพิมพ์ให้นักเรียนค้นคว้า และรวบรวมข้อมูล จัดมุมหนังสือพิมพ์ในห้องสมุด และโครงการห้องสมุดเคลื่อนที่ จัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้อหนังสือพิมพ์ให้ครบทุกห้องเรียน แนะนำให้นักเรียนอ่านทั้งพาดหัวและเนื้อหา วิเคราะห์ แยกแยะ เนื้อหาของข่าว และเลือกหนังสือพิมพ์ที่น่าเชื่อถือ จัดกิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งคอลัมน์หนังสือพิมพ์ และนำความรู้จากหนังสือพิมพ์มาประยุกต์ใช้กับการเรียน ร่วมมือกับคุณครูวิชาการเมือง การปกครอง จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียนกับคุณครู จัดเวทีให้นักเรียนได้พบปะพูดคุยกับผู้นำทางการเมือง และเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกทางการเมืองเน้นกิจกรรมที่ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมความสัมพันธ์และความเข้าใจ แนะนำให้นักเรียนรับฟังข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณ ไตร่ตรองแลจัดกิจกรรมบูรณาการ เช่น หนังสือ สาระคดี ส่งเสริมให้นักเรียนเลือกรับข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม สรุปประเด็นทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ จัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ และเพจที่ส่งเสริมความรู้ทางการเมืองสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง เน้นย้ำให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรองข้อมูลก่อนเชื่อ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อออนไลน์จัดกิจกรรมการอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองจัดทำวารสารเผยแพร่ และ Short VDO Clip สรุปข่าวสารทางการเมือง เผยแพร่ผ่าน Facebook, Tik Tok และเพจประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

ส่วนที่ 2 จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 5 คน ในประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียน โรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่

1. ด้านสื่อโทรทัศน์ พบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ ด้านสื่อโทรทัศน์ จำแนกออกเป็น 5 ประเภท คือ 1) การบริการโทรทัศน์ โรงเรียนควรจัดให้มีบริการโทรทัศน์ให้นักเรียนได้เข้าถึงสื่อเพื่อให้สามารถรับชมการประชุมของสภาผู้แทน ข่าวสารทางการเมืองพร้อมทั้งส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 2) การนำเสนอสื่อโทรทัศน์ในชั้นเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนรับชมข่าวสารทางการเมืองก่อนเข้าเรียนสรุปสิ่งที่ได้รับชมก่อนการเรียนรู้นิยายวิชาต่าง ๆ เน้นวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 3) การวิเคราะห์ข่าวสาร เน้นย้ำให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ สอนให้นักเรียนเข้าใจถึงมุมมองที่หลากหลายของสถานีโทรทัศน์ ให้นักเรียนไตร่ตรองและคิดวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตัวเอง 4) การสร้างแรงจูงใจ หาวิธีสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนอยากติดตามข่าวสารทางโทรทัศน์เปรียบเทียบกับข้อดีของโทรทัศน์กับสื่ออื่น ๆ เน้นความสะดวกและความหลากหลายของเนื้อหา 5) ห้องเรียนการเรียนรู้ Multimedia จัดตั้งห้องเรียน Multimedia สำหรับเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องโทรทัศน์ของโรงเรียน นักเรียนสามารถรับรู้และรับฟังข่าวสารได้สะดวก

2. ด้านหนังสือพิมพ์ พบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ ด้านหนังสือพิมพ์ 1) การจัดหาหนังสือพิมพ์ให้นักเรียนที่สนใจสามารถค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลได้สะดวก จัดมุมหนังสือพิมพ์ไว้ในห้องสมุดและจัดทำโครงการห้องสมุดเคลื่อนที่ 2) งบประมาณ จัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้อหนังสือพิมพ์ให้ครบทุกห้องเรียน 3) การส่งเสริมการอ่าน แนะนำให้นักเรียนอ่านทั้งพาดหัวข่าวและเนื้อหาภายในเน้นย้ำให้นักเรียนคิด วิเคราะห์ แยกแยะ เนื้อหาของข่าว จัดหาหนังสือพิมพ์ที่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับการเมืองของไทย 4) กิจกรรม จัดกิจกรรมหนึ่งห้องเรียนหนึ่งคอลัมน์หนังสือพิมพ์ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจหนังสือพิมพ์ ให้นักเรียนนำความรู้จากหนังสือพิมพ์มาประยุกต์ใช้กับการเรียนและชีวิตประจำวัน 5) ความร่วมมือร่วมมือกับคุณครูประจำวิชาการเมือง การปกครองส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียนกับคุณครู แนวทางการพัฒนาการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา ด้านหนังสือพิมพ์ มุ่งเน้นไปที่การจัดหาหนังสือพิมพ์ การส่งเสริมการอ่าน การจัดกิจกรรมและความร่วมมือจากคุณครู โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ถูกต้องและครบถ้วน

3. ด้านสื่อบุคคล พบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ ด้านสื่อบุคคล 1) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้จัดเวทีให้นักเรียนได้พบปะพูดคุยกับผู้นำทางการเมืองเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกทางการเมือง ส่งเสริมนักเรียนที่มีความฝันอยากเป็นนักการเมือง 2) กิจกรรมร่วมกันเน้นกิจกรรมที่ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมความสัมพันธ์และความเข้าใจระหว่างกลุ่มบุคคล 3) การคิดวิเคราะห์ แนะนำให้นักเรียนรับฟังข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณ ไตร่ตรองและคิดวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบคอบ ไม่คล้อยตามข่าวสารโดยปราศจากการไตร่ตรอง 4) กิจกรรมบูรณาการ จัดกิจกรรม เช่น หนังสือ สาระคดี ที่ให้นักเรียนได้ร่วมแสดงออกกับครอบครัว ส่งเสริมให้นักเรียนเลือกรับข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม แนวทางการพัฒนาการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา ด้านสื่อบุคคล มุ่งเน้นไปที่การจัดกิจกรรมส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ และการเลือกรับข้อมูลข่าวสารอย่างเหมาะสม

4. ด้านสื่อออนไลน์ พบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ ด้านสื่อออนไลน์ 1) บอร์ดและเพจประชาสัมพันธ์สรุปประเด็นทางการเมืองจากสื่อ ต่าง ๆ เพื่อนำมาจัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นผ่านทางสื่อออนไลน์ จัดทำเพจที่ส่งเสริมความรู้ทางการเมืองทุกระดับ 2) การสอน สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ด้านสื่อออนไลน์ เน้นย้ำให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรองข้อมูลก่อนเชื่อ 3) กิจกรรม เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียน

เกี่ยวกับการเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อออนไลน์ จัดกิจกรรมการอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง 4) วารสารและวิดีโอจัดทำวารสารเผยแพร่และ Short VDO Clip สรุปข่าวสารทางการเมือง เผยแพร่ผ่านทาง Facebook, Tik Tok และเพจประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียน โรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ โดยรวมระดับการรับรู้ข่าวสาร อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านสื่อออนไลน์ รองลงมา ได้แก่ ด้านสื่อบุคคล ด้านสื่อโทรทัศน์ ด้านหนังสือพิมพ์ ตามลำดับ เหตุผลที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากในปัจจุบันนักเรียนสามารถเข้าถึงสื่อออนไลน์ได้อย่างสะดวก มีเนื้อหาที่น่าสนใจ การมีส่วนร่วมในสื่อออนไลน์ อิทธิพลของบุคคล ใกล้ชิด แหล่งข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย นโยบายและกิจกรรมของโรงเรียน ความสนใจในเรื่องการเมือง ทักษะ การใช้เทคโนโลยี และความตระหนักถึงความสำคัญของการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำนงค์ นามมา และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง “การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ตามหลักโยนิโสมนสิการ” พบว่า 1) นักศึกษามีการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการเปิดรับสื่อ รองลงมาคือ ด้านการใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการวิเคราะห์สื่อและด้านการประเมินสื่อ (จำนงค์ นามมาและคณะ, 2565) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพร ปานกลัด ที่ได้วิจัยเรื่อง “ปริมาณการใช้เฟซบุ๊ก พฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านเฟซบุ๊กและการรับรู้ประสิทธิภาพทางการเมืองของคนไทย” พบว่า การใช้เฟซบุ๊กเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประสิทธิภาพทางการเมือง กล่าวคือ บุคคลที่ใช้เฟซบุ๊กเปิดรับข่าวสารทางการเมืองใน ปริมาณมาก จะมีการรับรู้ประสิทธิภาพทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านเฟซบุ๊กใน ปริมาณน้อย นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่แสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านเฟซบุ๊กจะมีการรับรู้ประสิทธิภาพทาง การเมืองมากกว่าผู้ที่เปิดรับข่าวสารการเมืองแต่ไม่แสดงความคิดเห็น ซึ่งแรงจูงใจทางการเมือง ผลกระทบต่อการแสดง จุดยืนทางการเมือง การโต้แย้งทางการเมือง เสียงส่วนใหญ่ทางการเมือง และความเชื่อมโยงของการรับรู้ ความสามารถภายในตนเองมีผลต่อการตัดสินใจแสดงความคิดเห็นหรือไม่แสดงความคิดเห็นต่อข่าวสารการเมืองในเฟส บุ๊ก (อรรถพร ปานกลัด, 2563) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตรัยรัตน์ ปลื้มปิติชัยกุล ได้วิจัยเรื่อง “การ เปิดรับสื่อและการรับรู้ข่าวสารในสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขต พื้นที่จังหวัดขอนแก่น” พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อออนไลน์ทั้งในด้านการเปิดรับข้อมูล ข่าวสาร ด้านการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และระยะเวลาในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารอยู่ในเกณฑ์ดีสอดคล้องกับการ รับรู้ข่าวสารทางการเมืองโดยเฉพาะด้านนโยบาย ด้านกิจกรรม และด้านโครงการค่าเฉลี่ยยังถือว่าการรับรู้มาก ทั้งนี้จากการศึกษาจะเห็นว่าสื่อออนไลน์มีพลังอำนาจในการก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางที่สนับสนุนและ ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการตื่นรู้ในเชิงข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ตลอดจนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะ พบว่านักศึกษาหญิงระดับปริญญาตรีให้ความสำคัญต่อข่าวสารในการมีส่วนร่วมทางการเมือง และส่วนใหญ่จะเป็น นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ขณะที่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ให้น้ำหนักน้อย และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจะพบว่าการรับรู้เนื้อหา ข่าวสารทางการเมืองด้านโครงการ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อออนไลน์ในด้านการค้นหา ข้อมูลข่าวสาร และการเปิดรับสื่อด้านเวลาการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจะร่วมกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง (ตรัยรัตน์ ปลื้มปิติชัยกุล, 2565)

2. แนวทางการพัฒนาการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ ด้านสื่อโทรทัศน์ ด้านหนังสือพิมพ์ ด้านสื่อบุคคล ด้านสื่อออนไลน์ ทั้ง 4 ด้าน เน้นการพัฒนาให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนติดตามข่าวสาร เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียกับสื่ออื่น มีการกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียนกับคุณครู จัดเวทีให้นักเรียนได้พบปะพูดคุยกับผู้นำทางการเมือง เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกทางการเมือง สรุปประเด็นทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ ส่งเสริมความรู้ทางการเมืองสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง เน้นย้ำให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ไตร่ตรองข้อมูลก่อนเชื่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัสนันท์ ศิวะพรพัฒนาและคณะ ซึ่งพบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยองค์กรทางการเมืองต้องให้ความรู้แก่ประชาชนถึงความสำคัญของการไปออกเสียงเลือกตั้งสื่อต้องทำความเข้าใจในทางที่ถูกและเป็นกลาง องค์กรทางการเมืองต้องนำเสนอข่าวการเลือกตั้งที่สร้างสรรค์เป็นธรรมทั้งสองฝ่าย และต้องหมั่นติดตามข้อมูลข่าวสารให้วิเคราะห์บนพื้นฐานความเป็นจริง ดังนั้นแนวทางการพัฒนาการรับรู้ข่าวสารนั้นควรมีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการเลือกรับข้อมูลข่าวสาร จัดกิจกรรมการอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง จัดทำวารสารเผยแพร่ และ Short VDO Clip สรุปข่าวสารทางการเมือง เผยแพร่ผ่าน Facebook, Tik Tok และเพจประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เพราะเป็นสื่อที่เข้าถึงได้ง่ายและสามารถทำให้รับรู้ข่าวได้อย่างรวดเร็ว (มนัสนันท์ ศิวะพรพัฒนา และคณะ, 2565) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มลลิกา บุญมีตระกูล มหาสุข พบว่า ปรากฏการณ์หลอมรวมสื่อสังคมออนไลน์เป็นนวัตกรรมสื่อใหม่ที่ขับเคลื่อนมวลชนในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เอื้อต่อ “ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่” ผลักดันขอบเขตของ “พื้นที่สาธารณะ” ทั้งมีติ๊กต็อกและออนไลน์ ช่วยให้การผลิตชุดข้อมูลเข้าไปได้สะดวกและรวดเร็ว โดยไม่ผูกติดกับสถานที่หรือเวลา ปัจจัยความสำเร็จของการสื่อสารทางการเมืองภายใต้บริบทสังคมไทยประกอบด้วย “ผู้ส่งสาร” ที่มีทักษะการพูดดี เข้าใจกลยุทธ์การตลาดและทักษะดิจิทัล “สาร” ที่ตรงกับพฤติกรรมและรสนิยมของกลุ่มเป้าหมาย “ช่องทางการสื่อสาร” แบบหลอมรวมระหว่างสื่อใหม่กับสื่อเก่าโดยใช้นวัตกรรมช่วย และ “ผู้รับสาร” ที่พร้อมสนองตอบอย่างรวดเร็ว (มลลิกา บุญมีตระกูล มหาสุข, 2565) และยัง พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีผลต่อการตัดสินใจออกมาเลือกตั้งด้านการเปิดรับข่าวสาร การเลือกให้ความสนใจ การเลือกรับรู้และตีความหมาย ซึ่งการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในแต่ละด้านเป็นแรงขับเคลื่อนที่ส่งผลให้ประชาชนตัดสินใจออกมาเลือกตั้ง โดยด้านการเลือกเปิดรับข่าวสารส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียมากที่สุด เพราะเป็นแหล่งข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและได้รับข้อมูลเร็ว และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฏิพัทธ์ เพชรศรีและไชยวัฒน์ เผือกคง ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้บริโภคสื่อสังคมออนไลน์ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี” พบว่า แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มี 4 แนวทางพัฒนา ดังนี้ 1) พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ 2) พฤติกรรมรับรู้ และประโยชน์จากข่าวสารการเมือง 3) พฤติกรรมวิเคราะห์ และประเมินข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์ 4) ทศนคติต่อการรับรู้ข่าวสารการเมืองจากสื่อสังคมออนไลน์ (ปฏิพัทธ์ เพชรศรี และไชยวัฒน์ เผือกคง, 2565) ซึ่งแนวทางพัฒนาทั้ง 4 จะทำงานร่วมกันเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในรูปแบบ SRAA MODEL มาปรับใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองให้กับนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ต่อไป

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้สรุปได้ว่า 1) ระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียน โรงเรียนพนมเบญจา โดยรวมระดับการรับรู้ข่าวสาร อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านสื่อออนไลน์ รองลงมา ได้แก่ ด้านสื่อบุคคล ด้านสื่อโทรทัศน์ ด้านหนังสือพิมพ์ ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนพนมเบญจา ด้านสื่อโทรทัศน์ ด้านหนังสือพิมพ์ ด้านสื่อบุคคล ด้านสื่อออนไลน์ ซึ่งทั้ง 4 ด้าน เน้นการพัฒนาให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ หาวิธีสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนติดตามข่าวสาร เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียกับสื่ออื่น มีการกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียนกับคุณครู จัดเวทีให้นักเรียนได้พบปะพูดคุยกับผู้นำทางการเมือง เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกทางการเมือง สรุปประเด็นทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ ส่งเสริมความรู้ทางการเมืองสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง เน้นย้ำให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรองข้อมูลก่อนเชื่อ ส่วนข้อเสนอแนะ มีดังนี้ 1) ด้านสื่อโทรทัศน์ ควร มีนโยบายจัดทำรายการโทรทัศน์ที่เป็นประโยชน์สำหรับการเรียนรู้และพัฒนาตัวบุคคลของนักเรียน โดยเน้นให้เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเสริมสร้างทักษะทางการแก้ไขปัญหาและคิดวิเคราะห์ สร้างช่องทางสื่อสารที่เป็นรูปธรรมกับนักเรียนผ่านสื่อโทรทัศน์ 2) ด้านหนังสือพิมพ์ จัดให้มีการจัดทำหนังสือพิมพ์ภายในโรงเรียนที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนและบุคลากร 3) ด้านสื่อบุคคล ควรสนับสนุนที่เข้มแข็งในการสร้างบุคลิกภาพที่ดีของนักเรียนและบุคลากรผ่านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในชุมชนโรงเรียน สร้างโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสื่อบุคคล 4) ด้านสื่อออนไลน์ ควรสร้างแพลตฟอร์มการสื่อสารออนไลน์ที่ปลอดภัย สร้างพื้นที่ที่เป็นประโยชน์สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สร้างสถานที่สำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความรู้ของนักเรียนในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

- คมกริช รุมตอน. (2565). การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกการยอมรับพยากรณ์สารสนเทศของผู้ใช้บริการ: กรณีศึกษา หอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. เรียกใช้เมื่อ 15 ตุลาคม 2565 จาก <https://innovation.oas.psu.ac.th/projectreport/>
- จำนงค์ นามมาและคณะ. (2565). การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ตามหลักโยนิโสมนสิการ. วารสาร มจร อุบล ปริทรรศน์, 7(2), 1191-1204.
- จิตภา สุขพล่า. (2548). การสื่อสารระหว่างบุคคล. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรินติ้ง เฮาส์.
- ตรัยรัตน์ ปลื้มปิตชัยกุล. (2565). การเปิดรับสื่อและการรับรู้ข่าวสารในสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ปฏิพัทธ์ เพชรศร และไชยวัฒน์ เผือกคง. (2565). พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของผู้บริโภคสื่อสังคมออนไลน์ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- มนัสนันท์ ศิวะพรพัฒนา และคณะ. (2565). การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหาร, 6(1), 74-86.
- มัลลิกา บุญมีตระกูล มหาสุข. (2565). การสื่อสารทางการเมืองไทยผ่านสื่อสังคมออนไลน์. วารสารปรัชญาปริทรรศน์, 27(2), 63-81.

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 (ตอน 40ก), หน้า 1.
- อนุสรณ์ ศิริชาติ. (2564). การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและทัศนคติของผู้บริโภคกับความเป็นกลางของหนังสือพิมพ์ออนไลน์. เรียกใช้เมื่อ 23 พฤศจิกายน 2564 จาก <http://gscm.nida.ac.th/public-action/Proceeding/2558/2-6.pdf>
- อรรถพร ปานกลัด. (2563). ปริมาณการใช้เฟซบุ๊กพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านเฟซบุ๊กและการรับรู้ประสิทธิภาพทางการเมืองของคนไทย. ใน วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตาก เขต 1*

GUIDELINES FOR DEVELOPING INTERNAL SUPERVISION OPERATIONS OF SCHOOLS
TO EXPAND EDUCATIONAL OPPORTUNITIES IN NEW CRISIS SITUATIONS THUNG
WANG NAM DAENG SCHOOL GROUP UNDER THE JURISDICTION OF TAK PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ศศิธร รกไพร*, ธนภฤต ลิทธิราช และ สุภาภรณ์ กิตติรัชชานนท์

Sasitorn Rokpai*, Thanakrit Sitthirat and Suphaphon Kittiratchadanon

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตาก ประเทศไทย

Faculty of Education, Northern College, Tak, Thailand

*Corresponding author E-mail: Sasitornsasi2019@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ 2) เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 การวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจกับการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 135 คน เก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายใน พบว่า ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศ พบปัญหามากที่สุด 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศ พบว่า ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็น คือ มีการแต่งตั้งคณะทำงาน วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในกำหนดประเด็นปัญหา กำหนดและลำดับความสำคัญของปัญหาการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ด้านการวางแผน คือ มีการกำหนดเป้าหมายและกำหนดลำดับความสำคัญในการนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน ด้านการปฏิบัติ คือ มีการวางแผนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ด้านการติดตามและประเมินผล คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนา, นิเทศภายใน, สถานการณ์วิกฤตใหม่

Abstract

The objectives of this research article are 1) to study the conditions and problems of internal supervision operations of schools. Expanding educational opportunities in new crisis situations 2) To find ways to develop the internal supervision of schools in expanding educational opportunities in new crisis situations. Thung Wang Nam Daeng School Group Under the Tak Primary Educational Service Area Office, Area 1, the research is a combination of survey research and qualitative research. Target groups include: Educational institution administrators and school teachers expand educational opportunities. Thung Wang Nam Daeng School Group Under the Tak Primary Educational Service Area Office, Area 1, academic year 2023, a total of 135 people. Quantitative data were collected using questionnaires. Qualitative data through interviews The research tools used were a 5-level rating scale questionnaire and an interview form. Statistics used in data analysis include percentage, mean, standard deviation. Information obtained from the interview By analyzing the content The results of the research found that 1) The condition of the internal supervision operations of the schools in the Thung Wang Nam Daeng School Group was found to be overall and in each aspect. is at a high level 2) Problems with internal supervision operations. It was found that in the area of education there is a need for supervision. The most problems were found. 3) Guidelines for developing supervisory operations. It was found that in the area of education, the necessary need was to appoint a working group. Analyze problems and needs for internal supervision, determine problem areas. Determine and prioritize internal supervision problems in accordance with the school context. In terms of planning, goals are set and priorities are set for supervision within the school together. On the practical side, there is a systematic planning of supervision operations within the school. In terms of monitoring and evaluation, there is the appointment of a subcommittee to monitor and evaluate the supervision of teaching and learning.

Keywords: Development Guidelines, Internal Supervision, New Crisis Situation

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถและสติปัญญาเพียงพอที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ในยุคปัจจุบันที่ข้อมูลข่าวสารมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา องค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้นมากมายด้วยความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การเข้าถึงแหล่งข้อมูลสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลา ส่งผลให้ผู้เรียนต้องพัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนจึงมีความสำคัญยิ่ง ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของแนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภา

การศึกษามีหน้าที่ในการพิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ และด้วยเหตุที่แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) จะสิ้นสุดในปีพ.ศ. 2559 ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560 - 2579 ซึ่งเป็นแผนระยะยาว 20 ปีเพื่อเป็นแผนแม่บทสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในช่วงระยะเวลาดังกล่าว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ จุดอ่อนของระบบการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีและการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทยส่วนใหญ่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทายดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 - 13 (พ.ศ. 2565 - 2569) เพื่อให้สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนในอีก 20 ปีข้างหน้า (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นปรากฏการณ์ทางการศึกษาที่ทำนายผู้บริหารการศึกษาในทุกยุคทุกสมัย กระทรวงศึกษาธิการได้พยายามแก้ปัญหาสถานศึกษาขนาดเล็กตั้งแต่อดีตที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่อง เมื่อพบอัตราการเกิดของประชากรลดลงตามลำดับได้ส่งผลให้จำนวนประชากรในวัยเรียนลดลง ประกอบกับอัตราการย้ายของประชากรจากชนบทเข้าสู่เมืองเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงทำให้นักเรียนที่เป็นตัวป้อนให้แก่โรงเรียนประถมศึกษาที่กระจายอยู่ทั่วประเทศถึง 30,000 กว่าแห่ง จึงลดลงตามลำดับ ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้พยายามดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กในหลาย ๆ รูปแบบ ให้เป็นไปตามความสมัครใจในระดับพื้นที่ สถานศึกษาขนาดเล็กที่ไม่สามารถยุบรวมได้ ก็ได้นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการศึกษาหลากหลายรูปแบบ แต่อย่างไรก็ตามยังพบปัญหาและอุปสรรคบางประการ ซึ่งในการสอนนั้นพบว่าครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในสภาพที่ครูไม่ครบชั้น และนักเรียนมีจำนวนน้อยในแต่ละชั้น ครูสอนไม่เต็มเวลาและเต็มความสามารถ เพราะมีภารกิจอื่นที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนที่ครูจำเป็นต้องปฏิบัติทั้งจากสังกัดเดียวกันและจากต่างสังกัดหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ค่อยสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้มีจำนวนจำกัด ซึ่งมีสาเหตุมาจากได้รับงบประมาณน้อย สื่อเทคโนโลยี และการสื่อสารมีใช้จำกัดและที่มีอยู่ก็ไม่สามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในท้ายที่สุดก็ส่งผลทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไปด้วย ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการและการเรียนการสอนจากสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายใน พบว่าการดำเนินงานการนิเทศภายใน ยังไม่ประสบผลสำเร็จมากเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระ เรื่องการเตรียมเอกสาร เพราะไม่เก่งการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนผู้รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียนไม่มีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน จึงทำให้ส่งผลต่อด้านคุณภาพการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยสามารถดูได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (Ordinary

National Education Test: O - Net) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่ามาตรฐานและยังต้องพัฒนา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1, 2565) การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ใช้แนวคิดของ ศศิกันต์ พันธุ์โนราช ในการรองรับการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยเพื่อที่จะนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพต่อไป กระบวนการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน (ศศิกันต์ พันธุ์โนราช, 2561)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กับแหล่งข้อมูลที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ปีการศึกษา 2566 รวมทั้งสิ้น 135 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ โดยเครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน มีรายละเอียด ดังนี้ ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก (Multiple Choice) ประกอบด้วย ตำแหน่ง เพศ และประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบมาตรวัดประเมินค่า (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 เป็นแบบกำหนดข้อคำตอบให้เลือก (Multiple response) ได้มากกว่า 1 คำตอบในแต่ละด้าน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาทั้ง 5 ท่าน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งข้อคำถามที่ได้รับการยอมรับต้องมีค่า 0.5 ขึ้นไป ซึ่งในงานวิจัยนี้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ที่ 0.67 -1

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบก่อนเก็บข้อมูลจริง (Pre - Test) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความเหมาะสม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) กำหนดค่าความเชื่อมั่นจะต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.70 ซึ่งในวิจัยนี้มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ 0.77

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการขอหนังสือจากสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัยถึงผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง จำนวน 9 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 นำส่งที่โรงเรียนด้วยตนเอง รวมทั้งแจกแบบสอบถามแก่ผู้บริหาร และครูผู้สอน เท่ากับจำนวนบุคลากรทั้งหมด ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม และการเก็บคืน เมื่อถึงกำหนดเดินทางไปดำเนินการด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคำนวณสถิติสำเร็จรูปโดยแบ่งออกเป็น วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ในการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) เป็นแบบเติมคำ (Completion form) และเป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open - end) วิเคราะห์หาค่าร้อยละสูงสุด แต่ละด้าน ๆ ละ 3 ข้อ มาสรุปอุปนัยด้วยตารางวิเคราะห์ความสอดคล้อง เรียงลำดับตามค่าความถี่ความสอดคล้อง (Consistency Frequency) แล้วจัดลำดับปัญหาจากมีค่าร้อยละสูงสุด ไปหาต่ำสุดเป็นรายด้าน อภิปรายผลด้วยความเรียง

ผลการวิจัย

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

1. สภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 แสดงผลตามตาราง ดังนี้ ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยรวม

ด้าน	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	ลำดับ
		(μ)	(σ)		
1	ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน	4.03	0.63	มาก	4
2	ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน	4.11	0.69	มาก	3
3	ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน	4.30	0.66	มาก	1
4	ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน	4.18	0.68	มาก	2
เฉลี่ยรวม		4.24	4.16	มาก	

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ตาก เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.16$, $\sigma = 0.61$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาลำดับต่ำสุด คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ($\mu = 4.30$, $\sigma = 0.66$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.68$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.69$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน ($\mu = 4.03$, $\sigma = 0.63$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 แสดงผลตามตาราง ดังนี้ ตารางที่ 2 แสดงความถี่และค่าร้อยละปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ลำดับที่	รายการ	ระดับของปัญหา	
		ความถี่	ร้อยละ
1.	ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน โรงเรียนไม่ได้จัดทำข้อมูลสารสนเทศไว้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน และโรงเรียนไม่มีแบบฟอร์มการนิเทศที่โรงเรียนสร้างขึ้น	4	3.00
2.	โรงเรียนไม่ได้แต่งตั้งหรือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถมาร่วมในการวางแผนการนิเทศ โรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศไม่ตรงหรือไม่ครบตามมาตรฐานการศึกษา	3	2.20
3.	โรงเรียนไม่ได้มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาจากบุคคลที่มีส่วนได้เสียกับโรงเรียน	1	0.70
4.	ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน โรงเรียนไม่ได้นำแอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มต่าง ๆ มาใช้ในการนิเทศในสถาน สถานการณ์วิกฤตใหม่ โรงเรียนไม่มีการวางแผน ประสานงานกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในการนิเทศภายในโรงเรียน	4	3.00
5.	คณะกรรมการการนิเทศขาดการประชุมวางแผนร่วมกันก่อนทำการนิเทศ และ โรงเรียนไม่มีการแต่งตั้งคณะทำงานในการนิเทศภายใน	2	1.50
6.	โรงเรียนไม่ได้มีการจัดทำปฏิทินการนิเทศไว้อย่างชัดเจน โรงเรียนไม่ได้จัดคู่มือการ นิเทศหรือแนวทางในการนิเทศของโรงเรียนที่ชัดเจน	1	0.70
7.	ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้รับการนิเทศไม่ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามาใช้ในการจัดการสอน ตามสถานการณ์วิกฤตใหม่	3	3.00
8.	โรงเรียนไม่ได้ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการนิเทศ โรงเรียนไม่ได้มี การดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	3	2.20
9.	โรงเรียนไม่ได้ประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจบทบาทของผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศภายใน โรงเรียน	1	0.70
10.	ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้รับการนิเทศไม่ได้นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มี ประสิทธิภาพ โรงเรียนไม่มีการประชุม ปรึกษาหารือหลังการจัดการนิเทศเพื่อนำไป เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาและแก้ปัญหาการนิเทศในครั้งต่อไป โรงเรียน ไม่มีการเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ข้อมูลการนิเทศผ่านช่องทางออนไลน์ให้กับ สาธารณชนทราบ	4	3.00
11.	โรงเรียนไม่ได้มีการติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง	2	1.50
12.	คณะกรรมการการนิเทศไม่มีการแจ้งผลการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศทราบ	1	0.70

2.1 ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบ คือ โรงเรียนไม่ได้จัดทำข้อมูลสารสนเทศไว้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน และโรงเรียนไม่มีแบบฟอร์มการนิเทศที่โรงเรียนสร้างขึ้น มากที่สุด รองลงมา คือ โรงเรียนไม่ได้แต่งตั้งหรือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถร่วมในการวางแผนการนิเทศ โรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศไม่ตรงหรือไม่ครบตามมาตรฐานการศึกษา ส่วนโรงเรียนไม่ได้มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาจากบุคคลที่มีส่วนได้เสียกับโรงเรียน มีปัญหาน้อยที่สุด ผู้บริหารควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศไว้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน ควรมีแบบฟอร์มการนิเทศที่โรงเรียนสร้างขึ้น

2.2 ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบ คือ โรงเรียนไม่ได้นำแอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มต่าง ๆ มาใช้ในการนิเทศในสถานประกอบการณวิถุใหม่ โรงเรียนไม่มีการวางแผน ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนิเทศภายในโรงเรียน มากที่สุด รองลงมา คือ คณะกรรมการการนิเทศขาดการประชุม วางแผนร่วมกันก่อนทำการนิเทศ และโรงเรียนไม่มีการแต่งตั้งคณะทำงานในการนิเทศภายใน ส่วนโรงเรียนไม่ได้มีการจัดทำปฏิทินการนิเทศไว้อย่างชัดเจน โรงเรียนไม่ได้จัดคู่มือการนิเทศหรือแนวทางในการนิเทศของโรงเรียนที่ชัดเจน มีปัญหาน้อยที่สุด ผู้บริหารควรนำแอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มต่าง ๆ มาใช้ในการนิเทศในสถานประกอบการณวิถุใหม่ ควรมีการวางแผน ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนิเทศภายในโรงเรียน

2.3 ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบ คือ ผู้รับการนิเทศไม่ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามาใช้ในการจัดการสอนตามสถานการณวิถุใหม่ มากที่สุด รองลงมา คือ โรงเรียนไม่ได้ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการนิเทศ โรงเรียนไม่ได้มีการดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่วนโรงเรียนไม่ได้ประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจบทบาทของผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศภายในโรงเรียน มีปัญหาน้อยที่สุด ผู้บริหารควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามาใช้ในการจัดการสอนตามสถานการณวิถุใหม่

2.4 ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบ คือ ผู้รับการนิเทศไม่ได้นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ โรงเรียนไม่มีการประชุม ปรึกษาหารือหลังการจัดการนิเทศเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาและแก้ปัญหาการนิเทศในครั้งต่อไป โรงเรียนไม่มีการเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ข้อมูลการนิเทศผ่านช่องทางออนไลน์ให้กับสาธารณชนทราบ มากที่สุด รองลงมา คือ โรงเรียนไม่ได้มีการติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ส่วนคณะกรรมการการนิเทศไม่มีการแจ้งผลการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศทราบ มีปัญหาน้อยที่สุด ผู้บริหารควรนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ควรมีการประชุม ปรึกษาหารือหลังการจัดการนิเทศเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาและแก้ปัญหาการนิเทศในครั้งต่อไป

3. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณวิถุใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 สามารถวิเคราะห์หาแนวทาง 4 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้ง คณะทำงาน วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในกำหนดประเด็นปัญหาและความคาดหวังในการนิเทศภายใน กำหนดและลำดับความสำคัญของปัญหาการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

3.2 ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายและกำหนด ลำดับความสำคัญในการนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน โรงเรียนแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนงาน โครงการนิเทศ ภายในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรมมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ประชุมชี้แจงครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อกำหนด ขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียน

3.3 ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ตรวจสอบการปฏิบัติงานได้ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน

3.4 ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน พร้อมกำหนดอำนาจหน้าที่ มีการจัดทำเครื่องมือนิเทศภายในโรงเรียน และจัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนิเทศติดตามและประเมินผล จัดทำปฏิทินการทำงานนิเทศติดตามและประเมินผล

สรุปแนวทางพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ทั้ง 4 ด้าน สถานศึกษาควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและสร้างความเข้าใจให้กับผู้ให้การนิเทศผู้รับการนิเทศและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความสามัคคีและความร่วมมือให้เกิดขึ้นระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ทีมงานนิเทศและผู้รับการนิเทศ จะส่งผลให้กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นไปอย่างราบรื่นไม่มีปัญหาในการให้ความร่วมมือ และสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา 5 ขั้นตอน ซึ่งควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ดำเนินกิจกรรมตามแผน และมีการประเมินผลทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษา เรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดพบว่า อันดับแรก คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน รองลงมา คือ ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้นิเทศได้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือแก่ครูผู้รับการนิเทศ คณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนนำผลการประเมินการนิเทศมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางพัฒนา และคณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนได้มีการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศศิกานต์ พันธโนราช เรื่อง สภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายปิ่นมาลาจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ผลการศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายปิ่นมาลา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (ศศิกานต์ พันธโนราช, 2561) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สายวินิตย์ ดวงสนาม เรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (สายวินิตย์ ดวงสนาม, 2561)

2. ปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบ โรงเรียนไม่ได้จัดทำข้อมูลสารสนเทศไว้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบโรงเรียนไม่ได้นำแอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มต่าง ๆ มาใช้ในการนิเทศในสถานสถานการณ์วิกฤตใหม่ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบผู้รับการนิเทศไม่ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามาใช้ในการจัดการสอนตามสถานการณ์วิกฤตใหม่ ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบผู้รับการนิเทศไม่ได้นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนไม่ได้มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาจากบุคคลที่มีส่วนได้เสียกับโรงเรียนไม่มีการจัดคู่มือการนิเทศหรือแนวทางในการนิเทศของโรงเรียนที่ชัดเจน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วงศ์พันธ์ เวียงนันทน์ เรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ได้มีนโยบายในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาโดยยึดนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เป็นแนวทางและกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ซึ่งมีการปฏิบัติงานสำคัญในการพัฒนาส่งเสริมผลักดันให้สถานศึกษาในสังกัดมีการบริหารและจัดการการศึกษาให้ได้คุณภาพมาตรฐาน พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี (วงศ์พันธ์ เวียงนันทน์, 2564) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศานิต โหนแหยม เรื่อง สภาพและปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน สามารถดำเนินการได้ในระดับมากและปัญหาการดำเนินการนิเทศที่สำคัญ ได้แก่ ไม่มีคู่มือการนิเทศภายในให้ครูใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ การดำเนินการนิเทศไม่เป็นไปตามปฏิทินที่กำหนด (ศานิต โหนแหยม, 2560)

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา สรุปผลแต่ละด้านเพื่ออภิปรายผลได้ ดังนี้

3.1 ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะทำงาน วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน กำหนดประเด็นปัญหาและความคาดหวังในการนิเทศภายใน กำหนดและลำดับความสำคัญของปัญหาการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการนิเทศภายใน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีการจัดทำแผนพัฒนาตนเองรายบุคคล เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาของครู ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการจัดทำรายงานการพัฒนาตนเองของครูแต่ละบุคคล และรายงานการประเมินของสถานศึกษา เพื่อจัดเก็บเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวิเคราะห์ผลการทำงานและพัฒนางานต่อไป สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กำชัย ยุกติชาติ ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแก้วประชาชนูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 2 พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีการจัดทำแผนพัฒนาตนเองรายบุคคล (ID PLAN) เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาของครู ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของครูแต่ละบุคคล (SSR) และรายงานการประเมินของสถานศึกษา (SAR) เพื่อจัดเก็บเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวิเคราะห์ผลการทำงานและพัฒนางานต่อไป เพื่อช่วยลำดับความสำคัญในการแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี (กำชัย ยุกติชาติ, 2564)

3.2 ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดเป้าหมายและกำหนดลำดับความสำคัญในการนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน โรงเรียนแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน โรงเรียนแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อวางแผน

และพัฒนากิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียนและปรับปรุงแผนงานนิเทศให้สอดคล้องกับสภาพการทำงานในปัจจุบัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียนโดยการใช้ แบบสอบถาม ควรมีการจัดทำเล่มคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สายวินิตย์ ดวง สนาม เรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการในการนิเทศ ภายในโดยแบบสอบถาม ควรมีการจัดทำเล่มคู่มือการนิเทศภายในสถานศึกษา ควรมีการจัดทำโครงการการ นิเทศภายในสถานศึกษา ควรแต่งตั้งคณะทำงานการนิเทศภายในสถานศึกษา (สายวินิตย์ ดวงสนาม, 2561)

3.3 ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนการ ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ตรวจสอบการปฏิบัติงานได้ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติงาน จัดประชุมชี้แจงกรอบในการนิเทศการจัดการเรียนการสอนและนำผลการนิเทศการ จัดการเรียนการสอนมาใช้ปรับปรุงการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การ รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหาของหน่วยงาน ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาครู ให้ครูมีเสรีภาพในการคิดมี โอกาสพัฒนาคุณภาพของผลงาน รวมทั้งการนำศักยภาพในการนำหลักสูตรไปใช้ในการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการวิชาที่สอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จริยา ศรีชนะ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นหลักการหรือแนวคิดและเป็นชุดของปัจจัยหรือ ตัวแปรที่มีความหมายซึ่งสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหาของหน่วยงาน วิเคราะห์ถึงหลักการและความสำคัญของการพัฒนา สามารถพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ ความสนใจ ความต้องการและระดับพัฒนาของนักเรียนด้วยเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและมีเจตคติที่ดีต่อการนำ หลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลจริง (จริยา ศรีชนะ, 2563)

3.4 ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการ แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน พร้อมกำหนดอำนาจหน้าที่ มี การจัดทำเครื่องมือนิเทศภายในโรงเรียน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามปฏิทินปฏิบัติงาน สรุปผลการติดตาม และประเมินผลเป็นระยะและนำผลการปฏิบัติงานไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานในครั้งต่อไป ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ คณะกรรมการดำเนินงานจะมีการสรุปผลการประเมินผลการปฏิบัติการนิเทศและรายงานความก้าวหน้า การประเมินผลการดำเนินงานนิเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้บริหารทราบความเคลื่อนไหวในการทำงานและทราบ ผลการนิเทศว่าเป็นไปในทิศทางใด ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ แจ้งผลการประเมินผลการนิเทศ ภายในที่ประชุมโรงเรียนให้บุคลากรรับทราบอย่างทั่วถึงเมื่อจบภาคเรียนและจบปีการศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลสรุปจากการวิจัย 1) สภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาใน สถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่า ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน มีสภาพการดำเนินงานนิเทศอยู่ในระดับมาก 2) สรุปปัญหาการ ดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่า ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศ พบปัญหาหลักที่สุด 2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาใน สถานการณ์วิกฤตใหม่ พบว่า ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็น คือ มีการแต่งตั้งคณะทำงาน วิเคราะห์ปัญหา และความต้องการในการนิเทศภายในกำหนดประเด็นปัญหา ด้านการวางแผน คือ มีการกำหนดเป้าหมายและ

กำหนดลำดับความสำคัญในการนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน ด้านการปฏิบัติ คือ มีการวางแผนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ด้านการติดตามและประเมินผล คือ มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน และมีข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ 1) ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการนิเทศในสถานศึกษา ส่งผลทำให้ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม 2) ควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและสร้างความเข้าใจให้กับผู้ให้การนิเทศผู้รับการนิเทศและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความสามัคคีและความร่วมมือให้เกิดขึ้นระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา 3) ควรรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยสามารถนำมาเป็นสารสนเทศที่สามารถช่วยในการตัดสินใจ ปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอนให้กับนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กำชัย ยุกติชาติ. (2564). การดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแก ประชาชนูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จริยา ศรีชนะ. (2563). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วงศ์พันธ์ เวียงนนท์. (2564). การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 11(1), 194-206.
- ศศิกันต์ พันธโนราช. (2561). สภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายปิ่นมลายา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศานิต โทนแหยม. (2560). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สายวินิตย์ ดวงสนาม. (2561). การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. (2565). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2564 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. เรียกใช้เมื่อ 15 สิงหาคม 2565 จาก <http://www.takesa1.go.th/website/?cat=19>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

พฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวของ ผู้บริโภคกลุ่มวัยรุ่นในประเทศไทย*

THE PURCHASING BEHAVIOR OF VITAMIN C SERUM PRODUCTS FOR SKIN CARE OF ADOLESCENT CONSUMERS IN THAILAND

ธีรภา วิวัฒน์ศักดิ์*, สุชาติ ปรัชยานนท์ และ กฤษฎาภรณ์ รุจิธำรงค์กุล

Theerapa Wivatanasak*, Suchart Prakhayanon and Krisdaporn Rujithamrongkul

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Business Administration Bangkok Thonburi University Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: tp_tod1@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทย ด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวและทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรม การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่น การศึกษานี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ทำการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภควัยรุ่นที่ใช้ผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย จำนวน 400 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทย ด้วยค่าไคสแควร์ (chi-square test) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริโภควัยรุ่นให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่ายมากที่สุด รองลงมา คือ ราคาผลิตภัณฑ์ และการส่งเสริมการตลาด สำหรับผลการทดสอบความสัมพันธ์ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ประจำต่อเดือน จำนวนสมาชิกครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วยกัน และเขตพื้นที่พักอาศัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทย

คำสำคัญ: พฤติกรรมการเลือกซื้อ, เซรั่มวิตามินซี, ค่าไคสแควร์, ส่วนประสมทางการตลาด

Abstract

The study aims to investigate the purchasing behavior of adolescent consumers in Thailand regarding vitamin C serum products for skincare. This involves analyzing the impact of marketing mix factors on the purchase decisions and examining the relationship between personal

* Received April 19, 2024; Revised May 3, 2024; Accepted May 12, 2024

factors and the choice to buy such products among teenagers. This study is quantitative research. Data was collected using questionnaires from a sampling of 400 consumers and analyzed using statistical methods including frequency, percentage, mean, standard deviation, and examining the relationship between personal factors and purchasing behavior of adolescent consumers in Thailand regarding vitamin C serum products for skincare among teenagers by Chi-Square Test for hypothesis testing. The results of the research found that the marketing mix factors influence the purchase of vitamin C serum products for skin care among adolescent consumers in Thailand at a high level with an average of 4.36. When considering each aspect, it was found that teenage consumers attach the most importance to distribution channels, followed by price, products, and marketing promotions. Furthermore, the test results demonstrate a statistically significant relationship between personal factors such as gender, age, education level, occupation, monthly income, number of family members, residential areas, and the purchasing behavior of vitamin C serum products for skincare among adolescent consumers in Thailand. Meanwhile, the personal factor of marital status was not related to the purchasing behavior of vitamin C serum products for skin care of teenage consumers in Thailand.

Keywords: Purchasing behavior, Vitamin C serum products, Chi-square test, Marketing mix.

บทนำ

ลักษณะหน้าตาและผิวพรรณเป็นองค์ประกอบทางกายภาพที่สำคัญของมนุษย์ที่สามารถมองเห็นได้และส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพที่ดีในการเข้าสังคม ดังนั้นการมีลักษณะของหน้าตาและผิวพรรณที่ดี จึงเป็นสิ่งพึงปรารถนาของคนโดยทั่วไปในทุกเพศ ทุกวัย และทุกยุค ทุกสมัย ซึ่งในแต่ละช่วงอายุของคนนั้น ผิวพรรณของแต่ละวัยจะมีความแตกต่างกันไป ทั้งนี้ นอกจากปัจจัยทางด้านอายุแล้วที่ทำให้คนเรามีสภาพของผิวพรรณที่แตกต่างไปแล้ว ยังขึ้นอยู่กับ สิว ระดับการเปลี่ยนแปลงฮอร์โมนเพศ สารอาหารที่มีวิตามินและแร่ธาตุที่จำเป็นต่อร่างกาย ความเพียงพอของพักผ่อน ความเครียด ภาวะการเจ็บป่วย สภาพภูมิอากาศ สภาพภูมิประเทศ คุณภาพของน้ำบริโภค ภาวะการสัมผัสกับแสงแดด รวมถึงสภาพแวดล้อมอื่น อาทิ เช่น สารเคมี และมลพิษ เป็นต้น (กนกพร ฐานะเจริญกิจ และวรัญญา ติโลกะวิชัย, 2560) และเนื่องด้วยเหตุปัจจัยเหล่านี้ที่ล้วนส่งผลให้ผิวหนังมีโอกาสที่จะหยابกระด้าง สิวหมองคล้ำ ไม่สดใส นี่เอง จึงทำให้หลายๆ คนเกิดความสนใจในการดูแลสภาพผิวหน้ามากขึ้นเป็นพิเศษ โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 14 ปี ถึง 25 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่มีการเปลี่ยนแปลงของระดับฮอร์โมนเพศที่มีผลอย่างมากต่อผิวพรรณโดยเฉพาะผิวหน้า และยังพบอีกว่าผิวหน้าจะมีการผลิตน้ำมันเพิ่มขึ้น ทำให้มีแนวโน้มที่จะเกิดสิวได้ง่ายยิ่งขึ้น และส่งผลกระทบต่อให้เกิดความวิตกกังวล หรืออาจถึงกับทำให้ขาดความมั่นใจในการเข้าสังคม เพราะช่วงวัยดังกล่าวนี้มีความสำคัญเนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ต้องมีการปรับตัวทางด้านบุคลิกภาพก่อนเข้าสู่สังคมการทำงาน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2561)

ในปัจจุบันเครื่องสำอางและผลิตภัณฑ์บำรุงผิวต่าง ๆ มีบทบาทในชีวิตประจำวันของผู้บริโภคมากขึ้น เพราะมีส่วนช่วยให้บุคลิกภาพและรูปลักษณ์ภายนอกดูดีขึ้นได้ สำหรับการใส่ใจดูแลผิวหน้าและผิวพรรณนั้น ไม่เพียงแต่ได้รับความนิยมแค่เฉพาะในเพศหญิงเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงเพศชาย และเพศที่สามด้วยเช่นกัน ดังนั้นจึงทำให้ผลิตภัณฑ์ด้านความงามเป็นที่ต้องการและได้รับความนิยมมากขึ้น ประกอบกับในปัจจุบันการค้นคว้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมความงามที่มีความก้าวหน้า จึงทำให้ตลาดธุรกิจเครื่องสำอางมีอัตราการเจริญเติบโตสูง และการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถพบเห็นได้จาก สินค้าผลิตภัณฑ์ความงามจำนวนมากที่มีการวางจำหน่าย

ตามห้างสรรพสินค้า และร้านสะดวกซื้อทั่วไปที่เป็นสินค้าที่ผลิตเองภายในประเทศและนำเข้า (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด มหาชน, 2566)

หนึ่งในจำนวนของผลิตภัณฑ์ประเภทบำรุงผิวหน้าที่ทำให้ผู้บริโภคสามารถฟื้นฟูผิวหน้าที่หมองคล้ำ หยาดกระด้างให้กลับมาสดใส และเรียบเนียน อย่างได้ผลหลังจากใช้ผลิตภัณฑ์ เพราะส่วนผสมหลักที่มีวิตามินซีธรรมชาติเป็นองค์ประกอบ สามารถให้คุณสมบัติในการฟื้นฟูผิวหน้า ช่วยให้การขับเซลล์ผิวใหม่รวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังให้คุณสมบัติเด่นในเรื่องของการต้านอาการอักเสบและลดอนุมูลอิสระของผิวหน้าได้ เป็นอย่างดี จึงสามารถชะลอความชราของผิวหน้าผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ ซึ่งสังเกตได้จากผิวหน้าที่ดูขาวเรียบเนียน เปร่งปร่งอย่างเป็นธรรมชาติ และดูอ่อนกว่าวัยมากยิ่งขึ้น (ภัทรวรรณ รัตนวิวัฒน์พงศ์, 2563) ดังนั้น จึงเป็นที่มาของความสนใจในการศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภคกลุ่มวัยรุ่นในประเทศไทย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางในการวางกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการผลิตสินค้า และการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวในรูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภค

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภคกลุ่มวัยรุ่นในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) สรุปวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริโภควัยรุ่นที่ใช้ผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่ชัดเจน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริโภควัยรุ่นที่ใช้ผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยจำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการคำนวณจากสูตรของยามาเน่ (Yamane, T., 1967) เพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้ขนาดจำนวนตัวอย่างที่ 400 ตัวอย่าง

2. เครื่องมือวิจัย/วิธีการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (questionnaire) จากกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภควัยรุ่น (อายุ 15–21 ปี) ที่ใช้ผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย จำนวน 400 คน โดยแบบสอบถามที่ใช้ได้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ (1) แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายปิด (2) แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าที่ผลิตโดยชุมชน จำนวน 10 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายปิด (3) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าที่ผลิตโดยชุมชน ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) และ (4) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer behavior theory) (อดุลย์ จาตุรงค์กุล และดลยา จาตุรงค์กุล, 2550); (Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L., 2007) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการ

ทดสอบสมมติฐานด้วยค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล กับ พฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่น ในประเทศไทย

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลมีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทย

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่นเพศหญิง จำนวน 278 คน ร้อยละ 69.52 อายุระหว่าง 19–20 ปี จำนวน 219 คน ร้อยละ 54.79 สถานภาพโสด จำนวน 396 คน ร้อยละ 98.97 เป็นนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา จำนวน 363 คน ร้อยละ 90.75 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 312 คน ร้อยละ 78.08 รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 240 คน ร้อยละ 59.93 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3–5 คน จำนวน 263 คน ร้อยละ 65.75 พักอาศัยอยู่ในเขตนอกเมือง จำนวน 252 คน ร้อยละ 63.01 จังหวัดที่พำนักอาศัยส่วนใหญ่เป็นมหาสารคาม จังหวัดปทุมธานี และกรุงเทพมหานคร สำหรับผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิว พบว่า กลุ่มผู้บริโภควัยรุ่น ส่วนใหญ่เคยซื้อและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์แบบซอง ขนาด 15 ml/g มีผู้บริโภคเคยซื้อจำนวน 388 คน ร้อยละ 44.64 และผู้บริโภคเลือกซื้อ จำนวน 264 คน ร้อยละ 66.10 โดยนิยมที่จะเปลี่ยนยี่ห้อแต่ไม่บ่อยนัก หรือซื้อยี่ห้อเดียว เป็นประจำ ด้านแบรนด์ของผลิตภัณฑ์ ไม่มีข้อจำกัดว่าจะแบรนด์ของคนไทยหรือแบรนด์ของต่างประเทศ จำนวน 197 คน ร้อยละ 49.32 เช่นเดียวกับแหล่งผลิตของผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีข้อจำกัดเรื่องแหล่งผลิต จะผลิต ในประเทศหรือนำเข้าจากต่างประเทศก็ได้ จำนวน 196 คน ร้อยละ 48.97 ด้านความถี่ในการซื้อประมาณเดือนละ 1–2 ครั้ง จำนวน 162 คน ร้อยละ 40.41 มีค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการซื้ออยู่ระหว่าง 51–100 บาท จำนวน 115 คน ร้อยละ 28.77 สำหรับเหตุผลในการบริโภคผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิว เพราะเชื่อมั่นว่าช่วยบำรุงผิว ลดสิว และริ้วรอย ร้อยละ 28.44 รองลงมาคือ เชื่อมั่นว่าทำให้ผิวพรรณแลดูกระจ่างใส ร้อยละ 25.45 ทั้งนี้ ส่วนใหญ่ซื้อผลิตภัณฑ์จาก 7-Eleven ร้อยละ 37.98 รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวจากอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 40.77 และตัวผู้บริโภคเอง มีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์มากที่สุด ร้อยละ 47.79

2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทย พบว่า ในภาพรวมปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญในด้านปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่ายมากที่สุด รองลงมา คือ ปัจจัยด้านราคา ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านการส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ รายละเอียดดัง ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทย

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความสำคัญ	อันดับ
ด้านผลิตภัณฑ์	4.34	0.59	มาก	3
ด้านราคา	4.37	0.65	มาก	2
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.47	0.62	มาก	1
ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.26	0.73	มาก	4
ค่าเฉลี่ยรวม	4.36		มาก	

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่ม วิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่น จำแนกรายปัจจัยมีความสำคัญอยู่ในระดับมากทุกด้าน (ตารางที่ 2)

1. ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญในระดับมากที่สุดกับประเด็นการมีฉลากแสดงข้อมูลรายละเอียดสินค้าอย่างชัดเจน และประเด็นสินค้าได้รับการรับรองคุณภาพ รองลงมาให้ความสำคัญระดับมาก ได้แก่ ประเด็นสินค้าดีมีประโยชน์ต่อสุขภาพผิว ประเด็นบรรจุภัณฑ์สามารถเปิดใช้ง่าย ประเด็นสินค้ามีความหลากหลาย ประเด็นตราสินค้าเป็นที่นิยมและมีชื่อเสียง และประเด็นบรรจุภัณฑ์มีรูปลักษณ์สวยงาม
2. ด้านราคา พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับประเด็นการมีป้ายแสดงราคาที่ชัดเจน รองลงมาเป็นประเด็นราคาเหมาะสมกับคุณภาพ ประเด็นราคาเหมาะสมกับปริมาณ ประเด็นสินค้ามีหลายราคาให้เลือกซื้อ และประเด็นราคาคงที่สม่ำเสมอ
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญในระดับมากที่สุดกับประเด็นจัดหาซื้อง่าย มีหลากหลายช่องทางให้เลือกซื้อ และสินค้าจัดอยู่ในหมวดหมู่ที่ชัดเจน รองลงมาให้ความสำคัญระดับมาก ได้แก่ สถานที่จัดจำหน่ายมีสินค้าเพียงพอ และการจัดวางสินค้าอยู่ในตำแหน่งที่พบเห็นง่าย
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับประเด็นการมีโฆษณาผ่านสื่อในช่องทางต่าง ๆ มีการจัดรายการส่วนลดและของแถมเพื่อส่งเสริมการขาย การจัดแสดงสินค้า ณ จุดจำหน่าย และมีการทดลองให้ใช้สินค้าใหม่

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทย รายด้าน

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความสำคัญ
1. ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์			
- สินค้าดีมีประโยชน์ต่อสุขภาพผิว	4.41	0.72	มาก
- ตราสินค้าเป็นที่นิยมและมีชื่อเสียง	4.19	0.81	มาก
- สินค้าได้รับการรับรองคุณภาพ	4.53	0.69	มากที่สุด
- สินค้ามีความหลากหลาย	4.24	0.82	มาก
- บรรจุภัณฑ์สามารถเปิดใช้ง่าย	4.32	0.79	มาก
- บรรจุภัณฑ์มีรูปลักษณ์สวยงาม	4.16	0.83	มาก
- มีฉลากแสดงข้อมูลรายละเอียดสินค้าอย่างชัดเจน	4.53	0.71	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.34	0.59	มาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทย รายด้าน (ต่อ)

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความสำคัญ
2. ปัจจัยด้านราคา			
- ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ	4.40	0.75	มาก
- ราคาเหมาะสมกับปริมาณ	4.36	0.78	มาก
- มีป้ายแสดงราคาที่ชัดเจน	4.42	0.75	มาก
- สินค้ามีหลายราคาให้เลือกซื้อ	4.35	0.78	มาก
- ราคาคงที่สม่ำเสมอ	4.34	0.83	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.37	0.65	มาก
3. ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย			
- หาซื้อง่าย	4.51	0.74	มากที่สุด
- มีหลากหลายช่องทางให้เลือกซื้อ	4.51	0.72	มากที่สุด
- สินค้าจัดอยู่ในหมวดหมู่ที่ชัดเจน	4.50	0.67	มากที่สุด
- การจัดวางสินค้าอยู่ในตำแหน่งที่พบเห็นง่าย	4.40	0.79	มาก
- สถานที่จัดจำหน่ายมีสินค้าเพียงพอ	4.44	0.75	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.47	0.62	มาก
4. ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด			
- มีการโฆษณาผ่านสื่อในช่องทางต่าง ๆ	4.30	0.82	มาก
- มีการจัดรายการส่วนลดและของแถมเพื่อส่งเสริมการขาย	4.28	0.89	มาก
- การจัดแสดงสินค้า ณ จุดจำหน่าย	4.27	0.86	มาก
- มีการทดลองให้ใช้สินค้าใหม่	4.20	0.86	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.26	0.73	มาก

3. การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทย

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ประจำต่อเดือน จำนวนสมาชิกครอบครัว และเขตพื้นที่พักอาศัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทย มีเพียงปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพสมรส ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทย รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3

จากตารางที่ 3 แสดงรายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลกับพฤติกรรม การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทย ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทยใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านค่าใช้จ่ายต่อการซื้อ ด้านแบรนด์ของผลิตภัณฑ์ และด้านความถี่ในการซื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ

2. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทยใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งผลิต ด้านประเภทผลิตภัณฑ์ และด้าน แบรนด์ของผลิตภัณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทย

พฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์	ปัจจัยส่วนบุคคล							
	เพศ		อายุ		สถานภาพสมรส		ระดับการศึกษา	
	χ^2	Sig.	χ^2	Sig.	χ^2	Sig.	χ^2	Sig.
ประเภทผลิตภัณฑ์	2.151	0.542	53.063	0.033**	2.654	0.448	8.960	0.441
ขนาดของผลิตภัณฑ์	2.407	0.790	71.015	0.156	3.666	0.598	17.915	0.267
ยี่ห้อของผลิตภัณฑ์	0.322	0.851	30.823	0.159	3.429	0.180	5.556	0.475
แบรนด์ของผลิตภัณฑ์	8.966	0.011**	34.645	0.074*	1.708	0.426	16.474	0.011**
แหล่งผลิต	1.234	0.540	51.144	0.001***	0.788	0.674	19.430	0.003***
ความถี่ในการซื้อ	8.487	0.075*	50.438	0.377	3.763	0.439	11.749	0.466
ค่าใช้จ่ายต่อการซื้อ	17.289	0.004***	52.078	0.757	4.052	0.542	32.511	0.005***

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทย

4. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทยใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งผลิต ด้านค่าใช้จ่ายต่อการซื้อ และด้านแบรนด์ของผลิตภัณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05

5. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทยใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านแบรนด์ของผลิตภัณฑ์ ด้านแหล่งผลิต และด้านค่าใช้จ่ายต่อการซื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ

6. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ประจำเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทยใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านขนาดของผลิตภัณฑ์ ด้านแบรนด์ของผลิตภัณฑ์ ด้านแหล่งผลิต และด้านค่าใช้จ่ายต่อการซื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ

7. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านจำนวนสมาชิกครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทยในด้านความถี่ในการซื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

8. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเขตพื้นที่พักอาศัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทยใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านแบรนด์ของผลิตภัณฑ์ และด้านแหล่งผลิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.10

ตารางที่ 3 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทย (ต่อ)

พฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์	ปัจจัยส่วนบุคคล							
	อาชีพ		รายได้ประจำต่อเดือน		จำนวนสมาชิกครอบครัว		เขตพื้นที่พักอาศัย	
	χ^2	Sig.	χ^2	Sig.	χ^2	Sig.	χ^2	Sig.
ประเภทผลิตภัณฑ์	4.290	0.891	7.699	0.808	4.656	0.863	3.388	0.336
ขนาดของผลิตภัณฑ์	12.552	0.637	34.442	0.023**	19.516	0.191	4.274	0.511
ยี่ห้อของผลิตภัณฑ์	5.523	0.479	10.125	0.256	2.862	0.826	0.142	0.931
แบรนด์ของผลิตภัณฑ์	13.436	0.037**	14.593	0.068*	4.047	0.670	10.756	0.005***
แหล่งผลิต	12.475	0.052*	15.129	0.057*	9.962	0.126	4.782	0.092*
ความถี่ในการซื้อ	6.030	0.915	19.817	0.229	25.761	0.012**	1.278	0.865
ค่าใช้จ่ายต่อการซื้อ	22.421	0.097*	29.566	0.077*	15.956	0.385	2.351	0.799

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

จากการศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภคกลุ่มวัยรุ่นในประเทศไทย ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่นเพศหญิง เป็นนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา การศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3–5 คน ด้านพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิว พบว่า ผู้บริโภคกลุ่มวัยรุ่นรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากอินเทอร์เน็ต และจะตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ด้วยตัวเอง ตามที่การศึกษาของ วรรอง ศรีศิริรุ่ง และคณะ ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000–15,000 บาท และจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 3 คน ส่วนพฤติกรรมการซื้อสินค้าและการบริการของวัยรุ่นส่วนใหญ่ไปซื้อสินค้าคนเดียวตนเองเป็นผู้มีอิทธิพลในการซื้อสินค้า ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่ออินเทอร์เน็ตและแอปพลิเคชันต่าง ๆ และซื้อสินค้าทางออนไลน์มากที่สุด (วรรอง ศรีศิริรุ่ง และคณะ, 2561) นอกจากนี้การศึกษาของ ฤดีพร โคตรสงคราม และคณะ พบว่า สื่อโฆษณาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เพื่อผิวขาวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อผิวขาวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งโฆษณาของผลิตภัณฑ์มีแฝงอยู่ในสื่อทุกรูปแบบโดยเฉพาะในสื่อสังคมออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น Facebook, YouTube, และ Instagram (ฤดีพร โคตรสงคราม และคณะ, 2564)

2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเซรั่มวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริโภควัยรุ่นให้ความสำคัญกับช่องทาง การจัดจำหน่ายมากที่สุด รองลงมาเป็น ราคา ผลิตภัณฑ์ และการส่งเสริมการตลาด ตามที่การศึกษาของ รุ่งนภา เรืองศิริวิวัฒน์ ที่พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด โดยภาพรวมส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมประเภทวิตามินซีชนิดเม็ดในระดับมาก แต่จะให้ความสำคัญกับด้านผลิตภัณฑ์มากที่สุด (รุ่งนภา เรืองศิริวิวัฒน์, 2560) อีกทั้งยังมีการศึกษาของ ภิญญา รื่นสุข และศิริรัตน์ สัยวุฒิ ระบุว่า ในภาพรวมปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาดที่มีต่อพฤติกรรม การซื้อเครื่องสำอางอยู่ในระดับมาก พิจารณารายปัจจัยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ย จากมากไปน้อย ได้แก่ ช่องทางการจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด ผลิตภัณฑ์ และ ราคา (ภิญญา รื่นสุข และศิริรัตน์ สัยวุฒิ, 2565)

3. ผลการทดสอบความสัมพันธ์ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ประจำต่อเดือน จำนวนสมาชิกครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วยกัน และเขตพื้นที่พักอาศัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ นอกจากนี้ การศึกษาของ จุฑารัตน์ ทองสนธิ และคณะ พบว่า ปัจจัยด้านอายุ และระดับการศึกษาของผู้บริโภคมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ดูแลผิวหน้าออร์แกนิก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (จุฑารัตน์ ทองสนธิ และคณะ, 2562)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

พฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภคกลุ่มวัยรุ่นในประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เป็นนักเรียน/นิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาตรี มีพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิว โดยนิยมซื้อผลิตภัณฑ์แบบซอง ขนาด 15 ml/g มักจะเปลี่ยนยี่ห้อแต่ไม่บ่อย หรือซื้อยี่ห้อเดียวเป็นประจำ ด้านแบรนด์ของผลิตภัณฑ์ ไม่มีข้อจำกัดว่าจะแบรนด์ของคนไทยหรือแบรนด์ของต่างประเทศ เช่นเดียวกับแหล่งผลิตที่ไม่มีข้อจำกัดว่าจะผลิตในประเทศหรือนำเข้าจากต่างประเทศ มีค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการซื้ออยู่ระหว่าง 51-100 บาท ส่วนใหญ่ซื้อผลิตภัณฑ์จาก 7-Eleven และรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวจากอินเทอร์เน็ต ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิว ในภาพรวมมีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ในระดับมาก โดยผู้บริโภคให้ความสำคัญกับช่องทางการจัดจำหน่ายมากที่สุด รองลงมาเป็น ราคา ผลิตภัณฑ์ และการส่งเสริมการตลาด ขณะที่ผลการทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ประจำต่อเดือน จำนวนสมาชิกครอบครัว และเขตพื้นที่พักอาศัยมีอิทธิพลกับพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสริมวิตามินซีบำรุงผิวของผู้บริโภควัยรุ่นในประเทศไทย จากผลการศึกษาข้างต้นผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ ผู้ผลิตหรือตัวแทนจำหน่าย ควรคำนึงถึงการรับรองคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และมีฉลากแสดงข้อมูลรายละเอียดสินค้าอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นประเด็นที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญอย่างมาก จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ผลิตภัณฑ์เสริมวิตามินซีบำรุงผิวในรูปแบบซอง เป็นที่นิยมในกลุ่มผู้บริโภควัยรุ่น จึงควรให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาคุณภาพ/รูปแบบผลิตภัณฑ์เสริมวิตามินซีบำรุงผิวให้มีหลากหลายรูปแบบ และหลายขนาด เพิ่มทางเลือกในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์แก่ผู้บริโภค 2) ด้านราคา เนื่องจากกลุ่มผู้บริโภควัยรุ่นยังอยู่ในวัยเรียน อาจมีข้อจำกัดด้านรายได้ ดังนั้น ผู้ผลิตหรือตัวแทนจำหน่ายควรให้ความสำคัญกับราคาของผลิตภัณฑ์ โดยตั้งราคาให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภควัยรุ่น ช่วงราคาผลิตภัณฑ์ไม่เกิน 100 บาท เพื่อกระตุ้นความสนใจในซื้อสินค้าของผู้บริโภค 3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ผู้ผลิตหรือตัวแทนจำหน่าย ควรให้ความสำคัญกับสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ต้องหาซื้อสินค้าได้ง่าย เช่น ห้างสรรพสินค้าและร้านสะดวกซื้อทั่วไป เป็นต้น มีหลากหลาย ช่องทางให้เลือกซื้อสินค้า ควรเปิดร้านค้าออนไลน์เพิ่มเติมเพื่อรองรับการสั่งซื้อสินค้า ขณะเดียวกันในร้านค้าหรือสถานที่จำหน่ายสินค้าจะต้องจัดหมวดหมู่ผลิตภัณฑ์เสริมวิตามินซีบำรุงผิวให้ชัดเจน หาได้ง่าย สะดวกต่อการเลือกซื้อ จะช่วยตอบสนองความต้องการของผู้มาซื้อสินค้าได้มากขึ้น 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจุบันกลุ่มผู้บริโภควัยรุ่นนิยมติดตามข่าวสารผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต ผู้ผลิตหรือตัวแทนจำหน่ายควรวางแผนทางการตลาด โดยส่งเสริมการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์เสริมวิตามินซีบำรุงผิวในช่องทางออนไลน์ให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยกระจายข้อมูลของผลิตภัณฑ์สินค้าให้เข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้หลากหลายมากขึ้น โดยไม่จำกัดอยู่เพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร ฐานะเจริญกิจ และวรัญญา ตีโลกะวิชัย. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. ขอนแก่น: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- จุฑารัตน์ ทองสนิท และคณะ. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ดูแลผิวหน้าออร์แกนิกของผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์, 3(2), 9-19.
- ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด มหาชน. (2566). เครื่องสำอางเมดอินไทยแลนด์ ธุรกิจนี้ยังสดใสท่ามกลาง “คู่แข่ง”. เรียกใช้เมื่อ 7 ตุลาคม 2566 จาก <https://www.krungsri.com/th/plearn-plearn/cosmetics-made-in-thailand>
- ภัทรวรรณ รัตนาวีวัฒน์พงศ์. (2563). การศึกษาประสิทธิภาพการใช้เซรั่มวิตามินซี วิตามินอีและสารสกัดจากเซลล์เพาะเลี้ยงของไบราสเบอร์รี่ในการชะลอความชราผิวหน้า. ใน วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการชะลอวัยและฟื้นฟูสุขภาพ. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- ภิญญดา รื่นสุข และศิริรัตน์ สัยวุฒิ. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อเครื่องสำอางของประชาชนในร้านสะดวกซื้อเซเว่น อีเลฟเว่น สาขาโคกมะลิ. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 16(3), 255-268.
- รุ่งนภา เรืองศิริวิวัฒน์. (2560). พฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมประเภทวิตามินซีชนิดเม็ด. วารสารราชชนก, 14(2), 121-125.
- ฤดีพร โคตรสงคราม และคณะ. (2564). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อผิวขาวในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดจันทบุรี. วารสารสุขศึกษา, 44(1), 115-128.
- วรกรรณ ศรีศิริรุ่ง และคณะ. (2561). พฤติกรรมการซื้อสินค้าและการบริการของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารช่อพะยอม, 29(2), 397-405.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2561). ผิวสวยแบบวัยรุ่น. เรียกใช้เมื่อ 7 ตุลาคม 2566 จาก <https://www.thaihealth.or.th>
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล และดลยา จาตุรงค์กุล. (2550). พฤติกรรมผู้บริโภค (พิมพ์ครั้งที่ 8 ปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L. (2007). Consumer behavior. (9th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Yamane, T. (1967). Elementary Sampling Theory. New Jersey: Prentice Hall, Inc., Engle clips.

พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวหอมในประเทศไทย*

CONSUMPTION BEHAVIOR OF AROMATIC COCONUT PRODUCTS IN THAILAND

มานะ วิวัฒน์ศักดิ์* และ เพชรารณ วงศ์หลวง

Mana Wivatanasak and Petcharaporn Wongluang

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Business Administration Bangkok Thonburi University Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: manawivatasak@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวหอมในประเทศไทยด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวหอม และหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวหอมในประเทศไทย การศึกษานี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยทำการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวหอมที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย จำนวน 400 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวหอมในประเทศไทย ด้วยค่าไคสแควร์ (Chi-square test) ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวหอมในประเทศไทยส่วนใหญ่นิยมเลือกซื้อมะพร้าวผลสด มีความถี่ในการซื้อเดือนละ 1-2 ครั้ง ค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการซื้อไม่เกิน 100 บาท และส่วนใหญ่ซื้อจากร้านค้าริมทาง ทั้งนี้ในภาพรวมปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวหอมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.13 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่ายมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านราคา ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านการส่งเสริมการตลาด สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวหอมในประเทศไทย พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส และรายได้ประจำเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวหอม ในขณะที่ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วยกันและเขตพื้นที่พักอาศัย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวหอม

คำสำคัญ: พฤติกรรมการบริโภค, ผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวหอม, ค่าไคสแควร์, ส่วนประสมทางการตลาด

Abstract

The objective of the research is to study the consumption behavior of aromatic coconut products in Thailand. It involves examining the impact of marketing mix elements on the consumption of these products and exploring the correlations between personal traits and consumption habits through a questionnaire survey. This study is quantitative research. The study

* Received March 31, 2024; Revised May 2, 2024; Accepted May 11, 2024

collected and analyzed 400 samples, employing statistical methods including frequency analysis, percentage calculation, mean determination, and standard deviation estimation, and examining the relationship between personal traits and consumption the consumption behavior of aromatic coconut products in Thailand hypothesis testing via the Chi-Square Test. The results found that most consumers of aromatic coconut products in Thailand prefer to buy fresh coconuts, the frequency of purchase is 1-2 times per month, the cost is not more than 100 baht per time, and mostly buy from roadside shops. Overall, the study indicates a significant impact of marketing mix factors on the overall consumption of aromatic coconut products at a high level with an average of 4.13. Specifically, distribution channels emerged as the most influential aspect, followed by price, product attributes, and marketing promotions, in descending order of importance to consumers. Regarding the association between personal characteristics and consumption behavior of aromatic coconut products in Thailand, gender, age, marital status, and regular monthly income were found to be correlated with consumption patterns. While education level, occupation, number of family members residing together, and residential areas showed no relationship with consumption behaviour concerning aromatic coconut products.

Keywords: Consumption behavior, Aromatic Coconut Products, Chi-square test, Marketing mix

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศเหมาะสมสำหรับการเกษตรและผลผลิตในภาคเกษตรของไทยมีความสำคัญกับระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก รวมถึงมีส่วนในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร จากข้อมูลสถิติของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ปี พ.ศ. 2562 ระบุว่า ประเทศไทยมีการใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อทำการเกษตรทั้งประเทศจำนวนรวม 149 ล้านไร่ ประกอบไปด้วยพื้นที่ ปลูกข้าว พืชไร่ สวนไม้ผล ไม้ยืนต้น สวนผัก ไม้ดอก และไม้ประดับ นอกจากนี้ยังมีการใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อการเกษตรในด้านอื่น ๆ ซึ่งพบว่า ผลผลิตทางการเกษตรเป็นปัจจัยหลักที่สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและประเทศได้จำนวนมาก (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562) อย่างไรก็ตาม ภาคการเกษตรของไทยยังคงมีการพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าในอีกหลาย ๆ ด้าน อาทิ เช่น ด้านการผลิต การรักษาเสถียรภาพราคา การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานของสินค้า ทั้งนี้ก็เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้น และจากภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศในระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ที่มุ่งเน้นการยกระดับประเทศให้ก้าวพ้นจากกับดักรายได้ปานกลางไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยสาระสำคัญของแผนงาน คือ การให้ความสำคัญกับการยกระดับความสามารถในการแข่งขันควบคู่ไปกับการสร้างความมั่นคงทางอาหารและการสร้างรายได้ให้กับประเทศด้วยเอกลักษณ์และจุดเด่นของสินค้าเกษตรของไทยที่มีความหลากหลาย รวมถึงการนำภูมิปัญญา ทางด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการผลิตเพื่อพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรเริ่มต้นตั้งแต่ การผลิต การแปรรูป การบริหารจัดการ การตลาด การบริโภค และการขนส่ง รวมถึงธุรกิจที่เกี่ยวข้องกัน เพื่อการเจริญเติบโต อย่างมีเสถียรภาพและเป็นการกระจายรายได้ให้กับภาคเกษตรของไทย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

มะพร้าว น้ำหอมถือเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญอีกชนิดหนึ่งของไทยที่ได้รับความนิยมในการบริโภคทั้งในและต่างประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2565 มีพื้นที่ปลูกมะพร้าว น้ำหอมรวมทั้งประเทศจำนวนมากถึง 265,518 ไร่ ซึ่งสามารถให้ผลผลิตมะพร้าว น้ำหอมได้จำนวนรวมทั้งสิ้นถึง 642,711 ตัน และสำหรับพื้นที่ปลูกที่สำคัญ 5 อันดับแรก

ได้แก่ จังหวัดราชบุรี สมุทรสาคร นครปฐม ฉะเชิงเทรา และสมุทรสงคราม โดยพบว่า จังหวัดที่มีผลผลิตมะพร้าวอ่อนออกสู่ตลาดมากที่สุด คือ จังหวัดราชบุรี ซึ่งผลผลิตที่ได้คิดเป็นร้อยละ 49.2 ของจำนวนผลผลิตมะพร้าว น้ำหอมทั้งประเทศ และด้วยความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของสายพันธุ์มะพร้าวชนิดนี้ คือ ให้น้ำมะพร้าวที่มีรสชาติหวานและกลิ่นหอมเฉพาะที่ทำให้ผู้บริโภครู้สึกสดชื่น อีกทั้งยังอุดมไปด้วยแร่ธาตุที่จำเป็นต่อร่างกาย และนี่คือเหตุผลที่ทำให้มะพร้าวน้ำหอมได้รับความนิยมในการบริโภคทั้งที่อาจจะเป็นรูปแบบของการรับประทานสด การแปรรูป หรือนำไปเป็นส่วนประกอบของอาหารและเครื่องดื่มประเภทต่าง ๆ เช่น อาทิ เช่น เบเกอรี่ ไอศกรีม กาแฟ ขนมหวาน ขนมขบเคี้ยว เป็นต้น ซึ่งสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและยังเป็นการเพิ่มโอกาสในการขยายตลาดทั้งในและต่างประเทศได้มากขึ้น (สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า, 2566) ดังนั้น จึงเป็นที่มาของการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคผลผลิตจากมะพร้าวน้ำหอมในประเทศไทย เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับตัวเพื่อพัฒนาสินค้าในด้านการผลิต การวางแผนกลยุทธ์ และการจัดจำหน่ายผลผลิตจากมะพร้าวน้ำหอมในรูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภคได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคผลผลิตจากมะพร้าวน้ำหอมในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เรื่องพฤติกรรมผู้บริโภคผลผลิตจากมะพร้าวน้ำหอมในประเทศไทยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) สรุปวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริโภคผลผลิตจากมะพร้าวน้ำหอมที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่ชัดเจน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริโภคผลผลิตจากมะพร้าวน้ำหอมที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย จำนวน 400 คนโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการคำนวณจากสูตรของ (Yamane, T., 1967) เพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้ขนาดจำนวนตัวอย่างที่ 400 ตัวอย่าง

เครื่องมือวิจัย/วิธีการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (questionnaire) จากกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคผลผลิตจากมะพร้าวน้ำหอมที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย จำนวน 400 คน แบบสอบถามที่ใช้ได้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานะภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายปิด 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคผลผลิตจากมะพร้าวน้ำหอม จำนวน 10 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายปิด 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการบริโภคผลผลิตจากมะพร้าวน้ำหอม ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) และ 4) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานด้วยค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมผู้บริโภคผลผลิตจากมะพร้าวน้ำหอมในประเทศไทย

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคผลผลิตจากมะพร้าวน้ำหอมในประเทศไทย

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว น้ำหอมในประเทศไทย

ผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายและเพศหญิงในมีจำนวนใกล้เคียงกัน โดยเป็นชาย จำนวน 201 คน ร้อยละ 50.33 และหญิง จำนวน 199 คน ร้อยละ 49.67 อยู่ในกลุ่มวัยทำงาน อายุระหว่าง 25 - 39 ปี จำนวน 196 คน ร้อยละ 49.02 สถานภาพโสด จำนวน 259 คน ร้อยละ 64.71 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 214 คน ร้อยละ 53.59 อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/ลูกจ้าง จำนวน 152 คน ร้อยละ 37.91 รายได้ต่อเดือน 50,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 180 คน ร้อยละ 45.10 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 - 5 คน จำนวน 178 คน ร้อยละ 44.44 อาศัยอยู่ในเขตเมืองของกรุงเทพฯ และปริมณฑล มีจำนวน 295 คน ร้อยละ 73.86 สำหรับผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวน้ำหอมในประเทศไทย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยซื้อและเลือกซื้อมะพร้าวน้ำหอมมากที่สุด โดยมีผู้บริโภคเคยซื้อ จำนวน 523 คน ร้อยละ 23.79 และมีผู้บริโภคเลือกซื้อ จำนวน 209 คน ร้อยละ 52.29 ซึ่งจะเปลี่ยนยี่ห้อไปเรื่อย ๆ จำนวน 159 คน ร้อยละ 39.87 มีความถี่ในการซื้อ เดือนละ 1 - 2 ครั้ง จำนวน 207 คน ร้อยละ 51.63 และค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการซื้อไม่เกิน 100 บาท จำนวน 199 คน ร้อยละ 49.67 สถานที่ซื้อส่วนใหญ่ซื้อจากร้านค้าริมทาง จำนวน 310 คน ร้อยละ 23.71 สำหรับเหตุผลในการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวน้ำหอมเพราะมีรสชาติดี จำนวน 315 คน ร้อยละ 37.82 มีประโยชน์ต่อสุขภาพ จำนวน 215 คน ร้อยละ 25.77 และหาซื้อได้ง่าย จำนวน 126 คน ร้อยละ 15.13 ด้านแหล่งข้อมูลในการรับข่าวสารและผู้มีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวน้ำหอม คือ ตัวของผู้บริโภคเอง

2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวน้ำหอมในประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (4Ps) ที่มีผลต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวน้ำหอมในประเทศไทย พบว่า ในภาพรวมปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวน้ำหอมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.13 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญในด้านปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่ายมากที่สุด รองลงมา คือ ปัจจัยด้านราคา ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านการส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวน้ำหอมในประเทศไทย

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความสำคัญ	อันดับ
ด้านผลิตภัณฑ์	4.07	0.55	มาก	3
ด้านราคา	4.24	0.61	มาก	2
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.31	0.61	มาก	1
ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.88	0.73	มาก	4
ค่าเฉลี่ยรวม	4.13		มาก	

สำหรับผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวน้ำหอมในประเทศไทยเป็นรายด้าน (ตารางที่ 2) มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับสินค้ามีประโยชน์ต่อสุขภาพ รองลงมาได้แก่ บรรจุภัณฑ์สามารถเปิดรับประทานได้ง่าย สินค้าได้รับการรับรองคุณภาพ มีฉลากแสดงข้อมูลรายละเอียดสินค้าอย่างชัดเจน บรรจุภัณฑ์มีรูปลักษณ์สวยงาม สินค้ามีความหลากหลาย ตราสินค้าเป็นที่นิยมและมีชื่อเสียง
2. ด้านราคา พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพมากที่สุด รองลงมา คือ ราคาเหมาะสมกับปริมาณ มีป้ายแสดงราคาที่ชัดเจน ราคาคงที่สม่ำเสมอ และสินค้ามีหลายราคาให้เลือกซื้อ
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการหาซื้อได้ง่ายมากที่สุด รองลงมาได้แก่ มีหลากหลายช่องทางให้เลือกซื้อ สถานที่จัดจำหน่ายมีสินค้าเพียงพอ การจัดวางสินค้าอยู่ในตำแหน่ง ที่พบเห็นง่าย และสินค้าจัดอยู่ในหมวดหมู่ที่ชัดเจน
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการจัดรายการส่วนลดและของแถมเพื่อส่งเสริมการขาย รองลงมาเป็นการจัดแสดงสินค้า ณ จุดจำหน่าย มีการทดลองชิมสินค้าใหม่ และมีการโฆษณาผ่านสื่อในช่องทางต่าง ๆ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวน้ำหอมในประเทศไทย รายด้าน

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความสำคัญ
1. ด้านผลิตภัณฑ์			
สินค้ามีประโยชน์ต่อสุขภาพ	4.42	0.70	มาก
ตราสินค้าเป็นที่นิยมและมีชื่อเสียง	3.73	0.92	มาก
สินค้าได้รับการรับรองคุณภาพ	4.25	0.79	มาก
สินค้ามีความหลากหลาย	3.80	0.85	มาก
บรรจุภัณฑ์สามารถเปิดรับประทานได้ง่าย	4.31	0.70	มาก
บรรจุภัณฑ์มีรูปลักษณ์สวยงาม	3.83	0.86	มาก
มีฉลากแสดงข้อมูลรายละเอียดสินค้าอย่างชัดเจน	4.15	0.83	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.07	0.55	มาก
2. ด้านราคา			
ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ	4.51	0.67	มากที่สุด
ราคาเหมาะสมกับปริมาณ	4.42	0.74	มาก
มีป้ายแสดงราคาที่ชัดเจน	4.29	0.75	มาก
สินค้ามีหลายราคาให้เลือกซื้อ	3.91	0.88	มาก
ราคาคงที่สม่ำเสมอ	4.08	0.83	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.24	0.61	มาก
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย			
หาซื้อง่าย	4.62	0.63	มากที่สุด
มีหลากหลายช่องทางให้เลือกซื้อ	4.29	0.76	มาก
สินค้าจัดอยู่ในหมวดหมู่ที่ชัดเจน	4.15	0.85	มาก
การจัดวางสินค้าอยู่ในตำแหน่งที่พบเห็นง่าย	4.21	0.77	มาก
สถานที่จัดจำหน่ายมีสินค้าเพียงพอ	4.27	0.72	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.31	0.61	มาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวในน้ำหอมในประเทศไทย รายด้าน (ต่อ)

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความสำคัญ
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด			
มีการโฆษณาผ่านสื่อในช่องทางต่าง ๆ	3.73	0.93	มาก
มีการจัดรายการส่วนลดฯ	3.97	0.94	มาก
การจัดแสดงสินค้า ณ จุดจำหน่าย	3.93	0.87	มาก
มีการทดลองชิมสินค้าใหม่	3.91	0.96	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.88	0.73	มาก

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวในน้ำหอมในประเทศไทย

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวในน้ำหอมในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส และรายได้ประจำต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวในน้ำหอม ขณะที่ปัจจัยด้านระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วยกัน และเขตพื้นที่ พักอาศัย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวในน้ำหอมในประเทศไทย รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวในน้ำหอมในประเทศไทย

พฤติกรรมการบริโภค ผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว น้ำหอม	ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล							
	ด้านเพศ		ด้านอายุ		ด้านสถานภาพสมรส		ด้านระดับการศึกษา	
	χ^2	Sig.	χ^2	Sig.	χ^2	Sig.	χ^2	Sig.
ประเภทผลิตภัณฑ์	18.477	0.010***	254.478	0.917	7.907	0.894	17.227	0.244
ยี่ห้อของผลิตภัณฑ์	1.669	0.434	93.258	0.186	6.146	0.189	5.116	0.276
แหล่งผลิต	0.348	0.555	53.776	0.087*	6.216	0.045**	0.586	0.746
ความถี่ในการซื้อ	12.084	0.017**	169.755	0.363	7.551	0.478	12.367	0.136
ค่าใช้จ่ายต่อการซื้อ	13.707	0.008***	182.863	0.149	3.867	0.869	13.051	0.110
พฤติกรรมการบริโภค ผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวในน้ำหอม	ด้านอาชีพ		ด้านรายได้ประจำ ต่อเดือน		ด้านจำนวนสมาชิก ครอบครัว		ด้านเขตพื้นที่พักอาศัย	
	χ^2	Sig.	χ^2	Sig.	χ^2	Sig.	χ^2	Sig.
ประเภทผลิตภัณฑ์	44.396	0.133	39.492	0.276	22.311	0.382	6.591	0.473
ยี่ห้อของผลิตภัณฑ์	14.393	0.156	18.054	0.054*	2.574	0.860	0.283	0.868
แหล่งผลิต	4.051	0.542	5.468	0.361	3.726	0.293	0.587	0.444
ความถี่ในการซื้อ	26.776	0.142	28.449	0.099*	7.605	0.815	2.745	0.601
ค่าใช้จ่ายต่อการซื้อ	17.926	0.592	24.854	0.207	16.219	0.181	1.538	0.820

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลรายด้านที่มีอิทธิพลกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว น้ำหอมในประเทศไทย มีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว น้ำหอมใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านประเภทผลิตภัณฑ์ ด้านค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการซื้อ และด้านความถี่ในการซื้อ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ
 2. ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว น้ำหอมในด้านแหล่งผลิต ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.10
 3. ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลด้านสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว น้ำหอมในด้านแหล่งผลิต ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05
 4. ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลด้านรายได้ประจำเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว น้ำหอมใน 2 ด้าน ได้แก่ ยี่ห้อของผลิตภัณฑ์ และความถี่ในการซื้อ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.10
- นอกจากนี้ ปัจจัยด้านอื่น ๆ ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วยกัน และเขตพื้นที่พักอาศัย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว น้ำหอมในประเทศไทย

อภิปรายผล

จากการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว น้ำหอมในประเทศไทย มีประเด็นอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว น้ำหอมในประเทศไทย พบว่า ในภาพรวมปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการบริโภคในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับช่องทางการจัดจำหน่ายมากที่สุด รองลงมา คือ ราคา ผลิตภัณฑ์ และการส่งเสริมการตลาด ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมปวีณ์ ปิ่นแก้ว, ดลนัสม์ โพธิ์ฉาย และ ปวรุตม์ คุรุทเมือง และคณะ ที่พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (เปรมปวีณ์ ปิ่นแก้ว, 2560); (ดลนัสม์ โพธิ์ฉาย, 2562); (ปวรุตม์ คุรุทเมือง และคณะ, 2566) เช่นเดียวกับการศึกษาของ อีราวัฒน์ ชมระกา และคณะ ซึ่งระบุว่า การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และด้านความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจซื้อมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง (อีราวัฒน์ ชมระกา และคณะ, 2565)

2. ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว น้ำหอมในประเทศไทย พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส และรายได้ประจำเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว น้ำหอม ในขณะที่ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วยกัน และเขตพื้นที่พักอาศัย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว น้ำหอม ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมปวีณ์ ปิ่นแก้ว ที่พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ (เปรมปวีณ์ ปิ่นแก้ว, 2560); (วนิดา วัฒนชีวโนปกรณ์ และสิทธิพร รุจิระยรรยง, 2561)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว น้ำหอมในประเทศไทย พบว่า มะพร้าว น้ำหอมผลสดเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคนิยมทานมากที่สุด เนื่องจากมะพร้าว น้ำหอมมีรสชาติดี มีประโยชน์ต่อ

สุขภาพ และหาซื้อได้ง่ายจากร้านริมทางทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวน้ำหอมที่พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ในประเด็นการหาซื้อได้ง่ายมากที่สุด ประกอบกับผลการทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ด้าน เพศ อายุ สถานภาพสมรส และรายได้ประจำต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวน้ำหอม ดังนั้นผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาดังนี้ 1) มะพร้าวน้ำหอมมีรสชาติและกลิ่นหอมเป็นเอกลักษณ์ เกษตรกรชาวสวนมะพร้าวควรให้ความสำคัญกับการเพาะปลูก การผลิตที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ควรเน้นการเพาะปลูกที่ลดการใช้สารเคมี เพื่อส่งเสริมให้มะพร้าวเป็นสินค้าสินค้าออร์แกนิก ซึ่งเป็นที่นิยมของผู้บริโภคในกระแสสุขภาพ 2) ด้านผู้ประกอบการมะพร้าวต้องพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ให้เทียบเท่าระดับสากล และผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มตลาดที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งประเทศไทยมีความได้เปรียบด้านปัจจัยการผลิตที่มีแหล่งปลูกมะพร้าวคุณภาพดีมีความหวานและหอมต่างไปจากประเทศอื่น 3) สนับสนุนให้ผู้ประกอบการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตมุ่งสู่การแปรรูปมะพร้าวเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าเพิ่มสูง เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน สร้างสินค้าให้มีความหลากหลาย ซึ่งจะช่วยสร้าง มูลค่าเพิ่มให้มะพร้าวของไทย

เอกสารอ้างอิง

- ดลนัสม์ โพธิ์ฉาย. (2562). ปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจบริโภคผลไม้พรีเมียม กรณีศึกษาผู้บริโภค ในอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. ใน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปวรุตม์ ครุฑเมือง และคณะ. (2566). ส่วนประสมทางการตลาดและความพึงพอใจของลูกค้าที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อมะพร้าวน้ำหอม จังหวัดอุดรธานี. วารสารวิจัยราชภัฏร่งเกล้า สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 10(1), 73-84.
- เปรมปวีณ์ ปิ่นแก้ว. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปจากมะพร้าวของ ผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- วนิดา วัฒนชีวินปกรณ์ และสิทธิพร รุจิระยรรยง. (2561). ปัจจัยกำหนดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมมะพร้าวและน้ำมะพร้าวของไทย. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 38(2), 82-103.
- สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า. (2566). โอกาสมะพร้าวไทยก้าวไกลในตลาดโลก. วารสาร สนค., 13(139), 1-12.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2562). นวัตกรรมเกษตรไทยรายจังหวัด ปี พ.ศ. 2562. เรียกใช้เมื่อ 5 ตุลาคม 2566 จาก <https://www.oae.go.th/view/1/การใช้ที่ดิน/TH-TH>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (2561-2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม). เรียกใช้เมื่อ 5 ตุลาคม 2566 จาก <http://nscr.nesdc.go.th/master-plans/>
- อิราวัฒน์ ชมระกา และคณะ. (2565). พฤติกรรมผู้บริโภคและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ ลองกองจังหวัดอุดรธานี. วารสารบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 4(1), 57-76.
- Yamane, T. (1967). Elementary Sampling Theory. New Jersey: Prentice Hall, Inc., Engle clips.

รูปแบบการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย*

BRAND IMAGE COMMUNICATION MODEL BY USING PRODUCT PLACEMENT ADVERTISING IN Y SERIES

ศุภกิตต์ กันอุปัท* และ ณัฏฐชุต วิจิตรจามรี

Suppakit Kanupat* and Natchuda Wijitjammaree

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Humanities Kasetsart University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: suppakit.ka@ku.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษากระบวนการวางแผนการสื่อสารภาพลักษณ์ผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย และ 2) เพื่อเสนอรูปแบบการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 12 ท่าน ได้แก่ ผู้ผลิต ผู้กำกับ และตัวแทนจากบริษัทที่เป็นเจ้าของสินค้าโดยตรง ที่เกี่ยวข้องกับซีรีส์วาย 3 เรื่อง เดือนกุมภาพันธ์ เดือนมิถุนายน และคิโนโปลิซ เดอะซีรีส์ ลา ฟอร์เต้ เพื่อศึกษากระบวนการวางแผนการสื่อสารภาพลักษณ์ผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย ควบคู่กับการวิเคราะห์เอกสารซึ่งในที่นี้คือ วิดีโอซีรีส์วายทั้ง 3 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการวางแผนการสื่อสารภาพลักษณ์ผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย มีกระบวนการเหมือนการขออนุญาตโฆษณาปกติ ซึ่งมีเป้าหมายการโฆษณาเพื่อสร้างความรู้จักกับตราสินค้าและผลิตภัณฑ์ สร้างความชอบและเตือนความจำเมื่อเห็นซ้ำ กระตุ้นการซื้อซ้ำ รวมถึงต้องการสื่อสารภาพลักษณ์ ได้แก่ ความมีเอกลักษณ์ ทันสมัย มีคุณภาพ และน่าเชื่อถือ กระบวนการวางแผน มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การให้ข้อมูลผลิตภัณฑ์ 2) กระบวนการผังผู้ผลิตซีรีส์วาย 3) กระบวนการผังลูกค้าหรือบริษัทโฆษณา 4) ออกอากาศ และ 5) สรุปผล 2) รูปแบบการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย พบว่า มี 6 รูปแบบ ได้แก่ วางผลิตภัณฑ์ประกอบฉาก (Product Placement) การเคลื่อนไหวของผลิตภัณฑ์ในฉาก (Product Movement) วิดีโอผู้สนับสนุนหัวเบรกและท้ายเบรก (VTR) แบบใช้ตราสินค้า หรือสัญลักษณ์ (Sign) ป้ายในเนื้อหา (Signboard) และการสอดแทรกบท (Script)

คำสำคัญ: การสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้า, โฆษณาแฝง, ซีรีส์วาย

Abstract

This research aims to study 1) Examine the process of brand image communication planning through product placement in BL (Boys' Love) series. 2) Propose a brand image communication model through product placement in BL series. This research is Qualitative research using in-depth interviews with 12 key informants [D1] using purposive sampling. The informants were producers, directors, and representatives from companies that directly owned

* Received April 19, 2024; Revised May 7, 2024; Accepted May 14, 2024

products related to the three BL series: "Two Moons the Series", "Ai Long Nhai", and "Kinn Porsche the Series La Forte." The study also involved analyzing the three BL series videos. The result of the study was followed by objective of the brand image communication planning process through product placement in BL series resembles the process of selling regular advertisements. The advertising goals are to create brand and product awareness, increase liking and recall upon repeated exposure, stimulate repeat purchases, and communicate brand image, including being unique, modern, high quality, and reliable. The planning process consists of five steps: 1) Providing product information 2) The BL series producer's process 3) The client or advertising agency's process 4) Broadcasting 5) Summarizing results Six types of brand image communication through product placement in BL series were identified: Product placement, Product movement in scenes, VTR sponsor, Sign and Script integration.

Keywords: Communicating Brand Image, Product Placement, BL Series

บทนำ

การสื่อสารการตลาด (Marketing Communication) เป็นการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการตลาดในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสื่อสารภาพลักษณ์ ข้อมูลข่าวสารของสินค้าและองค์กร ไปยังกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เกิดการตอบสนองตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (ณัฐธิดา เสถียรพันธุ์, 2562) ซึ่งการโฆษณาเป็นกลไกหนึ่งของการตลาดที่มีความสำคัญต่อผู้ผลิตสินค้าหรือบริการ ด้วยเหตุที่โฆษณาเป็นเครื่องมือหนึ่งในการส่งเสริมการตลาดที่มีประสิทธิภาพ และสร้างให้เกิดกิจกรรมทางการตลาด รวมถึงให้เกิดแรงจูงใจในการซื้อสินค้าหรือบริการของผู้บริโภค ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงได้ให้ความสำคัญกับการโฆษณา เพื่อเป็นการสื่อสารกับผู้บริโภคทั้งในด้านการสร้างแรงจูงใจให้ผู้บริโภคเกิดพฤติกรรมการซื้อสินค้าหรือบริการ รวมถึงให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ตลอดจนสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่องค์กร ตราสินค้า เป็นต้น ทั้งนี้ วัตถุประสงค์การโฆษณาแบ่งตามลำดับขั้นความพร้อมของผู้บริโภคได้หลายประการ กล่าวคือ การโฆษณาเพื่อแจ้งข่าวสาร (Informative advertising) เพื่อสร้างความรู้จักและความรู้ (Awareness and knowledge) การโฆษณาเพื่อเชิญชวน (Persuade advertising) เพื่อสร้างความชอบ ความปรารถนา และพฤติกรรมการซื้อสินค้า และบริการ การโฆษณาเตือนความจำ (Reminder advertising) เพื่อกระตุ้นการซื้อซ้ำและการโฆษณาตอกย้ำ (Reinforcement advertising) เพื่อตอกย้ำแก่ลูกค้าที่ซื้อสินค้าไปแล้วว่าเป็นการตัดสินใจที่ถูกต้อง (บดินทร์ เดชาบุรณานนท์, 2556)

ภาพรวมของอุตสาหกรรมโฆษณาในปี 2565 พบว่า มูลค่าโดยรวมของตลาดสื่อโฆษณาอยู่ที่ 115,979 ล้านบาท เติบโตร้อยละ 7 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า แบ่งเป็นส่วนของสื่อโฆษณาโทรทัศน์ ร้อยละ 40 สื่อโฆษณาออนไลน์ ร้อยละ 40 และสื่อโฆษณาที่ไม่ใช่โทรทัศน์ ร้อยละ 20 ทั้งนี้ การที่ธุรกิจหรือแบรนด์ต่าง ๆ ยังคงเลือกซื้อสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์มากที่สุด เนื่องจาก ยังเป็นสื่อที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่แบรนด์ได้ดีที่สุด สื่อสารได้รวดเร็วและตรงตามความคาดหวัง โดยเฉพาะการสร้างการรับรู้แคมเปญต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมาคมมีเดียเอเยนซี และธุรกิจสื่อแห่งประเทศไทย, 2566) ปัจจุบันการโฆษณาสามารถทำได้หลากหลายรูปแบบ โฆษณาที่แทรกเข้าไปในส่วนที่เป็นเนื้อหาหรือซีรีส์ เป็นรูปแบบโฆษณาหนึ่งที่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน เรียกว่า “โฆษณาแฝง” สามารถจำแนกรูปแบบออกเป็น 5 วิธีการหลัก ได้แก่ 1) แฝงสปอตสั้นหรือวีทีอาร์ (VTR) มักใส่ไว้ในช่วงต้นซีรีส์ 2) แฝงภาพกราฟิก อาทิ ตราสัญลักษณ์ โลโก้ ชื่อ ตราสินค้าหรือบริการปรากฏขึ้นบนหน้าจอขนาดเล็กมุมจอ (Super logo/ Super impose) หรือมีกรอบและมีตราสินค้าวางอยู่ขอบจอ (Window logo) 3) แฝงวัตถุ อาทิ แผ่นป้ายชื่อ ตรา สัญลักษณ์สินค้าหรือบริการ หรือใช้ตัววัตถุสินค้าหรือผลิตภัณฑ์จริง เช่น แก้วกาแฟ คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก

เครื่องใช้ไฟฟ้า ฉากร้านค้า แม้กระทั่งสถานที่ เช่น ร้านอาหาร โรงพยาบาล สถานบริการ เพื่อเป็นฉากหรือสถานที่ของเนื้อหาขณะนั้น ๆ 4) แฝงบุคคล ในลักษณะแสดงตราสินค้าหรือบริการที่ติดอยู่ที่เสื้อผ้า หรือการแฝงเข้ากับกิจกรรมของตัวบุคคลในเนื้อหาขณะนั้น ๆ ด้วยการหยิบ จับ ถือ สวม ใส่ ใช้ เป็นต้น หรือกระทั่งนำผู้ใช้สินค้าหรือบริการนั้น ๆ มาเป็นผู้แนะนำสินค้าหรือบริการ 5) แฝงเนื้อหา คือ โฆษณาที่แฝงมากับบทด้วยการแสดงให้เห็นชื่อสินค้าผลิตภัณฑ์นั้น ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับส่วนเนื้อหาซีรีส์ขณะนั้น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นของตัวละครหรือผู้ร่วมซีรีส์ที่เกี่ยวข้องกับสินค้าบริการนั้น ๆ ซึ่งมี 4 วิธีย่อย ได้แก่ 1) แฝงลงบทสนทนาในซีรีส์วาย 2) แฝงลงไปในโครงเรื่อง (Plot/Sub plot) 3) แฝงลงในช่วงหนึ่งช่วงใดของซีรีส์วาย (Break) 4) การแฝงในระดับแก่นเรื่อง/แก่นซีรีส์วาย (Theme) (ธาม เชื้อสถาปนศิริ, 2552) ดังนั้น รูปแบบโฆษณาแฝงจึงเป็นกลยุทธ์ที่นักการตลาดใช้เพื่อนำเสนอสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้บริโภค เพื่อแก้ปัญหาผู้บริโภคหลีกเลี่ยงการรับชมโฆษณาที่อยู่ระหว่างซีรีส์วายหรือละคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อไม่ทำให้ผู้บริโภคเกิดความรู้สึกรำคาญและหลีกเลี่ยงการรับชมโฆษณา การนำเสนอในรูปแบบโฆษณาแฝง จะกระตุ้นให้ผู้รับชมเกิดการซึมซับและเพิ่มการจดจำตราสินค้าพร้อมกับการรับสารโฆษณาเข้าไปอย่างแยบยล

เมื่อพิจารณาถึงกระแสความนิยมในการรับชมละครในยุคปัจจุบัน จะเห็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งที่น่าสนใจ คือ กระแสความนิยมในซีรีส์วาย จนทำให้ซีรีส์วายกลายเป็นคอนเทนต์กระแสหลัก จากอดีตที่มีผู้รับชมเฉพาะกลุ่ม แต่ปัจจุบัน ไม่จำกัดแค่คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น แต่ยังได้รับความนิยมในวงกว้างจนเกิดเป็น Mass Audience ซึ่งหากพิจารณาย้อนกลับไปได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ที่เริ่มมีแพลตฟอร์มรับชมซีรีส์ย้อนหลังเกิดขึ้น Line TV เป็นหนึ่งในแพลตฟอร์มที่ได้รับความนิยม และเป็นแหล่งรวมซีรีส์วายมากที่สุดในประเทศไทยถึง 33 เรื่อง และฝ่ายธุรกิจคอนเทนต์ Line ประเทศไทย (มาร์เก็ตติ้งอัปส์ดอทคอม, 2563) ได้วิเคราะห์ปัจจัยหลักที่ทำให้ซีรีส์วายกลายเป็นกระแสหลัก พบว่า มี 5 ปัจจัยหลัก คือ 1) นักแสดงนำ 2) โครงเรื่อง 3) เนื้อเรื่อง 4) ต่อยอดการตลาด และ 5) “แพลตฟอร์มออนไลน์” และการเกิดบทสนทนาบน “Social Media” สำหรับกระแสความนิยมซีรีส์วาย ณ เดือนมกราคม 2565 จะเห็นได้ว่า มีซีรีส์วายผลิตรายการรวม 70 เรื่อง เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่มีเพียง 30 เรื่อง และเป็นปีแรกที่สื่อกระแสหลักอย่างช่อง 3 และช่อง One31 ผลิตรายการและออกอากาศ และในปี 2565 นี้ เป็นปีที่การตลาดผ่านซีรีส์วายเติบโตขึ้น โดยแบรนด์ต่าง ๆ ได้ใช้คู่จิ้นวายในทางการตลาดมากขึ้น เช่น การเชิญเข้าร่วมงานเปิดตัวสินค้า หรือทำกิจกรรม Top Spender (ธมน ผดุงไทย, 2565) ตัวอย่างของซีรีส์วาย ที่ประสบความสำเร็จและเป็นที่พูดถึงในวงกว้าง ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ “เพราะเรารักกัน 2 Gether The Series” หรือ “คั่นกู” เป็นซีรีส์วายระดับปรากฏการณ์ที่ประสบความสำเร็จไปทั่วโลก โดยเฉพาะในญี่ปุ่น จนมีมูลค่าตลาดสูงกว่า 1,000 ล้านบาท บาท และด้วยเหตุนี้ซีรีส์เรื่องนี้ก็ออกอากาศผ่านทาง YouTube ของค่ายผู้ผลิตคือ GMMTV ทำให้ทั่วโลกสามารถรับชมได้พร้อมกัน ส่งผลให้ซีรีส์เรื่องนี้ติดเทรนด์ทวิตเตอร์อันดับ 1 ของโลก ตั้งแต่เริ่มฉายตอนที่ 3 จนถึงตอนจบ และกลายเป็นกระแสทั่วโลกโซเชียล “ญี่ปุ่น” เป็นหนึ่งในประเทศที่ซีรีส์เรื่องนี้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก โดยมีจุดเริ่มต้นจากที่แฟนคลับนำซีรีส์มาแปลเป็นภาษาญี่ปุ่น ทำให้ผู้คนให้ความสนใจและติดตามซีรีส์ และเกิดฐานแฟนคลับขึ้นที่ประเทศญี่ปุ่น และภาพยนตร์เรื่อง “เพราะเรารักกัน The Movie” จึงได้เข้าฉายที่ประเทศญี่ปุ่น เป็นประเทศแรกในโลก และนักแสดงนำของเรื่องได้เริ่มทัวร์ที่ญี่ปุ่น เป็นที่แรก ภาพยนตร์เรื่องนี้ สามารถสร้างรายได้จากประเทศญี่ปุ่นถึง 32 ล้านบาท มีจำนวนผู้ชมทั้งหมด 78,300 คน จำนวนโรงที่ฉายเพิ่มจาก 30 โรง เป็น 82 โรง สินค้าประเภทอัลบั้มบ็อกซ์เซตเพลงประกอบภาพยนตร์ สามารถทำยอดขาย ติดอันดับ 3 ชาร์ตยอดขายอัลบั้มรายวันของ Oricon ชาร์ตเพลงที่ใหญ่ที่สุดของญี่ปุ่น และกระแสนิยมซีรีส์วายเรื่องนี้ ยังต่อยอดไปสู่ธุรกิจ “2gether cafe” ในรูปแบบของป๊อปอัฟสตรีและคาเฟ่ ซึ่งจัดขึ้นที่ “Tower Record” ร้านขายซีดีชั้นนำของญี่ปุ่น 3 สาขา ได้แก่ ชิบูย่า นาโกย่า และโอซาก้า ในสปี 2566 โดยภายในร้านมีสินค้าที่ระลึกจัดจำหน่าย ซึ่งกลยุทธ์ที่ค่ายผู้ผลิตใช้คือ สินค้า มีจำหน่ายเฉพาะที่ญี่ปุ่นเท่านั้น อาทิ แก้วน้ำ ถุงผ้า

เข้มกลัด ปฏิทิน แฟ้ม พวกกุญแจ รวมถึงมีการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มของไทยที่ปรากฏในซีรีส์ ซึ่งได้รับความสนใจจากแฟนคลับชาวญี่ปุ่น จนต้องขยายเวลาให้บริการที่ชิบูย่าและโอซาก้า จากกำหนดขายถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2566 เป็นวันที่ 13 มีนาคม 2566 กระแสความนิยมของซีรีส์ ส่งผลให้นักแสดงนำของเรื่อง ได้รับความนิยม ปัจจุบัน ไบรท์ พระเอกของเรื่องมีผู้ติดตามในอินสตาแกรมมากที่สุดเมื่เทียบกับนักแสดงชายในประเทศไทย ด้วยยอดผู้ติดตามมากกว่า 17.8 ล้านบัญชี ขณะที่ วิน นายเอกของเรื่องมีผู้ติดตามในอินสตาแกรมมากกว่า 14.5 ล้านบัญชี เป็นอันดับ 2 นักแสดงชายไทยที่มีผู้ติดตามสูงที่สุด ส่งผลให้ทั้งคู่มีงานพรีเซนเตอร์ รวมถึงเป็น Brand Ambassador ของสินค้าแฟชั่นระดับโลกหลากหลายแบรนด์ การที่ซีรีส์วายได้รับความสนใจ ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการที่สังคมให้การยอมรับเรื่องความหลากหลายทางเพศมากยิ่งขึ้น และเนื้อหาของซีรีส์วายมีความน่าสนใจ จึงยิ่งทำให้กระแสความนิยมซีรีส์วายเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง (กรุงเทพธุรกิจ, 2566)

ดังนั้น การศึกษารูปแบบการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย ในมิติของบริษัทผู้ซื้อโฆษณาแฝงในซีรีส์ และผู้ผลิตซีรีส์วาย จึงเป็นการสื่อสารภาพลักษณ์และรูปแบบการสื่อสารที่น่าสนใจ ผลจากการศึกษาจะทำให้ทราบถึงรูปแบบการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าที่เหมาะสมกับการสื่อสารผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย รวมถึงต้ององค์ความรู้ต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์งานโฆษณาไปกับเนื้อหาซีรีส์ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อบริษัทเจ้าของผลิตภัณฑ์ ผู้ผลิตซีรีส์ นักการตลาด หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้มีแนวทางที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย อย่างเหมาะสมและมีอิทธิพลต่อกลุ่มผู้บริโภคต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการวางแผนการสื่อสารภาพลักษณ์ผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย
2. เพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อศึกษากระบวนการวางแผนการสื่อสารภาพลักษณ์ผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย ควบคู่กับการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) ซึ่งในที่นี้คือ วิดีโอซีรีส์วาย เพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย

แหล่งข้อมูลในการวิจัย

ข้อมูลประเภทวิดีโอซีรีส์

1. เดือนกุมภาพันธ์ จำนวน ฤดูกาลที่ 1 เป็นซีรีส์ จำนวน 12 ตอน ผลิตโดย Chachi Digital Media Co., Ltd. (CCDM) ร่วมกับ Motive Village โดยมีเค้าโครงจากนิยายเรื่อง เดือนกุมภาพันธ์ ประพันธ์โดย Chiffon_Cake และบทโทรทัศน์ของ หมัดกมัน นำแสดงโดย อิทธิพัทธ์ ฐานิตย์ สุรเดช พิณวัตร วัชรอม เข้มมณฑา ภาณุวัฒน์ เกิดทองทวี ดาวิชัย กริพลฤกษ์และธนพล จารุจิตรานนท์ ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 22:00 - 23:00 น. เริ่มออกอากาศครั้งแรกในรูปแบบซีรีส์วายโทรทัศน์ทางช่องวัน 31 เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 ถึงวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2560 พร้อมช่องทางในการรับชมย้อนหลังผ่านไลน์ทีวี (สนุกดอทคอม, 2560)

2. โอหลงไน้ เป็นซีรีส์ จำนวน 12 ตอน ผลิตโดย บริษัท เอ็มโพลว์ เอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด โดยผู้จัด คือ คุณเติร์ก คหบดี กัลย์จาฤก และคุณมันท์ วลัยลักษณ์ พรปวีณวรกุล กำกับการแสดงโดยคุณณัฏฐ์ ศุภานพวงศ์ ลัสมังษ์ทอง โปรดิเวเซอร์ คือ คุณนัท ญัฐชัย เครือเสนา นำแสดงโดย นิชคุณ ขจรบริรักษ์ และกฤตนันท์ อัญชานันท์ ออกอากาศโดยรับชมสดพร้อมกัน ทุกวันจันทร์ ทางช่อง 3HD เวลา 23.00 น. และดูออนไลน์เวอร์ชัน

UNCUT เวลา 23.30 น. บนแอปพลิเคชัน iQIYI ออกอากาศวันแรก วันที่ 26 กันยายน 2565 (สนุกดอทคอม, 2565)

3. คินน์ฟอร์ช เดอะซีรีส์ ลา ฟอร์เต้ เป็นซีรีส์แนวแอ็กชัน โรแมนติก ดัดแปลงจากนวนิยายบนเว็บในชื่อเดียวกันโดยนักเขียนนามว่า DAEMI นำแสดงโดย ภาณุภูมิ ร่มไทรทอง และ ณัฐวิญญ์ วัฒนกิตพัฒน์ ออกอากาศทางช่องวัน และรับชมผ่านการสตรีมได้ในแอปพลิเคชันโดยออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 23.00 น. ระหว่างวันที่ 2 เมษายน 2565 – 9 กรกฎาคม 2565 จำนวน 14 ตอน ทั้งนี้ ซีรีส์ได้รับรางวัล Feed Y Capital Awards 2022 สาขา Y Series of the Year Award รางวัล MChoice Mint Awards 2022 สาขา Breakthrough Cast of 2022 และรางวัล ChobAPP Awards 2022 ในปี 2023 สาขา The Most Popular LGBTQ Drama (ผู้จัดการออนไลน์, 2565)

ข้อมูลประเภทบุคคล

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แหล่งข้อมูลบุคคล เพื่อศึกษาความต้องการสื่อสารภาพลักษณ์ผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย และรูปแบบการโฆษณาแฝงในซีรีส์วายเพื่อสื่อสารภาพลักษณ์สินค้า โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับซีรีส์วายเรื่องที่ศึกษาทั้ง 3 เรื่อง ดังนี้

1. ผู้กำกับซีรีส์วาย เรื่องละ 1 คน รวม 3 คน
2. นักการตลาดและ/หรือฝ่ายขาย จากซีรีส์ทั้ง 3 เรื่อง เรื่องละ 1 คน รวม 3 คน
3. ตัวแทนจากบริษัทที่เป็นเจ้าของสินค้าโดยตรง ที่ซื้อโฆษณาแฝงและว่าจ้างหรือเป็นผู้สนับสนุน

(Sponsor) นักแสดงนำจากซีรีส์วาย ทั้ง 3 เรื่อง เรื่องละ 2 คน รวม 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) คือ วิดีโอ ซีรีส์วาย ซึ่งได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดเกณฑ์คัดเลือก ได้แก่ การมีกระแสความนิยมหรือเรตติ้งเฉลี่ยตลอดเรื่อง มากกว่า 1.0 ออกอากาศในช่วงปี พ.ศ. 2559 – 2560 และปัจจุบันนักแสดงนำของเรื่องยังได้รับความนิยม มีผู้ติดตามทุกโซเชียลมีเดียแพลตฟอร์มรวมกันมากกว่า 500,000 ผู้ติดตาม จนได้ซีรีส์ที่สนใจศึกษา จำนวน 3 เรื่อง จากนั้นนำมาศึกษารูปแบบการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย ตามกรอบแนวคิดโฆษณาแฝงและใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ซึ่งเป็น คำถามที่ได้จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นไปตามกรอบแนวคิด และทฤษฎีในการวิจัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตั้งประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนการสื่อสารภาพลักษณ์จากผู้ผลิต ผู้กำกับ และ/หรือนักการตลาดจากผู้ผลิตซีรีส์ และตัวแทนผู้จำหน่ายสินค้าหรือตัวแทนบริษัทโฆษณา จำนวน 12 คน โดยใช้เครื่องบันทึกเสียงและการจดบันทึกเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน ตามแหล่งข้อมูลการวิจัย ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากคลิปวิดีโอซีรีส์ทั้ง 3 เรื่อง และข้อมูลประเภทบุคคล จำนวน 12 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในประเด็นกระบวนการวางแผนการสื่อสารภาพลักษณ์ผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย ตามกรอบแนวคิดโฆษณาแฝง ของ ฐาม เชื้อสถาปนศิริ

ผลการวิจัย

กระบวนการวางแผนการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย การศึกษาวิจัยกระบวนการวางแผนการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) ระหว่างผู้ผลิตซีรีส์วายและลูกค้าหรือบริษัทตัวแทนโฆษณา พบว่า กระบวนการวางแผนการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย มีกระบวนการเหมือนการขายงานโฆษณาโดยปกติทั่วไป เพียงแต่มีเป้าหมายการโฆษณาเพื่อสื่อสารภาพลักษณ์ โดยมุ่งหวังตามวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสร้างความรู้จักกับตราสินค้าและผลิตภัณฑ์ (Awareness and knowledge) 2) เพื่อสร้างความชอบและเตือนความจำ (Reminder advertising) เมื่อได้เห็นซ้ำๆ และ 3) เพื่อกระตุ้นการซื้อซ้ำและการโฆษณาตอกย้ำ (Reinforcement advertising)

สำหรับกระบวนการวางแผนการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วายนั้น ประกอบด้วยกระบวนการหลัก 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. ข้อมูลผลิตภัณฑ์ (Product Brief) เป็นกระบวนการขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญต่อการโฆษณาแฝงมากที่สุด เนื่องจากข้อมูลผลิตภัณฑ์จะเป็นการบ่งชี้ถึงรายละเอียดทั้งหมดของสินค้า อันได้แก่ วิธีใช้ คุณสมบัติ สรรพคุณ ขนาด สโลแกน เอกลักษณ์และคุณลักษณะพิเศษของสินค้า รวมไปถึง วัตถุประสงค์ของการสื่อสารที่เจ้าของสินค้าต้องการสื่อสารไปยังผู้บริโภค สำหรับการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วายทั้ง 3 เรื่อง จากการสัมภาษณ์ พบว่า วัตถุประสงค์ที่ต้องการสื่อสาร คือ

- เพื่อสร้างความรู้จักกับตราสินค้าและผลิตภัณฑ์ (Awareness and knowledge)
- เพื่อสร้างความชอบและเตือนความจำ (Reminder advertising) เมื่อได้เห็นซ้ำๆ
- เพื่อกระตุ้นการซื้อซ้ำและการโฆษณาตอกย้ำ (Reinforcement advertising)

นอกจากนี้ ต้องการสื่อสารภาพลักษณ์ ได้แก่

- ความมีเอกลักษณ์
- ความทันสมัย
- คุณภาพ
- ความน่าเชื่อถือ

ทั้งนี้ ข้อมูลสินค้าจะถูกสร้างขึ้นโดยเจ้าของสินค้า หรือฝ่ายการสื่อสาร การตลาดของสินค้านั้นๆ กำหนดขึ้นมา เพื่ออธิบายและถ่ายทอดไปยังบริษัทโฆษณา เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตัวผลิตภัณฑ์ และนำไปสร้างสรรค์งานโฆษณาให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการตลาดที่ตั้งไว้

2. ผู้ผลิตซีรีส์

2.1 ออกแบบการโฆษณาแฝง เป็นขั้นตอนในการผสมผสานระหว่างเนื้อหา (Content) กับสินค้าที่จะนำมาแฝงในซีรีส์เพื่อให้เกิดความสมจริงและแนบเนียนเป็นหนึ่งเดียวกัน ผู้ที่รับผิดชอบออกแบบการโฆษณาแฝงคือผู้อำนวยการผลิต (Producer) และทีมผลิตซีรีส์ ซึ่งจะพิจารณารูปแบบการวางสินค้าแฝงจากความเหมาะสมของเนื้อหาในแต่ละช่วงให้มีความสอดคล้องกับบุคลิกสินค้า และสโลแกนของสินค้า เพื่อให้ภาพที่สื่อสารออกมา เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.2 เสนอราคา ขั้นตอนการเสนอราคาจะเกิดขึ้นหลังจากที่มีการสรุปการออกแบบการโฆษณาแฝงเรียบร้อยแล้ว การกำหนดราคาสำหรับการโฆษณาแฝงจะเกิดจากการประชุมของบุคคลที่เกี่ยวข้องในบริษัทผู้ผลิตซีรีส์ ร่วมกันลงมติประเมินราคาและมูลค่าของสื่อโฆษณาแฝงในแต่ละรูปแบบเพื่อนำเสนอราคาให้กับลูกค้าหรือบริษัทตัวแทนโฆษณา ซึ่งการเสนอราคาจะทำออกมาในรูปแบบของใบเสนอราคา (Quotation)

2.3 ถ่ายทำ หลังจากมีการตกลงราคากันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทางฝ่ายผู้ผลิตซีรีส์วายก็จะเริ่มกระบวนการในการถ่ายทำ จะมีการกำหนดวันถ่ายทำ และวันออกอากาศ โดยสร้างเป็นตารางการถ่ายทำ (Shooting Plan หรือ Time line) ขึ้นมาใช้ในการทำงาน เพื่อให้ได้งานที่เป็นระบบและ สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการถ่ายทำส่วนใหญ่จะเป็นฝ่าย Production ของซีรีส์วาย ที่จะดำเนินงานการถ่ายทำซีรีส์วาย ควบคู่กับการแฝงโฆษณาเข้าไปในซีรีส์วายตาม Brief ที่ได้มีการสรุปตกลงซื้อ-ขายกับทางลูกค้าหรือบริษัทตัวแทนโฆษณา โดยเริ่มจากการทำสคริปต์ (Script) ของฉากที่มีการโฆษณาแฝงสินค้าขึ้นมาแล้วส่งให้บริษัทตัวแทนโฆษณาพิจารณาปรับแก้ไขสคริปต์ก่อนการ ถ่ายทำ เมื่อสคริปต์ผ่านการพิจารณาเป็นที่เรียบร้อยแล้วก็จะเริ่มถ่ายทำตาม ตารางการถ่ายทำที่กำหนด ไว้

2.4 ตัดต่อ/แก้ไข หลังจากถ่ายทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะเข้าสู่ขั้นตอนของการตัดต่องาน ทางทีมงาน Production ของซีรีส์วายจะทำการตัดต่อภาพและเสียงที่ได้จากการถ่ายทำ โดยใช้สคริปต์ (Script) เป็นหลักในการตัดต่อให้ได้งานที่ออกมาตรงตามทีวาทฤษฎีประสงค์ไว้ ในส่วนของขั้นตอนนี้จะมีการใช้เทคนิคพิเศษต่าง ๆ เข้ามาสร้างสรรค์เนื้อหาด้วยเพื่อให้ได้งานที่มีคุณภาพและสวยงามยิ่งขึ้น เช่น การใส่ Effect และ Sound พิเศษในเนื้อหา เป็นต้น สำหรับการแก้ไขงาน จะเกิดขึ้นหากมีข้อผิดพลาดที่ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ หรือ ต้องการเพิ่มรายละเอียดบางประการที่สำคัญ เช่น เพิ่มรูปภาพสินค้า หรือเสียงไม่ชัดเจน เป็นต้น หากมีขั้นตอนในการแก้ไข ทางฝ่ายผลิตจะต้องมีการส่งตัวชิ้นงานที่แก้ไขให้กับทางลูกค้าหรือบริษัทตัวแทนโฆษณาพิจารณา และ ต้องมีการแก้ไขกันไปมาจนกว่าจะได้ชิ้นงานที่ตรงตามวัตถุประสงค์ก่อนที่จะนำชิ้นงานที่ผ่านการพิจารณา (Approve) และต้องทำให้เสร็จก่อนวันออกอากาศ

3. ลูกค้าหรือบริษัทโฆษณา

3.1 วางแผนการใช้สื่อ โดยจะมีนักวางแผนสื่อ (Media Planner) อยู่ในแผนกสื่อ (Media) ของบริษัทโฆษณา ทำหน้าที่ในการวางแผนและจัดงบประมาณสื่อให้กับสินค้าที่ได้รับ มอบหมายให้วางแผนจัดสรรงบประมาณ (Budget) ที่กำหนดไว้ ให้ได้ผลการสื่อสารที่คุ้มค่าและมี ประสิทธิภาพสูงสุด ในขั้นตอนนี้ นักวางแผนสื่อจะเป็นผู้ไปรับข้อมูลสินค้า (Product Brief) กับฝ่าย การตลาด (Marketing) ของสินค้า หรือรับมาจากแผนกดูแลลูกค้า (AE) ของบริษัทโฆษณา จากนั้น จะนำข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่ได้มา เข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์และวางแผน เพื่อหาช่องทางการสื่อสารที่ คุ้มค่าที่สุดให้กับสินค้าแต่ละตัว โดยจะวิเคราะห์จากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ งบประมาณ (Budget) กลุ่มเป้าหมาย (Target) และสื่อ (Media) รวมไปถึง เรตติ้ง (Rating) และ อัตราค่าโฆษณาเฉลี่ยต่อหัวผู้ชม (CPRP) รูปแบบของโครงสร้างงานทางด้านการวางแผนสื่อจะเรียกว่า ตารางการวางแผนสื่อ (Flowchart) สำหรับการวางแผนสื่อซีรีส์วายนั้น นักวางแผนสื่อจะวัดความคุ้มค่าของช่องออกอากาศและซีรีส์วาย จากเรตติ้ง (Ranking) ของแต่ละตอน ซึ่งจะมีลักษณะเดียวกับเรตติ้ง (Rating) ที่เป็นตัวชี้วัดความนิยม สะท้อนถึงความนิยมในกลุ่มเป้าหมายที่สินค้าต้องการที่จะสื่อสารไปภายใต้งบประมาณ (Budget) ที่ได้รับมา

3.2 จัดซื้อสื่อ หลังจากที่ได้ทำการวางแผนสื่อโดยสมบูรณ์แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการจัดซื้อสื่อ ในบริษัทลูกค้าหรือบริษัทโฆษณาแต่ละแห่งจะมีแผนกผู้จัดซื้อสื่อ (Media Buyer) หรือผู้ที่ทำหน้าที่ในการเสนอราคา สื่อที่ได้จากผู้ผลิตซีรีส์วายให้กับผู้วางแผนสื่อ (Media Planner) นอกจากนั้นผู้จัดซื้อสื่อ จะเป็นผู้มีอำนาจในการต่อรองราคาและปรับรูปแบบ Package กับทางผู้ผลิตซีรีส์วาย เพื่อให้ได้ราคาที่ สมเหตุสมผลต่อการซื้อ-ขาย ในขั้นตอนการซื้อสื่อซีรีส์วายนี้ ผู้จัดซื้อสื่อจะเริ่มจากการเจรจาถึงรูปแบบ การโฆษณาแฝงที่ต้องการกับทางฝ่ายผู้ผลิตซีรีส์วาย ว่าต้องการให้โฆษณาแฝงออกมาในรูปแบบใดและต้องการเน้นที่จะสื่อสารอะไรกับผู้ชม จากนั้นเมื่อได้รับใบเสนอราคา Package Tie-in มาจากซีรีส์วาย ก็จะทำการคำนวณราคาที่ได้รับว่าคุ้มค่ากับสิ่งที่ได้หรือไม่ โดยวัดจากค่าเฉลี่ยของซีรีส์วาย ประเภทเดียวกัน ที่ออกอากาศในช่วงเวลาเดียวกัน และ Ranking ของซีรีส์วาย จากนั้น

จะทำการ ต่อรอราคากับทางผู้ผลิต และออกเอกสารการสั่งซื้อ (Purchase Order) ให้กับผู้ผลิต เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันในการส่งจ่ายเงินและเป็นหลักฐานทางกฎหมาย

3.3 ตรวจสอบ เป็นขั้นตอนที่ทางบริษัทตัวแทนโฆษณา กับ ฝ่ายผลิตซีรีส์วายจะมีการประสานงานกันในช่วงเวลาของการถ่ายทำและการติดต่อ/แก้ไขการโฆษณาแฝง โดยทางฝ่ายจัดซื้อสื่อของบริษัทตัวแทนโฆษณามีหน้าที่เข้าไปตรวจสอบดูแลความเรียบร้อยและความถูกต้องของการโฆษณาแฝงที่ได้มอบหมายให้ทางฝ่ายผลิตซีรีส์วายทำ ซึ่งการตรวจสอบจะใช้สคริปต์ (Script) ที่ได้รับการ Final Approved จากทุกฝ่ายเป็นหลักในการพิจารณาการถ่ายทำและการติดต่อ/แก้ไข เพื่อให้ได้ชิ้นงานที่สมบูรณ์และตรงต่อความวัตถุประสงค์ในการสื่อสารมากที่สุด

3.4 วัดผล การโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย จะวัดการรับรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ โดยพิจารณาและคาดหวังจากเรตติ้งของซีรีส์ และการที่มียอดผู้ติดตามแบรนด์สินค้ามากยิ่งขึ้น รวมถึงมียอดขายเกิดขึ้น

4. ออกอากาศ การออกอากาศ ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากที่สุดในกระบวนการทำโฆษณาแฝง เพราะการออกอากาศถือว่าเป็นผลของงานที่ได้สร้างสรรค์มาทั้งหมดตลอดระยะเวลาที่ทำงาน ในขั้นตอนการออกอากาศนี้ผู้ที่มิบทบาทสำคัญในการทำงานคือ ห้องเทพ และฝ่ายผลิตซีรีส์วาย ภายหลังจากการติดต่อ/แก้ไข ชิ้นงานเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทางฝ่ายผลิตซีรีส์วายจะทำหน้าที่ส่งชิ้นงานให้กับฝ่ายซีรีส์วายเพื่อนำไปร้อยเรียงเนื้อหาให้เป็นซีรีส์วายและขั้นตอนต่อไปเป็น หน้าที่ของห้องเทพที่จะเป็นผู้วางตำแหน่งเนื้อหาเข้าไว้ในผังซีรีส์วายเพื่อเตรียมออกอากาศตามวัน และเวลาที่กำหนด

5. สรุปผล กระบวนการสรุปผลจะเกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีการออกอากาศตามวันและเวลาที่ กำหนดเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้ที่รับผิดชอบในส่วนด้านการสรุปผลนี้คือ 2 ฝ่ายอันได้แก่ ฝ่ายผู้ผลิต ซีรีส์วาย และลูกค้าหรือบริษัทตัวแทนโฆษณา วิธีการสรุปผลการโฆษณาแฝงในซีรีส์วายของฝ่าย ผู้ผลิตคือ การส่งเอกสารยืนยันการออกอากาศพร้อมกับ ภาพแสดงหลักฐานการออกอากาศ เรตติ้งจากการออกอากาศ รวมถึงรายงานสรุปผลจากการวิเคราะห์และวัดผลจากการสื่อสารว่าได้ผล และมีผู้พบเห็นโฆษณามากน้อยเพียงใด โดยการทำวิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่าง และการรวบรวมข้อมูลจากผู้รับชม เป็นต้น

รูปแบบการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย การศึกษารูปแบบการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงลักษณะของการโฆษณาและรูปแบบการโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย จากซีรีส์ทั้ง 3 เรื่อง โดยผู้วิจัยได้ใช้การเก็บข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยแบบวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) พบว่า ในการนำเสนอซีรีส์แต่ละตอนของซีรีส์วายทั้ง 3 เรื่อง มีรูปแบบการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย 6 รูปแบบ ได้แก่

1. รูปแบบการวางผลิตภัณฑ์ประกอบฉาก (Product Placement) พบว่า มีการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้า ด้วยการแสดงให้เห็นสินค้า (Prop) เป็นการนำเอาสินค้าเข้ามาวางประกอบในเรื่อง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เห็นสินค้า เพื่อสร้างการจดจำในเชิงธุรกิจ และมีจุดมุ่งหมายเพื่อความสวยงามสมจริงของฉากในแง่ของการผลิตเนื้อหาซีรีส์ รูปแบบการวางสินค้าประกอบฉากนี้ จะไม่รวมถึงการหยิบ จับ ใช้ ผลิตภัณฑ์ และการพูดถึงสินค้า ใดๆ ทั้งสิ้น ซึ่งในซีรีส์เรื่องไอหกล่งไ้ บาง EP จะมีฉากเห็นบอร์ดเกมส์ แต่นักแสดงไม่ได้เล่นเกมส์

สำหรับการจัดตำแหน่งหรือการวางผลิตภัณฑ์ประกอบฉาก มีการจัดวาง 2 เทคนิค ดังนี้

1.1 การจัดตำแหน่งการวางสินค้าแบบฉากหน้า (Foreground) และ ฉากหลัง (Background) คือ การจัดวางสินค้าประกอบฉากในตำแหน่งด้านหน้าของนักแสดง และ ด้านหลัง ของนักแสดง เพื่อให้ได้องค์ประกอบภาพที่สมบูรณ์และสวยงาม ทั้งนี้ในเชิงธุรกิจการจัดวาง องค์ประกอบภาพในลักษณะนี้สามารถช่วยให้สินค้าที่นำมาประกอบฉากดูสวยงามขึ้นมาได้

1.2 การจัดตำแหน่งการวางสินค้าแบบชัดตื้น (เบลอนากหลัง) และชัดลึก (เบลอนากหน้า) คือ การใช้เทคนิคการทำภาพเพื่อดึงดูดสายตา และเรียกความสนใจไปยังวัตถุที่ผู้ส่งสาร ต้องการเน้นเป็นพิเศษ นิยมนำมาใช้เพื่อทำให้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ดูโดดเด่น หรือ แยกออกมาจาก ฉาก มักใช้เป็นการนำสายตาให้ผู้ชมมองไปที่ตัวสินค้า

2. รูปแบบการเคลื่อนไหวของผลิตภัณฑ์ในฉาก (Product Movement) โดยแสดงให้เห็นสินค้า และมีการหยิบ จับ ใช้ หรือเคลื่อนไหวสินค้า หรือการสาธิต (Demonstration) เป็นการนำสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ มาใช้ ในซีรีส์วาย โดยมีผู้นำเสนอเป็น พิธีกร หรือนักแสดงในฉาก ใช้วิธีการแสดงต้องและการเคลื่อนย้าย สินค้าอย่างเป็นธรรมชาติ สอดแทรกเข้าไปในเนื้อหาของซีรีส์วาย ซึ่งสามารถแบ่งวิธีการเคลื่อนไหว ของผลิตภัณฑ์ในฉาก (Product Movement) ได้ 2 วิธี ดังนี้

2.1 การหยิบ จับ คือ การแสดงต้องและการเคลื่อนย้ายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ประกอบฉาก อย่างเป็นธรรมชาติ เช่น การหยิบสินค้าขึ้นมาดู การจับสินค้าเคลื่อนที่จากอีกที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง เป็นต้น

2.2 การใช้ คือ การนำสินค้าประกอบฉากมาใช้ โดยการจงใจให้เห็นสินค้า และมีการสอดแทรก คำสื่อถึงสินค้า โดยในเรื่องโอหลงโน้ ในฉากเล่นเกม แล้วพูดว่า “เล่นดี ๆ คิดดี ๆ เดินตัวนี้แน่นหรือ” เป็นต้น

3. รูปแบบวีทีอาร์ผู้สนับสนุนหัวเบรกและท้ายเบรก (VTR) แบบใช้ตราสินค้า หรือสัญลักษณ์ (Sign) เป็นการโฆษณาแฝงรูปแบบหนึ่งที่ค้นช่วงซีรีส์แต่ละช่วงในตำแหน่งหัวเบรก หรือท้ายเบรก ด้วยภาพเคลื่อนไหวที่มีลักษณะคล้ายกับ Commercial Spot แต่มีความยาวนานน้อยกว่ามาก โดยความยาวของ VTR ในซีรีส์วายจะอยู่ในช่วง 3-7 วินาที เนื้อหาของ VTR ส่วนใหญ่จะประกอบด้วย ภาพ เสียง สโลแกน และตราสินค้า

4. รูปแบบโลโก้ไตเติ้ลเรื่องและท้ายเรื่อง (Logo) แบบใช้ตราสินค้า หรือสัญลักษณ์ (Sign) โดยนำตราสินค้า (Logo) มาทำเป็นชิ้นงานโฆษณา (Art Work) ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นสีเหลี่ยมจตุรัส จะปรากฏอยู่ตามตำแหน่งและลำดับตามงบประมาณหรือตำแหน่งที่ซื้อโฆษณา โดยจะปรากฏตอนเริ่ม ในลักษณะไตเติ้ลเรื่อง และจะปรากฏอยู่ท้ายเรื่อง (End Credit) เพื่อเป็นการขอบคุณผู้สนับสนุน

5. รูปแบบป้ายในเนื้อหา (Signboard) แบบใช้ตราสินค้า หรือสัญลักษณ์ (Sign) จะมีลักษณะเป็นการนำเอา Poster หรือ Art Work ของสินค้า หรือบริการ มาติดในฉากของซีรีส์วายตามตำแหน่งต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสมจริง สวยงาม ของฉากในซีรีส์วาย และเพื่อเป็นการตอกย้ำตราสินค้าให้กับผลิตภัณฑ์ยี่ห้อต่าง ๆ

6. รูปแบบการสอดแทรกบท (Script) โดยการพูดคุณประโยชน์สินค้า หรือข้อมูลสินค้าอย่างแนบเนียนไปกับบท (Script) เป็นคือ การนำคุณประโยชน์และคุณลักษณะพิเศษ ของสินค้าที่ต้องการสื่อสารแทรกเข้าไปอยู่ในบท ซึ่งจะออกมาในรูปแบบของการพูดถึง กล่าวถึง จากนักแสดงจากซีรีส์

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่องการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วายนั้น ผลการวิจัยส่วนที่ 1 กระบวนการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย พบว่า กระบวนการและวิธีการการลงโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย ประกอบไปด้วย กระบวนการของทั้ง 2 ฝ่าย คือ กระบวนการฝั่งผู้ผลิตซีรีส์ และกระบวนการฝั่งลูกค้า (Brand) หรือตัวแทนบริษัทโฆษณา (Agency) ได้แก่ 1) การอธิบายข้อมูลผลิตภัณฑ์ (Product Brief) โดยผู้ผลิตซีรีส์ และลูกค้า (Brand) หรือตัวแทนบริษัทโฆษณา (Agency) ต้องมีกระบวนการหารือหรือพูดคุย รายละเอียดเบื้องต้นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ จึงจะเริ่มเข้าสู่กระบวนการขั้นตอนต่อไป 2) ผู้ผลิตซีรีส์ มีกระบวนการหลัก 5 ขั้นตอน คือ ออกแบบการโฆษณาแฝง เสนอราคา ถ่ายทำ ตัดต่อ/แก้ไข ออกอากาศ 3) ลูกค้าหรือบริษัทโฆษณา มีกระบวนการหลัก 4 ขั้นตอน คือ วางแผนการใช้สื่อ จัดซื้อสื่อ ตรวจสอบ วัดผล จากนั้นจึงเข้าสู่การออกอากาศ และสรุปผล Tellis ได้ให้คำนิยามการโฆษณาแฝงในโทรทัศน์ ไว้ว่าเป็นการเสียค่าใช้จ่ายเพื่อที่จะได้ซื้อตราสินค้า

หรือภาพของสินค้า ไปปรากฏเคียงคู่ไปเนื้อเรื่องหรือเนื้อหา โดยไม่ได้มีการระบุชื่อว่าเป็นผู้สนับสนุนอย่างชัดเจน แต่การค้นพบในการศึกษานี้ จะพบว่ามีความแตกต่างจากแนวคิดดังกล่าวนี้ เนื่องจาก การโฆษณาแฝงในซีรีส์วายมีการระบุตราสินค้าอย่างชัดเจน โฉ่งแจ้ง และวางตำแหน่งให้เห็นถึงความสำคัญที่ขาดไม่ได้สำหรับการลงโฆษณาในยุคปัจจุบัน และจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยค้นพบอีกหนึ่งประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับวิธีการดึงดูดความสนใจและวิธีการโน้มน้าวผู้ชมหรือผู้บริโภคที่ปรากฏในกระบวนการและขั้นตอนการสร้างสรรคงานการโฆษณาแฝง ซึ่งนอกจากจะมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการสร้างการจดจำ และสร้างการรับรู้ในตราสินค้าแล้ว ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อโน้มน้าวให้ผู้ชมหรือผู้บริโภคเกิดความเชื่อและเปลี่ยนแนวคิดทัศนคติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการสื่อสารที่ตั้งไว้ โดยใช้วิธีการสื่อสารผ่านช่องทางสื่อ และใช้ผู้มีอิทธิพลทางความคิด คือนักแสดงนำเป็นเครื่องมือหนึ่งในการนำเสนอด้วย

สำหรับผลการวิจัยส่วนที่ 2 รูปแบบการสื่อสารภาพลักษณ์ผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย พบว่า ผลการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ปรากฏผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วายเรื่องที่ศึกษา ปรากฏลักษณะของการโฆษณามี 6 รูปแบบ คือ 1) การวางผลิตภัณฑ์ประกอบฉาก (Product Placement) 2) การเคลื่อนไหวของผลิตภัณฑ์ในฉาก (Product Movement) 3) วิถีอาร์ผู้สนับสนุนหัวเบรกและท้ายเบรก (VTR) 4) โลโก้ไตเติ้ลเรื่องและท้ายเรื่อง (Logo) 5) ป้ายในเนื้อหา (Signboard) และ 6) การสอดแทรกบท (Script) นอกจากนี้ ประมินทร์ ศิริกุลวัฒนา ยังได้กล่าวไว้ว่า โฆษณาแฝงที่พบได้บ่อยและค่อนข้างแพร่หลายในประเทศไทย คือ การโฆษณาแฝงในรูปแบบการวางสินค้า (Product Placement) (ประมินทร์ ศิริกุลวัฒนา, 2560) จากผลการศึกษา จะเห็นได้ว่า การโฆษณาสินค้าแฝงในซีรีส์วาย ที่ค้นพบทั้ง 6 รูปแบบนั้นเป็นรูปแบบที่มีความใกล้เคียงกับ แนวคิดของท่านอื่นๆ แต่มีข้อค้นพบที่เกิดจากการวิเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก ในลักษณะของการต่อยอดและเป็นการใช้จริงของผู้ผลิตซีรีส์ ได้แก่ การกำหนดตำแหน่งหรือช่วงของการนำเสนอโฆษณาแบบวิถีอาร์หัวเบรกและท้ายเบรก ซึ่งเป็นการวางตำแหน่งต่อยอดจากการทำเป็นสปอตสั้น และการแฝงป้ายในเนื้อหา ซึ่งต่อยอดมาจากการแฝงผ่านกราฟิกโดยป้ายในเนื้อหานั้น จะถูกติดป้ายตราสัญลักษณ์แนบเนียนเข้าไปกับเนื้อเรื่อง ดังนั้น รูปแบบของการ โฆษณาแฝงในซีรีส์วาย เป็นการนำเสนอรูปแบบที่ได้รับการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ตามค่านิยมและยุคสมัยแล้ว เพื่อให้ได้รูปแบบการโฆษณาแฝงที่สมบูรณ์และได้ประสิทธิภาพในการสื่อสารมากขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการวางแผนการสื่อสารภาพลักษณ์ผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย และศึกษารูปแบบการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ควบคู่กับการวิเคราะห์เอกสาร คือ วิดีโอซีรีส์วาย 3 เรื่อง ได้แก่ เดือนเกี้ยวเดือน ไอลงไน้ และคินน์ พอร์ช เดอะซีรีส์ ลา พอร์เต้ ผลการวิจัย สรุปได้ว่า 1) กระบวนการวางแผนสื่อสารภาพลักษณ์นั้น ไม่แตกต่างจากการโฆษณาในซีรีส์หรือละครชุดอื่นๆ รวมถึงเป้าหมายของการโฆษณาและภาพลักษณ์ที่ต้องการด้วย แต่การเลือกโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย เป็นการคาดหวังกลุ่มผู้รับชมที่นิยมรับชมซีรีส์วาย ซึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องการรับชมสิ่งใหม่ๆ ดังนั้น รูปแบบการสื่อสารภาพลักษณ์ตราสินค้าผ่านโฆษณาแฝงในซีรีส์วายจึงพบ 6 รูปแบบ ได้แก่ 1) วางผลิตภัณฑ์ประกอบฉาก (Product Placement) 2) การเคลื่อนไหวของผลิตภัณฑ์ในฉาก (Product Movement) 3) วิถีอาร์ผู้สนับสนุนหัวเบรกและท้ายเบรก (VTR) 4) โลโก้ไตเติ้ลเรื่องและท้ายเรื่อง (Logo) 5) ป้ายในเนื้อหา (Signboard) และ 6) การสอดแทรกบท (Script) จากผลการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่ารูปแบบการโฆษณาแฝงที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการโฆษณาแฝงในซีรีส์วาย คือ รูปแบบการโฆษณาแฝงโดยการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ (Product Movement) และการโฆษณาแฝงแบบสอดแทรกบทโทรทัศน์ (Script) โดยใช้นักแสดงเข้ามามีส่วนร่วมกับสินค้า เนื่องจากการนำเสนอที่แนบเนียน ไม่ทำให้ผู้ชมรู้ตัวกำลังถูกยัดเยียดการ

โฆษณา สำหรับแนวทางการศึกษาในอนาคต ควรเพิ่มเติมการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการโฆษณาแฝง และศึกษาเชิงปริมาณ โดยการสอบถามผู้รับชมเพิ่มขึ้น และศึกษาเปรียบเทียบการโฆษณาแฝงในซีรีส์ว่าต่อการรับรู้ในกลุ่มลูกค้าที่มีลักษณะประชากรแตกต่างกัน เพื่อเป็นการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ และเป็นประโยชน์ต่อ นักการสื่อสารและนักการตลาดในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพธุรกิจ. (2566). “ซีรีส์วาย” คอนเทนต์พันล้าน สื่อนอกจับตา อาจเทียบชั้น “K-POP”. เรียกใช้เมื่อ 17 กรกฎาคม 2566 จาก <https://www.bangkokbiznews.com/lifestyle/entertainment/1062305>
- ณัฐธิดา เสงี่ยมพันธ์. (2562). กลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ และใช้บริการ โรงภาพยนตร์ลิโด้ คอนเน็คท์ ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ธมน ผดุงไทย. (2565). ทำไมซีรีส์วายไทย ถึงฮอตฮิตไปทั่วโลก. เรียกใช้เมื่อ 10 สิงหาคม 2566 จาก <https://thestandard.co/podcast/>
- ธาม เชื้อสถาปนศิริ. (2552). รู้เท่าทันโฆษณาแฝง. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ออฟเซ็ทครีเอชั่น จำกัด.
- บดีนทร์ เดชาบุรณานนท์. (2556). ระบบสัญลักษณ์ และเทคนิคการนำเสนองานโฆษณาสินค้า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางสื่อวิทยุ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยเซนต์จอร์จ, 16(19), 142-163.
- ปรมินทร์ ศิริบุญกุลวัฒนา. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าที่มีการโฆษณาแฝงในรายการอาหารบนยูทูบ. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2565). เรื่องย่อซีรีส์วาย "KinnPorsche The Series" (คินน์ พอร์ช เดอะซีรีส์) มีคลิป. เรียกใช้เมื่อ 10 สิงหาคม 2563 จาก <https://mgronline.com/drama/detail/9650000023554>
- มาร์เก็ตติ้งอัปส์ดอทคอม. (2563). คอนเทนต์ “ซีรีส์วาย” กลายเป็น “กระแสหลัก” นักการตลาด-นักโฆษณาจะจับเทรนด์นี้อย่างไร ? เรียกใช้เมื่อ 10 สิงหาคม 2566 จาก <https://www.marketingoops.com/exclusive/business-case/line-tv-y-series-trends/>
- สนุกดอทคอม. (2560). เดือนเกี้ยวเดือน เดอะซีรีส์ เรื่องย่อ. เรียกใช้เมื่อ 10 สิงหาคม 2566 จาก <https://www.sanook.com/movie/67557/>
- _____. (2565). เรื่องย่อซีรีส์ อัยย์หลงไน๋ ซีรีส์ใหม่ทางช่อง 3. เรียกใช้เมื่อ 10 สิงหาคม 2566 จาก <https://www.sanook.com/movie/130517/>
- สมาคม มีเดียเอเยนซี และธุรกิจสื่อแห่งประเทศไทย. (2566). ภาพรวมของอุตสาหกรรมโฆษณาในปี 2565. เรียกใช้เมื่อ 2566 สิงหาคม 9 จาก https://www.matichon.co.th/publicize/news_3915684

การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียน
อนุบาลสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1*
THE DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTE MANAGEMENT TO BE A
LEARNING ORGANIZATION IN THE DIGITAL ERA OF SUKHOTHAI KINDERGARTEN
UNDER THE SUKHOTHAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

เมษปณยาพร วาดเอื้อยวงศ์*, ธนกฤต สิริธราข และ สุเนตร ทองคำพวงศ์

Metpunyaphorn Wadueiwong*, Thanakit Sittirach and Sunet Thongkumphong

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตาก ประเทศไทย

Faculty of Education, Northern College, Tak, Thailand

*Corresponding author E-mail: w.metpunyaphon@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนอนุบาลสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 และ 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนอนุบาลสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจและเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนอนุบาลสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 80 คนและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้คือความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากสูงสุดไปหาต่ำสุดคือ การมีแบบแผนความคิดในยุคดิจิทัล, การเป็นบุคคลที่รอบรู้ในยุคดิจิทัล, การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมในยุคดิจิทัล, การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในยุคดิจิทัล และการคิดอย่างเป็นระบบในยุคดิจิทัล ตามลำดับ ปัญหาคือ การใช้เทคโนโลยีเผยแพร่การรับรู้วิสัยทัศน์ร่วมกันไม่ทั่วถึง กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ดำเนินการไม่ได้ตามปฏิทิน บุคลากรได้รับการพัฒนาไม่ตรงความสนใจ การสะท้อนผลหาแนวทางพัฒนาความคิดมีน้อย และไม่นำข้อมูลไปใช้วิเคราะห์แก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลปฏิบัติงาน แนวทางการพัฒนา โรงเรียนควรจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้สะท้อนความคิดจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อแบ่งปันแนวคิด กำหนดเป็นนโยบายการให้บุคลากรเรียนรู้งานร่วมกัน มีการสำรวจความต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับดิจิทัล มีการสะท้อนผลหลังการปฏิบัติงาน การเก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และนำไปปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: การพัฒนาการบริหาร, องค์กรแห่งการเรียนรู้, ยุคดิจิทัล

Abstract

The objectives of this research are 1) to study conditions and problems of educational institution administration to be a learning organization in the digital era of Sukhothai kindergarten

under the Sukhothai primary educational service area office 1 and 2) to find guidelines for developing educational institution administration to be a learning organization in the digital era of Sukhothai kindergarten under the Sukhothai primary educational service area office 1, using survey and qualitative research methods. The target group includes administrators and teachers of Sukhothai kindergarten under the Sukhothai primary educational service area office 1, there were 80 people and 9 experts. The tools were questionnaires and structured interviews. Statistics used are frequency, percentage, mean, standard deviation. and content analysis. The research results found that: Conditions of educational institution administration to be a learning organization in the digital era overall it is at a high level. Arranged from highest to lowest is having a mental model, personal mastery, team learning, shared vision and thinking system, respectively. The problem is that the use of technology to disseminate awareness of a shared vision is not thorough. Knowledge exchange activities cannot be carried out according to the calendar. Personnel are not developed according to their interests. There is little reflection on the results of finding ways to develop ideas. and do not use the data to analyze and solve problems using digital technology in operations. Guidelines for school development should provide a forum for exchanging knowledge. Reflect on ideas from stakeholders to share ideas. Established as a policy for personnel to learn work together. There is a survey of the need for digital self-development. There is action after review. Collect data to analyze and use to improve operations.

Keywords: management development, learning organization, digital era

บทนำ

แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) และฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2565 - 2570) กำหนดหลักการไว้ว่า การจะพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและมีความยั่งยืนให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้น ต้องให้ความสำคัญต่อการสร้างเสริมทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็ง มีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาคนให้มีความพร้อมเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีสิ่งที่สำคัญที่สุดคือทักษะการเรียนรู้ และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพคน โดยการน้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ทั้งในเชิงระบบและโครงสร้างของสังคมไทย ให้เกิดภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ครูจึงต้องแสวงหาข้อมูลความรู้ การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 และยุทธศาสตร์ชาติที่เน้นการพัฒนาศักยภาพของคนทุกช่วงวัย สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีความรู้พื้นฐานด้านดิจิทัล มีทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะความเข้าใจในความต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนการทัศน์ ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ทักษะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูจึงเป็นพลังสำคัญต่อการสร้างเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีที่มีประสิทธิภาพของประเทศและสังคมโลก (สุริสา ไวแสน, 2565)

การพัฒนาองค์กรให้เติบโตเข้มแข็งและทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในงานที่บุคคลนั้น ๆ รับผิดชอบ การสนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น การพัฒนาบุคลากรจะทำให้องค์กรนั้นพัฒนาไปด้วย เนื่องจากองค์ความรู้ที่ได้รับจะมีการถ่ายทอดสู่บุคคลอื่น ๆ ในองค์กร หากขาดการถ่ายทอดแบ่งปันก็ถือว่าเป็นการลงทุนที่สูญเปล่า เพราะเมื่อบุคลากร

นั้นโยกย้ายที่ทำงานหรือเกษียณอายุไป ความรู้ความเชี่ยวชาญนั้นก็จะหายไปจากองค์กรนั้นไปด้วย การเรียนรู้ในองค์กรจึงจำเป็นและสำคัญต่อองค์กรในปัจจุบันที่ต้องมีการพัฒนาตนเองให้อยู่รอด การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพูดคุยกัน ร่วมกันแก้ไขปัญหาจะช่วยให้องค์กรสามารถก้าวเดินไปข้างหน้าและสามารถบรรลุวิสัยทัศน์ที่วางไว้ได้ (วีรยา สัจจะเขตต์, 2564) นอกจากนี้การจัดการศึกษา ยังต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญของปัจจัยการบริหารการศึกษาคือผู้บริหารสถานศึกษา กล่าวคือ ผู้บริหาร จะต้องมึลักษณะของการเป็นผู้นำที่สามารถเชื่อมโยงและนำเทคโนโลยีไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาได้ ทั้งการจัดการเรียนรู้ของครู และการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาของผู้บริหาร ต้องมีการส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561) ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้บริหารจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ให้สามารถเลือกใช้ในการบริหารได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาให้คุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (กนกกร สมปราชญ์, 2562)

ผลการศึกษานวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้พบว่า ควรกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของครู สำรวจความต้องการพัฒนาโดยให้ครูจัดทำเป็นแผนการพัฒนาดตนเอง มีการปรับวิธีการทำงาน ใช้หลักการมนุษย์สัมพันธ์ ส่งเสริมทักษะในการทำงานเป็นทีม ครูควรนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการทำงานมาพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาให้ต่อเนื่อง (เมธาวี คำภูลา และวันทนา อมตาริยกุล, 2564) ควรพัฒนาระบบ Wi-Fi ให้ครอบคลุม สร้างฐานข้อมูลออนไลน์ให้เข้าถึงได้ง่ายเพื่อให้เกิดการพัฒนาสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ (วีรยา สัจจะเขตต์, 2564) ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล จึงต้องกำหนดเป็นพันธกิจพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความก้าวหน้าตามมาตรฐานวิชาชีพ พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษา เน้นจิตอาสา พัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนและจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) กำหนดคุณภาพของครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา ต้องมีศักยภาพ มีทักษะในการทำงาน มีความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มีการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1, 2564)

โรงเรียนอนุบาลสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับดีทุกด้าน มีข้อเสนอแนะการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการศึกษา ให้มีการพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษาในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานและการจัดการเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายใหม่ ปรับวิสัยทัศน์ กำหนดพันธกิจและกลยุทธ์ในการจัดการศึกษา ปรับแผนพัฒนาคุณภาพ แผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและมีการนำเสนอผลการจัดการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบทางการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ผลงานของสถานศึกษาผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบออนไลน์หรือเอกสาร (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2564) ความสำคัญและปัญหาดังที่กล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนอนุบาลสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจในการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล และการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิให้ได้แนวทางที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหาให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู บุคลากรและผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

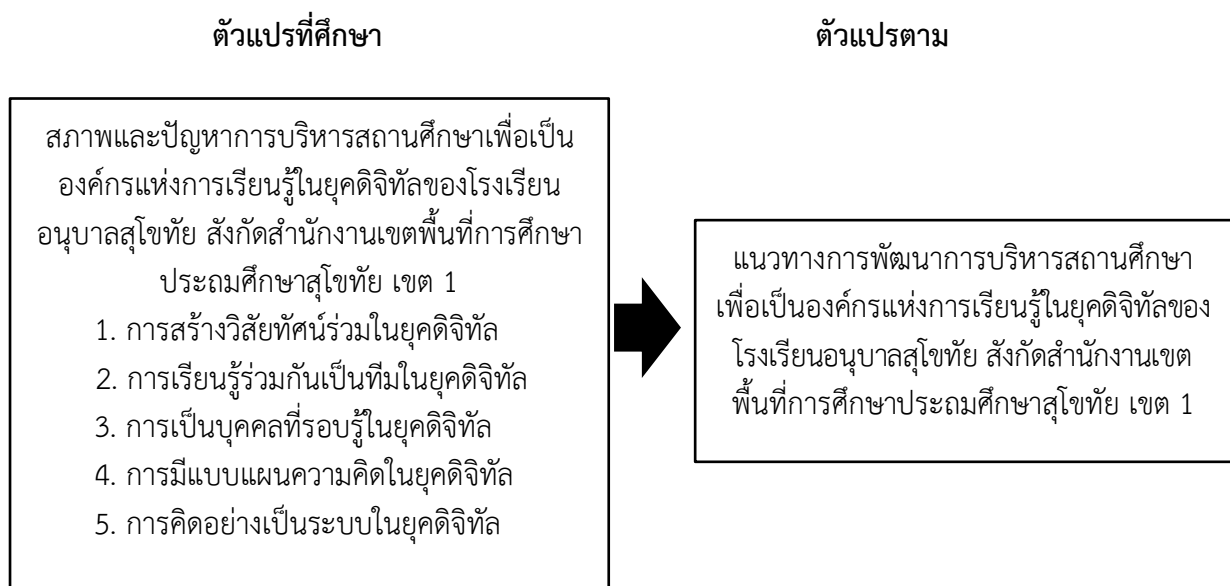
1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนอนุบาลสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนอนุบาลสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนอนุบาลสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 กำหนดแนวคิดจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการบริหารองค์กรแห่งการเรียนรู้ (learning organization) การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล และงานการวิจัยเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและตัวแปรเพื่อดำเนินการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ใน 5 ด้าน ส่วนตัวแปรตามคือ แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยเป็นลำดับ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนอนุบาลสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีวิธีในการดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนอนุบาลสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 80 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 5 คน ครูผู้สอน จำนวน 75 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบปรนัยกำหนดคำตอบให้เลือก (Multiple Choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เป็นแบบให้เลือกตอบได้หลายคำตอบ (Multiple Response)

โดยมีวิธีสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นนิยามปฏิบัติการ ตัวชี้วัด พฤติกรรม

2. ยกร่างข้อคำถามตามขอบเขตเนื้อหาทั้ง 5 ด้าน แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจการใช้ ภาษา ความครอบคลุมสอดคล้องเนื้อหา และความเหมาะสมของจำนวนข้อคำถาม

3. นำมาแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และประเมินความสอดคล้อง (IOC : Index of item-Objective Congruence) วิเคราะห์ผลหาค่า IOC ได้ระหว่าง 0.60-1.00 ทุกข้อ

4. นำไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากรจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความ เชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .924

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ถึงผู้บริหารโรงเรียน อนุบาลสุโขทัย เพื่อขอเก็บข้อมูล ชี้แจงวัตถุประสงค์ แจกแบบสอบถาม และแจ้งกำหนดนัดหมายด้วยตนเอง นำ แบบสอบถามที่เก็บคืนมาได้ จำนวน 80 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลของ แบบสอบถามแต่ละตอน คือ

แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และหาร้อยละ (Percentage)

แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ใน ยุคดิจิทัลของโรงเรียนอนุบาลสุโขทัย โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

แบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ใน ยุคดิจิทัลของโรงเรียนอนุบาลสุโขทัย โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของ โรงเรียนอนุบาลสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ดำเนินการวิจัยดังนี้

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 9 คน คือ นักวิชาการ 3 คน ผู้บริหารการศึกษา 3 คน และผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) แบ่งเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล เป็นแบบเติมคำให้สมบูรณ์ (Completion form) ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถาม ปลายเปิด (Open - end) ดำเนินการสร้างแลพหาคคุณภาพดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2. นำผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 สภาพการบริหารรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดแต่ละด้าน ๆ ละ 3 ข้อ และ ปัญหาการบริหารที่มีค่าร้อยละสูงที่สุดแต่ละด้าน ๆ ละ 3 ข้อ มาสรุปอุปนัยเพื่อยกร่างคำถามแบบองค์รวมเป็นราย ด้าน ๆ ละ 1 ข้อ รวม 5 ข้อ

3. เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบถูกต้อง ของการใช้ภาษาในการสื่อความ ความครอบคลุมสอดคล้อง กับขอบเขตเนื้อหา และให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไข ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วเลือกตามคุณสมบัติที่กำหนดติดต่อประสานผู้ทรงคุณวุฒิเป็นการส่วนตัวรายคนเพื่อขอคำตอบรับ เสนอชื่อให้วิทยาลัยแต่งตั้ง แจ้งผลและประสานอีกครั้งหนึ่งเพื่อขอกำหนดการสัมภาษณ์ เพื่อถึงกำหนดนัดผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล นำผลการสัมภาษณ์มาสรุปรวมเป็นรายด้านเป็นรายบุคคล สรุปอุปนัย เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้อง หาความถี่ จัดลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย เสนอในรูปตารางวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนอนุบาลสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีผลแสดงดังตาราง

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ด้าน	รายการ	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
		μ	σ	
1	การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในยุคดิจิทัล	4.32	0.48	มาก
2	การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมในยุคดิจิทัล	4.36	0.52	มาก
3	การเป็นบุคคลที่รอบรู้ในยุคดิจิทัล	4.37	0.47	มาก
4	การมีแบบแผนความคิดในยุคดิจิทัล	4.41	0.47	มาก
5	การคิดอย่างเป็นระบบในยุคดิจิทัล	4.20	0.56	มาก
โดยรวม		4.33	0.42	มาก

ตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนอนุบาลสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.42$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้านเรียงจากสูงสุดไปหาต่ำสุดคือ การมีแบบแผนความคิดในยุคดิจิทัล ($\mu = 4.41$, $\sigma = 0.47$), การเป็นบุคคลที่รอบรู้ในยุคดิจิทัล ($\mu = 4.37$, $\sigma = 0.47$) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมในยุคดิจิทัล ($\mu = 4.36$, $\sigma = 0.52$) และการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในยุคดิจิทัล ($\mu = 4.32$, $\sigma = 0.48$) ส่วนการคิดอย่างเป็นระบบในยุคดิจิทัล ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.56$) ต่ำที่สุด ตามลำดับ

2. ปัญหาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนอนุบาลสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีผลแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในยุคดิจิทัล ปัญหาสูงสุด 3 อันดับคือ การใช้เทคโนโลยีเผยแพร่เพื่อสร้างการรับรู้และยอมรับวิสัยทัศน์ร่วมกันดำเนินการได้ไม่ครอบคลุมบุคลากรทุกกลุ่ม (ร้อยละ 21.26) การเปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงเป้าหมายส่วนบุคคลไม่ทั่วถึงอยู่ในวงจำกัดเฉพาะบางกลุ่ม (ร้อยละ 16.27) และการสร้างความรู้ความเข้าใจวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้แก่บุคลากรทุกคนยังไม่ทั่วถึง (ร้อยละ 8.75) ตามลำดับ

2.2 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมในยุคดิจิทัล ปัญหาสูงสุด 3 อันดับคือ การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไม่สามารถดำเนินการได้ตามปฏิทินที่กลุ่มกำหนดไว้ (ร้อยละ 31.25) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มไม่สม่ำเสมอต่อเนื่อง (ร้อยละ 25.00) และไม่มีการสะท้อนผลเพื่อปรับปรุงกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ (ร้อยละ 23.75) ตามลำดับ

2.3 ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ในยุคดิจิทัล ปัญหาสูงสุด 3 อันดับคือ บุคลากรไม่ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายตรงตามความสนใจ (ร้อยละ 22.50) บุคลากรยังไม่มีความรู้ความเข้าใจให้

ความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาตนเอง (ร้อยละ 21.75) และโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล (ร้อยละ 20.00) ตามลำดับ

2.4 ด้านการมีแบบแผนความคิดในยุคดิจิทัล ปัญหาสูงสุด 3 อันดับคือ การสะท้อนผล ร่วมวิพากษ์เพื่อหาแนวทางพัฒนาความคิดมีน้อยไม่ต่อเนื่อง (ร้อยละ 31.25) โรงเรียนไม่วางแผนพัฒนาและกำหนดกิจกรรมพัฒนาความคิดบุคลากรให้เป็นระบบ (ร้อยละ 25.00) และการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาความคิดไม่ต่อเนื่องเป็นประจำ (ร้อยละ 16.25) ตามลำดับ

2.5 ด้านการคิดอย่างเป็นระบบในยุคดิจิทัล ปัญหาสูงสุด 3 อันดับคือ ไม่นำข้อมูลการดำเนินงานไปใช้ร่วมกันวิเคราะห์กำหนดปัญหาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 31.25) การเผยแพร่และถ่ายทอดความรู้ใหม่แก่บุคลากรอื่นดำเนินการเฉพาะบางกลุ่มที่ (ร้อยละ 25.00) และบุคลากรได้รับโอกาสอภิปรายความคิดเห็น แนะนำแนวทางแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลไม่ทั่วถึง (ร้อยละ 15.00) ตามลำดับ

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนอนุบาลสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 สรุปประเด็นได้ดังนี้

3.1 ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในยุคดิจิทัล สูงสุด 3 อันดับคือ ควรจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนความคิดจากทุกภาคส่วนเพื่อแบ่งปันมุมมองความสำเร็จส่วนบุคคลของแก่กัน (ความถี่ = 8) ควรจัดประชุมวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลกำหนดเป้าหมายและสร้างการรับรู้ในทิศทางเดียวกัน (ความถี่ = 6) และควรส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นส่วนหนึ่งในวิสัยทัศน์ร่วมของสถานศึกษา (ความถี่ = 5) ตามลำดับ

3.2 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมในยุคดิจิทัล สูงสุด 3 อันดับคือ ควรกำหนดเป็นนโยบายจุดเน้นส่งเสริมให้บุคลากรทำงานเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน (ความถี่ = 8) มีปฏิทินกำกับการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการประชุมร่วมกันวางแผนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้และปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล (ความถี่ = 7) และผู้บริหารควรเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อชี้แนะให้เกิดการแลกเปลี่ยนและพัฒนาร่วมกันอย่างเป็นระบบ (ความถี่ = 6) ตามลำดับ

3.3 ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ในยุคดิจิทัล สูงสุด 3 อันดับคือ ควรสำรวจความต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับดิจิทัลเพื่อกำหนดวิธีการที่เหมาะสม (ความถี่ = 8) มีการประชุมเชิงปฏิบัติการให้ร่วมกันกำหนดทิศทางการทำงานที่ชัดเจน (ความถี่ = 7) และมีการจัดทำข้อมูลความรู้ความถนัดและความสนใจในการพัฒนาตนเองเพื่อใช้จัดกลุ่มส่งเสริมการทำแผนพัฒนาบุคคล (ความถี่ = 5) ตามลำดับ

3.4 ด้านการมีแบบแผนความคิดในยุคดิจิทัล สูงสุด 3 อันดับคือ ควรสะท้อนผล (AAR : Action After Review) หลังการปฏิบัติร่วมกัน (ความถี่ = 8) จัดกิจกรรมให้มีการฝึกปรับทัศนคติที่ยืดหยุ่นไม่ยึดติดหลักการยอมรับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล (ความถี่ = 7) และจัดประชุมวางแผนตามวงจรคุณภาพ PDCA (ความถี่ = 5) ตามลำดับ

3.5 ด้านการคิดอย่างเป็นระบบในยุคดิจิทัล สูงสุด 3 อันดับคือ ควรมีการสำรวจ เก็บข้อมูลเพื่อร่วมวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับ เสนอทางเลือก สรุปผลเป็นแนวทางอย่างเป็นระบบ (ความถี่ = 8) มีเวทีแสดงผลการจัดความรู้ให้มีการเผยแพร่เป็นประจำทุกปี (ความถี่ = 7) และกำหนดแผนกลยุทธ์นโยบายและแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นเป้าหมายกำหนดทิศทางการบริหารในยุคดิจิทัล (ความถี่ = 6) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนอนุบาลสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ผลการวิจัยที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความตระหนักให้ความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและความรู้สึกนึกคิดของบุคลากร จึงมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารให้มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น มีการใช้ความยืดหยุ่น ลดการยึดติดในหลักการให้เข้ากับสถานการณ์ ใช้ภาวะผู้นำยุคใหม่ในการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรยอมรับการเปลี่ยนแปลง เป็นไปตามแนวคิดของ จินฉนวนัตร์ ประโคทัง กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องสามารถรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว มีการวิเคราะห์สถานการณ์ของข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน ทันสมัยและเชื่อถือได้ รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนการใช้ข้อมูลเพื่อใช้พัฒนาทั้งคน เครื่องมือ สื่อและโปรแกรมต่าง ๆ ให้ทันสมัยพร้อมใช้งานสม่ำเสมอ (จินฉนวนัตร์ ประโคทัง, 2561) และการศึกษาของสายสุนีย์ รามพลอด เรื่อง ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของอาชีวศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่า สภาพการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน (สายสุนีย์ รามพลอด, 2566)

ปัญหาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนอนุบาลสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การใช้เทคโนโลยีเผยแพร่การรับรู้วิสัยทัศน์ร่วมกันไม่ทั่วถึง กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ดำเนินการไม่ได้ตามปฏิทิน การพัฒนาบุคลากรไม่ตรงความสนใจ การสะท้อนผลหาแนวทางพัฒนาความคิดมีน้อย และไม่ได้นำข้อมูลไปใช้วิเคราะห์แก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ การมีส่วนร่วมในการบูรณาการการจัดกิจกรรม การจัดทำแผนพัฒนาตนเองของบุคลากร และการจัดประชุมเพื่อระดมความคิดในการแก้ปัญหา รวมทั้งนำข้อมูลไปใช้พัฒนาการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล มีสภาพต่ำที่สุด และการศึกษาของ สุนทรีย์ ธิชากรณ์ เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 พบว่า การนำวิสัยทัศน์ไปใช้ในการดำเนินงานและพัฒนาสถานศึกษา ครูทุกคนไม่เต็มใจที่จะสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน และการส่งเสริมให้ครูมีความกระตือรือร้นแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ต่ำที่สุด (สุนทรีย์ ธิชากรณ์, 2563) และการศึกษาของ จามร แจ่มเกิด เรื่อง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 พบว่า การเรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและร่วมกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้นำไปสู่ความสำเร็จของการทำงานร่วมกันเป็นทีม ต่ำที่สุด (จามร แจ่มเกิด, 2563) และการศึกษาของ วีรยา สัจจะเขตต์ เรื่องการพัฒนาแนวทางการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า การนำประสบการณ์ ความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม สามารถปรับวิธีคิดให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปมีน้อย (วีรยา สัจจะเขตต์, 2564) และการศึกษาของ สุทวารรณ สอนแก้ว เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 พบว่า บุคลากรมีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการใช้ข้อมูลย้อนกลับและการตรวจซ้ำ สามารถแก้ปัญหาการทำงานที่ซับซ้อนได้ ต่ำที่สุด (สุทวารรณ สอนแก้ว, 2565) ตามลำดับ

แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนอนุบาลสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนควรจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้สะท้อนความคิดผู้เกี่ยวข้องเพื่อแบ่งปันแนวคิด กำหนดเป็นนโยบายให้บุคลากรเรียนรู้งานร่วมกัน สำรวจความต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับดิจิทัล มีการสะท้อนผลหลังการปฏิบัติงาน การเก็บข้อมูลเพื่อ

วิเคราะห์และนำไปปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการแลกเปลี่ยนแนวคิด ประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติงาน จะเกิดการถ่ายโอนแบ่งปันความรู้ต่อกัน การทำงานร่วมกันโดยหมุนเวียนงานจะเกิดการเรียนรู้จากผู้ที่รับผิดชอบคนก่อน การพัฒนาให้บุคคลเกิดความรอบรู้ชำนาญความสนใจและความต้องการที่จะเรียนรู้ในสิ่งนั้นเป็นพื้นฐาน การสะท้อนผลทำให้เกิดการร่วมกันตรวจสอบและทบทวนซ้ำจะช่วยให้ข้อมูลมีความถูกต้องน่าเชื่อถือ สามารถแยกแยะข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และการศึกษาของสายสุนีย์ รัมพลอด เรื่องความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของอาชีวศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่า ควรมีการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมพัฒนาและเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา (สายสุนีย์ รัมพลอด, 2566) และการศึกษาของสุทธาวรรณ สอนแก้ว เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 พบว่า ควรส่งเสริมบุคลากรทำงานร่วมกันเป็นทีม เปลี่ยนบทบาทเพื่อเรียนรู้งานในหน้าที่ใหม่ ๆ เสมอ ผู้บริหารต้องเน้นให้บุคลากรนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วและสะดวกในการเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา (สุทธาวรรณ สอนแก้ว, 2565) และการศึกษาของ จามร แจ่มเกิด เรื่องการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ควรมีการสำรวจความต้องการอบรม ศึกษาดูงานเพื่อหาประสบการณ์ใหม่ ๆ หรือศึกษาต่อในสาขาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ กระตุ้นให้ครูและบุคลากรได้เรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ให้กันและกัน จัดกิจกรรม PLC ร่วมกันสะท้อนผลเพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนาอย่างเป็นระบบ (จามร แจ่มเกิด, 2563)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนอนุบาลสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 พบว่า สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากสูงสุดไปหาต่ำสุดคือ การมีแบบแผนความคิดในยุคดิจิทัล, การเป็นบุคคลที่รอบรู้ในยุคดิจิทัล, การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมในยุคดิจิทัล และการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในยุคดิจิทัล ตามลำดับ ส่วนการคิดอย่างเป็นระบบในยุคดิจิทัล ต่ำที่สุด ปัญหาคือ การใช้เทคโนโลยีเผยแพร่การรับรู้วิสัยทัศน์ร่วมกันไม่ทั่วถึง กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ดำเนินการไม่ได้ตามปฏิทิน บุคลากรได้รับการพัฒนาไม่ตรงความสนใจ การสะท้อนผลหาแนวทางพัฒนาความคิดมีน้อย และไม่นำข้อมูลไปวิเคราะห์แก้ปัญหการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลปฏิบัติงาน แนวทางการพัฒนา โรงเรียนควรจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้สะท้อนความคิดจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อแบ่งปันแนวคิด กำหนดเป็นนโยบายการให้บุคลากรเรียนรู้ร่วมกัน มีการสำรวจความต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับดิจิทัล มีการสะท้อนผลหลังการปฏิบัติงาน เก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และนำไปปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงาน ข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีนโยบายในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการวิเคราะห์ข้อมูล จัดการความรู้และจัดระบบสารสนเทศภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรกำหนดนโยบายให้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ไว้ในแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปีให้ชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการนำองค์ความรู้ที่ได้จากการแสวงหา การพัฒนาตนเองและการเข้าร่วมอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานมาใช้ในการบริหารให้เกิดการพัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบ เป็นแบบอย่างแก่บุคลากรในสถานศึกษา สำหรับในครั้งต่อไปควรมีการวิจัย 1) การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาใน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมขององค์กรกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในทุกสังกัด

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร สมปราชญ์. (2562). ภาวะผู้นำ : แนวคิดทฤษฎีและการพัฒนา. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จามร แจ่มเกิด. (2563). การศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จังหวัดเชียงราย. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- จิณณวัตร ประโคทัง. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ. อุบลราชธานี: ศิริธรรมออฟเซต.
- เมธาวี คำภูลา และวันทนา อมตาริยกุล. (2564). แนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู. วารสารมหาจุฬานาครินทร์, 8(2), 355-367.
- วีรยา สัจจะเขตต์. (2564). การพัฒนาแนวทางการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารและการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สายสุนีย์ งามปลอด. (2566). ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของอาชีวศึกษาจังหวัดพัทลุง. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1. (2564). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2565 (ฉบับปรับปรุง). เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2566 จาก <https://sukhothai1.go.th/iud/document/202107121626070509.pdf>
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2564). รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก : ผลการประเมิน SAR ภายใต้สถานการณ์ COVID-19. สุโขทัย: โรงเรียนอนุบาลสุโขทัย.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทวารรณ สอนแก้ว. (2565). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สุนทรีย์ ธิชากรณ์. (2563). แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุริสา ไวแสน. (2565). การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วารสาร Journal of Administrative and Management Innovation, 10(1), 59-66.

การจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนบนฐานการมีส่วนร่วม:
กรณีศึกษาเทศบาล ตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*

HOUSEHOLD HARZARDOUS WASTE MANAGEMENT ON BASE OF PARTICIPATION
COMMUNITY CASESTUDY IN PADAD DISTRICT MUENG CHIANGMAI

สิตาพร มีรักษ์

Sitaporn Meeruk

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เชียงใหม่ ประเทศไทย

Faculty of Science and Technology Chiang Mai Rajabhat University, Chiang Mai Thailand

Corresponding author E-mail: sita_102@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดการขยะอันตรายและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน 2) การศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนของประชาชน และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนบนฐานการมีส่วนร่วม จากประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 312 ครัวเรือนและผู้รับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนจำนวน 13 คน จัดเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ร้อยละและค่าเฉลี่ย สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพจะเรียบเรียงเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการศึกษา พบว่าการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.58 , S.D เท่ากับ 0.73) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนมีทั้ง 3 ด้านดังนี้ 1) การวางแผนค่า $r = 0.54^{**}$ 2) การวิเคราะห์ปัญหา ค่า $r = 0.53^{**}$ 3) การดำเนินงาน ค่า $r = 0.51^{**}$ ซึ่งทั้ง 3 ด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง โดยได้เสนอแนะแนวทางที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรสร้างการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานแก่ ประชาชน ในชุมชนอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนและผู้รับผิดชอบ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการนำรูปแบบที่ได้ไปปรับใช้ ซึ่งรูปแบบดังกล่าวส่งเสริมให้บุคคลมีจิตสำนึกต่อปัญหาและประโยชน์ร่วมกัน การที่บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นทำให้ขยายผลได้กว้างขึ้นจากผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและกำหนดนโยบายการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนของในชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ต่อไป

คำสำคัญ: การจัดการขยะอันตราย, ขยะอันตราย, ฐานการมีส่วนร่วม, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This cross-sectional survey research has the objectives 1) to study hazardous waste management and participation in household hazardous waste management 2) to study and analyze factors related to people's household hazardous waste management. and 3) to suggest appropriate approaches for managing household hazardous waste on a participatory basis. From

* Received May 7, 2024; Revised May 17, 2024; Accepted May 24, 2024

a sample of 312 households and 13 people responsible for the environment in the community, data were collected using questionnaires and focus groups. Quantitative data analysis using percentages and averages. For the qualitative data, descriptive data was compiled and Pearson correlation analysis was performed. The results found that household hazardous waste management is at a moderate level (mean is equal to 3.58, S.D is equal to 0.73). Analysis of factors that have a relationship between participation in household hazardous waste management includes 3 aspects as follows: 1) planning r value = 0.54** 2) Analysis of the problem has a value of r = 0.53** 3) Operational value of r = 0.51**, in which all 3 aspects have a positive relationship at a moderate level. By suggesting guidelines for local government organizations Participation in operations should be created for people in the community adequately and regularly. This is for the people and responsible people. Work efficiently In applying the model that has been obtained This model encourages people to be conscious of problems and mutual benefits. The participation of more people allows the results of the research to be expanded. It can be used as a guideline for planning and determining policies for the management of household hazardous waste in communities of local government organizations in the area.

Keywords: hazardous waste management, hazardous waste, participation in hazardous waste management, local government organization

บทนำ

ปัจจุบันทั่วโลกต้องเผชิญกับปัญหาในการกำจัดและรีไซเคิลของเสียอันตรายซึ่งก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมและส่งผลเสียต่อสุขภาพของ ประชากรที่อยู่อาศัยใกล้ขยะอันตราย ซึ่งกำลังได้รับการจัดการในกระบวนการสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของยุโรป โดยสาเหตุหลักร้อยละ 31.5 ที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การจัดเก็บการบำบัดและการกำจัดของเสียตามด้วยการผลิตและอุตสาหกรรม สาเหตุต่อมา คือ อุตสาหกรรมและการค้าในกัมปาเนียมีการทิ้งหรือเผาขยะอย่างผิดกฎหมายที่นำมาจากภูมิภาคต่างๆของประเทศ (WHO., 2017) ในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา เมียนมาร์มีการเติบโตทางเศรษฐกิจพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปในการบริโภคและรูปแบบการผลิตนำไปสู่การเพิ่มชิ้นการสร้างขยะเช่นเดียวกับการแพร่กระจายของแหล่งขยะเกิดขึ้นใหม่เช่นอุตสาหกรรมและของเสียทางการแพทย์และของเสียอันตราย และกลุ่มประเทศนี้เกือบ ร้อยละ 70 ของขยะมูลฝอยของเทศบาลถูกกำจัดในหลุมฝังกลบและอาจมีสารอันตรายในรูปแบบของผลิตภัณฑ์บำรุงรักษา ยานพาหนะขยะที่มีสารปรอทยาแบตเตอรี่ และผลิตภัณฑ์อื่นๆอีกมากมาย มีการตรวจสอบปริมาณของส่วนผสมที่เป็นอันตรายและอาจเป็นอันตรายในขยะในครัวเรือน ตัวอย่างในประเทศเช็กเกีย พบว่าส่วนแบ่งของขยะอันตรายในครัวเรือนที่พบในหลุมฝังกลบ เท่ากับ 2.047 เท่าของขยะมูลฝอยทั้งหมด (Adamcova, 2017)

ปี 2565 มีปริมาณของเสียอันตรายจากชุมชนเกิดขึ้น 676,146 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 0.99 (ปี 2564 มีปริมาณ 669,518 ตัน) ส่วนใหญ่เป็นซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Waste from Electrical and Electronic Equipment: WEEE) 439,495 ตัน (ร้อยละ 65) และของเสียอันตรายประเภทอื่น ๆ เช่น หลอดไฟ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ ภาชนะบรรจุสารเคมี กระป๋องสเปรย์ 236,651 ตัน (ร้อยละ 35) แนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเนื่องมาจากปัจจุบันประชาชนมีความต้องการและนิยมใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีส่งผลให้มีการเปลี่ยนอุปกรณ์บ่อยขึ้น

เพื่อให้ทันต่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย นอกจากนี้ การนำเข้าผลิตภัณฑ์บางส่วนที่มีคุณภาพต่ออายุการใช้งานของผลิตภัณฑ์สิ้น ทำให้ของเสียอันตรายจากชุมชนมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น (กรมควบคุมมลพิษ, 2565)

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยและขยะอันตรายจำนวนมาก เป็นแหล่ง เพาะพันธุ์พาหะนำโรค ทั้งนี้เพราะสาเหตุประการหนึ่งก็คือการขาดความรับผิดชอบ ขาดระเบียบวินัย และขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน และทุกภาคส่วน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการขยะ (พระมหานิพนธ์ ปริบุญโณ, 2562) นอกจากนี้การศึกษาของ สุรพงษ์ เล็กสมบุรณ์ ที่พบว่ากลยุทธ์การจัดการขยะชุมชนจะประสบความสำเร็จได้ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ได้แก่กลยุทธ์การประสานความเข้าใจ กลยุทธ์การจัดการขยะแบบครบวงจร กลยุทธ์การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมและกลยุทธ์การบริหารองค์กร รวมถึงภาคเหนือยังไม่มีโรงงานโรงงานบำบัดของเสียอันตรายที่ได้มาตรฐาน และไม่มีโกดังกลางสำหรับกักเก็บของเสียอันตรายเพื่อรอการขนส่งไปกำจัดทำให้ของเสียที่ประชาชนและสถานประกอบการให้ความร่วมมือคัดแยกยังตกค้างอยู่กับองค์กรปกครองท้องถิ่น (อปท.) ต่างๆ (สุรพงษ์ เล็กสมบุรณ์, 2557) นอกจากนี้การศึกษาของ เทศบาลตำบลป่าแดด ที่พบว่า ปัญหาในการจัดการคัดแยกขยะอันตรายในเขตเทศบาลตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ยังมีการจัดการที่ไม่ถูกต้องได้แก่ การทิ้งรวมกับขยะมูลฝอยทั่วไป สถานที่จัดการขยะไม่สามารถป้องกันการแพร่กระจายของสารอันตรายจากขยะที่ทิ้ง การขาดการรับรู้และเข้าใจในการจัดการขยะอันตรายที่ถูกต้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน (เทศบาลตำบลป่าแดด, 2562)

จากปัญหาดังกล่าวการศึกษานี้จะเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยให้ประชาชนในพื้นที่และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินการบริหารจัดการขยะอันตราย เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ เพื่อหาแนวทางในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนของประชาชนในชุมชนได้อย่างยั่งยืน และเป็นการเตรียมความพร้อมต่อการเจริญเติบโตของชุมชนในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนของประชาชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน
2. การศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนของประชาชน
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนบนฐานการมีส่วนร่วม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ประชากรในเขตเทศบาลตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 9,478 ครัวเรือน การคำนวณขนาดตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เลือกใช้การคำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตรของ Daniel ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 312 ครัวเรือน (Daniel W. W., 2010)

การคัดเลือกครัวเรือนแต่ละหมู่บ้านมาศึกษา ผู้วิจัยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) ตามสัดส่วนของจำนวนหลังคาเรือนแต่ละหมู่บ้าน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ 312 ครัวเรือนแรกมาสุ่มตัวอย่างก่อนแล้วจึงเก็บข้อมูลจากเลขที่บ้านที่เรียงลำดับแล้วเว้น 4 หลังคาเรือนในแต่ละหมู่บ้านจนครบจำ นวนตามสัดส่วน ครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือก ประชาชน เป็นผู้ให้ข้อมูล เมื่อไม่พบผู้วิจัยจะได้เข้าเก็บข้อมูลซ้ำอีกครั้งและถ้าไม่พบเป็นครั้งที่ 2 ผู้วิจัยได้เปลี่ยนเป็นหลังคาเรือนถัดไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจัดการของเสีย อันตรายในครัวเรือนที่สร้างขึ้นให้ครอบคลุมเนื้อหาตามความมุ่งหมายของการวิจัย ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูล

ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน และ 3) แบบสอบถามด้านการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน ซึ่งแบบสอบถามในข้อที่ 2 และข้อที่ 3 นั้นจะแบ่งระดับออกเป็น 3 ระดับ โดยใช้ช่องกว้างของอันตรภาคชั้นของคะแนนแบบสอบในแต่ละชุด โดยมีการตีความดังนี้ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนและแบบสอบถามด้านการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนมีจำนวนอย่างละ 15 ข้อช่องกว้างของอันตรภาคชั้นเท่ากับ 20 คะแนนระหว่าง 15.00 – 35.00 อยู่ในระดับต่ำ คะแนนระหว่าง 35.01 – 55.00 อยู่ในระดับปานกลางและ คะแนนระหว่าง 55.01 – 75.00 อยู่ในระดับสูงตามเกณฑ์ของ (Best, J., 1977)

การตรวจคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Validity) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมศาสตร์ 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล และประเมินผล 1 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้ว คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item - Objective Congruence Index: IOC) โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ผู้วิจัยพบว่าข้อคำถามในแบบสอบถาม มีค่า IOC เท่ากับ 0.75 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 - 1.00 ขึ้นไป (Best, J., 1977)

ความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามหลังจากปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับชุมชนตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยเลือกวัดความเที่ยงของเครื่องมือด้วยวิธีการหา Alpha Coefficient (Cronbach, L. J., 1951) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ $\alpha \geq 0.75$ เป็นค่าที่ยอมรับได้แบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ นั้นมีดังนี้ การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนและการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.870 และ 0.816 ตามลำดับ โดยแบบสอบถามงานวิจัยนี้ได้ค่าเฉลี่ยความเที่ยงประมาณ 0.80 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามทุกชุดผ่านเกณฑ์ ที่กำหนด โดยเกณฑ์การยอมรับได้ควรจะมีค่ามากกว่า 0.75 ขึ้นไป โดยวิธีการหา Alpha Coefficient

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษารั้งนี้ประกอบด้วย ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยได้ทำการอบรมชี้แจงรายละเอียดของข้อคำถาม และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยหัวหน้าคณะผู้วิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อคำถาม และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลไปในทางเดียวกัน คำถามเป็นแบบวัดประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดน้ำหนักของแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุดมีค่าคะแนนเท่ากับ 5 มีส่วนร่วมในระดับมากมีค่าคะแนนเท่ากับ 4 มีส่วนร่วมในระดับปานกลางมีค่าคะแนนเท่ากับ 3 มีส่วนร่วมในระดับน้อยมีค่าคะแนนเท่ากับ 2 และ ส่วนร่วมในระดับน้อยมีค่าคะแนนเท่ากับ 1 ส่วนแบบสอบถามด้านการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่ค่าคะแนนเท่ากับ 5 ปฏิบัติอยู่บ่อยครั้งมีค่าคะแนนเท่ากับ 4 ปฏิบัติเป็นบางครั้งมีค่าคะแนนเท่ากับ 3 ไม่ค่อยปฏิบัติมีค่าคะแนนเท่ากับ 2 และ ไม่ปฏิบัติเลยมีค่าคะแนนเท่ากับ 1 คำตอบการให้คะแนนตามวิธี Arbitrary Weighting ของ Likert (วัชรภรณ์ สุริยาภิวัฒน์, 2546)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences/Windows) กำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยมี รายละเอียด ดังนี้ ข้อมูล

ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน และระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน วิเคราะห์โดยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนกับการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation coefficient) (Hinkle, D. E., 1998)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน (n = 312)

ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับสูง (57.00 – 75.00 คะแนน)	107	34.32
ระดับปานกลาง (23.00 – 36.67 คะแนน)	144	46.11
ระดับต่ำ (15.00 – 35.00 คะแนน)	61	19.57
($\bar{X}$ = 33.10, S.D. = 6.70, Min = 15.00, Max = 75.00)		

การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ระดับสูง และระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 46.11, 34.32 และ 19.57 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับพฤติกรรมการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน (n = 312)

การจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับสูง (57.00 – 75.00 คะแนน)	97	31.10
ระดับปานกลาง (23.34 – 36.67 คะแนน)	202	64.61
ระดับต่ำ (15.00 – 35.00)	13	4.29
($\bar{X}$ = 50.40, S.D. = 8.13, Min = 28.00, Max = 68.00)		

การจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ระดับสูง และระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 64.61, 31.10 และ 4.29 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนกับการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน

การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน	การจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน		
	r	P-value	ระดับความสัมพันธ์
ด้านการวิเคราะห์ปัญหา	0.53**	<0.001	ปานกลาง
ด้านการวางแผน	0.54**	<0.001	ปานกลาง
ด้านการดำเนินงาน	0.51**	<0.001	ปานกลาง

*Correlation is significant at the 0.01 level

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนของประชาชนพบว่า การวิเคราะห์ปัญหามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับกลาง ($r=0.53^{**}$) กับระดับการปฏิบัติการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนของประชาชน ($p\text{-value}=<0.001$) กลุ่มการวางแผนมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับกลาง ($r=0.54^{**}$) กับระดับการปฏิบัติการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนของประชาชน ($p\text{-value}=<0.001$) กลุ่มการดำเนินงานมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r=0.51^{**}$) กับระดับการปฏิบัติการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนของประชาชน ($p\text{-value}=<0.001$)

ตารางที่ 4 แนวทางด้านการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือน

ด้านการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แนวทางที่เหมาะสม
เทศบาลมีการจัดให้มีภาชนะรองรับขยะอันตรายเป็นการเฉพาะ	4.11	1.07	จัดเตรียมภาชนะบริเวณที่ไกลจากจุดที่ตั้งอยู่ปัจจุบัน
เทศบาลมีการ ตั้งจุดรองรับขยะอันตรายในแต่ละชุมชน อย่างน้อยชุมชนละ 1 จุด	4.15	0.86	จัดเตรียมภาชนะที่ระบุด้านหน้าอย่างชัดเจนสำหรับรองรับขยะอันตราย
เทศบาลมีการ กำหนดจุดรองรับและจำนวนจุดรองรับขยะอันตรายได้เหมาะสม และเพียงพอ	4.10	0.97	อาจเพิ่มจุดรับรองรับเพื่อเพิ่มความสะดวกกับประชาชน

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าแนวทางที่เสนอออกมานั้นอยู่ในระดับที่สูง โดยประเด็นที่ได้รับการความสนใจมากที่สุดคือ ตั้งจุดรองรับขยะอันตรายในแต่ละชุมชน อย่างน้อยชุมชนละ 1 จุด ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.86) รองลงมาได้แก่ประเด็นเกี่ยวกับเทศบาลมีการจัดให้มีภาชนะรองรับขยะอันตรายเป็นการเฉพาะ ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 1.07) และลำดับสุดท้ายคือประเด็นเกี่ยวกับ เทศบาลมีการ กำหนดจุดรองรับและจำนวนจุด รองรับขยะอันตรายได้เหมาะสม และเพียงพอ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.97)

ตารางที่ 5 ด้านการเก็บรวบรวมขยะอันตรายในครัวเรือน

ด้านการเก็บรวบรวมขยะอันตรายในครัวเรือน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แนวทางที่เหมาะสม
เทศบาลมีการเก็บ รวบรวมขยะอันตรายเทศบาลทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด	4.23	1.00	เก็บขยะในปริมาณที่มากพอที่ในการเก็บในรอบนั้นๆ
ในรถที่จัดเก็บขยะมีส่วนของการจัดเก็บขยะอันตรายแยกออกจากขยะทั่วไป	4.20	0.94	เพิ่มรอบการใช้รถสำหรับเฉพาะเก็บขยะอันตรายเพื่อสามารถแยกขยะอันตรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
เทศบาลมีการจัดเก็บขยะอันตรายจากครัวเรือนโดยไม่มีการรั่วไหลของขยะอันตราย	4.16	0.94	ตรวจสอบรถที่เก็บรวบรวมขยะอันตรายอยู่เป็นประจำเพื่อไม่ให้เกิดการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของสารอันตราย

จากตารางที่ 5 ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการเก็บรวบรวมขยะอันตรายในครัวเรือนพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าแนวทางที่เสนอออกมานั้นอยู่ในระดับที่สูง โดยประเด็นที่ได้รับการความสนใจมากที่สุดคือ เทศบาลมีการเก็บ รวบรวมขยะอันตรายเทศบาลทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 1.00) รองลงมาได้แก่ประเด็นเกี่ยวกับในรถที่จัดเก็บขยะมีส่วนของการจัดเก็บขยะ

อันตรายแยกออกจากขยะทั่วไป ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.94) และลำดับสุดท้ายคือประเด็นเทศบาลมีการจัดเก็บขยะอันตรายจากครัวเรือนโดยไม่มีการรื้อไหลของขยะอันตราย ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.94)

ตารางที่ 6 ด้านการขนส่งขยะอันตรายในครัวเรือนไปยังสถานที่รองรับ

ด้านการขนส่งขยะอันตรายในครัวเรือนไปยังสถานที่รองรับ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แนวทางที่เหมาะสม
เทศบาลได้มีการจัดเก็บขยะอันตรายได้ตรงตามวันที่กำหนดไว้	4.22	0.98	สามารถเก็บขยะได้ตรงตามวันที่กำหนดไว้ได้ทำให้ประชาชนรู้ตัวสำหรับการเก็บรวบรวมขยะอันตราย
เทศบาลได้เพิ่มความถี่สำหรับการนำส่งขยะอันตราย	4.16	0.98	เป็นการเพิ่มรอบรถในวันที่ไม่ได้อยู่ในวันที่กำหนดได้ในกรณีจำเป็นต่างๆ
เทศบาลมีป้ายหรือข้อความแสดง “กำลังดำเนินการขนส่งขยะอันตราย”	4.08	0.94	การแสดงป้ายดำเนินการเพื่อเพิ่มการระวังตัวสำหรับประชาชนและผู้รับผิดชอบด้วย

จากตารางที่ 6 ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าแนวทางที่เสนอออกมานั้นอยู่ในระดับที่สูง โดยประเด็นที่ได้รับการความสนใจมากที่สุดคือ เทศบาลได้มีการจัดเก็บขยะอันตรายได้ตรงตามวันที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.98) รองลงมาได้แต่ประเด็นเกี่ยวกับเทศบาลได้เพิ่มความถี่สำหรับการนำส่งขยะอันตราย ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.98) และลำดับสุดท้ายคือประเด็นเกี่ยวกับเทศบาลมีป้ายหรือข้อความแสดง “กำลังดำเนินการขนส่งขยะอันตราย” ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.94)

อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการศึกษาการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนของประชาชนโดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางซึ่งทำให้เป็นว่าในชุมชนก็ยังมีประชาชนที่ไม่สามารถจัดขยะอันตรายได้อย่างถูกวิธีแบบทดสอบในด้านการคัดแยกขยะในครัวเรือนนี้ นอกจากนี้การศึกษาของ สรินพร ไทรทอง กล่าวว่า ความรู้เรื่องประเภทของของเสียอันตรายชุมชนที่ไม่เพียงเทศบาลมีหน้าที่ในการจัดการตามวิธีที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลตามประเภทของของเสีย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ประชาชนจะต้องเข้าใจและแยกประเภทให้ถูกต้อง ดังนั้นจากวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อนี้ เห็นได้ว่าเทศบาลควรส่งเสริมประชาสัมพันธ์ความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนมากขึ้น นอกจากนี้เรื่องการแยกประเภทกลุ่มตัวอย่างมีการเสนอแนะว่า จุดรองรับการทิ้งของเสียอันตรายชุมชนของทางเทศบาลที่จัดไว้ให้ยังมีน้อยและไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ซึ่งแสดงให้เห็นปัญหาหลักของภาคประชาชนที่ไม่ทราบจุดรองรับในการทิ้ง ดังนั้นเทศบาลจึงต้องเน้นการประชาสัมพันธ์จุดรองรับการทิ้งของเสียอันตรายควบคู่กันไปด้วยจึงนำไปสู่วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนของประชาชนปัจจัยการมีส่วนร่วมทั้ง 3 ด้าน มีความสัมพันธ์กับการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนในระดับปานกลางประชาชนมีระดับการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอันตรายครัวเรือนวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ ถึงแม้ว่าโดยภาพรวมประชาชนยังมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอันตรายอยู่ในระดับปานกลาง แต่ถือเป็นความพยายามและความมุ่งมั่นตั้งใจของประชาชนที่เห็นความสำคัญของการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง (สรินพร ไทรทอง, 2565) นอกจากนี้การศึกษาของ อภิชาติ ใจอารีย์ ได้กล่าวใน ทำนองเดียวกันว่า การแก้ไขปัญหาของชุมชนต้องเปิดโอกาสให้คนในชุมชนซึ่งเป็นเจ้าของปัญหาได้เข้ามา

มีส่วนร่วมในการจัดการด้วยตนเอง ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้น เป็นกระบวนการสร้างจิตสำนึกและเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเกิดความตระหนักถึงการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาในชุมชนและการคืนอำนาจให้กับประชาชนในระดับฐานรากได้เข้าไปมีบทบาทในกิจกรรมการพัฒนา ซึ่งทำให้มีพลังมากยิ่งขึ้น โดยมีการจัดกระบวนการเรียนรู้แก่สมาชิก โดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การจัดทัศนศึกษาดูงาน การจัดฝึกอบรม การลงมือปฏิบัติและการสรุปบทเรียนอย่างต่อเนื่องขั้นตอนเหล่านี้ล้วนเป็นกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้มีความเข้มแข็งนำไปสู่วัตถุประสงค์เสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนบนฐานการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมทั้ง 3 ด้านได้สะท้อนการดำเนินงานการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน คือ การกำหนดจุดที่ชัดเจนในการเก็บรวบรวมขยะอันตรายของชุมชน การมีกลไกหรือมีกติกาในการเก็บรวบรวมขยะอันตรายภายในชุมชน ชุมชนมีการประชุมเพื่อวางแผนจัดบริเวณที่ทิ้งขยะอันตรายและอธิบายเกี่ยวกับการแยกถังขยะอันตรายให้ชัดเจน และเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรณรงค์ในการกำหนดจุดทิ้งขยะอันตรายและการกำหนดถังขยะอันตราย ประชาชนในชุมชนมีความต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้รับผิดชอบในการกำจัดขยะอันตราย (อภิชาติ ใจอารีย์, 2556)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดการขยะอันตรายในครัวเรือนบนฐานการมีส่วนร่วม กรณีศึกษาเทศบาลตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ เมื่อได้ทำการศึกษามาจากการวิจัยแล้วทำให้เข้าใจพฤติกรรมของชุมชนในพื้นที่เขตเทศบาล ตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอันตรายและการจัดการขยะอันตรายซึ่งอยู่ระดับปานกลางอย่างที่กล่าวมาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ ข้อที่ 2 ในการอภิปรายก่อนหน้าซึ่งทำให้สามารถผู้ดูแลในชุมชนนั้นสามารถหาแนวทางที่เหมาะสมได้ดียิ่งขึ้นจากผลลัพธ์ของการวิจัยเกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพสูงและเข้ากันได้กับคนในชุมชน เมื่อได้ทำการศึกษาผลจากการวิจัยในเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอันตรายกับชุมชนในพื้นที่เขตเทศบาล ตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่สามารถกำหนดหัวข้อของการประชุมได้อย่างกระชับและตรงประเด็นในด้านการมีส่วนร่วมทั้ง 3 ด้าน ซึ่งในการวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนสามารถหยาบยักหัวข้อที่ประชาชนในชุมชนไม่ได้สนใจหยิบยกขึ้นมาในการประชุมเพื่อหาวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสม ด้านการวางแผนนั้นต้องแบ่งหน้าที่ระหว่างหน่วยงานรัฐและประชาชนว่าควรทำงานในส่วนใดจึงเกิดประสิทธิภาพสูงจะทำให้เกิดประเด็นการดำเนินการสำหรับการแก้ปัญหานั้นยังประชาชนมีส่วนร่วมมากเท่าใดก็จะทำให้การแก้ปัญหาได้เร็วขึ้น เมื่อได้ทำการศึกษามาจากการวิจัยในเรื่องการจัดการขยะอันตรายนั้นผลลัพธ์ที่อยู่ในระดับปานกลางช่วยให้หน่วยงานรัฐสามารถทำการประสานสัมพันธ์เพิ่มเติมเรื่องขยะอันตรายได้เพื่อเพิ่มความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะอันตรายที่ถูกต้องได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2565). รายงานสถานการณ์ของเสียอันตรายจากชุมชน ปี พ.ศ. 2565. เรียกใช้เมื่อ 10 พฤษภาคม 2566 จาก <https://www.pcd.go.th/publication/29250>
- พระมหานิพนธ์ ปรีบุญโณ. (2562). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการคณะสงฆ์. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วัชรภรณ์ สุริยาวัฒน์. (2546). วิจัยธุรกิจยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สรินพร ไทรทอง. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม. ใน ในรายการการวิจัย. มหาลัยศิลปากร.
- อภิชาติ ใจอารีย์. (2556). สิทธิชุมชน : สิทธิตามรัฐธรรมนูญเพื่อการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- Adamcova. (2017). Environmental assessment of the effects of a municipal landfill on the content and distribution of heavy metals in *Tanacetum vulgare* L. Retrieved May 9, 2023, from <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0045653517311037?via%3Dihub>
- Best, J. (1977). *Research in Education*. (3rd ed). New Jersey: Englewood Cliffs.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*. Retrieved May 9, 2023, from <https://doi.org/10.1007/BF02310555>
- Daniel W. W. (2010). *Biostatistics : Basic Concepts and Methodology for the Health Sciences* (9th ed). New York: John Wiley & Sons.
- Hinkle, D. E. (1998). *Applied Statistics for the Behavior Sciences* (4 th ed). New York: Houghton Mifflin.
- WHO. (2017). *World Health Statistics 2017 : monitoring health for the SDGs, sustainable development goals 2017*. Retrieved May 9, 2023, from <https://www.who.int/publications/i/item/9789241565486>

ผลการฝึกแบบสท้านและการฝึกแบบต่อเนื่อง ที่มีต่อสมรรถภาพทางกาย

ของนักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1*

EFFECT OF CIRCUIT TRAINING AND CONTINUOUS TRAINING OF PHYSICAL FITNESS FOR THE POLICE LANCE CORPORAL STUDENTS AT POLICE TRAINING CENTER OF PROVINCIAL POLICE REGION 1

วัชรศักดิ์ พรหมสุวรรณ*, และ สาธิน ประจันบาน

Wacharasak Promsuwan*, and Sathin Prachanban

คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Physical Education, Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: promsuwan.four@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกาย ก่อนการฝึกและหลังการฝึกของนักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ จากนั้นแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ด้วยวิธีการจับคู่สลับฟันปลา โดยกลุ่มทดลอง ฝึกด้วยโปรแกรมแบบสท้าน จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมฝึกด้วยโปรแกรมปกติ จำนวน 30 คน ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกทั้งหมด 8 สัปดาห์ สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 60 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบ คือ แบบทดสอบสมรรถภาพทางกาย หลักสูตรนักเรียนนายสิบตำรวจ ฉบับปรับปรุง 2561 โดยกองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งหมด 8 ด้าน คือ 1) ความเร็ว 2) ความแข็งแรง 3) พลังกล้ามเนื้อ 4) ความทนทาน 5) ความคล่องแคล่วว่องไว 6) ความอ่อนตัว 7) ความอดทนของระบบหัวใจ และ 8) ระบบไหลเวียนโลหิต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียววัดซ้ำ การทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของบอนเฟอโรนี และการทดสอบค่าที่ ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มทดลองมีสมรรถภาพทางกาย หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 ดีกว่าก่อนการฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) กลุ่มควบคุมมีสมรรถภาพทางกาย หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 ดีกว่าก่อนการฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีสมรรถภาพทางกาย หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่า โปรแกรมฝึกแบบสท้านและโปรแกรมแบบปกติ สามารถพัฒนาสมรรถภาพทางกายทั้ง 8 ด้านของนักเรียนนายสิบตำรวจได้

คำสำคัญ: ผลการฝึก, การฝึกแบบสท้าน, การฝึกแบบต่อเนื่อง, สมรรถภาพทางกาย, นักเรียนนายสิบตำรวจ

Abstract

The purpose of this research article is to compare the physical fitness before and after the trainings of the police lance corporal students at the Training Center of Provincial Police Region 1. The samples were selected with the purposive sampling method using a physical fitness

* Received May 7, 2024; Revised May 23, 2024; Accepted May 29, 2024

test for police cadets. They were divided into two groups with the serrated paring method. The experimental group was trained with the station training program for 30 students, and the controlled group was trained with the normal training program for 30 students. The total period of the trainings was eight weeks. Each week had five training days. Each day had 60 minutes of the trainings. The instruments were the physical fitness evaluation form for police non-commissioned officer students that was amended in 2018 by Police Education Bureau, Royal Thai Police. It had eight aspects: 1) speed, 2) strength, 3) muscular power, 4) endurance, 5) agility, 6) flexibility, 7) cardiovascular system and 8) circulatory system. The statistics for analyzing the data were mean, standard deviation, one-way ANOVA with repeated measures, Bonferroni pairwise comparison and t-test. The findings were as follows. Firstly, the experimental group and the controlled group had the physical fitness after the 8th week of the trainings that were significantly and statistically better than that before the trainings at the significance level of .05. Secondly, the experimental group had the physical fitness after the 8th week of the trainings that were not significantly and statistically different at the significance level of .05., the controlled group had the physical fitness after the 8th week of the trainings that were not significantly and statistically different at the significance level of .05. It could be summarized that the station training program and the normal training program could improve the physical fitness of the police non-commissioned officer students.

Keywords: Training Results, Circuit Training, Continuous Training, Physical Fitness, The Police Lance Corporal Students

บทนำ

การพัฒนาประเทศจะต้องพัฒนาคน หรือประชากรในชาติเป็นอันดับแรก เพราะประเทศชาติ จะพัฒนาได้ ต้องอาศัยประชากรที่มีคุณภาพ มีสุขภาพสมบูรณ์และสมรรถภาพทางกายสูง ซึ่งหมายถึง ประชากรที่มีความสามารถทางสติปัญญา มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีสมรรถภาพทางกายสูง ซึ่งสมรรถภาพทางกาย (Physical fitness) เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการดำรงชีพของมนุษย์ ซึ่งในปัจจุบัน เมื่อบุคคลมีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจแล้ว การดำเนินชีวิตก็จะมีความสุข และมีประสิทธิภาพ นั่นก็คือ การมีสมรรถภาพทางกายที่ดีจะทำให้มีสุขภาพดี ร่างกายมีการเจริญเติบโตแข็งแรงประสิทธิภาพของการทำงานของระบบไหลเวียนโลหิต และระบบหายใจประสานสัมพันธ์กันดี รวมทั้งลดอัตราการเสี่ยงโรคต่าง ๆ อีกทั้งยังทำให้ทรวดทรงร่างกายได้สัดส่วน มีทักษะกีฬาที่ดี ทำให้เกิดความสุขสนทนากับการเข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกาย และกีฬา ดังที่ยลวรรณัฐ จีรัชตกรณ กล่าวไว้ว่า สมรรถภาพทางกาย (Physical fitness) เป็นเรื่องสำคัญสำหรับชีวิตประจำวัน และสุขภาพที่กำลังพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สมรรถภาพทางกาย หมายถึง ความสมบูรณ์ของบุคคลในการควบคุมสั่งการให้ร่างกายสามารถปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ด้วยความกระฉับกระเฉงและตื่นตัว รวมทั้งการทำภารกิจในชีวิตประจำวันได้อย่างราบรื่น ไม่รู้สึกถึงความเหนื่อยล้าและยังคงสามารถปฏิบัติการกิจอื่น ๆ ที่นอกเหนือออกไปได้อีกทั้งงานอดิเรก หรือกิจกรรมนันทนาการ หรือกิจกรรมการออกกำลังกาย เล่นกีฬา ได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย (ยลวรรณัฐ จีรัชตกรณ, 2566)

การสร้างสมรรถภาพทางกายมีหลายแบบ และมีความแตกต่างกันในด้านการฝึก เช่น การฝึกโดยใช้น้ำหนัก (Weight training) การฝึกแบบฟาร์ลอค (Fartlek training) การฝึกแบบหนักสลับเบา (Interval training)

และการฝึกแบบสถานี (Circuit training) การออกกำลังกายเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางกายไม่ว่าจะเป็นการออกกำลังกายด้วยวิธีใด ๆ ก็ตามที่กระตุ้นการทำงานของระบบกล้ามเนื้อ ระบบโครงร่าง ระบบไหลเวียนโลหิต และการหายใจ หากได้มีการออกแบบให้สอดคล้องกับแบบแผนการเจริญเติบโตตามปกติของวัยต่าง ๆ ก็จะช่วยให้มีการพัฒนาทางกายที่ดีขึ้น กิจกรรมการออกกำลังกายมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ และความเหมาะสม การฝึกแบบวงจรหรือการฝึกแบบสถานีเป็นการฝึกที่มีการวางแผนอย่างดีเพื่อองค์ประกอบของสมรรถภาพทางกาย เช่น ความแข็งแรง (strength) ความอดทน (endurance) ความสามารถของข้อต่อ (flexibility) ความคล่องตัวในการเปลี่ยนทิศทางเคลื่อนไหว (agility) องค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้มีการพัฒนาไปพร้อมๆกัน โดยจัดการฝึกเป็นสถานีและหมุนเวียนไปจนครบทุกสถานี โดยมีข้อกำหนดว่าทุกคนจะต้องใช้เวลาให้ดีขึ้นหรือทำงานได้มากกว่าในเวลาเท่าเดิม หลังจากมีการฝึกไปแล้วช่วงหนึ่งในแต่ละสถานีจะมีประเภทของการออกกำลังกายที่มุ่งพัฒนาส่วนต่างๆ ของร่างกายแตกต่างกัน ดังที่ เกรียงไกร อินทรชัย ที่ได้ทำการศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมการฝึกแบบสถานีเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย หลังการฝึก 8 สัปดาห์ พบว่า กลุ่มทดลองมีสมรรถภาพทางกาย ในการทดสอบ ลูก - นั่ง 60 วินาที ดันพื้น 30 วินาที นั่งงอตัวไปข้างหน้า และวิ่งระยะไกลของกลุ่มทดลองเพิ่มสูงขึ้น (เกรียงไกร อินทรชัย, 2563) ทั้งนี้การใช้วิธีฝึกให้กล้ามเนื้อรับน้ำหนักต้านทานหรือน้ำหนักมากขึ้น โดยการฝึกเพิ่มแรงต้านขึ้นทีละน้อยเป็นเวลานาน จะช่วยเพิ่มสมรรถภาพทางกายให้ดีขึ้น แต่การฝึกควรมุ่งฝึกกลุ่มกล้ามเนื้อเฉพาะจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด

หลักสูตรนักเรียนนายสิบตำรวจ เป็นหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่า ที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความสามารถ และทักษะวิชาชีพตำรวจ รวมถึงพัฒนาบุคลิกภาพร่างกายให้เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจในสายงานป้องกันและปราบปราม ตลอดจนเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจและวุฒิภาวะให้มีจิตสำนึกในการให้บริการเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนเป็นสำคัญ เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตนักเรียนนายสิบตำรวจเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ตำแหน่ง ผู้บังคับหมู่ (ปฏิบัติงานป้องกันปราบปราม) ให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่ วิชากฎหมาย วิชาการตำรวจ วิชาทางสังคม การฝึกยุทธวิธีตำรวจ สมรรถภาพร่างกายและโภชนาการ พร้อมทั้งปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของผลการฝึกแบบสถานีที่มีต่อสมรรถภาพทางกาย ของนักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 เพื่อเป็นข้อมูลให้กับตัวนักเรียนนายสิบตำรวจ ในการพัฒนาสมรรถภาพของตนเองให้มีความพร้อมในการศึกษา รวมทั้งเป็นข้อมูลให้กับผู้บังคับบัญชา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา หรือปรับปรุงหลักการฝึกของนักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 ก่อน และหลังการฝึกตามโปรแกรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็น นักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 จำนวน 400 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

คือ นักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 จำนวน 60 คน

1.2.1 เกณฑ์การคัดเลือกของกลุ่มตัวอย่าง (Inclusion Criteria) มีคุณสมบัติ ดังนี้

1.2.1.1 เพศชาย-หญิง

1.2.1.2 อายุระหว่าง 18 - 27 ปี

1.2.1.3 นักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธร ภาค 1

1.2.1.4 เป็นผู้ยินยอมในการเข้าร่วมงานวิจัย

1.2.2 เกณฑ์การคัดออกของกลุ่มตัวอย่าง (Exclusion Criteria) มีคุณสมบัติดังนี้

1.2.2.1 ผู้ที่ไม่มีความประสงค์จะเข้าร่วมในการวิจัย

โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 60 คน ซึ่งได้มาจากการทดสอบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาคที่ 1 จากนั้น แบ่งกลุ่มโดยเรียงลำดับจากคะแนนจากน้อยไปหามาก แล้วแบ่งกลุ่มแบบการจับคู่ (Match-paired Sampling) สลับฟันปลาโดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบทดสอบสมรรถภาพทางกาย หลักสูตรนักเรียนนายสิบตำรวจ ฉบับปรับปรุง 2561 โดยกองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นแบบทดสอบสมรรถภาพทางกาย มาตรฐานสำหรับการทดสอบนักเรียนนายสิบตำรวจ ในเรื่องของความเร็ว ความแข็งแรง พลังกล้ามเนื้อ ความทนทาน ความคล่องแคล่ว ว่องไว ความอ่อนตัว ความอดทนของระบบหัวใจ และระบบไหลเวียนโลหิต มีการใช้กิจกรรมการทดสอบ 7 รายการ ได้แก่

- ต้อง
- 2.1.1 ลูก - นิ่ง 30 วินาที วัดจุดประสงค์เพื่อวัดความแข็งแรง และทนทานของกล้ามเนื้อ
 - 2.1.2 นิ่งอตัวด้านหน้า วัดจุดประสงค์เพื่อวัดความอ่อนตัว
 - 2.1.3 วิ่งเก็บของ วัดจุดประสงค์เพื่อวัดความคล่องแคล่วว่องไว
 - 2.1.4 วิ่ง 50 เมตร วัดจุดประสงค์เพื่อวัดความเร็ว
 - 2.1.5 ดึงข้อ วัดจุดประสงค์เพื่อวัดความแข็งแรงของแขน และหัวไหล่
 - 2.1.6 วิ่ง 1,000 เมตร วัดจุดประสงค์เพื่อวัดความอดทนของระบบหัวใจ และระบบไหลเวียนโลหิต
 - 2.1.7 ยืนกระโดดไกล วัดจุดประสงค์เพื่อวัดความแข็งแรง และพลังกล้ามเนื้อขา และสะโพก

2.2 โปรแกรมการฝึกแบบสถานี ทั้งหมด 12 สถานี โดยใช้ระยะเวลาการฝึก 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 1 ชั่วโมง

2.3 โปรแกรมการฝึกแบบต่อเนื่อง (การวิ่ง) ใช้ระยะเวลาการฝึก 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 1 ชั่วโมง

3. การวิจัยครั้งนี้ มีการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2 นำเครื่องมือที่ได้ เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมจริยธรรมเพื่อตรวจสอบ

3.3 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือในการใช้ประชากร ผู้ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งขออนุญาตผู้บังคับบัญชาศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 เพื่อทำการเก็บข้อมูล

3.4 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.5 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้

3.6 นำข้อมูลที่ได้ มาวิเคราะห์ผลทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ตรวจสอบเรียบร้อยแล้วมาวิเคราะห์ โดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

4.1 หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมรรถภาพทางกาย โดยใช้ทดสอบสมรรถภาพทางกาย นักเรียนนายสิบตำรวจโดยกองบัญชาการการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนการฝึก หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8

4.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของผลทดสอบสมรรถภาพทางกาย นักเรียนนายสิบตำรวจโดยกองบัญชาการการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในแต่ละช่วง ได้แก่ ก่อนการฝึก และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 โดยใช้สถิติแบบที่ (t-test dependent) โดยทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวชนิดวัดซ้ำ (One-Way Repeated Measure) เพื่อทดสอบความแตกต่างของผลทดสอบสมรรถภาพทางกาย นักเรียนนายสิบตำรวจโดยกองบัญชาการการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการฝึก หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 และทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Bonferroni ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4.4 เปรียบเทียบความแตกต่างของผลการทดสอบสมรรถภาพทางกาย นักเรียนนายสิบตำรวจโดยกองบัญชาการการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในแต่ละช่วง ได้แก่ ก่อนการฝึก หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 โดยใช้สถิติแบบที่ (t-test independent) โดยทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผลการทดสอบสมรรถภาพทางกาย นักเรียนนายสิบตำรวจโดยกองบัญชาการการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกาย ก่อน และหลังการฝึกของนักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายนักเรียนนายสิบตำรวจ ก่อนการฝึก ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (n=60)

รายการทดสอบ	กลุ่ม	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
วิ่ง 50 เมตร	กลุ่มทดลอง	30	4.86	1.43	0.10	0.91
	กลุ่มควบคุม	30	4.83	1.01		
ยืนกระโดดไกล	กลุ่มทดลอง	30	0.60	0.93	1.35	0.18
	กลุ่มควบคุม	30	0.93	0.98		
ลูก-นั่ง 30 วินาที	กลุ่มทดลอง	30	7.06	1.76	0.65	0.51
	กลุ่มควบคุม	30	7.43	2.51		

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายแก่นักเรียนนายสิบตำรวจ ก่อนการฝึก ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (ต่อ) (n=60)

รายการทดสอบ	กลุ่ม	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
วิ่งเก็บของ	กลุ่มทดลอง	30	4.03	1.37	0.47	0.63
	กลุ่มควบคุม	30	3.86	1.33		
นั่งงอตัวข้างหน้า	กลุ่มทดลอง	30	5.60	2.88	0.08	0.93
	กลุ่มควบคุม	30	5.53	3.31		
ดึงข้อ	กลุ่มทดลอง	30	0.73	1.50	0.43	0.66
	กลุ่มควบคุม	30	0.90	1.44		
วิ่งระยะไกล 1,000 เมตร	กลุ่มทดลอง	30	2.86	1.69	1.29	0.20
	กลุ่มควบคุม	30	2.33	1.49		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนฝึกของกลุ่มทดลอง วิ่ง 50 เมตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.86 (S.D. = 1.43) และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 (S.D. = 1.01) กลุ่มทดลองยืนกระโดดไกล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.60 (S.D. = 0.93) และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.93 (S.D. = 0.98) กลุ่มทดลอง ลูก-นั่ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.06 (S.D. = 1.76) และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.43 (S.D. = 2.51) กลุ่มทดลอง วิ่งเก็บของ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 (S.D. = 1.37) และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 (S.D. = 1.33) กลุ่มทดลอง นั่งงอตัวข้างหน้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.60 (S.D. = 2.88) และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.53 (S.D. = 3.31) กลุ่มทดลอง ดึงข้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.73 (S.D. = 1.50) และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.90 (S.D. = 1.44) กลุ่มทดลอง วิ่งระยะไกล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 (S.D. = 1.69) และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 (S.D. = 1.49)

เมื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ ก่อนการฝึก ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม พบว่า ก่อนฝึกทุกรายการไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายแก่นักเรียนนายสิบตำรวจ หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (n=60)

รายการทดสอบ	กลุ่ม	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
วิ่ง 50 เมตร	กลุ่มทดลอง	30	6.53	1.33	1.32	1.89
	กลุ่มควบคุม	30	6.13	0.97		
ยืนกระโดดไกล	กลุ่มทดลอง	30	1.73	1.01	0.11	0.91
	กลุ่มควบคุม	30	1.76	1.25		
ลูก-นั่ง 30 วินาที	กลุ่มทดลอง	30	9.70	0.74	0.50	0.61
	กลุ่มควบคุม	30	9.56	1.22		
วิ่งเก็บของ	กลุ่มทดลอง	30	5.40	1.95	0.99	0.32
	กลุ่มควบคุม	30	5.86	1.65		
นั่งงอตัวข้างหน้า	กลุ่มทดลอง	30	7.60	2.54	0.24	0.81
	กลุ่มควบคุม	30	7.43	2.81		
ดึงข้อ	กลุ่มทดลอง	30	2.93	2.53	0.30	0.75
	กลุ่มควบคุม	30	2.73	2.50		
วิ่งระยะไกล 1,000 เมตร	กลุ่มทดลอง	30	6.90	1.88	1.31	0.19
	กลุ่มควบคุม	30	6.26	1.85		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนฝึกของกลุ่มทดลอง วิ่ง 50 เมตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.53 (S.D. = 1.33) และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.13 (S.D. = 0.97) กลุ่มทดลองยืนกระโดดไกล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.73 (S.D. = 1.01) และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.76 (S.D. = 1.25) กลุ่มทดลอง ลูก-นึ่ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.70 (S.D. = 0.74) และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.56 (S.D. = 1.22) กลุ่มทดลอง วิ่งเก็บของ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.40 (S.D. = 1.95) และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.86 (S.D. = 1.65) กลุ่มทดลอง นั่งจั่วตัวข้างหน้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.60 (S.D. = 2.54) และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.43 (S.D. = 2.81) กลุ่มทดลอง ดึงข้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 (S.D. = 2.53) และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.73 (S.D. = 2.50) กลุ่มทดลอง วิ่งระยะไกล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.90 (S.D. = 1.88) และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.26 (S.D. = 1.85)

เมื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายนักเรียนนายสิบตำรวจ หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 การทดสอบสมรรถภาพทั้ง 8 รายการ พบว่าหลังการฝึก 8 สัปดาห์ สมรรถภาพทางกายระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายนักเรียนนายสิบตำรวจ ก่อนการฝึก และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 ของกลุ่มทดลอง (n=30)

รายการทดสอบ	ระยะการฝึก	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
วิ่ง 50 เมตร	ก่อนการฝึก	30	4.86	1.43	6.31	<.01*
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	30	6.53	1.33		
ยืนกระโดดไกล	ก่อนการฝึก	30	0.60	0.93	5.77	<.01*
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	30	1.73	1.01		
ลูก-นึ่ง 30 วินาที	ก่อนการฝึก	30	7.06	1.76	7.97	<.01*
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	30	9.70	0.74		
วิ่งเก็บของ	ก่อนการฝึก	30	4.03	1.37	4.78	<.01*
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	30	5.40	1.95		
นั่งจั่วตัวข้างหน้า	ก่อนการฝึก	30	5.60	2.88	5.57	<.01*
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	30	7.60	2.54		
ดึงข้อ	ก่อนการฝึก	30	0.73	1.50	7.04	<.01*
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	30	2.93	2.53		
วิ่งระยะไกล 1,000 เมตร	ก่อนการฝึก	30	2.86	1.69	13.38	<.01*
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	30	6.90	1.88		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนฝึก วิ่ง 50 เมตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.86 (S.D. = 1.43) และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.53 (S.D. = 1.33) ยืนกระโดดไกล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.60 (S.D. = 0.93) และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.73 (S.D. = 1.01) ลูก-นึ่ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.06 (S.D. = 1.76) และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.70 (S.D. = 0.74) วิ่งเก็บของ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 (S.D. = 1.37) และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.40 (S.D. = 1.95) นั่งจั่วตัวข้างหน้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.60 (S.D. = 2.88) และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.60 (S.D. = 2.54) ดึงข้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.73 (S.D. = 1.50) และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 (S.D. = 2.53) วิ่งระยะไกล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 (S.D. = 1.69) และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.90 (S.D. = 1.88)

เมื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายนักเรียนนายสิบตำรวจ ก่อนการฝึก และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 ของกลุ่มทดลอง พบว่า ทุกรายการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของระยะเวลาในการฝึกที่มีต่อสมรรถภาพทางกาย นักเรียนนายสิบตำรวจ กลุ่มทดลอง

รายการทดสอบ	ระยะเวลาการฝึก	$\bar{X}$	ก่อนการฝึก	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8
วิ่ง 50 เมตร	ก่อนการฝึก	4.87	-	2.03*	1.66*
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4	6.90	-	-	0.36
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	6.53	-	-	-
ยืนกระโดดไกล	ก่อนการฝึก	0.60	-	0.73*	1.13*
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4	1.33	-	-	0.40
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	1.73	-	-	-
ลูก-นั่ง 30 วินาที	ก่อนการฝึก	7.07	-	1.66*	2.63*
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4	8.73	-	-	0.96*
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	9.70	-	-	-
วิ่งเก็บของ	ก่อนการฝึก	4.03	-	1.76*	1.36*
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4	5.80	-	-	0.40
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	5.40	-	-	-
นั่งงอตัวข้างหน้า	ก่อนการฝึก	5.60	-	1.30*	2.00*
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4	6.90	-	-	0.70
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	7.60	-	-	-
ดึงข้อ	ก่อนการฝึก	0.73	-	1.03*	2.20*
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4	1.77	-	-	1.16*
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	2.93	-	-	-
วิ่ง ระยะ ไกล 1,000 เมตร	ก่อนการฝึก	2.87	-	2.96*	4.03*
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4	5.83	-	-	1.06*
	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	6.90	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของระยะเวลาในการฝึกที่มีต่อสมรรถภาพทางกาย นักเรียนนายสิบตำรวจของกลุ่มทดลอง พบว่า การทดสอบ วิ่ง 50 เมตร, ยืนกระโดดไกล, ลูก - นั่ง 30 วินาที, วิ่งเก็บของ นั่งงอตัวข้างหน้า ดึงข้อ และวิ่งระยะไกล 1,000 เมตร หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 แตกต่างจากก่อนการฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกาย ก่อน และหลังการฝึกของนักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 พบว่า ก่อนการฝึก หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 ของกลุ่มทดลอง พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโปรแกรมแบบสถานี ซึ่งประกอบด้วย การยืดเหยียดกล้ามเนื้อ การฝึกเอสเอคิว (SAQ) เพื่อพัฒนาความเร็ว และความคล่องแคล่วว่องไว (เศวตฉัตร วันนา, 2566) การบริหารกล้ามเนื้อหน้าท้อง การบริหารกล้ามเนื้อแขน การบริหารกล้ามเนื้อขา การฝึกทักษะกีฬา (Skill) และการยืดเหยียดกล้ามเนื้อ (Stretching) เพื่อพัฒนาความแข็งแรง ความทนทานของกล้ามเนื้อท้อง กล้ามเนื้อแขน กล้ามเนื้อขา และกล้ามเนื้อสะโพก (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) เป็นโปรแกรมที่ช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาสมรรถภาพทางกาย อีกทั้งโปรแกรมฯ มีการกำหนดความถี่ (Frequency) ความหนัก (Intensity) ระยะเวลา (Time) และประเภท/ชนิดของกิจกรรม (Type) ที่สอดคล้องกับหลัก FITT (American

College of Sports Medicine, 2021) เพราะหลักการของการสร้างโปรแกรม FITT เป็นการกำหนดรูปแบบของโปรแกรมการฝึกเพื่อที่จะให้เกิดการพัฒนาความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ การออกกำลังกายหรือการฝึกซ้อมกีฬาที่ดี หากต้องการให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการควรนำหลักการพื้นฐานในการฝึกซ้อมหรือหลักการของฟิต (FITT) มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดโปรแกรมการออกกำลังกายให้เหมาะสมกับสภาวะและสุขภาพของตนเอง นอกจากนี้มีผลงานวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลัก FITT ในการสอนพลศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพนิสิต ใช้ระยะเวลาการทดลอง 6 สัปดาห์ พบว่า สมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพด้านความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (สมบัติ อ่อนศิริ, 2563) และผลงานวิจัยผลของโปรแกรมการฝึกแบบวงจรที่มีต่อสมรรถภาพทางกายของนักเรียนเตรียมทหาร ผลการวิจัยพบว่า หลังการฝึก 8 สัปดาห์ กลุ่มทดลองดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งบ่งชี้ว่าโปรแกรมการฝึกแบบวงจรสามารถนำมาใช้ทำการฝึกเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางกายของนักเรียนเตรียมทหาร ได้เป็นอย่างดี (ภรณ์ยู อภัยพลชาญ, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จินตนา แจ่มใส ที่ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการฝึกในการสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า หลังการใช้โปรแกรมในการสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (จินตนา แจ่มใส, 2564) และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมการฝึกแบบสถานีเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนิสิตในรายวิชาการกิจกรรมพลศึกษาสำหรับครู หลังการทดลองใช้ 8 สัปดาห์ พบว่า คะแนนทดสอบสมรรถภาพทางกายรายการ ลูก-นัง ดันพื้น นั่งอตัวไปข้างหน้า และวิ่งระยะไกลของกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (เกรียงไกร อินทรชัย, 2563)

ผลการเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ ก่อนการฝึก หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานในการวิจัย ที่ว่าหลังฝึกตามโปรแกรมนักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 กลุ่มทดลองมีสมรรถภาพทางกายที่ดีกว่า นักเรียนนายสิบตำรวจฯ กลุ่มควบคุม ซึ่งอาจเกิดจากรูปแบบของการฝึกของทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่างได้รับการพัฒนาสมรรถภาพทางกายที่มีความใกล้เคียงกัน กล่าวคือ รูปแบบของการฝึกอาจมีการกระตุ้นสมรรถภาพทางกายทั้ง 8 รายการ ที่ระดับความหนัก ความถี่ น้อยเกินไปทำให้ผลที่ได้ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างทั้ง 2 กลุ่ม ซึ่งถ้าระดับความหนักมีความไม่เหมาะสมจะส่งผลให้ร่างกายนั้นไม่ได้รับการพัฒนา สอดคล้องกับหลักการสร้างโปรแกรมการฝึกที่ว่า ในการสร้างโปรแกรมการฝึกเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้ฝึกให้บรรลุตามเป้าหมายนั้น นอกจากการฝึกซ้อมหรือการฝึกควรจะต้องคำนึงถึงสภาวะความพร้อมของนักกีฬาเป็นสำคัญ เช่น อายุ เพศ รูปร่าง และระดับความพร้อมของร่างกาย เป็นต้น ฉะนั้นการกำหนดโปรแกรมในการฝึกให้ถูกต้อง และเหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนให้ตรงตามสภาพของผู้ฝึกเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (นฤเดช วีระสุข, 2563) นอกจากนั้นการฝึกซ้อมกีฬาหรือการออกกำลังกาย ควรคำนึงถึงความสำคัญในการนำหลักการฝึก (FITT) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการฝึกซ้อมหรือออกกำลังกาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถของผู้ฝึกให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ (เพ็ญลดา บุญเลิศ, 2564)

ดังนั้นควรจัดให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้ฝึก ดังเช่นการศึกษาเรื่องผลของการฝึกแบบวงจรที่มีต่อความคล่องแคล่วว่องไว ความอดทนและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อของนักกีฬาเทเบิลเทนนิส ผลการวิจัยพบว่า หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความคล่องแคล่วว่องไวไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการฝึกแบบสถานีและการฝึกแบบต่อเนื่องที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรูปแบบการฝึกและความหนักของการฝึกใกล้เคียงกับโปรแกรมปกติจึงทำให้ผลลัพธ์ที่ออกมาไม่แตกต่างกัน

สรุป การใช้โปรแกรมการฝึกเพื่อเพิ่มสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ ซึ่งเป็นการฝึกแบบสถานีและการฝึกแบบต่อเนื่อง ใช้ระยะเวลา 8 สัปดาห์ ทำการทดสอบสมรรถภาพทางกายของหลักสูตรนักเรียนนายสิบตำรวจ ฉบับปรับปรุง 2561 โดยกองบัญชาการการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประกอบด้วย การทดสอบ 7 รายการ ได้แก่ 1) ลูก - นิ่ง 30 วินาที 2) นิ่งงอตัวด้านหน้า 3) วิ่งเก็บของ 4) วิ่ง 50 เมตร 5) ดึงข้อ 6) วิ่ง 1,000 เมตร และ 7) ยืนกระโดดไกล หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และ 8 ไปแล้วนั้นจะเห็นได้ว่ากลุ่มทดลองมีสมรรถภาพทางกายที่เพิ่มขึ้น แต่เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับระหว่างกลุ่ม พบว่า หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และ 8 ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้จะเป็นเพราะนักเรียนนายสิบตำรวจมีความพร้อมทางด้านร่างกาย จึงทำให้ทั้งสองกลุ่มหลังจากได้รับการฝึกโดยใช้โปรแกรมฯ จึงไม่แตกต่างกัน โปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นควรเพิ่มความหนักในการฝึกให้มากขึ้นเพื่อให้เห็นผลลัพธ์ที่แตกต่าง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลทดสอบสมรรถภาพทางกาย นักเรียนนายสิบตำรวจโดยกองบัญชาการการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในแต่ละช่วงก่อนการฝึก และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 พบว่า หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 ดีกว่าก่อนการฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มทดลอง ซึ่งใช้โปรแกรมการฝึกแบบสถานีและโปรแกรมการฝึกแบบต่อเนื่องเพื่อเพิ่มสมรรถภาพทางกาย หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่าค่าเฉลี่ยในการทดสอบหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 ดีกว่าก่อนการฝึก กลุ่มควบคุม ซึ่งใช้โปรแกรมการฝึกแบบปกติ หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่าค่าเฉลี่ยในการทดสอบหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 ดีกว่าก่อนการฝึก และผลเปรียบเทียบผลของสมรรถภาพทางกายระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม พบว่า ก่อนการฝึก หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 ไม่แตกต่างกันจากการวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) โปรแกรมการฝึกฯ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการออกกำลังกายในชีวิตประจำวัน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบได้ 2) โปรแกรมการฝึกฯ ควรเพิ่มความหนักของการฝึกในสัปดาห์ที่ 4-8 ให้มากขึ้นกว่าเดิม จะทำให้เห็นผลที่ชัดเจนขึ้น ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป 1) ควรศึกษาและพัฒนาโปรแกรมการฝึกฯ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพของนักเรียนนายสิบตำรวจ 2) การวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มความหนัก ความถี่ และระยะเวลาในการออกกำลังกายให้มากขึ้น เพื่อจะได้ทราบว่า ผลการเปลี่ยนแปลงด้านของร่างกายต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.สาธิต ประจันบาน ที่ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะข้อแก้ไขต่าง ๆ จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเสร็จสมบูรณ์ด้วยดี ขอขอบคุณ พ.ต.ต. ฉัตรชนก หาญเชิงคำ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลงานวิจัยให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกด้านสถานที่ อุปกรณ์เป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). รายงานประจำปี 2563 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

- เกรียงไกร อินทรชัย. (2563). ผลการใช้ชุดกิจกรรมการฝึกแบบสถานีเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับ นิสิตในรายวิชาการกิจกรรมพลศึกษาสำหรับครู. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 48(3), 41-59.
- จินตนา แจ่มใส. (2564). การพัฒนาโปรแกรมการฝึกในการสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พระนครศรีอยุธยา. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการเรียนรู้. มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- นฤเดช วีระสุข. (2563). ผลของการฝึกตาราง 9 ช่องที่มีต่อความคล่องแคล่วว่องไวของนักศึกษาชมรมกีฬาตาบ ไทย สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา วิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย . มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุพรรณบุรี.
- เฟื่องลดา บุญเลิศ. (2564). ผลของโปรแกรมการฝึกโดยใช้ยางยืดแบบสถานีที่มีต่อสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์ กับสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภรณ์ยุ อภัยพลชาญ. (2561). ผลของโปรแกรมการฝึกแบบวงจรที่มีต่อสมรรถภาพทางกายของนักเรียนเตรียม ทหาร. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยลวรรณ ฐิธีจัตถกรณ. (2566). สมรรถภาพทางกาย (Physical fitness). เรียกใช้เมื่อ 18 พฤษภาคม 2566 จาก <https://www.si.mahidol.ac.th/th/healthdetail.asp?aid=1539>
- เศวตฉัตร วันนา. (2566). ผลของการฝึกโปรแกรม SAQ ที่มีต่อความเร็วและความคล่องแคล่วว่องไวในนักศึกษา ชายมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีที่เล่นกีฬาฟุตบอล. วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬาและนวัตกรรมการ สุขภาพ, 2(4), 42-52.
- สมบัติ อ่อนศิริ. (2563). การประยุกต์ใช้หลัก FITT ในการสอนพลศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ ของนิสิต. วารสารสุขศึกษาพลศึกษา และสันทนาการ, 46(2), 118-129.
- American College of Sports Medicine. (2021) . ACSM's guidelines for exercise testing and prescription. Wolters Kluwer: Philadelphia.

การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง
อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช*
PALLIATIVE HEALTH CARE FOR THE ELDERLY END OF LIFE
IN MUEANG DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

เตือนใจ ขุนทอง*, พระครูอรุณสุตาลังการ, ไพรัตน์ ฉิมหาด, เดโช แชน้ำแก้ว, พระชีพ แก้วนิล และ พระครูสุทธิสุตากร
Tuenjai Khuntong*, Phrakru Arunsutalangkan, Pairat Chimhad, Daycho Khaenamkhaew, Phraceep Keaonil and Phrakru Suttisutagorn

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Master of Arts Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: toy-toy2515@outlook.co.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 2) ศึกษาข้อเสนอแนะ และแนวทางการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง จำนวน 241 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 24 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม มีค่าเฉลี่ยแปลผล อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$), ($S. D. = 0.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านจิตวิญญาณ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.92$), ($S. D. = 0.33$) รองลงมา ได้แก่ ด้านจิตและอารมณ์ ($\bar{X} = 3.66$), ($S. D. = 0.41$) ด้านสังคม ($\bar{X} = 3.60$), ($S. D. = 0.38$) ด้านองค์กร ($\bar{X} = 3.00$), ($S. D. = 0.42$) ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 2.50$), ($S. D. = 0.29$) และด้านร่างกาย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.81$) ($S. D. = 0.28$) 2) ข้อเสนอแนะและแนวทางการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง 1) ด้านร่างกาย พบว่า ควรดูแลช่องปากและฟัน แผลกดทับ และส่งเสริมการเคลื่อนไหว 2) ด้านจิตและอารมณ์ พบว่า ควรกระตุ้นให้ผู้สูงอายุ มีการผ่อนคลาย สวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ เดินจงกล ขอขมากรรมหรืออโหสิกรรม 3) ด้านสังคม พบว่า ควรดูแลสุขภาพให้สามารถเข้าถึงสิทธิและการดูแลเกี่ยวกับสุขภาพ 4) ด้านจิตวิญญาณหรือการรู้คิด (ปัญญา) พบว่า ควรเข้าถึงข้อมูลและผสมผสานการดูแลแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก 5) ด้านองค์กร พบว่า ควรมีภาคีเครือข่าย อุปกรณ์ เช่น ชุดพ่นยา ออกซิเจน 6) ด้านบุคลากร พบว่า ควรจัดสรร บุคลากรทางการแพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในการดูแล สุขภาพผู้สูงอายุ

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ, ระยะสุดท้าย, การดูแลแบบประคับประคอง

Abstract

The purposes of this research article are to 1) study palliative health care for the elderly of life in Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province and 2) study recommendations, and

guidelines for palliative health care for the terminally ill elderly, Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province. It is a combined method of quantitative research. Data were collected using questionnaires. From a sample of 241 elderly people in the final stage of palliative care, and qualitative research. Data were collected by interview. There were 24 key informants. The research results found that 1) health care Elderly people in the final stages of palliative care, Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province, overall had an average of results at a moderate level ($\bar{X}=3.09$). ($S.D.=0.18$) When considering each aspect in order of the average from highest to lowest, it was found that the spiritual aspect It has the highest mean ($\bar{X} = 3.92$), ($S.D. = 0.33$) followed by the mental and emotional aspect ($\bar{X} = 3.66$), ($S.D. = 0.41$) social aspect ($\bar{X} = 3.60$), ($S.D. = 0.38$) organizational aspect ($\bar{X} = 3.00$), ($S.D.=0.42$) personnel aspect ($\bar{X} = 2.50$), ($S.D. = 0.29$) and physical aspect. has the lowest average ($\bar{X} = 1.81$), ($S.D. = 0.28$) 2) Suggestions and guidelines for palliative health care for the elderly in the final stages 1) Physical aspect: It was found that oral and dental care should be taken care of, pressure sores, and promotion of movement. 2) Mental and emotional aspects, it was found that the elderly should be encouraged. There is relaxation, praying to Buddha, meditating, walking meditation, asking for forgiveness or forgiveness. 3) Social aspect: It was found that one should take care of one's health in order to have access to rights and taking care of health 4) Spiritual aspect or cognition (wisdom) found that there should be access to information and integration of care. Thai traditional medicine and alternative medicine 5) On the organizational side, it was found that there should be network partners for equipment such as oxygen inhalation kits. 6) On the personnel side, it was found that medical personnel and public health officials who have been trained in caring for the health of the elderly should be allocated.

Keywords: Elderly, End of life, Palliative Care

บทนำ

สิ่งที่ผู้สูงอายุต้องการมากที่สุด ในช่วงบั้นปลายชีวิต คือ ความสุข ซึ่งเกิดจากการมีคุณภาพชีวิต ที่ดี 3 องค์ประกอบด้วยกัน คือ การมีสุขภาพที่ดี ทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม (ลัดดา ดำริการเลิศ, 2562) ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยสัดส่วนประชากรวัยสูงอายุมิแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีประชากรกลุ่มผู้สูงอายุ ร้อยละ 19.40 ของประชากรทั้งประเทศ ภาครัฐเล็งเห็นความสำคัญ จึงได้มีการวางแผนและกำหนดนโยบายด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากรที่เกิดขึ้น เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุและสวัสดิการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ (จุฑารัตน์ แสงทอง, 2563) ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 มาตรา 11 ได้บัญญัติไว้ว่า “ผู้สูงอายุ มีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ” ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาอาการเจ็บป่วยจนถึงเสียชีวิต ปัจจุบัน พบว่า ผู้สูงอายุมักมีปัญหาด้านสุขภาพและเจ็บป่วยร้อยละ 71 จากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง อีกทั้งมีภาวะเปราะบาง ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเองลดลงรวมทั้งความบกพร่องด้านสติปัญญาร่วมด้วย และส่งผลต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนจากการเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือโรคอื่น ๆ ที่รักษาไม่หาย และจำเป็นจะต้องมีการดูแลระยะยาวเมื่อเข้าสู่ระยะท้ายของโรค ปัจจุบันจากความเจริญทางการแพทย์และเทคโนโลยีส่งผลต่อการยื้อชีวิต (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2563)

ดังนั้นการดูแลแบบประคับประคอง จึงเป็นทางเลือกในการแผนการรักษาและแผนการเสียชีวิตซึ่งได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 หมวด 1 สิทธิและหน้าที่ด้านสุขภาพ มาตรา 12 วรรค 1 บุคคลมีสิทธิทำหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุขที่เป็นไปเพียงเพื่อยืดการตาย ในวาระสุดท้ายของชีวิตของตน เพื่อยุติการทรมานจากการเจ็บป่วยได้ (Living wills) เพื่อบ่งชี้ดูแลคุณภาพชีวิตแบบองค์รวม ปลอดภัยความทุกข์ทรมาน ทั้งด้านกาย จิตใจ สังคม จิตวิญญาณ สู่คุณภาพชีวิตที่ดี ในระยะสุดท้ายของชีวิต เสียชีวิตอย่างสมศักดิ์ศรีของการเป็นมนุษย์ (humanized dead) สามารถเผชิญความตายได้อย่างมีสติและสงบเพื่อสู่มิติการตายดี (Good dead) จังหวัดนครศรีธรรมราช ก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ปี 2564 - 2566 ร้อยละ 17.56 17.90 และ 19.92 ตามลำดับ และจากการดำเนินงาน โดยคณะกรรมการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) สาขารดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มีจำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับการวินิจฉัยโดยแพทย์ เพื่อเข้าสู่การดูแล แบบประคับประคองมีจำนวนเพิ่มขึ้น ดังนี้ ปี พ.ศ. 2564 - 2566 จำนวน 214, 188 และ 606 คน ตามลำดับ ข้อมูลจากฐานข้อมูลโปรแกรม Smart COC ปี พ.ศ. 2566 การดำเนินงานตามแนวทางและมาตรฐาน การดูแลระยะท้ายแบบประคับประคอง ในชุมชน หรือพื้นที่ และสนับสนุนให้มีการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ ที่ครอบคลุม ตลอดจนการพัฒนาระบบการดูแล พัฒนาศักยภาพบุคลากร จัดอบรมฟื้นฟู พัฒนาเครือข่ายการดูแลจากสถานพยาบาลสู่หน่วยบริการปฐมภูมิ จากภาคส่วนต่าง ๆ ในการกำกับติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน (World Health Organization, 2023)

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุมีการจัดบริการเพื่อให้เข้าถึงระบบบริการประคับประคอง ในระบบเครือข่าย และกระจายสู่ระดับชุมชน คือ หน่วยบริการปฐมภูมิ โดยผ่านคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ตลอดจนความร่วมมือของท้องถิ่น ในรูปแบบการดูแลระยะยาว แต่พบว่าการดำเนินการโดยการให้บริการสุขภาพ โดยมีกิจกรรมพบปะสังสรรค์กับครอบครัว Family Meeting และมีการทำระบบการดูแลแบบก้าวหน้า (Advance Care Planning) (ACP) ร่วมกับผู้ป่วยและครอบครัว ยังพบการศึกษาน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้าย แบบประคับประคองอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช รวมทั้งข้อเสนอแนะและแนวทางจะนำไปสู่การพัฒนาการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้าย แบบประคับประคองแก่ผู้สูงอายุและครอบครัว สู่มิติคุณภาพชีวิตที่ดี (Good dead) และจากไปอย่างสมศักดิ์ศรีของการเป็นมนุษย์ (humanized dead)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบการวิจัย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการจัดเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) ควบคู่กับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) (สงครี ชมภูวงศ์, 2554) ซึ่งเป็นการจัดเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ดังนี้

1. ดำเนินการวิจัย ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 606 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 241 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแก่ผู้สูงอายุ

ตามทะเบียนราษฎร์ บ้านเลขที่ของผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน พื้นที่อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มที่ 1 ได้แก่ กลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ ประกอบด้วย แพทย์และพยาบาลดูแลผู้ป่วยระดับประคอง พยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข (ทันตบุคลากร) แพทย์แผนไทย เกษตรกร นักโภชนาการ นักสังคมสงเคราะห์ นักกิจกรรมบำบัด นักวิชาการสาธารณสุข จำนวน 15 คน กลุ่มที่ 2 ได้แก่ กลุ่มผู้ปกครองท้องที่ ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 3 ประกอบด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 4 ได้แก่ กลุ่มผู้นำทางศาสนา ประกอบด้วย เจ้าอาวาส จำนวน 1 รูป กลุ่มที่ 5 ได้แก่ กลุ่มตัวแทนประชาชน ประกอบด้วย ตัวแทนประชาชน จำนวน 1 คน กลุ่มที่ 6 ได้แก่ กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน (Care manager: CM) ผู้ดูแลผู้ป่วย (Care giver: CG) ประกอบด้วย ผู้ปฏิบัติงานและผู้ดูแลผู้สูงอายุ จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 7 ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการสาธารณสุข ประกอบด้วย นักวิชาการด้านสาธารณสุข จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 24 รูป/คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้สัมภาษณ์ข้อเสนอแนะต่อการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.97 และวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แหล่งรายได้ ความเพียงพอของรายได้กับค่าใช้จ่าย สถานภาพ สิทธิการรักษาพยาบาล ลักษณะการอยู่อาศัย บ้านที่อยู่อาศัย ผู้ดูแลเมื่อเจ็บป่วย อาการเจ็บป่วย ระยะเวลาเจ็บป่วย ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นคำถามปลายปิดมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบมาจากบทสรุปประเด็นตามกรอบแนวคิด มี 6 ด้าน คือ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านจิตและอารมณ์ 3) ด้านสังคม 4) ด้านจิตวิญญาณหรือการรู้คิด (ปัญญา) 5) ด้านองค์กร และ 6) ด้านบุคลากร มีจำนวนด้านละ 5 ข้อ รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 30 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Numerical Rating Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ คะแนน 5 หมายถึง มีระดับการดูแลสุขภาพ มากที่สุด คะแนน 4 หมายถึง มีระดับการดูแลสุขภาพ มาก คะแนน 3 หมายถึง มีระดับการดูแลสุขภาพ ปานกลาง คะแนน 2 หมายถึง มีระดับการดูแลสุขภาพ น้อย คะแนน 1 หมายถึง มีระดับการดูแลสุขภาพ น้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามและขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช และสาธารณสุขอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน 241 ชุด ไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการดำเนินการสนทนาร่วมสร้างความคุ้นเคยแจ้งวัตถุประสงค์ อธิบายเหตุผล กับผู้ให้ข้อมูล แล้วเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ตามที่ต้องการ โดยผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้ทั้งหมด 241 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมคำตอบและข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหาและเรียบเรียงให้มีความสละสลวย รัดกุมเข้าใจง่าย และแยกออกเป็นแต่ละด้านตามลำดับ วิจัยเชิงปริมาณ รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แล้วผู้วิจัยนำมาจัดระบบตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลหาความสัมพันธ์พื้นฐานต่าง ๆ เช่น ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ในข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แหล่งรายได้ ความเพียงพอของรายได้กับค่าใช้จ่าย สถานภาพ สิทธิการรักษาพยาบาล ลักษณะการอยู่อาศัย บ้านที่อยู่อาศัย การดูแลเมื่อเจ็บป่วย อาการเจ็บป่วย ระยะเวลาเจ็บป่วย นำมาเรียบเรียงเนื้อหาใจความให้มีความสละสลวย รัดกุม เข้าใจได้ง่าย และแยกออกไปเป็นแต่ละด้านตามวัตถุประสงค์

ผลการวิจัย

1. การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าโดยรวม มีค่าเฉลี่ยแปลผล อยู่ในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในแต่ละด้านโดยรวม ดังนี้ (n = 241)

การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้าย แบบประคับประคอง	ระดับการดูแลสุขภาพ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านร่างกาย	1.81	0.28	น้อย
2. ด้านจิตและอารมณ์	3.66	0.41	มาก
3. ด้านสังคม	3.60	0.38	มาก
4. ด้านจิตวิญญาณหรือการรู้คิด (ปัญญา)	3.92	0.33	มาก
5. ด้านองค์กร	3.00	0.42	ปานกลาง
6. ด้านบุคลากร	2.50	0.29	ปานกลาง
รวม	3.09	0.18	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม มีการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$), ($S.D. = 0.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้าย แบบประคับประคอง ด้านจิตวิญญาณหรือการรู้คิด (ปัญญา) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.92$), ($S.D. = 0.33$) รองลงมา ได้แก่ ด้านจิตและอารมณ์ ($\bar{X} = 3.66$), ($S.D. = 0.41$) ด้านสังคม ($\bar{X} = 3.60$), ($S.D. = 0.38$) ด้านองค์กร ($\bar{X} = 3.00$), ($S.D. = 0.42$) และด้านบุคลากร ($\bar{X} = 2.50$), ($S.D. = 0.29$) ส่วนด้านร่างกาย มีระดับการดูแลสุขภาพน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.81$), ($S.D. = 0.28$) ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

จากการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวทางการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้าย แบบประคับประคอง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการลงพื้นที่ภาคสนาม ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จาก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า 1) ด้านร่างกาย ควรมีการดูแลช่องปาก ได้แก่ ความสะอาดร่างกาย และปากฟัน การบ้วนปาก แปรงฟัน ก่อนและหลังรับประทานอาหาร และการดื่มน้ำ ป้องกันผิวแห้ง จากการขาดน้ำ รักษาความสะอาดร่างกาย อาบน้ำ เข้า-เย็น การจัดท่านอนศีรษะสูง การพลิกตะแคงตัว เพื่อป้องกันการเกิดแผลกดทับ กรณีติดเตียง ไม่กดทับ บริเวณที่บวม หรืออักเสบ การประเมินความปวดและการดูแลให้ได้รับยาแก้ปวด กระตุ้นให้มีการเคลื่อนไหวและการออกกำลังกาย ช่วยป้องกันอาการท้องผูก และการนอนหลับพักผ่อน 2) ด้านจิตและอารมณ์ ควรมีการผ่อนคลายเพื่อลด ความวิตกกังวล หรือความกลัวได้มีกิจกรรมร่วมกันกับบุตร หลานในครอบครัว เช่น ทำงานบ้าน รดน้ำต้นไม้ เดินเล่น เป็นต้น หรือการออกไปพักผ่อนนอกบ้าน ได้สัมผัสกับธรรมชาติ เช่น ทะเล น้ำตก ต้นไม้ ดุทีวีรร่วมกับบุคคลในครอบครัว ฟังเพลงที่ชอบ ได้พบกับบุคคลที่ต้องการพบหรือได้ทำสิ่งที่ตั้งใจในวาระสุดท้ายของชีวิต การฟังเทศน์ฟังธรรม การสวดมนต์ ไหว้พระ นั่งสมาธิ เดินจงกล ขอมหากรรมหรือโหรากรรม 3) ด้านสังคม ควรมีบุคลากร เจ้าหน้าที่สาธารณสุข อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน อบต. ดูแลและติดตามและเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ จัดบ้าน ดูแลต้นไม้ ดูแลสวน จัดสภาพแวดล้อม ห้องนอน และรอบบ้านให้สะอาด จัดระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกการนำมาใช้งาน 4) ด้านจิตวิญญาณหรือการรู้คิด (ปัญญา) ควรมีการนำเอา

แนวทางแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก มาช่วยในการผ่อนคลายอาการทางกาย และช่วยเกิดความสุขใจทางจิต การอ่านหนังสือ หรือหาความรู้และมีความรอบรู้ในการนำมาจัดการอาการตนเองได้บ้าง เช่น การลดอาการบวม โดยไม่นั่งห้อยขา การรับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ 5) ด้านองค์กร ควรมีหน่วยงานส่วนท้องถิ่น มีการให้บริการ ที่ครอบคลุม มีการจัดทำแผน โครงการและจัดกิจกรรม ฝึกอบรมให้ความรู้และฝึกทักษะการดูแลสุขภาพ มีศูนย์ดูแลอุปกรณ์ที่จำเป็นไปใช้ที่บ้าน หน่วยงานภาครัฐบาล องค์กรท้องถิ่นและเอกชนร่วมดูแล เช่น เครื่องทำออกซิเจน ชุดอุปกรณ์พ่นยา 6) ด้านบุคลากร ควรจัดสรร บุคลากร ทางกายภาพและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ที่ผ่านการอบรมการดูแลให้ยาแก้ปวดที่บ้าน หรือการติดตามสังเกตอาการจากการแพ้ยา ควบคุมระดับ ความดันโลหิต ระดับน้ำตาลในเลือด หรือการดูแลหลังผ่าตัดที่บ้าน อุปกรณ์ล้างไต หรือคาเข็มฟอกไตเทียม หรือใส่เครื่องกระตุ้นการทำงานของหัวใจ รวมทั้งผู้นำชุมชน นายกเทศมนตรี และผู้นำทางศาสนา

อภิปรายผล

การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าเฉลี่ยแปลผล อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$, $S.D. = 0.18$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้ายนั้น เป็นภาระหน้าที่ที่ลูกหลาน ครอบครัวหรือผู้ใกล้ชิดต้องดูแล และต้องมีการใช้จ่ายที่สูง อภิปรายผลได้ว่า การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุบุคลากรเป็นการกระทำที่มีเป้าหมายอย่างตั้งใจของบุคคล ครอบครัว และชุมชน ที่จะส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งสุขภาพที่ดีของคนที่คุณรัก เพื่อให้มีสุขภาพที่ดี มีชีวิตที่ยืนยาว ตามแนวคิดของนักสังคมวิทยาและนักมนุษยวิทยา ที่ สมจิต หนูเจริญกุล มองว่าการดูแลสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญเท่าเทียมการรักษาโรค เพราะสุขภาพและการเจ็บป่วยเป็นสิ่งที่มาควบคู่กัน และยังเป็นหน้าที่ของประชาชน ครอบครัว ชุมชน และสังคม เนื่องจากบริการทางการแพทย์นั้นยังไม่ทั่วถึงและมีค่าบริการสูง ประชาชนที่อยู่ห่างไกลยังเข้าไม่ถึง จึงต้องมีการส่งเสริมให้ประชาชนหันมาดูแลสุขภาพของตนเอง ตามศักยภาพของบุคคลและพึ่งพาบริการทางการแพทย์ให้น้อยลง (สมจิต หนูเจริญกุล, 2562) อีกทั้งแนวคิดของ Orem ที่กล่าวว่า การดูแลสุขภาพ เป็นกิจกรรมที่บุคคลริเริ่มด้วยตนเอง เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ เป็นการตั้งใจที่จะกระทำ มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้เป้าหมายที่ตั้งไว้ อีกทั้งแนวคิดของ Department of Health ที่กล่าวว่า การดูแลสุขภาพเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในการชีวิตประจำวันของบุคคลที่มีต่อสุขภาพของตนเองและการดูแลสุขภาพนี้ยังขยายถึงการดูแลสุขภาพลูกหลาน ครอบครัว และชุมชน เป็นการดูแลสุขภาพทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม (Department of Health, 2023) นอกจากนี้การศึกษาของ นภาพร ตั้งพลผลวนิชย์ และคณะ เรื่อง การพัฒนาระบบการดูแลแบบประคับประคองในผู้ป่วยระยะสุดท้าย โรงพยาบาลโสธร ผลการวิจัยพบว่า หลักการของการดูแล เน้นการยึดผู้ป่วยและครอบครัวเป็นจุดศูนย์กลาง ให้บริการดูแลแบบองค์รวมที่เน้นการบรรเทาจากความทุกข์ทรมานในทุกด้าน มีการดูแลร่วมกับทีมสหสาขาและเครือข่าย มีความต่อเนื่องในการดูแลตั้งแต่โรงพยาบาลสู่ชุมชนและติดตามดูแลครอบครัวหลังผู้ป่วยเสียชีวิต (นภาพร ตั้งพลผลวนิชย์ และคณะ, 2561); (Dorothy, O., 1985)

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยแปลผลอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านด้านจิตวิญญาณหรือการรู้คิด (ปัญญา) ($\bar{X} = 3.92$) ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า จิตใจหรือจิตวิญญาณนับเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในชีวิตมนุษย์เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดกำลังใจ และให้ความร่วมมือในการรักษาพยาบาลของผู้สูงอายุ รวมถึงการเผชิญวาระสุดท้ายของชีวิตได้อย่างสงบ ตามแนวคิดของ ทศนิย ทองประทีป ที่กล่าวว่า การดูแลสุขภาพด้านจิตวิญญาณ ในผู้ป่วยระยะสุดท้ายไว้ว่า ควรเปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้พูดคุย ระบายความรู้สึก ให้ญาติที่มีความหมายมากที่สุดได้มีโอกาสดูแลผู้ป่วยอย่างใกล้ชิด รับฟังเรื่องราวของผู้ป่วยและญาติ จัดโอกาสให้ผู้ป่วยได้พูดคุยกับบุคคลที่มีความหมาย เพื่อให้ได้กล่าวคำขอโทษ ขออโหสิกรรมหรือกล่าวคำอำลาต่อกัน ควรจัดบันทึกเกี่ยวกับความเชื่อหรือการปฏิบัติตามหลักศาสนา

(ทัศนีย์ ทองประทีป, 2563) อีกทั้งแนวคิดของ ลักขมี ชาญเวช ที่กล่าวว่า การดูแลสุขภาพด้านจิตวิญญาณนั้นมีความหมายกว้าง ไม่เจาะจงเฉพาะการนับถือหรือการปฏิบัติตามหลักศาสนาเท่านั้น แต่รวมถึงความรักและความสัมพันธ์ที่มนุษย์เรามีต่อสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเป้าหมายสำคัญเพื่อให้ผู้ป่วยระยะสุดท้าย มีความสุขสงบ ยอมรับการตาย มีโอกาสบอกลาหรือขออโหสิกรรมแก่ญาติมิตร และได้ประกอบพิธีกรรมหรือปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ ช่วยให้บุคคลค้นหาความหมายของชีวิต และช่วยให้เกิดความเข้มแข็งภายในที่ทำให้สามารถฟันฝ่าอุปสรรคในชีวิต ความเจ็บป่วยหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในช่วงวิกฤตที่สุดของชีวิตได้ (ลักขมี ชาญเวช, 2562)

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยแปรผกผันอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านร่างกาย ทั้งนี้ก็เพราะผลได้ว่า เพราะสุขภาพของผู้สูงอายุระยะสุดท้ายอยู่ในสภาวะที่เสื่อมถอย ทрудโทรม ทำให้การดูแลสุขภาพร่างกายเป็นไปอย่างยากลำบาก ที่ต้องต่อสู้กับโรคภัยไข้เจ็บ ตามที่แนวคิดของ อรัญญา เชาวลิท ที่กล่าวว่า เป้าหมายของการปฏิบัติการพยาบาลแบบประคับประคองเป็นการช่วยให้ผู้ป่วยสุขสบาย บรรเทาอาการเจ็บปวดและอาการต่าง ๆ ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งการกระทำหรือปฏิบัติการพยาบาลที่ให้แก่ผู้ป่วยต้องยึดในหลักกฎหมายและจริยธรรม (อรัญญา เชาวลิท, 2562) อีกทั้งแนวคิดของ สันต์ หัตถิรัตน์ ที่กล่าวว่า ผู้ป่วยระยะสุดท้ายจะหมดหวังในการรักษาให้หายจากโรคที่เป็น แต่ในช่วงเวลาที่ยังเหลืออยู่ผู้ป่วยยังมีความต้องการพื้นฐาน เช่นเดียวกับคนทั่วไป การตอบสนองความต้องการด้านร่างกาย จึงมีจุดประสงค์หลัก คือ การประคับประคองอาการต่าง ๆ ที่จะช่วยดูแลอาการที่เป็นผลข้างเคียงของการรักษา และการจัดการเกี่ยวกับอาการที่ทำให้ไม่สุขสบายและทุกข์ทรมานของผู้สูงอายุ (สันต์ หัตถิรัตน์, 2562) อีกทั้งการศึกษาของ กิตติวรรณ จันทฤทธิ์ และคณะ เรื่อง รูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายชุมชน ตำบลป่าเป้า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุด้านการออกกำลังกาย อยู่ระดับที่ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ผู้สูงอายุทำกิจกรรมยืดเหยียดร่างกาย เช่น แกว่งแขนแกว่งขา เป็นส่วนมาก มีการออกกำลังกายไม่ต่ำกว่าสัปดาห์ละ 3 วัน เมื่ออายุมากขึ้น ร่างกายมักจะมีอาการเสื่อมสมรรถภาพเกิดขึ้น จะมีผลให้ความคล่องตัวในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องใช้กล้ามเนื้อลดลงไปด้วย ส่วนปัญหาในผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุมีปัญหาทางด้านร่างกาย สูงที่สุด ได้แก่ ปัญหาด้านการเคลื่อนไหวของร่างกาย การมองเห็นและการได้ยิน (กิตติวรรณ จันทฤทธิ์ และคณะ, 2566)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม มีการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านจิตวิญญาณหรือการรู้คิด และด้านร่างกาย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้ผู้ใกล้ชิดผู้สูงอายุอีกทั้งครอบครัว ถือว่าเป็นสถาบันที่สำคัญในการดูแลสุขภาพ เป็นแหล่งที่ให้ความรัก ความอบอุ่น และให้ความมั่นคงทางจิตใจ สำหรับตัวผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องการการดูแล การเอาใจใส่และความรักจากครอบครัวมากกว่ากลุ่มวัยอื่น โดยผู้สูงอายุยังคาดหวังว่า ครอบครัวจะเป็นแหล่งที่พักพิงที่สุดท้ายในช่วงบั้นปลายชีวิต ผู้สูงอายุในครอบครัว ถือว่าเป็นหน้าที่ของครอบครัวที่ต้องดูแล ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรัก ความอบอุ่นความเข้าใจ ให้การยอมรับ ใจเวลา รวมทั้งการจัดหาปัจจัย 4 และสิ่งจำเป็นอื่น ๆ ในชีวิตประจำวัน จุดมุ่งหมายหลักของการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง (Palliative Care) คือ การทำให้ผู้ป่วยและครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุด ส่งเสริมให้ผู้ป่วยใช้ชีวิตอย่างปกติที่สุดระหว่างการรักษาและทำให้ทุกฝ่ายได้รับรู้ว่าการเสียชีวิต เป็นกระบวนการปกติที่เกิดขึ้นกับคนทุกคน การดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง (Palliative Care) ไม่ได้มุ่งหวังการยืดชีวิตหรือการทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตเร็วขึ้น แต่สิ่งที่สำคัญ คือ การระงับอาการปวดและความทุกข์ทรมาน โดยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้ ควรมีการขยายการเข้าถึงบริการดูแลแบบประคับประคองให้ครอบคลุมพร้อมทั้งพัฒนาระบบการส่งต่อผู้ป่วยระหว่างโรงพยาบาล ชุมชน และบ้าน จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดูแลแบบประคับประคองสำหรับบุคลากรทางการแพทย์ทุกสาขาและบุคคล

ผู้ดูแลผู้ป่วย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ควรดูแลทางร่างกาย ต้องควบคุมอาการปวดและอาการอื่น ๆ เช่น ป้องกัน ผลกดทับ การดูแลทางใจ ต้องพูดคุยและรับฟังผู้ป่วยอย่างตั้งใจ เข้าใจความรู้สึกและอารมณ์ของผู้ป่วย พร้อมให้กำลังใจและปลอบโยนผู้ป่วย การดูแลทางสังคม ควรสนับสนุนให้ครอบครัวและญาติอยู่เคียงข้างผู้ป่วย การดูแลทางจิตวิญญาณ ควรสนับสนุนให้ผู้ป่วยได้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาตามความเชื่อที่ตนนับถือ จะช่วยให้ผู้ป่วยทำใจสงบและผ่อนคลาย ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ผลลัพธ์ของการดูแลแบบประคับประคองต่อความพึงพอใจของผู้ป่วยและครอบครัว ควรศึกษาการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพสำหรับบุคลากรทางการแพทย์เกี่ยวกับการดูแลแบบประคับประคอง และควรการศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำแนวทางปฏิบัติ เช่น พัฒนาแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลแบบประคับประคองสำหรับผู้สูงอายุ ศึกษาความเหมาะสมและประสิทธิภาพของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลแบบประคับประคองสำหรับผู้สูงอายุ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำแนวทางปฏิบัติไปใช้ในการดูแลแบบประคับประคองสำหรับผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2563). พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เทพปัญญาวิจัย.
- กิตติวรรณ จันทร์ฤทธิ์ และคณะ. (2566). “รูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายชุมชน ตำบลป่าเขา อำเภอมะนัง จังหวัดอุตรดิตถ์”. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น), 14(1), 73-76.
- จุฑารัตน์ แสงทอง. (2563). “สังคมผู้สูงอายุ (อย่างสมบูรณ์): ภาวะสูงวัยอย่างมีคุณภาพ”. วารสารกึ่งวิชาการ, 38(1), 114-127.
- ทัศนีย์ ทองประทีป. (2563). พยาบาล: ผู้ร่วมทุกข์ผู้ป่วยระยะสุดท้าย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: บริษัท วี.พรินท์ จำกัด.
- นภาพร ตั้งพลผลานิษฐ์ และคณะ. (2561). “การพัฒนาระบบการดูแลแบบประคับประคองในผู้ป่วยระยะสุดท้าย โรงพยาบาลโยธิน”. วารสารสุขภาพและสิ่งแวดล้อมศึกษา, 5(2), 40-43.
- ลักขมี ชาญเวชช์. (2562). การดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย. กรุงเทพมหานคร: โอเอส พรินต์เฮาส์.
- ลัดดา ดำริการเลิศ. (2562). การดูแลผู้สูงอายุแบบบูรณาการในชุมชน: ช่วงที่ 1 สถานการณ์และความต้องการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน. นครปฐม: สำนักวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน สถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สงศรี ชมภูวงศ์. (2554). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมจิต หนูเจริญกุล. (2562). การพยาบาล: ศาสตร์ของการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สันต์ หัตถิรัตน์. (2562). ตำราซักประวัติและตรวจร่างกาย. กรุงเทพมหานคร: หมอชาวบ้าน.
- อรัญญา เชาวลิท. (2562). การพยาบาลผู้ป่วยหัวใจเต้นผิดจังหวะ. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- Department of Health. (2023). Self Care - a Real Choice: Self Care Support - a Practical Option. Retrieved October 3 , 2023, from <http://www.dh.gov.uk/SelfCare>
- Dorothy, O. (1985). Nursing: Concept of Practice. (2 rd ed). New York: Mcgraw Hill.
- World Health Organization. (2023). WHO Definition of Palliative Care. Retrieved October 21 , 2023, from <http://www.who.int/cancer/palliative/definition/en/>

แนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1*
GUIDELINES FOR DEVELOPING THE INFORMATION SYSTEM OF SCHOOLS TO
EXPAND EDUCATIONAL OPPORTUNITIES, UNDER THE JURISDICTION OF THE
MUNICIPAL DISTRICT EDUCATION OFFICE, KAMPHAENG PHET PRIMARY
EDUCATION AREA OFFICE, DISTRICT 1

ธีระพงษ์ สายเครือสวด

Theeraphong Saikhruasot

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตาก ประเทศไทย

Master of Education Program, Northern College, Tak, Thailand

Corresponding author E-mail: sem.kpp@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 2) หาแนวทางพัฒนาการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ปีการศึกษา 2566 และผู้ทรงคุณวุฒิรวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 174 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเขตอำเภอเมือง โดยรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.75) ปัญหาระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง ทั้ง 5 ด้าน คือ ผู้บริหารควรจัดอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่งานสารสนเทศโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์ทั้ง 5 ด้าน กำหนดแผนปฏิบัติงานให้ชัดเจนเป็นระบบเดียวกันและสอดคล้องกันทุกหน่วยงานภายในโรงเรียน ควรแต่งตั้งบุคลากรในการประมวลผลข้อมูล โดยพิจารณาจากความรู้และความสามารถ ควรจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศที่สมบูรณ์ตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบมีการปรับปรุงข้อมูลและสารสนเทศให้ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ ควรจัดบริการข้อมูลและสารสนเทศให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตรงต่อความต้องการของผู้ใช้ และสถานศึกษา และผู้ปฏิบัติควรนำเสนอข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศให้ต่อเนื่อง เป็นปัจจุบันและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันทั่วทั้ง

คำสำคัญ: ระบบสารสนเทศ, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา, เขตอำเภอเมือง

Abstract

The objectives of this research are: 1) To study the conditions and problems in the management of the information technology system of extended opportunity schools in Mueang District, under the Office of Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area 1. 2) To find ways to improve the management of the information technology system of extended opportunity schools in Mueang District, under the Office of Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area 1. This research employs a mixed-method approach, combining survey research. The sample group includes administrators and teachers in extended opportunity schools in Mueang District, under the Office of Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area 1, during the academic year 2023, as well as a total of 174 experts. The research tools used are questionnaires and structured interviews. Data analysis was performed by calculating frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The research results found that the overall condition of the information technology system in the extended opportunity schools in Mueang District is at a high level (mean = 4.29, S.D. = 0.75). The problems with the information technology system in these schools are at a moderate level overall. The guidelines for improving the information technology system in the extended opportunity schools in Mueang District cover all five aspects. The administrators should train personnel responsible for the school's information system to understand the objectives in all five aspects. They should establish a clear, systematic, and consistent operational plan across all units within the school. Personnel responsible for data processing should be appointed based on their knowledge and abilities. Complete data and information should be systematically stored according to the established plan, with regular updates to keep the information current. The data and information services should align with the objectives and meet the needs of users and the institution. The practitioners should present information technology continuously, keep it up-to-date, and ensure it can be used promptly.

Keywords: Information System, School Expands Educational Opportunities, Mueang District

บทนำ

ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารยังได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวดที่ 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 63 - 69 สำคัญ คือ รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นเพื่อการศึกษา ส่งเสริมให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ในด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีนั้น ผู้เรียนมีสิทธิในการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (สมจิตร ชวัญแดง, 2560)

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการใช้ชีวิตประจำวันของมนุษย์ปัจจุบัน หน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชนก็มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในหน่วยงานขึ้น และมีแนวโน้มที่จะมีการใช้สูงขึ้น การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในชีวิตประจำวันเพราะเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถจัดเก็บข้อมูลได้

เป็นจำนวนมาก สามารถทำงานได้รวดเร็ว และสามารถทำงานได้ตลอดเวลา ถูกต้องและแม่นยำ นอกจากนี้เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้าไปมีบทบาทในทุกส่วนในสถานศึกษา ปัจจุบันตามสถานศึกษาต่าง ๆ ได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างมากมาย ข้อมูลของสถานศึกษาจัดเป็นสารสนเทศที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน การควบคุม ติดตามและประเมินผล ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา อันเป็นกลไกหนึ่งของการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการปฏิบัติงานและการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอันมีส่วนช่วยให้การปฏิบัติงานและการบริหารจัดการสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ณัฐรักษ์ อรุณทัต, 2560)

การจัดระบบบริหารและสารสนเทศของสถานศึกษานับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการและครอบคลุมภารกิจด้านการบริหารจัดการได้อย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาต้องมีระบบการบริหารจัดการศึกษาที่นำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน รวมถึงระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพเป็นระบบถูกต้องสมบูรณ์เป็นปัจจุบันและสามารถเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้ตลอดเวลาด้วยผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่จากรายงานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่าสถานศึกษาเกิดปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ครูมีความจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอที่จะนำมาสนับสนุนในการจัดการระบบสารสนเทศมีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด ด้านการบริหารงานบุคคล ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งขาดการวางแผนและพัฒนาระบบสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง ขาดการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ มีข้อเสนอแนะให้สถานศึกษาต้องมีระบบสารสนเทศที่นำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน ระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพเป็นระบบถูกต้องสมบูรณ์ เป็นปัจจุบันและสามารถเรียกใช้ข้อมูลได้ตลอดเวลา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้เพื่อการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มีโรงเรียนทั้งหมด 20 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่สอนนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจึงเป็นกลุ่มโรงเรียนมีความหลากหลายทางด้านช่วงวัย การเรียนรู้ของนักเรียน และการบริหารจัดการของชั้นเรียนของครูรวมไปถึงการบริหารสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียน กลุ่มขยายโอกาสทางการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร, 2565) ซึ่งจากการสัมภาษณ์บุคลากรโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง ได้กล่าวถึง สภาพปัญหาการจัดระบบสารสนเทศพบปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศทั้งในด้านการบุคลากรผู้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศ งบประมาณและสื่อการเรียนรู้ห้องปฏิบัติ การคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี ไม่เพียงพอทำให้การจัดระบบสารสนเทศเกิดความล่าช้า ไม่สะดวกในการรวบรวมข้อมูลการเรียกใช้ข้อมูล และการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษาในแต่ละกลุ่มงานยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องจากการสัมภาษณ์ ทศณีย์ โปทาเมือง พบว่า บุคลากรที่รับผิดชอบยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบสารสนเทศ และสถานศึกษายังขาดคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการพัฒนาระบบสารสนเทศ ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผลข้อมูลและการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้และสอดคล้องกับงานวิจัยของมลจิรา บุญเสริม ศึกษาแนวทางการบริหารระบบสารสนเทศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่า ควรจัดทำงบประมาณส่งเสริมเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย (มลจิรา บุญเสริม, 2561)

จากการศึกษาความสำคัญและรายงานการวิจัยการบริหารระบบสารสนเทศที่กล่าวแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารระบบสารสนเทศ รวมถึงหาแนวทางการบริหารระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร อันจะเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาการบริหารจัดการระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
2. เพื่อหาแนวทางการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับประชากรกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ตามลำดับ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 20 คน ครูผู้สอน จำนวน 289 คน รวม 309 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 โรงเรียน รวม 174 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการสุ่มกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R.V. & Morgan, D.W., 1970)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

แบบสอบถามการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารระบบสารสนเทศ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารระบบสารสนเทศ ในสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์รายงานการวิจัยกำหนดเป็นประเด็นหลักและข้อคำถามรายด้านได้ขอบเขตด้านเนื้อหา 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) ด้านการตรวจสอบข้อมูล 3) ด้านการประมวลผลข้อมูล 4) ด้านการจัดเก็บข้อมูล และ 5) ด้านการนำข้อมูลไปใช้

2. ยกร่างโครงสร้างแบบสอบถามโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการบริหารระบบสารสนเทศของ

สถานศึกษาตามขอบเขตด้านเนื้อหา จำนวน 5 ด้าน และตอนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาการบริหารระบบสารสนเทศของสถานศึกษาข้อคำถามปัญหาตามขอบเขตด้านเนื้อหา 5 ด้าน

3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบเกี่ยวกับการบริหารระบบสารสนเทศของสถานศึกษาตามประเด็นหลักที่กำหนดในขอบเขตด้านเนื้อหา 5 ด้าน ๆ ละ 10 ข้อ

4. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระพิจารณาความถูกต้อง ของภาษา ความสอดคล้องของคำถามกับจุดประสงค์และให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับใหม่เพื่อดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถามด้วยการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจวบ ขวัญมัน ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาการบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร 2) ดร.วันเพ็ญ ปราศรัย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนอ่างทองพัฒนาฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 3) นายวรวิทย์ สิทธิโสภณ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร 4) นายบุญณวิช แก้วปัน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนชาวนรลักษณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากำแพงเพชร 5) นายสุภาพ แจ่มหม้อ ตำแหน่ง คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 กำหนดความ คิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็น 3 ระดับ คือ สอดคล้อง = +1 ไม่แน่ใจ = 0 และไม่เห็นด้วย = -1 โดยหาค่า IOC ต้องมี ค่าตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ซึ่งได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 -1.00 โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

6. นำผลการตรวจประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยเลือกข้อที่มี ค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปเป็นข้อคำถามที่ใช้ได้ ซึ่งได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 -1.00 และปรับปรุงข้อคำถามที่ใช้ ไม่ได้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำไปปรับปรุง และจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับใหม่เพื่อนำไปทดลองใช้หาค่าความเชื่อมั่น

8. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มี คุณสมบัติเหมือนประชากรที่ไม่ใช่ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียน บ้านใหม่เจริญสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำนวน 30 คน เพื่อ พิจารณาและหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าความเที่ยง แบบสัมประสิทธิ์ อัลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค ที่กำหนดเกณฑ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามไว้ที่ระดับ 0.70 ขึ้นไป คำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.980

9. นำแบบสอบถามที่ได้ทำการแก้ไขปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระตรวจ ความถูกต้อง ความสมบูรณ์และขออนุญาตให้นำไปใช้จัดเก็บข้อมูล

10. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน 174 ฉบับ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์นถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เพื่อขอ อนุเคราะห์ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

2. นำหนังสือเสนอผู้อำนวยการสถานศึกษา พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัยและขออนุญาต แจก แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลตามจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

3. ขอความร่วมมือเพื่อกำหนดนัดวันเวลาขอเก็บแบบสอบถามคืน
4. ผู้วิจัยเดินทางไปจัดเก็บแบบสอบถามเมื่อถึงกำหนดตามที่นัดหมาย
5. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในตอนต้นที่ 1 สถิติที่ใช้คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) แล้วบันทึกข้อมูลลงในตารางวิเคราะห์ข้อมูล

2. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 สภาพการบริหารระบบสารสนเทศของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำผลกรอกลงในตารางวิเคราะห์และแปลความหมายตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likert's five rating scale)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารระบบสารสนเทศของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำผลกรอกลงในตารางวิเคราะห์และแปลความหมาย ตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likert)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's - Coefficient)

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางพัฒนาการบริหารระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

แหล่งผู้ให้ข้อมูล

การหาแนวทางพัฒนาการบริหารระบบสารสนเทศของสถานศึกษา ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสม (mix research) ระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจและวิจัยเชิงคุณภาพ โดยกำหนดกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับ เป็นแหล่งข้อมูลจำนวน 9 คน จาก 3 แหล่ง ได้แก่ 1) กลุ่มผู้กำหนดนโยบาย ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่มงาน และหัวหน้างานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 3 คน 2) กลุ่มผู้รู้ ได้แก่ คณาจารย์ผู้ปฏิบัติงานสอนในสถาบันอุดมศึกษาตั้งแต่ระดับวิทยาลัยขึ้นไป จำนวน 3 คน 3) กลุ่มผู้ปฏิบัติ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่นำนโยบายสู่การปฏิบัติในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น ตามกรอบแนวคิดในการสัมภาษณ์

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารระบบสารสนเทศในสถานศึกษาเพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาและสร้างคำถามในแบบสัมภาษณ์

2. นำผลการวิจัยสภาพการบริหารระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในตอนที่ 2 ที่มีสภาพปฏิบัติในระดับน้อยที่สุดของแต่ละด้าน มาสร้างเป็นคำถามรายด้าน

3. นำผลการวิจัยปัญหาการบริหารระบบสารสนเทศของสถานศึกษาจากตอนที่ 3 มากำหนดเป็นกรอบข้อคำถาม

4. นำผลการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มาสรุปอุปนิสัยเพื่อใช้เป็นข้อสัมภาษณ์แนวทางการบริหารรายข้อ

5. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา คำนวณอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง การใช้ภาษาและความครอบคลุมด้านเนื้อหา นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

6. จัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูล

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน ด้วยตัวเอง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
2. ส่งหนังสือแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิถึงผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมโครงร่างการค้นคว้าอิสระฉบับสมบูรณ์และแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิศึกษาล่วงหน้า และขอความอนุเคราะห์พิจารณาอนุญาตให้สัมภาษณ์
3. ผู้วิจัยนัดหมายกับผู้ทรงคุณวุฒิทางโทรศัพท์เพื่อกำหนดวันเวลา/สถานที่ในการสัมภาษณ์
4. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ บันทึกข้อมูลตามที่ต้องการด้วยตัวเอง
5. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อนำไปเขียนรายงานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิแนวทางพัฒนาการบริหารระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปอุปนิสัย

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มีผลการวิจัยดังนี้

1. สภาพระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละด้านปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล	4.25	0.75	มาก
2.	ด้านการตรวจสอบข้อมูล	4.31	0.78	มาก

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยรวมและรายด้าน (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
3.	ด้านการประมวลผลข้อมูล	4.30	0.74	มาก
4.	ด้านการจัดเก็บข้อมูล	4.29	0.74	มาก
5.	ด้านการนำข้อมูลไปใช้	4.32	0.73	มาก
เฉลี่ยรวม		4.29	0.75	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านการนำข้อมูลไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.73) ด้านการตรวจสอบข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.78) ด้านการประมวลผลข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.74) ด้านการจัดเก็บข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.74) และด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.75)

ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำกว่าด้านอื่น คือ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ควรมีการปฏิบัติมากขึ้นได้แก่ บุคลากรให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดลำดับความสำคัญการใช้ข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศมีความเที่ยงตรงชัดเจน และเข้าได้ง่าย

2. ปัญหาระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านการจัดเก็บข้อมูล ด้านการนำข้อมูลไปใช้ ด้านการตรวจสอบข้อมูล และด้านการประมวลผลข้อมูล ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล แต่ละด้านปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ที่	รายการ	ระดับปัญหา		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล	2.89	1.50	ปานกลาง
2.	ด้านการตรวจสอบข้อมูล	2.83	1.49	ปานกลาง
3.	ด้านการประมวลผลข้อมูล	2.81	1.53	ปานกลาง
4.	ด้านการจัดเก็บข้อมูล	2.88	1.53	ปานกลาง
5.	ด้านการนำข้อมูลไปใช้	2.88	1.56	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม		2.86	1.52	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัญหาระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

($\bar{X} = 2.86$, S.D. = 1.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$, S.D. = 1.50) ด้านการจัดเก็บข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$, S.D. = 1.53) ด้านการนำข้อมูลไปใช้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$, S.D. = 1.56) ด้านการตรวจสอบข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$, S.D. = 1.49) และด้านการประมวลผลข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 1.563)

ด้านที่มีปัญหามากกว่าด้านอื่น คือ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ปัญหาที่พบต้องได้นำไปพัฒนา คือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศไม่สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครอบคลุม กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศไม่ชัดเจน และวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่ชัดเจน

3. แนวทางพัฒนาการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 สรุปผลคือ 1) ด้าน การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรจัดอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่งานสารสนเทศโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และผู้บริหารควรกำหนดแผนปฏิบัติงานการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ชัดเจนเป็นระบบเดียวกันและสอดคล้องกันทุกหน่วยงานภายในโรงเรียน 2) ด้านการตรวจสอบข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรแต่งตั้งบุคลากรในการตรวจสอบข้อมูลโดยพิจารณาจากความรู้และความสามารถ ผู้บริหารควรจัดอบรมและพัฒนาบุคลากรที่มีหน้าที่ประมวลผลข้อมูลให้มีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบข้อมูล 3) ด้านการประมวลผลข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรแต่งตั้งบุคลากรในการประมวลผลข้อมูล โดยพิจารณาจากความรู้และความสามารถ ผู้บริหารควรจัดอบรมและพัฒนาบุคลากรที่มีหน้าที่ประมวลผลข้อมูลให้มีความรู้ความสามารถในการประมวลผลข้อมูล และผู้บริหารควรวางแผนการประมวลผลข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศให้ชัดเจนเป็นระบบ 4) ด้านการจัดเก็บข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนา คือ ผู้ปฏิบัติควรจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศที่สมบูรณ์ตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบและมีการปรับปรุงข้อมูลและสารสนเทศให้ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ และผู้บริหารควรจัดอบรมและพัฒนาบุคลากรที่มีหน้าที่จัดเก็บข้อมูลให้มีความรู้ความสามารถในการจัดเก็บข้อมูล และ 5) ด้านการนำข้อมูลไปใช้ ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เสนอ แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบด้านการบริการข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ และ ผู้ปฏิบัติควรนำเสนอข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศให้ต่อเนื่อง เป็นปัจจุบัน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันทั่วทั้ง

สรุปแนวทางการพัฒนาการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 คือ ควรจัดอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่งานสารสนเทศโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์ แผนปฏิบัติงานในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้ง 5 ด้าน ควรแต่งตั้งบุคลากรในการตรวจสอบข้อมูลโดยพิจารณาจากความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 5 ด้าน

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศ ของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษาเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านการนำข้อมูลไปใช้ ด้านการตรวจสอบข้อมูล และด้าน

การประมวลผลข้อมูล ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคของการปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ตระหนักถึงความสำคัญ และได้ำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิรินาถ วันนา ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารระบบสารสนเทศกับการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารระบบสารสนเทศของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรีโดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก พิจารณา รายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านการจัดกระทำข้อมูล ด้านการจัดเก็บข้อมูล ด้านการนำข้อมูลไปใช้และด้านการตรวจสอบข้อมูล (สิรินาถ วันนา, 2560)

2. ปัญหาการบริหารระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาน้อยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านการจัดเก็บข้อมูล ด้านการนำข้อมูลไปใช้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะปัจจุบันระบบสารสนเทศมีความสำคัญกับการบริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จึงให้ความสำคัญกับการจัดการระบบสารสนเทศ โดยหาแนวทาง ในการจัดการระบบสารสนเทศ มีการวางแผนมีการประเมินผล แก้ไขปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา ประกอบกับปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สามารถนำมาจัดการระบบสารสนเทศให้มีการปฏิบัติได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีความแม่นยำสูง การสืบค้นข้อมูล การดึงข้อมูลไปใช้สามารถทำได้ง่าย และการแก้ไขข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ไม่ยุ่งยาก มีเพียงบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงทำให้มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงใจ วงศิลา ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจากระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจากระบบสารสนเทศนายโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ดวงใจ วงศิลา, 2559)

3. แนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ดังนี้

3.1 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรจัดอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่งานสารสนเทศโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และผู้บริหารควรกำหนดแผนปฏิบัติงานการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ชัดเจนเป็นระบบเดียวกันและสอดคล้องกันทุกหน่วยงานภายในโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่งานสารสนเทศโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แผนปฏิบัติงานการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่ชัดเจนเป็นระบบเดียวกัน ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวรรณา เครือชา ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบสารสนเทศของโรงเรียนในจังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ควรจัดประชุมเพื่อวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา สำนวความต้องการใช้ข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดผู้รับผิดชอบเก็บรวบรวมข้อมูลตามความรู้คุณวุฒิภาระงาน จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน

3.2 ด้านการตรวจสอบข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรแต่งตั้งบุคลากรในการตรวจสอบข้อมูล โดยพิจารณาจากความรู้และความสามารถ และผู้บริหารควรจัดอบรมและพัฒนา

บุคลากรที่มีหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลให้มีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบข้อมูล ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่งานสารสนเทศโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการตรวจสอบข้อมูล ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของจิราวรรณ คัมปลี ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน อำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารัตน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการตรวจสอบข้อมูล ควรจัดให้มีหน่วยตรวจสอบข้อมูลเป็นการเฉพาะเพื่อแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาด และควรดำเนินการจัดอบรมบุคลากรผู้มีหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลของโรงเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจวัตถุประสงค์ (จิราวรรณ คัมปลี, 2558)

3.3 ด้านการประมวลผลข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรแต่งตั้งบุคลากรในการตรวจสอบข้อมูล โดยพิจารณาจากความรู้และความสามารถ ผู้บริหารควรจัดอบรมและพัฒนาบุคลากรที่มีหน้าที่ประมวลผลข้อมูลให้มีความรู้ความสามารถในการประมวลผลข้อมูล และผู้บริหารควรวางแผนการประมวลผลข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศให้ชัดเจนเป็นระบบ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่งานสารสนเทศโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการประมวลผลข้อมูล การวางแผนการประมวลผลข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศไม่ชัดเจนและเป็นระบบ ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของยุพากร สุขสาม ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารงานของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการประมวลผลข้อมูล โรงเรียนควรจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบความถูกต้องของสถิติที่ใช้ในการประมวลผลข้อมูล ก่อนมอบผู้จัดทำข้อมูลนำไปปฏิบัติ ควรจัดอบรมและพัฒนาบุคลากรผู้มีหน้าที่ประมวลผลข้อมูลให้มีความรู้ความสามารถในการประมวลผลข้อมูล และควรจัดระบบการประมวลผลข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ ตามลำดับ (ยุพากร สุขสาม, 2561)

3.4 ด้านการจัดเก็บข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนา คือ ผู้ปฏิบัติควรจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศที่สมบูรณ์ตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ และมีการปรับปรุงข้อมูลและสารสนเทศให้ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารควรจัดอบรมและพัฒนาบุคลากรที่มีหน้าที่จัดเก็บข้อมูลให้มีความรู้ความสามารถในการจัดเก็บข้อมูล และผู้บริหารควรมีการวางแผนการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศออกเป็นหมวดหมู่อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบุคลากรที่มีหน้าที่จัดเก็บข้อมูลยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดเก็บข้อมูลจึงทำให้การจัดเก็บข้อมูลไม่เป็นเป็นระบบไม่มีการปรับปรุงข้อมูลและสารสนเทศให้ทันสมัยสม่ำเสมอ ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยทักษพร นิลทรา ศึกษาปัญหาและ แนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดเก็บข้อมูลควรวางแผนการปฏิบัติงานในรูปแบบปฏิทินงานให้ชัดเจน มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบสม่ำเสมอ และจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม (ทักษพร นิลทรา, 2559)

3.5 ด้านการนำข้อมูลไปใช้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบด้านการบริการข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารควรจัดบริการข้อมูลและสารสนเทศให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตรงต่อความต้องการของผู้ใช้และสถานศึกษา และผู้ปฏิบัติควรนำเสนอข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศให้ต่อเนื่องเป็นปัจจุบันและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันทั่วทั้ง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบุคลากรที่มีหน้าที่ประมวลผลข้อมูลยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการประมวลผลข้อมูลจึงทำให้การประมวลผลข้อมูลไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ และไม่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนางานต่อได้ ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของอัมรา กัลปะ ศึกษาการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนวัดห้วยเหินยว “ปัญาศิริวิทยา” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการนำข้อมูลไปใช้ ควรนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศด้วยความชัดเจน กะทัดรัด จัดบริการข้อมูลและสารสนเทศตรงกับผู้ต้องการใช้ข้อมูลและสารสนเทศ (อัมรา กัลปะ, 2560)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้สรุปได้ว่า สภาพระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านการนำข้อมูลไปใช้ ด้านการตรวจสอบข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านการประมวลผลข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านการจัดเก็บข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ปัญหา ระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการจัดเก็บข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการนำข้อมูลไปใช้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการตรวจสอบข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการประมวลผลข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน คือ ผู้บริหารควรจัดอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่งานสารสนเทศโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์ ทั้ง 5 ด้าน กำหนดแผนปฏิบัติงานให้ชัดเจนเป็นระบบเดียวกันและสอดคล้องกันทุกหน่วยงานภายในโรงเรียน ควรแต่งตั้งบุคลากรในการประมวลผลข้อมูล โดยพิจารณาจากความรู้และความสามารถ ควรจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศที่สมบูรณ์ตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบมีการปรับปรุงข้อมูลและสารสนเทศให้ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ ควรจัดบริการข้อมูลและสารสนเทศให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตรงต่อความต้องการของผู้ใช้ และสถานศึกษา และผู้ปฏิบัติควรนำเสนอข้อมูล ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ เก็บรวบรวมข้อมูล ควรมีการปฏิบัติมากขึ้น ได้แก่ บุคลากรให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดลำดับความสำคัญการใช้ข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศมีความเที่ยงตรง ชัดเจน และเข้าได้ง่าย 2) ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ปัญหาที่พบต้องได้นำไปพัฒนา คือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศไม่สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครอบคลุม กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศไม่ชัดเจน และวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศไม่ชัดเจน 3) ผู้บริหารควรจัดอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่งานสารสนเทศโรงเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจวัตถุประสงค์ แผนปฏิบัติงานในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้ง 5 ด้าน ควรแต่งตั้งบุคลากรในการตรวจสอบข้อมูลโดยพิจารณาจากความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 5 ด้าน 4) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป คือ ผู้บริหารควรมอบหมายผู้รับผิดชอบให้มีการวิจัยเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมและสารสนเทศสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- จิราวรรณ คุ่มปลี. (2558). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารโรงเรียน อำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐรักษ์ อรุณทัต. (2560). แนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดวงใจ วงศิลา. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริการการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ทักษพร นิลทรา. (2559). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มลจิรา บุญเสริม. (2561). แนวทางการบริหารระบบสารสนเทศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ยุพากร สุขสาม. (2561). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารงาน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมจิตร ขวัญแดง. (2560). สภาพปัญหาของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหาร สถานศึกษาสังกัดเทศบาลหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. ใน สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร. (2565). ข้อมูลสารสนเทศ. เรียกใช้เมื่อ 24 มกราคม 2565 จาก <https://kpt1.go.th/frontpage>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). การจัดระบบบริหารและสารสนเทศภายในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สิรินาถ วันนา. (2560). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารระบบสารสนเทศกับการวางแผน กลยุทธ์ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- อัมรา กัลปะ. (2560). การจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนวัดห้วยเหนียว “ปัญญสิริวิทยา”. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities”. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล
โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตาก เขต 2*
GUIDELINES ON DEVELOPING LEARNING MANAGEMENT COMPETENCIES
OF TEACHER IN THE DIGITAL ERA BANROMKLAO 2 SCHOOL UNDER
THE TAK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

วนิสา แวนลิ้ม*, สมชาย อังสุโชติเมธี และ สุนทร ทองคำพงษ์

Wanisa Waensim*, Somchai Angsuthotmethi and Sunate Tongkumpong

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตาก ประเทศไทย

Faculty of Education, Tak Northern College, Thailand

*Corresponding author E-mail: wanisawaensim@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบผสมผสานมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 และ 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 43 คน และประชากรที่ใช้ในการตอบแบบสัมภาษณ์ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงสำรวจโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้รูปแบบการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.29$, $\sigma=0.45$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ($\mu=4.42$, $\sigma=0.44$) รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำครู ($\mu=4.41$, $\sigma=0.46$) ด้านการพัฒนาผู้เรียน ($\mu=4.30$, $\sigma=0.56$) ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ($\mu=4.29$, $\sigma=0.58$) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ($\mu=4.23$, $\sigma=0.50$) และด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\mu=4.10$, $\sigma=0.53$) ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ควรส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเอง มีความสามารถในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมโดยใช้แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านสื่อดิจิทัล รวมถึงควรมีการวัดผลและประเมินผลจริง เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: สมรรถนะ, การจัดการเรียนรู้, ยุคดิจิทัล, โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2

Abstract

The purposes of this mixed method research were 1) to study the learning management competencies of teacher in the digital era Banromklao 2 School under the Tak primary educational service area office 2 and 2) to find guidelines on developing learning management competencies of teacher in the digital era. The population and sample used in the questionnaire was 43 administrators, teachers and educational personnel and the population used in the interview was 9 experts. The research instruments were questionnaires and interview forms. The survey data were statistically analyzed by using frequency distribution, percentage, mean, standard deviation and used content analysis in qualitative analysis. The research results showed that 1) the learning management competencies of teacher in the digital era Banromklao 2 School under the Tak primary educational service area office 2 was overall at a high level ($\mu=4.29$, $\sigma=0.45$) with highest to lowest mean value ranging from classroom management ($\mu=4.42$, $\sigma=0.44$), followed by the teacher leadership ($\mu=4.41$, $\sigma=0.46$), student development ($\mu=4.30$, $\sigma=0.56$), community relationship for learning management ($\mu=4.29$, $\sigma=0.58$), course and learning management ($\mu=4.23$, $\sigma=0.50$), analysis, synthesis and research for student development ($\mu=4.10$, $\sigma=0.53$), respectively and 2) the guidelines on developing learning management competencies of teacher in the digital era Banromklao 2 School under the Tak primary educational service area office 2 should promote teachers in the digital era to develop themselves which had create school curriculum, learning design for participation of students in define activities by using learning resources and local wisdom via digital media, including there should have authentic measurement and evaluation to develop learning management correlate with needs for learners appropriately.

Keywords: Competencies, Learning Management, Digital Era, Banromklao 2 School

บทนำ

สถานศึกษา เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนได้ดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม ตามกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลที่เน้นทักษะ ความรู้ และความเชี่ยวชาญ เพื่อการดำรงชีวิตและความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ดังนั้น “ครู” จึงเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษา เพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด คุณภาพของครูผู้สอนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูเพื่อให้สามารถปฏิบัติการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และในการพัฒนาครูที่ดีนั้นต้องมีกระบวนการพัฒนาที่หลากหลายรูปแบบ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของครู เพื่อให้ครูสามารถนำสมรรถนะที่ได้รับจากการพัฒนาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพ (ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, 2562)

ยุคดิจิทัล เป็นยุคของอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็วในการสื่อสาร และการส่งผ่านข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม ซึ่งมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างเหมาะสมเกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อครูในยุคดิจิทัล ทั้งด้าน

นโยบายและด้านการพัฒนาตนเองของครูควบคู่กับความคาดหวังและความเป็นไปได้ในการพัฒนาครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ครูเป็นครูยุคดิจิทัลสอดคล้องตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 ที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ในด้านของเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้และการใช้ดิจิทัลเพื่อการศึกษา (กนกวรรณ สุภาราย, 2563) ดังงานวิจัยของ ฐาปวิ หนองหารพิทักษ์ ที่ศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูระดับประถมศึกษาในประเทศไทย 4.0 พบว่า ครูมีความคาดหวังต่อสมรรถนะของครูในยุคประเทศไทย 4.0 สูงกว่าสภาพปัจจุบันทุกด้าน โดยด้านการพัฒนาผู้เรียนมากที่สุด รองลงมา คือ การพัฒนาตนเอง และการบริหารจัดการชั้นเรียน ซึ่งนำไปสู่รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครู ดังนี้ 1) รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาพัฒนาพร้อมกับการจัดการเรียนการสอน 2) การชี้แนะ เพื่อหาแนวทางการพัฒนางาน และแก้ปัญหาการทำงานหรือการสอนด้วยตนเอง และ 3) การเป็นพี่เลี้ยง ครูที่มีประสบการณ์จะเป็นผู้ชี้แนะเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ วิธีการคิด การแก้ปัญหา การตัดสินใจ และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อันจะนำไปสู่ผลประโยชน์ที่นักเรียน ครู ผู้บริหาร และโรงเรียน จะได้รับอย่างมีประสิทธิภาพ (ฐาปวิ หนองหารพิทักษ์, 2564)

โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตหมู่บ้านร่มเกล้าสหมิตร หมู่ที่ 5 ตำบลศิรีราษฎร์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีแนวทางการจัดการศึกษาโดยเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานและให้สามารถคงสภาพอ่านออกเขียนได้ตามมาตรฐานการศึกษา เป็นผู้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคต มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถวางแผนในการศึกษาต่อเพื่อการมีงานทำ รวมถึงมีการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะด้านภาษา และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาประเทศในยุคดิจิทัล จากผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ในปีการศึกษา 2564 และการประเมินจากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2564 พบว่า ครูยังไม่สามารถนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการศึกษา หรือใช้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการได้อย่างเพียงพอ ประกอบกับครูขาดทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงาน ส่งผลให้นักเรียนโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 ขาดทักษะในการใช้งานและไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศได้โดยตรง อีกทั้งปัญหาในการเก็บข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่พบว่า เอกสารไม่เป็นปัจจุบัน การสูญหายของเอกสาร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้ ผู้บริหารไม่ได้นำสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจ และมีการใช้งบประมาณในการสร้างและจัดเก็บตัวเอกสารที่อยู่ในรูปแบบกระดาษมากเกินไป ทำให้กระบวนการในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 ขาดเอกสารที่ใช้ในการประเมิน เอกสารขาดความน่าเชื่อถือ ไม่สามารถสะท้อนความเป็นจริงได้ส่งผลให้การ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพตามไปด้วย (โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2, 2564)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยนำแนวคิดสมรรถนะครูของ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) มาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการ ซึ่งจะส่งผลให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับโมเดลการศึกษาในยุคดิจิทัลที่ผู้เรียนจะมีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีสร้างนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง อีกทั้งครูผู้สอนยังสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 ได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประชากร

1. การศึกษาเชิงสำรวจ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำนวน 43 คน
2. การศึกษาเชิงคุณภาพ ประชากร คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน จากแหล่งข้อมูล 3 กลุ่ม ดังนี้
 - 2.1 กลุ่มนักวิชาการ ได้แก่ คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาทั้งในภาครัฐและเอกชน จำนวน 3 คน
 - 2.2 กลุ่มผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้อำนวยการกลุ่มงาน จำนวน 3 คน
 - 2.3 กลุ่มผู้ปฏิบัติการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่รับผิดชอบการปฏิบัติการบริหารสถานศึกษาและกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาในโรงเรียน จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choice) ประกอบด้วย สถานภาพ ตำแหน่ง เพศ คุณวุฒิและประสบการณ์ในการทำงาน
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิกเคิร์ต (Likert's Five Rating scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 เป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ
2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured) หาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ซึ่งได้จากผลการศึกษาข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 ที่มีระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุดรายด้าน ๆ ละ 3 ข้อ และนำมาสรุปอุปนัยเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล

1.2 สร้างข้อคำถามในแบบสอบถามที่จะวัดให้ชัดเจนตามขอบเขตด้านเนื้อหาและนิยามศัพท์เฉพาะสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) หากค่า IOC มีค่ามากกว่า 0.6 แสดงว่า ข้อคำถามมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือได้ ปรากฏว่าผลการตรวจสอบเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญครั้งนี้มีค่าเท่ากับ 1.00

2.2 การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนรวมไทยพัฒนา 3 จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient: α) โดยกำหนดเกณฑ์ความเชื่อมั่นที่มีค่ามากกว่า 0.70 จึงจะยอมรับว่าเชื่อถือได้ ปรากฏว่าผลค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.980 ดังนั้น จึงถือว่าแบบสอบถามฉบับนี้สามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 43 ฉบับ เก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย และรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

2. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ติดต่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน ด้วยตนเอง โดยใช้เทปบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ เป็นเครื่องมือช่วยในการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และอภิปรายผลได้ตารางเป็นความเรียงตามลำดับ แล้วนำผลสภาพที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดไปสรุปผลรายด้าน ๆ ละ 3 ข้อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แล้วสรุปอุปนัย แจกแจงความถี่ (Frequency distribution) ค่าร้อยละ (Percentage) จัดลำดับแล้วนำเสนอแบบความเรียง

ผลการวิจัย

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล
		μ	σ	
1	ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	4.23	0.50	มาก
2	ด้านการพัฒนาผู้เรียน	4.30	0.56	มาก
3	ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	4.42	0.44	มาก
4	ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.10	0.53	มาก
5	ด้านภาวะผู้นำครู	4.41	0.46	มาก
6	ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้	4.29	0.58	มาก
เฉลี่ยรวม		4.29	0.45	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.29$, $\sigma=0.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน อยู่ในระดับสูงที่สุด ($\mu=4.42$, $\sigma=0.44$) รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำครู ($\mu=4.41$, $\sigma=0.46$) ด้านการพัฒนาผู้เรียน ($\mu=4.30$, $\sigma=0.56$) ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ($\mu=4.29$, $\sigma=0.58$) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ($\mu=4.23$, $\sigma=0.50$) และด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\mu=4.10$, $\sigma=0.53$) อยู่ในระดับต่ำที่สุด ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โรงเรียนบ้าน ร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนควรมีการสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมโดยใช้แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านสื่อดิจิทัล นวัตกรรม มีการวัดผลประเมินผลจริง แล้วนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

ด้านการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาควรกำหนดนโยบายในการส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ และมีปฏิทินกำกับกับการดำเนินงานอย่างชัดเจน

ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน สถานศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรเกี่ยวข้องกับดิจิทัล เพื่อกำหนดแนวทางและวิธีการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการอย่างเหมาะสม

ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักเกี่ยวกับงานวิจัย ร่วมกับการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนและนักเรียนโดยใช้สื่อดิจิทัล

ด้านภาวะผู้นำครู สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมครูเพื่อกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ที่มุ่งใช้สื่อดิจิทัลเข้ามาช่วยในการพัฒนาครู และเปิดโอกาสการแสดงความคิดเห็นของครู

ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีจัดกิจกรรมสร้างปฏิสัมพันธ์ให้ครูเกิดความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสวงหาจุดร่วมทางความคิด กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน มีการตอบแทนให้กำลังใจอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำครู ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ครูจัดบรรยากาศภายในและนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านภาวะผู้นำครู ครูใช้หลักการและเหตุผลในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ กระตุ้น จูงใจ ปรับเปลี่ยนความคิดและการกระทำของผู้อื่นให้มีความมุ่งมั่นในการทำงานร่วมกัน ด้านการพัฒนาผู้เรียน ครูปลูกฝังให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย โดยการจัดกิจกรรมโครงการอบรมด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการสร้างสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ครูกำหนดแนวทางในการสร้างสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือกับชุมชน ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องเชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ครูพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนและวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วริษฐา อัดโถปกรณ์ ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะประจำสายงานของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนห้วยยอด มีค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดได้ ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 2) ด้านการพัฒนาผู้เรียน 3) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อจัดการเรียนรู้ 5) ด้านสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (วริษฐา อัดโถปกรณ์, 2561) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญประกาย สุขสังข์ ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะประจำสายงานครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง (เพ็ญประกาย สุขสังข์, 2563) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิวัตต์ เทียนศิริ ผลการศึกษาพบว่า ด้านสมรรถนะประจำสายงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การบริหารจัดการชั้นเรียน รองลงมาคือ ภาวะผู้นำครู การพัฒนาผู้เรียน การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ (ทิวัตต์ เทียนศิริ, 2566)

2. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

2.1 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมโดยใช้แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านสื่อดิจิทัล นวัตกรรม มีการวัดผลประเมินผลจริง แล้วนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และควรจัดประชุมร่วมกันทำการวิเคราะห์บริบท (SWOT Analysis) ของสถานศึกษา เพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรค และโอกาส เพื่อเป็นข้อมูลกำหนดเป้าหมายและสร้างการรับรู้ในทิศทางเดียวกัน เพื่อส่งเสริมให้เทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดวิสัยทัศน์และ

แผนการจัดการเรียนรู้ร่วมของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการกำหนดเป้าหมายและการสร้างการรับรู้ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จะช่วยส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ภัทรา จรรยาธรรม ที่กล่าวว่า ในมิติของการศึกษาในยุคดิจิทัลที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งรูปแบบแนวคิด หลักการ และวิธีการจัดการเรียนการสอนนั้น ได้รับอิทธิพลจากวิวัฒนาการที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีต่าง ๆ ดังนั้น ระบบการบริหารจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลจะต้องเป็นการจัดการเรียนแบบบูรณาการด้วยเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม จึงทำให้การสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่อผู้เรียนและผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องมีความพร้อมในทุกด้าน เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงการ จัดสรรทรัพยากรมนุษย์ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การจัดการ เทคโนโลยี และเวลาอย่างชัดเจน เพราะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอน (ภัทรา จรรยาธรรม, 2564) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยศ สามเมือง ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี ด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรโดยมีการออกแบบการเรียนรู้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนหรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการบูรณาการสาระการเรียนรู้ทั้งภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และภายนอกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (ยศ สามเมือง, 2561)

2.2 ด้านการพัฒนาผู้เรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายในการส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ และมีปฏิทินกำกับกับการดำเนินงานอย่างชัดเจน รวมถึงมีการประชุมร่วมกัน เพื่อวางแผนนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้จัดการเรียนรู้และปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ทั้งนี้ ผู้บริหารควรเข้าร่วมกิจกรรมของบุคลากร เพื่อชี้แนะให้เกิดทิศทางการแลกเปลี่ยนและพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบตามความเหมาะสม และให้การสนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้และปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรให้เพียงพอและทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญประกาย สุขสังข์ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการพัฒนาผู้เรียน ควรให้การส่งเสริมสนับสนุน นิเทศติดตามช่วยเหลือครูในการเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้แนะนำส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและออกแบบการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย (เพ็ญประกาย สุขสังข์, 2563) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธาปวี หนองหารพิทักษ์ ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูระดับประถมศึกษาคุณครูประเทศไทย 4.0 ด้านการพัฒนาผู้เรียน ควรมีการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเน้นให้นักเรียนได้มีการศึกษา ทดลองทำเพื่อสร้างประสบการณ์ เรียนรู้ และแก้ปัญหาจากการปฏิบัติจริง รวมถึงสร้างองค์ความรู้และสร้างสรรค์นวัตกรรมขึ้นมาได้ด้วยตนเอง (ธาปวี หนองหารพิทักษ์, 2564)

2.3 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรเกี่ยวข้องกับดิจิทัล เพื่อกำหนดแนวทางและวิธีการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการอย่างเหมาะสม และมีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) ของบุคลากรให้ร่วมกันกำหนดทิศทางที่ชัดเจนในกระบวนการทำงาน เพื่อพัฒนาความรู้รอบรู้อย่างเท่าทันในยุคดิจิทัล และสถานศึกษาควรมีการจัดทำข้อมูลบุคลากรเกี่ยวกับความรู้ ความถนัด และความสนใจในการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาบุคคล และการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้บุคลากรกระตือรือร้นต้องการใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนยังไม่สามารถเข้าถึงแหล่งการส่งเสริมการพัฒนาตนเองในการเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในเรื่องเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สานิตา แดนโพธิ์ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางด้านการบริหารจัดการ ชั้นเรียน ประกอบด้วย 1) ครูควรจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน 2) ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนและผู้เรียนกับผู้เรียน 3) ตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้พร้อมใช้และปลอดภัยอยู่เสมอ 4) ครูควรกำกับดูแลชั้นเรียน/รายวิชา ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ

กติกาคือข้อตกลงในชั้นเรียน 5) ครูสามารถแก้ปัญหา/พัฒนานักเรียนด้านระเบียบวินัยโดยการสร้างวินัยเชิงบวกในชั้นเรียน ประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียนและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา (सानิตา แคนโพธิ์, 2562) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภควรรณ อยู่เย็น ผลการศึกษาพบว่า แผนการพัฒนาสมรรถนะครูด้านดิจิทัล โรงเรียนควรเตรียมความพร้อมในเรื่องของสื่อหรืออุปกรณ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาและในภาคหน้า และควรนำแผนการพัฒนาสมรรถนะครูด้านดิจิทัล บรรจุในแผนการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ประจำปีและดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยจัดหาเนื้อหาและตัวอย่างงานวิจัยเพื่อการศึกษาให้มีความหลากหลายเหมาะสม และเข้ากับยุคสมัย (ภควรรณ อยู่เย็น, 2563)

2.4 ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักเกี่ยวกับงานวิจัย ร่วมกับการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนและนักเรียนโดยใช้สื่อดิจิทัล และส่งเสริมพัฒนาอบรมเชิงปฏิบัติการของครู โดยการจัดหาตัวอย่างวิจัยที่เหมาะสมมาเป็นแบบอย่างเพื่อการศึกษา สอนวิธีการสืบค้นข้อมูลจากเอกสาร และผู้บริหารมีการนิเทศติดตามอย่างเป็นกัลยาณมิตร จัดคลินิกที่ปรึกษา งานวิจัย สร้างเครือข่ายนักวิจัยแยกเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการทำวิจัย กระตุ้นให้ครูดำเนินการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ และคอยติดตามการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ประกวดผลงานวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวิจัยเพื่อการพัฒนา ผู้เรียนสามารถช่วยกระตุ้นให้ครูผู้สอนมีการพัฒนาเทคนิคการเรียนการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิทัศน์ หามนตรี ผลการศึกษาพบว่า แนวทางด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย การกำหนดนโยบายและแผนงานเกี่ยวกับการวิจัย การจัดกิจกรรมส่งเสริมเกี่ยวกับงานวิจัย ซึ่งแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศาสนาและวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและมีความเป็นไปได้ภายใต้ศักยภาพความพร้อมของสถานศึกษา (นิทัศน์ หามนตรี, 2558) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรชัย หวังมีจมี ผลการศึกษาพบว่า การปรับสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ครูทุกคนจะต้องมีความสามารถเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ระดับพื้นฐานและความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีเป็นสมรรถนะ จำเป็นขั้นพื้นฐานของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศที่ก้าวหน้า และรูปแบบการสื่อสารที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ครูผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้ศักยภาพของการนำไอทีไปใช้ในลักษณะของเครื่องมือการจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ซึ่งเน้นทักษะกระบวนการคิดของผู้เรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์และเลือกสื่อที่สร้างสรรค์เหมาะสมกับช่วงวัยของตนเอง มีวิจารณญาณในการรับสื่อ รวมไปถึงการใช้สื่อเพื่อการศึกษาเรียนรู้อย่างถูกต้อง (ฉัตรชัย หวังมีจมี, 2560)

2.5 ด้านภาวะผู้นำครู คือ บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดประชุมครูเพื่อกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ที่มุ่งใช้สื่อดิจิทัลเข้ามาช่วยในการพัฒนาครู และเปิดโอกาสการแสดงความคิดเห็นของครู และให้ครูนำวิสัยทัศน์ไปตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือรูปแบบการเรียนการสอน มีการจัดระบบการติดตามและประเมินผล การอบรมหรือการทำกิจกรรมโดยใช้สื่อดิจิทัล มีปรับทัศนคติมุมมองการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงทางด้านดิจิทัล รวมทั้งมีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลสมัยใหม่ อุปกรณ์เครื่องมือและวัสดุต่าง ๆ ที่หลากหลายให้กับครู และสถานศึกษาควรมีการปลูกฝังให้ครูมีจิตวิญญาณในการใช้สื่อดิจิทัล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูคือผู้นำในด้านการพัฒนาตนเองและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณาสี สิงห์ทอง ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ด้านสมรรถนะภาวะผู้นำครู ครูต้องรู้จักใช้เทคนิคและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (วรณาสี สิงห์ทอง, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภคพร เลิกนอก ผลการศึกษาพบว่า

การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ในการพัฒนาสถานศึกษาและผู้เรียน ด้านการบริหารงานบุคคล คือ สร้างฐานข้อมูลสารสนเทศออนไลน์เพื่อใช้ในการบรรจุ แต่งตั้ง และสรรหาบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบสามารถตรวจสอบได้ รวมถึงมีการพัฒนาและส่งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยี สารสนเทศไปฝึกอบรม เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (ภคพร เล็กนอก, 2563)

2.6 ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีจัดกิจกรรมสร้างปฏิสัมพันธ์ให้ครูเกิดความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสวงหาจุดร่วมทางความคิด กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน มีการตอบแทนให้กำลังใจอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในชุมชน ส่งเสริมและสร้างเครือข่ายทางดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมให้ครูมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนที่มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองจะสามารถช่วยติดตามและดูแลช่วยเหลือผู้เรียนได้ดีและรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิวัตต์ เทียนศิริ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ควรดำเนินการดังนี้ 1) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองและเข้าร่วมการประชุมทางวิชาการ 2) ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการออกแบบงานของตนเองและอบรมสร้างความเข้าใจให้ครูได้รู้ขอบข่ายบทบาทหน้าที่ของงาน 3) จัดกิจกรรมสร้างปฏิสัมพันธ์ให้ครูเกิดความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 4) ส่งเสริมให้ครูมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน (ทิวัตต์ เทียนศิริ, 2566) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรนภา ผัดคำ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครู ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ ครูควรสร้างความสัมพันธ์อันดีในการติดต่อประสานงานระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน เกี่ยวกับการพัฒนา ส่งเสริม หรือปรับปรุง แก้ไขการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น โรงเรียนจะได้รับการสนับสนุนจากชุมชน และชุมชนได้รับข่าวสารการศึกษา เพื่อนำไปพัฒนาส่งเสริมกิจกรรมในชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (เนตรนภา ผัดคำ, 2561)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำครู ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และด้านการวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ ดังนั้น จึงนำไปสู่แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โดยโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 ควรส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเอง ด้วยการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมโดยใช้สื่อดิจิทัล รวมถึงมีการวัดผลและประเมินผลจริง เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา ดังนี้ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนดนโยบายการขับเคลื่อนทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างเป็นรูปธรรม 2) สถานศึกษา ควรมีการชี้แจง ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ครูได้รับทราบและเข้าใจแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการจัดการศึกษาได้อย่างถูกต้อง 3) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีการพูดคุยปรึกษาหารือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้การเรียนรู้สิ่งใหม่และมีแนวทางในการปฏิบัติงานที่เหมาะสม และมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปคือ

ควรศึกษาการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูแบบบูรณาการร่วมกันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และควรศึกษา การพัฒนารูปแบบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการเรียน การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ สุภาราญ. (2563). ทักษะครูกับการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ยุคใหม่. เรียกใช้เมื่อ 9 ตุลาคม 2566 จาก <https://www.educathai.com/knowledge/articles/372>
- ฉัตรชัย หวังมีจมี. (2560). สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 : ปรับการเรียนรู้เปลี่ยนสมรรถนะ. วารสาร HR intelligence, 12(2), 47-63.
- ฐาปวี หนองหารพิทักษ์. (2564). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูระดับประถมศึกษายุคประเทศไทย 4.0. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- ทิวดี เตียนศิริ. (2566). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร). วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 14(2), 55-69.
- นิทัศน์ หามนตรี. (2558). การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 10(2), 177-185.
- เนตรนภา ผัดคำ. (2561). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครู ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. สังคมศาสตร์วิจัย, 9(2), 66-84.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2562). ความเป็นครูมืออาชีพ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: มินเซอริสซัพพลาย.
- เพ็ญประกาย สุขสังข์. (2563). สภาพและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ภคพร เลิกนอก. (2563). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, 7(2), 151-166.
- ภควรรณ อยู่เย็น. (2563). การพัฒนาสมรรถนะครูด้านดิจิทัล ของโรงเรียนบ้านห้วยไผ่ อำเภอไชยปราการจังหวัดเชียงใหม่. ใน การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ภัทรา จรรยาธรรม. (2564). การบริหารสถานศึกษาเอกชนในยุคดิจิทัล. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยศ สามเมือง. (2561). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2. (2564). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา 2564. ตาก: โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2.
- วรรณวิมล สิงห์ทอง. (2560). การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 6(1), 118-128.

- วิรัช อัดโปกกร. (2561). สมรรถนะหลักของครูโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 1. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์.
มหาวิทยาลัยเกริก.
- सानิตา แดนโพธิ์. (2562). สมรรถนะครูโรงเรียนวัดไผ่ล้อม (พุลประชาอุปถัมภ์). วารสารการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(1), 703-714.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). คู่มือการประเมินสมรรถนะครูสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2553. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

การจัดการความรู้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของพนักงานการเคหะแห่งชาติ*

KNOWLEDGE MANAGEMENT AND OPINION ABOUT PERFORMANCE EFFICIENCY OF THE STALFS IN THE NATIONAL HOUSING AUTHORITY EMPLOYS

ทิวรกรง ดิเส้ม* และ อรนันท กัณทปุระ

Tirongrong Disam* and Oranan Kantapura

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Social, Sciences Kasetsart University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: tirongrong.d@ku.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ 2) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์การจัดการความรู้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ โดยผลการศึกษาเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสามารถนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางการพัฒนางาน ปรับปรุงกระบวนการทำงาน และเป็นข้อมูล การขยายขอบเขตองค์ความรู้ในเรื่องการจัดการความรู้ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากผลการศึกษาดังกล่าว เป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการเคหะแห่งชาติ เพิ่มขีดความสามารถและสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันในหน่วยงาน การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูล ในช่วงเดือน มกราคม 2567 ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 325 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จากการศึกษาวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า พนักงานการเคหะแห่งชาติมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า พนักงานที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่งงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน และเมื่อศึกษาความสัมพันธ์การจัดการความรู้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ภาพรวม พบว่า การจัดการความรู้ของพนักงานการเคหะแห่งชาติมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: การจัดการความรู้, ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน, พนักงานการเคหะแห่งชาติ

Abstract

The objectives of this research article are to study 1) the level of opinions regarding the work efficiency of the National Housing Authority employees 2) compare the level of opinions

* Received May 15, 2024; Revised May 24, 2024; Accepted May 30, 2024

regarding the work efficiency of the National Housing Authority employees. Classified according to personal factors 3) To study the relationship between knowledge management and the level of opinions regarding the work efficiency of National Housing Authority employees. This study's findings directly benefit the National Housing Authority. Increase capabilities and create competitive advantages in the organization. By equipping administrators with valuable insights to improve work processes. Additionally, it expands the organization's knowledge base on how these practices impact staff performance. Information obtained from the said study results Therefore, it is useful information for the National Housing Authority. A quantitative research approach, utilizing a survey questionnaire to collect data during January 2024. A sample group of 325 National Housing Authority employees was selected for this study. Data analysis was conducted using a statistical software program, employing techniques Statistics used to analyze data such as frequency distribution, percentages, means, standard deviations, one - way ANOVA, and Pearson correlation coefficient with a significance level of 0.05. The study found that the sample group There is an opinion that National Housing Authority employees Effective in performing tasks Classified according to personal factors, overall at a high level. There were no significant differences in efficiency levels when classified by factors such as gender, age, education level, job level, or work duration. A moderate positive relationship was identified between knowledge management practices and employee performance opinions within the National Housing Authority.

Keywords: Knowledge Management, Staff Performance Efficiency, The National Housing Authority Employs

บทนำ

ปัจจุบันวิวัฒนาการเทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปฏิบัติงานในปัจจุบัน โดยความรู้ได้กลายเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญมากกว่าทรัพย์สินทางการเงิน หรือทรัพย์สินอื่น ๆ ของหน่วยงาน (บดีรินทร์ วิจารณ์, 2550) หน่วยงานต้องเผชิญกับสถานะการแข่งขันสูง สิ่งจำเป็นสำหรับหน่วยงาน เพื่อพัฒนาหน่วยงานเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ หน่วยงานจะต้องจัดเก็บและกระจายความรู้เป็นความสามารถที่สำคัญของการเป็นผู้นำในการแข่งขัน ทั้งในด้านคุณภาพ ความรวดเร็ว นวัตกรรม ซึ่งการที่หน่วยงานจะสามารถแปลงความรู้เป็นพลังของหน่วยงาน ได้ต้องอาศัยการพัฒนาและการนำเอาระบบและกลไกต่าง ๆ มาใช้ร่วมกัน เพื่อจัดเก็บความรู้ ส่งเสริมและการกระจายความรู้ออกไป เพื่อให้ผู้ที่ต้องการได้นำไปใช้ประโยชน์ (Nonaka, I. & Takeuchi, H., 1995) การบริหารจัดการหน่วยงานควรเน้นการใช้ความรู้และประสบการณ์ของพนักงาน รวมทั้งสารสนเทศที่จำเป็นต้องใช้ในปฏิบัติงาน (ณพิศิษฐ์ จักรพิทักษ์, 2552) หน่วยงานจึงต้องให้ความสำคัญกับความรู้ที่กระจายอยู่ในตัวพนักงานหรือในเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ สร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับหน่วยงาน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548) สามารถใช้เป็นกลยุทธ์ทางธุรกิจของหน่วยงานได้ นอกจากนี้การจัดการความรู้ เป็นเครื่องมือสำคัญ ในการกำหนดทิศทางหน่วยงานสู่การบรรลุเป้าหมายได้ (สุภาวดี ขุนทองจันทร์, 2559)

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ได้มีการกำหนดการประเมินผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจตามระบบประเมินผลใหม่ (State Enterprise Assessment Model: SE-AM) โดยกำหนดให้หน่วยงานรัฐวิสาหกิจมีการจัดการความรู้ตั้งแต่กระบวนการนำกลยุทธ์การจัดการความรู้ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และมีการติดตามและประเมินผล เมื่อหน่วยงานเกิดสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงส่งผลกระทบต่อธุรกิจของหน่วยงาน ควรมีการนำการจัดการความรู้ในหน่วยงานมาต่อยอด พัฒนา ปรับปรุงในการปฏิบัติงานภายในหน่วยงาน โดยนำองค์ความรู้ของพนักงาน ประสบการณ์การปฏิบัติงานมาจัดการองค์ความรู้ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ, 2565) ซึ่งปัจจุบันหน่วยงาน มีการจัดการความรู้ และมีการจัดอบรมการจัดการความรู้ แต่ขาดการวัดผลการจัดการความรู้รายบุคคล พร้อมทั้ง พบปัญหาข้อมูลที่กระจัดกระจายทั่วทั้งหน่วยงาน ขาดการนำข้อมูลในปฏิบัติงานของพนักงานมาจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาวิจัยจึงสนใจศึกษาการจัดการความรู้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ

จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์การจัดการความรู้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ เป็นวิจัยเชิงปริมาณ โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานการเคหะแห่งชาติ โดยการดำเนินวิจัย มีการดำเนินการ ดังนี้

ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ พนักงานการเคหะแห่งชาติ จำนวน 1,735 คน โดยผู้ศึกษาได้เลือกประชากร ในการเคหะแห่งชาติ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่สอดคล้องกับสถานที่ศึกษาวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือพนักงานการเคหะแห่งชาติ จำนวน 325 คน ใช้วิธีการคำนวณ หา กลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วนจากประชากรการเคหะแห่งชาติ โดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, T., 1967)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบไปด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระดับตำแหน่งงาน หน่วยงานที่สังกัด ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ ประกอบด้วย ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) ด้านการสกัดความรู้ออกจากตัวคน (Externalization) ด้านการควบความรู้ (Combination) ด้านการฝังความรู้ (Internalization) มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ด้านคุณภาพของงาน (Quality) ด้านปริมาณงาน (Quantity) ด้านเวลา (Time) ด้านค่าใช้จ่าย (Cost) มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 4 แบบสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นลักษณะคำถามปลายเปิดให้พนักงานการเคหะแห่งชาติ แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในการศึกษาวิจัย

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ไปดำเนินการนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ทำการ ตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าคำถามที่สร้างขึ้น มีความ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่ และนำข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุง จนได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 ชุด แล้วนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ของ Cronbach's alpha ซึ่งจากการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้กำหนดให้ค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha ตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไปถือว่าแบบสอบถามนั้น มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งเมื่อนำไปทดสอบในภาพรวมค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's alpha) เท่ากับ 0.93 (Nunnally, J. C., 1978)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากตำรา หนังสือ เอกสารทางวิชาการบทความวารสารงานวิจัย วิทยานิพนธ์และ สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์และครอบคลุมมากที่สุดในการศึกษาวิจัย

2. จัดทำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษฉบับสมบูรณ์ นำไปทดสอบ 30 ชุด

3. จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามจากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ขอความอนุญาตผู้ว่าการการเคหะแห่งชาติ เพื่อดำเนินการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 325 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปเก็บข้อมูล จากพนักงานการเคหะแห่งชาติ จำนวน 325 คน โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลระหว่างเดือน มกราคม 2567

5. จัดทำแบบสอบถามออนไลน์ ผ่าน link และรูปคิวอาร์โค้ดเพื่อง่ายต่อการตอบแบบสอบถาม

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งต่อ link และรูปคิวอาร์โค้ดให้ผู้ตอบแบบสอบถามลงในแอปพลิเคชัน Line ของกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มหน่วยงานผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ ได้แก่ Line กลุ่มร่วมคิดร่วมแชร์ สื่อสาร องค์กร กลุ่มฝ่ายกลยุทธ์พัฒนาโครงการ 3 และ Facebook

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามผ่านช่องทางออนไลน์โดยข้อมูลที่ได้รับ จะ เชื่อมต่อกับ Gmail ของผู้ศึกษา จากนั้นผู้ศึกษาทำการรวบรวมข้อมูล และดำเนินการนำข้อมูลไปประมวลผล และ วิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามระดับความคิดเห็นประสิทธิภาพการทำงานและระดับ ความคิดเห็นการจัดการความรู้ของพนักงานการเคหะแห่งชาติ โดยการใช้อธิบายข้อมูลการแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนและมาตรฐาน (standard deviation)

2. วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เมื่อพบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี Least Significance Difference: LSD

3. วิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน หาความสัมพันธ์ของการจัดการความรู้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และศึกษาความสัมพันธ์การจัดการความรู้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ ผู้ศึกษาวิจัยสรุปผลแยกตามวัตถุประสงค์การวิจัย แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	$\bar{x}$
1	เพศ		
	ชาย	197	60.6
	หญิง	112	34.5
	LGBTQ+	16	4.9
	รวม	325	100.0
2	อายุ		
	22-29 ปี	41	12.6
	30-39 ปี	99	30.5
	40-49 ปี	107	32.9
	50-59 ปี	78	24.0
	รวม	325	100.0
3	ระดับการศึกษา		
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	13	4.0
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	214	65.8
	ปริญญาโท	97	29.8
	ปริญญาเอก	1	0.3
	รวม	325	100.0
4	ระดับตำแหน่งงาน		
	ระดับตำแหน่ง 1-3	41	12.6
	ระดับตำแหน่ง 4-6	143	44.0
	ระดับตำแหน่ง 7-8	111	34.2
	ระดับตำแหน่ง 9-10	30	9.2
	รวม	325	100.0
5	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน		
	0-5 ปี	80	24.6
	6-10 ปี	71	21.8
	11-15 ปี	77	23.7
	16-20 ปี	33	10.2
	มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป	64	19.7
	รวม	325	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า ส่วนใหญ่พนักงานการเคหะแห่งชาติ เป็นเพศชาย จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 60.6 อายุ 40-49 ปี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 32.9 ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 65.8 ระดับตำแหน่งงาน ระดับตำแหน่ง 4-6 จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 0-5 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6

ตอนที่ 2 การศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของพนักงานการเคหะแห่งชาติ มีผลการวิจัยดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของพนักงานการเคหะแห่งชาติ

ข้อ	การจัดการความรู้	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization)	3.80	.76	มาก
2	ด้านการสกัดความรู้ออกจากตัวคน (Externalization)	3.31	.86	ปานกลาง
3	ด้านการควบความรู้ (Combination)	3.70	.76	มาก
4	ด้านการผนึกฝังความรู้ (Internalization)	3.92	.70	มาก
	รวม	3.68	.66	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของพนักงานการเคหะแห่งชาติ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า พนักงานการเคหะแห่งชาติมีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการผนึกฝังความรู้ (Internalization) มากที่สุดเท่ากับ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.70) รองลงมา คือ ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.76) ด้านการควบความรู้ (Combination) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.76) และด้านการสกัดความรู้ออกจากตัวคน (Externalization) ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.86)

ตอนที่ 3 การศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ มีผลการวิจัยดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 การศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ

ข้อ	ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านคุณภาพของงาน (Quality)	4.21	.68	มาก
2	ด้านปริมาณงาน (Quantity)	4.06	.70	มาก
3	ด้านเวลา (Time)	4.10	.71	มาก
4	ด้านค่าใช้จ่าย (Cost)	4.06	.76	มาก
	รวม	4.11	.64	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า พนักงานการเคหะแห่งชาติ มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณภาพของงาน (Quality) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.68) รองลงมา คือ ด้านเวลา (Time) ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.71) ด้านปริมาณงาน (Quantity) ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.70) และด้านค่าใช้จ่าย (Cost) ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.76)

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีผลการวิจัยดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ข้อ	เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน	แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F	Sig.
1	ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน จำแนกตามเพศ	ระหว่างกลุ่ม	2	.12	.06	.15	.863
		ภายในกลุ่ม	322	131.80	.41		
		รวม	324	131.92			
2	ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน จำแนกตามอายุ	ระหว่างกลุ่ม	3	.98	.33	.80	.494
		ภายในกลุ่ม	321	130.94	.41		
		รวม	324	131.92			
3	ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน จำแนกตามระดับการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	.52	.26	.64	.527
		ภายในกลุ่ม	322	131.40	.41		
		รวม	324	131.92			
4	ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน จำแนกตามระดับตำแหน่งงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.03	.34	.84	.474
		ภายในกลุ่ม	321	130.90	.41		
		รวม	324	131.92			
5	ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	4	1.49	.37	.91	.456
		ภายในกลุ่ม	320	130.43	.41		
		รวม	324	131.92			

จากตารางที่ 4 ผู้ศึกษาวิจัย ได้กำหนดสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานการเคหะแห่งชาติ ที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานการเคหะแห่งชาติ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่งงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 5 ความสัมพันธ์ของการจัดการความรู้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มีผลการวิจัยดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์การจัดการความรู้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

ข้อ	การจัดการความรู้	ค่าความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน	
		r	p
1	ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization)	.656*	.000
2	ด้านการสกัดความรู้จากตัวคน(Externalization)	.416*	.000
3	ด้านการควความรู้ (Combination)	.639*	.000
4	ด้านการผนึกฝังความรู้ (Internalization)	.675*	.000
รวม		.687 *	.000

จากตารางที่ 5 ผู้ศึกษาวิจัย ได้กำหนดสมมติฐานที่ 2 การจัดการความรู้ของพนักงานการเคหะแห่งชาติ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลการ

วิเคราะห์ความสัมพันธ์การจัดการความรู้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน พบว่า ในภาพรวมการจัดการความรู้ของพนักงานการเคหะแห่งชาติมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .687$) มีความแตกต่างของประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.00 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า พนักงานการเคหะแห่งชาติมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ในระดับมาก โดยพนักงานได้การวางแผนการปฏิบัติงาน กำหนดขอบเขตในการจัดการปริมาณงานโดยคำนึงถึงคุณภาพของงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีความถูกต้องได้มาตรฐานและรวดเร็วตามกำหนดเวลา ใช้เครื่องมือช่วยในการลดระยะเวลา ในการปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบก่อนจัดส่ง เพื่อให้งานมีคุณภาพสูง พนักงานจึงมีผลปฏิบัติงานเป็นที่ยอมรับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดประสิทธิภาพของ Peterson, E. & Plowman, G. E. ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน คือ การบริหารงานเน้นคุณภาพ ความสามารถในการผลิต โดยคำนึงถึงผลงาน การลดต้นทุนของการประกอบธุรกิจ และมีวิธีการจัดสรรทรัพยากรของหน่วยงานอย่างคุ้มค่า เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงานมากที่สุด (Peterson, E. & Plowman, G. E., 1953)

2. จากการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า พนักงานการเคหะแห่งชาติ ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษา ทุกระดับตำแหน่ง และมีระยะเวลาการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีความรู้ มีความเข้าใจ ได้รับการฝึกฝนในลักษณะงานที่ตนเองรับผิดชอบ ใส่ใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มประสิทธิภาพตามตำแหน่งงานและศักยภาพที่มีเต็มความสามารถ ภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในยุคสมัยใหม่ พนักงานมีการปรับตัวกับเทคโนโลยีที่ใช้กับงาน หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ใช้เพื่อลดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พนักงานในหน่วยงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นส่งต่อประสบการณ์ เพื่อให้มีประสิทธิภาพมาก นอกจากนี้ พนักงานส่วนใหญ่ ยังมีความสามารถจากประสบการณ์ที่ได้สั่งสมมา ซึ่งมีความชำนาญและเชี่ยวชาญมากกว่าลักษณะงานที่ได้ปฏิบัติ โดยได้สั่งสมมาก่อนเข้ามาบรรจุพนักงานในหน่วยงาน ทำให้สามารถปฏิบัติงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยแต่ละตำแหน่งงานมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ที่แตกต่างกันแต่มีลักษณะงานที่ได้รับมอบหมายเท่าเทียมกันในทุกตำแหน่งงาน จึงทำให้แต่ละตำแหน่งงานปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพเท่าเทียมกันสามารถปฏิบัติงานอย่างเต็มประสิทธิภาพตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ทำงานมาก่อนทำงาน ในหน่วยงาน และความรู้เพิ่มเติมที่ได้ร่ำเรียนมา ระยะเวลาการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ จึงไม่มีผลกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ Peterson, E. & Plowman, G. E. กล่าวว่า เป็นเพราะพนักงานในหน่วยงานปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงองค์ประกอบ 4 ประการ ดังนี้ คุณภาพของงาน ปริมาณงาน เวลา และค่าใช้จ่าย เพื่อทำให้งานในหน่วยงานมีประสิทธิภาพ (Peterson, E. & Plowman, G. E., 1953)

3. จากการศึกษาความสัมพันธ์การจัดการความรู้กับเกี่ยวกับความคิดเห็นประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ อาจเพราะพนักงานได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลในการอบรม ข้อผิดพลาดในการทำงาน ความรู้ที่ได้รับ จากประชุมมาถ่ายทอดต่อเพื่อนพนักงาน เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาด้านความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีตัวเกลียวความรู้ (SECI MODEL) ของ Nonaka, I. & Takeuchi, H. กล่าวว่า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกันจากประสบการณ์แต่ละบุคคล ทำให้ได้รับเทคนิคการเรียนรู้นำมาใช้ในการพัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับวัฒนธรรมหน่วยงานที่กล่าวว่า Skill คือ มุ่งแสวงหาและ

เพิ่มพูนความรู้ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก และ Sustainability คือ พัฒนาหน่วยงานอย่างยั่งยืน พฤติกรรมของพนักงานในหน่วยงาน ส่งผลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน หากพนักงานมีการแสวงหาความรู้ จะช่วยพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถแก่หน่วยงานได้ (Nonaka, I. & Takeuchi, H., 1995); (บุรชัย ศิริมหาสาคร, 2550)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่อง การจัดการความรู้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการความรู้ของพนักงาน การเคหะแห่งชาติ จากผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในระดับมาก ถึงแม้ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในระดับมาก แต่ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ด้านการสกัดความรู้ออกจากตัวคน ในระดับปานกลาง ผู้ศึกษาวิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย หน่วยงานควรออกนโยบายด้านการจัดการความรู้ส่งเสริมพนักงาน โดยการกำหนดจัดพื้นที่แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ภายในฝ่ายงาน มีการบันทึกความรู้ในการถ่ายทอด และรายงานผู้บริหารระดับสูงที่กำกับดูแล นำความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากพนักงานในหน่วยงานมาจัดเก็บในระบบ พร้อมพัฒนาระบบสารสนเทศที่มีอยู่หลากหลาย เน้นพัฒนาในระบบเดียว ภายใต้อาณัติข้อมูลเดียวกันให้ง่ายต่อการเข้าถึงองค์ความรู้ในหน่วยงาน และประชาสัมพันธ์การจัดการความรู้ทุกช่องทางในหน่วยงาน เพื่อพนักงานได้ทราบการจัดการความรู้ของหน่วยงานเพิ่มมากขึ้น เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเอง ควรสนับสนุนให้พนักงานศึกษาเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ โดยกำหนดนโยบายการเรียนรู้สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมงในการศึกษาเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน และมีการวัดผลประสิทธิภาพการปฏิบัติงานจากการเรียนรู้เป็นรายบุคคล อีกทั้งควรออกนโยบายกำหนดโครงการตลาดนัดความรู้ในหน่วยงาน เพื่อแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดองค์ความรู้ร่วมกันทั้งหน่วยงาน และกำหนดโครงการเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นโดยเชิญหน่วยงานหรือบุคคลที่ประสบความสำเร็จของงานลักษณะเดียวกันในหน่วยงานและนอกหน่วยงานเข้ามาในห้ององค์ความรู้กับพนักงานทั้งหน่วยงาน และควรกำหนดโครงการจัดอบรมพัฒนาเทคนิคประจำสายงาน ในรูปแบบ onsite หรือช่องทาง online เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่สามารถใช้กับการปฏิบัติงานได้ให้ได้วิธีการปฏิบัติงานใหม่ ๆ ทำให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้หน่วยงานสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย 1) ควรมีการศึกษาการจัดการความรู้ของพนักงานการเคหะแห่งชาติ โดยศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาวิธีการการสัมภาษณ์พนักงานเป็นรายบุคคล เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ลงลึกถึงวิธีการสู่การแก้ปัญหาการจัดการความรู้ในหน่วยงาน 2) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดการจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาหน่วยงานให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- ณพศิษฐ์ จักรพิทักษ์. (2552). ทฤษฎีการจัดการความรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 1). เชียงใหม่: วิทยาลัยศิลปศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บดินทร์ วิจารณ. (2550). การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: บริษัทเอ็กซ์เพอร์เน็ท จำกัด.
- บุรชัย ศิริมหาสาคร. (2550). จัดการความรู้สู่ความเป็นเลิศ Knowledge Management To Excellence Organization. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แสงดาว.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ. (2565). คู่มือประเมินผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจตามระบบประเมินผลใหม่ TRIS CORPORATION LIMITED. เรียกใช้เมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2566 จาก <https://www.catc.or.th>

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2548). คู่มือการจัดทำแผนการจัดการความรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สุภาวดี ขุนทองจันทร์. (2559). การบริหารทรัพยากรมนุษย์อย่างบูรณาการ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- Nonaka, I. & Takeuchi, H. (1995). *The Knowledge-creating company*. New York: Oxford University Press.
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric Theory*. New York: McGraw-Hill.
- Peterson, E. & Plowman, G. E. (1953). *Business Organization and Management*. (3rd ed). Bangkok: Bill Irwin.
- Yamane, T. (1967). *Elementary Sampling Theory*. New Jersey: Prentice Hall.

ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ ความพึงพอใจในงานกับผลการปฏิบัติงาน
ของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 1-9*
SPIRITUAL LEADERSHIP JOB SATISFACTION AND JOB PERFORMANCE OF
COMMUNITY RELATIONS POLICE UNDER METROPOLITAN POLICE DIVISION 1-9

ณัฐชญาณ์ ฐานเมธีวัชร* และ อุษณี มงคลพิทักษ์สุข

Nutchayada Thanumetheewat* and Usanee Mongkolpitaksuk

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Liberal Arts, Krirk University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: nutchayada.nutda@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ ความพึงพอใจในงานกับผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 1-9 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ ความพึงพอใจในงานกับผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 1-9 และ 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลทางอ้อมของภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งผ่านความพึงพอใจในงานต่อผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 1-9 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ จำนวน 264 คน สุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามมาตรฐาน วิเคราะห์สมการโครงสร้างและวิเคราะห์เส้นทาง ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ ระดับความพึงพอใจในงานและระดับผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความพึงพอใจในงานมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการปฏิบัติงานโดยส่งผ่านความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในงานเป็นตัวแปรส่งผ่านที่ดีของภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ดังนั้นในการเพิ่มผลการปฏิบัติงานอาจกระทำโดยการเพิ่มระดับความพึงพอใจในงาน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ, ความพึงพอใจในงาน, ผลการปฏิบัติงาน

Abstract

The purposes of this study were (1) to study the level of spiritual leadership, job satisfaction, job performance of community relations police under metropolitan police division 1-9, (2) to study the influence of spiritual leadership, job satisfaction, job performance of community relations police under metropolitan police division 1-9, (3) to study the indirect effect

* Received May 3, 2024; Revised May 25, 2024; Accepted May 30, 2024

of spiritual leadership, mediating job satisfaction toward job performance of community relations police under metropolitan police division 1-9. This research was quantitative research. The samples of this study were 264 community relations police officers under metropolitan police division 1-9, selected by simple random sampling. The research instrument was 6 rating scale questionnaires. The statistics were mean, standard deviation and correlation coefficient. The structural equation modeling (SEM) and path analysis were applied. The research results indicated that the level of spiritual leadership, job satisfaction, job performance of community relations police under metropolitan police division 1-9 were high. Spiritual leadership had the significantly positive effects on job performance of community relations police under metropolitan police division 1-9. Job satisfaction had the significantly positive effects on job performance of community relations police under metropolitan police division 1-9. Spiritual leadership had the significantly positive indirect effect through job satisfaction on job performance of community relations police under metropolitan police division 1-9. The findings had found that job satisfaction had been a good mediator variable. Spiritual leadership had indirect effect through job satisfaction on job performance. Thus, the ways how to increase job performance of employee were enhancing job satisfaction of employee.

Keywords: spiritual leadership, job satisfaction, job performance

บทนำ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนและเป็นหน่วยปฏิบัติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อสภาและแผนอื่นที่เกี่ยวข้องไปปฏิบัติ ประกอบกับสถานการณ์และแนวโน้มสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ เช่น ปัญหาการก่ออาชญากรรมทางไซเบอร์ และปัญหาเสพติดที่รุนแรงอยู่ขณะนี้ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมจึงได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยมีการนำกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเป้าหมายและตัวชี้วัดที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพในการสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและอำนวยความสะดวกทางอาญา ทั้งนี้เพื่อให้มีการถ่ายทอดเป้าหมาย ตัวชี้วัดไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม วางระบบการติดตามประเมินผลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม เพื่อนำไปสู่การวัดผลการปฏิบัติงานและการดำเนินงานในภาพรวมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2566) สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงมีโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งโครงการนี้เป็นโครงการหนึ่งนำไปสู่การปฏิบัติงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติอย่างเป็นรูปธรรม มีที่มาจากการดำเนินงานโครงการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของกรมตำรวจในอดีต ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 เป็นต้นมา โดยอาศัยหลักการเกี่ยวกับงานชุมชนสัมพันธ์ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ในการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันและลดปัญหาอาชญากรรมให้ได้อย่างจริงจัง พิจารณาให้มีการจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการเป็นการประจำเฉพาะในแต่ละหน่วยปฏิบัติการ ซึ่งเรียกว่า ชุดปฏิบัติการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ หรือในนครบาลเรียกชื่อย่อว่า ตชส. จากการดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 เรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ. 2547 ได้มีการบัญญัติ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มาบังคับใช้ได้ก่อเกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติหลายประการ ตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีรูปแบบกิจกรรมการเข้าปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ในพื้นที่เป้าหมาย ฝึกอบรมเยาวชนสัมพันธ์ และฝึกอบรมอาสาสมัคร จากการศึกษาพบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในการป้องกันและ

แก้ไขปัญหามาตรฐาน แบ่งเป็นด้าน ๆ ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านโครงสร้างการบริหารและด้านความร่วมมือ (วิชญ์ นวนมุตติ, 2562) อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาที่กล่าวมาไม่มีการระบุถึงปัจจัยเรื่องภาวะผู้นำที่จะทำให้ผลของการปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จได้ การที่โครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์จะสัมฤทธิ์ผลตามภารกิจวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายหรือไม่นั้นปัจจัยหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับผู้นำซึ่งหมายถึงผู้บังคับบัญชาตั้งแต่เบื้องต้นหมายถึง ผู้กำกับสถานีตำรวจไปจนถึงผู้บังคับบัญชาสูงสุด เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ และบุคลากรอื่นที่จะร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากกำกับสถานีตำรวจ หรือผู้นำ (Leader) หรือไม่ ดังนั้นภาวะผู้นำของผู้กำกับสถานีตำรวจจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

แนวคิดภาวะผู้นำมีหลายแนวคิด ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณเป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่มีการศึกษาอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ (Spiritual Leadership) เป็นคุณลักษณะ พฤติกรรมหรือกระบวนการของผู้นำที่มีความเชื่อมั่นศรัทธาในคุณธรรม ความดีงามอย่างมั่นคงและให้ความสำคัญกับคุณค่าทางจิตใจมากกว่าคุณค่าในเชิงวัตถุหรือเรื่องที่เป็นรูปธรรม เป็นแบบอย่างในการนำความรักความเมตตาสู่การกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น เป็นหนึ่งในภาวะผู้นำที่มุ่งให้ความสำคัญในเรื่องการเห็นคุณค่าที่แท้จริงและศักยภาพของความเป็นมนุษย์ พัฒนามาจากรูปแบบทฤษฎีแรงจูงใจภายใน เพื่อสร้างศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงองค์การเชิงบวกในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการคือ วิสัยทัศน์ (Vision) ความหวัง ศรัทธา/Hope/Faith และความรักที่เห็นแก่ผู้อื่นเป็นที่ตั้ง 6 (Altruistic Love) (Fry, L. W., 2003); (Fry, L. W., & Matherly, L., 2006) ถ้าผู้นำและผู้ตามร่วมกันสร้างสรรค์วิสัยทัศน์ ผู้ตาม (Follower) เห็นคุณค่า และผู้ตามมีความหวัง ความศรัทธาว่าผู้นำจะสามารถนำพาไปบรรลุวิสัยทัศน์ ด้วยความรัก ความสามัคคี ความเห็นอกเห็นใจทั้งตนเองและผู้อื่น จะกระตุ้นให้ผู้นำและผู้ตามร่วมกันพองการไปสู่เป้าหมายได้ (Chen, C.-Y., & Yang, C.-F., 2012); (ลัดดา จุลวงศ์และศักดิ์ชัย นิรัญทวี, 2363) การที่ผู้ตามจะทุ่มเทแรงกายแรงใจทำงานอย่างสุดความสามารถให้กับองค์กรนั้น ปัจจัยหนึ่งที่เป็นแรงผลักดันคือ ความพึงพอใจในงาน (George, J., & Jones, G., 2002); (Veechio, R. P., 2000) โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพึงพอใจในตัวผู้นำ หรือหัวหน้างานที่มีวุฒิภาวะความเป็นภาวะผู้นำ หรือความพึงพอใจด้านคุณภาพการบังคับบัญชา มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งถ้าผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชา พึงพอใจในพฤติกรรมของผู้นำ ย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมและการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชานอกจากนั้นผู้ตามยังต้องมีความพึงพอใจในงานด้านอื่น ๆ อีกด้วย เช่น พึงพอใจในงานที่ทำ พึงพอใจในค่าตอบแทนที่ได้รับทั้งที่เป็นตัวเงินหรือค่าตอบแทนอื่น ๆ รวมทั้งสวัสดิการต่าง ๆ รวมทั้งความพึงพอใจในด้านโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานทั้งสิ้น

ในแต่ละองค์การ การบรรลุตามภารกิจและเป้าหมายที่มีประสิทธิผลเป็นสิ่งที่องค์การคาดหวังที่จะได้รับจากพนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือบุคลากรทุกคน ซึ่งหมายถึงผลการปฏิบัติงานขององค์การที่มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล (Sackett, P. R., & Lievens, F., 2008); (Rotundo, M., & Sackett, P. R., 2002) ; (Dalal, R. S. et al., 2012) จะเป็นสิ่งบ่งชี้ว่า งานที่ทำนั้นได้ผลดีเพียงใด บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ หรือที่เรียกว่า ผลการปฏิบัติงาน (Performance) ผลการปฏิบัติงานของนัยยะหนึ่งนั้นหมายถึง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงาน ก็คือผลลัพธ์ที่เกิดจากพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กร ผลการปฏิบัติงานของแต่ละองค์การ ขึ้นอยู่กับปัจจัยทั้งภายในและภายนอกองค์กร ในทำนองเดียวกัน ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ และปัจจัยความพึงพอใจในงานอาจส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานได้ อย่างเช่น มีผลการวิจัยปรากฏอย่างเด่นชัดว่า ความพึงพอใจในงานและภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณมีความสัมพันธ์และส่งผลเชิงบวกต่อกันและภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานโดยผ่านตัวแปรความพึงพอใจในงาน (Musta'in, M. M. et al., 2014); (Pio, R. J. et al., 2018); (Azmy, A. et al., 2023)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า แนวคิดภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ ความพึงพอใจในงาน และผลการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กัน ทำให้เกิดคำถามการวิจัยว่า ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการปฏิบัติงานอย่างไรเมื่อส่งผ่านความพึงพอใจในงาน ในบริบทของสถานีดารวจนครบาล ทั้งนี้ข้อค้นพบที่ได้จากผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงผลการปฏิบัติงานได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ ความพึงพอใจในงาน กับผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 1-9
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ ความพึงพอใจในงาน กับผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 1-9
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางอ้อมของภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่ส่งผ่านความพึงพอใจในงาน ต่อผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 1-9

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีหน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เป็นระดับบุคคล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 1-9 จากสถานีดารวจนครบาล จำนวน 88 แห่ง จำนวน 264 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 6 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปของส่วนงาน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและอายุการทำงาน รวมทั้งสิ้นจำนวน 5 ข้อ แนวคิดภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดของ (Fry, L. W., 2003) จำนวน 3 องค์ประกอบ คือ 1) วิสัยทัศน์ (Vision) 2) ความหวัง/ศรัทธา (Hope/Faith) และ 3) ความรักที่เห็นแก่ผู้อื่น (Altruistic Love) ใช้มาตรวัดภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ (Fry, L. W., 2003) รวมจำนวน 17 ข้อ คือด้านวิสัยทัศน์ จำนวน 5 ข้อ ด้านความหวัง/ศรัทธา จำนวน 5 ข้อ และด้านความรักที่เห็นแก่ผู้อื่น จำนวน 7 ข้อ แนวคิดความพึงพอใจในงาน ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดของ (Smith, P. C. et al., 1969); (Weiss, R. V et al., 1976) จำนวน 6 องค์ประกอบคือ 1) ด้านธรรมชาติของงาน (Nature of work) 2) ด้านค่าตอบแทน (Salary) 3) ด้านโอกาสก้าวหน้า (Opportunities for Promotion) 4) ด้านหัวหน้างาน (Manager) 5) ด้านสิ่งแวดล้อมของงาน (Work Environment) และ 6) ด้านองค์การ (The organization as a whole) ใช้มาตรวัดความพึงพอใจในงาน Employee Satisfaction Inventory (ESI) ของ (Kousterlios, A. & Bagiatas, K., 1997) รวมจำนวน 24 ข้อ คือ 1) ด้านธรรมชาติของงาน จำนวน 4 ข้อ 2) ด้านค่าตอบแทน จำนวน 4 ข้อ 3) ด้านโอกาสก้าวหน้า จำนวน 3 ข้อ 4) ด้านหัวหน้างาน จำนวน 4 ข้อ 5) ด้านสิ่งแวดล้อมของงาน จำนวน 4 ข้อ และ 6) ด้านองค์การ จำนวน 4 ข้อ

และแนวคิดผลการปฏิบัติงาน ประยุกต์ใช้แนวคิดของ (Sackett, P. R., & Lievens, F., 2008) จำนวน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านผลงาน (Task performance) 2) ด้านบริบท (Contextual performance) และ 3) ด้านพฤติกรรมต่อต้านการทำงาน (Counterproductive work behavior) ใช้มาตรวัดผลการปฏิบัติงาน Individual Work Performance Questionnaire (IWPOQ) ของ (Koesmono, H. T., 2005) รวมจำนวน 18 ข้อ คือ ด้านผลงาน จำนวน 5 ข้อ ด้านบริบท จำนวน 8 ข้อ และด้านพฤติกรรมต่อต้านการทำงาน จำนวน 5 ข้อ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่า IOC โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย 4 ท่าน และด้านสายงานสำนักงานตำรวจ 1 รวม 5 ท่าน พบว่า ค่า IOC ของแต่ละ item อยู่ระหว่าง .08-1.00 และหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการนำไปทดลองใช้ พบว่า มาตรวัดภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ ทั้ง 3 องค์ประกอบ พบว่า มีค่า Alpha ระหว่าง 0.772-0.775 มาตรวัดความพึง

พอใจในงาน ทั้ง 6 องค์ประกอบ พบว่า มีค่า Alpha ระหว่าง 0.728-0.922 และมาตรวัดผลการปฏิบัติงาน ทั้ง 3 องค์ประกอบ มีค่า Alpha ระหว่าง 0.758-0.923

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมดจำนวน 88 สถานีตำรวจนครบาล เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ โรงพักละ 3 รายตอบแบบสอบถาม รวมทั้งสิ้น 264 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 264 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2566

การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาครั้งนี้ใช้แนวทางการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง โดยวิเคราะห์ด้วยแบบมาตรวัดแต่ละตัว วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการวิเคราะห์เส้นทาง หาค่าอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปของส่วนงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และเกือบร้อยละ 80 เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับชั้นสัญญาบัตร และอีกประมาณร้อยละ 20 เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับชั้นประทวน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 59.80 และระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 23.10 มีอายุระหว่าง 46-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.80 ช่วงอายุของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุ ระหว่าง 46-50 ปี ประมาณร้อยละ 40 และกระจายอยู่ในช่วงอายุต่าง ๆ อีกประมาณช่วงละร้อยละ 10 และเมื่อพิจารณาอายุการทำงานเป็นตำรวจชุมชนสัมพันธ์แล้ว พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามมีอายุการทำงานเป็นตำรวจชุมชนสัมพันธ์อยู่ระหว่างระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.30

ตารางที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

Observed Variables	VS	HP	AL	NA	SA	PM	MG	EN	OG	TA	CON	COU
VS	1											
HP	.811**	1										
AL	.705**	.812**	1									
NA	.626**	.488**	.473**	1								
SA	.637**	.545**	.553**	.768**	1							
PM	.522**	.441**	.480**	.441**	.737**	1						
MG	.602**	.491**	.468**	.442**	.676**	.829**	1					
EN	.686**	.564**	.485**	.494**	.597**	.567**	.777**	1				
OG	.632**	.604**	.611**	.482**	.621**	.617**	.624**	.608**	1			
TA	.473**	.430**	.415**	.344**	.438**	.438**	.483**	.532**	.476**	1		
CON	.479**	.346**	.295**	.328**	.430**	.471**	.600**	.668**	.490**	.653**	1	
COU	.505**	.404**	.421**	.308**	.524**	.763**	.764**	.623**	.621**	.597**	.623**	1
M	4.713	4.425	4.179	4.285	4.284	4.380	4.617	4.816	4.404	4.371	4.615	4.710
SD	0.706	0.675	0.610	0.786	0.688	0.717	0.649	0.550	0.641	0.600	0.520	0.735

หมายเหตุ: *p < 0.5, **p < .01; ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณด้านวิสัยทัศน์ (VS), ด้านความหวัง/ศรัทธา (HP) ด้านความรักที่เห็นแก่ผู้อื่น (AL), ความพึงพอใจในงานด้านธรรมชาติของงาน (NA), ด้านคำตอบแทน (SA), ด้านโอกาสก้าวหน้า (PM), ด้านหัวหน้างาน (MG), ด้านสิ่งแวดล้อมของงาน (EN), ด้านองค์กร (OG), ผลการปฏิบัติงาน ด้านตัวงาน (TA), ด้านบริบท (CON), ด้านพฤติกรรมการทำงาน (COU)

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรแสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 12 ตัวแปร พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอยู่ระหว่าง 0.295 – 0.829

ตารางที่ 2 ระดับภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ

ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ	M	SD	แปลผล
1. ด้านวิสัยทัศน์	4.71	0.70	มาก
2. ด้านความหวัง/ศรัทธา	4.42	0.67	มาก
3. ด้านความรักที่เห็นแก่ผู้อื่น	4.17	0.61	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	4.43	0.61	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.43$, $SD = 0.61$) ยกเว้นด้านความรักที่เห็นแก่ผู้อื่น อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านวิสัยทัศน์ ($M = 4.71$, $SD = 0.70$) รองลงมาคือ ด้านความหวัง/ศรัทธา ($M = 4.22$, $SD = 0.67$) และด้านความรักที่เห็นแก่ผู้อื่น ($M = 4.17$, $SD = 0.61$)

ตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจในงาน

ความพึงพอใจในงาน	M	SD	แปลผล
1. ด้านธรรมชาติของงาน	4.28	0.78	ปานกลาง
2. ด้านค่าตอบแทน	4.28	0.68	ปานกลาง
3. ด้านโอกาสก้าวหน้า	4.38	0.71	มาก
4. ด้านหัวหน้างาน	4.61	0.64	มาก
5. ด้านสิ่งแวดล้อมของงาน	4.81	0.55	มาก
6. ด้านองค์กร	4.40	0.64	มาก
รวมเฉลี่ย	4.46	0.55	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับความพึงพอใจในงาน อยู่ในระดับมาก ($M = 4.46$, $SD = 0.55$) เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านสิ่งแวดล้อมของงาน ($M = 4.81$, $SD = 0.55$) ด้านหัวหน้างาน ($M = 4.61$, $SD = 0.64$) และด้านค่าตอบแทน ($M = 4.28$, $SD = 0.68$)

ตารางที่ 4 ระดับผลการปฏิบัติงาน

ผลการปฏิบัติงาน	M	SD	แปลผล
1. ด้านตัวงาน	4.37	0.60	มาก
2. ด้านบริบท	4.61	0.52	มาก
3. ด้านพฤติกรรมต่อด้านการทำงาน	4.71	0.73	มาก
รวมเฉลี่ย	4.56	0.53	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 - 9 อยู่ในระดับมาก ($M = 4.56$, $SD = 0.53$) เรียงตามลำดับคือ ด้านพฤติกรรมต่อด้านการทำงาน ($M = 4.71$, $SD = 0.73$) ด้านบริบท ($M = 4.61$, $SD = 0.52$) และด้านตัวงาน ($M = 4.37$, $SD = 0.60$)

ตารางที่ 5 ค่าอิทธิพลทางตรง (DE) ค่าอิทธิพลทางอ้อม (IE) และค่าอิทธิพลรวม (TE) และค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (R²) ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณส่งผ่านความพึงพอใจในงานต่อผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 1-9

ตัวแปร	DE	IE	TE	R ²
ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ → ความพึงพอใจในงาน	0.742**	-	0.742**	0.551
ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ → ผลการปฏิบัติงาน	0.552**	-	0.552**	0.304
ความพึงพอใจในงาน → ผลการปฏิบัติงาน	0.769**	-	0.769**	0.591
ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ → ความพึงพอใจในงาน → ผลการปฏิบัติงาน	0.742**	0.571**	0.761**	0.570

**p < .01

จากตารางที่ 5 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (DE = 0.742, p = .01) ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (DE = 0.552, p = .01) ความพึงพอใจในงานมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (DE = 0.552, p = .01) และภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการปฏิบัติงานโดยส่งผ่านความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (IE = 0.571, p = .01) โดยมีอิทธิพลรวม (TE = 0.761, p = .01) และมีอำนาจการทำนายผลการปฏิบัติงานได้ระดับสูงมาก (R² = .570) ยอมรับสมมติฐาน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ ประเด็นแรก คือผลการวิจัยพบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ ระดับความพึงพอใจในงานและระดับผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่ปฏิบัติหน้าที่ส่งเสริมท้องถิ่นและชุมชนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตำรวจเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญารักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยของประชาชนตามความเหมาะสมและความต้องการของแต่ละพื้นที่ของ กองบังคับการตำรวจนครบาล โดยมีกิจกรรมที่สำคัญคือการเข้าปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ในพื้นที่เป้าหมาย ผูกอบรมเยาวชนชนสัมพันธ์ และฝึกอบรมอาสาสมัคร กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ ต้องอาศัยความมีจิตวิญญาณของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์เองและของผู้บังคับบัญชาด้วย (วิชญ์ นวนมุสดี, 2562) และตามแนวคิดภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณของ (Fry, L. W., 2003); (Fry, L. W., & Matherly, L., 2006) ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณเป็นคุณลักษณะ พฤติกรรมของผู้นำที่ยึดมั่นในวิสัยทัศน์ นำเอาวิสัยทัศน์ขององค์การนำมาเป็นวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงานของตนเอง ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณว่าเป็นการสร้างวิสัยทัศน์ ซึ่งมีความสอดคล้องในเชิงกลยุทธ์เป็นการเพิ่มขีดความสามารถของทีมและระดับบุคคล เพื่อส่งเสริมความมุ่งมั่นขององค์การและผลิตภาพหรือผลการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น (Conger, J. A., & Kanungo, R. N., 1998) การให้ความรักความศรัทธาและความเห็นอกเห็นใจแก่ผู้ตาม ของผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับสถานีตำรวจนครบาล อันแสดงถึง แสดงพฤติกรรมที่บ่งบอกถึง ความเมตตา ความซื่อสัตย์ การเอาใจใส่และเห็นอกเห็นใจผู้ใต้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์และผู้อื่น ความเชื่อใจและภักดีและความอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นการแสดงความเมตตา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นผลมาจากความมีภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณของผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับ แสดงต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยใน

ครั้งนี้ที่พบว่า 3 ลำดับแรก ของพฤติกรรมของผู้บังคับบัญชาที่แสดงออกต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์คือ ผู้บังคับบัญชากล้ายืนหยัดเพื่อผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชามีความซื่อสัตย์และอ่อนน้อมถ่อมตนและ ผู้บังคับบัญชามีความห่วงใยต่อ บุคลากรอย่าง แท้จริง ประเด็นที่สอง ผลการวิจัยยังพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความพึงพอใจในงานมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ตามแนวคิดและผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แล้ว พบว่าแล้ว ตัวแปรทั้ง 3 ตัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะความแปรปรวนร่วมของความพึงพอใจในงานกับตัวแปรทั้งสองตัวแปร ในประเด็นอิทธิพลของความพึงพอใจในงานที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงาน ตามแนวคิดความพึงพอใจในงานของ (Smith, P. C. et al., 1969); (Weiss, R. V et al., 1976) ความพึงพอใจในงานมีหลายด้าน เช่น ด้านธรรมชาติของงาน ด้านค่าตอบแทน ด้านโอกาสก้าวหน้า ด้านหัวหน้างาน ด้านสิ่งแวดล้อมของงาน และด้านองค์การ พนักงานเมื่อมีทัศนคติที่ดีต่องาน (Aamodt, M., G., 1996) ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจในงานด้านต่างๆ และจะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ Yousef, A. D. และ Koesmono, H. T. ระบุว่า ความพึงพอใจมีผลกระทบต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงาน (Yousef, A. D., 1998); (Koesmono, H. T., 2005) สอดคล้องกับแนวคิดของ Spector, P. E. และ Vakola, M., & Nicholaou, I. ว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในงานปัจจัยหนึ่งคือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental factors) รวมถึงคุณลักษณะของงาน (Job characteristics) เช่น เงินเดือน ความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน รวมถึงปัจจัยมนุษย์ (Ergonomics) เช่น เจ้านายและเพื่อนร่วมงาน (Spector, P. E., 2008); (Vakola, M., & Nicholaou, I., 2012) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Azmy, A. et al. พบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณมีอิทธิพลโดยตรงต่อความพึงพอใจในงาน ความเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณที่ดี ความเป็นผู้นำที่โดดเด่นจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความพึงพอใจในงาน สามารถสร้างความพึงพอใจในการทำงานให้กับพนักงานได้ (Azmy, A. et al., 2023) เช่นเดียวกันกับ (Kawiana, I. G. P., & Riana, I. G., 2016); (Sani, A. et al., 2016) ประเด็นสุดท้าย ผลการวิจัยยังพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการปฏิบัติงานโดยส่งผ่านความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การที่พนักงานรับรู้และบรรลุถึงระดับความพึงพอใจในงานในแต่ละด้านย่อมเป็นตัวพยากรณ์ประสิทธิภาพในการทำงานและผลการปฏิบัติงาน ในประเด็นภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการปฏิบัติงานโดยส่งผ่านความพึงพอใจในงาน เมื่อพิจารณาตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการปฏิบัติงานโดยส่งผ่านความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญ และมีอำนาจการทำนายผลการปฏิบัติงานได้ระดับสูงมาก ยอมรับสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แนวคิดภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ แนวคิดความพึงพอใจในงานและแนวคิดผลการปฏิบัติงาน ทั้งสามแนวคิด จากผลการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยเป็นที่เปิดเผยอย่างชัดเจนว่า ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ ความพึงพอใจในงานและผลการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กัน และตัวแปรความพึงพอใจเป็นตัวแปรที่สามารถส่งผ่านอิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณต่อผลการปฏิบัติงานได้ดี จากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณสามารถอธิบายผลการปฏิบัติงานได้ร้อยละ 33.00 เมื่อไม่มีตัวแปรความพึงพอใจในงานมาเกี่ยวข้อง แต่เมื่อนำตัวแปรความพึงพอใจในงานมาวิเคราะห์ร่วมในฐานะตัวแปรส่งผ่าน ผลการวิจัยกลับพบว่า

ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณสามารถอธิบายผลการปฏิบัติงานโดยส่งผ่านความพึงพอใจได้ถึงร้อยละ 57.00 และเมื่อพิจารณาตามกรอบแนวคิดดังกล่าว ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณแทบไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการปฏิบัติงาน ผลการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ได้ข้อค้นว่า องค์ประกอบของตัวแปรภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณเพียงจำนวน 2 องค์ประกอบ คือ ด้านวิสัยทัศน์และด้านความรักที่เห็นแก่ผู้อื่น และองค์ประกอบของความพึงพอใจในงานเพียง 4 ด้านคือ ด้านสิ่งแวดล้อมของงาน ด้านโอกาสก้าวหน้า ด้านองค์การ และด้านค่าตอบแทน ตามลำดับที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงาน โดยภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณด้านวิสัยทัศน์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่ถูกคัดสรรเข้ามาอธิบายความพึงพอใจในงานและผลการปฏิบัติงาน ผลการศึกษาในครั้งนี้เป็นการยืนยันแนวคิดความพึงพอใจในงานเป็นตัวแปรส่งผ่านที่ดี ที่ทำหน้าที่สนับสนุน (Support) อิทธิพลทางบวกของภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณต่อผลการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pio, R. J.; Manel, D. R. et al. และ Azmy, A. et al. ล้วนพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการปฏิบัติงานโดยส่งผ่านความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญ ประโยชน์ที่สามารถนำไปใช้จากผลการวิจัยในครั้งนี้ คือ การยกระดับหรือการเพิ่มระดับผลของการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่สามารถกระทำได้โดยการส่งเสริมความพึงพอใจในงานให้กับพนักงาน และเน้นให้ผู้บริหารหรือผู้นำกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรและของตนเองอย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติงาน (Pio, R. J., 2022); (Manel, D. R. et al., 2023); (Azmy, A. et al., 2023)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาหน่วยงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ ความพึงพอใจในงาน และระดับผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 1-9 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 1-9 ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความพึงพอใจในงานมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 1-9 ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการปฏิบัติงานโดยส่งผ่านความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการศึกษา ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการปฏิบัติงานโดยส่งผ่านความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญ และผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่า ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณในระดับมากส่งผลให้ความพึงพอใจในงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์อยู่ในระดับมากด้วยเช่นเดียวกันและยังส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในระดับมาก ผลการศึกษาบ่งชี้ให้เห็นว่า ผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ด้านพฤติกรรมต่อต้านการทำงานกลับอยู่ในระดับมากด้วยเช่นเดียวกัน อาจแสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ยังคงทำงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายขององค์การ อันเนื่องจากสายงานการบังคับบัญชาหรือนายสั่ง แต่ยังคงแสดงพฤติกรรมต่อต้านการทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือที่เรียกว่า บ่นหรือ นินทา เพื่อระบายความอัดอั้นตันใจ และผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ความพึงพอใจในงานในด้านค่าตอบแทนและด้านธรรมชาติของของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ยังอยู่ในระดับปานกลาง อาจแสดงให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจ

ชุมชนสัมพันธ์ยังไม่ค่อยพึงพอใจในงานในด้านค่าตอบแทน เงินเดือน หรือสวัสดิการต่าง ๆ เท่าใดนัก ผลจากการวิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ คือ จากผลการวิจัยบ่งบอกเป็นนัยว่า ความพึงพอใจในงานในด้านค่าตอบแทนและด้านธรรมชาติของของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ยังอยู่ในระดับปานกลาง ควรพิจารณาเงินเดือน สวัสดิการและค่าตอบแทนอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของงาน และควรเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้มีพื้นที่การแสดงความคิดเห็น ปรีกษาหาหรือและสะท้อนการทำงานให้มากยิ่งขึ้น เพื่อลดพฤติกรรมต่อต้านการทำงานให้น้อยลง ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการเพิ่มตัวแปรอื่นที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม เช่น ความผูกพัน คุณภาพชีวิต แรงจูงใจ และศึกษาในฐานะตัวแปรชั้นกลาง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ ในระดับนโยบาย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรปรับปรุงมุ่งเน้นและสร้างหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำให้กับผู้บังคับบัญชาในระหว่างการทำงานที่ ควรเพิ่มเงินเดือนและผลตอบแทนให้เหมาะสมกับสภาพของภาระงานและสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันและควรกำหนดนโยบายส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรตำรวจโดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ได้พัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา และได้พัฒนาศักยภาพทางอาชีพตำรวจอย่างเต็มความสามารถ

เอกสารอ้างอิง

- ลัดดา จุลวงศ์และศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (2363). การบริหารสถานศึกษาด้วยภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 15(1), 17–30.
- วิชญ์ นวนมุสสิต. (2562). การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาอาชญากรรม: กรณีศึกษากองบัญชาการตำรวจนครบาล. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2566). แนวทางการปฏิบัติงานตามนโยบายการบริหารราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567. เรียกใช้เมื่อ 10 ธันวาคม 2566 จาก <http://www.royalthaipolice.go.th/>
- Aamodt, M., G. (1996). *Applied Industrial/Organizational Psychology* (4th edition.). Oxford: Brooks/Cole.
- Azmy, A. et al. (2023). The influence of transformational leadership and organizational culture on employee performance at PT. Retrieved December 10, 2023, from <https://doi.org/10.2991/978-94-6463-244>
- Chen, C.-Y., & Yang, C.-F. (2012). The impact of spiritual leadership on organizational citizenship behavior: A multi- sample analysis. Retrieved December 10, 2023, from <http://doi:10.1007/s10551-011-0953-3>
- Conger, J. A., & Kanungo, R. N. (1998). *Charismatic leadership in organizations*. SAGE Publications, 1(5), 56-79.
- Dalal, R. S. et al. (2012). The relative importance of employee engagement, other job attitudes, and trait affect as predictors of job performance. *Journal of Applied Social Psychology*, 42(S1), E295-E325.
- Fry, L. W. (2003). Toward a theory of spiritual leadership. *Leadership Quarterly*, 14(6), 693–727.

- Fry, L. W., & Matherly, L. (2006). Spiritual leadership and organizational performance. Paper Presented at the Academy of Management. Atlanta: Georgia.
- George, J., & Jones, G. (2002). Understanding and managing organizational behavior. Atlanta: Addison-Wesley.
- Kawiana, I. G. P., & Riana, I. G. (2016). The Mediating Effect of Calling on Spiritual Leadership and Job Satisfaction in Village Credit Institution. *Scientific Journal of PPI - UKM*, 3(6), 276-282.
- Koesmono, H. T. (2005). Pengaruh Budaya Organisasi Terhadap Motivasi dan Kepuasan Kerja Serta Kinerja Karyawan Pada Sub Sektor Industri Pengolahan Kayu Skala Menengah Di Jawa Timur. *Jurnal Manajemen & Kewirausahaan*, 7(2), 171-188.
- Koustelios, A. & Bagiatis, K. (1997). The employee satisfaction inventory (ESI): development of a scale to measure satisfaction of Greek employees. *Educational & Psychological Measurement*, 3(8), 469-476.
- Manel, D. R. et al. (2023). Analyzing the effect of organizational commitment, spiritual motivation and spiritual leadership on employee performance through job satisfaction. *International Journal of Finance. Economics and Business*, 2(1), 34-43.
- Musta'in, M. M. et al. (2014). A study on employees performance: Spiritual leadership and work motivation with mediation work satisfaction at the university of Darul Ulum, Indonesia. *European Journal of Business and Management*, 6(39), 77-86.
- Pio, R. J. (2022). The mediation effect of quality of worklife and job satisfaction in the relationship between spiritual leadership to employee performance. *International Journal of Law and Management*, 64(1), 1-17.
- Pio, R. J. et al. (2018). The influence of spiritual leadership on quality of work life, job satisfaction and organizational citizenship behavior. *International Journal of Law and Management*, 60(2), 35-48.
- Rotundo, M., & Sackett, P. R. (2002). The relative importance of task, citizenship, and counterproductive performance to global ratings of job performance: A policy-capturing approach. *Journal of Applied Psychology*, 87(1), 66-80.
- Sackett, P. R., & Lievens, F. (2008). Personnel selection. *Annual Review of Psychology*, 59(2008), 419-450.
- Sani, A. et al. (2016). The effect of spiritual leadership on workplace spirituality, job satisfaction and Ihsan behaviour (a study on nurses of Aisyiah Islamic Hospital in Malang, Indonesia). *International Journal of Applied Business and Economic Research*, 14(11), 7675-7688.
- Smith, P. C. et al. (1969). The measurement of satisfaction in work and retirement. Amsterdam: Rand McNally.
- Spector, P. E. (2008). Industrial and organizational psychology. *Wiley Research and Practice*, 5(2008), 55-67.
- Vakola, M., & Nicholaou, I. (2012). Organizational psychology & behaviour. Oxford: Rosili.
- Veechio, R. P. (2000). Organizational behavior : Core concepts. LA: Dryden Press.

- Weiss, R. V et al. (1976). Manual for the Minnesota Satisfaction Questionnaire. Minneapolis: Industrial Relations Center, University of Minnesota. Minnesota: University of Minnesota.
- Yousef, A. D. (1998). Satisfaction With Job Security as a Predictor of Organizational Commitment and Job Performance in a Multicultural Environment. International Journal of Manpower, 19(3), 187-194.

การพัฒนารูปแบบศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ของประเทศไทยในยุคดิจิทัล*

DEVELOPMENT OF TOURIST GUIDE POTENTIAL MODEL IN TOURISM INDUSTRIAL BUSINESS OF THAILAND IN THE DIGITAL AGE

นิดาวรรณ ดาราไตร*, สุภัททา ปินทะแพทย์ และ ภาวิณี บุญโสมณ

Nidawan Daratrai*, Supatta Pinthapataya and Pawinee Boonyasopon

คณะพัฒนารัฐกิจและอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Business and Industrial Development, King Mongkut's University of Technology North, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: nidawan_d@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล 2) พัฒนารูปแบบศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล 3) สร้างคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล งานวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการวิจัยด้วยวิธี วิเคราะห์องค์ประกอบ โดยมีการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินแบบสอบถาม 5 คน และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมการประชุมสนทนากลุ่ม จำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม การประเมินรูปแบบ และการประเมินคู่มือ ใช้การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติมัธยฐาน การวิเคราะห์พิสัยระหว่างควอไทล์ และการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 12 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การสื่อสารข้อมูลและการประสานงาน 2) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 3) ความรับผิดชอบต่อสังคม 4) มนุษยสัมพันธ์ 5) จรรยาบรรณวิชาชีพ 6) คุณธรรมและจริยธรรม 7) การปรับตัว 8) วิธีการท่องเที่ยว 9) วัฒนธรรมท้องถิ่น 10) การบริหารจัดการ 11) การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า 12) การตัดสินใจ โดยนำองค์ประกอบทั้ง 12 องค์ประกอบ มาจัดกลุ่มใหม่ได้ 4 มิติ โดยทั้ง 4 มิติ ประกอบด้วย 1) เทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสาร 2) คุณลักษณะของมัคคุเทศก์ 3) ความรู้ในวิชาชีพ 4) การบริหารองค์กร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมการประชุมสนทนากลุ่ม มีมติเป็นเอกฉันท์ลงความเห็นว่า องค์ประกอบมีความเหมาะสม และผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินลงความเห็นว่าคู่มือแนวทางการพัฒนารูปแบบศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล มีความเหมาะสมและสามารถนำไปประยุกต์ได้

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, ศักยภาพ, มัคคุเทศก์, ดิจิทัล

Abstract

The purpose of this research was to 1) study the potential components of tour guides in the tourism industry of Thailand in the digital age. 2) develop a model of the potential of tour

* Received May 7, 2024; Revised May 25, 2024; Accepted May 30, 2024

guides in the tourism industry of Thailand in the digital age. 3) create a guideline for developing the potential of tour guides in Thailand's tourism industry business in the digital age. This research is a combination of qualitative research and quantitative research. Conduct research using Composition analysis There was an in-depth interview with 5 experts, 5 experts in questionnaire evaluation and a group of experts. 13 people participated in the focus group meeting. The research tools included questionnaires and group discussions. Model evaluation and evaluation manual Perform data analysis with median statistics. Interquartile range analysis and composition analysis the research results found that Components of developing a potential model for tour guides in Thailand's tourism industry in the digital age consist of 12 elements: 1) information communication and coordination, 2) application of digital technology, 3) social responsibility, 4) human relations, 5) ethics. Profession 6) Morality and Ethics 7) Adaptation 8) Tourism Ways 9) Local Culture 10) Management 11) Solving immediate problems 12) Decision Making by taking all 12 elements and regrouping them into 4 dimensions. 4 dimensions consisting of 1) digital technology and communication 2) characteristics of tour guides 3) professional knowledge 4) organizational management by experts Participate in group discussion meetings there was a unanimous resolution that the composition is appropriate. and experts have evaluated and concluded that the guideline for developing the potential model of tour guides in Thailand's tourism industry in the digital age It is appropriate and can be applied.

Keywords: Model Development, Potential, Guide, Digital

บทนำ

ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวลำดับต้น ๆ ของโลกที่น่าเดินทางไปเยือนมากที่สุด เนื่องจากประเทศไทยมีสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติทั้งดงามทั่วทุกภูมิภาค และมีสถานที่ที่ได้รับการรับรองให้เป็นมรดกโลกในเชิงวัฒนธรรมที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ นอกจากนี้การกำกับดูแลฟื้นฟูและพัฒนาให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างความประทับใจ เช่น การบริการที่พักอาศัย และอาหารที่สะอาดแล้ว อุตสาหกรรมท่องเที่ยว นับว่าเป็นอุตสาหกรรมหลักในการสร้างรายได้ให้กับประเทศไทย โดยเป็นแหล่งรายได้ที่ดึงดูดเงินตราต่างประเทศ ช่วยให้เกิดความมีเสถียรภาพกับดุลการชำระเงินประเทศ นอกจากนี้แล้วยังช่วยทำให้เกิดการลงทุนทางธุรกิจทั้งโดยตรง เช่นธุรกิจนำเที่ยวและทางอ้อมหรือที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจการค้าของที่ระลึก ล้วนแล้วแต่ส่งผลทำให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัว กรมการท่องเที่ยวได้ประมาณตัวเลขของมูลค่าเศรษฐกิจการท่องเที่ยวทั่วโลกอยู่ประมาณ 2,570 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 32 ของผลิตภัณฑ์มวลรวม และคาดว่าจะเติบโตขึ้นอีกร้อยละ 4 ในปีต่อมา จากตัวเลขสถิติดังกล่าวทำให้เกิดความตื่นตัวในการบริหารจัดการเชิงบวกต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็น โรงแรม บริษัทนำเที่ยว สายการบิน การขนส่ง สาธารณะและอื่น ๆ ทำให้ภารกิจด้านการท่องเที่ยวถือเป็นภารกิจหลักหนึ่งที่ถูกผสมผสานอยู่ในการพัฒนาประเทศในทุกมิติ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2565)

ปัจจุบันเป็นยุคแห่งเทคโนโลยี หรือเรียกว่ายุคดิจิทัล เป็นการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในเรื่องของข้อมูล (Data) และความรวดเร็ว (Speed) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Mega Trend ที่ส่งผลต่อธุรกิจท่องเที่ยวให้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เป็นการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมนักท่องเที่ยวด้วยการนำเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินธุรกิจและการควบคุมอัตโนมัติเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการ

ท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลให้พฤติกรรมการท่องเที่ยวปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบการท่องเที่ยวที่เรียกว่าการตลาดออนไลน์หรือ Digital Marketing อันเนื่องมาจากการเข้าถึงการติดต่อแลกเปลี่ยนความรู้ตลอดจนการค้นหาข้อมูลสินค้าและบริการที่ไร้พรมแดน ทำให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เอื้อประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวด้วยตนเอง มากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นจากการสืบค้นข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูลการตัดสินใจ หรือแม้แต่การวางแผนเดินทางด้วยตนเอง ในด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนี้ กลุ่มอาชีพที่มีความสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวและการจัดการท่องเที่ยว คือ กลุ่มบุคคลที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และผู้ที่ทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์ที่เป็นผู้นำนักท่องเที่ยวไปในที่ต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ความรู้และให้ความสะดวกสบายตลอดการเดินทาง

อาชีพมัคคุเทศก์เปรียบเสมือนทูตทางวัฒนธรรมของประเทศซึ่งนอกจากจะมีหน้าที่เป็นผู้นำชมแหล่งท่องเที่ยว ยังต้องมีความรู้และความสามารถในการอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งทางด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ศาสนา การเมือง และสถาบันพระมหากษัตริย์อันเป็นสถาบันที่สำคัญยิ่งของประเทศไทย ดังนั้นอาชีพมัคคุเทศก์จึงต้องมีความรอบรู้ที่ถูกต้องในเรื่องต่าง ๆ ในทุกด้านที่เกี่ยวกับการให้บริการนำเที่ยว จึงกล่าวได้ว่ามัคคุเทศก์จัดว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ภาคธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการประสบความสำเร็จจากที่ได้ทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาพบว่า ศักยภาพการปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยวของมัคคุเทศก์ เช่น ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านทัศนคติ ด้านบุคลิกภาพ ด้านจรรยาบรรณในวิชาชีพมัคคุเทศก์ เป็นต้น ซึ่งจะมีรายละเอียดที่สำคัญ สามารถพิจารณาได้จากมาตรฐานมัคคุเทศก์และแนวทางการกำหนดคุณภาพการให้บริการร่วมกัน ดังนั้นการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล จึงเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับบุคคลที่ต้องการเข้ามาอยู่ในอาชีพมัคคุเทศก์และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามัคคุเทศก์ที่ประกอบอาชีพนี้อยู่แล้วรวมทั้งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดศักยภาพที่เป็นมาตรฐานสำหรับอาชีพมัคคุเทศก์ของประเทศได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล
2. เพื่อพัฒนารูปแบบศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล
3. เพื่อสร้างคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล

วิธีการดำเนินวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบริบทของการพัฒนาศักยภาพ แนวคิดและทฤษฎี รวมทั้งการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทางการพัฒนาศักยภาพของมัคคุเทศก์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบและกำหนดกรอบการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เริ่มจากการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาโดยการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย นำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์/สังเคราะห์

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาจัดทำเป็นแบบสอบถาม แล้วตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 4 การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ แล้วนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ตอบแล้วมาประมวลผลและวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ

ขั้นตอนที่ 5 การสร้างและพัฒนารูปแบบ โดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาจัดทำรูปแบบศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล (ฉบับร่าง) แล้วนำเสนอต่อที่ประชุมสนทนากลุ่ม เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาให้ความเห็นชอบ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบฯ หลังจากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงรูปแบบ จนได้รูปแบบศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล ฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำคู่มือ โดยการนำสาระหรือเนื้อหาจากรูปแบบ มาจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล (ฉบับร่าง) นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงคู่มือ จนได้คู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล ฉบับสมบูรณ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อให้ได้ข้อมูลและแนวทางในการพัฒนารูปแบบศักยภาพมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล จำนวน 7 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมองค์ประกอบของรูปแบบและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ ตลอดจนความเหมาะสมของคู่มือการพัฒนารูปแบบศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย ผู้ประกอบการเกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยว ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน

กลุ่มที่ 3 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามประกอบด้วย มัคคุเทศก์ผู้นำการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว โดยข้อมูลจากเว็บไซต์กรมการท่องเที่ยวเดือนกุมภาพันธ์ 2566 พบสถิติการจดทะเบียนมัคคุเทศก์ จากจำนวนประชากร 10,764 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, T., 1967) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 370 คน และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด ผู้วิจัยขอสำรองไว้อีก 30 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 400 คน เพื่อต้องการหาองค์ประกอบที่สอดคล้องกันและนำองค์ประกอบที่สำคัญมาพัฒนาศักยภาพที่ดีของมัคคุเทศก์

กลุ่มที่ 4 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการหาคุณภาพเครื่องมือและการประเมินคู่มือ

- กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้วยการหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ในแบบสอบถาม จำนวน 5 คน

- กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ตรวจสอบคู่มือการพัฒนารูปแบบศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

1.1 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview Form) จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2 แบบบันทึกการประชุมสนทนากลุ่มย่อย ใช้ในการบันทึกข้อมูลจากการประชุมสนทนากลุ่มย่อยของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

2.1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับทางารพัฒนาศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2.2 แบบตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ใช้ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ 7 คน โดยแบ่งการประเมินเป็น 3 ระดับ คือ +1 (สอดคล้อง) 0 (ไม่แน่ใจ) และ -1 (ไม่สอดคล้อง)

2.3 แบบประเมินคู่มือ ใช้ในการประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาของคู่มือที่นำเสนอในการประชุมสนทนากลุ่ม ซึ่งประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมในการประชุมสนทนากลุ่ม 16 คน และใช้ในการประเมินหลังการปรับปรุง โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน โดยแบ่งผลการประเมินเป็น 2 ระดับ คือ “เหมาะสม” กับ “ควรปรับปรุง”

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

3.1.1 การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็นการสนทนาที่สามารถบันทึกข้อมูลที่เป็นคำพูด

3.1.2 ปฏิบัติการประชุมสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) เป็นการปฏิบัติการสนทนาโดยให้สมาชิกกลุ่มได้สนทนาและซักถามอย่างสร้างสรรค์และครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการในเวลาที่กำหนด

3.2 การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามออนไลน์ให้กับกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย จำนวน 400 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ด้วยวิธีการสกัดและสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

2. การวิเคราะห์ค่าระดับความสำคัญตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบ ใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล

ผลการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกด้านศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล ได้ 10 ปัจจัย ดังนี้ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ 3) คุณลักษณะ บุคลิกภาพ 4) จรรยาบรรณวิชาชีพ 5) มาตรฐานการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาแบบสอบถามเพื่อการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจต่อไป หลังจากผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แบบสัมภาษณ์เชิงลึกด้านศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัลตลอดจนได้แบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลจากมัคคุเทศก์ผู้นำการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว จำนวน 400 ชุด พบว่า เป็นเพศชายเกินครึ่งร้อยละ 65.4 มีอายุเฉลี่ย 20 - 30 ปี และ 31 - 40 ปีเป็นหลัก ส่วนใหญ่แล้วมัคคุเทศก์สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีและมีสังกัดของสถานประกอบการรองรับ นอกจากนี้ยังพบว่ามึเส้นทางนำเที่ยวอยู่ที่อาเซียนและยุโรป นอกจากนี้ยังพบอีกว่า

มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 20,000 ถึง 80,000 บาท ผู้ตอบแบบสอบถามมีระยะเวลาการประกอบอาชีพในระดับสัดส่วนใกล้เคียงกันโดยพบว่ามีระยะเวลาในการประกอบอาชีพ อยู่ระหว่าง 2 ปีถึง 8 ปีเป็นส่วนใหญ่ สรุปได้ว่าการพัฒนาศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัลประกอบด้วย 12 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านการสื่อสารข้อมูลและการประสานงาน 2) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 3) ความรับผิดชอบต่อสังคม 4) มนุษยสัมพันธ์ 5) จรรยาบรรณวิชาชีพ 6) คุณธรรมและจริยธรรม 7) การปรับตัว 8) วิธีการท่องเที่ยว 9) วัฒนธรรมท้องถิ่นและภูมิปัญญา 10) การบริหารองค์กร 11) การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า 12) การตัดสินใจ

2. ผลการพัฒนารูปแบบศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล

ผู้วิจัยนำ 12 องค์ประกอบ มาจัดทำร่างรูปแบบศักยภาพมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล ปรากฏดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 (ร่าง) รูปแบบศักยภาพมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล

จากนั้นผู้วิจัยได้จัดทำร่างรูปแบบมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นแบบร่างต้น เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาในการประชุมสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้รูปแบบมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล ที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัลและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง เพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้มีข้อเสนอแนะกับผู้วิจัยให้ปรับองค์ประกอบหลักจาก 13 องค์ประกอบ ให้เหลือเพียง 12 องค์ประกอบหลัก โดยนำองค์ประกอบด้านความซื่อสัตย์ มารวมกับองค์ประกอบด้านจรรยาบรรณ

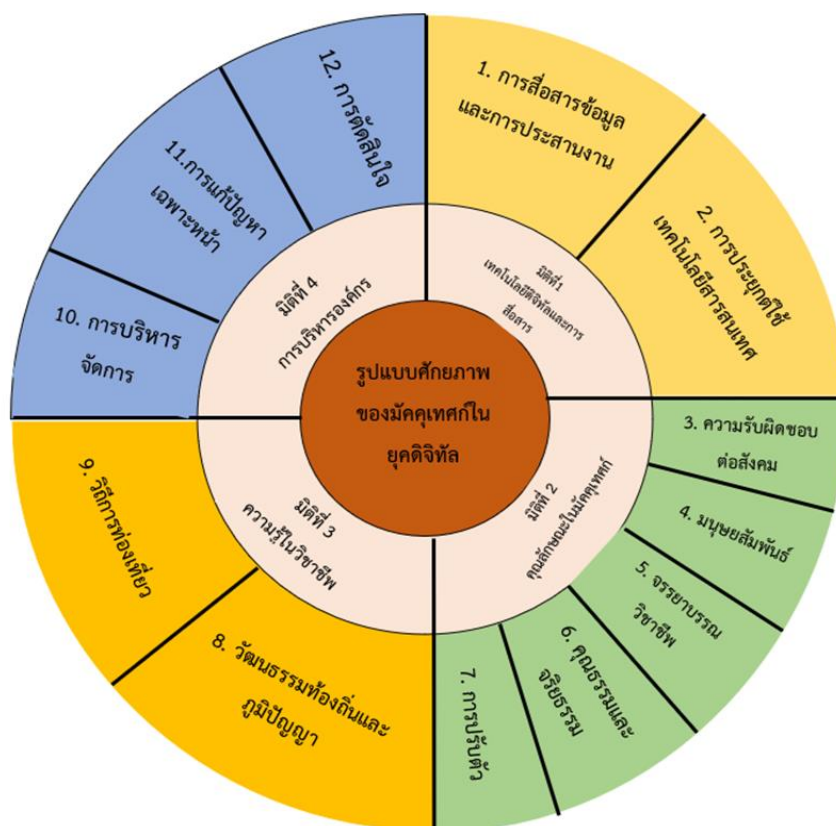
วิชาชีพ เนื่องจากทั้ง 2 องค์ประกอบนี้ มีความเกี่ยวข้องหรือมีความหมายที่ใกล้เคียงกัน และทำการแก้ไขชื่อองค์ประกอบให้เหมาะสมมากขึ้น นำมาจัดเรียงใหม่ ดังนี้

มิติที่ 1 การติดต่อสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1. การสื่อสารข้อมูลและการประสานงาน 2. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

มิติที่ 2 คุณลักษณะของมัคคุเทศก์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1. ความรับผิดชอบต่อสังคม 2. มนุษยสัมพันธ์ 3. จรรยาบรรณวิชาชีพ 4. คุณธรรมและจริยธรรม 5. การปรับตัว

มิติที่ 3 ด้านความรู้ในวิชาชีพ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1. วิธีการท่องเที่ยว 2. วัฒนธรรมท้องถิ่นและภูมิปัญญา

มิติที่ 4 ด้านการบริหารองค์กร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การบริหารจัดการ 2) การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า 3) การตัดสินใจ จากผลการวิเคราะห์ สามารถสรุปได้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบศักยภาพมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล

3. ผลการจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล

ผู้วิจัยได้นำ (ร่าง) คู่มือแนวทางการพัฒนารูปแบบศักยภาพมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล โดยนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 16 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขโดยความเห็นชอบของคณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้คู่มือแนวทางการพัฒนารูปแบบศักยภาพมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัลมีความสมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แนะนำการใช้คู่มือแนวทางการพัฒนารูปแบบศักยภาพมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย และตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนารูปแบบศักยภาพมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรม

ท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 : เทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสาร บทที่ 2 : ด้านคุณลักษณะของมัคคุเทศก์ บทที่ 3 : ด้านความรู้ในวิชาชีพ บทที่ 4 : การบริหารองค์กร และบรรณานุกรม

อภิปรายผล

1. องค์ประกอบศักยภาพมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล

พบว่า มีองค์ประกอบ 4 มิติ ประกอบไปด้วย 1) เทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสาร ได้แก่ การสื่อสารข้อมูล และการประสานงาน การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) คุณลักษณะในมัคคุเทศก์ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสังคม มนุษย์สัมพันธ์ จรรยาบรรณวิชาชีพ คุณธรรมและจริยธรรม การปรับตัว 3) ความรู้ในวิชาชีพ ได้แก่ วิธีการท่องเที่ยว วัฒนธรรมท้องถิ่นและภูมิปัญญา 4) การบริหารจัดการ ได้แก่ การบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การตัดสินใจ

2. การพัฒนารูปแบบศักยภาพมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล

พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี วุฒิการศึกษาสูงสุด ระดับปริญญาตรี สังกัดประกอบการส่วนใหญ่มีสังกัดประกอบการ เส้นทางนำเที่ยวส่วนใหญ่พาเที่ยวโซนเอเชีย รายได้เฉลี่ยส่วนใหญ่ อยู่ระหว่าง 50,000 - 80,000 บาท อายุงานมัคคุเทศก์อยู่ระหว่าง 2 - 5 ปี ผลการวิเคราะห์การพัฒนารูปแบบศักยภาพมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล มีความสอดคล้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 เทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับ Sulaiman Al Jahwari, D. et al. ที่ศึกษาเรื่องการประเมินความสามารถในการสื่อสารของมัคคุเทศก์โดยใช้การวิเคราะห์ความสำคัญและประสิทธิภาพ พบว่า ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารถือเป็นรากฐานสำคัญของความเชี่ยวชาญของไกด์นำเที่ยวเพื่อใช้ในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ โดยองค์ประกอบที่ 1 การสื่อสารข้อมูลและการประสานงาน (Sulaiman Al Jahwari, D. et al., 2016) สอดคล้องกับ กิตต์กวีนิเทศน์ วงศ์หมั่น ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาศักยภาพท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนท่องเที่ยวเมืองตาก อำเภอเมือง จังหวัดตาก พบว่าการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพคือสิ่งที่เชื่อมโยงเทคโนโลยีและความรู้ทางวัฒนธรรมเข้ากับประสบการณ์การท่องเที่ยวที่เหนียวแน่นและน่าดึงดูด องค์ประกอบที่ 2 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (กิตต์กวีนิเทศน์ วงศ์หมั่น, 2564) สอดคล้องกับ วีระ แก่นเพชร ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในยุคดิจิทัล พบว่าเทคโนโลยีสามารถประยุกต์ใช้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้ แต่ข้อควรระวัง คือไกด์นำเที่ยวต้องที่ความเชี่ยวชาญในการแยกแยะข้อมูลที่แท้จริงจากสัญญาณรบกวนดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องรับมือกับรีวิวออนไลน์และเนื้อหาโซเชียลมีเดียที่อาจส่งผลกระทบต่อทัศนคติของนักท่องเที่ยว (วีระ แก่นเพชร, 2564)

มิติที่ 2 คุณลักษณะในมัคคุเทศก์ องค์ประกอบนี้ดูเหมือนจะครอบคลุมแง่มุมทางจริยธรรมที่กล่าวถึงในองค์ประกอบเช่น ความรับผิดชอบต่อสังคม มนุษย์สัมพันธ์ การปรับตัว รวมถึงจรรยาบรรณวิชาชีพ คุณธรรมและจริยธรรมในชีวิต โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์และพฤติกรรมที่มีจริยธรรมทั้งในด้านอาชีพและส่วนบุคคลในชีวิตของไกด์นำเที่ยว สอดคล้องกับ สิทธา อนันธชาล และไพฑูรย์ มนต์พานทอง ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาศักยภาพมัคคุเทศก์จังหวัดสตูล พบว่า คุณลักษณะวิชาชีพ การปฏิบัติต่อเพื่อนไกด์อย่างยุติธรรม ความซื่อสัตย์อย่างมีอาชีพเริ่มต้นจากภายในอุตสาหกรรม ไกด์นำเที่ยวที่ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพจะไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงานเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว จิตวิญญาณของความสนทนากันและการสนับสนุนซึ่งกันและกันส่งเสริมสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี องค์ประกอบที่ 3 ความรับผิดชอบต่อสังคม (สิทธา อนันธชาล และไพฑูรย์ มนต์พานทอง, 2564) สอดคล้องกับ Kiryakova-Dineva, T. et al. ที่ศึกษาเรื่องทักษะด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการท่องเที่ยว: ประสบการณ์บัลแกเรีย พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไกด์นำ

เที่ยวมืออาชีพมุ่งมั่นที่จะรับผิดชอบด้วยความทุ่มเทและการเสียสละ มุ่งมั่นเพื่อการเติบโตส่วนบุคคลและทางอาชีพ รวมถึงการปลูกฝังทัศนคติในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มคุณภาพ คุณสมบัติ จริยธรรม และทักษะที่จำเป็นในวิชาชีพมัคคุเทศก์ องค์ประกอบที่ 4 มนุษย์สัมพันธ์ (Kiryakova-Dineva, T. et al., 2019) สอดคล้องกับ อภิไทย แก้วจรัส ที่ศึกษาเรื่องศักยภาพมัคคุเทศก์ไทยในศตวรรษที่ 21 พบว่า การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับเพื่อนมืออาชีพในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวส่งเสริมความร่วมมือและการเติบโตร่วมกัน การรักษาความตรงต่อเวลาในการให้บริการลูกค้านักท่องเที่ยวแสดงถึงความเป็นมืออาชีพและความน่าเชื่อถือองค์ประกอบที่ 5 จรรยาบรรณวิชาชีพ (อภิไทย แก้วจรัส, 2554) สอดคล้องกับ สุภาพร สุกสีเหลือง, และคณะ ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาศักยภาพมัคคุเทศก์ทั่วไปอิสระเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพ การปฏิบัติต่อเพื่อนไกด์อย่างยุติธรรม ความซื่อสัตย์อย่างมืออาชีพเริ่มต้นจากภายในอุตสาหกรรมนั่นเอง ไกด์นำเที่ยวที่ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพจะไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงานเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว จิตวิญญาณของความสนทนกันและการสนับสนุนซึ่งกันและกันส่งเสริมสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี การให้ข้อมูลที่ถูกต้องสำหรับนักท่องเที่ยว การเปิดเผยข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวจะบ่อนทำลายความสมบูรณ์ของวิชาชีพ ไกด์นำเที่ยวมืออาชีพทุ่มเทเพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นกลาง องค์ประกอบที่ 6 คุณธรรมและจริยธรรม (สุภาพร สุกสีเหลือง, และคณะ, 2552) สอดคล้องกับ วิวัฒน์ จันทรกึ่งทอง และกอกแก้ว จันทรกึ่งทอง ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาศักยภาพมัคคุเทศก์ในจังหวัดสงขลาเกี่ยวกับพื้นที่เชื่อมโยงพหุลักษณ์นครศรีธรรมราช ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล พบว่าความรับผิดชอบต่อนักท่องเที่ยว นอกเหนือจากโปรแกรมทัวร์แล้ว ความมีน้ำใจและความขยัน การแสดงน้ำใจในการช่วยเหลือลูกค้านักท่องเที่ยวส่งเสริมประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงบวกและครอบคลุมองค์ประกอบที่ 7 การปรับตัว (วิวัฒน์ จันทรกึ่งทอง และกอกแก้ว จันทรกึ่งทอง, 2564) สอดคล้องกับ อภิไทย แก้วจรัส ที่ศึกษาเรื่องศักยภาพมัคคุเทศก์ไทยในศตวรรษที่ 21 พบว่าความสามารถในการปรับตัวเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในภูมิทัศน์การท่องเที่ยวที่หลากหลายและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไกด์นำเที่ยวต้องตอบสนองอย่างรวดเร็วต่อการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความยืดหยุ่นในแนวทางของพวกเขา ซึ่งรวมถึงการปรับให้เข้ากับภูมิหลังทางสังคมที่แตกต่างกัน และตอบสนองความต้องการเฉพาะของแต่ละบุคคลหรือกลุ่ม น้ำเสียงที่อ่อนโยนและสุภาพเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการส่งเสริมบรรยากาศเชิงบวก (อภิไทย แก้วจรัส, 2554)

มิติที่ 3 ความรู้ในวิชาชีพ สอดคล้องกับ นันทวัฒน์ พินิจพรหม ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพของมัคคุเทศก์ที่ปฏิบัติงานในเขตภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เพื่อการเตรียมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า ความรู้ในวิชาชีพและการให้ความรู้ที่ถูกต้องสำหรับนักท่องเที่ยว การเคารพประเพณีและกฎระเบียบ การสืบสานประเพณีและขนบธรรมเนียมของสถานที่ท่องเที่ยว ตลอดจนการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของรัฐบาล แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการปฏิบัติอย่างมีความรับผิดชอบและมีจริยธรรม การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับเพื่อนมืออาชีพในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวส่งเสริมความร่วมมือและการเติบโตร่วมกัน องค์ประกอบที่ 8 วิธีการท่องเที่ยว (นันทวัฒน์ พินิจพรหม, 2565) สอดคล้องกับ กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาศักยภาพและสร้างรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนและมัคคุเทศก์ท้องถิ่น การท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง พบว่า ความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว หรือบริบททางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นยังช่วยเสริมการเล่าเรื่อง โดยเปลี่ยนการเดินทางแต่ละครั้งให้เป็นการเดินทางผ่านกาลเวลาและมรดกทางวัฒนธรรม การให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกฎระเบียบของท้องถิ่นจะทำให้มีพฤติกรรมที่ให้ความเคารพ ซึ่งมีส่วนทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างผู้มาเยือนและชุมชนท้องถิ่น องค์ประกอบที่ 9 วัฒนธรรมท้องถิ่นและภูมิปัญญา (กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย, 2561) สอดคล้องกับ Bittar Rodrigues, C., & Prideaux, B. ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการเพื่อช่วยเหลือชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาจาก Amazon ของบราซิล พบว่า วัฒนธรรมท้องถิ่นถือเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้มัคคุเทศก์ที่โดดเด่นแตกต่างออกไป

นอกเหนือจากการชี้จุดสังเกตแล้ว โดเมนที่เกี่ยวข้องที่เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมยังเจาะลึกโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่นอีกด้วย การทำความเข้าใจความแตกต่างทางภาษาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพกับนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคต่าง ๆ (Bittar Rodrigues, C., & Prideaux, B., 2018)

มิติที่ 4 การบริหารองค์กร สอดคล้องกับ วิวัฒน์ จันทรกึ่งทอง และกอแก้วจันทรกึ่งทอง ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาศักยภาพมัคคุเทศก์ในจังหวัดสงขลาในพื้นที่เชื่อมโยงพัทลุง (นครศรีธรรมราช ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล) พบว่า การบริหารจัดการเป็นทักษะพื้นฐานอย่างหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวคือการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบที่ 10 การบริหารจัดการ (วิวัฒน์ จันทรกึ่งทอง และกอแก้วจันทรกึ่งทอง, 2564) สอดคล้องกับ Kapa, M. G. et al. ที่ศึกษาเรื่องการสำรวจความสามารถของมัคคุเทศก์เพื่อสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่น่าจดจำ พบว่า การบริหารเวลาที่เหมาะสมช่วยให้นักท่องเที่ยวได้เต็มด่ำกับทุกช่วงเวลา มั่นใจได้ว่าพวกเขาจะได้เพลิดเพลินกับความสวยงามและความสำคัญของสถานที่แต่ละแห่ง องค์ประกอบที่ 11 การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า (Kapa, M. G. et al., 2022) สอดคล้องกับ ธนาภรณ์ ทราย และฉลองศรี พิมลสมพงศ์. ที่ศึกษาเรื่องอธิบายพฤติกรรมดังนี้จะช่วยให้มัคคุเทศก์สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่ามัคคุเทศก์จะต้องเจอกับการเผชิญกับปัญหาใหม่ ๆ ที่มีความซับซ้อน และควรมีพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมในด้านการมีทักษะการแก้ไขปัญหา องค์ประกอบที่ 12 การตัดสินใจ (ธนาภรณ์ ทราย และฉลองศรี พิมลสมพงศ์, 2564) สอดคล้องกับ Thuyet, N. T. et al. ที่ศึกษาเรื่องทักษะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาวิชาเอกการจัดการการท่องเที่ยวและการนำเที่ยว พบว่า ทักษะการวิเคราะห์และการตัดสินใจเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องการในการปฏิบัติงานของมัคคุเทศก์เทคโนโลยีในยุคดิจิทัล โดยความสามารถในด้านการวิเคราะห์และการตัดสินใจให้มัคคุเทศก์สามารถแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการทำงานที่มีประสิทธิภาพมาก (Thuyet, N. T. et al., 2022)

3. สร้างคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล

ผลการประเมินคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล ทั้ง 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 การแนะนำการใช้คู่มือ และตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนารูปแบบศักยภาพมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 4 มิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญญา ศักดิ์นาวี ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบศักยภาพผู้ประกอบการธุรกิจอีเว้นท์เพื่อการแข่งขัน พบว่า คู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการธุรกิจอีเว้นท์เพื่อการแข่งขัน ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 การแนะนำการใช้คู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการธุรกิจอีเว้นท์เพื่อการแข่งขัน ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการธุรกิจอีเว้นท์เพื่อการแข่งขัน ซึ่งรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการธุรกิจอีเว้นท์เพื่อการแข่งขัน ได้รับการประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้วยมติเป็นเอกฉันท์ (ปริญญา ศักดิ์นาวี, 2560)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การพัฒนารูปแบบศักยภาพมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี วุฒิมัธยมศึกษาสูงสุด ระดับปริญญาตรี สังกัดประกอบการส่วนใหญ่มีสังกัดประกอบการ เส้นทางนำเที่ยวส่วนใหญ่นำเข้าโซนเอเชีย รายได้เฉลี่ยส่วนใหญ่ อยู่ระหว่าง 50,000 - 80,000 บาท อายุงานมัคคุเทศก์อยู่ระหว่าง 2 - 5 ปี ส่วนผลการศึกษารองรับการประกอบการพัฒนารูปแบบศักยภาพของมัคคุเทศก์ในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 12 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การสื่อสารข้อมูลและการประสานงาน 2) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 3) ความรับผิดชอบต่อสังคม 4) มนุษยสัมพันธ์ 5) จรรยาบรรณวิชาชีพ 6) คุณธรรมและจริยธรรม 7) การปรับตัว 8) วิธีการท่องเที่ยว 9) วัฒนธรรมท้องถิ่น 10) การบริหารจัดการ 11) การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า 12) การตัดสินใจ โดยนำองค์ประกอบ

ทั้ง 12 องค์ประกอบ มาจัดกลุ่มใหม่ได้ 4 มิติ โดยทั้ง 4 มิติ ประกอบด้วย 1) เทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสาร 2) คุณลักษณะของมัคคุเทศก์ 3) ความรู้ในวิชาชีพ 4) การบริหารองค์กรและในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2565). รายงานประจำปี 2561. เรียกใช้เมื่อ 15 ธันวาคม 2565 จาก <https://www.mots.go.th/download/AnnualReport/AnnualReport2561resize.pdf>
- กิตติกวินเดชน์ วงศ์หมั่น. (2564). รูปแบบการพัฒนาศักยภาพมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนท่องเที่ยวเมืองตาก อำเภอเมือง จังหวัดตาก. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 7(พิเศษ), 54-70.
- กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย. (2561). การศึกษาศักยภาพและสร้างรูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนและมัคคุเทศก์ท้องถิ่นการท่องเที่ยวชุมชนเทศบาล ตำบลนาคร้ว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี, 12(28), 85-97.
- ธนาภรณ์ ตราชู และฉล่องศรี พิมลสมพงศ์. (2564). การพัฒนาความสามารถในการปรับตัวของธุรกิจนำเที่ยวไทยเพื่อตอบสนองอุปสงค์การท่องเที่ยวในยุคดิจิทัล. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 14(1), 14-23.
- นันทวัฒน์ พินิจพรม. (2565). การพัฒนาศักยภาพของมัคคุเทศก์ที่ปฏิบัติงานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนเพื่อการเตรียมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ปริญญ์ ศักดิ์นาวี. (2560). การพัฒนารูปแบบศักยภาพผู้ประกอบการธุรกิจอีเว้นท์เพื่อการแข่งขัน. ใน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมและทรัพยากรมนุษย์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วิวัฒน์ จันทร์กิ่งทอง และกนกแก้ว จันทร์กิ่งทอง. (2564). รูปแบบการพัฒนาศักยภาพมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนท่องเที่ยว เมืองตาก อำเภอเมือง จังหวัดตาก. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 7(พิเศษ), 54-70.
- วีระ แก่นเพชร. (2564). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในยุคดิจิทัล. วารสารนวัตกรรมและการจัดการ, 6(1), 148-160.
- สิทธา อนันธชาล และไพฑูรย์ มนต์พานทอง. (2564). แนวทางการพัฒนาศักยภาพมัคคุเทศก์จังหวัดสตูล. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 15(1), 384-400.
- สุภาพร สุกสีเหลือง, และคณะ. (2552). แนวทางการพัฒนาศักยภาพ มัคคุเทศก์ทั่วไปอิสระเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรจน์. วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 1(2), 116-127.
- อภิไทย แก้วจรัส. (2554). ศักยภาพมัคคุเทศก์ไทยในศตวรรษที่ 21. วารสารปัญญาทัศน์, 13(3), 283-296.
- Bittar Rodrigues, C., & Prideaux, B. (2018). A management model to assist local communities developing community-based tourism ventures: a case study from the Brazilian Amazon. Journal of Ecotourism, 17(1), 1-19.
- Kapa, M. G. et al. (2022). An Exploration of Tourist Guides' Competencies To Create Memorable Tourist Experiences. Geojournal of Tourism and Geosites, 44(4), 1350-1358.

- Kiryakova-Dineva, T. et al. (2019). Soft skills for sustainable development in tourism: the Bulgarian experience. *European Journal of Sustainable Development*, 8(2), 57-67.
- Sulaiman Al Jahwari, D. et al. (2016). Evaluating communication competency of tour guides using a modified importance- performance analysis (MIPA) . *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 28(1), 195-218.
- Thuyet, N. T. et al. (2022). Necessary Soft Skills for Students Majoring in Tourism Management and Tour Guiding. *Tạp chí Khoa học Trường Đại học Mở Hà Nội*, 1(2022), 1-8.
- Yamane, T. (1967). *Statistics : An Introductory Analysis*. London: John Weather Hill, Inc.

แนวทางการสอนและการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21*

GUIDELINES FOR TEACHING AND ORGANIZING SOCIAL STUDIES LEARNING IN THE 21ST CENTURY

ทวีโชค เจริญไกร* และ อนูชิต ปราบพาล

Taveechok Hreankrai* and Anuchid Prabparn

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Si Thammarat Campus, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: taveechok1972@gmail.com

บทคัดย่อ

ในศตวรรษที่ 21 ที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อน การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้พร้อมสำหรับความท้าทายในอนาคต บทความนี้จะสำรวจวิธีการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาที่เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 เน้นที่ทักษะที่จำเป็น แนวทางการสอน และการใช้เทคโนโลยี ทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องมีทักษะที่หลากหลายเพื่อประสบความสำเร็จในโลกที่ซับซ้อน ทักษะที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้สังคมศึกษารวมถึง ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ผู้เรียนต้องสามารถวิเคราะห์ข้อมูล ประเมินข้อโต้แย้ง และหาทางแก้ไขปัญหได้อย่างมีวิจารณญาณ ทักษะด้านการสื่อสาร ผู้เรียนต้องสามารถสื่อสารความคิดและความคิดเห็นได้อย่างชัดเจนทั้งในรูปแบบการพูดและการเขียน ทักษะด้านความร่วมมือ ผู้เรียนต้องสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในโครงการและการอภิปรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะการรู้เท่าทันข้อมูล ผู้เรียนต้องสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและระบุอคติได้ ทักษะด้านความฉลาดทางวัฒนธรรม ผู้เรียนต้องมีความเข้าใจและความเคารพในวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทั้งนี้ผู้สอนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจในส่วนของแนวทางการสอนและการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 และต้องใช้แนวทางการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ รวมถึงการเรียนรู้แบบโครงการ ผู้เรียนทำงานในโครงการที่เน้นการวิจัย การแก้ปัญหา และการนำเสนอ การเรียนรู้แบบร่วมมือผู้เรียนทำงานร่วมกันในกลุ่มเพื่อสำรวจหัวข้อและพัฒนามุมมอง การเรียนรู้แบบพลิกกลับผู้เรียน เรียนรู้เนื้อหาพื้นฐานที่บ้านและใช้เวลาในชั้นเรียนเพื่อการอภิปรายและกิจกรรมแบบโต้ตอบ เป็นต้น

คำสำคัญ: แนวทางการสอน, การจัดการเรียนรู้, สังคมศึกษา, ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

Abstract

In the 21st century, the world is changing rapidly and complexly. Organizing social studies learning is therefore very necessary to develop students' potential to be ready for future challenges. This article explores how to provide social studies learning that is appropriate for the 21st century, focusing on essential skills, teaching methods, and the use of technology. Essential Skills Learners in the 21st century must have a wide range of skills to succeed in a complex world.

* Received April 19, 2024; Revised May 21, 2024; Accepted May 27, 2024

Important skills for learning social studies include: Analytical thinking and problem-solving skills Learners must be able to analyze data. Evaluate the argument and find solutions to problems with critical thinking Communication skills Learners must be able to communicate their ideas and opinions clearly in both speaking and writing. Cooperation skills Learners must be able to work effectively with others on projects and discussions. Information literacy skills Learners must be able to assess the credibility of information sources and identify biases. cultural intelligence skills Learners must have an understanding and respect for diverse cultures. In this regard, it is essential for teachers to understand the teaching methods and learning management of social studies in the 21st century and must use teaching methods that emphasize student participation. hands-on learning Including project-based learning Learner's work on projects that focus on research, problem solving and presentations. Cooperative learning Learners work together in groups to explore topics and develop perspectives. Flipped learning Learn basic content at home and use class time for discussions and interactive activities, etc.

Keywords: Teaching guidelines, Learning Management, Social Studies, Essential skills in the 21st century

บทนำ

สังคมศึกษามีบทบาทสำคัญในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมสำหรับความท้าทายของการเป็นพลเมืองในสังคมที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้สังคมศึกษาในปัจจุบันประสบปัญหาหลายประการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอน ซึ่งปัญหาในการเรียนการสอนรวมถึงการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษานั้นสามารถแยกในแต่ละประเด็นได้ ดังนี้ การขาดความเกี่ยวข้อง บ่อยครั้งที่เนื้อหาสังคมศึกษาไม่เกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ การท่องจำแบบตายตัว การเรียนการสอนสังคมศึกษามักเน้นการท่องจำข้อเท็จจริงและวันที่มากกว่าการพัฒนาความเข้าใจและทักษะการคิดวิเคราะห์ การขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ ผู้เรียนจำนวนมากขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ที่จำเป็นในการประเมินข้อมูลและสร้างข้อสรุปที่เป็นเหตุเป็นผล การใช้เทคโนโลยีที่จำกัด การเรียนการสอนสังคมศึกษามักใช้เทคโนโลยีที่จำกัด ซึ่งอาจจำกัดโอกาสในการเรียนรู้แบบโต้ตอบและการเข้าถึงข้อมูล การขาดการเตรียมความพร้อมของผู้สอน โดยเฉพาะครูสังคมศึกษาบางท่านอาจขาดการเตรียมความพร้อมในการใช้เทคนิคการสอนที่ทันสมัยและมีส่วนร่วม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำผลกระทบมาสู่ผู้เรียน โดยอาจสร้างให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้สังคมศึกษาในหลายๆ ด้าน ได้แก่ ผู้เรียนขาดความเข้าใจในแนวคิดและปัญหาทางสังคม ผู้เรียนไม่สามารถคิดวิเคราะห์และประเมินข้อมูลได้ ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ทางสังคมศึกษาไปใช้ในชีวิตจริงได้ ผู้เรียนไม่สนใจและมีแรงจูงใจในการเรียนรู้สังคมศึกษาน้อยลง เป็นต้น (กนก จันทร์ทอง, 2560)

ดังนั้นเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาให้เหมาะต่อการเรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับปรุงการเรียนการสอนสังคมศึกษา และหาแนวทางแก้ไขที่สามารถเป็นไปได้ โดยพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง ออกแบบหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับชีวิตของนักเรียนและประเด็นปัจจุบัน การเน้นการคิดวิเคราะห์ ใช้กลยุทธ์การสอนที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เช่น การอภิปราย การแก้ปัญหา และการจำลองบทบาท การใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและการเข้าถึงข้อมูล การเตรียมความพร้อมของผู้สอนให้การพัฒนาอย่างมืออาชีพแก่ผู้สอนสังคมศึกษาเพื่อให้สามารถใช้เทคนิคการสอนที่

ทันสมัย และ การประเมินที่แท้จริง ใช้การประเมินที่วัดความเข้าใจและทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน (ฐากร สิทธิโชค, 2022)

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา

กลุ่มวิชาสังคมศึกษา เป็นวิชาที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์โดยตรง มนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ในเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ และสังคมวัฒนธรรม มีทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ประกอบตัดสินใจอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิต และมีส่วนร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ในฐานะพลเมืองดีแล้วยังช่วยให้นำความรู้ทางจริยธรรม หลักธรรมทางศาสนามาพัฒนาตนเอง และสังคมได้ จึงจะทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข (กรมวิชาการ, 2554)

ในสังคมที่มีระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ประชาชนพลเมืองต่างก็ต้องเผชิญกับปัญหาของสังคมส่วนรวม และปัญหาส่วนตัว หรือในบางครั้ง อาจถึงกับต้องได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจนโยบายของรัฐอีกด้วย ดังนั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงต้องช่วยให้ผู้เรียน ได้พัฒนาความสามารถในการตัดสินใจ เพื่อแก้ไขปัญหาทั้งส่วนตนและของสังคม อีกทั้งยังสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของรัฐอย่างมีเหตุผล ซึ่งการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลของคนเรานั้นจะเกิดขึ้นได้นั้น ต้องได้รับการฝึกฝนอย่างมีระเบียบ มีกฎเกณฑ์ ซึ่งต้องประกอบด้วยความรู้ และการวิเคราะห์ค่านิยมของตนเองที่ชัดเจนซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ จะช่วยให้บุคคลสามารถพยากรณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัวเรียนรู้การกระทำต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล (มานิตย์ ไชยกิจ, 2557)

ดังนั้นความสำคัญของวิชาสังคมศึกษา จะเห็นได้ว่าวิชาสังคมศึกษา เป็นวิชาที่มีการบูรณาการสาขาแขนงต่างๆ ทั้งสังคมศาสตร์ ที่มีความเฉพาะเจาะจงในแต่ละเรื่อง เพื่อนำมาสร้างความรู้และสิ่งสมประสพการณ์ให้มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมที่มีการปฏิสัมพันธ์ด้วยกัน หรือปฏิสัมพันธ์กับสถาบัน ตลอดจนสิ่งแวดล้อม สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจความเป็นไปของสังคม

แนวทางการสอนและการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21

แนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาเน้นการบูรณาการทักษะในศตวรรษที่ 21 การสอนโดยใช้เทคโนโลยี และกลยุทธ์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คุณสมบัติหลักบางประการของแนวทางเหล่านี้ ได้แก่ :

1. การบูรณาการทักษะในศตวรรษที่ 21 เน้นการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรับมือกับปัญหาที่ซับซ้อนและประสบความสำเร็จในโลกที่เชื่อมต่อกับระบบดิจิทัล อีกทั้งกระบวนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ตามความสนใจ ความสามารถ โดยเชื่อมโยงเนื้อหาสาระของวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สามารถนำความรู้ ทักษะ และเจตคติไปสร้างงาน แก้ปัญหา และใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง (Starfish Labz, 2565) ซึ่งการบูรณาการทักษะแยกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1.1 การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) หมายถึง ความสามารถในการคิดจำแนกแฉก แง่องค์ประกอบต่างๆ ของข้อมูลหรือปัญหาต่าง ๆ ออกเป็นประเด็นย่อย ๆ ในหลาย ๆ แง่มุม รวมทั้งการหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุ ที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็น

ระบบ (บริษัท เอชซีดี อินโนเวชัน จำกัด (สำนักงานใหญ่), 2566) ซึ่งสามารถแบ่งประเด็นออกเป็น 5 ประเด็น ได้แก่

- ระบุปัญหาหรือข้อมูลที่ต้องการวิเคราะห์ให้ชัดเจน
- รวบรวมและประมวลผลข้อมูล
- พัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เป็นไปได้
- นำแนวทางการแก้ไขปัญหาไปทดสอบ
- เลือกแนวทางที่ดีที่สุดไปดำเนินการใช้

ทั้งนี้ การคิดเชิงวิเคราะห์สำหรับการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ยังสามารถขยายรวมถึงการแบ่ง การจำแนก แยกแยะองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วนๆ เพื่อค้นหาว่าองค์ประกอบย่อย ๆ อะไรบ้าง ทำมาจากอะไร ประกอบขึ้นมาได้อย่างไรและมีความเชื่อมโยง สัมพันธ์กันอย่างไร ดังนั้น คิดวิเคราะห์ จึงเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดด้านอื่น ๆ ที่สูงขึ้น (พระยุพธนา มาลาวิโส (มาลาวงษ์) และคณะ, 2022)

1.2 การสื่อสาร (Communication) หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความต้องการจากผู้ส่งสารโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ที่อาจเป็นการพูด การเขียน สัญลักษณ์อื่นใด การแสดงหรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไปยังผู้รับสาร ซึ่งอาจจะใช้กระบวนการสื่อสารที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสม หรือความจำเป็นของตนเองและคู่สื่อสาร โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดการรับรู้ร่วมกันและมีปฏิริยาตอบสนองต่อกัน บริบททางการสื่อสารที่เหมาะสมเป็น ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549)

1.3 การทำงานร่วมกัน (Cooperation) หมายถึง การร่วมกันทำงานของสมาชิกที่มากกว่า 1 คน โดยที่สมาชิกทุกคนนั้นจะต้องมีเป้าหมายเดียวกันจะทำ อะไรแล้วทุกคนต้องยอมรับร่วมกัน มีการวางแผนการทำงานร่วมกัน การทำงานเป็นทีมมีความสำคัญในทุกองค์การการทำงานเป็นทีมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารงานการทำงานเป็น ซึ่งทีมมีบทบาทสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือของกลุ่มสมาชิกเป็นอย่างดี (กระทรวงมหาดไทย, 2556) ทั้งนี้ การทำงานเป็นทีมสำหรับผู้เรียน หรือสำหรับการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษานั้น สามารถสร้างกระบวนการการเรียนรู้โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

- การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล หมายถึง การที่สมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมีความเกี่ยวข้องกันในการของของกลุ่มหรือ ทีม ตระหนักในความสำคัญของคนและกัน แสดงออกซึ่งการยอมรับ การให้เกียรติกัน สำหรับกลุ่มขนาดใหญ่ก็มีปฏิสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายมากกว่าการติดต่อกันตัวต่อตัว
- มีจุดมุ่งหมายและเป้าหมายร่วมกัน หมายถึง การที่สมาชิกกลุ่มจะมีส่วนกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมร่วมกันของทีม หรือ กลุ่ม โดยเฉพาะจุดประสงค์ของสมาชิกกลุ่มที่สอดคล้องกับองค์การ มักจะนำมาซึ่งความสำเร็จของการทำงานได้ง่าย
- การมีโครงสร้างของทีม หรือ กลุ่ม หมายถึง ระบบพฤติกรรม ซึ่งเป็นแบบแผนเฉพาะกลุ่มสมาชิกกลุ่มจะต้องปฏิบัติตามกฎหรือมติของกลุ่ม ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มแบบทางการ (Formal Group) หรือกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ (Informal Group) ก็ได้ สมาชิกทุกคนของกลุ่มจะต้องยอมรับและปฏิบัติตามเป็นอย่างดี สมาชิกกลุ่มย่อย อาจจะมีกฎเกณฑ์แบบไม่เป็นทางการ มีความสนิทสนมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างสมาชิกด้วยกัน
- สมาชิกมีบทบาทและมีความรู้สึกร่วมกัน การรักษาบทบาทที่มั่นคงในแต่ละทีม / กลุ่ม จะมีความแตกต่างกันตามลักษณะของกลุ่ม รวมทั้งความรู้ความสามารถของสมาชิก โดยมีการจัดแบ่งบทบาทและ

หน้าที่ ความรับผิดชอบ กระจายงานกันตามความรู้ ความสามารถ และความถนัดของสมาชิก (สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น, 2565)

จากกระบวนการข้างต้นจึงสามารถสรุปได้ว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจ และสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าถึงกระบวนการทำงานเป็นทีม อีกทั้ง การทำงานเป็นทีมเป็นแรงจูงใจสำคัญที่จะผลักดันให้ท่านเป็นผู้นำที่ดี เพื่อเป้าประสงค์ที่จะนำทีมให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน จึงจำเป็นต้องค้นหาคุณลักษณะของการทำงานเป็นทีมให้พบระลึกไว้เสมอว่าทุกคนมีอิสระในตัวเอง ขณะเดียวกันก็เป็นส่วนหนึ่งของทีม แล้วจึงนำเอากลยุทธ์ในการสร้างทีมเข้ามาใช้เพื่อให้ทุกคนทำงานร่วมกันและประสบความสำเร็จ

1.4 ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ความสามารถในการคิดริเริ่ม สิ่งแปลกใหม่ คิดอย่างกว้างไกล คิดได้หลายทิศทาง มีความคิดที่หลุดออกจากกรอบเดิม ๆ และมองเห็นความเชื่อมโยงกันของวัตถุรอบตัว ทำให้สามารถแก้ปัญหาที่ยากที่พบเจอในชีวิตประจำวันให้หมดไป องค์ประกอบพื้นฐาน 4 ประการของความคิดสร้างสรรค์ (อารี รังสินันท์, 2527) ได้แก่

- ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) ความสามารถในการคิดได้อย่างรวดเร็วคล่องแคล่ว และมีจำนวนความคิดเป็นปริมาณมากในระยะเวลาจำกัด แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ความคิดคล่องแคล่วด้านถ้อยคำ (Word Fluency) ความสามารถของบุคคลในการใช้ถ้อยคำได้อย่างคล่องแคล่ว, ความคิดคล่องแคล่วด้านการเชื่อมโยงสัมพันธ์ (Associational Fluency) ความสามารถในการคิดหาคำที่เหมือนกันหรือคล้ายกันให้ได้มากที่สุด ในระยะเวลาที่กำหนด, ความคิดคล่องแคล่วด้านการแสดงออก (Expressional Fluency) ความสามารถด้านการนำคำมาเรียงกันอย่างรวดเร็วเพื่อให้ได้ประโยคที่ต้องการ เรียกว่าเป็นความสามารถด้านการใช้วลีหรือการใช้ประโยค, ความคิดคล่องแคล่วในการคิด (Ideational Fluency) ความสามารถที่จะคิดสิ่งที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด เช่น การบอกประโยชน์ของถ้วยกาแฟให้ได้มากที่สุดภายใน 1 นาที

- ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) ความสามารถในการคิดหาคำตอบได้หลายประเภทและหลายทิศทาง แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ความคิดยืดหยุ่นที่เกิดขึ้นทันที (Spontaneous Flexibility) ความสามารถที่จะพยายามคิดสิ่งต่างๆ อย่างเป็นอิสระ เช่น คิดหาประโยชน์ของก้อนหินได้หลายทิศทาง และ ความยืดหยุ่นด้านการดัดแปลง (Adaptive Flexibility) ความสามารถในการคิดดัดแปลงจากสิ่งหนึ่งเป็นอีกหลายสิ่ง ช่วยหลีกเลี่ยงปัญหาการติดซ้ำซ้อน และสามารถนำความคิดทั้งหมดที่ได้มาจัดเป็นประเภทต่าง ๆ

- ความริเริ่ม (Originality) ความสามารถในการคิดสิ่งที่มีลักษณะแปลกใหม่และแตกต่างไปจากธรรมดา เป็นความคิดที่หาได้ยาก ไม่มีใครนึกถึง และเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม เนื่องจากเป็นความคิดที่ยังไม่มีใครเคยคิดมาก่อน ผู้มีความคิดริเริ่มจึงต้องมีความกล้าที่จะคิด กล้าที่จะลอง เพื่อทดสอบความคิดใหม่ของตน ความริเริ่มบางครั้งมีพื้นฐานมาจากจินตนาการ แต่ต้องเป็นจินตนาการประยุกต์ คือ คิดริเริ่มและหาทิศทางสร้างผลงานจากความริเริ่มนั้นให้เป็นจริงให้ได้

- ความละเอียดลออ (Elaboration) ความสามารถในการพัฒนา แต่งเติม หรือขยายความคิดหลักให้ได้ความหมายที่สมบูรณ์และมีความแปลกใหม่ ความคิดที่แสดงออกมานั้นเป็นความคิดที่ละเอียดสามารถนำมาทำให้สมบูรณ์และประณีตต่อไปได้อย่างเต็มที่

จากกระบวนการข้างต้นจึงสามารถสรุปได้ว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้น มีกระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์ เป็นองค์ประกอบที่จะสามารถทำให้ผู้เรียนได้มีมุมมอง ทักษะ การทำงานแบบมีส่วนร่วม (ร่วมมือกันทำงาน) หรือการทำงานเป็นทีม ซึ่งการคิดสร้างสรรค์อาจกล่าวได้ว่าเป็นฐานแห่งการเรียนรู้ และ การทำงานร่วมกัน

2. การสอนโดยใช้เทคโนโลยี ในยุคดิจิทัล สื่อเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ช่วยให้ครูหรือผู้สอนได้จัดการเรียนการสอน รวมไปถึงเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากปัจจุบันเด็ก ๆ มีความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีมากขึ้น อีกทั้งอุปกรณ์ต่างๆ ที่รองรับการเรียนรู้ของนักเรียนค่อนข้างหลากหลาย และเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดสมรรถนะต่างๆ การนำเทคโนโลยีมาบูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ใช้ความสามารถของตนเองในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งยังกระตุ้นความสนใจในการเรียนได้มากขึ้น จากการใช้เทคโนโลยีในการสร้างสื่อให้มีความหลากหลาย และยังเป็นการเตรียมความพร้อมของนักเรียนเพื่อเข้าสู่สังคมยุคใหม่ ดังนั้น เทคโนโลยีจึงเป็นทางเลือกในการเรียนเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ที่แตกต่างของผู้เรียนได้ (Starfish Labz, 2563)

2.1 สำหรับเทคนิค และวิธีการในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในห้องเรียนปกติ และห้องเรียนออนไลน์

สิ่งที่ต้องคำนึง คือ การใช้แอปพลิเคชันที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ง่าย เหมาะกับบริบทของผู้เรียน รองรับทุกอุปกรณ์ สะดวกต่อการเรียนได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา เนื่องจากความพร้อมทางด้านอุปกรณ์แตกต่างกัน การสร้างความเข้าใจในการใช้งานแอปพลิเคชันร่วมกัน ใช้การประเมินเพื่อการพัฒนา โดยวัดจากผลงาน เน้นเช็คความเข้าใจหลังจบคาบเรียนโดยการสรุปตามความถนัดของผู้เรียน

2.2 การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ส่งเสริมการเรียนรู้อิสระของผู้เรียน ฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็นและสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง มีพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็น และเตรียมนักเรียนให้พร้อมสำหรับการเป็นพลเมืองดิจิทัลในอนาคต และครูผู้สอนยังสามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลายที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้มากขึ้น ทำให้การจัดการและการบริหารสารสนเทศเป็นระบบ ง่ายต่อการจัดเก็บ สะดวกในการประเมิน เพราะการใช้เทคโนโลยีมุ่งให้ผู้เรียนประเมินตนเองได้อีกด้วย

3. กลยุทธ์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เน้นให้ผู้เรียนช่วยกันในการเรียนรู้โดยมีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาอาศัยกันในการเรียนรู้ มีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด มีการสัมพันธ์กัน มีการทำงานร่วมเป็นกลุ่ม มีการวิเคราะห์กระบวนการของกลุ่ม และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานร่วมกัน ซึ่งสามารถแบ่งกลยุทธ์ได้ ดังนี้

- การพึ่งพาซึ่งกันและกันเชิงบวก หมายถึง การเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้เรียนจะต้องทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ความรับผิดชอบร่วมกันนี้สร้างความรู้สึกของชุมชนและส่งเสริมให้นักเรียนช่วยเหลือและสนับสนุน

- ปฏิสัมพันธ์แบบเห็นหน้า หมายถึง ผู้เรียนทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ทำให้เกิดการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์โดยตรง สิ่งนี้ส่งเสริมการอภิปราย การแก้ปัญหา และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

- ความรับผิดชอบส่วนบุคคล หมายถึง การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม แต่ผู้เรียนแต่ละคนก็ต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง พวกเขาต้องแน่ใจว่าได้ช่วยเหลือกลุ่มและเข้าใจเนื้อหา ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์, การเรียนรู้แบบร่วมมือจะสอนให้ผู้เรียนรู้จักวิพัตถ์กับผู้อื่น ทำงานเป็นทีมเป็นผู้นำ และแก้ไขข้อขัดแย้งอย่างสันติ

- การประมวลผลแบบกลุ่ม หมายถึง การประมวลผลหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจแล้ว สมาชิกกลุ่มจะต้องไตร่ตรองถึงผลงานโดยรวมของผู้เรียน การสะท้อนนี้ช่วยให้พวกเขาประเมินได้ว่าอะไรเป็นไปด้วยดีและสิ่งที่อาจดีกว่านี้ในแง่ของวิธีการทำงานของกลุ่มและคุณภาพของงานของผู้เรียนเอง

กิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาที่เน้นทักษะสำคัญ

กลยุทธ์การเรียนรู้แบบร่วมมือเชิงปฏิบัติ

การเรียนรู้แบบร่วมมือครอบคลุมกิจกรรมและกลยุทธ์ต่างๆ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันในกลุ่มเล็กๆ หรือทีมเพื่อบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน ต่อไปนี้เป็นกลยุทธ์การเรียนรู้แบบร่วมมือยอดนิยม ได้แก่

1. กิจกรรมปริศนาจิ๊กซอว์ ซึ่งจะดำเนินการโดยแบ่งหัวข้อที่ซับซ้อนออกเป็นส่วนเล็กๆ หรือหัวข้อย่อย มอบหมายหัวข้อย่อยให้ผู้เรียนแต่ละคนหรือกลุ่มเพื่อค้นคว้าและเป็นผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นให้ผู้เรียนจัดกลุ่มใหม่ โดยให้สมาชิกแต่ละคนนำเสนอหัวข้อย่อยที่แตกต่างกัน พวกเขาแบ่งปันความเชี่ยวชาญของตนเพื่อทำความเข้าใจหัวข้อทั้งหมดอย่างครอบคลุม

2. กิจกรรมคิด-คู่-แบ่งปัน ซึ่งจะดำเนินการโดย ตั้งคำถามหรือปัญหากับชั้นเรียน ให้ความรู้ผู้เรียนสักครู่เพื่อคิดเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับคำตอบของพวกเขา จากนั้นให้พวกเขาจับคู่กับเพื่อนบ้านเพื่อหารือเกี่ยวกับความคิดของพวกเขา จากนั้น ให้คู่แบ่งปันแนวคิดกับชั้นเรียน กลยุทธ์นี้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและทำให้แน่ใจว่าแม้แต่ผู้เรียนที่อายุน้อยก็มีโอกาสที่จะแสดงความคิดเห็น

3. กิจกรรมการระดมความคิดแบบ Round Robin ในแวดวง ให้ผู้เรียนผลัดกันแบ่งปันแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อหรือคำถาม ผู้เรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมหนึ่งความคิดก่อนส่งต่อไปให้นักเรียนคนถัดไป กิจกรรมนี้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน

4. กิจกรรมการเล่าเรื่องแบบมีส่วนร่วม ดำเนินการโดยเริ่มเรื่องด้วยประโยคหนึ่งหรือสองประโยค และให้ผู้เรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มเพิ่มเข้าไปแบบสลับกัน เป้าหมายคือการทำงานร่วมกันสร้างเรื่องราวที่มีเอกลักษณ์และเต็มไปด้วยจินตนาการ

5. กิจกรรมเกลเลอว์อล์ค ดำเนินการโดยโพสต์ผลงานของผู้เรียนหลายๆ ชิ้นทั่วห้องเรียน ผู้เรียนเดินไปรอบๆ เป็นกลุ่มเล็กๆ อภิปรายการงาน และแสดงความคิดเห็นหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระดานโน้ต สิ่งนี้ส่งเสริมการประเมินและการไตร่ตรองจากเพื่อนร่วมงาน

6. กิจกรรมการแก้ไขและแก้ไขโดยเพื่อน ดำเนินการโดยหลังจากที่ผู้เรียนเขียนเรียงความหรือรายงานแล้ว ให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนบทความกับคู่เพื่อแก้ไขและทบทวน พวกเขาสามารถให้ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงงานของกันและกัน

7. กิจกรรมการแก้ปัญหาแบบกลุ่ม ดำเนินการโดยนำเสนอปัญหาที่ท้าทายซึ่งต้องใช้หลายขั้นตอนในการแก้ไข ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อหารือและพัฒนาแนวทางแก้ไขร่วมกัน จากนั้นพวกเขาสามารถแบ่งปันกลยุทธ์และข้อสรุปกับชั้นเรียนได้

8. กิจกรรมเลขหัวรวมกัน ดำเนินการโดยมอบหมายหมายเลขให้ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่ม ถามคำถามหรือก่อนปัญหา และเมื่อคุณโทรหาหมายเลข ผู้เรียนที่มีหมายเลขนั้นจะต้องตอบกลับในนามของกลุ่ม สิ่งนี้ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและทำให้ทุกคนมีส่วนร่วม

9. กิจกรรมแบบทดสอบความร่วมมือ ดำเนินการโดย แทนที่จะทำแบบทดสอบเดี่ยวแบบเดิม ๆ ให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อตอบคำถาม พวกเขาสามารถพูดคุยและอภิปรายคำตอบก่อนส่งคำตอบเป็นกลุ่ม

10. กิจกรรมบทบาทสมมติหรือการจำลอง ดำเนินการโดยสร้างสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาบทเรียน มอบหมายบทบาทให้กับผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม และให้พวกเขาแสดงสถานการณ์หรือมีส่วนร่วมในสถานการณ์จำลองที่ต้องใช้ความร่วมมือและการแก้ปัญหา

11. กิจกรรมโปสเตอร์กลุ่มหรือการนำเสนอ ดำเนินการโดยมอบหมายหัวข้อให้กลุ่มค้นคว้าและสร้างโปสเตอร์หรืองานนำเสนอ สมาชิกกลุ่มแต่ละคนมีบทบาทเฉพาะ (เช่น นักวิจัย ผู้นำเสนอ นักออกแบบภาพ) พวกเขาทำงานร่วมกันเพื่อรวบรวมข้อมูลและนำเสนอในชั้นเรียน

12. กิจกรรมทีมโต้วาที ดำเนินการโดยจัดตั้งทีมโต้วาทีซึ่งผู้เรียนจะต้องทำงานร่วมกันเพื่อค้นคว้าข้อโต้แย้งและการโต้แย้งในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง สิ่งนี้ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการสื่อสารโน้มน้าวใจ

13. กิจกรรมวงกลมใน - นอก ดำเนินการโดยผู้เรียนยืนเป็นวงกลมสองวงที่มีศูนย์กลางร่วมกัน โดยให้วงกลมด้านในหันเข้าหาวงกลมวงนอก พวกเขามีส่วนร่วมในการอภิปรายสั้นๆ หรือแบ่งปันแนวคิดกับคู่สนทนา จากนั้นวงกลมวงหนึ่งจะหมุนเวียนกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้ตอบกับคู่ใหม่ได้ วิธีนี้อำนวยความสะดวกในการโต้ตอบและการอภิปรายหลายครั้ง และ

14. กิจกรรมกลุ่มการอ่านสทกรณ ดำเนินการโดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ สำหรับการอ่านมอบหมายบทบาทที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม เช่น ผู้สรุป ผู้ถาม ผู้ชี้แจง และผู้ทำนาย ผู้เรียนแต่ละคนอ่านเนื้อหาบางส่วนแล้วแบ่งปันข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาทของตนกับกลุ่ม สิ่งนี้ส่งเสริมการอ่านและความเข้าใจอย่างกระตือรือร้น (AhaSlides, 2564)

ทั้งนี้กลยุทธ์การเรียนรู้แบบร่วมมือเหล่านี้ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 และการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน การทำงานเป็นทีม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการสื่อสารในหมู่นักเรียน ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้การเรียนรู้มีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์มากขึ้น ผู้สอนสามารถเลือกกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และพลวัตของผู้เรียนได้ดีที่สุด

ผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21

ผลลัพธ์ที่ผู้เขียนคาดหวังจากการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้นเป็นการสร้างผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดแก้ปัญหา สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ค้นหาความรู้ และสร้างความรู้ใหม่ เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ทำงานกลุ่ม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน และทักษะการเป็นพลเมืองของผู้เรียน อีกทั้งสังคมศึกษาเป็นศาสตร์สาขาหนึ่งที่สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี และมีความสำคัญในการพัฒนาพลเมืองของประเทศชาติ ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของวิชาสังคมศึกษา วิชาสังคมศึกษาจัดเป็นวิชาที่มีความสำคัญมาก ๆ ต่อการพัฒนาคุณสมบัติของพลเมืองให้มีความเป็นพลเมืองที่ดีและมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น เนื่องจากวิชาสังคมศึกษาจะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสถาบันทางสังคม และมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิต การแก้ปัญหา รวมถึงการปฏิบัติตนและการดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สรุป

การศึกษาเรื่อง แนวทางการสอนและการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาข้อมูลทั้งแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวเนื่องกับกระบวนการเรียนการสอน ทั้งในระดับประถมศึกษา, มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาเพื่อค้นหาข้อมูลในการเขียนแนวทาง รูปแบบ กระบวนการ รวมทั้งการจัดการโดยเสริมทักษะของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมในแต่ละด้าน ทั้ง การบูรณาการทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นในส่วนของการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และความคิดสร้างสรรค์ การสอนโดยใช้เทคโนโลยีกลยุทธ์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และกลวิธีเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนนั้นได้แสวงหาความรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง และได้ทำการนำเสนอพร้อมทั้งประกอบด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด

ดั่งข้างต้น ซึ่งผู้เขียนหวังว่ากระบวนการ แนวคิด กลยุทธ์ หรือวิธีการในบทความนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น พร้อมทั้งเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ในสายสังคมศึกษาให้สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งผู้เรียนเองก็สามารถเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเองและร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กนก จันท์ทอง. (2560). การสอนสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 28(2), 227 - 241.
- กรมวิชาการ. (2554). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: ไทยร่วมเกล้าจำกัด.
- กระทรวงมหาดไทย. (2556). การทำงานร่วมกัน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อสาธิตราชดิณแดน กรมการปกครอง.
- สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. (2565). การทำงานเป็นทีม. เรียกใช้เมื่อ 2 มีนาคม 2567 จาก <http://www.local.moi.go.th/team.html>
- ฐากร สิทธิโชค. (2022). แนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์.
- บริษัท เอชซีดี อินโนเวชั่น จำกัด (สำนักงานใหญ่). (2566). 5 ขั้นตอนคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking). เรียกใช้เมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <https://www.sasimasuk.com/16697109/5>
- พระยุพธนา มาลาวีโส (มาลาวัษ์) และคณะ. (2022). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีสอนแบบเชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารการบริหารนิติบุคคล, 8(8), 215-226.
- มานิตย์ ไชยกิจ. (2557). แนวทางการบูรณาการการเรียนการสอน กับการวิจัยและการบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 16(2), 205 - 213.
- สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ. (2549). การสื่อสารเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- อารี รังสินันท์. (2527). ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร: ธนกิจการพิมพ์.
- AhaSlides. (2564). กลยุทธ์การเรียนรู้แบบร่วมมือเชิงปฏิบัติการ. เรียกใช้เมื่อ 3 มีนาคม 2567 จาก <https://ahaslides.com/th/blog/cooperative-learning-strategies/>
- Starfish Labz. (2563). การใช้เทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน. เรียกใช้เมื่อ 3 มีนาคม 2567 จาก <https://www.starfishlabz.com/blog/760>
- Starfish Labz. (2565). บูรณาการการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. เรียกใช้เมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <https://www.starfishlabz.com/blog/249-21>

คุณภาพชีวิตที่ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงาน บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด*

LIFE QUALITY AFFECTING EMPLOYEE ENGAGEMENT WITH CAPRIC (THAILAND) CO., LTD. EMPLOYEES

วนัสรินทร์ อูสมาน* และ ชินโสณ วิสิฐนิธิกิจ

Wanassarin Ousaman* and Chinnaso Visitnitikija

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Graduate School, Kasem Bundit University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: salamah.new@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด 2) ระดับความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด 3) เปรียบเทียบความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล 4) คุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงาน บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด เลือกตัวอย่างจำนวน 200 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา สถิติที่ใช้คือร้อยละ ค่าเฉลี่ย การทดสอบสมมติฐานแบบ t- test, F- test (One-Way ANOVA) และ Multiple Regression Analysis ผลการศึกษา พบว่า 1) คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง 2) ความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 3) เปรียบเทียบความผูกพันของพนักงาน จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระยะเวลาการทำงาน(อายุงาน) ที่แตกต่างกันมีความผูกพันของพนักงาน บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ไม่แตกต่างกัน ข้อมูลด้านระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน หน่วยงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีความผูกพันของพนักงาน บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด แตกต่างกัน 4) คุณภาพชีวิตในการทำงาน พบว่า ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ด้านโอกาสและการพัฒนาความสามารถ ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว และด้านการคำนึงถึงประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม มีอิทธิพลต่อความผูกพันของพนักงานบริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต, ความผูกพันต่อองค์กร, บริษัท แคบริค(ไทยแลนด์) จำกัด

Abstract

Research on life quality affecting employee engagement with Capric (Thailand) Co., Ltd. has the objective of studying the following: 1) to research the life quality of the employees of Capric (Thailand) Co., Ltd. 2) to study the level of engagement of employees towards Capric (Thailand) Co., Ltd. 3) to compare employees' engagement towards Capric (Thailand) Co., Ltd.

* Received May 1, 2024; Revised May 26, 2024; Accepted May 31, 2024

classified by personal information. 4) to study the quality of employees' lives affecting employee engagement with Capric (Thailand) Co., Ltd. by using 200 questionnaires as a data collection tool and using statistics to analyze the data, namely percentage, mean, hypothesis testing, t-test, F-test (one-way ANOVA), and multiple regression analysis. The study found 1) life quality of employees of Capric (Thailand) Co., Ltd. is overall at a moderate level of importance. 2) Employee engagement towards Capric (Thailand) Co., Ltd. is overall average at a moderate level. 3) Compare employee engagement The differences in personal information regarding gender, age, status, and duration of work do not affect employee commitment. However, the the differences in personal information regarding the level of education, job position, organization, and average monthly income affect employee commitment. 4) Life quality of employee influences employee engagement towards Capric (Thailand) Co., Ltd. in terms of fair remuneration, hygienic and safe environment, opportunity and ability development, security and advancement in work, Democracy in the organization, the balance between work and personal life and considering benefits and social responsibility influences employee engagement toward Capric (Thailand) Co., Ltd. with statistical significance at the 0.05 level.

Keywords: Quality of life, Organizational Commitment, Capric (Thailand) Co., ltd.

บทนำ

การทำงานมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง อาจกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่ปฏิบัติมากกว่ากิจกรรมใด ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมอุตสาหกรรม คาดกันว่ามนุษย์ได้ใช้เวลาถึงหนึ่งในสามของชีวิตเป็นอย่งน้อยอยู่ในโรงงานหรือสำนักงาน และยังเชื่อว่าในอนาคตอันใกล้นี้มนุษย์จำเป็นต้องใช้เวลาของชีวิตเกี่ยวข้องกับการทำงานเพิ่มขึ้นไปอีก อีกทั้งการทำงานเป็นสิ่งที่ให้ประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อชีวิตมนุษย์ เพราะเป็นโอกาสที่ทำให้เกิดการพบปะสังสรรค์ระหว่างผู้ใช้งานกับบุคคลอื่น ๆ กับสถานที่กับขั้นตอนและเรื่องราวต่าง ๆ ตลอดจนความคิดเห็นทั้งหลายจากผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้น การทำงานจึงเป็นการเปิดโอกาสให้แสดงออกถึงเชาว์ ปัญญา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อันจะนำมาซึ่งเกียรติภูมิและความพึงพอใจในชีวิต ในขณะที่ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ภาวะของความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (NICS) เชื่อว่าในอนาคตอันใกล้นี้ จะมีคนเป็นจำนวนมากเข้ามาใช้เวลาของชีวิตเกี่ยวข้องกับการทำงานในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นในทุกระดับของการจ้างแรงงาน และถ้าหากว่าเวลาส่วนมากของชีวิต ในการทำงานนี้ มนุษย์ได้อยู่กับสิ่งที่ตนเองพอใจ ก็จะช่วยให้มีสภาพจิตใจและอารมณ์ที่จะส่งเสริม ให้เกิดสภาพการทำงานที่ดี ซึ่งย่อมถือได้ว่ามีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดี จะส่งผลต่อชีวิต โดยส่วนรวมของบุคคลผู้นั้นให้เป็นสุข ซึ่งแสดงถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วย อันเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาประเทศด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เมื่อแต่ละบุคคลได้ใช้ชีวิตการทำงานอยู่กับสิ่งที่ตนเองพอใจก็จะทำให้มีสภาพจิตใจและอารมณ์ที่ดี ซึ่งส่งผลให้ทำงานดีตามไปด้วย (สมบุญ บัวศรี, 2565)

ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่แต่ละองค์กรจะต้องศึกษาหรือแสวงหาหนทางให้เกิดความสอดคล้องกันของความพึงพอใจระหว่างพนักงานและองค์กร เพื่อให้้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายสูงสุด หากคุณภาพชีวิตการทำงานต่ำลง ผลที่ตามมาคือ ความเสียหายอย่างใหญ่หลวงที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการผลิตที่ต้องหยุดชะงักจนมีผลทำให้การผลิตไม่สามารถดำเนินการไปตามเป้าหมายได้ ซึ่งนอกจากองค์กรจะสูญเสียรายได้จำนวนมากมหาศาลแล้ว พนักงานเองก็ต้องประสบความลำบากและขาดรายได้ อีกทั้งส่งผลกระทบต่อสังคม และประเทศชาติโดยรวมด้วย ถ้าพนักงานมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีและมีความผูกพันต่อองค์กรสูง ย่อมทำให้พนักงานสามารถอยู่กับ

องค์การได้นาน และทำให้เพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการผลิตขององค์การได้ดียิ่งขึ้น (กวิตา บำรุงธรรม, 2559) การสร้างคุณภาพชีวิตในการทำงาน (Quality of Work-Life) ให้มีความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานกับชีวิตส่วนตัวและครอบครัว (Work-Life Balance) ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดความผูกพันต่อองค์การจนเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เป็นการประสานระหว่างบุคคลและงานให้ชีวิตและการทำงานผสมผสานกันอย่างกลมกลืน ทำให้ผู้ทำงานเกิดความพึงพอใจในการทำงานและดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นสุข (ประพันธ์ ชัยกิจอุไร, 2560) คุณภาพชีวิตในการทำงานเป็นการรับรู้ของพนักงาน ที่เกิดความพึงพอใจในการทำงาน และมีความตั้งใจในการทำงานอย่างเต็มความสามารถ และมีความต้องการให้ตนเองทำงานในองค์กรได้อย่างมีความสุข เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ (กัลยา โฉมพลกรัง และเสาวลักษณ์ จิตต์น้อม, 2565) การทำงานมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์มาก คนหรือบุคคลากรถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญเป็นทรัพยากรที่ต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพราะคนมีชีวิตจิตใจ ผู้บริหารจำเป็นต้องดูแลอย่างใกล้ชิดในกระบวนการทำงานของปฏิบัติงาน และสิ่งอำนวยความสะดวก

ความผูกพันในองค์การมีนัยยะสำคัญต่อความสำเร็จและเจริญก้าวหน้าขององค์การ เพราะทำให้องค์กรได้มาซึ่งพนักงานที่ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ ตั้งใจและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้กับองค์กร ทำให้องค์กรได้รับประโยชน์มากมาย ทั้งด้านอัตราการขาดงาน อัตราการลาออกหรือเปลี่ยนงานและการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีเนื้อโดยย่อดังนี้ ว่าถึงความหมายของคำว่า ความผูกพันต่อองค์การคือความรู้สึกที่ดีต่อองค์การมีความรักความภาคภูมิใจความเอาใจใส่ต่อองค์การรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งมีความเชื่อมั่นยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การเต็มใจและเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อเป้าหมายและต้องการที่จะดำรงไว้ซึ่งการเป็นสมาชิกขององค์กรนั้นตลอดไป (อนุดิษฐ์ ฐานไชยกร, 2562) ดังนั้นพนักงานที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีส่งผลให้พนักงานเกิดความผูกพันต่อองค์การ ตามทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อองค์การ เป็นทฤษฎีของ Steers, R. M. เห็นว่าความผูกพันต่อองค์การ เป็นความสัมพันธ์อันเหนียวแน่น มีความเป็นหนึ่งเดียวกันของสมาชิกในการเข้าร่วมกิจกรรม ขององค์การ ซึ่งได้แสดงให้เห็นถึง 1) ความเชื่อถือและการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ 2) ความคาดหวังที่จะใช้ความพยายามเพื่อประโยชน์ต่อองค์การ 3) ความปรารถนาที่จะดำรงรักษาการเป็นสมาชิกขององค์การ (Steers, R.M., 1977)

บริษัท แคมบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ก่อตั้งเมื่อปี 2541 เริ่มแรกดำเนินธุรกิจเป็น Trading Company ภายใต้ชื่อ หจก.แคมบริค (ประเทศไทย) และจากการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันดำเนินธุรกิจเป็นทั้ง ผู้ผลิต นำเข้า และจัดจำหน่าย เทปขาวและสติ๊กเกอร์ ภายใต้ตราสินค้า(นูโว) NUVO ที่มีความมุ่งมั่นอย่างยิ่ง ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดี มีความสม่ำเสมอในคุณภาพ และเน้นการบริการที่เป็นเลิศ เพื่อก้าวสู่ความเป็นผู้นำในด้านการผลิต นำเข้า และจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์เทปขาวอยู่ในระดับแถวหน้าของประเทศไทย โดยการคัดสรรและนำเข้า ผลิตภัณฑ์เทปขาวจากต่างประเทศที่เป็น World Leader ของเทปขาวชนิดนั้น ๆ มาผ่านกระบวนการผลิตโดยเครื่องจักรที่มีความทันสมัย ผลิตเทปคุณภาพดี รวดเร็ว กำลังการผลิตที่สูง เพื่อรองรับความต้องการของลูกค้าในการใช้งานเทปขาวทุกรูปแบบ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของบริษัทฯ ที่ว่า “มั่นใจคุณภาพ ส่งมอบทันเวลา ลูกค้าพึงพอใจ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง”

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษาต้องการศึกษาคุณภาพชีวิตที่ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคมบริค(ไทยแลนด์) จำกัด เพื่อให้สามารถนำผลที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพชีวิตการทำงาน เพื่อเข้าถึงความต้องการของพนักงาน เป็นแนวทางสำหรับการบริหารการพัฒนาองค์การ การเสนอผู้บริหารเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตการทำงาน การบำรุงรักษาบุคลากรขององค์การ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์การ และส่งผลต่อความสำเร็จขององค์การต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด
2. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด
3. เพื่อเปรียบเทียบความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค(ไทยแลนด์) จำกัด จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

บุคคล

4. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์)

จำกัด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตที่ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค(ไทยแลนด์) จำกัด โดยใช้วิธีเชิงปริมาณ การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในแต่ละขั้นตอนไว้

1. ขอบเขต

1.1 ด้านเนื้อหา ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตที่ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด โดยอาศัยทฤษฎีคุณภาพชีวิตการทำงานของ Walton, R. E. ประกอบด้วย ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ด้านโอกาสและการพัฒนาความสามารถ ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน ด้านการบูรณาการทางสังคม หรือ การทำงานร่วมกัน ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว ด้านการคำนึงถึงประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม (Walton, R. E. , 1974) และทฤษฎีเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรของ Steer(1997) ประกอบด้วย ความเชื่อถือและการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทพยายามในการทำงานเพื่อประโยชน์ขององค์กร ด้านความปรารถนาอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกภาพในองค์กร

1.2 ด้านประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงาน บริษัท แคบริค(ไทยแลนด์) จำกัด จำนวน 350 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ พนักงาน บริษัท แคบริค(ไทยแลนด์) จำกัด จำนวน 200 คน การศึกษาในครั้งนี้ ใช้การคำนวณหากลุ่มตัวอย่าง (Sample size) แบบทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนของ ทาโรยามาเน (Yamane, T., 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

1.3 ด้านระยะเวลาในการศึกษา เริ่มต้นเดือนมิถุนายน ถึง เดือนกันยายน พ.ศ. 2566

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย คุณภาพชีวิตที่ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงาน บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด มีดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ระดับตำแหน่งงาน หน่วยงาน รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาการทำงาน มีจำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานประกอบด้วยคำถามจำนวน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ด้านโอกาสและการพัฒนาความสามารถ ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน ด้านการบูรณาการทางสังคม หรือ การทำงานร่วมกัน ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว ด้านการคำนึงถึงประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคอร์ต (Likert) แบ่งระดับการวัดเป็น 5 ระดับ มีจำนวน 33 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กร จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ความเชื่อถือและการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร ความคาดหวังที่จะใช้ความพยายามเพื่อประโยชน์ต่อองค์กร ความปรารถนาที่จะดำรงรักษาการเป็นสมาชิกขององค์กร โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคิร์ต (Likert) แบ่งระดับการวัดเป็น 5 ระดับ มีจำนวน 17 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นข้อมูลข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 การหาความเที่ยงตรง (Validit) โดยการนำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence) ผลการตรวจสอบได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ .933

2.2.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน โดยการนำไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นเป็นรายข้อ (Item Analysis) หาความเชื่อมั่นรวม เพื่อให้เกิดความชัดเจนของข้อคำถาม โดยใช้เกณฑ์ยอมรับที่ค่ามากกว่า 0.70 เพื่อแสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความน่าเชื่อถือเพียงพอ โดยใช้ Program SPSS ในการคำนวณหาค่า Reliability ใช้คำสั่ง Analyze Scale Reliability Analysis ซึ่งผลการทดสอบได้ค่าความน่าเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .966

3. การเก็บข้อมูล คือ ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมจาก การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งตำรา เอกสาร และผลการศึกษาวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้จาก การตอบแบบสอบถามของกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัย โดยดำเนินการแจกและเก็บแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองครบตามจำนวนได้ทั้งหมด 200 ชุด ดำเนินการตรวจสอบความเรียบร้อย เพื่อให้แน่ใจว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ครบถ้วน และสามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยการหาอัตราส่วนร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) โปรแกรม Microsoft Excel ซึ่งเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับสร้างแผนภูมิวงกลม (Pie Chart) และแผนภูมิแท่ง (Bar Chart) พร้อมคำอธิบายผล และนำผลที่ได้จากแผนภูมินำเสนอเพื่อวิเคราะห์ตามลักษณะของตัวแปรต่าง ๆ

4.1 การวิจัยครั้งนี้ มีสมมติฐาน ดังนี้

4.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ที่แตกต่างกัน

4.1.2 คุณภาพชีวิตในการทำงานมีอิทธิพลต่อความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

4.2.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่ออธิบายข้อมูลเชิงประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามและตัวแปรต่าง ๆ

4.2.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับการทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์แบบ ANOVA ใช้ F-test, (One-way ANOVA) และ Multiple Regression Analysis

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตที่ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงาน บริษัท แคบริค(ไทยแลนด์) จำกัด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง อายุ ระหว่าง 26-35 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. สถานภาพโสด ระดับปฏิบัติงาน หน่วยงานฝ่ายผลิต รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท และอายุงาน 1-3 ปี

1. ข้อมูลคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด

คุณภาพชีวิตในการทำงาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม	3.01	.915	ปานกลาง
ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย	3.18	.925	ปานกลาง
ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน	3.20	.860	ปานกลาง
ด้านโอกาสและการพัฒนาความสามารถ	3.21	.927	ปานกลาง
ด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน	3.31	.979	ปานกลาง
ด้านประชาธิปไตยในองค์กร	3.25	.909	ปานกลาง
ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว	3.26	.904	ปานกลาง
ด้านการคำนึงถึงประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม	3.29	.891	ปานกลาง

จากผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลระดับความสำคัญของคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด พบว่า ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย ด้านโอกาสและการพัฒนาความสามารถ ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน ด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว ด้านการคำนึงถึงประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม ในภาพรวมของคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด อยู่ในระดับสำคัญปานกลาง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง ($\bar{X}=3.01$) และเมื่อพิจารณาถึงระดับความสำคัญ อยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง 4 รายการ ประกอบด้วย งานที่ทำเหมาะสมกับเงินเดือน ($\bar{X}= 3.24$) รายได้เพียงพอกับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ($\bar{X}=3.10$) พอใจในสวัสดิการของ บริษัท แคบริค(ไทยแลนด์) จำกัด ($\bar{X}= 2.92$) สวัสดิการและผลตอบแทนที่ได้รับมีความยุติธรรม ($\bar{X}=2.79$) ตามลำดับ

ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง ($\bar{X}= 3.18$) และเมื่อพิจารณาถึงระดับความสำคัญ อยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง 4 รายการ ประกอบด้วย อุปกรณ์เครื่องใช้ในการปฏิบัติงานอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ($\bar{X}= 3.26$) บริษัท แคบริค(ไทยแลนด์) จำกัด มีนโยบายสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ($\bar{X}= 3.21$) หน่วยงานมีอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ อย่างเพียงพอ ($\bar{X}= 3.18$) และสถานที่ทำงานสะอาด สบาย เหมาะแก่การทำงาน ($\bar{X}= 3.08$) ตามลำดับ

ด้านโอกาสและการพัฒนาความสามารถ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง ($\bar{X}= 3.21$) และเมื่อพิจารณาถึงระดับความสำคัญ อยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง 4 รายการ ประกอบด้วย ได้มีโอกาสเรียนรู้งานที่ทำเพิ่มมากขึ้นจากหัวหน้างาน และเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X}= 3.46$) มีโอกาสได้ทำงานที่ต้องใช้ความรู้ ความชำนาญในการทำงานเพิ่มขึ้น ($\bar{X}= 3.21$) ได้รับโอกาสในการใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้

อย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 3.17$) และมีโอกาสเสนอผลงาน เสนอความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ต่อหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.00$) ตามลำดับ

ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$) และเมื่อพิจารณาถึงระดับความสำคัญ อยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง 4 รายการ มีโอกาสที่จะก้าวหน้าไปในตำแหน่งที่สูงในหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.24$) หัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานสนับสนุนและส่งเสริมให้ก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น ($\bar{X} = 3.24$) มีโอกาสที่จะได้รับมอบหมายงานที่ต้องใช้ความสามารถและความรับผิดชอบมากขึ้น ($\bar{X} = 3.17$) และในหน่วยงานมีการสับเปลี่ยน โยกย้ายตำแหน่งหน้าที่อย่างเหมาะสม และยุติธรรม ($\bar{X} = 3.15$) ตามลำดับ

ด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) และเมื่อพิจารณาถึงระดับความสำคัญ อยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง 4 รายการ ประกอบด้วย พึงพอใจในการทำงานกับเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 3.44$) ในหน่วยงานมีความเห็นอกเห็นใจและให้ความช่วยเหลือกันในเรื่องต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.38$) สามารถขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานได้จากเพื่อนร่วมงานของท่าน ($\bar{X} = 3.28$) และบริษัท แคบริค(ไทยแลนด์) จำกัด ได้จัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสามัคคีและมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ($\bar{X} = 3.15$) ตามลำดับ

ด้านประชาธิปไตยในองค์กร โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) และเมื่อพิจารณาถึงระดับความสำคัญ อยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง 5 รายการ ประกอบด้วย มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการทำงานอย่างอิสระและเต็มที่ ($\bar{X} = 3.34$) ผู้บริหารให้ความเสมอภาคในการทำงานต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 3.24$) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของพนักงาน ($\bar{X} = 3.22$) มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับงานนั้น ๆ เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.20$) และสามารถเลือกที่จะไม่ปฏิบัติงานนั้นเมื่อท่านได้พิจารณาแล้วพบว่า การปฏิบัติงานนั้นจะมีความไม่ถูกต้อง ($\bar{X} = 3.12$) ตามลำดับ

ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) และเมื่อพิจารณาถึงระดับความสำคัญ อยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง 4 รายการ ประกอบด้วย สามารถแบ่งเวลาในการทำงานสำหรับชีวิตส่วนตัว ครอบครัว และสังคมได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.32$) การทำงานไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตครอบครัว ($\bar{X} = 3.30$) มีเวลาพักผ่อนอย่างเพียงพอและเหมาะสม ($\bar{X} = 3.22$) และพอใจกับช่วงเวลาทำงานและเวลาว่างในแต่ละวัน ($\bar{X} = 3.20$) ตามลำดับ

ด้านการคำนึงถึงประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) และเมื่อพิจารณาถึงระดับความสำคัญ อยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง 4 รายการ ประกอบด้วย ครอบครัวให้การสนับสนุนและภาคภูมิใจที่ได้ปฏิบัติงานใน บริษัท แคบริค(ไทยแลนด์) จำกัด ($\bar{X} = 3.42$) มีความภาคภูมิใจที่ได้ทำงานที่ บริษัท แคบริค(ไทยแลนด์) จำกัด และจะทำงานจนกระทั่งเกษียณอายุ ($\bar{X} = 3.35$) มีความภาคภูมิใจในการทำงานที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคม ($\bar{X} = 3.24$) และบริษัท แคบริค(ไทยแลนด์) จำกัด มีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยทำประโยชน์ให้กับสังคมอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.15$) ตามลำดับ

2. ระดับความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด

ความผูกพันต่อองค์กร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
ความเชื่อถือและการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร	3.19	.886	ปานกลาง
ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทพยายามในการทำงานเพื่อประโยชน์ขององค์กร	3.27	.931	ปานกลาง
ด้านความปรารถนาอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกภาพในองค์กร	3.34	.871	ปานกลาง

จากการศึกษาข้อมูลพบว่าระดับความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) และเมื่อพิจารณาถึงระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางทั้ง 3 รายการ ประกอบด้วย ความปรารถนาที่จะดำรงรักษาการเป็นสมาชิกขององค์กร ($\bar{X} = 3.34$) ความคาดหวังที่จะใช้ความพยายามเพื่อประโยชน์ต่อองค์กร ($\bar{X} = 3.27$) และความเชื่อถือและการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร ($\bar{X} = 3.19$) ตามลำดับ

3. เปรียบเทียบความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค(ไทยแลนด์) จำกัด จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 3 ค่าสถิติเปรียบเทียบความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค(ไทยแลนด์) จำกัด จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	สถิติที่ใช้	ค่าสถิติ	Sig.	ผลการทดสอบ
เพศ	t-test	1.952	.812	ไม่แตกต่าง
อายุ	f-test	1.842	1.222	ไม่แตกต่าง
ระดับการศึกษา	f-test	11.501	.000	แตกต่าง
สถานภาพ	f-test	1.822	.164	ไม่แตกต่าง
ตำแหน่งงาน	f-test	3.276	.040	แตกต่าง
หน่วยงาน	f-test	9.790	.000	แตกต่าง
รายได้ต่อเดือน	f-test	18.616	.000	แตกต่าง
ระยะเวลาการทำงาน(อายุงาน)	f-test	1.973	.100	ไม่แตกต่าง

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สรุปผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลที่ต่างกันมีความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ที่แตกต่างกัน จากการศึกษพบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ด้านสถานภาพ ระยะเวลาการทำงาน(อายุงาน) ที่แตกต่างกันมีความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน หน่วยงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด แตกต่างกัน

4. คุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงาน บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด

ตารางที่ 4 ค่าสถิติเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานมีอิทธิพลต่อความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด

คุณภาพชีวิตในการทำงาน	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	ผลการทดสอบ
(Constant)	0.331	0.133		2.495	0.013	
ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม	-0.097	0.042	-0.110	-2.334	0.021	มี
ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องเหมาะสมและปลอดภัย	0.111	0.049	0.126	2.246	0.026	มี
ด้านโอกาสและการพัฒนาความสามารถ	0.221	0.062	0.229	3.586	0.000*	มี
ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน	0.116	0.057	0.125	2.033	0.043	มี
ด้านการบูรณาการทางสังคม หรือ การทำงานร่วมกัน	0.084	0.053	0.101	1.585	0.115	ไม่มี
ด้านประชาธิปไตยในองค์กร	0.144	0.066	0.149	2.172	0.031	มี
ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว	0.133	0.062	0.140	2.130	0.034	มี
ด้านการคำนึงถึงประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม	0.195	0.060	0.209	3.261	0.001*	มี

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2-tailed)

ผลการวิเคราะห์ พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานมีอิทธิพลต่อความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องเหมาะสมและปลอดภัย ด้านโอกาสและการพัฒนาความสามารถ ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว และด้านการคำนึงถึงประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม มีอิทธิพลต่อความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

ระดับความเห็นต่อปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง 8 รายการ ซึ่งเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน ด้านการคำนึงถึงประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ด้านโอกาสและการพัฒนาความสามารถ ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องเหมาะสมและปลอดภัย และด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ตามลำดับ เชื่อมโยงกับผลการศึกษาของ ขวัญธิดา พิมพการ และคณะ ศึกษาเรื่องการศึกษาปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่โดยภาพรวมในปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความคิดเห็นในแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนมากที่สุด คือ ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนน้อยที่สุด คือ ด้านโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงาน อยู่ในระดับปานกลาง จะเห็นได้ว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นปัจจัยที่พนักงานให้ความสำคัญ แสดงให้เห็นว่า พนักงานให้ความสำคัญด้านสังคมเป็นอย่างมาก ดังนั้นการสร้างบรรยากาศในการทำงานให้เกิดความร่วมมือ และสร้างความสามัคคีทั้งระหว่างพนักงานด้วยกัน หรือผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา จะสามารถทำให้พนักงานเกิดความผูกพันต่อองค์กรมากขึ้น (ขวัญธิดา พิมพการ และคณะ, 2564)

อีกทั้งยังเชื่อมโยงกับผลการศึกษาของ หทัยรัตน์ ทศนวงศ์วรา และ ทองฟู ศิริวงศ์ ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันในองค์กรของพนักงาน บริษัท สยามอะกริ ซัพพลาย จำกัด พบว่า ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การสร้างความมั่นคงให้แก่พนักงาน จากการที่บริษัทมีแบบแผนการดำเนินงานหรือเป้าหมายการเจริญเติบโตของบริษัท ที่มีการวางแผนวาง การวางตำแหน่งงาน เพื่อให้พนักงานรู้สึกถึงความสำคัญของตัวเองที่จะปฏิบัติเพื่อบริษัทภายในอนาคตได้ (หทัยรัตน์ ทศนวงศ์วรา และ ทองฟู ศิริวงศ์, 2566)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด พบว่า ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย ด้านโอกาสและการพัฒนาความสามารถ ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน ด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว ด้านการคำนึงถึงประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม ในภาพรวมของคุณภาพชีวิตในการทำงาน อยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง ระดับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด พบว่า ความเชื่อถือและการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทพยายามในการทำงานเพื่อประโยชน์ขององค์กร ด้านความปรารถนาอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกภาพในองค์กรในภาพรวมการตัดสินใจอยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง ผลการเปรียบเทียบความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค(ไทยแลนด์) จำกัด พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระยะเวลาการทำงาน(อายุงาน) ที่แตกต่างกันมีความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ไม่แตกต่างกัน ส่วนข้อมูลด้าน ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน หน่วยงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด แตกต่างกัน และคุณภาพชีวิตในการทำงานมีอิทธิพลต่อความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากการศึกษาคุณภาพชีวิตที่ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อ บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา ดังนี้ 1) ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ค่าตอบแทนถือเป็นปัจจัยหลักของการดำรงชีวิต บริษัทควรกำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับปริมาณงาน และความรับผิดชอบให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจปัจจุบัน 2) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย บริษัทควรให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เหมาะสม ปรับปรุงสถานที่ทำงาน ให้มีแสงสว่างที่เพียงพอ เพื่อผ่อนคลายการทำงานและเป็นการเพิ่มคุณภาพชีวิตของพนักงานให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงควรกระตุ้นให้พนักงานเกิดตระหนักถึงความเสี่ยงจากการไม่ปฏิบัติตามกฎของความปลอดภัย อันจะทำให้เกิดอุบัติเหตุ 3) ด้านโอกาสและการพัฒนาความสามารถ บริษัทควรจัดฝึกอบรมพัฒนาพนักงานให้มีความรู้ทักษะความสามารถเพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายมีประสิทธิภาพมากที่สุด 4) ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน บริษัทควรให้พนักงานได้มีโอกาสทำงานที่ต้องใช้ความสามารถและความรับผิดชอบที่มากขึ้น พัฒนาความสามารถ เพื่อความก้าวหน้าของพนักงาน เช่น สนับสนุนพนักงานให้ได้รับการศึกษาที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งสร้างให้พนักงานมีความมั่นใจในความมั่นคงขององค์กร 5) ด้านประชาธิปไตยในองค์กร บริษัทควรมีช่องทางการสื่อสารระหว่างพนักงานกับบริษัท โดยที่พนักงานสามารถแสดงความคิดเห็นในการทำงานได้โดยปราศจากความกลัว 6) ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว บริษัทควรมีสวัสดิการสนับสนุนเพื่อส่งเสริมความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานสำหรับพนักงาน เช่น ทุนการศึกษาช่วยเหลือบุตรพนักงาน สวัสดิการช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล 7) ด้านการคำนึงถึงประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคมบริษัทควรมีการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อคืนประโยชน์ให้กับสังคม โดยมีการประชาสัมพันธ์พนักงาน ทุกฝ่าย ได้มีโอกาสได้เข้าร่วมเพื่อตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กวิตา บำรุงธรรม. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน บริษัทบูรพาเรืองกิจ. ใน รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กัลยา โฉมพลกรัง และเสาวลักษณ์ จิตต์น้อม. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันในงานของพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา, 16(2), 1-15.
- ขวัญธิดา พิมพการ และคณะ. (2564). การศึกษาปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก. วารสารการวัดผลการศึกษา, 38(103), 171-183.
- ประพันธ์ ชัยกิจอุราใจ. (2560). คุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในกลุ่มอุตสาหกรรมไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม. ใน รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สมบุญ บัวศรี. (2565). คุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อสมรรถนะของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 9(7), 337-353.
- หทัยรัตน์ ทศนวงศ์วรา และทองฟู ศิริวงศ์. (2566). คุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันในองค์กรของพนักงานบริษัท สยามอะกรี ซัพพลาย จำกัด. วารสารการจัดการโซ่คุณค่าและกลยุทธ์ธุรกิจ, 2(2), 1-16.
- อนุดิษฐ์ ฐานไชยกร. (2562). ความผูกพันในองค์กร. Journal of Roi Kaensarn Academi, 4(1), 1-15.
- Steers, R. M. (1977). The origins and consequences of organizational commitment. Administrative Science Quarterly, 22, 46-56. Retrieved December 18, 2023, from <http://dx.doi.org/10.2307/2391745>
- Walton, R. E. . (1974). Improving quality of work life. Harvard Business Review, 15(5), 12-16.
- Yamane, T. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. (3rd Edition). New York: Harper and Row.

การพัฒนาเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายส่งเสริมความรู้ ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจินตวิศวกรรม*

DEVELOPING DIGITAL AUDIO DESCRIPTION TO HEALTH KNOWLEDGE PROMOTION ON OVER-THE-TOP TELEVISION USING IMAGINEERING PROCESS

สิโรตม มณีแฮด

Sirodom Maneehaet

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ อุดรธานี ประเทศไทย

Faculty of Liberal Arts, Thailand National Sports University, Udon Thani, Thailand

Corresponding author E-mail: shirobeen@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจินตวิศวกรรม 2) ศึกษาความรู้ทางสุขภาพหลังรับสารจากเสียงบรรยายภาพดิจิทัล และ 3) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัล ใช้ระเบียบการวิจัยแบบผสมผสานวิธี โดยมีลักษณะเป็นแผนการศึกษาเชิงปริมาณซึ่งเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแล้วนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ ควบคู่กับศึกษาเชิงคุณภาพซึ่งเก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มแล้วนำมาข้อมูลมาวิเคราะห์ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ผู้พิการทางการเห็นที่ขึ้นทะเบียนในพื้นที่เทศบาลนครอุดรธานี จำนวน 20 คน มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) เสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจินตวิศวกรรม 2) แบบทดสอบวัดความรู้ทางสุขภาพหลังรับสารจากเสียงบรรยายภาพดิจิทัล และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้รับสารที่มีต่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัล โดยมีความสอดคล้องของคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์การวิจัยไม่ต่ำกว่า 0.67 ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการพัฒนาเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจินตวิศวกรรม ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ จินตนาการ ศึกษาค้นคว้า ออกแบบและพัฒนา นำเสนอ ปรับปรุง และประเมินผล 2) ความรู้ทางสุขภาพหลังการฟังเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายผ่านกระบวนการจินตวิศวกรรมอยู่ในระดับมาก โดยสูงกว่าร้อยละ 80 และ 3) ความพึงพอใจที่มีต่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจินตวิศวกรรมอยู่ในระดับสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.64)

คำสำคัญ: เสียงบรรยายภาพ, โทรทัศน์, ความรู้ทางสุขภาพ, จินตวิศวกรรม, ผู้พิการทางการเห็น

Abstract

The purposes of this research were to 1) develop a digital audio description to health knowledge promotion on over-the-top television using imagineering process, 2) study of health knowledge after exposure to digital audio description, and 3) study of receivers' satisfaction with

* Received April 20, 2024; Revised May 26, 2024; Accepted May 31, 2024

digital audio description. This work used a mixed methods research method. It is a quantitative study plan that collects data using questionnaires and then uses the data for analysis. Along with qualitative study, data is collected using interviews and focus groups and then analyzed. The target group of the research was selected by purposive sampling, 20 vision impaired people registered in the Udon Thani Municipality area. The research tools were 1) a digital audio description to health knowledge promotion on over-the-top television using imagineering process, 2) the test of health knowledge after exposure to digital audio description to health knowledge promotion, and 3) the questionnaires of receivers' satisfaction with digital audio description to health knowledge promotion by the consistency of each question with the research objectives is not less than 0.67. The results of the research revealed that 1) the process of develop a digital audio description to health knowledge promotion on over-the-top television using imagineering process, divided into 6 aspects: imagine step, study step, design and develop step, present step, improve step, and evaluate step, 2) the 80 percent of the receivers were able to health knowledge more than criteria standards after exposure to digital audio description was at a high level, and 3) the level of satisfaction of the receivers for a digital audio description to health knowledge promotion on over-the-top television using imagineering process was at a highest level (Mean = 4.51, S.D. = 0.64).

Keywords: Audio Description, Television, Health Knowledge, Imagineering, Vision Impaired

บทนำ

ความรู้ทางสุขภาพ (Health Knowledge) คือความสามารถเข้าถึงบริการเนื้อหาและทำความเข้าใจต่อข้อมูลข่าวสารทางสุขภาพ เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคของตนเองและสังคมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี (วิชาญ ปาวัน และคณะ, 2560) ความรู้ทางสุขภาพเป็นปัจจัยส่งเสริมให้บุคคลมองเห็นจุดอ่อนด้านสุขภาพที่ต้องแก้ไข โดยปรับปรุงความรู้เพื่อรับมือต่อสถานการณ์ด้านสุขภาพ ความรู้ทางสุขภาพถูกพัฒนาจากกระบวนการสื่อสารสุขภาพ กล่าวคือสื่อการเรียนรู้ด้านสุขภาพเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้ทางสุขภาพ (โนนจ้อย, 2564) ขณะที่ การรู้เท่าทันสุขภาพ (Health Literacy) จะมีความหมายมากกว่าการเข้าถึงบริการสุขภาพ สื่อสารข้อมูลและความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพ แต่ยังรวมถึงความสามารถจัดการตนเองเพื่อสุขภาพ การตัดสินใจด้านสุขภาพ และการรู้เท่าทันต่อสื่อสุขภาพ (Nutbeam, D., 2008) อย่างไรก็ตาม การสร้างสรรค์การทำงานด้านสาธารณสุขที่ดี เริ่มจากการส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพ (Health Knowledge) เป็นอันดับแรก หากผู้คนมีความรู้ทางสุขภาพที่เพียงพอจากการแสวงหาและทำความเข้าใจ จะสามารถตัดสินใจที่เหมาะสมและช่วยลดความรุนแรงทางสุขภาพ (จงรัก สุวรรณรัตน์ และธณกร ปัญญาโสโสภณ, 2565) ประเด็นด้านสาธารณสุขเป็นสิ่งที่ทุกภาคส่วนล้วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานรัฐซึ่งเป็นภาคหลักในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนา ส่วนสื่อมวลชนนับเป็นภาคสนับสนุนที่สาธารณชนคาดหวังจะรับรู้ข้อมูลข่าวสารสุขภาพจากสื่อ การนำเสนอข่าวจากแหล่งข่าวที่เชื่อถือได้จะช่วยให้เกิดการรับรู้ข้อมูลสุขภาพที่ถูกต้อง (หนึ่งหทัย ขอผลกลาง และกิตติ กันภัย, 2553) สื่อจึงเป็นเครื่องมือและโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพของประชาชนทุกคน

การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพของคนไทยในกลุ่มผู้พิการ มาจากที่ยังไม่มีการนำฐานข้อมูลด้านสมรรถนะผู้พิการมาใช้วางแผนเพื่อดำเนินงานด้านฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมถึงงานพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้

พิการในระดับพื้นที่ไม่ครอบคลุม (วุฒิกนก สมแก้ว, 2563) โดยจากจำนวนประชากรกว่า 66.2 ล้านคน พบว่าเป็นกลุ่มผู้พิการกว่า 2.2 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ของทั้งประเทศ ประกอบด้วย ผู้พิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหว การสื่อความหมายหรือการได้ยิน การเห็น สภาพจิตใจและพฤติกรรม สติปัญญา ผู้พิการมากกว่าหนึ่งประเภท กลุ่มออทิสติก การเรียนรู้ และผู้พิการที่ยังไม่ได้รับการยืนยันประเภท (กรมส่งเสริมและพัฒนาชีวิตคนพิการ, 2563) ผู้พิการกลุ่มที่มีอุปสรรคต่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพสูงสุดคือ ผู้พิการทางการสื่อความหมายหรือการได้ยิน และผู้พิการทางการเห็น (กุลนารี เสือโรจน์, 2563) อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหของผู้พิการทางสายตาและผู้พิการทางการได้ยิน ผู้พิการทางการเห็น ใช้สื่อล่ามภาษามือ (Sign Language: SL) และสื่อคำบรรยายแทนเสียง (Closed Caption: CC) ซึ่งช่วยลดอุปสรรคได้พอสมควร (Zedanzaien, S., 2020) แต่สำหรับผู้พิการทางการเห็นมีเพียงสื่อเสียงบรรยายภาพ (Audio Description: AD) ส่วนสื่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนหรือห้องสมุดพิเศษจะเป็นอักษรเบรลล์และหนังสือเสียง ดังนั้นบริการข้อมูลข่าวสารทางสื่อมวลชนแก่ผู้พิการทางการเห็นด้วยการพัฒนาสื่ออักษรเบรลล์ สื่อหนังสือเสียง หรือสื่อเสียงบรรยายภาพ จึงเป็นนโยบายที่ควรสนับสนุนให้มากขึ้น (Ashraf, Md, M., et al., 2017); (Zedanzaien, S., 2020)

เสียงบรรยายภาพ หรือ Audio Description (AD) เป็นบริการลดทอนข้อจำกัดการเข้าถึงข้อมูลภาพ ช่วยขยายศักยภาพการใช้สื่อสำหรับผู้พิการทางการเห็น จำแนกเป็นเสียงบรรยายภาพนิ่ง (Statistic Audio Description) อาทิ เสียงบรรยายในหนังสือหรือวัตถุจัดแสดงนิทรรศการและพิพิธภัณฑ์ และเสียงบรรยายภาพเคลื่อนไหว (Dynamic Audio Description) อาทิ เสียงบรรยายในการแสดงสด ละครเวที ภาพยนตร์ โทรทัศน์ดิจิทัล (Fryer, L., 2016) โดยนับเป็นเครื่องมือสำคัญของการสร้างสังคมแห่งข้อมูลข่าวสารและการเรียนรู้ อย่างเท่าเทียม (Inclusive Society) สำนักงานกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) มีแนวทางว่าผู้รับใบอนุญาตกิจการต้องพิจารณาผลิตเสียงบรรยายภาพตามความเหมาะสม ทั้งนี้ สื่อเสียงบรรยายภาพยังไม่เป็นที่คุ้นเคยนักในวงการสื่อสารมวลชนไทย เมื่อเทียบกับสื่อล่ามภาษามือและคำบรรยายแทนเสียงสำหรับผู้พิการทางการได้ยิน (กุลนารี เสือโรจน์, 2563) เสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์เป็นสื่อพื้นฐานที่ควรจัดให้มีโดยทั่วไปเนื่องจากสื่อโทรทัศน์เป็นตัวกลางเชื่อมโยงสังคม โดยครัวเรือนในไทยมี 22 ล้านครัวเรือน จำนวนนี้มีอุปกรณ์รับชมรายการโทรทัศน์ 20 ล้านครัวเรือน จำแนกเป็นโทรทัศน์อินเทอร์เน็ต (Smart Television) ร้อยละ 58 ดิจิทัลภาคพื้นดิน (Digital Television) ร้อยละ 51 โทรศัพท์อัจฉริยะ (Smartphone) ร้อยละ 39 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) ผลสำรวจชี้ว่า รายการโทรทัศน์ยังเป็นสื่อกระแสหลักที่ผู้คนติดตาม แต่เปลี่ยนจากรับชมในที่ปักไปสู่ทุกสถานที่ได้ตามต้องการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Delivery Network) ในลักษณะของโทรทัศน์บนสื่อสังคมออนไลน์ (Social Television)

โทรทัศน์ออนไลน์ คือการให้บริการแพร่ภาพและเสียงผ่านโครงข่ายอื่นที่ไม่ใช่โครงข่ายวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ แต่อยู่บนระบบโครงสร้างโทรคมนาคมพื้นฐานหรืออินเทอร์เน็ต จึงเรียกอีกชื่อว่า โทรทัศน์ข้ามโครงข่าย หรือ Over-the-Top Television: OTT-TV (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2560) ผู้ชมจึงสามารถชมข่าวสาร ละคร การ์ตูน ภาพยนตร์หรือเนื้อหาวิดีโอต่าง ๆ ผ่านอินเทอร์เน็ตโดยไม่ต้องใช้โทรทัศน์ภาคพื้นดิน (Terrestrial TV) โทรทัศน์ผ่านโครงข่ายเคเบิล (Cable TV) และโทรทัศน์ผ่านโครงข่ายดาวเทียม (Satellite TV) ที่เป็นช่องทางรับชมแบบเดิม โดยผู้ให้บริการโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายจะสามารถรับชมรายการได้ทันทีเหมือนรับชมแบบเดิม เนื่องจากมันสามารถสื่อกระจายเนื้อหาตรงสู่ผู้รับบริการแบบต่อเนื่อง (Streaming Media) ไม่จำเป็นต้องดาวน์โหลดหรือบันทึกเนื้อหาไว้ในอุปกรณ์ (ศิริวรรณ อนันต์โท, 2564) การเติบโตของระบบอินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยสำคัญของการผลิตและให้บริการแพร่ภาพและเสียงเนื้อหาสาระแก่ประชาชนผ่านช่องทางนี้

ในการผลิตและให้บริการสื่อโดยทั่วไปแล้วมักใช้ “กระบวนการ 3P” ประกอบด้วยขั้นเตรียมผลิต (Pre-Production) ผลิต (Production) และหลังผลิต (Post-Production) ผู้วิจัยในฐานะเป็นนักสื่อสารมวลชนและนักการศึกษาพบว่า กระบวนการ 3P นี้เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้แบบจินตวิศวกรรม (Imagineering Learning Process) โดยถูกแทรกเป็นขั้นตอนส่วนหนึ่งของจินตวิศวกรรม โดยจินตวิศวกรรม (Imagineering) หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ด้านการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้การจินตนาการร่วมกันผ่าน 6 ขั้นตอนสำคัญ ประกอบด้วย 1) ขั้นการจินตนาการ (Imagine) 2) ขั้นการออกแบบ (Design) 3) ขั้นการพัฒนา (Develop) 4) ขั้นการนำเสนอ (Present) 5) ขั้นการปรับปรุง (Improvement) และ 6) ขั้นการประเมินผล (Evaluate) (วรรณวิศา วัฒนสินธุ์ และคณะ, 2563) กระบวนการจินตวิศวกรรม นับเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนางานที่ให้ความสำคัญกับการจินตนาการเพื่อเตรียมความพร้อมงานก่อนออกแบบงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานระหว่างการพัฒนา และเพื่อปรับปรุงงาน (ปรัชญนันท์ นิลสุข และปณิดา วรรณพิรุณ, 2556) อย่างไรก็ตาม การพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้และเข้าถึงของผู้พิการทางการเห็น ควรให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อให้เกิดระบบนิเวศการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ สามารถเข้าถึง ใช้งานหรือเรียนรู้ได้ทุกสถานที่และเวลา (สิโรตม มณีแอต และปณิดา วรรณพิรุณ, 2562) จากความสำคัญที่กล่าวไปนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาพัฒนาองค์ความรู้ทางสื่อเสียงบรรยายภาพบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายผ่านกระบวนการจินตวิศวกรรม อันจะส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพแก่ผู้พิการทางการเห็น ตลอดจนผู้ใช้บริการสื่อภาพและเสียงทั่วไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจินตวิศวกรรม
2. เพื่อศึกษาความรู้ทางสุขภาพของผู้รับสารหลังรับสารจากเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจินตวิศวกรรม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้รับสารที่มีต่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจินตวิศวกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยวางแผนการศึกษาในเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) ผ่านการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล (Questionnaire for Analysis) ควบคู่กับการศึกษาในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผ่านการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants In-depth Interview) มีรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้พิการทางการเห็นที่ขึ้นทะเบียนตามหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยความพิการให้ผู้พิการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไว้กับกองสวัสดิการสังคม เทศบาลนครอุดรธานี กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานเขตสุขภาพที่ 8 กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 172 คน

1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้พิการทางการเห็นที่ขึ้นทะเบียนตามหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยความพิการให้ผู้พิการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไว้กับกองสวัสดิการสังคม เทศบาลนครอุดรธานี และสำนักงานเขตสุขภาพที่ 8 ได้กลุ่มเป้าหมายมาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติเป็นผู้พิการทางการเห็นทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุระหว่าง 20-59 ปี และคำนวณขนาดกลุ่มเป้าหมายโดยใช้เกณฑ์ประชากรไม่เกินหนึ่งพันคน กำหนดขนาดกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสมให้อยู่ในช่วงร้อยละ 10-30 ของจำนวนประชากร ได้กลุ่มเป้าหมายจำนวน 20 คน

1.3 ตัวแปรในการวิจัย ได้แก่

1.3.1 ตัวแปรต้น คือ เสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจินตวิศวกรรม

1.3.2 ตัวแปรตาม คือ 1) ความรอบรู้ทางสุขภาพของผู้รับสารหลังรับสารจากเสียงบรรยายภาพดิจิทัลฯ และ 2) ความพึงพอใจของผู้รับสารที่มีต่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัลฯ

1.4 เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาเสียงบรรยายภาพ

เนื้อหาที่นำมาศึกษาสำหรับพัฒนาเสียงบรรยายภาพดิจิทัล ได้แก่ รายการสารคดีเชิงข่าวทางโทรทัศน์ข้ามโครงข่าย ตอน ผักและผลไม้กับภัยอันตรายต่อสุขภาพ (ปลอดสารแต่ไม่ปลอดภัย) ในประเด็นการเลือก การล้าง และการรับประทานผักและผลไม้

2. สมมติฐานการวิจัย

2.1 กลุ่มเป้าหมายมีความรอบรู้ทางสุขภาพหลังรับสารจากเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายผ่านกระบวนการจินตวิศวกรรมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 80

2.2 ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจินตวิศวกรรมอยู่ในระดับสูงที่สุด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) เสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจินตวิศวกรรม พัฒนาขึ้นโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบจินตวิศวกรรมที่เน้นให้กลุ่มเป้าหมายการวิจัยเข้ามามีส่วนในกระบวนการสร้างสรรค์เนื้อหา 2) แบบทดสอบวัดความรู้ทางสุขภาพของผู้รับสารหลังรับสารจากเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายผ่านกระบวนการจินตวิศวกรรม โดยเป็นแบบทดสอบแบบเลือกคำตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” มีข้อคำถาม 10 ข้อ เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนความรู้ด้านสุขภาพ มี 3 ระดับคะแนน คือ มาก (0.80-1.00) ปานกลาง (0.60-0.79) และน้อย (0.00-0.59) ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์การวิจัยไม่ต่ำกว่า 0.67 และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้รับสารที่มีต่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจินตวิศวกรรม โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับความพึงพอใจ คือ สูงที่สุด (5) สูง (4) ปานกลาง (3) ต่ำ (2) และต่ำที่สุด (1) มีข้อสอบถาม 13 ข้อ ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์การวิจัยไม่ต่ำกว่า 0.67

4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบและแบบสอบถามเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลทางการวิจัย ดังนี้

4.1 ศึกษากระบวนการเรียนรู้แบบจินตวิศวกรรมและนำขั้นตอนของกระบวนการจินตวิศวกรรมมาใช้ในการพัฒนาสื่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัล

4.2 ศึกษาเอกสารวรรณกรรมเกี่ยวกับหลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมถึงปริทัศน์งานวิจัยต่าง ๆ เพื่อประกอบเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสม และครอบคลุมตรงตามวัตถุประสงค์และขอบเขตเนื้อหาของการวิจัย

4.3 ศึกษาค้นคว้าวิธีการสร้างแบบทดสอบ และแบบสอบถามจากเอกสารวรรณกรรมและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.4 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาดำเนินการสร้างแบบทดสอบและแบบสอบถาม

4.5 ผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในทางนิเทศศาสตร์ เทคโนโลยีสื่อการศึกษาพิเศษ สื่อสารสุขภาพ พิจารณาคำความ

เชื่อมั่นของแบบทดสอบและแบบสอบถามโดยประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์วิจัย (Item-Objective Congruence Index: IOC) ความถูกต้องเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) เชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมทางภาษา (Wording) และด้านอื่นที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นควรพิจารณา

4.6 นำแบบทดสอบและแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม และเมื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเสร็จสมบูรณ์ จึงนำเครื่องมือไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายการวิจัยต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทางการวิจัยใน 3 ระยะ ดังนี้

5.1 ระยะที่ 1 การเก็บข้อมูลเอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และลงพื้นที่สังเกตการณ์สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สันทนากลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ตัวแทนผู้ใช้สื่อ เพื่อผลิตสื่อตามกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ที่นำขั้นตอนของกระบวนการจินตวิศกรรมมาใช้เป็นลำดับขั้นตอนที่เน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนสำคัญในกระบวนการผลิตสื่อและสร้างสรรค์เนื้อหาาร่วมกัน

5.2 ระยะที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินคุณภาพของเสียงบรรยายภาพดิจิทัล โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชานิเทศศาสตร์ หรือทางสื่อสารมวลชน สื่อใหม่ เทคโนโลยีสื่อสารการศึกษาพิเศษ หรือการสื่อสารสุขภาพ

5.3 ระยะที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการใช้งานเสียงบรรยายภาพดิจิทัล ความรอบรู้ด้านสุขภาพหลังใช้งานเสียงบรรยายภาพดิจิทัล และความพึงพอใจของผู้ใช้งานเสียงบรรยายภาพดิจิทัล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางการวิจัย ดังนี้

6.1 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

6.2 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์กลุ่มคำ (Typological Analysis) ที่ได้จากการสัมภาษณ์หรือสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม

6.3 ผู้วิจัยรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลโดยพรรณนาประกอบค่าสถิติ โดยสถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจินตวิศกรรม

ผลการพัฒนาสื่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัลฯ ครั้งนี้ ดำเนินการ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนจินตนาการ ขั้นศึกษาค้นคว้า ขั้นตอนออกแบบและพัฒนา ขั้นนำเสนอ ขั้นปรับปรุงแก้ไข และขั้นประเมินผล มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 จินตนาการ (Imagine) เป็นขั้นที่ผู้วิจัยดำเนินการกำหนดโจทย์ที่ต้องสร้างสรรค์ชิ้นงานสื่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัล โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มต่อกลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อให้แต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการจินตนาการ ระดมสมอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากความรู้เดิมของแต่ละคนต่อการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพ และผู้วิจัยวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของชิ้นงานสื่อ

ขั้นที่ 2 ศึกษา (Study) เป็นขั้นที่ผู้วิจัยดำเนินการค้นคว้าหาข้อมูลทั้งจากตำรา หนังสือ บุคคล หน่วยงาน และเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยหาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ แล้วผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมก่อนออกแบบและพัฒนาสื่อ

ขั้นที่ 3 ออกแบบและพัฒนา (Design & Develop) เป็นขั้นที่นำข้อมูลมาจัดทำสื่อเสียงบรรยายภาพแบบร่าง (Draft) โดยสร้างแบบจำลอง (Prototype) จากผังเรื่องราว (Story board) และเขียนบท (Script) สำหรับนำเสนอเพื่อลำดับเรื่องราวและเนื้อหาของหัวข้อ “ผักและผลไม้กับภัยอันตรายต่อสุขภาพ (ปลอดสารแต่ไม่ปลอดภัย)” จากนั้นจึงพัฒนาเป็นสื่อเสียงบรรยายภาพจริง พร้อมทดสอบใช้งานเพื่อปรับปรุงแก้ไขงาน

ขั้นที่ 4 นำเสนอ (Present) เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยจัดแสดงชิ้นงานสื่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัลที่พัฒนาขึ้น พร้อมทั้งให้กลุ่มเป้าหมายหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับชิ้นงานสื่อได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นเชิงบวกหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขชิ้นงานสื่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัล

ขั้นที่ 5 ปรับปรุง (Improve) เป็นขั้นที่ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขชิ้นงานสื่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัลตามความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่ได้รับการสะท้อนจากกลุ่มเป้าหมายหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการปรับปรุงแก้ไขชิ้นงาน เพื่อให้ได้ชิ้นงานสื่อสามารถใช้ประโยชน์ได้จริง

ขั้นที่ 6 ประเมินผล (Evaluate) เป็นขั้นการประเมินชิ้นงานสื่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัลหลังการปรับปรุงแก้ไข โดยประเมินคุณภาพของสื่อโดยผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ประเมินความรู้ทางสุขภาพของกลุ่มเป้าหมาย และประเมินความพึงพอใจที่กลุ่มเป้าหมายมีต่อสื่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัล

ภาพที่ 1 ตัวอย่างสื่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัลส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพ

2. ผลการศึกษามุมมองความรู้ทางสุขภาพของผู้รับสารหลังรับสารจากเสียงบรรยายภาพดิจิทัลส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจินตนิมิตกรรม

ตารางที่ 1 ผลการทำแบบทดสอบวัดความรู้ทางสุขภาพของผู้รับสารหลังรับสารจากเสียงบรรยายภาพดิจิทัลส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจินตนิมิตกรรม

แบบทดสอบ		จำนวนผู้ทดสอบ			ระดับความรู้		
ข้อที่	ข้อคำถาม	เฉลี่ย	ตอบถูก	ร้อยละ	เฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1.	ความรู้ทางสุขภาพในประเด็นการเลือกผักและผลไม้						
1.1	ผักปลอดสารมีครบขาว ไม่มีรอยแมลงแทะ	ไม่ใช้	18 คน	90.00	0.90	0.31	มาก
1.2	คาร์โบไฮเดรตก่อมะเร็ง ทำลายเยื่อหุ้มสมอง	ใช่	18 คน	90.00	0.90	0.31	มาก
1.3	พืชตามฤดูกาลมักเป็นผักผลไม้ปลอดสาร	ใช่	19 คน	95.00	0.95	0.22	มาก
เฉลี่ยในประเด็นการเลือกผักและผลไม้			18.33	91.67	2.75	0.28	มาก

ตารางที่ 1 ผลการทำแบบทดสอบวัดความรู้ทางสุขภาพของผู้รับสารหลังรับสารจากเสียงบรรยายภาพดิจิทัล ส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจิตวิศกรรม (ต่อ)

ข้อที่	แบบทดสอบ ข้อความ	จำนวนผู้ทดสอบ			ระดับความรู้		
		เฉลี่ย	ตอบถูก	ร้อยละ	เฉลี่ย	S.D.	แปลผล
2.	ความรู้ทางสุขภาพในประเด็นการล้างผักและผลไม้						
2.1	สามารถใช้เกลือผสมในน้ำเพื่อล้างผักผลไม้	ใช่	19 คน	95.00	0.95	0.22	มาก
2.2	น้ำส้มสายชูเป็นสารต้องห้ามในการล้างผัก	ไม่ใช่	18 คน	90.00	0.90	0.31	มาก
2.3	ล้างผักผลไม้ช่วยชำระสารตกค้างออกได้	ใช่	20 คน	100.00	1.00	0.00	มาก
	เฉลี่ยในประเด็นการล้างผักและผลไม้		19.00	95.00	2.85	0.22	มาก
3.	ความรู้ทางสุขภาพในประเด็นการรับประทานผักและผลไม้						
3.1	ก่อนกินผักผลไม้ต้องทำความสะอาดให้ถูกวิธี	ใช่	20 คน	100.00	1.00	0.00	มาก
3.2	ผักที่มีสารพิษในเนื้อเยื่อ ล้างแล้วไม่อันตราย	ไม่ใช่	19 คน	95.00	0.95	0.22	มาก
3.3	ผักพื้นบ้านปลอดภัยกว่าผลไม้นอกฤดูกาล	ใช่	19 คน	95.00	0.95	0.22	มาก
3.4	อาหารจากผักปรุงสุกลดการเสี่ยงพยาธิในดิน	ใช่	20 คน	100.00	1.00	0.00	มาก
	เฉลี่ยในประเด็นการรับประทานผักและผลไม้		19.50	97.50	3.90	0.16	มาก
	สรุปโดยภาพรวม		19.00	95.00	9.50	0.22	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ในข้อคำถามวัดความรู้ทางสุขภาพหลังรับได้รับความรู้จากเสียงบรรยายภาพดิจิทัล มีคนตอบถูกมากกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ทุกข้อคำถาม โดยภาพรวม 10 ข้อตอบถูกเฉลี่ยที่ 19.00 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 95.00 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 9.50 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22 คิดเป็นระดับความรู้ทางสุขภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีความรู้ทางสุขภาพในประเด็นการรับประทานผักและผลไม้มากที่สุด รองลงมาคือ ประเด็นการล้างผักและผลไม้ และประเด็นการเลือกผักและผลไม้ ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาศึกษาความพึงพอใจของผู้รับสารที่มีต่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่าย ส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจิตวิศกรรม

ตารางที่ 2 ผลการทำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้รับสารที่มีต่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่าย ส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจิตวิศกรรม

ข้อที่	ประเด็นที่สอบถาม	ระดับความพึงพอใจ		
		Mean	S.D.	แปลผล
1.	ความสะดวกในการเข้าถึงสื่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัล	4.38	0.88	สูง
2.	ความชัดเจนของสื่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัล	4.45	0.57	สูง
3.	เสียงของผู้บรรยายมีความชัดเจน ถูกต้องตามอักขรวิธี	4.67	0.50	สูงที่สุด
4.	เสียงของผู้บรรยายมีความเหมาะสมกับเนื้อหา น่าติดตาม	4.64	0.67	สูงที่สุด
5.	บทของสื่อเสียงบรรยายภาพครบถ้วนตามประเด็นที่แจ้งไว้	4.54	0.50	สูงที่สุด
6.	เนื้อหาด้านสุขภาพที่น่าสนใจนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้	4.42	0.57	สูง
7.	เสียงดนตรีและเสียงประกอบชัดเจน ไม่รบกวนเสียงบรรยาย	4.48	0.58	สูง
8.	เสียงดนตรีและเสียงประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.48	0.69	สูง
9.	ภาษาที่ใช้บรรยายมีความเหมาะสม และชวนติดตาม	4.57	0.65	สูงที่สุด
10.	ภาษาที่ใช้บรรยายมีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟัง	4.60	0.72	สูงที่สุด
11.	ลำดับการนำเสนอเนื้อหาเหมาะสม ทำให้เข้าใจได้ง่าย	4.42	0.65	สูง

ตารางที่ 2 ผลการทำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้รับสารที่มีต่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้าม
โครงข่ายส่งเสริมความรอบรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจิตวิศกรรม (ต่อ)

ข้อที่	ประเด็นที่สอบถาม	ระดับความพึงพอใจ		
		Mean	S.D.	แปลผล
12. เวลา หรือความยาวในการดำเนินเนื้อหาที่มีความเหมาะสม		4.38	0.76	สูง
13. สื่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัลช่วยให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น		4.54	0.54	สูงที่สุด
สรุปโดยภาพรวม		4.51	0.64	สูงที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัลในภาพรวมอยู่ในระดับสูงที่สุด (Mean = 4.51, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เสียงของผู้บรรยายมีความชัดเจนถูกต้องตามอักขรวิธีอยู่ในระดับสูงที่สุด (Mean = 4.67, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ เสียงของผู้บรรยายมีความเหมาะสมกับเนื้อหาน่าติดตามอยู่ในระดับสูงที่สุด (Mean = 4.64, S.D. = 0.67) และภาษาที่ใช้บรรยายมีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟังอยู่ในระดับสูงที่สุด (Mean = 4.60, S.D. = 0.72) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการรายงานผลการวิจัย ผู้วิจัยนำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผล ดังนี้

1. อภิปรายผลการพัฒนาเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายส่งเสริมความรอบรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจิตวิศกรรม พบว่า การพัฒนามีการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขึ้นจินตนาการ โดยกำหนดโจทย์ จินตนาการ ระดมสมอง แลกเปลี่ยนความเห็น และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ 2) ขึ้นศึกษา โดยค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งทรัพยากรก่อนการออกแบบและพัฒนาสื่อ 3) ขึ้นออกแบบและพัฒนา โดยร่างแบบจำลองเขียนผังเรื่องราว เขียนบทเพื่ออธิบายเนื้อหาเกี่ยวกับผักและผลไม้กับภัยอันตรายต่อสุขภาพ และพัฒนาเป็นชิ้นงานสื่อพร้อมทดสอบใช้งาน 4) ขึ้นนำเสนอ โดยแสดงชิ้นงานสื่อต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ 5) ขึ้นปรับปรุง โดยแก้ไขชิ้นงานสื่อภายในระยะเวลาที่เหมาะสมก่อนนำไปใช้ประโยชน์ และ 6) ขึ้นประเมินผล โดยประเมินคุณภาพของสื่อ ประเมินการส่งเสริมความรอบรู้ทางสุขภาพและความพึงพอใจที่มีต่อสื่อ สอดคล้องกับ พรรณรัมภา ยิ่งเฮง และณัฐพล รำไพ ที่ศึกษาการเรียนรู้แบบผสมผสานผ่านเทคโนโลยีคลาวด์บนแนวคิดจิตวิศกรรมเพื่อสร้างการคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้บนแนวคิดจิตวิศกรรม มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ และ 3) ผลผลิต ซึ่งจะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ด้านกระบวนการพัฒนา คุณประโยชน์ และนวัตกรรม (พรรณรัมภา ยิ่งเฮง และณัฐพล รำไพ, 2563) รวมถึงการเรียนรู้บนแนวคิดจิตวิศกรรมโดยใช้เทคโนโลยีความจริงเสริมและความจริงเสมือนภายใต้สภาพแวดล้อมห้องปฏิบัติการเสมือนของ พงศธร ปาลี และปณิดา วรรณพิรุณ ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการเรียนรู้จิตวิศกรรมสภาพแวดล้อมห้องปฏิบัติการเสมือน มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ระดมสมองเพื่อจินตนาการ 2) ออกแบบชิ้นงานจำลองก่อนผลิต 3) สร้างสรรค์ผลงานและทดสอบ 4) แสดงผลงานและรับฟังความเห็น 5) แก้ไขและสรุปผลงาน และ 6) ประเมินชิ้นงานและประเมินคุณภาพงาน (พงศธร ปาลี และปณิดา วรรณพิรุณ, 2561) และการศึกษาของวรรณวิศา วัฒนสินธุ์ และคณะ ที่ระบุว่าจิตวิศกรรมเป็นกระบวนการร่วมกันทำกิจกรรมการเรียนรู้ มีการร่วมกันคิดหรือแสดงความคิดเห็นเพื่อออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานผ่านการจินตนาการ เปลี่ยนความคิดที่เป็นนามธรรมเป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรม ตามแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (วรรณวิศา วัฒนสินธุ์ และคณะ, 2563)

2. อภิปรายผลการศึกษาความรอบรู้ทางสุขภาพของผู้รับสารหลังรับสารจากเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายผ่านกระบวนการจิตวิศกรรม พบว่า ในข้อคำถามหลังได้รับความรู้มีคนตอบถูกมากกว่า

เกณฑ์ร้อยละ 80 ทุกข้อคำถาม เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรอบรู้ทางสุขภาพในประเด็นการรับประทานผักและผลไม้มากที่สุด โดยทุกคนรู้ว่าก่อนรับประทานผักผลไม้จำเป็นต้องทำความสะอาดให้ถูกวิธี และทุกคนรู้ว่าเมนูอาหารจากผักที่ปรุงสุกลดโอกาสเสี่ยงพยาธิที่อยู่ในดิน รองลงมาคือ ประเด็นการล้างผักและผลไม้ โดยทุกคนรู้ว่าการล้างผักและผลไม้ช่วยชำระสารพิษตกค้างให้ออกไปได้ และประเด็นการเลือกผักและผลไม้ โดยมีเพียงหนึ่งคนที่ไม่รู้ว่าพืชตามฤดูกาลเป็นวิธีหนึ่งในการซื้อผักและผลไม้ปลอดภัยตามลำดับ นอกจากนี้ การศึกษาของ เอื้อจิต สุขพล และคณะ เกี่ยวกับโปรแกรมพัฒนาความรู้และพฤติกรรมสุขภาพคนวัยทำงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า หลังเข้าร่วมใช้โปรแกรม กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมสุขภาพมากกว่าก่อนเข้าร่วม และคะแนนเฉลี่ยยังสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบกับ สรุปว่าโปรแกรมข้างต้นสามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมสุขภาพคนวัยทำงานได้ (เอื้อจิต สุขพล และคณะ, 2563) และการศึกษาของสิโรตม มณีแฮด และพงษ์พิพัฒน์ สายทอง เกี่ยวกับการนำเสนอสื่อสำหรับผู้พิการทางการได้ยินผ่านสตรีมมิ่งของโทรทัศน์สาธารณะ ซึ่งระบุว่า มีการใช้เนื้อหาในการสื่อสารสำหรับผู้พิการทางการได้ยินผ่านโทรทัศน์สตรีมมิ่งที่หลากหลายให้เข้าถึงข้อมูลรอบด้าน ได้แก่ การชี้แจงผลการดำเนินงานของสถานี การอธิบายข้อมูลเชิงวิชาการ การรายงานข่าวสถานการณ์สำคัญ การวิเคราะห์เปรียบเทียบ การเลือกตั้งหรือแข่งขัน การสอนวิธีการและเคล็ดลับ การรวมเนื้อหาหลากหลายในตอนเดียวและการแนะนำรายการอื่นของสถานี (สิโรตม มณีแฮด และพงษ์พิพัฒน์ สายทอง, 2566)

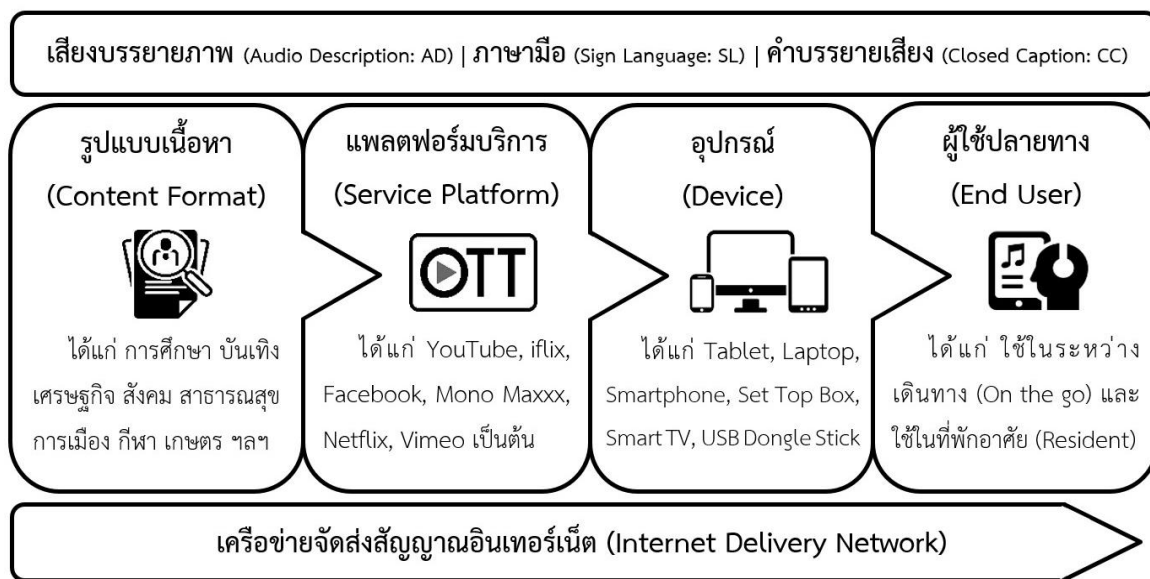
3. อภิปรายผลการศึกษาศึกษาความพึงพอใจของผู้รับสารที่มีต่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจินตวิศวกรรม พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัลภาพรวมอยู่ในระดับสูงที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เสียงของผู้บรรยายมีความชัดเจนถูกต้องตามอักขรวิธีอยู่ในระดับสูงที่สุด รองลงมาคือ เสียงของผู้บรรยายมีความเหมาะสมกับเนื้อหาน่าติดตามอยู่ในระดับสูงที่สุด และภาษาที่ใช้บรรยายมีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟังอยู่ในระดับสูงที่สุด ตามลำดับ สอดคล้องกับ นฤมล อุดบุญ และนลินี ทองประเสริฐ ที่ศึกษาความพึงพอใจต่อบริการเนื้อหาของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการสื่อให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านคุณค่าที่ได้รับจากเนื้อหารายการ ความสะดวกในการเข้าถึง ความดูแลเอาใจใส่และการให้ความสำคัญกับเนื้อหาสาระที่เสนอให้ผู้ฟัง (นฤมล อุดบุญ และนลินี ทองประเสริฐ, 2562) รวมทั้งการศึกษาของ บัญจรัตน์ สังข์น้อย และสหภาพ พ่อคำทอง เกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้พิการทางการเห็นในกรุงเทพมหานครต่อแพลตฟอร์มเฟซบุ๊กในฐานะสื่อออนไลน์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้พิการทางการเห็นใช้เฟซบุ๊กแสวงหาข้อมูลข่าวสารในปริมาณมากเพื่อนำข้อมูลมาเพิ่มพูนความรู้ การใช้ในประโยชน์ทางการศึกษา บันทึกรายงาน สุขภาพ ทำงาน ติดต่อสื่อสารหรือกิจวัตรประจำวัน ให้ความสำคัญกับเนื้อหาที่เป็นสื่อเสียงเป็นหลัก ใช้แอปพลิเคชันแปลงข้อมูลอักษรบนเฟซบุ๊กเป็นสื่อเสียง โดยมีความพึงพอใจต่อการใช้นี้อาบนแพลตฟอร์มเฟซบุ๊กในระดับมาก (บัญญัติรัตน์ สังข์น้อย และสหภาพ พ่อคำทอง, 2560) และการศึกษาของกุลนารี เสือโรจน์ เกี่ยวกับแนวคิดเสียงบรรยายภาพสำหรับสื่อโทรทัศน์ที่นำเสนอว่า จำเป็นจะต้องเร่งส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิผู้พิการให้เข้าถึงการรับรู้หรือสร้างความพึงพอใจต่อการใช้นี้อาจากกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ให้เสมอภาค โดย กสทช. ให้ผู้ประกอบการที่ได้รับใบอนุญาตกิจการพิจารณาสัดส่วนของรายการที่จะผลิตเสียงบรรยายภาพประกอบเข้าไป แม้ปัจจุบันเสียงบรรยายภาพยังไม่เป็นที่คุ้นเคยในวงกว้างสำหรับผู้ชมและผู้ผลิตในประเทศ (กุลนารี เสือโรจน์, 2563)

องค์ความรู้ใหม่

ความรู้ทางสุขภาพเป็นประเด็นที่ควรเสริมสร้างอย่างสม่ำเสมอ บุคคลที่มีความรู้ทางสุขภาพมีโอกาสที่ดีด้านพฤติกรรมสุขภาพมากกว่าผู้ที่ขาดความเข้าใจ ความรู้ทางสุขภาพมีประโยชน์ทั้งต่อบุคคลและ

สังคม ต่อบุคคลได้แก่ บุคคลมีการป้องกันความเสี่ยงโรค ดูแลตนเองและปฏิบัติตนภายใต้ความรู้ที่เข้มแข็ง มีแรงกระตุ้นความมั่นใจในการดูแลสุขภาพ พร้อมการเผชิญสถานการณ์สุขภาพ ต่อสังคมได้แก่ การมีส่วนร่วมดูแลสุขภาพครอบครัว คนในชุมชนเข้าถึงปัจจัยสุขภาพได้ดีเกิดเป็นชุมชนฐานสุขภาพ อย่างไรก็ตาม ผู้พิการทางการเห็นยังมีอุปสรรคที่สำคัญต่อเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุข เนื่องจากสื่อกลางที่ใช้สื่อสารกับผู้พิการทางการเห็นคือ “สื่อเสียง” โดยเฉพาะในระดับการสื่อสารมวลชนโทรทัศน์ดิจิทัลที่มีบริการแก่คนกลุ่มนี้น้อย “เสียงบรรยายภาพบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่าย” จึงเป็นเครื่องมือสื่อที่มี “มูลค่าสูง” ในแง่ของการเสริมสร้างความรอบรู้ทางสุขภาพแก่ผู้พิการทางการเห็น ผู้วิจัยสรุปเป็นภาพผังองค์ความรู้เกี่ยวกับ “ห่วงโซ่มูลค่าของบริการสื่อผู้พิการบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายส่งเสริมความรอบรู้ทางสุขภาพ” ดังนี้

ภาพที่ 2 ห่วงโซ่มูลค่าของบริการสื่อผู้พิการบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายส่งเสริมความรอบรู้ทางสุขภาพ

สรุป/ ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยสรุปและให้ข้อเสนอแนะดังนี้ 1) สรุปผลการวิจัย ได้แก่ 1.1) กระบวนการพัฒนาเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายส่งเสริมความรอบรู้ทางสุขภาพมี 6 ขั้นตอน ได้แก่ จินตนาการ ศึกษาค้นคว้า ออกแบบและพัฒนา นำเสนอ ปรับปรุงแก้ไข และประเมินผล 1.2) ผู้รับสารมีความรอบรู้ทางสุขภาพหลังการฟังเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายสูงกว่าเกณฑ์ ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ 1.3) ผู้รับสารมีความพึงพอใจต่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายส่งเสริมความรอบรู้ทางสุขภาพอยู่ในระดับสูงที่สุด ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 2) ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ ผลการพัฒนาสื่อเสียงบรรยายภาพดิจิทัลบนโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายส่งเสริมความรอบรู้ทางสุขภาพผ่านกระบวนการจินตนาการสำหรับกลุ่มเป้าหมายหลักซึ่งเป็นผู้พิการทางการเห็นครั้งนี้ ควรได้ถูกนำไปใช้ควบคู่กับการพัฒนาสื่อล่ามภาษามือและสื่อคำบรรยายแทนเสียงที่มีกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นผู้พิการทางการได้ยินด้วย เพื่อให้สื่อได้เกิดประโยชน์ที่ครอบคลุมผู้พิการทุกกลุ่ม 3) ข้อเสนอแนะการดำเนินการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ ควรวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบของศูนย์ข่าวสุขภาพดิจิทัลที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคพลเมืองในการใช้การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้มีช่องทางประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุขโดยชุมชนเพื่อชุมชน

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “จิตตวิศกรรมเสียงบรรยายภาพดิจิทัลในรายการโทรทัศน์ข้ามโครงข่ายเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางสุขภาพ” โดยทุนสนับสนุนวิจัยของมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมและพัฒนาชีวิตคนพิการ. (2563). รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการแบ่งตามภูมิภาคของประเทศไทย 2562-2563. เรียกใช้เมื่อ 15 กันยายน 2564 จาก <https://dep.go.th/th/>
- กุลนารี เสือโรจน์. (2563). แนวคิดการศึกษาเสียงบรรยายภาพสำหรับสื่อโทรทัศน์. วารสารวารสารศาสตร์, 13(3), 188-228.
- จงรัก สุวรรณรัตน์ และธณกร ปัญญาไสโสภณ. (2565). การวิจัยและพัฒนาแบบความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อพฤติกรรมป้องกันสารเคมีกำจัดศัตรูพืชและระดับเอนไซม์โคลีนเอสเตอเรสในเลือดของเกษตรกร. วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ, 40(1), 84-93.
- นฤมล อุดบุญ และณลินี ทองประเสริฐ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจด้านการให้บริการของสถานีวิจัยกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดอุบลราชธานี. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 16(73), 98-107.
- บุญจรัตน์ สังข์น้อย และสหภาพ พ่อคำทอง. (2560). ความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้บกพร่องทางการมองเห็นที่มีต่อเฟซบุ๊กในฐานะสื่อสังคมออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มทร.พระนคร, 2(1), 34-43.
- ปรัชญนันท์ นิลสุข และปณิดา วรรณพิรุณ. (2556). การเรียนรู้แบบจิตตวิศกรรม. วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา, 25(86), 33-37.
- พงศธร ปาลี และปณิดา วรรณพิรุณ. (2561). กระบวนการเรียนรู้แบบจิตตวิศกรรมด้วยเทคโนโลยีเสมือนจริงเสริมคู่มือในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ห้องปฏิบัติการเสมือน. วารสารวิจัยราชชมงคลกรุงเทพ, 12(1), 17-29.
- พรรณรัมภา ยิ่งเฮง และณัฐพล ร้าไฟ. (2563). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานผ่านเทคโนโลยีคลาวด์ตามแนวคิดจิตตวิศกรรมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรมของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา. วารสารชุมชนวิจัย, 14(3), 208-221.
- พรรษา โนนจ้อย. (2564). การให้สุขศึกษา. วารสารศรีนครินทร์เวชสาร, 36(2), 246-251.
- วรรณวิศา วัฒนสินธุ์ และคณะ. (2563). เทคโนโลยีเชื่อมโยงสรรพสิ่งกับการเรียนรู้แบบจิตตวิศกรรมเพื่อพัฒนานวัตกรรมสร้างสรรค์. วารสารเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มทร.พระนคร, 5(1), 69-78.
- วิชาญ ปาวัน และคณะ. (2560). การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพของประชาชนไทย ประจำปี 2559. วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ, 11(1), 70-79.
- วุฒิกนก สมแก้ว. (2563). การนำฐานข้อมูลสมรรถนะคนพิการไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ในอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์. วารสารการแพทย์โรงพยาบาลศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์, 35(2), 257-268.
- ศิริวรรณ อนันต์โท. (2564). ปัจจุบันและอนาคตของการให้บริการโทรทัศน์ผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย. วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์, 4(3), 116-130.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2560). สภาพการแข่งขันและแนวทางการกำกับดูแลกิจการ Over-The-Top Television: OTT-TV. เรียกใช้เมื่อ 15 กันยายน 2564 จาก <http://202.125.84.14/data/academic/file/600900000004.pdf>

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). สำนักงานสถิติแห่งชาติเผยแพร่ผลการมีอุปกรณ์รับชมรายการโทรทัศน์ในครัวเรือน ปี 2561. เรียกใช้เมื่อ 15 กันยายน 2564 จาก <http://www.nso.go.th/sites/>
- สิโรตม มณีแฮด และปณิดา วรณพิรุณ. (2562). ระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลด้วยปัญญาประดิษฐ์สำหรับการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 21(2), 359-373.
- สิโรตม มณีแฮด และพงษ์พิพัฒน์ สายทอง. (2566). รูปแบบการนำเสนอสื่อสำหรับคนพิการทางการได้ยินผ่านโทรทัศน์แบบสตรีมมิงขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 7(3), 283-300.
- หนึ่งหทัย ขอผลกลาง และกิตติ กันภัย. (2553). งานวิจัยด้านการสื่อสารสุขภาพ: กลไกในการพัฒนาสังคม. วารสารเทคโนโลยีสุรนารี, 4(1), 65-77.
- เอื้อจิต สุขพูล และคณะ. (2563). ผลของโปรแกรมการพัฒนารอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพสำหรับประชาชนกลุ่มวัยทำงาน. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 29(3), 419-429.
- Ashraf, Md, M., et al. (2017). A Systematic Literature Review of the Application of Information Communication Technology for Visually Impaired People. International Journal of Disability Management, 11(6), 1-18.
- Fryer, L. (2016). Introduction to Audio Description: A Practical Guide. London: Routledge.
- Nutbeam, D. (2008). The evolving concept of health literacy. Social Science and Medicine, 67(12), 2072-2078.
- Zedanzaen, S. (2020). Evaluating the Social Media Usage Pattern Among the Hearing Impaired and Visually Impaired Students at University of Tabuk. The International Journal of Social Sciences and Humanities Invention, 7(3), 5840-5851.

แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษابนพื้นที่สูง
ในตำบลศิรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2*
GUIDELINES FOR ACADEMIC ADMINISTRATION OF THE SCHOOL TO EXPAND
EDUCATIONAL OPPORTUNITIES IN THE HIGHLAND IN KHIRI RAT SUBDISTRICT,
UNDER THE TAK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

พิม หาญพรม*, สุรพงษ์ แสงสีมุก และ สุนทร ทองคำพงศ์

Pim Harnprom*, Suraphong Saengseemok and Sunate Tongkumphonng

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตาก ประเทศไทย

Faculty of Education, Northern College, Tak, Thailand

*Corresponding author E-mail: Pim_hpl@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษابนพื้นที่สูง และ2) หาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษابนพื้นที่สูงในตำบลศิรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของตำบลศิรีราษฎร์ จำนวน 140 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง สถิติใช้การหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.42$) เรียงจากสูงไปต่ำคือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา สูงที่สุด ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.64$) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\mu = 4.34$, $\sigma = 0.66$) และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.65$) ตามลำดับ ส่วนการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ต่ำที่สุด ($\mu = 4.32$, $\sigma = 0.65$) ปัญหาคือ หลักสูตรไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน การจัดบรรยากาศไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือการวัดผลไม่ได้มาตรฐาน เป้าหมายการทำวิจัยในชั้นเรียนไม่ชัดเจน ขาดโครงสร้างการบริหารการประกันคุณภาพ และไม่มีเครือข่ายทางวิชาการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ แนวทางการพัฒนา ควรจัดทำโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และจุดเน้น กำหนดเนื้อหาการเรียนรู้อย่างเหมาะสม มีแผนการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้อย่างเหมาะสม ใช้กระบวนการวิจัยจัดการเรียนรู้ จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน การบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอน มีการกำกับ ติดตาม นิเทศและประเมินผลการใช้สื่อ เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

คำสำคัญ: การบริหารวิชาการ, ขยายโอกาส, พื้นที่สูง

Abstract

This research aims to 1) study the conditions and problems of academic administration of the school for expanding educational opportunities on highlands and 2) find ways to develop the academic administration of the schools expanding educational opportunities on highlands in Khiri Rat subdistrict. under the Tak primary educational service area office 2, research was used a mixed method. Target groups include: educational institution administrators and teachers in the educational opportunity expansion school of Khiri Rat subdistrict, totaling 140 people, and 9 qualified people. The tools were questionnaires and structured interviews. The statistics use by frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The research results found that: Conditions of academic administration Overall it is at a high level ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.42$). Arranged from high to low is: Educational institution curriculum development was the highest ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.64$), measurement, evaluation and transfer of academic results ($\mu = 4.34$, $\sigma = 0.66$), and research to develop educational quality ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.65$). respectively, the media development section Innovation and technology for education is the lowest ($\mu = 4.32$, $\sigma = 0.65$). The problem is that the curriculum does not meet the needs of the students. The atmosphere is not conducive to learning. The measurement tools are not standardized. The goals of classroom research are unclear. Lack of quality assurance management structure and there is no academic network as a source of learning Development guidelines The curriculum structure should be created in accordance with the vision. Goals and focus determine blended learning content There is a measurement and evaluation plan in line with learning standards. Use the research process to organize learning. Create educational institution development plans that focus on student quality. Management and teaching and learning include supervision, monitoring, supervision and evaluation of media use. technology for maximum benefit

Keyword: academic administration, expanding opportunities, high areas

บทนำ

การพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าท่ามกลางสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทั้งด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์นั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ มีศักยภาพ และมีความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ที่มุ่งให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต การพัฒนาการศึกษาของชาติจึงเป็นภารกิจหลักในการพัฒนาคนเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) การบริหารงานวิชาการเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การดำเนินชีวิตประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านการเรียน การประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิตและการเป็นที่ยอมรับในสังคม ช่วยสร้างจิตสำนึกในการเป็นมนุษย์ที่มีอารยธรรมทางปัญญาและความงดงามทางจิตใจ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคน การพัฒนาชาติบ้านเมือง เพราะการศึกษาสร้างให้คนมีความรู้ ความสามารถ มีพื้นฐานและทักษะที่จำเป็นในการแก้ปัญหาของชีวิต โดยเฉพาะในสมัยที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิต

การเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การศึกษาจึงเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาประเทศให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ตามเจตนารมณ์ของ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนา สนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้จัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 และพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมุ่งสู่องค์กรคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

สภาพการณ์ปัจจุบัน พบว่า การบริหารงานวิชาการมีปัญหาการขาดการติดตามและประเมินผลการใช้ หลักสูตร ผู้บริหารขาดการส่งเสริมให้ครูจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและสิ่งเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ครูยังมีการวัดประเมินผลผู้เรียนไม่ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ครูยังไม่สามารถนำ กระบวนการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารขาดการ บริหารงานนิเทศอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารขาดการกำกับติดตามผลการจัดระบบ และกระบวนการแนะแนวทาง การศึกษา ผู้บริหารและครูขาดการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่น ๆ ในการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมในการสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษาของชุมชน ร่วมกับสถาบันการศึกษาอื่น และขาดการสนับสนุนให้มีศูนย์สื่อหรือศูนย์วิชาการของสถานศึกษาเพื่อเป็นแหล่ง ผลิตและให้บริการสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษาแก่ครู (ภัทรภรณ์ คล้ายแก้ว, 2561) นอกจากนี้ ยัง พบว่า ปัญหาปัจจัยสนับสนุนส่งเสริมการบริหารงานวิชาการด้านศักยภาพของผู้บริหารที่ต้องพึ่งตนเองในการ พัฒนางานวิชาการ ขาดครูทั้งจำนวนและคุณภาพตรงตามสาขาวิชา ครูมีปัญหาเกี่ยวกับทักษะการจัดการ เรียนรู้ในยุคดิจิทัล ไม่ให้ความสำคัญกับการประเมินสมรรถนะและพัฒนาตนเองด้วยการทำแผนพัฒนาตนเอง ตาม สมรรถนะที่บกพร่อง ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่มีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา โรงเรียน และนักเรียนขาดวิสัยทัศน์ อุปกรณ์และสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ไม่มีระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่รองรับ การสืบค้น ข้อมูลของนักเรียน ตลอดจนปัญหาการบริหารงานวิชาการที่เป็นระบบ (สุกัญญา นิรมพันธ์, 2563)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของตำบลศิรีราชูร์ ส่วนมากตั้งอยู่ในพื้นที่สูง ทุรกันดารห่างไกล นักเรียนส่วนใหญ่เป็นชาวไทยภูเขาที่มีปัญหาด้านภาษาในการสื่อสาร ขาดครูที่ชำนาญในสาขาวิชาเอกและวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอนไม่ตรงกับวิชาเอกหรือความถนัด ขาดประสบการณ์การสอน ยังไม่มีความเข้าใจเรื่องหลักสูตร อย่างชัดเจน ขาดแคลนสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูมีภาระหน้าที่ต้อง รับผิดชอบงานอื่นมากนอกเหนือจากการสอนไม่มีเวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ มีการบรรจุแต่งตั้ง และโยกย้ายครูบ่อย เพราะครูส่วนมากไม่ใช่คนในพื้นที่ ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง ส่งผลกระทบ โดยตรงกับคุณภาพการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบโอเน็ตของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปี การศึกษา 2563 เฉลี่ยร้อยละ 36.35 ต่ำกว่าภาพรวมของเขตพื้นที่และของประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาดาก เขต 2, 2563) ความสำคัญและสภาพปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาบนพื้นที่สูงในตำบลศิรีราชูร์ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 2 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจในการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหาร งานวิชาการ เพื่อเป็นข้อมูลในการหาแนวทางการพัฒนาด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งนี้มุ่งหวังที่จะใช้เป็นข้อมูล สารสนเทศในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษาบนพื้นที่สูง เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาต่อไป

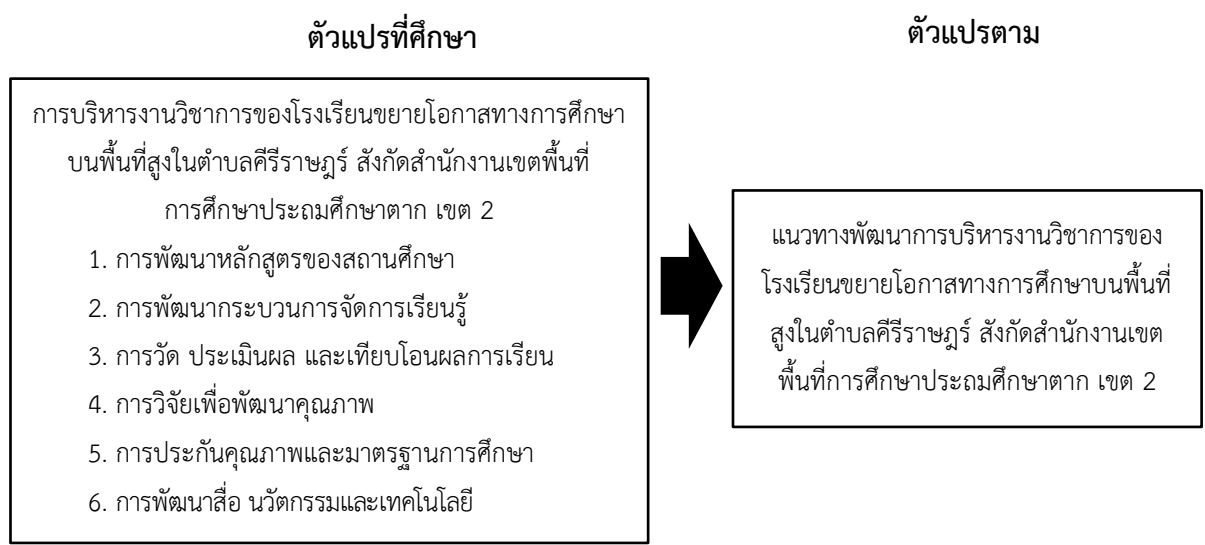
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาบนพื้นที่สูง ในตำบลศิรีราชูร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 2

2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษابนพื้นที่สูงในตำบลคีรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษابนพื้นที่สูงในตำบลคีรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยจากแนวคิดทฤษฎีและขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการทั้ง 17 ด้าน โดยนำมาวิเคราะห์หาความสอดคล้องกับขอบเขตเนื้อหาการวิจัยของนักการศึกษาที่วิจัยระหว่างปี 2560-2562 จำนวน 7 เรื่อง กำหนดเกณฑ์ความสอดคล้องตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไปได้ขอบเขตเนื้อหาการวิจัย 6 ด้าน นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดและตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย แสดงดังภาพที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงวิธีดำเนินการวิจัย (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินการ
	การศึกษานพื้นที่สูงในตำบลศรีราชบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale) และตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานพื้นที่สูงในตำบลศรีราชบุรี เป็นแบบเลือกตอบได้หลายคำตอบ (Multiple response) โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพคือ 1) ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการจากเอกสารและรายงานวิจัย 2) ศึกษาความหมาย ความสำคัญ กระบวนการ กำหนดเป็นนิยามปฏิบัติการ วิเคราะห์พฤติกรรม การบริหาร กำหนดโครงสร้างของข้อคำถามตามขอบเขตเนื้อหาทั้ง 6 ด้าน 3) เสนอโครงร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบถูกต้องของการใช้ภาษาและความครอบคลุมเนื้อหา เสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น 4) นำมาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และประเมินความสอดคล้อง (IOC : Index of item-Objective Congruence) นำผลมาวิเคราะห์หาค่า IOC ได้ระหว่าง 0.60-1.00 ทุกข้อ 5) นำไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากร จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha Cronbach's) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .870 3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ขอหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น เพื่อส่งมอบต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตำบลศรีราชบุรี อำเภอพบพระ จังหวัดตากทั้ง 5 โรงเรียน แล้วขออนุญาตชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย แจกแบบสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนด้วยตนเองเป็นรายบุคคล นัดหมายการจัดเก็บแบบสอบถามคืน ถึงกำหนดนัดผู้วิจัยเดินทางไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง 4. การวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบสอบถามที่เก็บคืนได้จำนวน 140 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 มาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปใช้สถิติตามประเภทของแบบสอบถามคือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และหาร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการใช้การหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) กำหนด ค่าระดับคะแนนและการแปลผลไว้ดังนี้ ระดับ 5 คะแนนระหว่าง 4.51-5.00 หมายความว่า มีการปฏิบัติมากที่สุด ระดับ 4 คะแนนระหว่าง 3.51-4.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติมาก ระดับ 3 คะแนนระหว่าง 2.51-3.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติปานกลาง ระดับ 2 คะแนนระหว่าง 1.51-2.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติน้อย ระดับ 1 คะแนนระหว่าง 1.00-1.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารงานวิชาการใช้การหาค่าความถี่ความสอดคล้อง (Consistency Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

ตารางที่ 1 แสดงวิธีดำเนินการวิจัย (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
2. การหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษابนพื้นที่สูงในตำบลศิรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2	1. ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์จากการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่ผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดจำนวน 9 คน คือ นักวิชาการที่เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา 3 คน ผู้บริหารการศึกษาและผู้อำนวยการกลุ่มงานบนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 3 คน และผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 3 คน 2. เครื่องมือการเก็บข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) แบ่งเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล เป็นแบบเติมคำให้สมบูรณ์ (Completion form) ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open-end) เพื่อการสัมภาษณ์ โดยมีการสร้างดังนี้ 1) การศึกษาแนวคิดทฤษฎีและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 2) นำผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 สภาพการบริหารงานวิชาการรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดแต่ละด้าน ๆ ละ 3 ข้อ และปัญหาการบริหารงานวิชาการที่มีค่าร้อยละสูงที่สุดแต่ละด้าน ๆ ละ 3 ข้อ มาสรุปอุปนัยแล้วกร่างเป็นแบบสอบถามในภาพรวมแต่ละด้าน ๆ ละ 1 ข้อ รวม 6 ข้อ 3) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระตรวจสอบความถูกต้องการใช้ภาษา ความครอบคลุมสอดคล้องกับเนื้อหา และให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไข 4) ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับผู้ทรงคุณวุฒิต่อไป 3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดคุณสมบัติแล้วเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตามคุณสมบัติที่กำหนดติดต่อประสานผู้ทรงคุณวุฒิเป็นการส่วนตัวรายบุคคลเพื่อขอคำตอบรับเสนอให้คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์นแต่งตั้ง แจ้งผลและประสานเพื่อขอกำหนดการสัมภาษณ์ เมื่อถึงกำหนดนัดผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง 4. การวิเคราะห์ข้อมูล นำผลการสัมภาษณ์มาสรุปเป็นรายด้านเป็นรายบุคคล สรุปอุปนัยแล้ววิเคราะห์ความสอดคล้อง หาความถี่ จัดลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย เสนอในรูปตารางวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษابนพื้นที่สูงในตำบลศิรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวม แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษابนพื้นที่สูง โดยรวม

ด้าน	รายการ	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
		μ	σ	
1	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.35	0.64	มาก
2	การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้	4.32	0.63	มาก
3	การวัด ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	4.34	0.66	มาก
4	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ	4.33	0.65	มาก
5	การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา	4.32	0.64	มาก
6	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	4.32	0.65	มาก
	โดยรวม	4.33	0.42	มาก

ตารางที่ 2 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานนพื้นที่สูงในตำบลศิรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.42$) เรียงจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุดคือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.64$) การวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\mu = 4.34$, $\sigma = 0.66$) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.64$) การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\mu = 4.32$, $\sigma = 0.63$) การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ($\mu = 4.32$, $\sigma = 0.64$) และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.64$) ตามลำดับ

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานนพื้นที่สูงในตำบลศิรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ปัญหาคือ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ได้แก่ การนำหลักสูตรไปใช้ไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน (ร้อยละ 10.87) การแต่งตั้งกรรมการพัฒนาหลักสูตรไม่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ (ร้อยละ 10.15) และครูมีความเข้าใจการจัดทำหลักสูตรน้อยไม่ทั่วถึง (ร้อยละ 9.42) 2) การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดบรรยากาศไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ (ร้อยละ 20.32) การวางแผนพัฒนาการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา (ร้อยละ 14.85) และครูจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง คิดจัดการและแก้ไขปัญหาในน้อย (ร้อยละ 14.07) 3) การวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ได้แก่ การพัฒนาเครื่องมือการวัดประเมินผลไม่หลากหลายไม่ได้มาตรฐาน (ร้อยละ 16.24) การประเมินผลการเรียนรู้ไม่เน้นการประเมินตามสภาพจริง (ร้อยละ 13.68) และการจัดทำหลักฐานสารสนเทศตามระเบียบการวัดและประเมินผลไม่ครบถ้วนไม่ทันกำหนด (ร้อยละ 12.82) 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ ได้แก่ กำหนดเป้าหมายการทำวิจัยในชั้นเรียนไม่ชัดเจน (ร้อยละ 16.40) การติดตามการทำวิจัยไม่ปฏิบัติตามที่แผนกำหนด (ร้อยละ 14.76) และการกำหนดแนวทาง ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบและการประเมินผลการทำวิจัยในชั้นเรียนยังไม่ชัดเจน (ร้อยละ 13.94) 5) การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ได้แก่ ไม่มีโครงสร้างการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน (ร้อยละ 32.86) ไม่มีการสร้างความตระหนักในการประกันคุณภาพการศึกษา (ร้อยละ 31.43) และการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารไม่สอดคล้องกับการใช้งาน (ร้อยละ 28.57) และ 6) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ได้แก่ ไม่มีเครือข่ายทางวิชาการเป็นแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาบุคลากร (ร้อยละ 31.43) ไม่มีการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ (ร้อยละ 27.14) และการจัดทำปายนิเทศไม่สะดวกต่อการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ (ร้อยละ 25.71) ตามลำดับ

3. แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานนพื้นที่สูงในตำบลศิรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีแนวทางพัฒนา คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ควรจัดทำโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและจุดเน้น (ความถี่ = 7) เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตรอย่างทั่วถึง (ความถี่ = 6) และกำหนดแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ให้ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจในทิศทางเดียวกันให้ชัดเจน (ความถี่ = 5) 2) การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ควรกำหนดสาระการจัดการเรียนรู้ผสมผสานอย่างสมดุลเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ความถี่ = 7) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในจริง (ความถี่ = 6) และมีการพัฒนาสภาพแวดล้อมใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (ความถี่ = 5) 3) การวัด ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ควรให้ครูร่วมกันจัดทำแผนการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ (ความถี่ = 7) กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติให้เหมาะสมชัดเจน กับมีแผนการติดตาม ประเมินผลและตรวจสอบหลักฐานการวัดผลให้ถูกต้องตามระเบียบ (ความถี่ = 6) เท่ากัน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ ควรให้ครูใช้กระบวนการวิจัยจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระที่มีความซับซ้อน (ความถี่ = 8) สนับสนุนให้ครูใช้การวิจัยจัดกิจกรรมการฝึกทักษะและพัฒนาการคิดแบบสหวิทยาการ (ความถี่ = 7) และวิเคราะห์แนวทางพัฒนา การทำงานของครูที่ใช้การวิจัยเป็นสำคัญ (ความถี่ = 6) 5) การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ควรจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน การ

บริหารและการจัดการเรียนรู้ (ความถี่ = 9) ปรับโครงสร้างการบริหารให้เอื้อต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพที่เน้นการมีส่วนร่วม กับใช้วงจรคุณภาพ PDCA ในการพัฒนาคุณภาพโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง (ความถี่ = 8) เท่ากัน และ 6) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ควรกำกับ ติดตาม นิเทศและประเมินผลการใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ความถี่ = 8) กำหนดนโยบาย วางแผนจัดหาและพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยี กับสนับสนุนสร้างเครือข่ายทางวิชาการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย (ความถี่ = 7) เท่ากัน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาบนพื้นที่สูงในตำบลศิรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผลการวิจัยที่ควรนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาบนพื้นที่สูงในตำบลศิรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเพราะการบริหาร งานวิชาการของสถานศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีที่ตั้งอยู่บนพื้นที่สูง นักเรียนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง มีปัญหาการสื่อสารด้วยภาษาไทย ทำให้สถานศึกษามีความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับบริบท หน้าที่ในการจัดการศึกษา รวมทั้งนโยบายที่เป็นจุดเน้นคือ การให้โอกาสและสร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงการบริการทางการศึกษา เป็นไปตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูงว่า มุ่งเน้นการปลดปล่อย ปรับเปลี่ยนและเปิดกว้าง โดยการสร้างความเสมอภาค เป็นธรรมให้เกิดกับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย พัฒนาระบบสารสนเทศการศึกษาให้ทันสมัย สามารถนำมาใช้ในการบริหารและจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) และการศึกษาของ ชัชชญา พิระธรรณิษฐ์ เรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเพชรบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน (ชัชชญา พิระธรรณิษฐ์, 2566)

ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาบนพื้นที่สูงในตำบลศิรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักสูตรไปใช้ไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน การจัดบรรยากาศไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือการวัดผลไม่ได้มาตรฐาน เป้าหมายการทำวิจัยในชั้นเรียนไม่ชัดเจน ขาดโครงสร้างการบริหารการประกันคุณภาพ และไม่มีเครือข่ายทางวิชาการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการบริหารจัดการตามกระบวนการบริหารงานอย่างครบถ้วน จึงทำให้การแจ้งผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจในทิศทางเดียวกันก่อนประกาศใช้หลักสูตรของสถานศึกษา การเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อม การส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการสร้างและพัฒนาเครื่องมืออย่างหลากหลาย กำหนดนโยบายให้ใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจน การกำหนดเป้าหมายและแนวทางกำกับ ติดตาม การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพที่ชัดเจน และการพัฒนาบุคลากรให้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติในระดับต่ำ ผลการวิจัยเป็นไปตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กล่าวถึงกระบวนการบริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูงว่า ควรมีการดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับพื้นที่และความต้องการพัฒนาของพื้นที่ชายแดน เพื่อให้ นักเรียน นักศึกษาและประชาชนมีทักษะอาชีพและมีความรู้ ส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยยึดสถานศึกษาและชุมชนเป็นฐานภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม สร้างความร่วมมือในการพัฒนาทักษะอาชีพกับหน่วยงานภายนอก เพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) และการศึกษาของณัฐพงศ์ ไชย

โคตร เรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายการศึกษาทรศพล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้อง มีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่ำที่สุด (ณัฐพงศ์ ไชยโคตร, 2565) และการศึกษาของสุชาติดา ทิพย์กองลาศ เรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่า การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้จากสถานการณ์เพื่อสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ต่ำที่สุด (สุชาติดา ทิพย์กองลาศ, 2566) และการศึกษาของวัลลภ นวลด้ง เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่า การกำหนดนโยบายให้การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน เป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจในการจัดการเรียนการสอน ต่ำที่สุด (วัลลภ นวลด้ง, 2566) และการศึกษาของศศิณามณี สารักษ์ เรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า กำหนดนโยบายใช้การวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการปฏิบัติงานของครูผู้สอน และการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการใช้สื่อและการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ การจัดหาและใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน มีปัญหาสูงที่สุด (ศศิณามณี สารักษ์, 2565) และการศึกษาของจิราชา รังษี เรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่มีนักเรียนชาติพันธุ์ในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่เหาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า สถานศึกษาขาดการเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (จิราชา รังษี, 2564)

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามุ่งเน้นที่ผู้เรียนในตำบลศิริราชบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาควรจัดทำโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและจุดเน้นให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน กำหนดสาระการจัดการเรียนรู้ผสมผสาน ให้ครูร่วมกันจัดทำแผนการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ให้ครูใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระที่มีความซับซ้อนเพื่อวิเคราะห์ด้วยเหตุผลจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน การบริหารและการจัดการเรียนรู้ และมีการกำกับ ติดตาม นิเทศและประเมินผลการใช้สื่อ เทคโนโลยีจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและความต้องการของชุมชน ให้ครูมีการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการกำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับของชุมชน และสังคมว่ามีคุณภาพได้มาตรฐาน เป็นไปตามความคิดของเกตุกนก สวยศำข้าว ที่กล่าวว่า การบริหาร งานวิชาการ มีความสำคัญเป็นประการแรกของการบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญ เนื่องมาจากงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษาในสถานศึกษา งานด้านอื่น ๆ เป็นงานสนับสนุน เพื่อให้การบริหารงานวิชาการดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์และประสบผลสำเร็จ นำไปสู่การพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ คุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (เกตุกนก สวยศำข้าว, 2561) และการศึกษาของ หัสภูมิ รักดี เรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตหาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล พบว่า ควรจัดการประชุม อบรม สัมมนาให้ผู้บริหารมีทักษะในการบริหารจัดการหลักสูตร (หัสภูมิ รักดี, 2565) และการศึกษาของ ภูริชญา คำวรรณ เรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานการณ์โควิด-19 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก พบว่า ควรวางแผนจัดการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ส่งเสริมครูใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกิจกรรมและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน (ภุริชญา คำวรรณ, 2565) และการศึกษาของเพ็ญศรี สืบบัว เรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอศรีสัชนาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 พบว่า ควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจการจัดทำแผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ตรงตามหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้กำหนด ให้แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินและตรวจสอบคุณภาพภายในที่มีผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมด้วย (เพ็ญศรี สืบบัว, 2565) และการศึกษาของชัชชญา พิระธรรณิษฐ์ เรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเพชรบุรี พบว่า ควรมีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนให้แก่ครูผู้สอนอย่างทั่วถึงต่อเนื่อง (ชัชชญา พิระธรรณิษฐ์, 2566)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำคือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา สูงที่สุด รองลงมาคือ การวัด ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ต่ำที่สุด ปัญหาคือ การนำหลักสูตรไปใช้ไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน บรรยากาศไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือการวัดผลไม่ได้มาตรฐาน เป้าหมายการทำวิจัยในชั้นเรียนไม่ชัดเจน ขาดโครงสร้างการบริหารการประกันคุณภาพ และไม่มีเครือข่ายทางวิชาการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ แนวทางการพัฒนา ควรจัดทำโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและจุดเน้นให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน กำหนดสาระการจัดการเรียนรู้ผสมผสาน ให้ครูร่วมกันทำแผนการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ให้ครูใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน การบริหารและการจัดการเรียนรู้ และมีการกำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้สื่อ เทคโนโลยีจัดการเรียนการสอน มีข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นคือ 1) ควรมีโครงการประชุม อบรม สัมมนา และศึกษาดูงานของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียน นวัตกรรมการบริหารโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและทักษะให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา 2) ควรกำหนดเป็นนโยบาย เป้าหมายและวางแผนการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนมีการจัดทำ ผลิต พัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำปฏิทินการนิเทศ การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัย 1) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษابนพื้นที่สูง 2) แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ และ 3) คุณลักษณะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษابนพื้นที่สูง ห่างไกลและทั่วกันดาร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาพื้นที่ชายแดนของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานนโยบายและกลยุทธ์สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

- เกตกนก สวยคำขาว. (2561). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิราภา รังษี. (2564). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่มีนักเรียนชาติพันธุ์ในศูนย์บริหารจัดการศึกษาแม่เหาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2. ใน สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น.
- ชัชชญา พิระธรรณิศา. (2566). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเพชรบุรี. วารสารการบริหารนิเทศบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(8) 315-328.
- ณัฐพงศ์ ไชยโคตร. (2565). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายการศึกษาทรศพล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. ใน สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- เพ็ญศรี สืบ. (2565). แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอสรีสชนาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2. ใน สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น.
- ภัทราภรณ์ คล้ายแก้ว. (2561). แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ภริชญา คำวรรณ. (2565). แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานการณ์โควิด-19 โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก. ใน สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น.
- วัลลภ นวลตั้ง. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ศศิณามณี สารักษ์. (2565). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. (2563). แผนพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2563-2565. เรียกใช้เมื่อ 20 เมษายน 2565 จาก <http://www.takesa2.go.th/download/plandey63.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส. เรียกใช้เมื่อ 20 เมษายน 2565 จาก <https://www.unicef.org/thailand/media/6426/file/>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). เรียกใช้เมื่อ 20 เมษายน 2565 จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- สุกัญญา นิมพันธ์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- สุชาดา ทิพย์กองลาศ. (2566). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- หัสภูมิ รักดี. (2565). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตหาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

แนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร*

GUIDELINES FOR DEVELOPING INFORMATION TECHNOLOGY SYSTEMS AT KHLONG LAN VITHAYA SCHOOL, UNDER THE JURISDICTION OF THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE, KAMPHAENG PHET

ไพฑูรย์ เกาตะมะ

Paitoon Taotama

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตาก ประเทศไทย

Master of Education Program, Northern College, Tak, Thailand

Corresponding author E-mail: paitoon15@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 78 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา โดยรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.06$, $\sigma = 0.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านการจัดเก็บข้อมูล ด้านการตรวจสอบข้อมูล ด้านการประมวลผลข้อมูล และด้านการนำข้อมูลไปใช้ ปัญหาของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนคลองลานวิทยา โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านการนำข้อมูลไปใช้ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านการประมวลผลข้อมูล ด้านการจัดเก็บข้อมูล และด้านการตรวจสอบข้อมูล และแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา ได้แก่ ผู้บริหารควรจัดอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่งานสารสนเทศโรงเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจในข้อมูลและสารสนเทศ และควรจัดให้มีสถานที่ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลไว้อย่างปลอดภัยและสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอ มีการวางแผนการให้บริการข้อมูลและสารสนเทศ การใช้ข้อมูลและสารสนเทศให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานของโรงเรียน

คำสำคัญ: ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ, สภาพระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ, ปัญหาของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ, แนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ, โรงเรียนคลองลานวิทยา

* Received May 8, 2024; Revised May 24, 2024; Accepted May 30, 2024

Abstract

This research aims to 1) Study the conditions and problems of the information technology system at Klunglawnvithaya School, and 2) Find ways to develop the information technology system of Klunglawnvithaya School, under the supervision of the Secondary Educational Service Area Office, Kamphaeng Phet Province. This research is a mixed-method study between survey research. The target group consists of school administrators and teachers at Klunglawnvithaya School, under the supervision of the Secondary Educational Service Area Office, Kamphaeng Phet Province, academic year 2566, totaling 78 people. The research tools used were questionnaires and interviews. Data analysis involved finding frequencies, percentages, means, standard deviations, and content analysis. The research findings indicate that the overall condition of the information technology system at Klunglawnvithaya School is at a high level (mean = 4.06, standard deviation = 0.88). When considering the average scores ranked from highest to lowest, the aspects are data collection, data storage, data verification, data processing, and data utilization. Problems with the information technology system for managing student activities at Klunglawnvithaya School are at a moderate level. When considering the average scores ranked from highest to lowest, the aspects are data utilization, data collection, data processing, data storage, and data verification. Suggestions for developing the information technology system at Klunglawnvithaya School include providing training for staff involved in school information management to enhance their knowledge and understanding of data and information content. Additionally, providing secure data storage facilities and adequate budget support, planning data and information service provision, and utilizing data and information for the school's management are recommended.

Keywords: Information Technology System, Condition of Information Technology System, Problems of Information Technology System, Guidelines for Developing Information Technology System, Klunglawnvithaya School

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐานรากที่รองรับ “สังคมสารสนเทศ” (Information Society) ที่มี “สารสนเทศ” เป็นหัวใจสำคัญ เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการจัดบริการสังคมพื้นฐานในขบวนการพัฒนาสังคม เช่น ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาทางด้านสาธารณสุข การบริหารรัฐกิจ ฯลฯ สารสนเทศมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการทุกระดับขององค์กรทั้งในการปฏิบัติงานและการบริการช่วยในการตัดสินใจ การวางแผน และการประเมินผลเปรียบเทียบช่วยเพิ่มระดับความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง สารสนเทศจะมีค่าหรือความหมายมากขึ้น เมื่อมีการใช้งานมากขึ้นและสารสนเทศนั้นส่งผลกระทบถึงการตัดสินใจหรือการกระทำที่ดำเนินการในทุกวันนี้ทุกองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนต่างก็นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) หรือไอซีทีมาประยุกต์ใช้ในองค์กร ทั้งนี้ เนื่องจากไอซีทีมีองค์ประกอบเทคโนโลยีที่สำคัญ ได้แก่ เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสารข้อมูลและเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต นับว่าเป็นเครื่องมืออันทรงพลังที่สามารถจัดการประมวลผลข้อมูลจำนวนมากมหาศาลให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่ถูกต้องแม่นยำ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

(ไกรทพนธ์ เต็มวิทย์ขจร และศิริชัย บาร์มี, 2559) ซึ่งสังคมยุคอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 19 และ 20 เปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมยุคความรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน พลังขับเคลื่อนของเทคโนโลยียุคดิจิทัลส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเป็นความเห็นที่นักวิชาการเห็นตรงกันว่าเพิ่งจะเริ่มต้นเท่านั้น ในระยะถัดไปจะยิ่งทวีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้นเป็นทวีคูณ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาตามไปด้วยอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ สถานศึกษาจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อเด็กในศตวรรษที่ 21 (สมหมาย อำดอนกลอย, 2559) ที่เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ในศตวรรษที่ 21 มีคุณลักษณะด้านการเรียนรู้ที่สามารถปรับตัวได้อย่างชาญฉลาดเท่าทัน มีภาวะความเป็นผู้นำด้านการงานที่สามารถชี้นำตนเองในการพัฒนาการปฏิบัติงานและอาชีพและตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีสติและด้านศีลธรรมที่ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน มีความซื่อสัตย์และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่า ดังที่ Peter F. Drucker ที่กล่าวไว้ว่าปัจจุบันเป็นยุคแห่งโลกในศตวรรษที่ 21 และเป็นโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงที่มีปัญหาท้าทายสำหรับองค์กร ผู้บริหารหรือแม้กระทั่งบุคลากรทุก ๆ คน ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของ ทุกคนจึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง (ทวีศักดิ์ สมนอก, 2562)

ระบบองค์กรในปัจจุบันมีการใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีมากขึ้นเพื่อช่วยในการทางานด้านการจัดการการประมวลผลข้อมูล สามารถให้ข้อมูลที่มีความสอดคล้องกับการดำเนินงานขององค์กร อีกทั้งเป็นเครื่องมือในการเพิ่มพูน ทักษะ ความสามารถของบุคลากรให้สามารถตอบสนองเป้าหมายและนโยบายการปฏิบัติขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการฐานข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูลอย่างมีระบบจะทำให้การตรวจสอบข้อมูล การเรียกขอ และการรายงานข้อมูลสารสนเทศเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็ว ทั้งนี้ บุคลากรทุกคนในองค์กรต้องให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล เพื่อความถูกต้องและเข้าใจตรงกันในการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างกว้างขวาง และระบบการทางานส่วนใหญ่เชื่อมต่อด้วยระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อวัตถุประสงค์ ในการทำงานและการใช้ข้อมูลร่วมกัน ข้อมูลของสถานศึกษาจัดเป็นสารสนเทศที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน การควบคุม ติดตามและประเมินผล ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา อันเป็นกลไกหนึ่งของการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานในการวางแผน การปฏิบัติงาน การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันมีส่วนช่วยให้การปฏิบัติงานและการบริหารจัดการสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ณัฐรักษ์ อรุณทัต, 2560)

โรงเรียนคลองลานวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 1,592 คน มีบุคลากรในโรงเรียนทั้งหมด 78 คน (โรงเรียนคลองลานวิทยา, 2564) โรงเรียนมีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับนักเรียน โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาระบบการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปฏิบัติภารกิจงานในการบริหารจัดการศึกษาทั้ง 4 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน กลุ่มบริหารงานบุคคล การเงินและสินทรัพย์ และกลุ่มบริหารงานส่งเสริมการจัดการศึกษา ซึ่งการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษามีขอบข่ายครอบคลุมงานตามกระบวนการบริหารและการจัดระบบสารสนเทศทางการศึกษา และจากการสัมภาษณ์บุคลากรโรงเรียนคลองลานวิทยา ได้กล่าวถึง สภาพปัญหาการจัดระบบสารสนเทศในการบริหารงานของโรงเรียนคลองลานวิทยา พบปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศทั้งในด้านการบุคลากร ผู้มีทักษะความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศ การขาดแคลนงบประมาณสื่อการเรียนรู้ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี ทำให้การจัดระบบสารสนเทศเกิดความล่าช้า ไม่สะดวกในการรวบรวมข้อมูลการเรียกใช้ข้อมูล และการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษาในแต่ละกลุ่มงานยังไม่เป็นไปในทิศทาง

เดียวกัน บุคลากรที่รับผิดชอบยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบสารสนเทศ และสถานศึกษายังขาดคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการพัฒนาระบบสารสนเทศ ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผลข้อมูลและการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ ได้ศึกษาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของโรงเรียนในเขตเทศบาลตำบลบ้านโคก อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี พบว่า การจัดการด้านงบประมาณนั้นมีส่วนสำคัญในการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ การจัดการด้านงบประมาณที่ไม่มีประสิทธิภาพนั้นส่งผลให้มีปัญหาและเกิดผลกระทบกับการจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ตามมา

จากความจำเป็นและความสำคัญของปัญหาประกอบกับผู้วิจัยในฐานะครูของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร เห็นความสำคัญในการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียน ซึ่งการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษานั้น ยังขาดการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในระบบงาน และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนนำมาสู่การระดมความคิดเพื่อพัฒนาสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ให้มีคุณภาพต่อไป (โรงเรียนคลองลานวิทยา, 2564)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับประชากรกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ตามลำดับ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ปีการศึกษา 2566 ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน และครูผู้สอนจำนวน 74 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 78 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. สร้างแบบสอบถามตามกรอบเกี่ยวกับสภาพระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระพิจารณาความถูกต้องของภาษา ความสอดคล้องของคำถามกับจุดประสงค์และให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
3. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับใหม่เพื่อดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถามด้วยการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน และนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป
4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วเสนอ ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับใหม่ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) นำข้อมูลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.959
5. นำแบบสอบถามที่ได้ทำการแก้ไขปรับปรุงแล้วขอรับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์และขออนุญาตให้นำไปใช้จัดเก็บข้อมูล และจัดพิมพ์แบบสอบถาม ฉบับสมบูรณ์ จำนวน 78 ฉบับ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร เพื่อขออนุญาตให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล
2. นำหนังสือเสนอผู้อำนวยการโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัยและขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลตามจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
3. ขอความร่วมมือเพื่อกำหนดนัดวันเวลาขอเก็บแบบสอบถามคืน
4. ผู้วิจัยจัดเก็บแบบสอบถามเมื่อถึงกำหนดตามที่นัดหมาย
5. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์แบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์จากการจัดเก็บได้แบบสอบถาม จำนวน 78 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในตอนต้นที่ 1 สถิติที่ใช้ คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) แล้วบันทึกข้อมูลลงในตารางวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 สภาพระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลาน วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำผลกรอกลงในตารางวิเคราะห์และแปลความหมาย ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 3 ปัญหาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน กิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำผลกรอกลงในตารางวิเคราะห์และแปลความหมายตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's-Coefficient)

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

แหล่งผู้ให้ข้อมูล

การหาแนวทางพัฒนาการบริหารระบบสารสนเทศของสถานศึกษา ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสม (mix research) ระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจและวิจัยเชิงคุณภาพ โดยกำหนดกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับเป็นแหล่งข้อมูล จำนวน 9 คน จาก 3 แหล่ง เพื่อตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) คือ 1) กลุ่มผู้กำหนดนโยบาย ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่มงาน และหัวหน้างานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 3 คน 2) กลุ่มผู้รู้ ได้แก่ คณาจารย์ผู้ปฏิบัติงานสอนในสถาบันอุดมศึกษาตั้งแต่ระดับวิทยาลัยขึ้นไป จำนวน 3 คน และ 3) กลุ่มผู้ปฏิบัติ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่นำนโยบายสู่การปฏิบัติในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) เรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารในโรงเรียนเพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาและสร้างคำถามในแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview)
2. นำผลการวิจัยสภาพระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ในตอนที่ 2 ที่มีสภาพปฏิบัติในระดับน้อยที่สุดของแต่ละด้าน มาสร้างเป็นคำถามรายด้าน
3. นำผลการวิจัยปัญหาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ในตอนที่ 3 มากำหนดเป็นกรอบข้อคำถาม
4. นำผลการศึกษาสภาพและปัญหาการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร มาสรุปอุปนัยเพื่อใช้เป็นข้อสัมภาษณ์แนวทาง การบริหารรายข้อ
5. นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง การใช้ภาษาและความครอบคลุมด้านเนื้อหา นำข้อเสนอนี้มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์
6. จัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูล

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน ด้วยตัวเอง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
2. ส่งหนังสือแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิถึงผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมโครงร่างการค้นคว้าอิสระฉบับสมบูรณ์และแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิศึกษาล่วงหน้า และขอความอนุเคราะห์พิจารณาอนุญาตให้สัมภาษณ์
3. ผู้วิจัยนัดหมายกับผู้ทรงคุณวุฒิทางโทรศัพท์เพื่อกำหนดวันเวลา/สถานที่ในการสัมภาษณ์

4. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ บันทึกข้อมูลตามที่ต้องการด้วยตัวเอง

5. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อนำไปเขียนรายงานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิแนวทางพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปอุปนัย

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร มีผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านการจัดเก็บข้อมูลด้านการตรวจสอบข้อมูล ด้านการประมวลผลข้อมูล และด้านการนำข้อมูลไปใช้ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละด้านปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยรวมและรายด้าน

ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
		μ	σ	
1.	ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล	4.26	0.73	มาก
2.	ด้านการตรวจสอบข้อมูล	4.18	0.75	มาก
3.	ด้านการประมวลผลข้อมูล	4.16	0.75	มาก
4.	ด้านการจัดเก็บข้อมูล	4.25	0.79	มาก
5.	ด้านการนำข้อมูลไปใช้	3.51	1.09	มาก
เฉลี่ยรวม		4.06	0.88	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.06$, $\sigma = 0.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.73$) ด้านการจัดเก็บข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.79$) ด้านการตรวจสอบข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.75$) ด้านการประมวลผลข้อมูล ($\mu = 4.16$, $\sigma = 0.75$) และด้านการนำข้อมูลไปใช้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.51$, $\sigma = 1.09$)

ด้านที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าด้านอื่น คือ ด้านการนำข้อมูลไปใช้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.51$, $\sigma = 1.09$) ควรมีการปฏิบัติมากขึ้น ได้แก่ แสดงข้อมูลและสารสนเทศที่ผ่านการประมวลผลในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ตาราง แผนภาพ กราฟ ร้อยละหรือการบรรยายเป็นความเรียง รองลงมา คือ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเพื่อทำการเผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศ ความสะดวกรวดเร็วในการเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศ และจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2. ปัญหาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านการนำข้อมูลไปใช้ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านการประมวลผลข้อมูล ด้านการจัดเก็บข้อมูล และด้านการตรวจสอบข้อมูล ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละด้านปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยรวมและรายด้าน

ที่	รายการ	ระดับปัญหา		แปลผล
		μ	σ	
1.	ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล	3.42	1.25	ปานกลาง
2.	ด้านการตรวจสอบข้อมูล	3.01	1.31	ปานกลาง
3.	ด้านการประมวลผลข้อมูล	3.32	1.36	ปานกลาง
4.	ด้านการจัดเก็บข้อมูล	3.22	1.35	ปานกลาง
5.	ด้านการนำข้อมูลไปใช้	3.61	1.35	มาก
เฉลี่ยรวม		3.32	1.34	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัญหาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\mu = 3.32, \sigma = 1.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านการนำข้อมูลไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.61, \sigma = 1.35$) รองลงมา คือ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.42, \sigma = 1.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ กำหนดวัตถุประสงค์การวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ มอบหมายหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีความเที่ยงตรง ชัดเจน และเข้าใจง่าย และสร้างหรือจัดหาเครื่องมือในการจัดเก็บให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและแหล่งข้อมูล ด้านการประมวลผลข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.32, \sigma = 1.26$) ด้านการจัดเก็บข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.22, \sigma = 1.25$) และด้านการตรวจสอบข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.01, \sigma = 1.31$)

ด้านที่มีปัญหามากกว่าด้านอื่น คือ ด้านการนำข้อมูลไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.61, \sigma = 1.35$) ปัญหาที่พบต้องได้นำไปพัฒนา คือ ไม่นำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางาน ขาดการตรวจสอบก่อนการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ มีครูไม่นำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้หรือพฤติกรรมของนักเรียน และกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์การนำเสนอข้อมูลไปใช้ไม่ชัดเจน

3. แนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร คือ

3.1 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนา คือ ควรจัดอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานสารสนเทศโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ควรจัดให้มีบุคลากรที่ทำหน้าที่ประสานงานด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล และควรออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล สามารถนำข้อมูลที่เคยเก็บรวบรวมไว้แล้วมาใช้ได้อย่างต่อเนื่อง

3.2 ด้านการตรวจสอบข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนา คือ ควรจัดอบรมและพัฒนาบุคลากรที่มีหน้าที่ประมวลผลข้อมูลให้มีความรู้ความสามารถในการประมวลผลข้อมูล ควรจัดหาเครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์ ที่ทันสมัยในการประมวลผล ข้อมูลให้เพียงพอ และควรมีการนิเทศติดตามประเมินผลการตรวจสอบข้อมูลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

3.3 ด้านการประมวลผลข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนา คือ ควรจัดหาเครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์ ที่ทันสมัยในการประมวลผลข้อมูลให้เพียงพอ ควรจัดระบบการประมวลผลข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ และควรจัดอบรมและพัฒนาบุคลากรที่มีหน้าที่ประมวลผลข้อมูลให้มีความรู้ความสามารถในการประมวลผลข้อมูล

3.4 ด้านการจัดเก็บข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนา คือ ควรจัดทำแฟ้มข้อมูลและสารสนเทศออกเป็นหมวดหมู่อย่างเป็นระบบ ควรจัดให้มีสถานที่ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลไว้อย่างเพียงพอและปลอดภัย และสนับสนุนงบประมาณในการจัดเก็บข้อมูลให้เพียงพอ

3.5 ด้านการนำข้อมูลไปใช้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนา คือ ควรจัดอบรมและพัฒนาให้ความรู้และเทคนิควิธีแก่ผู้มีหน้าที่ในการนำข้อมูลไปใช้ และควรมีการวางแผนและการจัดระบบการให้บริการข้อมูลและสารสนเทศ

สรุปแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร คือ ควรจัดอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่งานสารสนเทศโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์ในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้ง 5 ด้าน ควรจัดให้มีบุคลากรที่ทำหน้าที่ประสานงาน และควรออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล ควรจัดหาเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัยในการประมวลผล ข้อมูลให้เพียงพอ และควรมีการนิเทศติดตามประเมินผล การตรวจสอบข้อมูลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ควรจัดทำแฟ้มข้อมูลและสารสนเทศออกเป็นหมวดหมู่อย่างเป็นระบบ ควรจัดให้มีสถานที่ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลไว้อย่างเพียงพอและปลอดภัย และสนับสนุนงบประมาณใน การจัดเก็บข้อมูลให้เพียงพอ

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ของโรงเรียนคลองลานวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านการจัดเก็บข้อมูลด้านการตรวจสอบข้อมูล ด้าน การประมวลผลข้อมูล และด้านการนำข้อมูลไปใช้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์วางแผนระบบการบริหารงานของโรงเรียน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีขั้นตอนและมีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ผลงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรนับพัน หรรษา ได้ศึกษาการจัด การเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในเขตเทศบาลตำบลบ้านโคก อำเภอ บ้านโคก จังหวัดอุดรดิษฐ์ พบว่า การจัดการงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนใน เขตเทศบาลตำบลบ้านโคก อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิษฐ์ โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (พรนับพัน หรรษา, 2560)

2. ปัญหาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนคลองลานวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านการนำข้อมูลไปใช้ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการประมวลผลข้อมูล ด้านการจัดเก็บข้อมูล และด้านการตรวจสอบข้อมูล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันระบบสารสนเทศมีความสำคัญกับการบริหารการศึกษา ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญกับการจัดการระบบสารสนเทศ

โดยหาแนวทางในการจัดการระบบสารสนเทศ มีการวางแผน มีการประเมินผล แก้ไขปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา ประกอบกับปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สามารถนำมาจัดการระบบสารสนเทศให้ มีการปฏิบัติได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีความแม่นยำสูง การสืบค้นข้อมูล และดึงข้อมูลไปใช้ได้อย่างง่ายดาย รวมถึงการแก้ไขข้อมูลให้เป็น ปัจจุบันก็เป็นเรื่องที่ไม่ยาก ทำให้มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจนจิรา ชูประเสริฐ ได้ศึกษาการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 โดยได้ศึกษาตามองค์ประกอบ ด้านงานปกครองนักเรียน ด้านงานกิจกรรม นักเรียนด้านงานแนะแนวและด้านงานบริการให้แก่ นักเรียน ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานกิจการ นักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด (เจนจิรา ชูประเสริฐ, 2558) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพากร สุขสาม ได้ศึกษาปัญหาและแนวทาง การพัฒนาการใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารงานของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการใช้ระบบสารสนเทศ ในการบริหารงานของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการใช้ระบบสารสนเทศในการ บริหารงานของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดการระบบสารสนเทศการบริหารงานกิจการ นักเรียนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบสารสนเทศที่ชัดเจนทั้งด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านการตรวจสอบข้อมูล ด้านการประมวลผลข้อมูล ด้านการประมวลผลข้อมูลโดยเฉพาะด้านการนำข้อมูลไปใช้ (ยุพากร สุขสาม, 2561)

3. แนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ โรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร คือ 1) ด้านการเก็บรวบรวม ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนา คือ ควรจัดอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่งานสารสนเทศโรงเรียนให้ มีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ควรจัดให้มีบุคลากรที่ทำหน้าที่ประสานงาน ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล และควรออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล สามารถนำข้อมูลที่ เคยเก็บรวบรวมไว้แล้วมาใช้ได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องอาศัย ความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่งานสารสนเทศ โรงเรียนอาจจะยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเก็บให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทักษพร นิลทรา ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อ การดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ควรทำการประชุมเพื่อวางแผนกำหนดรายการข้อมูลที่ต้องการ ควรมีปฏิทินกำหนด ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ 2) ด้านการตรวจสอบ ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนา คือ ควรจัดอบรมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่มีหน้าที่ประมวลผลข้อมูลให้ มีความรู้ความสามารถในการประมวลผลข้อมูล ควรจัดหาเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัยในการประมวลผล ข้อมูล ให้เพียงพอ และควรมีการนิเทศติดตามประเมินผลการตรวจสอบข้อมูลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งนี้ อาจเป็น เพราะระบบสารสนเทศมีบทบาทอย่างมากในการจัดการศึกษา และพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและมีระบบที่หลากหลาย และปรับเปลี่ยนใหม่อยู่เสมอ ทำให้บุคลากรที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานสารสนเทศในโรงเรียนนั้นขาดความรู้ความ เข้าใจในการตรวจสอบข้อมูลจึงทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ตรงตามความต้องการ (ทักษพร นิลทรา, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ดวงใจ วงศ์ลา ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการ จัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2

ควรจัดอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติงานสารสนเทศในโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และวิธีการตรวจสอบข้อมูลให้ชัดเจน ควรประเมินผลการตรวจสอบข้อมูลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และควรจัดระบบการตรวจสอบข้อมูลให้ชัดเจน 3) ด้านการประมวลผลข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนา คือ ควรจัดหาเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัยในการประมวลผลข้อมูลให้เพียงพอ ควรจัดระบบการประมวลผลข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ และควรจัดอบรมและพัฒนาบุคลากรที่มีหน้าที่ประมวลผลข้อมูลให้มีความรู้ความสามารถในการประมวลผลข้อมูล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนไม่มีระบบประมวลผลข้อมูลให้สอดคล้องกับความต้องการ เครื่องมือ และอุปกรณ์ในการประมวลผล ข้อมูลล้าสมัยและไม่เพียงพอ (ดวงใจ วงศิลา, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทักษพร นิลทรา ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินงาน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการจัดเก็บข้อมูล ควรวางแผนการปฏิบัติงานในรูปแบบปฏิทินงานให้ชัดเจนมีการตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบสม่ำเสมอ และ 5) ด้านการนำข้อมูลไปใช้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนา คือ ควรจัดอบรมและพัฒนาให้ความรู้และเทคนิควิธีแก่ผู้มีหน้าที่ในการนำข้อมูลไปใช้ และควรมีการวางแผนและการจัดระบบการให้บริการข้อมูลและสารสนเทศ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบุคลากรที่รับผิดชอบงานบริหารงานกิจการขาดความรู้ความเข้าใจในการนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนางาน กำหนดรูปแบบการเสนอข้อมูล กำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์การนำเสนอข้อมูลไม่ชัดเจน ไม่มีการกำกับติดตาม และการประเมินผลการนำข้อมูลไปใช้ (ทักษพร นิลทรา, 2559) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มลจิรา บุญเสริม ศึกษาแนวทางการบริหารระบบสารสนเทศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า ด้านการนำข้อมูลไปใช้ ควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศให้เห็นเป็นรูปธรรมเพื่อให้เห็นอย่างชัดเจนก่อนนำมาประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายพัฒนาการศึกษา ควรมีการนำข้อมูลสารสนเทศที่เก็บมาเป็นข้อมูลในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการบริหารงานด้านต่าง ๆ (มลจิรา บุญเสริม, 2561)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้สรุปได้ว่า สภาพระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ปัญหาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนคลองลานวิทยา ได้แก่ ผู้บริหารควรจัดอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่งานสารสนเทศโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลและสารสนเทศ และควรจัดให้มีสถานที่ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลไว้อย่างปลอดภัยและสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอ มีการวางแผนการให้บริการข้อมูลและสารสนเทศ การใช้ข้อมูลและสารสนเทศให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานของโรงเรียน ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ 1) ด้านการนำข้อมูลไปใช้ ควรมีการปฏิบัติมากขึ้น ได้แก่ แสดงข้อมูลและสารสนเทศที่ผ่านการประมวลผลในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ตาราง แผนภาพ กราฟ ร้อยละหรือการบรรยายเป็นความเรียง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเพื่อทำการเผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศ ความสะดวกรวดเร็วในการเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศ และจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทั้งภายในภายนอกสถานศึกษา 2) ด้านการนำข้อมูลไปใช้ ปัญหาที่พบต้องได้นำไปพัฒนา คือ ไม่นำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางาน ขาดการตรวจสอบข้อมูลก่อนการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ มีครูไม่นำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้หรือพฤติกรรมของนักเรียน และกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์การนำเสนอข้อมูลไปใช้ไม่ชัดเจน 3) ควรจัดอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่งานสารสนเทศโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์ในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้ง 5 ด้าน

ควรจัดให้มีบุคลากรที่ทำหน้าที่ประสานงาน และควรออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล ควรจัดหาเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัยในการประมวลผล ข้อมูลให้เพียงพอ และควรมีการนิเทศติดตาม ประเมินผล การตรวจสอบข้อมูลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ควรจัดทำแฟ้มข้อมูลและสารสนเทศออกเป็นหมวดหมู่ อย่างเป็นระบบ ควรจัดให้มีสถานที่ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลไว้อย่างเพียงพอและปลอดภัย และสนับสนุนงบประมาณ ในการจัดเก็บข้อมูลให้เพียงพอ และ 4) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป คือ ควรมีการวิจัยเรื่องการพัฒนา นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และควรมีการวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานอื่น ๆ ในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- ไกรทพนธ์ เต็มวิทยขจร และศิริชัย บารมี. (2559). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ระยะที่ 1. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- เจนจิรา ชูประเสริฐ. (2558). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ณัฐรักษ์ อรุณทัต. (2560). แนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการโรงเรียน กรณีศึกษา โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษาด้านหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา นโยบายและการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดวงใจ วงศิลา. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจ้ดระบบสารสนเทศในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริการการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทวีศักดิ์ สมนอก. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทักษพร นิลทรา. (2559). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินงานของ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พรนับพัน ھرรรษา. (2560). การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในเขต เทศบาลตำบล บ้านโคก จังหวัดอุดรดิตร. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- มลจิรา บุญเสริม. (2561). แนวทางการบริหารระบบสารสนเทศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. ใน วิทยานิพนธ์การวิจัยครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ยุพากร สุขสาม. (2561). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารงาน โรงเรียนสวน กุหลาบวิทยาลัยชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โรงเรียนคลองลานวิทยา. (2564). รายงานการประเมินตนเอง โรงเรียนคลองลานวิทยา 2564. กำแพงเพชร: โรงเรียนคลองลานวิทยา.
- สมหมาย อำดอนกลอย. (2559). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏพิบูลสงคราม, 7(1), 1-8.

แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยกุยหยาง*

GUIDELINE ON MANAGEMENT TO PROMOTE THE QUALITY OF SCIENTIFIC RESEARCH AT GUIYANG UNIVERSITY

เฉิน ตึง, นนทณธี ดุลยทวีสิทธิ์, นิรันดร์ สุธีนิรันดร์, กุลสิรินทร์ อภิรัตน์วรเดช และ จิตติวิสุทธิ์ วิมุตติปัญญา*

Chen Ting, Nonnatee Dulyataweesit, Niran Suteeniran, Kulsirin Apiratvoradej and Jittawisut Wimuttipanya*

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: jittawisut21@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกุยหยาง ในสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบสำรวจประชากร ได้แก่ อาจารย์ที่ปฏิบัติการวิจัยในมหาวิทยาลัยกุยหยางสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 284 คน เลือกแบบเฉพาะเจาะจงเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ .90 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา โดยผลการวิจัย พบว่า แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกุยหยางในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดที่สุด ($\mu = 4.51$, $\sigma = 1.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มากที่สุด ได้แก่ คุณภาพงานวิจัย รองลงมา ปริมาณของผลลัพธ์งานวิจัยมาตรฐานทางวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ นโยบายด้านการจัดทำวิจัย และน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดการด้านวิศวกรรมกับสาขาการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ โดยแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกุยหยาง สาธารณรัฐประชาชนจีนนั้นเพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกุยหยาง สาธารณรัฐประชาชนจีน มุ่งการมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันของมหาวิทยาลัยกุยหยางในการจัดการการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ รวมถึงผลการดำเนินการตามมาตรการการจัดการต่าง ๆ และการยอมรับมาตรการเหล่านี้โดยนักวิจัย ผลการวิจัยจะช่วยค้นหาปัญหาและข้อบกพร่องในกระบวนการบริหารจัดการเพื่อเสนอแนะการปรับปรุงอย่างเจาะจงและตรงเป้าหมาย เป้าหมายคือการพัฒนาชุดแนวทางปฏิบัติผ่านการประเมินที่ครอบคลุมของระบบการจัดการงานวิจัยที่มีอยู่ ร่วมกับผลตอบรับและคำแนะนำของครู แนวปฏิบัติดังกล่าวจะเป็นแนวทางให้กับมหาวิทยาลัยกุยหยางในการจัดการงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพและการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพที่ยั่งยืน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, ส่งเสริมคุณภาพวิจัย, วิทยาศาสตร์, มหาวิทยาลัยกุยหยาง

* Received April 15, 2024; Revised April 28, 2024; Accepted April 30, 2024

Abstract

This research aims to create management guidelines to promote the quality of scientific research at Guiyang University. In the People's Republic of China with survey research. The population includes 284 professors conducting research at Guiyang University, the People's Republic of China, specifically selected. The research tool is a 5-level estimation questionnaire with a confidence level of .90. Statistics for data analysis include percentages, means, and standard deviations. and content analysis The results of the research found that the management guidelines for promoting the quality of scientific research at Guiyang University as a whole were at the highest level ($\mu = 4.51$, $\sigma = 1.70$). When considering each aspect, it was found that the highest level was quality. Research, followed by the quantity of standard research results in science and engineering Research policy and the least include engineering management and scientific research fields. By the management guidelines to promote the quality of scientific research of Guiyang University The People's Republic of China is to improve the quality and efficiency of scientific research. Guiyang University's management guidelines for promoting the quality of scientific research are People's Republic of China Focus on having a deep understanding of Guiyang University's current situation in scientific research management. This includes the results of various management measures and the acceptance of these measures by researchers. Research results help find problems and shortcomings in management processes in order to suggest specific and targeted improvements. The goal is to develop a set of guidelines through a comprehensive evaluation of existing research management systems. combined with teacher feedback and recommendations The guidelines will provide guidance for Guiyang University in effective management of scientific research and sustainable quality organizational management.

Keywords: Management, Promoting Research Quality, Science, Kunyang University

บทนำ

สังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติมีผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อการพัฒนาประเทศและการบริหารจัดการคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพ การสนับสนุนที่แข็งแกร่งสำหรับความก้าวหน้าของเศรษฐกิจสังคมอีกด้วย ในบริบทของโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจและความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Wang Minghua, 2020) มหาวิทยาลัยกุ้ยหยางมุ่งส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพงานวิจัยด้วยยุทธศาสตร์ของผลิตภัณฑ์นวัตกรรมทางวิจัยของชาติและการใช้ประโยชน์เพื่อองค์กรที่เป็นเลิศ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิจัยและนวัตกรรม 2) ด้านผลผลิตของงานวิจัย และ 3) ด้านการบริหารจัดการวิทยาศาสตร์วิและวิศวกรรมศาสตร์ โดยการวิจัยของทั้งสองสาขาวิชามีความสำคัญต่อการเชื่อมโยงศาสตร์ความรู้ เพื่อการค้นหาค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์และการสร้างนวัตกรรมทางวิศวกรรมศาสตร์ ในระบบการปกครองประเทศของจีนเกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรืองและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมแห่งการสร้างสรรค์พื้นฐานของปรัชญาและสังคมศาสตร์ ได้เน้นย้ำถึงบทบาทสำคัญของสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจีน โดยเน้นย้ำ 4 มิติที่มีความสำคัญเท่าเทียมกัน ซึ่งสะท้อนถึงความสนใจอย่างสูงของพรรคและรัฐต่อความเจริญรุ่งเรืองและการพัฒนาของทั้งสองสาขา แต่ที่ยืนยันบทบาทที่ขาดไม่ได้ในการพัฒนาในอนาคต (Wei Zuyao, 2021) สถาบันการศึกษาระดับสูงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติแห่งชาติ พวกเขาไม่เพียงแต่มีบทบาทที่ไม่อาจแทนที่ได้ใน

การทำความเข้าใจโลก (Yang Fan, 2023) สืบทอดอารยธรรมและทฤษฎีที่สร้างสรรค์ แต่ยังมีส่วนสนับสนุนที่โดดเด่นในการให้คำปรึกษาด้านนโยบายและการฝึกอบรมผู้มีความสามารถ เมื่อเผชิญกับความต้องการทางสังคมที่เพิ่มขึ้นสำหรับนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Su Chunhua, 2020) และการแข่งขันระดับโลกที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นสำหรับสิทธิด้านวิทยาศาสตร์และทรัพย์สินทางปัญญา ความสามารถในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยได้กลายเป็นตัวบ่งชี้สำคัญในการวัดความสามารถในการปรับตัวและอิทธิพลของพวกเขา (Peng Ye Yuwen, 2020) ในความเป็นจริง ในช่วงแผนห้าปีที่ 11 สองในสามของความสำเร็จด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติในประเทศจีนนั้นมาจากมหาวิทยาลัย (Mary, Gou Lihua, 2021) ตามโครงสร้างแผนไม่ได้เห็นกล่าวถึงเพื่อการปฏิรูปการศึกษาระยะกลางและระยะยาว (พ.ศ. 2563 - 2573) การศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่เพียงแต่รับผิดชอบในการฝึกอบรมผู้ประกอบวิชาชีพระดับสูงและส่งเสริมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังเป็นกุญแจสำคัญอีกด้วย พลังในการส่งเสริมความทันสมัยของสังคมนิยม โครงสร้างยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการปรับปรุงระดับการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ และสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมมากขึ้นในนวัตกรรมความรู้ นวัตกรรมเทคโนโลยี นวัตกรรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการป้องกันประเทศ (Liu Yue, 2023) และนวัตกรรมระดับภูมิภาค โดยเน้นย้ำตำแหน่งที่สำคัญของมหาวิทยาลัยในการสร้างชาติ ระบบนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์ ในสภาพแวดล้อมการศึกษาระดับอุดมศึกษาในปัจจุบัน มีความท้าทายที่โดดเด่นในด้านสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ แต่ขณะเดียวกัน วิธีการจัดการการศึกษาก็เหล่านี้อาจประสบปัญหาบางประการเช่นกัน โดยเฉพาะปริมาณและการละเลยคุณภาพ การใส่ใจในเนื้อหา และการให้คุณค่ากับผลการวิจัยโดยละเลยกระบวนการ (Hou Ruihong, 2022) ทัศนคตินำไปสู่แนวโน้มที่เป็นประโยชน์ในสาขาการวิจัย โดยมีการวิจัยระดับต่ำๆ จำนวนมาก ขาดนวัตกรรม บุกเบิก และผลลัพธ์ที่โดดเด่นอย่างครอบคลุม ปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่ออย่างจริงจังต่อการพัฒนาของสังคมศาสตร์และการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และได้กระตุ้นความสนใจอย่างกว้างขวางในแวดวงวิชาการและสังคม สถานการณ์นี้อาจเกิดจากปัจจัยหลายประการ ทั้งทิศทางการพัฒนาสังคม และระบบนโยบายของประเทศ อย่างไรก็ตาม สาเหตุสำคัญประการหนึ่ง ก็คือ กระบวนทัศน์ของการจัดการวิจัยทางสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติในมหาวิทยาลัยไม่สามารถตอบสนองความต้องการของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน “กระบวนทัศน์” (Liu Gaoyuan, 2020) ตามที่นักปรัชญาวิทยาศาสตร์ โรมัส คูห์น กล่าวว่า กระบวนทัศน์คือแนวคิดพหุนิยม ซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งประเพณีที่นักวิทยาศาสตร์มีส่วนร่วม ตามแผนการจำลองเชิงระบบ หรือระบบความเชื่อของชุมชนวิทยาศาสตร์ หรือแม้แต่ตัวอย่างที่เป็นที่ยอมรับของกิจกรรมการทดลองทางวิทยาศาสตร์ (Li Xi Jun, 2022) กระบวนทัศน์การจัดการปัจจุบันของสังคมศาสตร์และการวิจัยวิทยาศาสตร์ธรรมชาติในมหาวิทยาลัยถือเป็นกระบวนทัศน์การจัดการสมัยใหม่ โดยส่วนใหญ่ปรากฏในแนวคิดการจัดการ “ทางวิทยาศาสตร์เท่านั้น” ระบบการจัดการ “เข้มงวด” และการประเมินการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ “ที่เป็นประโยชน์” (Guo qingyao, 2021) อย่างไรก็ตาม กระบวนทัศน์การจัดการนี้มีความขัดแย้งพื้นฐานกับลักษณะภายในและความหลากหลายของการวิจัยทางสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (Chen Yingjie, 2021)

จากดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกุ้ยหยางตามแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกุ้ยหยาง สาธารณรัฐประชาชนจีนนั้นเพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ การศึกษานี้มุ่งเน้นไปที่การสำรวจและประเมินการยอมรับระบบการจัดการการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันโดยอาจารย์ของมหาวิทยาลัยกุ้ยหยาง ระบบนี้ประกอบด้วยมิติหลักห้าประการของการจัดการการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ความหลากหลายของการจัดการทางวิทยาศาสตร์ แนวคิดของการจัดการการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ระบบปฏิบัติการของการจัดการการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ โหมดการจัดการของบุคลากรการวิจัย

ทางวิทยาศาสตร์ และการจัดการโครงการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ยังรวมถึงวิธีการประเมินและประเมินผลการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ด้วย ในการจัดการการวิจัยทางสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติในสถาบันอุดมศึกษาเป็นงานที่มีเอกลักษณ์และซับซ้อนให้เกิดเป็นคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับนักวิจัย กิจกรรมทางวิชาการ และความสำเร็จของพวกเขา ในกระบวนการที่มีบทบาทต่อนักวิจัยให้มีความสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นแกนหลักและกุญแจสำคัญของกิจกรรมการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้นในการจัดการวิจัยทางสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญกับนักวิจัยเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะความคิดสร้างสรรค์ของพวกเขาและความสามารถและสภาพแวดล้อมประเภทใดที่สามารถกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของพวกเขาได้ วิธีการจัดการที่ปรับใช้ได้และการสร้างความสัมพันธ์และการสร้างสรรค์สังคมแห่งความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกัยหยาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกัยหยางเป็นรูปแบบการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research)

ประชากร

ประชากร ได้แก่ อาจารย์ที่ปฏิบัติการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกัยหยาง จำนวน 284 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกัยหยาง โดยมีขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกัยหยาง ประกอบด้วย

1) ด้านคุณภาพงานวิจัย จำนวน 20 ข้อ 2) ด้านนโยบายด้านการจัดทำวิจัย จำนวน 20 ข้อ 3) ด้านปริมาณของผลลัพธ์งานวิจัย จำนวน 20 ข้อ 4) ด้านมาตรฐานทางวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 20 ข้อ และ 5) ด้านการจัดการด้านวิศวกรรมกับสาขาการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 20 ข้อ รวม 100 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (Likert, Rensis, 1961) ประกอบด้วย 5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง น้อย 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง น้อย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาสร้างแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกัยหยาง

2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกัยหยาง

3. สร้างแบบสอบถามแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกัญหยาง นำมาสังเคราะห์ผลจากงานวิจัยได้จากองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1) คุณภาพงานวิจัย 2) นโยบายด้านการจัดทำวิจัย 3) ปริมาณของผลลัพธ์งานวิจัย 4) มาตรฐานทางวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ และ 5) การจัดการด้านวิศวกรรมกับสาขาการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ แล้วนำฉบับร่างเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาคณะกัญนิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุง ให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์ที่ปฏิบัติการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ จำนวน 2 คน และอาจารย์ด้านการวัดประเมินผล จำนวน 1 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรง ของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถามได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC, Index of Objective Congruence) มีค่าเท่ากับ 1.00

5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้กับมหาวิทยาลัยวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกัญหยาง สาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ความเชื่อมั่น 0.90

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเชื่อมั่น ไปใช้กับอาจารย์ที่ปฏิบัติการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยกัญหยาง จำนวน 284 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอแบบฟอร์มหนังสือร้องขอไปยังบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเพื่อแจกแบบสอบถามผ่านผู้บริหารมหาวิทยาลัยในมหาวิทยาลัยกัญหยาง

2. นัดหมายการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยกัญหยาง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลและจำแนกข้อมูลออกเป็นกลุ่มโดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการวิจัย

การวิจัยศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกัญหยาง สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยในหัวข้อต่าง ๆ ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ผลแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกัญหยาง สาธารณรัฐประชาชนจีน ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกัญหยาง สาธารณรัฐประชาชนจีน (n = 2)

ด้าน	μ	σ	แปลผล
1. คุณภาพงานวิจัย	4.53	1.74	มากที่สุด
2. นโยบายด้านการจัดทำวิจัย	4.50	1.79	มากที่สุด
3. ปริมาณของผลลัพธ์งานวิจัย	4.52	1.55	มากที่สุด
4. มาตรฐานทางวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์	4.51	1.59	มากที่สุด
5. การจัดการด้านวิศวกรรมกับสาขาการวิจัยทางวิทยาศาสตร์	4.46	1.83	มาก
รวมเฉลี่ย	4.51	1.70	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ของแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกัยหยาง สาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.51$, $\sigma = 1.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มากที่สุด ได้แก่ คุณภาพงานวิจัย ($\mu = 4.53$, $\sigma = 1.74$) รองลงมา ปริมาณของผลลัพธ์งานวิจัย ($\mu = 4.52$, $\sigma = 1.55$) มาตรฐานทางวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ ($\mu = 4.51$, $\sigma = 1.59$) นโยบายด้านการจัดทำวิจัย ($\mu = 4.50$, $\sigma = 1.79$) และน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดการด้านวิศวกรรมกับสาขาการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ($\mu = 4.46$, $\sigma = 1.83$) ตามลำดับ

ทั้งนี้ แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกัยหยาง สาธารณรัฐประชาชนจีน มีจุดมุ่งหมายคือการมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันของมหาวิทยาลัยกัยหยางในการจัดการการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ รวมถึงผลการดำเนินการตามมาตรการการจัดการต่าง ๆ และการยอมรับมาตรการเหล่านี้โดยนักวิจัย ผลการวิจัยจะช่วยค้นหาปัญหาและข้อบกพร่องในกระบวนการบริหารจัดการเพื่อเสนอแนะการปรับปรุงอย่างเจาะจงและตรงเป้าหมาย เป้าหมายคือการพัฒนาชุดแนวทางปฏิบัติผ่านการประเมินที่ครอบคลุมของระบบการจัดการงานวิจัยที่มีอยู่ รวมกับผลตอบรับและคำแนะนำของครู แนวปฏิบัติดังกล่าวจะเป็นแนวทางให้กับมหาวิทยาลัยกัยหยางในการจัดการงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อปรับปรุงคุณภาพการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ และส่งเสริมนวัตกรรมและการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกัยหยาง พบว่า คุณภาพงานวิจัยมีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง รองลงมาคือปริมาณของผลลัพธ์งานวิจัยมาตรฐานทางวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ นโยบายด้านการจัดทำวิจัย การจัดการด้านวิศวกรรมกับสาขาการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ โดยแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกัยหยาง สาธารณรัฐประชาชนจีนนั้นเพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ระดับการวิจัยทางวิทยาศาสตร์เป็นสัญลักษณ์สำคัญในการวัดภูมิปัญญา ความสำเร็จทางวัฒนธรรม และมุมมองทางจิตวิญญาณของประเทศและชาติ ความเข้มแข็งของประเทศไม่เพียงแต่สะท้อนให้เห็นในด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการทหารเท่านั้น แต่ที่สำคัญกว่านั้นคือ ความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม รวมถึงการวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีมาตรฐานสากล ลักษณะเฉพาะของชาติ นอกจากนี้ เพื่อให้สามารถรับมือกับความท้าทายและแรงกดดันในการวิจัยได้ดียิ่งขึ้น เราจึงจัดให้มีบริการสนับสนุนด้านสุขภาพจิตและการให้คำปรึกษาที่จำเป็นเพื่อช่วยให้นักวิจัยรักษาสุขภาพจิตที่ดี เพื่อเข้าสู่งานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้เรายังให้ความสำคัญกับความหลากหลายและการไม่แบ่งแยก และสนับสนุนความร่วมมือจากภูมิหลังและมุมมองที่แตกต่างกันระหว่างทีมวิจัยเพื่อกระตุ้นการคิดและนวัตกรรมใหม่ ๆ และเพิ่มความลึกและความกว้างของผลการวิจัย สิ่งนี้มอบสภาพแวดล้อมการทำงานที่เท่าเทียมกัน ให้ความเคารพ และสนับสนุนสำหรับนักวิจัยทุกคน สุดท้ายนี้ เราจะติดตามและปรับปรุงกลยุทธ์การจัดการการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ผ่านกลไกการประเมินและข้อเสนอแนะอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากนักวิจัย นักศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ เราสามารถปรับและเพิ่มประสิทธิภาพวิธีการจัดการได้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้แน่ใจว่าจะตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ โดยผ่านการนำแนวคิดการจัดการการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ที่มุ่งเน้นผู้คนไปใช้ มหาวิทยาลัยกัยหยางไม่เพียงแต่สามารถปรับปรุงคุณภาพของการวิจัยทางวิทยาศาสตร์เท่านั้น แต่ยังสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดีต่อสุขภาพ สนับสนุน และเป็นนวัตกรรมมากขึ้นสำหรับนักวิจัย ซึ่งจะกระตุ้นศักยภาพอย่างไม่ต้องสงสัย ของนักวิจัยและส่งเสริมการพัฒนาการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ในเชิงลึก ทั้งนี้ถือได้ว่าเป็น

วัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญของพลังอ่อนของชาติ นับตั้งแต่ก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังการปฏิรูปและเปิดประเทศ ด้วยความเอาใจใส่และการสนับสนุนอย่างมากจากพรรคและรัฐ มหาวิทยาลัยในจีนประสบความสำเร็จอย่างน่าทึ่งในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ และมีส่วนสำคัญต่อความเจริญรุ่งเรืองของ การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรม และการฝึกอบรมผู้มีความสามารถ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันยังมีปัญหาในการจัดการวิจัยทางวิทยาศาสตร์อยู่บ้าง Peng Ye Yuwen กล่าวว่า ในความเป็นจริง ในช่วงแผนห้าปีที่ 11 สองในสามของความสำเร็จด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติในประเทศจีนนั้นมาจากมหาวิทยาลัย (Peng Ye Yuwen, 2020); ซึ่งสอดคล้องกับ Mary, Gou Lihua กล่าวว่า ตามโครงสร้างแผนระดับชาติเพื่อการปฏิรูปการศึกษาระยะกลางและระยะยาว (พ.ศ. 2563 - 2573) การศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่เพียงรับผิดชอบในการฝึกอบรมผู้ประกอบการวิชาชีพระดับสูงและส่งเสริมการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังเป็นกุญแจสำคัญอีกด้วย พลังในการส่งเสริมความทันสมัยของสังคมนิยม โครงสร้างยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการปรับปรุงระดับการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ และสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมมากขึ้นในนวัตกรรมความรู้ นวัตกรรมเทคโนโลยี นวัตกรรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการป้องกันประเทศ (Mary, Gou Lihua, 2021) ซึ่งสอดคล้องกับ Liu Yue กล่าวว่า นวัตกรรมระดับภูมิภาค โดยเน้นย้ำตำแหน่งที่สำคัญของมหาวิทยาลัยในการสร้างชาติ ระบบนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์ ในสภาพแวดล้อมการศึกษาระดับอุดมศึกษาในปัจจุบัน มีความก้าวหน้าที่โดดเด่นในด้านสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ แต่ขณะเดียวกัน วิธีการจัดการการศึกษาก็มีปัญหาบางประการเช่นกัน โดยเฉพาะการแสวงหาปริมาณและการละเลยคุณภาพ การใส่ใจในเนื้อหา และการให้คุณค่ากับผลการวิจัยโดยละเอียดกระบวนการ (Liu Yue, 2023) ซึ่งสอดคล้องกับ Hou Ruihong กล่าวว่า อนาคตนี้นำไปสู่แนวโน้มที่เป็นประโยชน์ในสาขาการวิจัย โดยมีการวิจัยระดับต่ำๆ จำนวนมาก ขาดนวัตกรรม บุคลิก และผลลัพธ์ที่โดดเด่นอย่างครอบคลุม ปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาที่ดีของสังคมศาสตร์และการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และได้กระตุ้นความสนใจอย่างกว้างขวางในแวดวงวิชาการและสังคม สถานการณ์นี้อาจเกิดจากปัจจัยหลายประการ ทั้งทิศทางการพัฒนาสังคม และระบบนโยบายของประเทศ (Hou Ruihong, 2022) อย่างไรก็ตาม สาเหตุสำคัญประการหนึ่งก็คือ กระบวนทัศน์ของการจัดการวิจัยทางสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติในมหาวิทยาลัยไม่สามารถตอบสนองความต้องการของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน "กระบวนทัศน์" (Liu Gaoyuan, 2020)กล่าวว่า ตามที่นักปรัชญาวิทยาศาสตร์ โรมัส คูห์น กล่าวว่า กระบวนทัศน์คือแนวคิดพหุนิยม ซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งประเพณีที่นักวิทยาศาสตร์มีส่วนร่วม แบบจำลองและแบบจำลอง หรือระบบความเชื่อของชุมชนวิทยาศาสตร์ หรือแม้แต่ตัวอย่างที่เป็นที่ยอมรับของกิจกรรมการทดลองทางวิทยาศาสตร์

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกุ้ยหยาง พบว่า การปรับปรุงคุณภาพการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกุ้ยหยางมหาวิทยาลัยควรใช้แนวคิดการจัดการการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ที่มุ่งเน้นมนุษย์ ซึ่งเน้นย้ำตำแหน่งหลักของนักวิจัยในกระบวนการวิจัย การพัฒนาตนเองและการเติบโตที่ดีของนักวิจัยเป็นกุญแจสำคัญสู่ความสำเร็จด้านการวิจัย ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรมุ่งมั่นที่จะสร้างสภาพแวดล้อมการวิจัยที่สนับสนุนและสร้างสรรค์ สภาพแวดล้อมนี้ไม่เพียงแต่มอบทรัพยากรและเครื่องมือที่จำเป็นเท่านั้น แต่ยังมอบแนวทางแก้ไขที่ทันต่อเวลาที่และมีประสิทธิภาพสำหรับความท้าทายที่นักวิจัยเผชิญอยู่ และต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษในการนำแนวคิดการจัดการแบบเห็นอกเห็นใจไปใช้ ไม่เพียงสะท้อนถึงนวัตกรรมของการจัดการเท่านั้น แต่ยังสามารถจัดการกับความเฉพาะเจาะจงและความหลากหลายของงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะกระตุ้นแนวคิดนี้ให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นใน

ทุกด้านของการจัดการการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ตัวอย่างเช่น ในการจัดสรรโครงการและการจัดการกองทุน ความสนใจ ความเชี่ยวชาญ และความต้องการในการพัฒนาอาชีพของนักวิจัย ในเวลาเดียวกัน ด้วยการฝึกอบรมทางวิชาชีพและโอกาสในการพัฒนาอาชีพ เราช่วยให้นักวิจัยพัฒนาทักษะและความรู้ และเพิ่มขีดความสามารถในการวิจัยของพวกเขา

เอกสารอ้างอิง

- Chen Yingjie. (2021). Research on the promotion path of scientific research management informatization in colleges and universities. *Digital Communication World*, 2021(10), 208-219.
- Guo qingyao. (2021). Research on scientific research management problems and countermeasures in higher vocational colleges under the background of industry-education integration. *Vocational Education (Journal)*, 2021(08), 71-85.
- Hou Ruihong. (2022). The strategy of strengthening the construction of scientific research management system. *Intelligence*, 2022(26), 133-144.
- Li Xi Jun. (2022). Construction and perfect countermeasures of scientific research management system in higher vocational colleges. *Vocational Education (Journal)*, 2022(9), 71-83.
- Likert, Rensis. (1961). *New Pattern of Management*. New York: McGraw – Hill.
- Liu Gaoyuan. (2020). Thinking on improving the level of scientific research management in colleges and universities under the new situation. *Education modernization*, 2020(37), 166-177.
- Liu Yue. (2023). Research on the two-level scientific research management mechanism in higher vocational colleges. *Liaoning Higher Vocational College Journal*, 2023(01), 92-103.
- Mary, Gou Lihua. (2021). Research on the informatization of scientific research management under the perspective of university governance modernization. *Journal of Yulin Normal University*, 2021(02), 137-148.
- Peng Ye Yuwen. (2020). Countermeasures and suggestions on improving the scientific research management function in private higher vocational colleges. *Industry and Technology Forum*, 2020(10), 268-279.
- Su Chunhua. (2020). Promotion strategy and practice of university scientific research management informatization Evaluation "Research based on Scientific Research Relationship Network". *Science and technology management research*, 2020(15), 64-77.
- Wang Minghua. (2020). Young ideological and political teachers Evaluation "Theoretical and Practical Exploration of Scientific Research Management in Universities". *Chinese University of Science and Technology*, 2020(6), 99-110.
- Wei Zuyao. (2021). D Master's dissertation of scientific Research Management System. He Bei: Yanshan Universit.
- Yang Fan. (2023). Integrated development of university scientific research management and ideological and political work. *Middle schooluniversity politics teaching reference*, 2023(21), 83-95.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ เป็นวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ-ราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยเน้นสาขาวิชาพุทธศาสนา บริหารการศึกษา ปรัชญา จิตวิทยา การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม นิติศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ อาทิ วิทยาศาสตร์สุขภาพ หรือ การพยาบาล

ทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double Blind Peer – Reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย และผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยเสนอหรือกำลังเสนอตีพิมพ์ในวารสารวิชาการใดมาก่อน **วารสารมีกำหนดออกปีละ 12 ฉบับ (รายเดือน) ดังต่อไปนี้**

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม	ฉบับที่ 2 เดือนกุมภาพันธ์	ฉบับที่ 3 เดือนมีนาคม
ฉบับที่ 4 เดือนเมษายน	ฉบับที่ 5 เดือนพฤษภาคม	ฉบับที่ 6 เดือนมิถุนายน
ฉบับที่ 7 เดือนกรกฎาคม	ฉบับที่ 8 เดือนสิงหาคม	ฉบับที่ 9 เดือนกันยายน
ฉบับที่ 10 เดือนตุลาคม	ฉบับที่ 11 เดือนพฤศจิกายน	ฉบับที่ 12 เดือนธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัย เกี่ยวกับพุทธศาสนา บริหารการศึกษา ปรัชญา จิตวิทยา การพัฒนาสังคม นิติศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ สหวิทยาการอื่น ๆ

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจารณ์หรือเสนอแนวคิดใหม่

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 – 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่างพิมพ์เป็นตัวหนาเช่นตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่จำเป็นต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 300 คำต่อบทคัดย่อ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3 – 5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจาก หัวข้อใหญ่ 1 Tab และ หัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ ควรเว้นระยะพิมพ์ 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลขคำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student Centred Learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ
- 2) บทนำ (Introduction) ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4) ผลการวิจัย/ผลการทดลอง (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ
- 5) อภิปรายผล/วิจารณ์ (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 6) องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Body of Knowledge) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับเข้าใจง่าย
- 7) สรุป (Conclusion) /ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป
- 8) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือสามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น วารสาร ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์ และรายการอ้างอิงจะต้องไม่ต่ำกว่า 10 รายการอ้างอิง/1 บทความ ทั้งนี้วารสารขอปฏิเสธการอ้างอิงหรือข้อมูลการอ้างอิงที่อยู่ในรูปแบบออนไลน์ หรือเว็บไซต์ (URL) เนื่องจากไม่สามารถระบุฐานข้อมูลชัดเจน เพื่อสามารถสืบค้นภายหลังได้

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด – ปิด แล้วระบุชื่อ – นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อเรื่องที่ได้อ้างอิง ตัวอย่าง “...โดยการส่งเสริมการประกอบวิชาชีพชุมชนโรงเรียน ซึ่งเป็นนวัตกรรมต้นแบบครบวงจรทั้งการเรียนรู้การผลิต (พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ, 2563) ทั้งนี้เพื่อค้นหาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล จนนำไปสู่การจัดการปัญหาของตนเองได้...” เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ / เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า มาด้วย เว้นวรรคหนึ่งครั้งแล้วตามด้วยอ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ตัวอย่าง เช่น “ดูกรภิกษุทั้งหลาย จักร 4 ประการนี้ เป็นเครื่องเป็นไปแก่มนุษย์และเทวดาผู้ประกอบ เป็นเครื่องที่มนุษย์และเทวดาประกอบแล้ว ย่อมถึงความเป็นผู้ใหญ่และความไพบูลย์ในภคะทั้งหลาย ต่อกาลไม่นานนัก” (อง.จตุกก. 21/31/37) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เป็นต้น

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระมหาสุทิตย์ อาภากร, 2560)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมชื่อผู้แต่งทั้งสองราย แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (พระมหาสุทิตย์ อาภากร และเชมณัฐ อินทรสุวรรณ, 2560)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ศุภราภรณ์ แต่งตั้งลำ และคณะ, 2560)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคนให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงปีปัจจุบันมากที่สุด

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลและอักษรย่อของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Kemp, S., 2020)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลและอักษรย่อของผู้แต่งทั้งสองราย โดยใช้เครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Levinson, D. & Ember, M., 1996)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Davis, S. N. et al., 2020)

กรณีการอ้างอิงผู้แต่งคนเดียวกัน เผยแพร่ปีเดียวกัน แต่ผลงานต่างกัน ให้กำหนดลำดับของเอกสารอ้างอิงโดยใช้ตัวอักษรอิงตามลักษณะภาษาของเอกสารอ้างอิง ต่อท้ายปีที่เผยแพร่แทน เช่น (พระมหาสุทิตย์ อาภากร, 2560 ก) (พระมหาสุทิตย์ อาภากร, 2560 ข) (Kemp, S., 2020 A) (Kemp, S., 2020 B) เป็นต้น

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์ หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระมหาสุทนต์ อากาศโร. (2548). เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/ (เลขหน้าที่อ้าง).// สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระสุกิจ จุจฺจโน. (2559). การสร้างความคิดนามธรรมในวัฒนธรรมไทย ใน ปวิตร ว่องวีระ. ทฤษฎี และวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม. (หน้า 112). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/ (ฉบับที่), / เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

จิตติวุฒิ หมั่นมี. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 3(1), 25-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม, (เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง). สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิทาจาพันธ์. (2537). หม้อคอกควาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมืองฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, / เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.//ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา./ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

สมบุรณ์ ตาสนธิ. (2560). กระบวนการและขั้นตอนบรรลุนิยาสัจ 4 ของพระอริยบุคคล. ใน ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตร
ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

นายมนัส ภาควิน. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชน. ใน
รายงานการวิจัย. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.//(วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).//ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.//ชื่อผู้สัมภาษณ์

ตัวอย่าง :

วรพล ไม้สน (พลวัชร). (5 พ.ย. 2559). หลักการ วิธีการ เป้าหมาย ในการปรึกษาทางโหราศาสตร์. (นางณัฐณัช
แก้วผลึก, ผู้สัมภาษณ์)

(9) กฎหมาย, ระเบียบ, พระราชบัญญัติ หรือ ประกาศ ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง(ถ้ามี).//ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วัน เดือน ปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1
พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือ
กิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ
และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ
97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

-:ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาฯปี 2500. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2551). การแพทย์ยุคใหม่ในพุทธทัศน์. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร:
สหธรรมิก.

จิตวิวัฒน์ หนึ่งมี. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. วารสาร มจรสังคมศาสตร์ปริทรรศน์,
3(1), 25-31.

สมบุรณ์ ตาสนธิ. (2560). กระบวนการและขั้นตอนบรรลุนิยาสัจ 4 ของพระอริยบุคคล. ใน ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตร
ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (3rd ed.). NY: Harper & Collins.

Muniyandi, M. et al. (2015). Health literacy on tuberculosis amongst vulnerable segment of population: Special reference to Saharia tribe in central India. The Indian journal of medical research, 141(5), 640-647.

Kiarash, A. (2007). Human Dignity in Islamic Bioethics. The Iranian Journal of Allergy, 6(5), 25-28.

5. การส่งบทความเข้าระบบ Thaijo เพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ ของวารสารมหาวิทยาลัยนครพนมได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/JMND> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง E-mail: tak.punyada@gmail.com

6. รูปแบบการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารมหาวิทยาลัยนครพนม

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Ver. 2019 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล .PDF .JPG .GIF หรือ .bmp บทความที่มีโมเดล รูปร่าง แผนภูมิ ต้องทำการจัดกลุ่มวัตถุให้เป็นกลุ่มเดียวกันให้เรียบร้อย เพื่อป้องกันความผิดพลาด หรือคลาดเคลื่อนของเนื้อหา ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (รวมบทคัดย่อ ภาพ ตารางและเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารมหาวิทยาลัยนครพนม หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการ หรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับลิงค์วารสาร ฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารฯ

โครงร่าง/รูปแบบ ต้นฉบับบทความวิจัย

บทความวิจัย (12 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)
ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ – นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt) (ไม่ระบุคำนำหน้า, ยศ, ตำแหน่งทางวิชาการ)

ชื่อ – นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt) (หลักสูตร/คณะ, มหาวิทยาลัย, จังหวัด, ประเทศ)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

*Corresponding author E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt) ระบุประเภทของวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด) 300 คำ

คำสำคัญ: 3 – 5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt) เนื้อความตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย

Keywords: 3 – 5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

...(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้างนโยบาย กฎหมาย... หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ).....

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ).....

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา.....

4.สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1..... (16 pt)

2..... (16 pt)

3..... (16 pt)

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ระบุรูปแบบของการวิจัย, ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง, การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ, การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตารางที่ 1 ชื่อตาราง

.....

.....

.....

.....

อภิปรายผล (18 pt)

(16 pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสอดคล้องหรือไม่สอดคล้อง.....
กับผลการวิจัยของใคร สามารถนำมาอภิปรายได้ทั้งหมด.....

.....

.....

.....

.....

.....

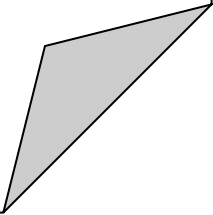
.....

.....

.....

.....

.....

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

(16 pt).....ระบอบองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สักระยะที่ออกมาในรูปแบบ.....
โมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

(16 pt).....สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับได้ใจความ พร้อมข้อเสนอแนะที่ได้จากการ.....
วิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป.....

.....

.....

.....

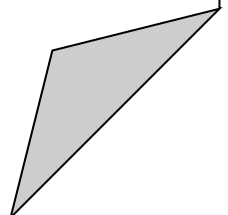
.....

.....

.....

.....

.....

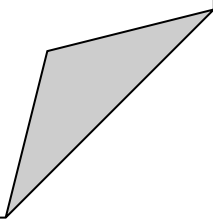

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

(16 pt) ตัวอย่าง ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของ
ผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง.....
.....
.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt) (ต้องไม่ต่ำกว่า 10 รายการ)

(16 pt).....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

โครงร่าง/รูปแบบ ต้นฉบับบทความวิชาการ

บทความวิชาการ (12 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)
ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ – นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt) (ไม่ระบุตำแหน่ง, ยศ, ตำแหน่งทางวิชาการ)

ชื่อ – นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt) (หลักสูตร/คณะ, มหาวิทยาลัย, จังหวัด, ประเทศ)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

*Corresponding author E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt).....
.....
.....
.....
.....

คำสำคัญ: 3 – 5 คำ

Abstract (18 pt)

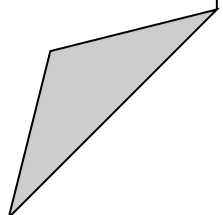
(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: 3 – 5 words

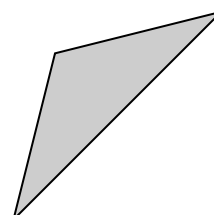
บทนำ (18 pt)

.....(16 pt).....

เนื้อหา (18 pt)

.....(16 pt).....

สรุป (18 pt)

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt) (ต้องไม่ต่ำกว่า 10 รายการ)

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

